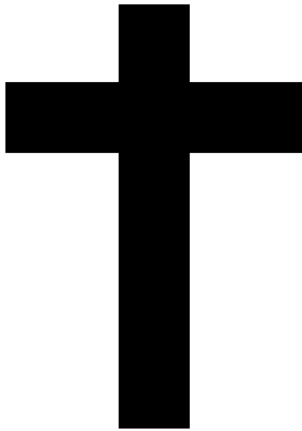

Mushuq Testamento

New Testament in Quechua, Lambayeque (PE:qif:Quechua,
Lambayeque)

Mushuq Testamento

New Testament in Quechua, Lambayeque (PE:quf:Quechua, Lambayeque)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Lambayeque

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Lambayeque [quf], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Lambayeque

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 30 Dec 2021
05704580-9dc6-511f-8a91-aead14f3eb5a

Contents

San Mateo	1
San Marcos	80
San Lucas	128
San Juan	206
Hechos	264
Romanos	334
1 Corintios	371
2 Corintios	407
Gálatas	428
Efesios	442
Filipenses	455
Colosenses	464
1 Tesalonicenses	472
2 Tesalonicenses	479
1 Timoteo	483
2 Timoteo	493
Tito	501
Filemón	506
Hebreos	508
Santiago	532
1 Pedro	540
2 Pedro	550
1 Juan	556
2 Juan	566
3 Juan	568
Judas	570
Apocalipsis	573

San Mateo

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Mateumi Amitunchik Jesucristupa apustulnin kar, puriran Jesús yačhachikushanta uyakur, chaynulla milagrukunata rurashanta rikar ima. Mateuqami manaraq Jesucristupa apustulnin karqa, Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq karan. Mateupaq masta intrakanarqa liyishunllapa San Mateo 9.9-13.

Kay librutami Mateuqa iskribiran Israel kaq runakunata intrachinanpaq Jesucristumi washamaqninchikllapa nir. Chaynullami iskribiranpis intrachikunanpaq Dyuspa shumaq rimayningami tukuypaq nir (San Mateo 28.19-20).

Chaymi kay libruta liyir intrakayta puytinchik Jesucristo nasishanpaq (1.1-2.23), rimayninpaq (5.1-7.29; 13.1-52; 16.13-20.28), chaynulla tukuyta munamanchikllapa nir ima (8.1-9.38). Chaynullami intrakaytapis puytinchik imanú kruspi wanushanpaq (26.1-27.66), chaynulla wanur kawshamushanpaq (28.1-20), kay pachaman qashan shamuyanqa nir ima (24.1-25.46).

Kaykunami Jesucristupa ayllunkunaqa karan (Lc 3.23-38)

¹ Abrahampa, Davidpa ayllunmantami Dyuspa Akrahan Cristun Jesusqa karan. Chaymi kaypi rikachimanchik tukuynin unay rukunkunapaq, mayqankunami karan nirmapis. Kaynumi kaq:

² Abrahammi Isaacpa taytan karan.

Isaac-shuypaqa Jacobupa taytan karan.

Nataq Jacobuqa Judapa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.

³ Judaqa, Farespa chaynulla Zarapa taytan karan.

Nataq maman-shuypaqami Tamar karan.

Faresqa Esrompa taytan karan.

Esrom-shuypaqa Arampa taytan karan.

⁴ Aramqa Aminadabpa taytan karan.

Aminadabqa Naasonpa taytan karan.

Naasón-shuypaqa Salmonpa taytan karan.

⁵ Salmonqa Boozpa taytan karan.

Boozpa maman-shuypaqa Rahab karan.

Boozqa Obedpa taytan karan.

Nataq Obedpa mamanqa karan Rut.

Obedqa Isaipa taytan karan.

⁶ Isai-shuypaqa mantakuq Davidpa taytan karan.

Davidqa Salomonpa taytan karan.

Salomonpa mamanqami wanuq Uriaspa warmin kasha karanpis.

⁷ Salomonqa Roboampa taytan karan.

Roboamqa Abiaspa taytan karan.

Nataq Abiasqa Asapa taytan karan.

⁸ Asaqa Josafatpa taytan karan.

Josafatqa Jorampa taytan karan.

Joramqa Uziaspa taytan karan.

⁹ Uziasqa Jotampa taytan karan.

Jotamqa Acazpa taytan karan.

Acazqa Ezequiaspa taytan karan.

¹⁰ Ezequiasqa Manasespa taytan karan.

Manasesqa Amonpa taytan karan.

Amonqa Josiaspa taytan karan.

¹¹ Nataq Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisur apayan chay tyimpuqa Josiasqa Jeconiaspa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.

¹² Chaymanta chaynu chay Babiloniaman prisur apayan chay tyimpu pasatinnaga,

Jeconias Salatielpa taytan karan.

Salatielpa Zorobabelpa taytan karan.

¹³ Zorobabelqa Abiudpa taytan karan.

Abiudqa Eliaquimpa taytan karan.

Eliaquimqa Azorpa taytan karan.

¹⁴ Azorqa Sadocpa taytan karan.

Sadocqa Aquimpa taytan karan.

Aquimqa Eliudpa taytan karan.

¹⁵ Eliudqa Elezarpa taytan karan.

Eleazarqa Matanpa taytan karan.

Matanqa Jacobupa taytan karan.

¹⁶ Jacobuqa Josipa taytan karan.

Josiqami Mariapa runan karan.

Kay Mariamantami Jesusqa nasiran. Jesustaqa, kanan nuqanchikkunaqa riqsinchikllapa Dyuspa Akrashan Cristun nir.

¹⁷ Abrahammanta-pachami paynin paynin kriyakaranllapa taytanmanta uk wamran, qashan chay wamranmanta uk wamran ima. Chaynumi katarsi rukunllapakuna karan Davidkamanqa. Davidmanta-pacha chay Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisu apashankaman, qashan karan uk katarsi. Chaymanta-pachami qashan karan uk katarsi Dyuspa Akrashan Cristun nasishankamanqa.

Jesucristumi nasiranna

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Kaynumi Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa nasiran. Maman Mariqami Josiwan parlashana karan kasarananllapapaq. Piru manaraq pulla punusha ima katinmi, Mariaqa ruriyjun rikariran Santu Ispiritupa pudirn-rayku.

¹⁹ Chay runan Josiqami kusa allinla kar, Mariata ima pasashanpaq mana mayqanpis yaçhananllapataqa munaranchu. Chaymi ashwan uyarala Maria-mantaqa chiqanchakayta yarpuran.

²⁰ Chaynu chiqanchakananpaq yarpusha katinmi, Dyuspa uk angelnin musquyninpi rikarir niran: “Davidpa ayllun José, ama manchakurchu Mariawanqa kasaray. Chaqa payqami Santu Ispiritupa pudirnrayku wamrakustuyanmapis.

²¹ Piru chay wamritu nasikutingami shutichinki Jesús. Chaqa payqami chaynuqa shutiyan Dyuspa kaqninkunata uchanmanta washananpaq kashanrayku”.

²² Piru tukuy kaykunaqami pasaran Dyusninchik paypa rimaqninkunata intrachitin nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

²³ “Manaraq runawan punusha
uk warmisitami ruriyjun rikarinqa.
Chaymanta wamrakurqami

wamrituntaqa shutichinqa Emanuel”. ✧

Emanuel nirqami intrachimayanchik:

“Dyusninchikmi nuqanchikkunawan” nir.

²⁴ Chaymanta José punuyashanmanta rikchakurqa, Dyusninchikpa angelnin willashanta ruraran. Chaymi ashwan Mariawanqa kasararanna.

²⁵ Piru chaynu kasarashana karmapismi Josiqa Mariawan mana pullaqa punuranchu chay punta wamritunllapa nasinankaman. Chaymantami Mariaqa wamrakusturanna. Chaymi Josiqa wamritutaqa shutichiran Jesús.

2

Yaçhaq runakunami çaran Jesusta aduraq

¹ Jesucristuqami Judea lugarpi uk pwiblitu Belén shutiqpi nasiran. Chay tyimpupiqami Herodes gubyirnuqa karan Israel pwiblukunapiqa. Chaymantami kusala yaçhaq runakuna çaranllapa Jerusalemmanqa rupay iqamunanlawmanta. Paykunami qullarkunata rikar riqsiq runakuna kaqllapa.

² Chaymi kaynu nir tapukuranllapa: “¿Maypitaq chay Israel runakunapa gubyirnun nasisha chayqa? Chaqa chay rupay iqamunanlawpimi rikasha kanillapa uk qullar paypaq intrachimaqllapata. Chaymi shamusha kanillapa payta aduraq”.

³ Chaynu nitinllapa uyaparmi chay gubyirnu Herodes chaynulla tukuyla Jerusalem pwiblupi taqkunapis kusalata manchakur yarpupakuranllapa.

⁴ Chaymi chay gubyirnuqa niran tantakamunanllapapaq tukuy chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Chaymantaqa tapuran:

—¿May lugarpitaq Dyuspa Akrashan Cristunqa nasiyanqa? nir.

⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Judea lugarpa pwiblun Belenpi. Chaqa Dyuspa rimaqninmi kaynu niq Belén pwiblupaqqa:

⁶ Belén pwiblu, qammi chay Judea lugarpiqa,
takshala pwiblitu kasha karmapis,
kananqa kusala mas riqsikashana kanki
chay Judea lugarpi wakin pwiblukunamantaqa.

Chaqa qamnantami uk mantakuq rikarinqa.

Chaymi payna kusala shumaqta kuytanqa chay Israel pwibluytaqa' nir.

⁷ Chaynu nitinllapaqa, Herodesqa mana mayqanpis yaçhatinchi, qayamuran chay uklawmanta kusa yaçhaq runakunata. Chaymi paykunarayku yaçharanna ima tyimpupimi chay qullar rikariran nirmapis.

⁸ Chaymantami chay runakunataqa kaçharan Belén pwibluman kaynu nir:
—Wakman rir puytishaykillapata tapukuyllapa chay wamritupaqqa.
Chaymanta tarir-shuyapaqa willamankillapa, nuqapis rir aduranaypaq nir.

⁹ Chaynu gubyirnu willatinllapami, chay kusa yaçhaq runakunaqa riranllapa. Piru chay qullar rupay iqamunanlawpi rikashanllapaqa, naypanllapata riq çhurakaran. Chaynu rirmi chay maypiçhi wamritu karan chaylapi qasillaran.

¹⁰ Chaynu qullar qasillaqta rikarmi, kusalata aligriyaranllapa.

¹¹ Chaymantami chay wasiman yaykur, rikananllapa chay wamrituta chaynulla maman Mariata ima. Chaynami paykunaqa qunqurikur aduraranllapa. Chaynulla talqitanllapata kiçhar, uruta, insinsyuta, mutkiypaqla mirrata ima quranllapa.

¹² Chaymanta punutinllapami Dyusqa musquyninllapapi willaran Herodes kayashanman ama tikrakananllapapaqchu nir. Chaymi paykunaqa Dyus nishanta kasur pwiblunllapamanqa riran uklaw nantana.

Egiptumanmi Josiqa Mariawan wamranta alsakachiran

¹³ Chaynu chay kusa yaçhaq runakuna rishana katinga, Josipa musquyninpi Dyuspa uk angelnin rikarir kaynu niran: “Sharir, wamrituta mamantinta apar utqar riy Egipto pwibluman. Chaypi kidankillapa nuqa willashunayllapakaman. Chaqa Herodesmi wamrata maskanqa wanuchinanpaq” nir.

¹⁴ Chaymi chaynu nitinga Josiqa sharir, wamrituta mamantinta apar, chay tutalla riq çhurakaranllapa Egiptuman nan riqta.

¹⁵ Chaymi chaypiqa taranllapa Herodes wanunankaman. Chaynuqami pasaran Dyuspa rimaqnin unay nishan kumplikananpaq. Chaqa nishami kayaq: “Egipto pwiblumantami qayamuray wamrayta” nir.

Herodesmi mantakuran wamrakunata wanuchinanllapapaq

¹⁶ Chaymantami Herodesqa chay kusa yaçhaq runakunaqa ingañamasha nir kwintata qukarqa, kusalata piñakuran. Chaymi mantakuran tukuylla ullqu wamritukuna ishkey añuyjun, chaynulla manaraq ishkey añuyjun kaqkunata ima wanuchinanllapapaq tukuylla Belén pwiblumanta kaqkunataqa. Chaynuqami kaçhakuran chay kusa yaçhaq runakuna ima tyimpupimi Dyuspa qullarnin rikarisha karan nir willashanmanta yaçhar.

¹⁷ Chaynuqami pasaran Dyuspa rimaqnin Jeremías iskribishannu kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸ “Ramá pwiblumantami kusala llakiyta, kusala waqayta ima uyapakaran.

Chaynuqami waqayaran Raquel, wamrankunapaq.

Chaymi mana kunsulakaymatapis munaranchu, tukuynin wanushana kashanrayku” nir.

Josimi Mariawan ima Nazaretman tikrakanllapa

¹⁹ Piru Herodesqami wanuranna. Chaymi ashwan Dyuspa uk angelnin, José Egiptullapi katin, musquyninpi payman rikarir kaynu niran:

²⁰ “Sharir, wamrituta mamantinta apar, qashan riyllapa Israel pwibluman. Chaqa chay wamrituta wanuchinaqkunaqami wanushallapana” nir.

²¹ Chaymi Josiqa sharir wamrata mamantinta apar riran Israel pwibluman.

²² Piru Josiqami yaçharan chay Judea lugarpiga Herodespa lugarninga wamran Arquelao mantakuyan nir. Chaymi kusalata manchakuran chay Judea lugarllaman tikrakaytaqa. Piru Tayta Dyusmi musquyninpi Jositaqa intrachiran Judea lugarman ama rirchu, ashwan Galilea lugarmanna rinanpaq nir.

²³ Chaymi chayman rir çharqa, riran taq Nazaret pwiblumanna. Tukuy kayqami pasaran Dyuspa unay rimaqninkuna kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa Jesuspaqmi nisha kayaq: “Payqami nazareno shutinga” nir.

3

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaçhachikuran
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Chaymanta uk tyimpu pasatinmi Shutichikuq Juan rikariran chay Judea lugarpa chunllaqla lugarninkunapi.

² Paymi yaçhachikuq qallariran kaynu nir: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna” nir.

³ Kay Juanpaqmi Dyuspa unay rimaqnin Isaías iskribisha kayaq kaynu nirqa:

‘Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa
uchaykillapata dijar, Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta kiçhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.

⁴ Kay Juanpa raçhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta. Nataq sinchun-shuyapaqami qaramanta karan. Payqami mikuq atun shurkukunata, chumpakapa mishkinta ima.

⁵ Piru pay yaçhachikutin uyakuqqa achka runakuna riqllapa Jerusalén pwiblumanta, Judea lugarmanta, chaynulla chay riyu Jordanpa shipchankunamanta ima.

⁶ Chaymi Juan yaçhachikutin uyakurqa uchanllapapaq kwintata qukar, Tayta Dyus llakipamayllapa nitin, Shutichikuq Juanqa chay riyu Jordanpi shutichiran.

⁷ Chaymantami Juanqa, achka fariseo, saduceo runakuna, pay shutichinapaq çhaqta rikarqa niran:

“¡Largu kurukunapa ayllunkuna! ¿Pitaq gamkunata nishushallapa: ‘Shutikurla chay kusala saqra manchaypaq kastigu Dyusmanta shipchamuyanna chaymanta washakayankillapa kanqa’ nirqa?”

⁸ Chaymi ashwan kriyishaykillaparayku kusala shumaqta kawsar Dyuspi kriyinkillapa nir uk qiru puquq yupay intrachikuyllapa.

⁹ Imanupiqakish yarpuyatkillapa, Abrahampa ayllun kar washakayançhikllapa nir: ¡Manami chaynuchu! Chaqa allita nishaykillapa: Dyus munarqami, tukuy kay rumikunamatapis Abrahampa ayllunpaq tikranarqa tikranman.

¹⁰ Achapismi listuna qirukunata çhupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qiru mana allita puquqtaqa kuchur itanqa ninaman.

¹¹ “Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspi kriyir uchaykillapata dijashaykillaparaykuqa yakulawan nuqaqa shutichishunillapa. Piru nuqamanta kusala mas pudirniyun shamuq chay-shuyapaqami shutichishunqallapa Dyuspa Santu Ispiritunwan, ninawan ima. Chaymi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinta urqur apanaylapaqmapis.

¹² Chaqa payqami palanta charikusha shamuyan. Chaymi trigunta limpu shumaqchar çhurakunanpi çhurakunqa. Nataq pajanta-shuyapaqami mana maydiyapis wanuq ninawan limpu rupachinqa”.

Jesusmi shutikuran

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Chaymantaqa Jesuspis Galileamanta riran riyu Jordanpi Juan shutichikuyashanman paytapis shutichinanpaq.

¹⁴ Piru puntataqami Juanqa mana shutichinarchu kaynu niran:

–Qammi shutichimanaykipaq kusala allinqa. ¿Ashwanchu nuqa shutichishunaypaq shamunki? nir.

¹⁵ Chaynu nitinmapis Jesusqa niran:

–Amami mana nirchu kananlla shutichimay. Chaqa chaynuqami Dyus tukuy munashanlata ruranapaq nimashanchiktaqa kumpliyan nir.

Chaynu nir, Juanta allinta yarpuchitinmi,

¹⁶ shutichiran Jesustaqa. Chaynu shutikur yakumanta yargamuyatinlami syilu kiçhakaran. Chaymi Jesusqa rikaran Dyuspa Santu Ispiritun payman uk palumitanu ishkimuqta.

¹⁷ Chaymantami syilumanta-pacha, Dyus kaynu niqta uyaparan.

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.

Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

4

Jesusta dyablu uchakuchinaran

(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparan chunllaq lugarkunaman dyablu uchakuchiyta kamananpaq.*

² Jesusqami kwarinta unaq, kwarinta tutata ayunaran. Chaymantami mallaqnaran.

³ Chaymi dyabluqa uchakuchiyta yarpur, Jesusman qimikar niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kay rumikunata willay tantakunapaq tikrakananpaq nir.

⁴ Piru Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Manami tantalamantachu

runaqa kawsayta puytin.

Ashwanmi Dyuspa shiminmanta

tukuy rimaynin lluqshiqta kasur kawsanqa’ nir.

⁵ Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparan Dyus akrashan pwiblu Jerusalemman. Chaypiqami Dyusta adurananllapa wasipa kusa unaqninman iqachir,

⁶ niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaçhakay. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:

‘Dyusshi, angelninkunata kaçhamunqa

kuytashunanpaq.

Chaynulla aypashuyanqashi

çhakimapis ama çhachikananpaq ima rumikunalawanmapis’ nir.

⁷ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

‘Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu’ nir.

⁸ Chaymanta-shuypaqami dyabluqa aparan uk kusala unaq may atun sirkaman. Chaymantami kay pachapa tukuy pwiblunkunata iman kaqnintinta rikachir,

⁹ niran:

—Qam qunqurir aduramatkiqami tukuy kay rikashaykikunata qushayki nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—¡Ashuy, dyablu! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

‘Adurar sirbiy

Amituyki Dyuslata’ nir.

¹¹ Chaynu nitinmi dyabluqa Jesusmantaqa ashuranna. Chayna chay kutilla, Dyuspa angelninkunana shamur ministishanpi yanaparan.

Jesusmi Galileapi yaçhachikuq qallariran

(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

¹² Chaymanta Jesusqa yaçharan Juanta karsilman itashallapa nir. Chaymi riran Galilea lugarlawman.

* **4:1** Chaynu nirqami mana intrachimançhikchu Santu Ispirituqa Jesusta uchakuchiyta munaran nirqa. Ashwanmi chaynuqa aparan rikar kwintata qukanallapapaq, Jesusta dyablu michka uchakuchinatnmapis mana payqa uchakurchu shachinakuran nir.

13 Chaypimi Nazaret pwiblupi kayarqa, ashwan riran Capernaúm pwiblumanna taq. Chayqami karan chay qucha qichqankuna Zabulonpa, chaynulla Neftalipa unay ayllunkunapa pachankuna kaq chay lugarkunapi.

14 Tukuy kaykunaqami pasaran Dyuspa rimaqnin Isaias iskribishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

15 “Zabulonpa, Neftalipa lugarninkunapi taqkuna, chaynulla mar yaku manyanpi, chay riyu Jordanpa qichqanpi taqkuna,

16 chay Galilea lugarpi mana kriyishanrayku tutaparaqpi yupay taqkuna rikaranllapa imanutaq rupaymaqa kusalata llipyaran † chaynuta.

Paykunaqami tutaparaqllapi kar wanunanpaqna katinmapis, imanumi Tayta Dyusqa paykunatapis washayta munan nir rikachiran”.

17 Chaymi Capernaúm pwiblupi taq qallarishanmanta-pacha Jesusqa yaçhachikuq qallariran kaynu nir:

“Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna” nir.

Jesusmi kwatru piskadukuqkunata qayaran
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Jesusqami Galilea atun quçhapa manyanta riyarqa, rikaran ishkey piskadukuq runakuna atun shikranllapata yakuman itaqta. Paykunaqami karan, Simón uknin Andreswan. Kay Simonmi Pedro shutiqpis.

19 Chaymi Jesusqa niran:

–Shamuyllapa nuqawanna rinallapapaq. Chaqa nuqaqami yaçhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaçhachir tantanaykillapapaq nir.

20 Chaynu nitingami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa.

21 Piru mas naypaqman riyarqami Jesusqa qashan rikaran ishkey runakunata. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna, Santiago, Juan ima karan. Chaymi paykunaqa taytanwan uk yaku karrunpi atun shikrankunata kamkachiyaranllapa. Chayna Jesusqa qayamuran paykunatapis.

22 Chaymi, chay kutilla paykunapis yaku karrunta, taytanta ima chaypi dijar, Jesuswanna riranllapa.

Jesusmi achka runakunata yaçhachiran
(Lc 6.17-19)

23 Chaynumi Jesusqa Galileapa tukuy lugarninkunapi Israel runakuna tantakananllapa wasikunaman yaykur Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq. Chaynullami runakunata allicharan tukuy qishayninmanta, nanayninkunamanta ima.

24 Chaymi Jesuspaqqa chay Siriapa tukuyula lugarninkunapi yaçharanllapana. Chaynu yaçharllapami, kusa riqchaq nanaywan, qishayninllapawan qischakaqkunata apamuranllapa. Chaynullami apamuranllapapis dyablupa yarpuyinwan kar qischakaqkunata, atakiwan kaqkunata, chaynulla chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kaqkunata ima. Piru Jesusqami tukuyula allicharan.

25 Chaymi kusa achka runakuna Galileamanta, Decapolispa pwiblunkunamanta, Jerusalenmanta, Judeamanta, Jordanpa rupay iqamunanlaw lugarmanta ima, Jesusta kusata uyakuyta munar ikinpi puriqllapa.

† 4:16 Chay rupay llipyaraqqami Jesús karan. Pay manaraq achkirachikur çhamuyatin chay lugarkunapi Dyusta mana kasurllapaqa llantullapi yupay taqllapa.

5

Jesumî uk sirkapi yaĉhachikuran
(Lc 6.20-23)

- 1 Chaynu achka runakunata rikarmi, Jesusqa sirkaman iqar taran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunapis payman qimikatin,
- 2 kaynu nir yaĉhachikuq qallariran:
- 3 “Kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis uchakushami kani nir masta Dyus-ninchikta maskaqkunaqa.
Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.
- 4 Kusa shumaqmi kanqa, waqaqkunaqa.
Chaqa Dyusmi kunsulanqa llakishanmantaqa.
- 5 Kusa shumaqmi kanqa, chay mana kusa kani nir yarpuqkunaqa.
Chaqa paykunami Dyus arnisha pachamatapis aypanqallapa.
- 6 Kusa shumaqmi kanqa, imuraspis Dyus munashanlata mallaqnaq, yaku-naq yupay chiqap allinlata ruranaqkunaqa.
Chaqa Dyusmi yanapanqa rurananpaq yarpuyashanllapataqa.
- 7 Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis ima katinpis llakipakuqqa.
Chaqa Dyusmi paytapis llakipanqa.
- 8 Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis kusa allinla yarpuyiyjun kaqku-naqa.
Chaqa paykunami Dyusta rikanqallapa.
- 9 Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis amana ĉhiqinukur kawsananllapapaq intrachikuqqa.
Chaqa Dyusmi paykunatapis chiqap wamranpaqna riqsinqa.
- 10 Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis Dyus munashannulla allinlata rurashanrayku qischakaqkunaqa.
Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.
- 11 “Kusa shumaqmi kankillapa nuqapi kriyishaykillaparayku runakuna qaryapar, riqchaq llullakunata willar ima qischashutinllapaqa.
- 12 Chayraykumi ima katinpis kusalata aligriyar ima kuntintu kayllapa, unaq syilupi kusala shumaq imata aypanaykillapapaq nir yaĉhar. Chaqa imanutaq kanan qamkunapa ikikillapapi purir qischashuyanllapa, chaynumi Dyuspa unay rimaqñinkunatapis ruraranllapa”.

Kriyiqkunaqami kaĉhi chaynulla lampara yupay
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

- 13 Jesusqami niran:
“Imanutaq kaĉhimaqa kusalata sirbin chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Piru imanupi kaĉhi lampaqyarqa mananami qashan shumaqchakayta puytinnachu. Chaynu mana sirbitinnaqami ashwan waqtaman itakushana puriqkuna saruĉhanllapa.
- 14 “Chaynullami imanutaq bilamaqa achkirachikun chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Chaqa uk pwiblu unaq sirkapi katinmaqa tukuy-lari rikanllapa.
- 15 Chaynulla uk bilata kachkarqa manami kajunpa rurinmanchu ĉhuranchik achkirachikunanpaqqa. Ashwanmi ĉhuranchik unaqlapi, tukuy chay wasipi kaqkunata achkirachinanpaq.
- 16 Chayraykumi qamkunapis imanutaq uk bilamaqa achkirachikun chaynu tukuylawan kusa allinla ima kayllapa. Chaynu allinlata rurar kawsatkillapaqami, tukuy rikashuqkuna imanumi kawsanllapa nir kwintata qukar, unaq syilupi Taytaykillapa Dyustana alabanqallapa.

Jesusmi yaĉhachikuran Moisés mantakushanta

17 “Amami qamkunaqa nuqapaq yarpunkillapachu, Moisés mantakushankunata, Dyuspa rimaqninkuna nishanta chingachinanpaq shamusha kanqa nirqa. Chaqa manami chaykunata chingachinaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi tukuy chaykunataqa chiqapta kumplinaypaqna shamusha kani.

18 Nishaykillapa: Syiluwan pacha kayatinllaqami, Dyus mantakushan-mantaqa manami uk puntituta, uk litralamatapis kitanqallapachu chay tukuy nishankuna kumplikanankaman.

19 Chayraykumi, Dyus mantakushanta mayqanpis mana kasur ashwan ukkunatapis ama kasunanpaq nir yaĉhachikunaqami syilumanta kaq mushuqmanta mantakutinga, mana kwintachakashanachu kanqa. Nataq chay mayqanpis Dyus mantakushanta allita kasur, wakinkunapis kasunanpaq yaĉhachikuna-shuypaqami syilumanta kaq mantakutinga kusala shumaqta rigsikashana kanqa.

20 Chaymi nishaykillapa: Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami Dyuspaq intrakarmapis mana tukuy shunqunwan kasunllapachu. Piru kuytawkish qamkunapis paykuna yupayma tukuyatkillapa. Ashwanmi syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunaykillapapaqqa tukuy shunquykillapawan Dyus munashanlata rurayta ministinkillapa”.

*Jesusmi yaĉhachikuran ama piñakunanllapapaq
(Lc 12.57-59)*

21 Chaynullami niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa rukuykillapakunata Moisés unaylla kaynu nishanta: ‘Amami wanuchikunkillapachu. Chaqa mayqanpis wanuchikuqqami, kusala manchaypaqta kastigakashana kanqa’ nir.

22 Piru ashwan nuqa-shuypaqa nishaykillapa: Mayqanpis ukninkunawan piñakuqqami kastigakashana kanqa. Chaynulla mayqanpis ukninta ima nir jurapaqta-shuypaqami kusa mas karguyjun kaqkuna rikar yaĉhar kastiganqa. Nataq chay ukninta mana allinpaq riqsir qaryapaqta-shuypaqami Tayta Dyusna rikar infyirnupi tukuy tyimpupaqna kastiganqa nir.

23 “Piru imanupi ufrindaykita altarman apar ĉhurayar, yarpunkiman mayqan ukniki qamwan piñakusha nir.

24 Chaynu katingami chay ufrindaykita chay altarpa naypanlapi dijar, rinkiray chay uknikiwan, shumaqchanakuq. Chaymanta chaynu uknikiwan shumaqchanakusha kar-shuypaqa rinki chay altarman ufrindaykita Dyusninchikpaq ĉhuraqqa.

25 “Chaynulla imanupi mayqan ima mana allinta rurashayki nir uchachashuyatinqa, manaraq jwiskunaman qayachishuyatin parlar shumaqchanakuyllapa. Chaqa mana chaynu ruratki jwisman qayachishutingami, chay jwisqa gwardyakunaman qukushutin karsilmanna apashunmanllapa.

26 Chaqa chiqaptami nishayki: Chay karsilpina karqami mana dasqa lluqshimunkichu, tukuy imata rurashaykipaq limpu pagrakunaykikaman nir”.

Jesusmi yaĉhachikuran ama ukwan ukwan pununanllapapaq

27 Jesusqami niranpis:

“Qamkunaqami allita uyapashaykillapa Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Runa kar, manaqa warmi karmapis masayjunna karqa, amami ukwan ukwan pununkillapachu’ nir.

28 Piru nuqa-shuypaqami nishaykillapa: Mayqanpis uk warmita rikar paywan kayta munarqami yarpuyinpiqa uchakushana nir.

29 “Chayraykumi, allilaw nawiki imata rikachir uchakuchishutinga urqur itakuy karuqaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyla kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qis-chakananmantaqa.

30 Chaynulla allilaw makiki uchakuchishutinpis, pitir itakuy karuqaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyla kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qis-chakananmantaqa.

Jesumi yaçhachikuran runa warminta dijanaqkunapaq

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

31 “Chaynullami Moisesqa niqpis: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manana warminwan kanarqa karguyjunkunapi uk kartata rurar warminta qurqashi dijayta puytin’ nir.

32 Piru kananqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijarqami, uchakunanta munaq yu-payna dijayan. Chaynulla mayqanpis chay yanqallamanta itakukasha warmiwan kasarqapismi kusala saqrata uchakuyan”.

Jesumi yaçhachikuran ama jurananllapapaq

33 Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa Moisés unay rukuykillapakunata kaynu nishanta: ‘Imata ruranaykipaq Dyusninchikpa shutinpi jurarqa kumpliyllapa’ nir.

34 Piru kananqami nishaykillapa: Amami imalapaqpis jurankillapachu nir. Chaynulla amami syilupaq rimar imaqa jurayllapachu. Chaqa syiluqami Dyusninchik tar mantakunan.

35 Chaynulla amami pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa pachaqami Dyusninchikpa çhakin shanan. Amami Jerusalén pwibluqaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa Jerusalén pwibluqami mantamaqninchik Dyuspa pwiblun-ari.

36 Amami jurayllapapischu umaykillapapaq rimarpis. Chaqa manami puytinkichu uk aqchaykillapalamatapis yuraqpaq, manaqa yanapaq tikraytaqa.

37 Ashwanmi juranaykillapamantaqa imapaqpis ‘Chiqap’ nitkillapaqa, chiqap kanqa. ‘Mana’ nitkillapapis, mana kanqa. Chaqa mayqanpis jurar imata arnikuqqami dyablu munashannuna rimar arnikuyan.

Mayqan imata ruramashapis amami chayllata rurashunchu

(Lc 6.29-30)

38 “Qamkunaqami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Nawipaqqa kanqa uk nawi. Kirupaqpis uk kiru’ nir.

39 Piru nuqaqami nishaykillapa: Mayqan ima mana allinta rurashutinga, amami qampis ima mana allintaqa rurankichu. Ashwanmi mayqan allilaw qaqlaykipi takashutinga uklawtapis rikachiy nir.

40 Chaynulla mayqan qayachishur kamsaykita kitashunatinga, dijay punchuykitapis apanqa.

41 Chaynulla mayqan ‘Apay kargayta kaymanta wakkaman’ nir, amalas apachishunatinga, ashwan chay nishushanmantaqa mas larguta apay.

42 Chaymi mayqanpis imalata mañashutinga, quy. Chaynullami mayqan imalata pristanaykipaq mañashutinpis amami das tikrakar rinkichu.

Ĉiqnimaqinchi ktami llakipashunllapa

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Chaynullami uyapashaykillapapis Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Qamkunawan shumaq kaqkunata llakipar; Ĉiqnishuqkunata-shuypaqa Ĉiqniy’ nir.

⁴⁴ Piru nuqaqa nishaykillapa: Ĉiqnishuqkunataqa llakipar shumaqta rikayllapa. Chaynulla Tayta Dyusman mañakuyllapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puriqkunapaq ima nir.

⁴⁵ Chaynu rurarqami qamkunaqa unaq syilumanta Taytaykillapa Dyuspa chiqap wamrankunana kankillapa. Chaqa pay nitinmi rupaymapis achkirachikamun allin kaqkunapaq, chaynulla mana allin kaqkunapaqmapis. Chaynulla pay nitinmi tamyamapis ishkimun allinta ruraqkunapaq, mana allinta ruraqkunapaqmapis.

⁴⁶ Chaqa qamkunata llakipashuqkunatalata llakiparqa ĉimatani Dyusmantaga aypankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq, Roma pwiblupaq impwis-tuta kubraqukunapismi mayqan paykunata llakipaqtaga llakipanllapa.

⁴⁷ Chaynulla chay mayqanpis qamwan allin kaqlata saludarpis ĉimatataq shumaqtaqa rurayankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq runakunapismi chaynu ruranllapa.

⁴⁸ Ashwanmi qamkunaqa imapipis allinla kayllapa imanuchi unaq syilupi Taytaykillapa Dyus kusa allinla chaynu”.

6

Limusnawan yanapakurqa amami parlakunkillapachu

¹ Jesusqami niranpis:

“Tukuy ima allin kaqtaqami imuraspis rurayllapa. Amami runakuna rikamanapaq nir paykunapa naypanlapichu rurankillapa. Chaynu runakunala alabashunanllapapaq rurayatkilapaga imanunari unaq syilumanta Taytaykillapamaqa chay shumaq imata qushunanllapapaq karan chaytaqa qushunqallapa.

² “Chayraykumi mayqan ministiqkunata yanarpis amami imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuqkuna kusalata alabakar parlakunllapa chaynuqa puriyllapachu. Chaqa paykunaqami chay Israel runakuna tantakananllapa wasikunapi, waqtakunapi ima parlakur purinllapa, runakuna paykunapaq shumaqta rimananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir.

³ Chayraykumi qamkuna mayqanta ima ministishanpi yanaparqa amami chay kusala riqsinaykimatapis parlankichu.

⁴ Chaynu imata yanapakur mana imatapis rimatkiqami, Taytayki Dyus rikashurqa kusala shumaq imatana qur yanapashunqa.

Jesusmi yaĉhachikuran Dyusman mañakunapaq

(Lc 11.2-4)

⁵ “Qamkuna Dyusman mañakurqa, amami Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa, paykunaqami chay tantakananllapa wasikunapi, chay may iskinakunapi ima sharla Dyusman mañakuyta kusalata munanllapa. Chaynuqami paykunaqa ruranllapa runakuna rikar alabananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir.

⁶ Piru qam mañakurqami wasikiman yaykur, punkuykita kirpakur Taytayki Dyus chaypi qamlawan kaqman mañakunki. Chaynu ruratki chay qamlawan kaq Dyusniki rikashurqami kusala shumaq imata qur yanapashunqa.

7 “Chaynulla qamkuna Dyusninchikman mañakurqa amami kutir kutir chayllata rimarqa mañakuyllapachu, imanutaq Dyusninchikta mana riqsiq runakunamaqa tukun chaynuqa. Chaqa paykunaqami yarpunllapa chaynu kusalata rimapakutingashi Dyusqa mas uyapayanqa nir.

8 Chaymi qamkunaqa ama chay runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa Taytaykillapa Dyusqami ima ministiyashaykillapatapis yaçhayanllana manapis mañakuyatkillapa.

9 Chaymi ashwan qamkunaqa kaynu mañakunkimanllapa:
Unaq syilupi Taytayllapa,
qammi kusa allinpaq riqsikanki.

10 Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq.
Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa
imanuñchi unaq syilupi ruranki chaynulla.

11 Kananllami chay ministiyashayllapa mikuytaqa qumayllapa.

12 Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa,
imanuñchi nuqakunapis mana allinta ruramatinllapapis pirdunanillapa
chaynulla.

13 Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.
Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa.

[Chaqa qammi tukuy imata puytinki;
kusala shumaqpaq riqsikanki;
chaynulla tukuy tyimpupaq mantakunki ima nir.

¡Chaynumi kanqa!

14 “Chaqa qamkunata ukkuna ima mana allinta rurashutinllapa pirdunatkillapagaqami, unaq syilupi Taytaykillapa Dyuspis pirdunashunqallapa.

15 Piru qamkuna mana ukkunata pirdunatkillapagaq manami Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa pirdunashunqallapachu.

Jesusmi yaçhachikuran ayunupaq

16 “Chaynulla qamkuna ayunarqa, amami kusa kwashalla tikrakarchu purinkillapa imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna, tukunllapa chaynuqa. Chaqa paykunami chaynu kwashalla tukunllapa runakuna rikar, ayunayan ninanllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir.

17 Chaymi ashwan ayunarqa, alli qaqlitaykillapata paqakur, shumaq ñaqsakur kamakayllapa.

18 Chaynu ruratkillapagaqami mana mayqanpis kwintata qukanqallapachu ayunayankillapa nirqa. Nataq Taytaykillapa Dyus qamkunawan chaypi qaqmi, yaçhayanqa chay yanayashaykillapapaqqa. Chaynami ashwan kusala shumaq imata qur yanapashunqallapa.

Syilumanta imançhikkunapaq yarpushunllapa (Lc 12.32-34; 11.34-36; 16.13)

19 “Amami kay pachapi kaq imaykillapataqa tantakunkillapachu. Chaqa kay pachapi kaq imaykillapagaqami pumpir, muqusyar ima, limpu tukukan. Chaynulla suwakuqkunamapis wasikunaman yaykur suwakunllapa ima.

20 Ashwanmi kay pachapi kaq imaykillapapaq yarpunaykillapamantaqa unaq syilumanta kaq imaykillapapaq yarpur Dyus munashanlatana rurir kawsayllapa. Chaqa syilumanta kaq imaykillapagaq manami pumpir, muqusyar ima tukukanlamapischu. Chaynulla manami chaymanqa suwakuqkunalamapis yaykunchu.

21 Chaymi nishaykillapa: Qamkuna kay pachamanta kaq imaykikunalata chapar yarpuyatkillapagaq kay pachamanta kaq imakunalapi kanqa

yarpuynikillapaqa. Nataq unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapa-shuypaqa syilumanta kaq imaykillapalapi kanqa yarpuynikillapaqa.

22 “Allita yarpuyllapa: Nawikillapa imanutaq bilamaqa kusala shumaq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinga, tukuylla kwirpuykillapaqa kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa.

23 Piru nawikillapa kusala mana allin kashanrayku kay pachamanta kaq imakunalapaq yarpuchishutin-shuypaqami kwirpuykillapapis tutaparaq intirupina kayanqa. Chaynuqami achkirachikunaykillapamantaqa ashwan tutaparachikuyankillapana kanqa. Chaymi ashwan chaynu karqa mana imalatapis Dyusninchikpaqmaqa intrakayankillapachu kanqa.

24 “Nishaykillapapis: Manami mayqan sirbikuqpis ishkay runata chay kutilla sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami munayanqa, nataq ukninta-shuypaqa chiqniyanqa. Manaqa uknintaqa allinta rikayanqa, nataq ukninta-shuypaqa musuyanqa. Chaynulla manami allinchi Dyusninchikta sirbiy chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqa.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan
(Lc 12.22-31)

25 “Chayraykumi nishunillapa: Amami gamkunaqa yarpupakunkillapachu, imataraq mikur, upyar kawsashaq nirqa. Chaynulla amami yarpupakunkillapapischu imataraq mudakushaq nirmapis. ¿Chaqa manachu yaçhankillapa chay kawsanaykillapa, chaynulla kwirpuykillapaqa masta sirbin mikuymanta, raçhpamantaqa nir?

26 Rikayllapa pariq kuritukunata. Paykunaqa manami tarpukur urqkunllapalamapischu. Chaynulla manami mikunanllapata çhurakunllapalamapischu. Piru, imanutaq ashwan unaq syilupi Taytaykillapa Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuyllapa, gamkunaqami chay kurukunamanta ashwan kusa masta sirbinkillapa!

27 Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu, imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimanllapa? ¡Manami! *

28 “Chaynu katinga, çimapaqtaq gamkunaqa kusalata yarpupakunkillapa mudanaykillapapaq imaqa? Allita kwintata qukayllapa, imanutaq liriyukunamaqa muntipi winar, mana trabajanchu chaynulla mana puchkakunlamapischu.

29 “Piru paykunaqami kusala shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Mantakuq Salomonmapis kusala çhaniyjun raçhpanwan mudakurmapis manami chay tuktutukuna yupayqa lusirancho.

30 Chaqa Dyus kanankuna chay tuktutukunata winachir kusa shumaqta lusichitinmapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa. Chaynu karmi gamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishuyanqallapa. Piru chaynu yaçharqa, çimapaqtaq Dyusninchikpi manaraq allita kriyinkillapa?

31 Chayrayku ama llakiyllapachu ‘¿Imatana mikushun? ¿Imatana upyashun? ¿Imanuna mudakushun?’ nir imaqa.

* 6:27 Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapa-paq ura çhamutinqachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

³² Chaqa tukuy chaykunapaqqami Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Piru qamkunapaqqami unaq syilupi Taytaykillapa yaçhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis.

³³ Chayraykumi, tukuy imakunapaq yarpur llakinaykillapamantaqa, ashwan Taytanchikllapa Dyus tukuyta mantakushanrayku, paylata maskar munashannula allinta rurar kawsayllapa. Chaynu kawsatkillapaqami Taytaykillapa Dyusqa tukuy ministishaykillapapi yanapashunqallapa.

³⁴ Nishaykillapapis: Amami allaqmantaqa imaraq pasamanqa nirqa yarpupakunkillapachu. Chaqa chay allaqmanta diyapismi çhamunqana chay diyallapi ima kaqpaq yarpunaykillapapaqqa. Allita yaçhashanchikllapanu, diyakunami shamun imanuraq kashaq nir chay diyallapi yarpunapaq.

7

Amami uknikita jwis yupay rikar yaçhankichu

(Lc 6.37-38, 41-42)

¹ “Amami uknikikunata rikar yaçhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yaçhashunanllapapaq.

² Chaqa ukkunata rikar yaçhatkillapaqa, chaynullami qamkunatapis Dyusqa rikar yaçhashunqallapa. Chaynulla imanukunata rikatkipis, chay rikashaykinullami Dyusqa qamkunatapis rikar yaçhashunqallapa.

³ ¿Chaqa imapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq çhurakanki, qampa nawikiپی atun qiru tayan chayta naypaqta mana llugshichirqa?

⁴ Chaymi gampa nawikiپی uk atun qiru tayatinga, ¿imanutaq uknikita ninkiman: ‘Nawikiپی usulsitu tayan chayta llugshichishaq’ nirqa?

⁵ ¡Kusa allin tukuq runa! Puntataqa chay nawikiپی atun qiru tayan chaytaraq llugshichiy. Chaymantaraqmi chay uknikipa nawinpi tayan chay usulsitutaqa allita rikar llugshichimuyta puytinki.

⁶ “Chaynulla nishunillapapis: Amami Dyusninchikpa shumaq rimayninta willankillapachu chay kusala marraju allqu yupay runakunataqa. Chaqa imanupigakish piñakurmana llakiypaqta qisçhashunmanllapa. Chaynulla chay kuchi yupay runakunataqa amami willankillapapischu. Chaqa paykunagaqami mana kwintachar limpu saruçharmana dijanman.

Mañakushun maskakushun punkuta takashun ima

(Lc 11.9-13; 6.31)

⁷ “Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa; paymi qushunqallapa. Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa. Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyllapa. Chaymi payqa punkunta kiçhar yanapashunqallapa.

⁸ Chaqa mayqan mañakuqpiismi tarikun mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan maskakuqpiismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan kusalata shachinakar qayakutinpiismi, punkunta kiçhar yanapanllapa ima.

⁹ “¡Ma nimayllapa! ¿Wamrayki tantata mañashutinllapaqachu rumita qunkimanllapa?

¹⁰ ¿Manaqa wamrayki piskaduta mañashutinllapaqa, largu kurutachu qunkimanllapa? ¡Manami!

¹¹ Chaqa gamkuna kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillapataqa allin imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan junaq syilupi Taytaykillapamaqa kusala shumaq imakunata qushunqallapa payman mañakutkillapaqa!

12 “Chaynullami nishaykillapapis: Wakinkuna qamkunawan shumaq kananta munarqa, qamkunapis shumaqta rurayllapa paykunawanqa. Chaynu ruraraqami kusala allintana rurayanki, Moisés mantakushannulla, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla ima.

Kiçhkila punkitutami yatkushunllapa

(Lc 13.24)

13 “Allita yarpurmi, chay kiçhkila kaq punkituta pasar rinkillapa Dyusninchikman rinarqa. Chaqa chay tukuy tyimpupaqna rir qischakanapaq kaq punkuqami kusala atun chaynulla chay nanopismi, kusala anchu ima. Chaynu katinmi kusala achka ringallapa chaylawtaqa.

14 Piru Dyusninchikwanna rir tukuy tyimpupaq kawsanapaqqami kusa kiçhkila punkitu, chaynulla kiçhkila nansitu ima. Chaynu katinmi aykala chaylawtaqa yaykur rinllapa.

Qirukunatami puquynimanta riqsinchik

(Lc 6.43-44)

15 “Allitami kuytakankillapa chay llullakur Dyusninchikpaq parlakuq tukuy runakunamantaqa. Chaqa paykunaqami qamkunamanqa shamunqa imanutaq uyshitakunamaqa kusala mansitu chaynu. Piru alli yaçhaymantaqami kusala manchaypaq atun surrukuna kanqallapa.

16 Chaymi qamkunaqa tukuy imata rurayashanlamanta das riqsiyta puytinkillapa imanun nirmapis. Chaqa ubapa puquynintaqa manami kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla Iquspa puquynintapis manami shankakunamantachu pallanchik.

17 Piru tukuy allin qirukunaqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qirukuna-shuyapaqami mana allintachu puqun.

18 Chaqa allin qirugami mana puytinchu mana allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami shumaqtaqa puquyta puytinchu.

19 Chaymi, tukuy qirukuna mana allinta puquytaqa kuchur ninaman itar rupachinchik.

20 Chayraykumi qashan nishaykillapa: Tukuytami ima rurashankunalamanta allita rikar riqsinkillapa nir.

Dyus mantakuyashanmankish mana yaykutkillapachu

(Lc 13.25-27)

21 “Manami tukuyta ‘Amituy, Amituy’ nimaqkunaqa, Dyus unaq syilupi mantakuyashanmanqa yaykunqachu. Ashwanmi, unaq syilupi Taytay munashanlata ruraqkuna yaykunqallapa.

22 Chaqa chay diyapiqami nimayanqallapa: ‘Amituy, Amituy, nuqakunami qamlapaq kusata parlakurayllapa. Chaynulla qampa shutikiwanmi runakunamanta dyablupa yarpuynta itakurayllapa. Shutikiwanmi achka milagrukunata rurarayllapa’ nir ima.

23 Piru nuqaqami paykunataqa nishaq: ‘Manami maydiyapis riqsishushachu kani. ¡Ashuyllapa nuqamanta, mana allinta ruraqkuna!’ nir.

Ishkay wasipa simintun

(Lc 6.46-49; Mr 1.22)

24 “Chayraykumi, chay mayqanpis nuqa nishayta uyakur kasuqtaqa kumparashaq uk runa kusa allinlata yarpuqmaqa wasinta shachinanpaqqa allita yarpur, rumipa ananmanta shachiran chaywan.

25 Chaymi tanyu shamutin, riyukuna achkayar, wayramapis wakmanta, kaymanta wasilaman pukakamurmapis mana ratachiranchu. Chaqa alliri shachisha karan rumipa ananmanta.

²⁶ Piru nuqa nishayta uyakur mana kasuqta-shuypaqami kumparashaq imanutaq uk yaru runamaqa mana allita yarpur wasinta shachiran ushya aqupa ananlamanta chaywan.

²⁷ Chaymi tamya shamutin, riyukuna achkayamuran. Chaynulla wayra wakmanta kaymanta chay wasiman pukakamutinmi chay wasiqa limpu limpu pampalla rataran”.

²⁸ Chaymi chaynu Jesús rimar tukchitinaqa, tukuyta chaypi kaqkunaqa dispantakaranllapa chay imanu yaçhachikushanrayku.

²⁹ Chaqa Jesusqami paylla kusata mantakur ima yaçhachikuran, manami Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna yupaychu.

8

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesús chay sirkamanta ishkimutingami, kusala achka runakuna ikinta riranllapa.

² Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun payman qimikar naypanpi qunqurikur niran:

–Taytituy, llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

³ Chaynu nitinga, Jesusqa makinwan kamar niran:

–Munanimi alliyanykita. Kananlla alliyay nir.

Chaymi chay kutilla chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaran qishayn-mantaqa.

⁴ Jesusqami niranpis:

–Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuraman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaçhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

Jesusmi allicharan suldadukunapa mantaqni pa sirbikuqninta

(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

⁵ Chaymanta Capernaúm pwibluman Jesús yaykutin, Romamanta suldadukunapa uk mantaqni, qimikaran payta rugaq.

⁶ Chaymi niran:

–Taytituy, sirbikuqniymi wasiypi qishaq. Manami kwirpunqa kuyuyta-matapis puytiyan chu. Ashwanmi kusala saqra nanaywan qischakayan nir.

⁷ Jesusqa niran:

–Rishaqmi allichaq nir.

⁸ Chaynu nitin, chay suldadukunapa mantaqninga niran:

–Taytituy, nuqa mana kwintachaypaqla kashayraykumi mana allin chu wasiyanraq rir yaykunaykipaqqa. Ashwanmi kayllamanta ‘Alliyanqa’ niy, chay sirbikuqniyqa alliyananpaq.

⁹ Chaqa nuqallatami mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakin suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis ‘Riy’ nitiyqa, rin. Ukta ‘Shamuy’ nitiypis, shamun. Chaynulla sirbiqniytipis imata ruranan-paq kaçhatiyis ruran.

¹⁰ Chaynu nitin uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla aligriyanan. Chaymi chay wakin ikinta riqkunataqa niran:

–Chiqaptami nishaykillapa: Tukuyta Israel pwiblupiqqa manami mayqan-tapis kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani.

¹¹ Chaymi nishaykillapapis: Achka jwira runakunami shamunqallapa ru-pay iqamunanlawmanta, rupay iqananlawmanta ima. Chaymi paykunana

tayanqa pulla mikuq Abrahamwan, Isaacwan, Jacobuwan syilumanta kaq mantakuyashanpiqa.

¹² Piru Dyus mantakuyashan luryanpi kananpaq karan chaykunaqami, itakukayanqa waqta tutaparaqla infyirnumanna. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qischakar qaychakushanrayku kirunmatapis richyachingallapa.

¹³ Chaymantami Jesusqa chay suldadukunapa mantaqnintaqa niran:
—Riyna wasikiman. Qam kriyishaykinullami wasikiپیقا rurakanqa nir.
Chaynu Jesús nitinlami, chay kutilla sirbikuqninga alliyaranna.

Jesusmi allicharan Pedrupa swigranta
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Jesusqami riran Pedrupa wasinman. Chaypimi Pedrupa swigranta tariran, mantanpi qishaq usuraqta. Kusala rupawanmi karan.

¹⁵ Chaymi Jesusqa, chay warmisitataqa makinmanta kamaran. Chayna chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitataqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Tutapatinnaqa Jesusman achka runakuna dyablupa yarpuyinwan kaqkunata apamuranllapa. Piru Jesusqami rimarla chay dyablupa yarpuyin runakunapi kaqtaqa itakuran. Chaynullami allicharanpis tukuyła qishaq kaqkunataqa.

¹⁷ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:
“Paylla nanayninchikkunata urquran.

Chaynulla paymi qishayninchikkunatapis aparan” nir.

Jesusmi paywan rinaqkunata kaynu nin
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Uk diyapimi Jesusqa achka runakunapa rurinpi rikariran. Chaymi yaçhakuqninkunataqa kaynu niran: Pasashunllapa chay quçhapa chimpanman nir.

¹⁹ Chaymantaqa Moisés mantakushankunata yaçhar yaçhachikuq runami Jesusman qimikar niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir.

²⁰ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Surrukunami maçhaynijun pununanpaqqa. Chaynulla pariқ kurukunapis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq-shuyupaqami mana kanchu maylapipis umanta sintikuchinanlapaқmapis nir.

²¹ Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunamanta ukqa kaynu niran:

—Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chaymantanami rishun nir.

²² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Kusa allinmi kananlla nuqawan rinaykipaq. Chaqa nuqapi mana kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunapaq paykunapurana pampanakanqa nir.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapana.

24 Chaynu riyatinllapami chay quĉha yakuĉa kusata wakman kayman maĉchikaĉ qallariran. Chaymi chay yaku karrutaĉa pampanayaranna. Piru chaykamanĉami Jesusĉa punuyaran.

25 Chaymi yaĉhakuĉninkunaĉa rikĉhachiĉ rir niranllapa:

—ĵTaytituy, washamayllapari! ĵYaku rurimanmi chinĉayanĉhikllapana! nir.

26 Chaynu rikĉhachitinllapami Jesusĉa niran:

—ĵImapaĉtaĉ kusalata manchakunĉkillapa? ĵQamkunaĉami manaraĉ allitaĉa kriyimankillaparaĉchu! nir.

Chaynu nirnaĉami, sharir wayrawan yakutaĉa willatinla limpu limpu ĉasillaran.

27 Chaynu rurashanraykumi kusa dispantakashalla paykunapura tapunakuyaĉllapa:

—ĵKayĉa, imanun runa katintaĉ wayrawan yakumapis kasunĉa? nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan ishĉay runakuna

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Chaymanta Jesusĉa chay quĉhapa ukław manyan Gadara shutiĉ lugarman ĉharan. Chaymi chay lugarmantaĉa dyablupa yarpuyinwan kaĉ ishĉay runakuna, pantyunmanta lluĉshir, payman ĉimikaran. Chay runakunaĉami kusala saĉra manchaypaĉta tukuĉllapa. Chaymi chay lugartaĉa mana mayĉanpis pasayta puytiĉllapachu.

29 Piru Jesusta rikarĉami, kaynu nir ĉayĉhakuĉ ĉhurakaranllapa:

—ĵDyuspa Wamran Jesús, amami nuĉakunamanĉa yakapakamuyĉu! ĵĉhaĉa ĉamĉachu manapis ĵwisyu diya ĉhamuyatinraĉ kananlla shamushayki ĉiĉchamaĉllapa? nir.

30 Piru chay kayashanllapamanta largukaĉpimi achka kuchikuna shitĉakuyaranllapa.

31 Chaymi chay dyablupa yarpuyinĉa, Jesustaĉa kaynu nir rugaranllapa:

—Kay runakunamanta lluĉshichir itakumarllapaĉa, dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaĉ nir.

32 Chaynu nitinmi Jesusĉa niran:

—Riylłapa nir.

Chaynami chay dyablupa yarpuyinĉa runakunamanta lluĉshir kuchikunamanna yaykuran. Chaymi kuchikunaĉa chay kutilla kusalata kallpar, ĉaĉata rishannu quĉhaman ratar ĉhuĉar wanuranllapa.

33 Nataĉ chay kuchikunata michiĉkunaĉami alsakar riranllapa. Chaymi pwiblumana ĉharĉa imanun chay dyablupa yarpuyinwan kaĉ runakuna pasashantaĉa tukuyta parlaranllapa.

34 Chaymi chay kutilla pwiblumanta kaĉ runakunaĉa lluĉshir riranllapa Jesús kayashanmanĉa. Chaynu Jesusta chaypi rikarllapami kusalata rugaranllapa kay lugarniyllapamantaĉa wakaĉ tukuy nir.

9

Jesumi mana kuyuyta puytiĉ runata allicharan

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

1 Chaymantaĉami Jesusĉa uk yaku karruman iĉar, quĉhapa ukław chimpanman pasar pwiblundllaman ĉharan.

2 Chaypina katinĉami uk mana kuyuyta puytiĉ kwirpuyjun runata, uk parapi usurachir wintusha payman ĉhachiranllapa. Chaymi Jesusĉa paypi kusalata kriyiĉllapata rikar, chay ĉishaĉtaĉa niran:

–Shachinakuy wamrituy. Chaqa tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana kani nir.

³ Chaymi Moisés mantakushankunata yaçhar yaçhachikuq runakunaqa kaynu nir yarpuranllapa: ¿Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan? Manami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslami uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

⁴ Piru Jesusqami kwintata qukuran imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

–¿Imapaqtaq qamkunaqa kusala mana allin yarpuynijunqa kankillapa?

⁵ ¿Imataq mas trabajusu ninaypaq, ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir puriy’ ninaypaq? * ‘Uchaykikunamanta pirdunashuni’ nitiyqa qamkunaqa mana kriyinkillapachu.

⁶ Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

–Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

⁷ Chaymi chaynu nitinga, chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kayaq runaqa sharir, riranna wasinman.

⁸ Tukuy chaykunata rikarmi chaypi kaq runakunaqa kusalata dispan-takaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq çhurakaranllapa imanumi payqa uk runata pudirrinta qusha nir.

Jesusmi Mateuta qayaran (Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Chaymantami Jesusqa chay kayashanmantaqa riranna. Chaynu riyarmi rikaran uk runa Mateo shutiqta. Payqami chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran:

–Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinga Mateuqa sharir paywanna riran.

¹⁰ Chaymantami Jesusqa Mateupa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla Romapaq impwistuta kubraquqkuna, kusa uchayjun runakuna ima çharanllapa. Chaynami ashwan paykunapis Jesuswan, yaçhakuqninkunawan ima pulla mikuq çhurakaranllapa.

¹¹ Chayta rikarmi chay fariseo runakunaqa Jesuspa yaçhakuqninkunataqa kaynu nir tapuran:

–¿Imapaqtaq yaçhachikuqnikillapaqa chay impwistuta kubraquqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.

¹² Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

–Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunalala ministin rimidyakuqtaqa.

¹³ Rir allita intrakayllapa Dyus nitin unaylla iskribishanllapata. Chaqa ninmi:

‘Nuqaga manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir nuqaman apamunanllapataqa.

Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima ministishanpapis yanapananllapapaq’ nir.

Chaynulla nuqaga manami chay kusa allinla kani niqkunata willaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapapaq.

* 9:5 Chaqa mayqanpismi ‘Uchaykimanta pirdunashuni’ niyta puytinman yanqallamapis.

*Ayunupaqmi tapuranllapa**(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)*

¹⁴ Chaymantaqami Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, Jesusman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Nuqakuna, chaynulla chay fariseo runakunapismi kusalata ayunanillapa. Piru qampa yaçhakuqnikikunaqa çimapaqtaq mana ayunanllapa? nir.

¹⁵ Jesusqa niran:

—çUk runa kasaraq, chayllapiraq katingachu, wakinkunaqa llakishala kanmanllapa? ¡Manami! Chaymi chay kasarasha chaykuna rinanpaq ura çhamutin, ritinllapanami ayunanqallapa.

¹⁶ “Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raçhpataqa mushuq raçhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raçhpami paqakarqa chapukayanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raçhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa.

¹⁷ Chaynulla, chay ubapa yakun binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binumi byijuyar makwa qarataqa llikinman. Chaymi ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq qara kapachuman itaypaq amana mayqanninpiş imananpaqqa”. †

*Jesumi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima**(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)*

¹⁸ Chaynu Jesús rimayatinllami, Israel runakunapa uk mantaqnin çhamur Jesuspa naypanlapi qunqurikur kaynu niran:

—Chayraqmi warmi wamray wanusha. Piru qam rir makisituykita ananpi çhuratkıqa, payqa qashan kawsamuyanqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa sharir, yaçhakuqnikunawan ima riranllapa.

²⁰ Piru chaynu riyatinmi chay lugarlawpi karan uk qishaq warmi. Chay warmipa yawarninmi dusi añupaqna kusalata shamuq. Chaymi Jesuspa ikinlawta qimikar raçhpanpa manyanta kamaran.

²¹ Chaqa chay warmiqami yarpuq, raçhpanta kamarlami alliyashaq nir.

²² Piru chaynu ruratin Jesusqa ikiman chapakur warmita rikarqa niran:

—Shachinakunkimi mamitay. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.

Chaymi ashwan chaymanta-pacha allinna kidaran chay warmisitaqa.

²³ Chaymanta Jesusqa chay Israel runakunapa mantaqninpa wasinman çharqa, rikaran dulsaynata waqachiq runakunata. Chaynullami rikaranpis chaypi kaqkuna kusalata waqar laqyaqllapata ima.

²⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Lluqshiyllapa kaymanta. Chay warmi wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.

Chaynu nitin, chaypi kaqkunaqa kusalata asiparanllapa Jesustaqa.

²⁵ Piru payqami ruripi kaqkunata limpu llugshichimuran. Chaymantami chay wasiman yaykur, chay warmi wamrataqa makinmanta aypatin, sharimuran.

²⁶ Chaymi tukuy chay lugarkunapiqa yaçharanllapana iman u warmi wamraqa kawsamusha nirmapis.

Jesumi allicharan ishkay syigukunata

† **9:17** Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay runakunapa yaçhachikushanqa, paypa mushuq yaçhachikushanwanqa mana chayllachu nir. Chaynuqami intrachimançhik piçhunachinapaqqa mana allinçu nir.

27 Chaymanta llugshir ritinnaqami Jesuspa ikintaqa ishkay syigu runakuna riran kaynu nir qayakur:

—¡Davidpa ayllun † llakipamastuyllapari! nir.

28 Chaymanta Jesús wasi ruriman yaykutingna, chay syigu runakunaqa qimikatin, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamkunaqachu kriyinkillapa alliyachishuyashaqlapa nirqa?

Chaynu nitin, paykunaqa niranllapa:

—Arí taytituy nir.

29 Chaymantami Jesusqa, nawinkunata kamar niran:

—Qamkuna imanutaq kriyishaykillapanullami rurakanqa nir.

30 Chaymi chay kutilla rikakuranllapana. Piru Jesusqami kaynu nir kusalata willaran:

—Amami mayqanpis yaçhanqachu kaytaqa nir.

31 Piru ashwan chay runakunaqa wasimanta llugshishanmanta-pacha imanú Jesús paykunata alliyachishanpaq ima tukuyлата parlaranllapa.

Jesusmi allicharan uk muduta

32 Chaymanta chay syigukuna alliyashana llugshimuyatinga, wakin runakunapis Jesusman aparannllapa uk mudu dyablupa yarpuyinwan qishaq runata.

33 Chaymi Jesús chay dyablupa yarpuyinanta chay mudu runamanta itakutinga, rimaqna qallariran chay runaqa. Chaymi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla niyaqllapa: “¡Kay Israel pwiblupiqami maydiyapis mana rikashanchikchu waknu mayqanpis allichakuqtaqa!” nir.

34 Piru chaypi kaq chay fariseo runakuna-shuypaqami niyaranllapa: “Waktaqami dyablukunapa mantaqnin pudirninta qusha, chaynu dyablupa yarpuyinanta itakunanpaqqa” nir.

Kusichakunapaq kaqgami kusala achka

35 Piru Jesusqami tukuy pwiblukunapi, taksha pwiblitukunapi ima yaçhachikur puriyan. Tukuy tantakananllapa wasikunapimi Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawsanannllapapaq. Chaynullami allichakuqpis tukuy qishaykunamanta, nanaykunamanta ima.

36 Chaymi runakunata rikar, kusalata llakiran paykunapaq. Chaqa chay runakunaqami kusata shaykur kwashayasha, chingasha mana washakananpaq yupayna karanllapa, imanutaq uyshakuna mana michikuqniyunmaqa chaynu.

37 Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran: “Chiqaptami kusichaqa kusala achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa.

38 Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kaçhananpaq trabajaqkunata, paykunana tantananllapapaq” nir. §

10

Jesusmi dusi yaçhakuqninkunata akraran

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

1 Jesusqami chay dusi yaçhakuqninkunata qayamur, pudirninta quran, dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta itakunanllapapaq. Chaynulla

† 9:27 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik. § 9:38 Kusichananpaq chaykunaqami, tukuy manaraq Dyuspi kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yaçhachikuqkuna.

tukuy qishaykunamanta, nanayninllapakunamanta imamapis allichakunanllapapaq ima.

² Kaykunami chay dusi yaçhakuqninkunaqa karan: Puntataqa, Simón (kay Simonmi shutiqpis Pedro), Simonpa uknin Andrés; Zebedeupa ishkay wamrankuna, Santiago, Juan ima.

³ Chaynulla Felipe,

Bartolomé,

Tomás,

Mateo. Kay Mateumi Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq karan.

Chaynullami karanpis Alfeupa wamran Santiago, Tadeo ima.

⁴ Uqgami karan Simón. Payqami Cananeo partidumanta karan.

Uk-shuyupaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesumi dusi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanllapapaq (Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jesusqami chay dusi yaçhakuqninkunataqa kaynu nir kaçharan:

“Amami rinkillapachu chay mana Israel runakunamanqa. Chaynulla amami yaykunkillapapischu chay Samaria pwiblumanqa nir.

⁶ Ashwanmi chay Israel pwiblumanta kaq runakuna imanutaq uysha chinqasha purin chaynu puriqkunaman riyllapa.

⁷ Chaynami paykunata willayllapa, syilumanta kaq mantakuq shamunanpaqgami shipchana nir.

⁸ Chaynullami tukuy qishaqkunata allichankillapa, wanushakunata kawsachimunkillapa, ismuyaq kwirpuyjun kaqkunata allichankillapa, itakunkillapapismi dyablupa yarpuyunta runakunamanta ima. Chaqa tukuy chaykunata ruranaykillapapaqgami mana imawan pagrakur imachu dibaldila chay pudirtaqa ayparaykillapa. Chaymi imata ruray yanapakurpis ama kubrakunkillapachu.

⁹ “Piru amami apankillapachu urumanta, platamanta, kubrimanta kaq qillay imamatapis.

¹⁰ Chaynulla amami apankillapachu alburjata, mudakunaykipaq raçhpaykillapata, llanqita, bastunta imamapis. Chaqa uk trabajaqtaqami trabajashanrayku qarayta puytinllapa.

¹¹ “Chaymi qamkuna uk pwibluman manaqa uk taksha pwiblituman çharqa, uk kusa allin runata maskar, chaypa wasinpi kidankillapa chay ima diyaçi rinaykillapakaman.

¹² Piru chay wasiman yaykurqa chaypi kaqkunata kusa shumaqta saludankillapa.

¹³ Chaymi chay wasipi kaqkuna shumaqta samachishutinllapaqa Dyusmi shumaqta yanapanqa paykunataqa. Piru mana chaynu samachishutinllapa-shuyupaqa manami imapis kanqachu.

¹⁴ Chaymi uk wasipi manaqa uk pwiblupi yaçhachikutkillapa mana uyakunar mana munashutinllapaqa, chaymantaqa çhakikillapapi kaq pulbumatapis çhaspir rinkillapa.

¹⁵ Chiqaptami nishaykillapa: Chaynami maydiya jwisyu diya çhamutinga, chay pwibluga kusala mas manchaypaqta kastigakasha kanqa chay pwiblu Sodomawan Gomorra kastigakashanmanmatapis nir”.

Jesumi yaçhakuqninkunata qischakankillapa niran

16 Jesusqami yaĉhakuqninkunataqa niranpis:

“¡Kwintata qukayllapa! Nuqami qamkunata kaĉhashurllapaqa uyshakunata surrukunapa rurinta kaĉhaq yupay kaĉhashuyanillapa. Chaymi qamkunaqa ima katinpis imanutaq largu kurumaqa dasla tantyan chaynu kankillapa. Piru chaynu tantyarmapismi imanutaq uk palumitamaqa mana ima mana allintapis ruranchu chaynu kankillapa.

17 Allita kuytakankillapa. Chaqa qamkunataqami karguyjunkunaman qukushunqallapa. Chaynulla chay tantakananllapa wasikunapimi wipyashunqallapa ima.

18 Chaynulla nuqaraykuqami chay karguyjunkunaman, gubyirnukunaman ima apashunqallapa. Piru qamkunaqa paykunapa naypanpi chaynulla chay mana Israel runakunapa naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa.

19 Chaynu paykunapa naypanpi karnaqa, amami yarpuapakunkillapachu, imatami rimashaq, manaqa imanumi rimashaq nirmapis. Chaqa rimanyakillapapaqna katkillapaqami Dyus yanapashunqallapa imata ninyakillapapaqmapis.

20 Chaynuqami mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa. Ashwanmi Taytaykillapa Dyuspa Ispiritunmi rimachishunqallapa.

21 “Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Nataq taytanllapa-shuypaqa wamrankunata qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla wamrakuna-shuypaqa taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa.

22 Chaymi tukuyta kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku ĉhiqnishunqallapa. Piru chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuq kaqkunalami washakanqallapa.

23 Chayraykumi uk pwiblupi katkillapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinga, uklaw pwiblukunaman alsakayllapa. Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Manaraq chay Israel pwiblukunapi yaĉhachikur tukchiyatkillapami Dyusmanta Shamuq Runaqa shamunqana nir.

24 “Manami mayqan yaĉhakuqpis maschu chay yaĉhachiqninmantaqa. Chaynulla mayqan sirbikuqpis manami maschu patrunninmantaqa.

25 Chaymi chay mayqan yaĉhakuqpis chay yaĉhachiqninnula kayta puytin mana maschu. Chaynulla chay sirbikuqpis imanutaq patrunninmaqa chaynula kayta puytin. Chaqa nuqatami nimanllapa dyablupa mantaqnin Beelzebú nir. Chaymi qamkuna nuqapa yaĉhakuqniy kashaykillaparayku-maqa ashwan ima nishuyanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu (Lc 12.2-7)

26 “Piru chaynu katinmapis amami chay runakunataqa manchankillapachu. Chaqa tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa manami pakapllaqa kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita yaĉhakanqa.

27 Chayraykumi nuqa qamkunata uyarala willashushayllapataqa, tukuy-lata parlayllapa. Chaynulla chay pakaqnula willashushayllapatapis intrachikunkillapa, tukuyta naypanpi.

28 Chaymi chay mayqan wanuchishunatinllapapis ama manchankillapachu. Chaqa wanuchishurllapamapismi kwirpuykillapalata wanuchinqallapa. Ashwanmi manchankillapa chay kwirpuykillapawan almaykillapata tukuy tyimpupaq ninapi qischakananpaq kaĉhaq chayta.

29 “Piru qamkunataqami Taytanchik Dyusqa kusalata munar kuytashunllapa. Ma willamayllapa: ¿Manachu ish kay pariĉ kuritukunata uk qil-laysitulapaqmapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiq

katinmapismi, Taytaykillapa Dyus pachaman ratar wanunqa nitin, ratar wanuymatapispis puytin, manaqa mana.

³⁰⁻³¹ Chaynu kuritukuna yanqa mana sirbiq katinmapispis kusa allita kuytarqa, qamkuna chay kuritukunamanta mas sirbiq kashaykillaparaykuqa çimanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichiyän. Chaynu katinmi ama imalapaqpispis manchakunkillapachu.

Runakunapa naypanpimapis Jesuspaq rimankillapa
(Lc 12.8-9)

³² “Chayraykumi mayqanpispis tukuypa naypanpi, nuqapaq mana pingakur faburniy rimatinga, nuqapis paykunapaqqa allinta rimashaq, uñaq syilupi Taytaypa naypanpiqa.

³³ Piru mayqanpispis tukuypa naypanpi, nuqata mana kwintachamatinsuuyapaqa, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu uñaq syilupi Taytaypa naypanpiqa.

Jesusmi yaçhakuqninkuna kuytakanapaq willaran
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “Amami yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi mana qisçhakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi mana shumagnachu kawsankillapa. Ashwanmi nuqarayku kusala çhiqninakuy, maqanakuy imana kanqa.

³⁵ Chaymi uk ullqu wamramaqa taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk warmi wamrapis mamanpa kuntran tikrakanqa. Nataq uk llunchushuypaqa swigranpa kuntran tikrakanqa.

³⁶ Chaynumi nuqaraykuqa mayqanpispis ayllunkunalla kuntranqa tikrakanqa.

³⁷ Piru mayqanpispis nuqamanta masta taytanta, manaqa mamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchi. Chaynulla mayqanpispis uk ullqu wamranta, manaqa uk warmi wamranta masta nuqamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchi.

³⁸ Chayraykumi mayqantapis nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qischatinllapa manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami manana nuqapa kananpaqqa allinchi.

³⁹ Chaymi mayqanpispis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chinqanqallapa. Piru chay mayqanpispis nuqapi kriyishanrayku wanuq chayqami washakashana rikaringa.

Dyusmanta kaq imançhikkuna
(Mr 9.41)

⁴⁰ “Chayraykumi mayqanpispis qamkunata shumaqta samachishurllapaqa, nuqata samachimayan. Nataq mayqanpispis nuqata samachimaqshuypaqa, chay mayqançhi kaçhamasha chayta samachiyän.

⁴¹ Chaymi mayqanpispis ukta Dyuspa rimaqnin kashanrayku samachiqqa, Dyus paypa rimaqninta imataçhi quyanqa chayllatami aypanqa. Chaynulla uk allin runata allin kashanrayku samachiqshuypaqa, chay allin runata imakunata Tayta Dyus quyan allin kashanrayku, chayllatami aypanqa paypispis.

⁴² Chaymi mayqanpispis chay sirbimaqniy kashanrayku mana kwintachaypaqla kaqkunata uk jarru qasaq yakituta upyachiq chayqami, kusa shumaq allin imakunata aypanqa Dyusmantaqa”.

11

*Shutichikuq Juanmi yaĉhakuqninkunata kaĉharan Jesusman
(Lc 7.18-35)*

¹ Jesús chaynu dusi yaĉhakuqninkunata yaĉhachir tukchirnaqa, chay kayashanmanta llugshir riran, chay pwiblupa uklaw lugarninkunaman Dyus nishankunata parlakur yaĉhachikuq.

² Piru Shutichikuq Juan, karsilpi qarqami, yaĉharan imatami Cristo rurur puriyan nir. Chaymi chaynu yaĉharqa, wakin yaĉhakuqninkunata kaĉharan

³ Jesusta tapunanpaq:

—¿Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu uk-taraq yarayashaqllapa? nir.

⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Rir Juantaqa willayllapa, kay rikayashaykillapata, uyapayashaykillapata ima.

⁵ Willankillapapismi: ‘Syigukunatapis rikakuchin, kujukunatapis alliyachitin purinllapa, ismuyaq aychayjunkunatapis alliyachin nir. Chaynulla upakunatapis uyakuchin, wanushakunatapis kawsachimun, chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanu washakananllapapaq’ nir ima.

⁶ Chaynulla willankillapapis: ‘¡Kusa shumagmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatín mana maydiyapis qunqamaqkunaqa nin!’ nir.

⁷ Chaymanta Juanpa yaĉhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanga? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchiq yupay ¿chayta rikakuqchu riraykillapa?

⁸ ¿Manaqachu, uk runa kusala ĉhanijun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yaĉhankillapa chaynu mudakuqkunaqami, chay gubyirnupa wasinkunalapi tanllapa nir.

⁹ Chaqa, ¿imata rikakuqtaq riraykillapa? ¿Dyuspa rimaq runata rikaq? Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachikuqta rikaq riraykillapa.

¹⁰ Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu niq:

‘Nuqami qampa naypaykita ukta kaĉhasaq,
imanutaq nanta kiĉhar kamkachinllapa chaynu qampaq
yaĉhachikunanpaq’ nir.

¹¹ Chiqaptami nishaykillapapis: Kay pachapi runakunaqami Shutichikuq Juanmanta masqa mana kashachu uklamapis. Piru chaynu katinmapis syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunaqa mana kwintachaypaqla karmapis Juanmantaqa kusala masna kanqallapa.*

¹² “Chaynumi Shutichikuq Juan yaĉhachikuq qallarishanmanta kananka-manmi syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunapa ikinpi kusala achka mar-
raju runakuna purinllapa limpu imanachiyta yarpur.

¹³ Chaynullami nishaykillapapis: Dyusninchikpa rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna ima qami syilumanta

* **11:11** Dyuspa tukuy rimaqninkunamantaqa Shutichikuq Juanqa, Amitunchik Jesucristupaqqa masta intrakaran nirqami intrachimanchik Juanqa Amitunchikta rikar paypaq parlakushan-rayku nir. Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkuna-shuypaqa Juanmantaqa masta Jesucristupaq intrakan nir-shuypaqa intrachimanchik paykunaqami imanu milagrukunata rurashanta, wanur kawsamushanta ima rikashanllapayku nir.

kaq shamur mantakunanpaqqa Shutichikuq Juan shamunankalaman intrachimaranchikllapa.

¹⁴ Chaymi qamkuna Shutichikuq Juanpaq, Dyuspa rimaqnin Elías † shamunanpaq karan nir kriyinarqa kriyiyllapari.

¹⁵ Chayraykumi tukuy rinriyjun kaqkuna, allita intrakanarqa uyakur intrakayllapa.

¹⁶ “¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi kaq runakunataqa? Kay runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa chay yupay:

¹⁷ Kinakunatami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami mana bayliraykil-lapachu. Chaynulla llakiypaq takikunata takitiyillapapis, mana waqaraykil-lapachu' ninakun chaykuna yupay.

¹⁸ Chaymi qamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan shamur kusata ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinga niraykillapa: 'Juanqami dyablupa yarpuyinwan' nir.

¹⁹ Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuq Runa kar, mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa ninkillapa: 'Kusala amryintu, upyalun' ima nir. Chaynulla ninkillapapis: 'Payqa chay Romapaq impwistuta kubrakuqku-napa amigun chaynulla uchasapa runakunapa amigun' nir ima. Piru nuqapi kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

Wakinkunaqami Jesuqiqa mana kriyinllapachu

(Lc 10.13-15)

²⁰ Jesús chay pwiblukunapi achka milagruta rurasha katinmapis manami kriyinaranllapachu. Chaymi chay runakunataqa anyaqnulla kaynu nir willayaq:

²¹ “¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida pwiblu! Kay milagrukunata qamkuna rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro shutiq pwiblupi, Sidón pwiblupi rurasha katiyimaqa, paykunaqa aykapina uchankunata di-jar, saqalla raçhpallapata yakakur, uçhpata umanllapaman itar ima kriyis-hana kanmanllapa Dyuspiqa.

²² “Piru chay jwisyu diya çhamutinga, chay Tiro pwiblumanta, chaynulla chay Sidón pwiblumantaqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa qamku-napaqqa nir.

²³ Qamkuna Capernaúm pwiblupi taqkuna, çyarpunkillapachu washakar syiluman riyankillapa kanqa nir? Ashwanmi qamkunaqa chay tukuy ty-impupaq kastigakanaykillapapaqna itakukankillapa. Chaqa chay Sodoma pwiblupi imanutaq kay Capernaúm pwiblupi yupay rurar rikachisha katiyqami, chay pwibluqa kanankaman kayanmanraq.

²⁴ Piru nishaykillapa: Chay jwisyu diya çhamutinga, qamkunapaqqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa chay Sodoma pwiblupi kayaq chayman-taqa nir”.

Jesulami qayamanchik samachimanapaq

(Lc 10.21-22)

²⁵ Chaymanta Jesusqa niran:

“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq syilupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaçhaq, kusa intrakaq runaku-nata pakar mana intrachishaykitaqa.

† 11:14 Syilumanta mantakuqpa naypanta shamuyan Elías nir mas intrakanarqa rikashun Malaquías 4.5-6.

²⁶ Chaynumiri Taytituy. Chaqa qam munashaykinumi kananpaq kasha”.

²⁷ Chaynullami wakinninkunatapis niran:

“Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Chaqa manami mayqanpis allita nuqataqa riqsimanchu. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla, manami mayqanpis allitaqa Taytaytapis riqsinllapachu. Nataq nuqa Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqsichinashaytaqa riqsichiya puytini.

²⁸ Piru tukuy qamkuna uchaykillaparaykuqa imanutaq trabajarmaqa shaykunkillapa, chaynulla imanutaq shipuykillapata aprikurmaqa shaykunkillapa chaynu kaqkuna, shamuyllapa nuqaman. Nuqami samachishaykillapa.

²⁹ Chaqa nuqamanta yaçhakuqkunaqami nuqawan yuntakasha yupayna. Chaymi nuqa yupaylla kayta yaçhakuyllapa. Chaqa nuqaqami ima katinpis mana das piñakur imachu, ashwan kusa shumaqlata ima intrachikuni. Chaynu nuqawan karqami kusala shumaqta tukuy tyimpupaq almaykillapapi samankillapa.

³⁰ Piru chay tukuy imata ruranaykillapapaq nishuyanillapa chayqa manami kusala llishaq imachu. Ashwanmi imanutaq uk yugumaqa kusa ankishla chaynu”.

12

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa

(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Chaymi chay tyimpukunapiqa, uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaçhakuqninkunawan. Chaymantami chay, yaçhakuqninkunaqa mallaqnar, trigupa ispiganta pitir murinta * mikuranllapa.

² Chaynu mikuyatinllapa chay fariseo runakuna rikarqa, Jesusta niranllapa:

—Rikay, yaçhakuqnirikunaqami chay samana diyapi mana ruraypaq kaqkunata rurayanllapa nir.

³ Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David wakinninkunawan mallaqnar imanukun niran iskrubikashantaqa?

⁴ Chaqa Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykurmi Dyuspa kaq turtillankunata mikuranllapa. Allita yaçhashanchikllapanu, chay turtillakunaqami, mana allinchi karan pay David chaynulla wakinninkunamapis mikunanpaqqa. Chaqa chay turtillakunataqami chay kurakunala mikunanllapapaq kaq.

⁵ Chaynulla, ¿manachu Moisés mantakushanta liyirqa intrakashaykillapa, Dyusta adurananllapa wasipi kurakuna samana diyapi, mana samarmapis mana uchakuranllapachu nirqa?

⁶ Piru nuqaqami Dyusta adurananllapa wasimantaqa kusala mas allin kani.

⁷ Chaynuqami qamkunaqa Dyus nitin iskrubikashankunataqa mana intrakashaykillapachu. Chaqa ninmi:

‘Nuqaga manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita niran nuqaman apamunanllapataqa.

Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima ministishanpipis yanapananllapapaq’ niran.

* 12:1 Murin nirqami intrakaytapis puytinchik: Puquynin niran.

Chaqa chayta allita intrakasha karllapaga manami yanqallaqa chay wakin runakunataqa uchachanaykillapatanachu.

⁸ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runami chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jesusqami chaymanta rirqa, chay tantakananllapa wasiman yaykuran.

¹⁰ Chaypimi uk runa wiqru makijun karan. Chaymi chay fariseo runaku-naqa imanullapis uchachayta yarpur kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—¿Allinchu kanqa uk qishaqta samana diyapi allichanapaqqa? nir.

¹¹ Chaynu taputinllapami Jesusqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapapa kanman uk uysha. Chaymanta chay uyshaqa samana diyapi uk uchku ruriman ratanman. ¿Samana diya kashan-raykuchu mana rinman luqshichimuqqa?

¹² Chaqa, juyshamantaqami uk runaqa kusala masta sirbin! Chayraykumi samana diyapimapis shumaq kaqta rurananpaq kusala allin.

¹³ Chaynu nirnaqami, chay wiqru makijun runataqa Jesusqa niran:

—Chutarachiy makikita nir.

Chaynu nitin, chutarachitinga makinga uklaw makin yupay kusa allilanna kidaran.

¹⁴ Piru, chaynu ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman luqshimurqa parlaranllapa Jesustaqa imanullapis wanuchinanllapapaq.

Isaiás nishanmi kumplikaran

¹⁵ Chaynu wanuchinayanllapa nir yaçharmi Jesusqa chay kayashanman-taqa riranna. Chaynu ritinmi kusala achka runakuna ikinta riranllapa. Chaqa Jesusqami paykunapa tukuy qishaqinllapata allichaq.

¹⁶ Chaynu allicharqami, chay runakunataqa willaran, ama mayqantapis parlananllapapaq mayqanmi allichamasha nirmapis.

¹⁷ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaiás kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸ “Kaypimi sirbimaqniyqa.

Paytami kusata munar akrasha kani.

Paywanmi kusata aligriyani.

Chaymi paytaqa Ispirituyta qushaq,

tukuy pwiblukunapi intrachikunanpaq nuqa munashaykunata rurari kawsananllapapaq.

¹⁹ Chaqa manami imapaq mayqanwanpis willanakunqachu.

Chaynulla manami rimapakunqapischu nublirukuna yupayqa.

Manami mayqanpis uyapanqachu waqtakunapi alabakaqtaqa.

²⁰ Chaynulla kaña qiwikasha yupay kaq runakunataqami shumaqlata kuytanqa.

Chaynulla chay wanuqnula lamparita ratakuq yupay runakunatapis shumaqlata kuytanqa,

Dyus tukuy munashankuna kumplikanankaman.

²¹ Chaymi tukuyta pwiblukuna, paylapi kusata kunfyakar yarakunqalapa”.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10; 6.43-45)

²² Chaymantaqami ukkunapis Jesusman aparanllapa uk syigu mudu runata. Chaqa chay runaqami dyablupa yarpuyinwan karan. Piru Jesusqami chay runataqa rikakuchiran, chaynulla rimachiran ima.

²³ Chaymi chay rurashanta rikarllapaqa tukuy chaypi kaqkunaqa dispan-takashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa: “¿Kaychu unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta shamur washamanallapapaq karan chay kanqa?” nir.

²⁴ Chaynu niqta uyaparllapami chay fariseo runakunaqa niranllapa: “Chay dyablupa mantagnin Beelzebú shutiqimi, wak runataqa pudirninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyininkunata itakunanpaqqa” nir.

²⁵ Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaçhashanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwiblupis paykunapura çhiqinakurqa wakman kayman limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk taksha pwiblitu, manaqa uk ayllupis paykunapura çhiqinakurqa mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu.

²⁶ Chaynullami dyablupis, uk dyablu masinta itakurqa, ukninta itakushanrayku manami allinchi. Chaynu rurarqa, çimanuna kusata mantakuytaqa puytinmanllapa?

²⁷ “Qamkunagami ninkillapa nuqapaq, ‘Beelzebú pudirninta qusha katin dyablupa yarpuyininta runakunamanta itakun’ nir. Chaynu katinga, çqamkunamanta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuyinintaqa itakun? Chaqa paykunallami intrachimanchik qamkunagashi limpu pantasha puriyankillapa nir.

²⁸ “Allita kwintata qukayllapa: Nuqagami dyablupa yarpuyinintaqa runakunamanta itakuni Dyuspa Ispiritunpa pudirninwan. Chaynuqami intrachimanchik, Dyuspa mantakuyningami qamkunamanqa çhamushana nir.

²⁹ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yaykunarqami, chay wasipa amunta puntataqa watay-taraq ministyan. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana.

³⁰ “Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuqpisimi ashwan shikwakun.

³¹ “Chayraykumi nishaykillapa: Tukuy runa uchakushanta chaynulla Dyuspaq mana allinta rimashantaqa Dyusmi pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimashanllapata-shuyppaqami † mana pirdunanqachu.

³² Chaynullami Dyusqa pirdunanqa paymanta Shamuq Runapaq mana allinta rimatinllapamapis. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimaqta-shuyppaqami mana pirdunanqachu kanan tyimpukuna chaynulla maydiyapis.

³³ “Chaqa uk qiru allin kaqqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qiru kaq-shuyppaqami mana allintachu puqun. Chaynumi mayqan qirutapis puquninmanta riqsinchik allin qiru, manaqa mana allin qiruchu nirmapis.

³⁴ ¡Largu kurukunapa ayllun! Çimanunari allin kaqtaqa rimayta puytinkillapa? Chaqa qamkunallami kusala mana allin runakuna kankillapa. Chaymi ashwan shunquykillapapi kusala mana allin kaqlata shimikillapapis riman.

³⁵ “Chayraykumi uk allin runaqa allinlata riman, allin kaqkunala shunqunpi kashanrayku. Piru chay mana allin runagami mana allin kaqkunalata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku.

† 12:29 Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyininta runakunamanta itakunanpaqqa Santu Ispirituwan wataq yupur rurar itakun nir. ‡ 12:31 Jesusqami chaynuqa niran, chay fariseo runakuna pay Santu Ispiriturayku imata ruratinpis mana kwintachar, dyablupa pudirninwan rurayan nishanllaparaku.

³⁶ Chaqa nuqaqami nishaykillapa: Chay jwisyu diya çhamutingami tukuy mana allinta rimashaykillapanulla allita rikar yaçhachashana kankillapa nir.

³⁷ Chaymi chay diyaqa, allinta rimashaykiraykuqa allinpaqna riqsikanki. Nataq mana allinta rimashaykirayku-shuypaqa kastigakaqna rinkillapa”.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32; 11.24-26)

³⁸ Chaynu nitin wakin fariseo runakuna, chaynulla Moisés mantakushankunapaq yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Jesusta niranllapa:

—Yaçhachikuq Tayta, Dyusmanta shamushayki nir allita yaçhanayllapapaqqa ima milagrullatapis rurar rikachimanaykillapata munanillapa nir.

³⁹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

“Kay kusala mana allin yarpuyinjün kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru Dyus, unay rimaqnin Jonaswan milagruta rurashannu nuqawan ruratinmi, munarqa intrakanqallapa.

⁴⁰ Chaqa Jonasmaqami kimsa unaqta, kimsa tutata kusala atun piskadupa rurinpi katin, Dyusqa milagruta rurar llugshichimuran, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis kimsa unaqta, kimsa tutata kay pachapa rurinpi kanqa. Chaymantami Dyusqa milagruta rurar llugshichimunqa.

⁴¹ “Piru maydiya chay jwisyu diya çhamutingami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq. Chaqa chay Nínive pwiblumanta runakunaqami, Jonás Dyuspaq parlakutinga, uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasman-taqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

⁴² “Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis rimanqa, kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, Salomón kusala yaçhayninwan yaçhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas Salomonmanta kar yaçhachishutinllapamapis, mana kasunkillapachu.

⁴³ “Chaynullami nishaykillapapis: Uk runamanta dyablupa yarpuyin llugshirqami, chunllaq çhaki pachakunapi purin, maylapapis samanapaq maskakur. Piru mana maypipis samanapaq tarirqami, kaynuta yarpun:

⁴⁴ Tikrakashaq chay maymantaçi llugshimushay wasiymän nir. Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin.

⁴⁵ Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimuq syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuyin pulla chay runapa kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala llallinna tikran, punta kashanmantaqa. Chaynullami kanan, kusala mana allin yarpuyinjün runakanatapis pasanqa”.

Jesupa mawan ukninkuna

(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Chaynu nir ima Jesús runakunata willayatinraqmi, paypa mawan, ukninkuna çharan paywan parlanar. Piru waqtalapimi kidaranllapa.

⁴⁷ Chaymi mayqañchi Jesusta willaran, kaynu nir:

—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamwanmi parlanayanllapa nir.

⁴⁸ Piru Jesusqami chay willaq chaytaqa niran:

—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqankunataq ukniykunaqa? nir.

49 Chaymantami chay yaĉhakuqninkunaman rikachikur kaynu niran:

–Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa.

50 Chaqa mayqanpis unaq syilupi Taytay Dyus munashanlata ruraq kaqkunami, ullqu kaq, warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

13

Jesusmi kumparasyunta ruran tarpukuqwan

(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

1 Chaymantami chay diyaqa Jesusqa chay wasimanta lluqshir rir kusala atun quĉhapa manyanpi taran.

2 Chaynu kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa uk yaku karruman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quĉhapa manyanlapi kidaranlapa.

3 Chaymantami Jesusqa kusa achka imakunata kumparasyunkunawan yaĉhachikuq qallarir, kaynu niran paykunataqa:

“Uk runami tarpukuq riran ĉhakranman.

4 Chaymantami shikwakutinga wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariĉ kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.

5 “Nataq wakin similla-shuypaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashanrayku.

6 Chaymantami rupay iqamutinga mana allita ĉhupakushanrayku, daskaqla ñutukur chakiran.

7 “Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar ĉhamitachiran.

8 “Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranlapa. Chaqa, wakin ispigaqami syin murisitu yjun karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta murisitu yjun. Wakin-shuypaqa, trinta murisitu yjun ima karan.

9 Chaymi nishaykillapa: Rinri yjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir”.

Imapaqmi kumparasyunkunawan yaĉhachikuran

(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

10 Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qimikar tapuran:

—ĉImapaqtaq kumparasyunkunalawan runakunataqa yaĉhachinki? nir.

11 Chaymi Jesusqa niran:

“Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, michka unay mana intrakasha katinllapamapis. Piru wakin runakunata-shuypaqa mana.

12 Chayraykumi nini: Dyuspi intrakaqkunataqa masta intrachinqa, kusa intrakaq kananllapapaq. Piru mana intrakanaqkunata-shuypaqa, chay ashllata intrakashanmatapis tantar qunqachinqa.

13 Chayraykumi kay kumparasyunkunalawan yaĉhachikumi. Chaqa, paykunaqami ĉapakurpis mana rikakunchu. Chaynulla uyakurpis mana intrakanllapachu.

14 Chaymi paykuna chaynu katin ima, Dyuspa rimaqnin Isaiás nishanqa kumpliklan. Chaqa niqmi:

‘Michka kusata uyakurmapis, mana intrakanqallapachu.

Chaynulla michka ĉapakurmapis, mana rikakanqallapachu nir.

15 Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyinqami mana intrakaqpaq tikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq. Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.

Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.

Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu'.

16 "Nataq qamkuna-shuypaqa kusala shumaqmi kankillapa. Chaqa nawikillapamapis allita rikakun. Chaynulla rinrikillapamapis allita uyakun ima.

17 Nishaykillapapismi: Chiqaptami Dyuspa rimagninkuna, wakin kusa allin runakunapis, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunagami michka chaynu munarmapis mana rikaran chaynulla uyaparanllapalampischu.

Tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 "Allita intrakayllapa, chay kumparasyun tarpukuqpaq rimarqa imatami intrachimanchikllapa nir:

19 Chaymi Dyusmanta shamur mantakuqpaq uyapar mana intrakaqqa, chay similla nanman ishkiran chay yupay. Chaymantami dyablu shamurqa, chay uyakur shunqunpi tarpusha yupay purichiyashantaqa ashuchin.

20 "Nataq chay similla rumikunapa ananman rataran chaykunaqami, intrachimanchik runakuna Dyus rimashanta kusa aligri la uyakuqpaq.

21 Piru mana allita ĉhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa qischakar, manaqa imanachinanllapapaq ikinllapapi puritinqa chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

22 "Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ishkishakuna-shuypaqa, intrachimanchik Dyuspa rimayninta uyapaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata ĉhamitachi q yupay qunqachin Dyuspa rimaynintaqa. Mana dijanchu puq q yupay kusa allin kananpaqqa.

23 "Piru chay similla kusa shumaq pachaman ishkisha-shuypaqa intrachimanchik, Dyuspa rimayninta intrakar kasuqkunapaq. Chaykunaqami, kusa achkata puqur kusichakaq yupay ima shumaqta kawsanllapa. Imanutaq wakin ispigakunamaqa, syin murisituyjun karan, wakin-shuypaqa sisinta murisituyjun, wakinqami trinta murisituyjun karan kada ispigitaqa".

Trigupa rurinpi balliku kaqpaq kumparasyunta ruraran

24 Jesusqami kaynu nir kay kumparasyunta parlakuranpis:

"Sylumanta kaqpa mantakuyninqami, uk tarpukuq runa shumaq simillanta tarpuran chay yupay.

25 Piru tukuy punuyatinllapa, payta ĉhinqiq runa shamur shikwakuran balliku simillata chay trigupa rurinpiqa. Chaynu shikwakurqami upallala riranna.

26 "Chaymanta trigu winar ispigakutin imanaqa, chay ballikukunapis rikariranna.

27 Chaymi chay trabajaqkunaqa riran amunta willaq, kaynu nir: 'Taytituy, gam tarpushayki simillaqami kusa allin karan. ¿Maymantataq chay ballikuqa winamushaqa?' nir.

²⁸ “Chay êhakrapa amunqa niran: ‘Mayqañ êhiqnimaqmi chaytaqa rurasha kanqa’ nir. Chaynu nitinqa chay trabajaqkunaga kaynu nir tapuranllapa. ‘¿Allinchi kanqa rir chay ballikuta pilar itakunayllapapaqqa?’ nir.

²⁹ “Piru chay amunqa niran: ‘Ama chaytaqa rurayllapachu. Chaqa chay ballikukunata pilashaq nirqami, chay trigukunatapis pilayankillapa kanqa.

³⁰ Ashwanmi dijayllapa pulla winanqa chay kusichakuna tyimpu çhamunankaman. Chaymi chay diyaga kaçhakushaq chay ballikukunataqa akrananllapapaq. Chaynu akrarqami manuju manujula watar dijanqallapa rupachikananpaq. Nataq chay trigu kaqta-shuyapaqami çhuranqallapa chay çhurakunaypina’ ”.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesusqami kay kumparasyuntapis parlakuran:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami uk mustasa qirupa simillanta, runakuna tarpun chaynu.

³² Chaqa, mustasa qirupa simillanqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantaqa. Piru winarqami, kusala atunpaqna tikrakan, wakin mallkikuna çhakrapi kaqkunamantaqa. Chaymi ashwan pariç kuritukunamapis, chaymanna rir qushakun”.

Libadurawan kumparasyunta ruraran
(Lc 13.20-21)

³³ Chaynullami kay kumparasyuntapis parlakuran, kaynu nir:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa, achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

Imapaqmi yaçhachikuran kumparasyunkunalawan
(Mr 4.33-34)

³⁴ Tukuy kaykunatami, Jesusqa runakunataqa willaran kumparasyunkunalawan. Manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa willaranchu.

³⁵ Piru tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin unaylla nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Tukuytami kumparasyunkunawan willashaq.

Chaynullami willashaqpis kumparasyunwan,

Dyus kay pachata rurashanmanta-pacha imakuna pakaplla katin mana intrakayashanllapapaq ima”. ✨

Ballikupa yaçhachikushanpaq intrachikuran

³⁶ Chaymantaqami Jesusqa chay runakunata chaypi dijar rir yaykuran uk wasiman. Chaypimi yaçhakuqninkunaqa qimikar mañaranllapa intrachinanpaq chay balliku çhakrapi winasha kayaq chaypaq.

³⁷ Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

“Chay kusala shumaq simillata tarpukuq chayqami Dyusmanta Shamuq Runa.

³⁸ Nataq çhakra tarpukasha chay-shuyapaqami kay pacha. Chaymi chay shumaq simillaqa intrachimanchik Dyus munashanta rurar mantakuyninpi kaq chaykunapaq. Nataq balliku-shuyapaqami intrachimanchik dyablu munashanlata ruraqkunapaq.

³⁹ Piru chay çhiqnikuq kar, ballikuta tarpusha chay-shuyapaqami dyablulapaq intrachimanchik. Nataq chay kusicha tyimpu-shuyapaqa intrachimanchik chay jwisyu diyapaq. Chay kusichakuqkuna nir-shuyapaqami intrachimanchik Dyuspa angelninkunapaq.

40 “Chaymi nishaykillapa: Imanutaq chay ballikukunata chiqanchanchik rupachinapaq, chaynumi chay jwisyu diyapipis wakinqa chiqanchakanqa.

41 Chayraykumi Dyusmanta Shamuq Runaqa kaçhamunqa angelninkunata, chay mantakuyashanmanta chay ukkunata uchakuchiçkunata, chaynulla chay mana allinta ruraçkunata chiqanchananllapapaq.

42 Chaynu chiqancharmi apar kusala miraq ninaman itakunqalapa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qisçakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa.

43 Piru mayqanpis Dyus munashannu ruraçkuna-shuypaqa, rupay yupay kusa shumaqta llipyaranqallapa Taytanllapa mantakuyashanpina. Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaçkunaqami, uyakur intrakayllapa nir.

Kusala çhanyijun pakaplla kaqpaq kumparasyunta ruraran

44 “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk lugarpi kusala çhanyijun ima pakaplla katin mana rikanchikchu chaynu. Chaqa nishaykillapa: Mayqan runapis uk pachapi kusala çhanyijun imata tarirqa mana dijayta munanchu. Ashwanmi chayllapi pampar dijar kusala aligrilla rin tukuy iman kaçkunata rantikur tikrakamur, chay pacha kusa imayjun kaqta rantin chaynu.

Kusa çhanyijun pirlapaq kumparasyunta ruraran

45 “Chaynulla syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk nigusyantimaqa kusa çhanyijun pirla shutiq rumisituta maskar purin rantinapaq, chay yupay.

46 Chaynu maskar puriyar uk kusa çhanyijunta tarirqami, rir iman kaçkunatapis limpu rantikur, imanupis chay pirla shutiq rumisitutaqa rantin-ari.

Piskadukunapaq shikrawan kumparasyunta ruraran

47 “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq piskadukuçkunamaqa chay shikranta mar yakuman itakurqa kusala achka ukman ukman piskadukunata aypamun chay yupay.

48 Chayna chay piskadukuna shikranpi untatinga chay piskadukuçkunaqa waqtaman urqumunllapa. Chaymantaqa tar akraq qallarinnllapa. Chaynami chay kusala shumaq chaykunataqa kanastanman çhuranllapa. Nataq chay mana shumaq kaqta-shuypaqami itakunllapa.

49 Chaynullami pasanqapis chay jwisyu diya çhamutinga. Chaymi chay angelkunaqa rir chay mana allin kaçkunataqa chiqanchanqa allin kaçkunamantaqa.

50 Chaynu chiqancharmi chay mana allin kaçkunataqa kusalata nina ratakuçmanna itakunqa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qisçakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa”.

Unay chaynulla kanan yaçhachikuykunapismi kusala shumaq

51 Chaynu nirqa, Jesusqa tapukuran:

—¿Qamkunaqachu intrakankillapa, tukuy kay nishushayllapataqa?

—Intrakanillapami Taytituy— niran paykunaqa.

52 Chaymantaqami Jesusqa niran:

—Moisés mantakushanta uk yaçhar yaçhachikuçqami syilumanta kaqpa mantakuyninmanta yaçhakurqa, uk wasipa amun yupay tukun. Chaymi chay kusa çhanyijun çhurakushantaqa urqumun mushuq kaçkunata, unay kaçkunata ima.

*Jesusmi Nazaret pwiblupi
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)*

⁵³ Chaynu nir ima kay kumparasyunkunata parlakurna qami riranna chay kayashanmanta qa.

⁵⁴ Chaynu rirmi chay pwiblundlaman çharan. Chaymi chay tantakananllapa wasipi yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikutinmi runakuna qa limpu dispanatakasha kaynu ninakuqllapa:

“¿Kayqa maypitaq yaçhakura nqa kay kusa yaçhayashanta qa? ¿Imanutaq chay milagrukunata rurayta puytin?”

⁵⁵ ¿Manachu kayqa, chay içhkakuqpa wamran? ¿Chaynulla manachu wakpa mamanqa María? ¿Manachu Santiagupa, * Josipa, Simonpa, Judaspa uknin ima?

⁵⁶ ¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa? ¿Piru chaynu katinga, iman u kartaq tukuy wakkunata rurayta puytinga?” nir.

⁵⁷ Chaynu nir ima piñakur mana kasunatinllapami, Jesusqa paykunata qa niran:

“Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqta qa. Piru chay pwiblundlapi chaynulla wasinllapi ima qami mana kasunllapachu” nir.

⁵⁸ Piru chay pwiblundlapi qami Jesusqa mana achka milagrukunata qa ruraran chu. Chaqa chaymanta kaq runakuna qami mana paypi qa kriyiqllapachu.

14

Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana (Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Chaymanta qami chay tyimpukunapi qa Galilea pwiblupa manta qnin, Herodesqa uyaparan Jesuspaq kusata rimaqllapata.

² Chaymi chay sirbiqninkunata qa niran: “Chay Jesus qami, Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurayta puytiyanqa” nir.

³⁻⁴ Chaqa Shutichikuq Juanmi naypaqlata Herodesta qa kaynu nisha kayaq: “Chay ukniki Felipepa warmin Herodiasta warmikita yupay purichiyashayki qami mana allinchu”. Chaynu nishanraykushi Herodesqa kusalata piñakur kaçhakuran aypar kadinakunawan watar karsilman itananllapapaq.

⁵ Herodes qashi, Shutichikuq Juanta qa kusalata wanuchiyta munaq. Piru runakunata mancharshi mana wanuchiyta qa puytiqchu. Chaqa tukuy lashi kriyiqllapa Juanqa Dyuspa rimaqnin nir.

⁶ Piru uk diyapishi Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi fyistata ruratinllapa, chay Herodiaspa warmi wamranqa tukuy lashi chaypi kaqkunapa naypanpi llusqshir bayliran. Chaynu baylishanshi Herodesta qa kusalata gustaran.

⁷ Chayshi ashwan Herodesqa chay intinadanta qa jurar arniran imata mañamatkipis qushayki nir.

⁸ Chaymanta qashi maman chay warmi wamranta animachitin Herodesta qa kaynu niran: “Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumay” nir.

* **13:55** Santiagutami niqlapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19.

⁹ Chaynu nirqashi gubyirnu Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru chaynu llakiyarmapishsi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishanrayku kaçhakuran chaynu rurananllapapaq.

¹⁰ Chayshi kaçhakuran Shutichikuq Juanpa umanta chay karsilpi pitinanllapapaq.

¹¹ Chaymantaqashi uk platupi apar, chay warmi wamrataqa quranllapana. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan quran.

¹² Chaymantanashi, Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkunaqa çhar, Juanpa kwirpunlatana aparanllapa pampaq. Chaymanta-shuypaqa riranllapa Jestusta willaq chay pasashanpapaq.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Chayta yaçharmi Jesusqa uk yaku karruman iqar uk chunllaq lugarman riran. Piru achka runakunami yaçharanllapa Jesusqa risha nir. Chaymi chay pwiblukunamanta lluqshir çhakpala riranllapa Jesuspa ikintaqa.

¹⁴ Chaymanta Jesusqa chaynu riyar yaku manyanman çharqa, yaku karrumanta ishkiran. Chaynu ishkirmi kusala achka runakunata rikaran. Chaymi paykunata llakipar tukuy qishaqninkunata apashanllapataqa limpu allicharan.

¹⁵ Piru limpu tardiyayatinnaqami chay yaçhakuqninkunaqa qimikar kaynu niranllapa:

—Kay lugarpiqami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami. Chayraykumi runakunataqa willay chay pwiblukunaman rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—Manami allinchu rinanllapapaqqa. Ashwan qamkuna paykunataqa qarayllapa nir.

¹⁷ Chaynu nitinga, paykunaqa niranllapa:

—Kaypiqami kay sinku tantitawan, ishkay piskaditumantaqa mana masqa imapis kanchu, nir.

¹⁸ Jesusqa niran:

—Apamuyllapa kayman.

¹⁹ Chaymantami chay achka runakunataqa chay qiwakunalapi tananllapapaq niran. Chaynu nisha karnaqami, chay sinku tantitawan, ishkay piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu pakir yaçhakuqninkunata quran tukuyta chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq.

²⁰ Chaynumi tukuyta mikuranllapa tiqllananllapakaman. Chaymantami yaçhakuqninkunaqa chay mikuyta subrankunataqa ashwan dusi kanasta untata tantaranllapa.

²¹ Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapaqami ullqkunala sinku mil (5,000) karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu.

Jesusmi yakupa ananta puriran
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Chaymanta, Jesusqa yaçhakuqninkunata yaku karruman iqachiran rir çhaskinanllapapaq quçhapa uklaw manyanman paymantaqa naypaqta. Nataq payqa chaylapi kidaran tukuyta dispidikur riranllapakaman.

²³ Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran, Taytanman mañakuq. Chaymi limpu amsayatinnamapis payla chaypiqa karan.

24 Nataq chay yaku karru-shuypaqa kusa largutana risha karan yaku anantaqa. Piru naypanllapalawmanta kusala jwirti wayra shamuyashanraykumi yaku karrutaqa, yaku kusalata maqchiyaran.

25 Limpu achkiyaqpinapaqa, Jesusqa yaku ananllata riran yaçhakuqninkunalawman.

26 Chaynu yakupa ananta riqta rikarmi yaçhakuqninkunaqa kusalata manchakur “¡Wakqami aya!” nir kusata qayçhakuranllapa.

27 Piru Jesusqami paykunataqa kaynu niran:

—¡Shachinakur ama manchakuyllapachu! ¡Nuqami kani! nir.

28 Chaymantami, Pedruqa kaynu niran:

—Taytituy, qam karqa mantakuy nuqa yakupa ananllata qamman shamunaypaq nir.

29 Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy-ari nir.

Chaynu nitinmi Pedruqa yaku karrumanta ishkir yakupa ananllata riq çhurakaran Jesús kayashanlawman.

30 Piru kusala jwirti wayra shamur yakuta maqchiyashanraykumi kusalata manchakuran. Chaymi ashwan chay kutilla limpu chinqaq qallarir, kaynu nir qayçhakuran:

—¡Yanapamay Taytituy! nir.

31 Chaymi chay kutilla Jesusqa makinmanta aypamur niran:

—¡Manami qamqa allitaqa kriyinkiraqchu! ¿Imapaqtaq mana allita kriyirayki? nir.

32 Chaynu nir chay yaku karruman ishkantin iqatinllapaqa, wayraqa qasillaranna.

33 Chaymi, chay yaku karrupi kaqkunaqa, Jesuspa naypalanpi qunqurikur kaynu niranllapa:

—¡Chiqaptami qamqa Dyuspa Wamran kanki! nir.

Jesusmi Genesaret lugarpi, qishaqkunata allicharan

(Mr 6.53-56)

34 Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan pulla chay quçhallata rir pasar, çharanllapa Genesaret lugarmanna.

35 Chaynu çhatinllapami chay lugarmanta kaqkunaqa tukuyla Jesustaqa rigsiranllapa. Chaymi, tukuy chay lugarpi parlakutinllapa, yaçharanllapana Jesuspaqqa. Chaynu yaçharllapami tukuy qishaqninllapata aparanllapa.

36 Chaymi kusalata Jesustaqa rugaranllapa raçhpanpa manyanlamatapis kamananllapapaq. Chaynumi chay raçhpanpa manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

15

Mana allin yarpuyinichikmi uchakuchimanchik

(Mr 7.1-23)

1 Chaymantami Jesusman qimikaranllapa Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, fariseo runakuna ima. Paykunaqami Jerusalemanta çhamusha karanllapa. Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

2 —¿Imapaqtaq yaçhakuqnirikikunaqa unay rukunchikkunapa kustumrinta mana kasunllapa? ¿Imapaqtaq mikunanllapapaq karqa, naypaqtaqa mana makinllapataqa paqan? nir.

3 Jesuspismi tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunapis chay kustumrikillapalata rurur Dyus munashantaqa mana rurankillapa?

⁴ Chaqa Dyusqami niran: 'Taytaykita mamaykita kusa rispituwan kasuy-lapa. Chay mayqanpis taytanta mamanta çhiqniqkunaqami wanuchikasha kanqallapa' nir.

⁵ Piru qamkunaqami ninkillapa, uk runaqa niyta puytin taytanta mamanta: 'Manami yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha kani Dyusta' nir.

⁶ Mayqanpis chaynu niqqa, manami taytanta mamantaqa rispitanan-lapanachu. Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami Dyus nishanta mana kasunkillapanachu, qamkunapa kustumrikillapalata rurar kawsanaykillapapaq.

⁷ Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna! Wagnupaçchi Dyuspa unay rimaqnin Isaiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa niqmi:

⁸ 'Kay pwiblumanta runakunaqami shiminllapalawan kasumanllapa. Piru yarpuyinllapapiqami mana chiqaptaqa kasumanllapachu.

⁹ Chayraykumi yanqalla aduramaqlapa yupay tukunllapamapis. Chaqa chay yaçhachikuyashan chaykunapis yanqa runakunapa yaçhachikuyinla imami' nir.

¹⁰ Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:
—Allita uyakur intrakayllapa.

¹¹ Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchayjun kaytaqa puytinichu. Ashwanmi mayqanpis yarpuyinllapapi mana allinta yarpur rimar uchakuytaqa puytin.

¹² Chaymantami Jesuspa yaçhakuqninkunaqa qimikar kaynu nir willaranllapa:

—¡Taytituy! Chay fariseo runakunaqami qam chaynu nitki uyaparqa kusata piñakuranllapa nir.

¹³ Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Ima qirutapis, syilumanta Taytay, mana tarpusha katingami, çhupanmanta pilar itakukanqa.

¹⁴ Chaynu piñakutinllapamapis ama kwintachayllapachu. Chaqa paykunaqami imanutaq uk syigumaqa, mana rikakuq masinta kaylata kaylata rishun nin mana rikakurmapis, chaynu paykunapis. Allita yaçhashanchikllapanu, uk syigu mana rikakuq masinta kaylawta ima rishun niyarmapis, ashwan ishkantinllapa uk uçhkumanna ratanllapa.

¹⁵ Chaynu nitinmi, Pedruqa Jesusta niran:

—Intrachimayllapari chay mayqanpis mikushanraykuqa mana uchakuyta puytinichu nishaykitaqa nir.

¹⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Qamkunamapischu manaraq intrakankillapa?

¹⁷ Allita kwintata qukayllapa. Tukuy imata mikushallapaqami tukuyta rin paçhanchikman. Chaymantami qashan kwirpunchikqa itakamun.

¹⁸ Piru chay kusala mana allin rimaykunata rimanllapa chay-shuyapaqami yarpuyinllapamanta llugshimun. Chaynu karmi mana allinkunata rimar ima uchakushana rikarinllapa.

¹⁹ Chaqa, uk runapa yarpuyinmantaqami mana allin yarpuykuna llugshimun. Chaymi wanuchikuyta yarpun. Ukwun ukwan kayta yarpun. Musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla tayta yarpun. Chaynulla suwakunanpaq, llullakunanpaq, musyakunanpaq ima yarpunllapa.

²⁰ Tukuy chaykunata yarpur rurarmi uchakunllapa. Piru mayqanpis chay maki paqana kustumrita mana rurar mikurqa çimanunari uchakunqallapa?

*Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran
(Mr 7.24-30)*

²¹ Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro chaynulla Sidón pwiblupa lugar-ninkunaman.

²² Chay lugarkunapimi uk cananea warmisita taq. Paymi Jesusman kaynu nir kusalata qayçhakur qimikaran:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, * llakipamastuy-ari! ¡Chaqa warmi wamraymi dyablupa yarpuyinwan kar kusalata qischakayan! nir.

²³ Chaynu nitinmi, Jesusqa mana imatapis niranchu. Ashwanmi yaçhakuqninkuna payman qimikar kaynu nir rugaranllapa:

—Willay wak warmitaqa rinañpaq. Chaqa nuqanchikkunapa ikinchik-tami qayçhakur shamuyan nir.

²⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa kaynu niran:

—Taytay Dyusqami kaçhamasha Israel pwiblumanta kaqkuna uysha chin-qasha yupay runakunalaman.

²⁵ Chaynu nitinmapismi chay warmisitaqa rir Jesuspa naypanpi qun-quirikur kaynu niran:

—¡Taytituy, ama chaynu nirchu yanapamay-ari! nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Manami allinchi wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qaranapaqqa.

²⁷ Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, amun misapi mikuyatin, chay mikuysitu ishkishanlamatapis mikun nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, kusalatari gamqa nuqapi kriyinki! Chaymi imanutaq kriy-ishaykinulla wamraykipiqa ruranqanqa nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, chay warmipa warmi wamranqa alliyaranna.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan

²⁹ Jesusqami chay kayashanmanta lluqshir rirqqa, çharan Galilea shutiq quçhapa manyanman. Chaymantami unaq sirkaman iqar taran.

³⁰ Chaykamanqami kusa achka runakuna tantakaranllapa pay kayashan-manqa. Kujukunata, syigukunata, mana allin rikrayjunkunata, mudukuna chaynulla ukman qishaywan kaqkunata imami apar Jesuspa çhakinlapi çhuranllapa. Piru Jesusqami tukuyrinta allicharan.

³¹ Chaynu chay mudukuna rimatin, mana allin rikrayjunkuna alliyatin, kujukuna puritin, syigukuna chapakur rikakutin ima rikarmi chay runaku-naqa limpu dispantakasha kidaranllapa. Chaymi ashwan Israel runaku-napa Dyusnintana tukuyta alabaranllapa.

*Jesusmi kwatru mil runakunata qararan
(Mr 8.1-10)*

³² Chaymantami, Jesusqa yaçhakuqninkunata qayamur kaynu niran:

—Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu. Chaymi mana qarasha karqa, mana kaçhanayanichu wasinllapamanqa. Chaqa imanupiqami mallaqpaq riyar nanpi imanmanllapa nir.

³³ Chaymi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

* 15:22 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik.

—Piru, ¿imanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpıqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa tapuran paykunataqa:

—¿Aykataq kan tantitaykillapaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Syiti tantitawan aykala piskadukunalami kan nir.

³⁵ Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapa-paq.

³⁶ Chaymi, chay syiti tantitawan, chay piskadutaqa, aypar payji nir ima Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaçhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiran.

³⁷ Chaynumi tukuynin tiqlanankaman mikuranllapa. Ashwanmi sub-rankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa.

³⁸ Piru chay mikusha chaykunaqami kwatru milqa (4,000) ullqkunala karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu.

³⁹ Chaymantaqami Jesusqa runakunataqa, “Rishaqna” nir, yaku karruman iqar riran uk lugar Magdala † shutiqmanna.

16

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Chaymantaqami wakin fariseukuna, chaynulla saduceo runakuna riranllapa Jesusta rıkaq. Chaymi paykunaqa mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa:

—Chıqapta syilumanta shamushayki nir yaçhanayllapapaqqa uk milagruta ruray nir.

² Piru Jesusqami niran:

—Qamkunaqami tardikuna unaq syiluman chapakur, syiluta chupikallata rikarqa ninkillapa: ‘Kusa shumaq tyimpumi kanqa’ nir.

³ Piru allaqmantakuna unaq syiluman chapakur syiluta chupikalla tulyawta rikarqa ninkillapa: ‘Kananqami mana allin tyimpuchu kanqa’ nir. Chaynu qamkuna syiluta chapar ima tyimpukunapaq yaçharqa, ¿imapaqtaq mana intrakankillapa nuqa Dyusmanta shamusha kar yaçhachishutiyqa?

⁴ Kay kusala mana allin yarpuyniyun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru kay mana kriyimaq runakunaqami Taytay Dyus imanutaq Jonaswan ruraran chaynulla nuqawan ruratinla, munarqa intrakanqallapa.

Chaynu nirqa chay kutilla, riranna chay runakunamantaqa.

Fariseukunapa, saduceupa mana allin yaçhachikuyninkuna

(Mr 8.14-21)

⁵ Jesuspa yaçhakuqninkuna quçhapa uklaw manyanman pasasha karqa yarpuranllapa, tantakunata qunqar rıshallapa nir.

⁶ Chaymantami Jesusqa niran:

—Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakunapa libaduranllapamanta nir.

⁷ Chaymi chay yaçhakuqninkunaqa paykunapura ninakuranllapa: “¡Mana tantata apamusha kashallapami, chaynu nimashanchikllapa kanqa!” nir.

⁸ Chaynu yarpuyanllapa nir yaçhayashanraykumi, Jesusqa kaynu niran:

† 15:39 Magdalaqami chaylla Magadanwanqa. Chay lugarllamantami karan María Magdalenaqa.

—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu nirqa? ¡Ima manaraqchu allita nuqapi kriyinkillapa!

⁹ ¿Manaraqchu intrakankillapa, chaynulla mananachu yarpunkillapapis, chay sinku tantitamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaqa achka kanastaraqmi subratinpis tantaraykillapa.

¹⁰ Chaynulla manachu yarpunkillapa chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiypis, achka kanastata subranta tantashaykillapataqa.

¹¹ ¿Ima manachu kwintata qukaraykillapa, nuqaqa manami tantapaqchu rimayaray nirqa? Ashwanmi nishuyarayllapa kuytakanaykillapapaq chay fariseo, chaynulla chay saduceo runakunapa libaduranmanta.

¹² Chaymantami paykunaqa intrakaranllapana mana tantapa libaduranpaqchu willamayashanchikllapa nir. Ashwanmi intrakaranllapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakuna yaçhachikuyashanmanta kuytakananllapapaq nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Jesusqa uk lugar Cesarea Filipuman çharqa, tapuran chay yaçhakuqninkunataqa:

—Nuqa Dyusmanta Shamuq Runapaqqa ¿mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

¹⁴ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakingami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elias nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Jeremías, manaqapis Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

¹⁵ —Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqantaq kani? —nir tapuran chay yaçhakuqninkunataqa.

¹⁶ Chaymi Simón Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyuspa Wamran kanki, nir.

¹⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—Kusa shumaqmi kanki Jonaspa wamran Simón. Chaqa nuqapaq yaçhanaykipaqa unaq syilumanta Taytaymi intrachishusha, manami mayqan runa imachu.

¹⁸ Chaymi kananqa kusalata kriyir, jwirti rumi yupay kashaykirayku Pedro shutichishayki. Chaynuqami wakin kriyiqkunapaqqa atun rumi yupayna kayanqa kriyishaykiqa. Chaymi chay rumipa ananman çhurar llutakur uk wasita shachiq yupayna kashaq chay wakin nuqapi kriyiqkunawanqa. Chaynuqami chay mana allinta rurachikuq dyabluqa mana binsiyta puytinqanachu.

¹⁹ Piru kananqami Pedro, Taytay Dyus syilupi mantakuyashanman yaykuqkunata rikanaykipaqa numrashayki. Chaymi kay pachapi mayqanpis mana kriyishanrayku, Dyus mantakuyashanman mana yaykunqachu nitkiqa, unaq syilupi Taytaypis mana yaykuchinqachu. Chaynulla kay pachapi mayqanpis kriyishanrayku Taytay Dyus mantakuyashanman yaykunqa nitki-shuypaqa, Taytaypis yaykuchinqa mantakuyashanmanqa.

²⁰ Chaynu Pedruta nishana karqami Jesusqa yaçhakuqninkunataqa willaran, ama mayqantapis willananllapapaqchu, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nirqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

21 Chaymanta-pachami Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu nir intrachiq gallariran:

“Nuĉaqami Jerusalén pwiblumanna riyashaq. Chaymi chay pwibluman ĉhatiyqa, chaypi ruku kaq mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima aypar kusalata qis-chamanqallapa. Chaynu qischamarimi wanuchimanqallapa. Piru chaynu wanuchimatinnlapamapismi kimsa diyamantaqa kawsamushaq” nir.

22 Chaynu nitinmi, Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar anyaqnnulla kaynu nir willaran:

—¡Dyusqami mana munanqachu chaynu qischakanaykipaqqa Taytituy! ¡Chaqa manami allinchu chaynu pasashunanpaqqa! nir.

23 Chaynu nitinmi Jesusqa Pedrulawman tikrakamur niran:

—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu! * Chaqa gamqami Dyus munashanta mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula yarpur, Dyus munashanta mana ruranayta munar disanimachimayanki nir.

24 Chaymanta-shuypaqami Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

“Mayqanpis nuĉapa yaĉhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manĉakurchu nuĉalapi yarpur shachinakunqallapa.

25 Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuĉapi kriyishanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

26 Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi kaq ima munashanta tantakur mana washakatinga, ĉimapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? ĉManaqa uk runachu achka imata pagrakur washakayta puytinman? ¡Manam!

27 Chaqa nuĉa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamushaq Taytay Dyuspa llipyalla pudirninwan, angelniykunawan ima. Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar yaĉhar imanurashanllapanulla imanurashanllapanapis nishaq.

28 Chiqaptami nishaykillapapis: Kaypi kaqmanta wakinllaqami mana wanunkillaparaqchu Dyusmanta Shamuq Runata mantakuqta rikanaykillapakan nir”.

17

Jesumi kusa llipya intirupaq tikrakaran

(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

1 Chaymanta saysi diya pasatinnaqami Jesusqa, Pedruta Santiaguta apar riran. Chaynullami aparapis Santiagupa uknin Juanta ima. Chaynumi paykunala rir iqaranllapa kusa unaq sirkaman.

2 Chaypi katinllapanami, Jesusqa yaĉhakuqninkunapa naypanpi kusala ukman shumapaq tikrakaran. Chaqa qaqlanqami rupay yupay kusata llipyarayaran. Nataq raĉhpan-shuypaqami kusa yuraq intiruta achkirayaran.

3 Chaynu Jesusta rikakuyarllapami, chay kutilla rikananllapapis Dyuspa unay rimaqninkuna Moiseswan, Elías ima Jesuswan parlaqta.

4 Chaymi Pedruqa Jesusta niran:

* 16:23 Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

–Taytituy ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Qam munatkiqa, rurashaq kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta-shuypaqa Eliaspaq nir.

⁵ Chaynu Pedro niyatingami, kusa llipya intiru puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paylawanmi kusa shumaqta yarpuni.
¡Paylatami uyakur kasunkillapa!” nir.

⁶ Chaynu niqta uyaparmi chay kimsa yaĉhakuqninkunaqa kusalata manchakur piratap rataran pachaman.

⁷ Chaymantami Jesusqa paykunaman qimikar, kamar kaynu niran:

–Ama manchakurchu shariyllapa nir.

⁸ Chaymi sharir chapakurqa mana mayqantapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusqa paylana kasha karan.

⁹ Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaqa Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

–Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

¹⁰ Chaymi yaĉhakuqninkunaqa Jesusta kaynu nir tapuranllapa:

–Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta naypaqta shamuyanqa ninllapa? nir.

¹¹ Jesusqa paykunata niran:

–Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa.

¹² Piru nuqaqa nishaykillapa: Eliasqami nuqamanta naypaqta shamushana karan. Chaynu shamutinmapismi, Dyuspa rimaqninpaq mana kwintacharchu paykuna munashanta ruraranllapa. Chaynullami kananpis Dyusmanta Shamuq Runatapis qischanqallapa paykunaqa.

¹³ Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa kwintata qukaranllapa, Jesusqami Shutichikuq Juanpaq rimayan nir.

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Chaymanta, unaq sirkamanta tikrakamurqa achka runakuna kayashanman ĉhamuranllapa. Chaymi chay kutilla, Jesusman uk runa qimikar naypalanpi qunqurikur, kaynu niran:

¹⁵ –Wamraymi atakiwan kusalata qischakan. Chaynu atakiwan qis-chakarmi kusalata ninakunaman, yakukunaman ima ratan. ¡Imaraq Taytituy, wamrayta llakipar alliyachiy-ari!

¹⁶ Chaqa nuqaqami kay yaĉhakuqninkunamanmapis apamuray allichananpaq. Piru paykunaqami mana puytishallapachu nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

–¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qamkunawan kashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.

¹⁸ Chaynu chay wamrata apamutinllapami Jesusqa chay dyablupa yarpuyininta chay wamramantaqa anyar itakuranna. Chaymi wamraqa chay kutilla, allinna kideran.

¹⁹ Chaynu chay wamra alliyatinnaqa, yaĉhakuqninkunaqa wakaqlaman rir Jesuswan parlar, kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuyintaqa mana itakuyta puytisha kashaqllapaqa? nir.

²⁰ Jesusqami niran paykunataqa:

—Qamkunaqa manami allita Dyuspiqa kriyinkillapachu. Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa llampitu chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kay qaqaata ‘Ashur kaymanta, riy uklawman’ nitkillapaqa, chay qaqaqa ashunman. Chaqa allita Dyuspi kriyirllapaqami tukuy imatapis rurayta puytiyankillapana kanqa nir.

²¹ [Waknu riqchaq dyablupa yarpuyinqa mana chaynulaqa runamanataqa lluqshinchu. Ashwan chaynu dyablupa yarpuyinta itakunarqa ayunar kusalata Dyusman mañakurla itakuyta puytinchik.]

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Chaymanta chay Galilea lugarpi yaçhakuqninkunawan pulla puriyarmi, Jesusqa kaynu niran:

“Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa.

²³ Chaynu qukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami, qashan kawsamunqa”.

Chaynu nir willatinmi, yaçhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa.

Dyusta adurananllapa wasipaqami impwistuta pagrakuqllapa

²⁴ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan rir çharan Capernaúm pwibluman.

Chaynu çhatinllapami, Dyusta adurananllapa wasipaq impwistuta kubrakuqkuna Pedruman qimikar, kaynu nir tapuran:

—¿Yaçhachikuqnikiqachu impwistutaqa pagrakun Dyusta adurananllapa wasipaqqa? nir.

²⁵ Pedruqa niran:

—Pagrakunmi taytituy.

Chaymanta Pedro wasiman yaykur mana imatapis niyatinraqmi, Jesusqa kaynu niran Pedrutaqa:

—Ima ninkitaq Simón Pedro, ¿mayqankunataq kubranllapa impwistutaqa kay pachapi mantakuqkunaqa? ¿Chay pwiblunllapamanta kaqkunata, manaqachu jwira kaq runakunata? nir.

²⁶ Pedruqami niran:

—Jwiramanta kaq runakunalatami kubranllapa nir.

Chaymantami Jesusqa niran:

—Chiqaptami, chay mantakuqkunaqa pwiblunllamanta kaqkunataqa mana impwistutaqa kubranllapachu.

²⁷ Piru chay impwistuta kubrakuq kaqkunata mana pagrar ama piñachinallapapaqqa, rir chay atun quçhaman answiluykita itakuy. Chaymanta chay punta kaq piskaduta aypamurqa, agrunta kiçhar uk qillayta tarinki chaypiqa. Chaymi chay qillayqa aypanqa, rir nuqapaq kaq impwistuyta chaynulla qampa kaqta pagrakutkimapis nir.

18

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Chaymanta chay kutilla Jesuspa yaçhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Syilumanta kaq mantakuyashanpiqa ¿mayqanniylapatataq Dyusqa kusa mas allinpaq rikamayanqallapaqa? nir.

² Chaynu nitinllapami Jesusqa uk wamrituta qayamur paykunapa chaypinpi shachir,

³ kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq kanan kawsayankillapa, chaynulla kawsar mana kay wamritu mana kwintachaypaqla chay yupay kawsarqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu.

⁴ Chaqa kay wamritu yupay mana kusa kani nirchu ashwan mana kwintachaypaqla kaqkunalami, syilumanta kaq mantakuyashanpiqa kusa mas allinpaqqa riqsikasha kanqa.

⁵ Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan nir.

Kuytawkish uchakutkillapa

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ “Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamritukuna yupay kaqkunata uchakuchiqqunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapapaq.

⁷ Piru kay pachapiqami kusala saqra mana allinkunala untarayan. Chaymi mana imanupis shumaqta kawsayllapataqa puytinllapachu. Piru, chay mayqanpis uknin mana allinta rurar uchakunanpaq animachiq-shuypaqa imananqaraq.

⁸ “Chayraykumi uk makikillapa manaqa uk çhakikillapa mana allinta rurar uchakushana rikarichishutinga, pitir itakuy wakaq qammantaqa. Chaqa mas allinmi kanga chulla makila, manaqa chulla çhakila tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq. Manami allinchu kanqa chay makiki, chaynulla çhakiki uchakuchishushanrayku tukuy tyimpupaqna mana wanuq ninapi qischakanaykipaqqa.

⁹ Chaynulla nawiki ima mana allinta rikachir uchakuchishutinga, urqur itakuy karu mayman qammantaqa. Chaqa kusa allinmi kanga uk nawiyjunla tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqqa. Manami allinchu kanqa nawiki uchakuchishushanrayku, tukuy tyimpupaqna infyirnupi kasti-gakasha kanaykipaqqa nir. *

Jesusi kumparasyunta ruraran uysha chinqashawan

(Lc 15.3-7)

¹⁰ “Chaymi nishaykillapa: Amami nuqapi kriyiqkuna yanqa taksha wamritukuna yupay kaqkunataqa ukmanta rikankillapachu. Chaqa paykunata kuytaq angelmaqami waran waran maydiyapis Tayta Dyuspa naypalanpi kayan.

¹¹ [Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamusha tukuy chay chinqasha kaqkunata washananlapaq.]

¹² “¡Ma nimayllapa! Uk runa syin uyshayjun kanman. Chaymanta chay syin uyshankunamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chay uksitu chinqashanraykuchu ¿chay wakin nubintay-nwibita (99) chaylapi dijar, mana rinman chay chinqasha chayta maskaq? nir.

* **18:9** Çhakinchik, makinchik, manaqa nawinchik uchakuchimaqinchikqa kaynu intrachimanchik yarpuyinichikla, munayninchikla uchakuchimanashaqa ama kwintachashunchu nir.

13 Chaynu rir maskakur, tarirqami chay nubintay-nwibi kaqkunamantaqa masta aligriyanqa chay chinqasha chayta tarishanraykuqa.

14 Chaynullami unaq syilupi Taytaykillapapis mana munanchu ukلامapis paypi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla wamritu yupay kaqkunapis chinqanantaqa.

Ima katinmapismi pirdunanakushunllapa

15 “Imanupi uknikillapa ima mana allinta rurashutinllapaqa, rir, ‘Kaynumi mana allinta ruramashayki’ nir shumaqla paylawan parlayllapa. Chaynu paylawan parlar shumaqchanakurqami, kusa shumaqtana kawsankillapa.

16 Piru imanupi mana kasushutin-shuypaqa, qayamuy ukta manaqa ishkey kriyikunata. Chayna chay paykunapis rikananpaq ima mana allinta rurashantaqa, imanutaq Dyus nitin unay iskrishankunapimaqa, ima katinpis ishkey manaqa kimsa tistigukuna rikar yaçhanqa niq chaynulla. †

17 Chaynu ruratkillapa paykunatapis mana kasutinga, wakin kriyikunatapis willayllapa. Piru chay wakin kriyikunata mana kasutinllapa-shuypaqa, uk mana kriyiqta, manaqa Roma pwibluapaq impwistuta kubraquq runata yupayna riqsinkillapa. ‡

18 “Chaymi nishaykillapapis: Kay pachapi kaqkunata mana allinta tukushanrayku chiqanchatkillapaqa, ¿imanunari syilupi Taytay kayashanmanmaqa yaykunqallapa? Natáq mayqanpis kriyishanrayku kusala allinpaq ima riqsitkillapaqami, ashwan syilupi Taytay kayashanmanpis yaykunqallapa.

19 “Chaynullami nishaykillapapis: Kay pachapi qamkunamanta ishkey runa chayllata yarpur imata mañakutkillapaqami, unaq syilupi Taytayqa qushuyanqallapa chay mañakushaykillapataqa.

20 Chaqa ishkeyla, manaqa kimsalamapis nuqapi kriyishanrayku tanta-katinllapaqami, nuqaqa pullanllapa kashaq”.

21 Chaynu nitinmi Pedruqa riran Jesusta kaynu nir tapuq:

–Taytituy ¿ukniykuna ima mana allinta ruramatinga ayka kutitaq pirdunayta puytiyashaq? ¿Syiti kutichu pirdunanaypaq allin kanqa?

22 Chaymi Jesusqa niran:

–Nuqaqa manami syiti kutila pirdunanki nishaykichu. Ashwanmi sitinta kuti syiti katinmapis michkatapis pirdunanki nir.

Jesumi kumparasyunta ruraran uk mana pirdunakuqwan

23 “Chayraykumi syilumanta kaqqa mantakuyninqa, imanutaq uk mantakuqmaqa trabajaqninkunata iman kaqkunatapis rikananpaq dijasha karan chay yupay.

24 Chaymanta imankunata rikaq qallaritinllapanaqa payman çhachiran uktaqa dyis mil talintu qillayta § dibikuqta.

25 Chaymi chay trabajaqqa chay dibikuyashanpaq mana imanupis pagrakuyta puytiranchu. Chaynami chay mantakuqqa kaçhakuran rantikunanllapapaq uk sirbikuqta yupay uklawman. Piru rantikunanpaqmi niran warmintinta, wamrantinta, chaynulla tukuy iman kaqnintinta ima chay dibikuyashanta pagrakunanpaqqa.

† 18:16 Rikashun Deuteronomio 19.15. ‡ 18:17 Roma pwibluapaq impwistuta kubraquq runata yupayna riqsiyllapa nirqami intrachimanchikllapa amana paykunawan pulla kanallapapaq nir.

§ 18:24 Dyis mil talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añauta trabajayta ministiran.

²⁶ Chaynu chay mantakuq niyatinmapismi, chay trabajaqqa paypa nay-palanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: 'Taytituy llakipar yaramaskiy-ari. Nuqaqami imanupis chay dibishuyashaytaqa tukuyninta pagrashayki' nir.

²⁷ Chaymi chay mantakuqqa chaynu rugatinga llakiparan paytaqa. Chaynulla ashwan chay dibiyashanmatapis manana kubrananpaqnachu niran. Chaymi ashwan dijatinna riran.

²⁸ "Piru chay mantakuq chaynu llakipatin rirqami, chay trabajaqqa tari-ran uk trabajaq masin pitilata dibiyaq chayta. Chaymi ashwan mana llakiparchu kunkanmanta aypar urkaq qallarir, kaynu niran: '¡Pagramay chay dibimayashaykita!' nir.

²⁹ Chaymi chay trabajaq masinga naypanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: 'Llakipar yaramaskiy-ari taytituy. Chaymantami tukuyninta pa-grashayki' nir.

³⁰ Piru chay ukningami, mana llakipar yaraytaqa munaranchu. Chaymi ashwan karsilachikuran tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman.

³¹ Chaynu rurashanraykumi chay wakin trabajaq masinkunaqa kusalata llakiran. Chaymi rir chay mantakuqtaqa tukuy ima pasashantaqa parlaran-llapa.

³² Chayta chay mantakuq yaçharmi, kaçhakuran qayamunanllapapaq. Chaymi çhamutinga niran: '¡Kusala mana allin yarpuyuniyun runa!, nuqa-maqami rugamashaykirayku chay tukuy dibimayashaykitaqa llakipashu-ray.

³³ Chaymi imanutaq nuqa qamta llakipashuray chaynullami qampis chay uknikitaqa llakipananaykita' nir.

³⁴ Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur kaçhakuran karsilman itar qischananllapapaq, tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman".

³⁵ Chaynu nirnaqami, Jesusqa niranpis: "Qamkuna uknikillapata mana tukuy shunquykillapawan pirdunatkilapaqami, syilumanta Taytaypis chaynulla qamkunawanpis ruranqa" nir.

19

Jesusmi yaçhachikuran warmiwan dijanakuqpaq (Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesusqa yaçhachikur tukchirnaqa riranna Galilea pwiblumantaqa. Chaynu rirmi riyu Jordanpa chimpan Judea lugarman çharan.

² Piru paypa ikintaqa kusala achka runakuna riranllapa. Chaymi ashwan tukuyta qishaq kaqkunataqa allicharan.

³ Chaymantaqami wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir imanimashunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:

—¿Allinchi kanqa uk runa kasarashan warminta imallapaqqa dijananpaq? nir.

⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqami nin: 'Dyusqashi puntamanta-pacha runata, warmita ruran'.

⁵ Chaqa chaypaqmi Dyusqa niqpis: 'Uk runaqami warminwan kasararqa, taytanta mamanta dijanqa. Chaymi ashwan warminwanqa uk kwirpu yupaylana kawsanqallapa' nir.

⁶ Chaynu katinmi runaqa warminwanqa manana ishkaynachu. Ash-wanmi uk kwirpulana kayanqallapa. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warminwan uk kwirpulana kananpaq Dyus nishanraykumi mana mayqan-pis, paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchu nir.

7 Chaymanta chay fariseo runakunaqa qashan kaynu niranllapa:

—Chaynu katinga, ¿imapaqta Moisés mantakushanpiqa kaynu nin? Uk runa warminta dijanarqashi, karguyjunkunapi kartata rurar warminta qurqashi chiganchakayta puytin nir.

8 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moisesqa chaynu dijanakunqa nirmapis mantakuran. Piru Tayta Dyusqami unaymanta-pacha runata warminwan pullacharqa mana imalapaqpis dijanakunanpaqqa munaranchu.

9 Piru nuqaqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijar, ukwan kasararqami kusala saqrata uchakuyan nir.*

10 Chaynu nitinmi, chay yaçhakuqninkunaqa kaynu niran:

—Chaynu katinga, manami allinchi mayqanpis warmiyjun kanapaqqa nir.

11 Jesusqa paykunata niran:

—Tukuylaqa manami mana warmiyjun kaytaqa puytinllapachu. Ashwanmi chay mayqantaçhi Tayta Dyus mana warmiyjun kanapaq nisha, chaykunalami chaynu kaytaqa puytinllapa.

12 Chaqa chiqaptami wakin runakunaqa mana warmiyjunchu maydiyapisi kanapaq nasinllapa. Nataq wakin runakunataqami ama warmikunanpaq runa masinkuna kaparanllapa. Nataq wakinuna-shuyupaqa mana warmikunllapachu kusala mas shumaqta Tayta Dyusta sirbiyta munar ima. Chaymi kay nishayta mayqannikillapapis intrakanarqa imanupis intrakayllapa.

Jesusmi wamrakunata bindisiran

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

13 Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, pay makinta ananman çhurar bindisinanpaq. Piru yaçhakuqninkunaqami chay wamrakunata apamuqkunataqa anyaran.

14 Chaymi Jesusqa kaynu niran paykunataqa:

“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa syllumanta kaq mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunala-paq”.

15 Chaynu nir, makinkunata chay wamrakunapa ananman çhurar bindisirmi, chay lugarmantaqa riranna.

Kusala imayjun musu runami Jesuswan parlaran

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

16 Chaymantami uk musulla runa shamur Jesusta kaynu nir tapuran:

—[Kusa allinla] yaçhachikuq Taytituy, ¿ima allin kaqlatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

17 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq tapumanki allin kaqpaqqa? † Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus. Piru tukuy tyimpupaqna kawsayta munarqami, Dyus mantakushankunata kasur kawsay nir.

18 Chaynu Jesús nitinmi, chay musuqa qashan tapuran:

—¿Mayqan mantakuykunatana? nir.

Chaymi Jesusqa kaynu niran:

* 19:9 Wakin iskribikashakunapi kaynu nin: “Uk warmi, runan dijasha katin, qashan uk runa paywan kasararqa, uchakuyan” nir. † 19:17 Wakin iskribikashakunapimi kaynu nin: “¿Imaraykutaq allinla kanki nimanki?” nir.

—Ama wanuchikuychu; ama uk uk warmiwan kaychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu;

¹⁹ taytaykita, mamaykita kasuy. Chaynulla ukkunata llakipay, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla, nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay musuqa niran:

—Tukuy chaykunataqami [takshaymanta-pacha] rurashana kani. ¿Imataq mas kanqa ruranaypaqqa? nir.

²¹ Jesusqa niran:

—Kusa mas allin kayta munarqa, rir tukuy imayki kaqta rantikur; qil-laynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.

²² Chayta uyarmi, chay musuqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan.

²³ Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

—Allipla trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunanpaqqa.

²⁴ Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uĉhkitunta, nir.

²⁵ Chaynu nitin uyaparmi yaĉhakuqninkunaqa kusata yarpupakur kaynu niranllapa:

—Chaynu katinga ¿pitaq washakayta puytiyanqa? nir.

²⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:

—Runakunapaqqami kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaq-shuypaqami tukuy imapis ruraypaq nir.

²⁷ Chaynu nitinqa, Pedruqa niran:

—Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinillapa. Chaynu kashayllaparaykuqa, ¿imatataq aypayashaqllapaqa? nir.

²⁸ Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Maydiya nuqa, Dyusmanta Shamuq Runa kusala shumaq mantakuyniypi mantakuq qallaritiyqami, qamkunapis dusikillapa mantakunaykillapapi tar pullay mantakunkillapa. Chaynami qamkunana Israelpa chay dusi kaq ayllunkunamatapis allinta mana allinta rurasha katinmapis allita rikar yaĉhankillapa.

²⁹ Chayraykumi chay tyimpuqa nuqarayku wasinta, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, manaqa [warminta,] wamrankunata, ĉhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqkunaqa, chay dijashan-mantaqa syin kuti mas imanllapakunata aypanqallapa. Chaynulla tukuy tyimpupaqnami kawsanqallapa.

³⁰ Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbinqachu. Chaynulla kanan tyimpukuna achka mana kwintachaypaq kaqkunaqami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

20

Jesusmi kumparasyunta ruraran trabajaqkunawan

¹ Jesusqami niranpis:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk ĉhakraapa amunmaqa timpranula llugshiran rikaq trabajadurkunata, ĉhakanman rir trabajanapaq chay yupay.

2 Chaymi, chay êhakrapa amunqa trabajaqkunawan uk tratuta rurar kaçharan çakranpi trabajatinllapa uk diya intirupaç pagrananpaç.

3 “Chaymanta qashan unakaqna lluqshirqa rikaran plasapi ayka mana imatapis rurar taçkunata.

4 Chaynu rikarmi paykunataqa niran: ‘Riyllapa qamkunapis çhakrayman trabajaç. Nuçami imanü trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa’ nir. Chaymi paykunapis riranllapana.

5 “Chaymanta qashalan chay êhakrapa amunqa lluqshiran a las dusi yupay, chaynulla tardikaçpis. Chaymi wakin runakunata tarirpis chaynullata niran paykunatapis.

6 “Qashan tardikaqna chay plasalaman lluqshirqa, qashan runakunata tariran. Chaymi chay tarishankunatapis niran: ‘¿Imapaqtaç qamkunaqa kaypiqa tukuy unaç mana trabajarqa tashaykillapa?’ nir.

7 Paykunaqa niranllapa: ‘Manamiri mayqanpis rugamashallapachu trabajanayllapapaqqa’ nir. Chaymi chay êhakrapa amunqa paykunatapis niran: ‘Riyllapa qamkunapis çhakrayman trabajaç. [Nuçami imanü trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa]’ nir.

8 “Chaymanta amsatinna-shuyppaqa, êhakrapa amunqa kaynu niran chay trabajachikuqnintaqa: ‘Qayamur trabajaçninchikkunataqa pagrayna. Piru chay ikita trabajaç qallarishakunata pagraq qallarir, tukchinki chay naypaqta trabajaç qallarishakunawan’ nir.

9 “Chaymi, chay tardilana trabajaç qallarishakunaqa çharanllapa naypaqta pagraqaqa. Piru tukuy unaç trabajasha yupaymi pagrakaranllapa.

10 Chaymantami chay naypaqta trabajaç qallarisha chaykunata pagrananpaç qayatinga, paykunaqa yarpuranllapa: Nuçanchikkunataçami masta pagramayashunllapa nir. Piru paykunatapismi chay uk diyata trabajashanulla pagrananllapa.

11 Chaynu pagrakashana karçami kusalata piñakur, chay êhakrapa amuntaqa juraparanllapa,

12 kaynu nir: ‘Kay ikita çhamuqkunaçami uk ratulatana trabajashallapa. Nataç nuçakunamaçami tukuy unaç kusala rupaypi ima shachinakur trabajasha kanillapa. Piru çamçami nuçakunawanqa chayllata pagrashayki. Chaynuçami mana allinçu’ nir.

13 “Chaynu nitinllapaqa, ashwan chay êhakrapa amunqa kaynu niran chay rimapakuqkunapa uknintaqa: ‘¿Amiguy, ima mana allintataç çamwanqa rurasha kani? ¿Manachu tukuy unaç trabajatkilapa çaynuta pagrashunayllapapaç parlaranchikllapa?’

14 Kaypimi trabajashaykipaq qillaynikiqa. Ashwanmi rikuyna. Ma willamay, ¿ima mana allintataç rurashusha kani, chay ikita trabajaç çhamushakunata çamwan chayllata pagraraq?

15 Chaqa nuçapa qillayniwançami munashayta rurayta puytini. ¿Manaqachu kusala bwinu kashayrayku, chay wakinkunata çamwan chayllata pagrashayrayku inbidyakayanki?’ nir”.

16 Jesusçami kaynu niranpis: “Kanan ikilapi kaçkunaçami naypaçpina kangallapa. Nataç chay kanan naypaçllapi kaçkuna-shuyppaqa maydiyaga ikipina rikarinçallapa. [Chaynulla kusala achkami qayakasha kançallapa. Piru aykalamı akrakasha kanqa]” nir.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

17 Jesusçami Jerusalén pwibluman riyarqa yaçhakuqninkunata, uklawman qayar kaynu niran paykunataqa:

18 “Qamkuna rikayashaykillapanumi kananqa riyanchikllapana Jerusalén pwiblumanaqa. Chaypimi Dyusmanta Shamuq Runataqa qukunqallapa, kurakunapa mantakuqninkunaman. Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkunaman ima. Chaymi ashwan paykunaqa wanuchinallapapaq nir mantanqallapa.

19 Chaynullami mana Israel runakunaman qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata burlakar wipyar ima kruspi klabar wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

Santiaguwan Juanpa maman, Jesusta mañakuran
(Mr 10.35-45)

20 Chaymantaqami Zebedeupa warmin, wamran Santiaguwan chaynulla Juanwan rir, Jesusman qimikar nayपालान्पि qunqurikur, wamranta llakipananpaq mañakuran.

21 Chaymi Jesusqa kaynu nir tapuran chay warmitaqa:

—¿Imataqa munayanki? nir.

Payqami niran:

—Chay kusala shumaq mantakuynikiipi mantakurqami, qam nitki, uk wamrayqa allilaw qichqaykipi tanqa. Nataq uknin-shuypaqa ichuqlaw qichqaykipi tanqa nir.

22 Chaynu nitinmi, Jesusqa kaynu niran:

—Manami qamkunaqa imata mañakuyankillapa nirmapis yačhankillapachu. Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta upyaq yupaymi qischakar wanuyashaq, * chaynu qischakaytachu puytiyankillapa kanqa? nir.

Chaymi paykunaqa niran:

—Arí Taytituy nir.

23 Chaymi Jesusqa qashan niran:

—Chiqaptami qamkunapis kusalata qischakankillapa, nuqa qischakashaynulla. Piru mantakunaypi tar allilawpi manaqa chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapapaqqami, mana nuqaqa yačhanichu. Ashwanmi Taytay Dyus mayqantapis pay munashannulla tachinarqa tachiyanqa nir.

24 Piru chay wakin dyis kaq yačhakuqninkunaqami chaynu nir mañakuqta uyaparqa, chay ishkaykunawanqa piñakuranllapa.

25 Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:

“Qamkuna yačhashaykillapanu, kay pachapi mantakuqkunaqami, chay pwiblumanta kaq runakunataqa paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa.

26 Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa.

27 Chaynulla qamkunamanta uknikillapa kusa mas kayta munarqa, ukkunapa sirbiqninna kayllapa.

28 Imanuči Dyusmanta Shamuq Runamaqami mana payta sirbinanllapapaqchu shamusha. Ashwanmi pay sirbikuq shamushamapis. Chaynami ashwan payqa kusala achka runakuna tukuy tyimpupaqna wanunanllapaqna kaqkunata washar tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq shamusha”.

Jesusmi ishkay syigukunata allicharan
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

* **20:22** Castellanuspi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intrachimanich qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

²⁹ Chaymantami Jesús, Jericó pwiblumanta yaĉhakuqninkunawan llugshir ritinmi, kusala achka runakuna ikinta riranllapa.

³⁰ Chaynu riyatinllapami nan qichqalanpi ishkay syigu runakuna tayasha karan. Chaymi Jesús pasaqta uyaparqa, kaynu nir qayĉhakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, † llakipamastuyllapari! nir.

³¹ Chaynu nitinllapami, runakunaqa anyaranllapa upallananllapapaq. Piru paykunaqami llallin kaynu nir qayĉhakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, llakipamastuyllapari! nir.

³² Chaymi Jesusqa chaypi yarar, chay syigukunataqa qayar, kaynu nir tapuran:

—¿Imataq qamkunapaq ruranayta munayankillapa? nir.

³³ Paykunaqami niranllapa:

—Taytituy, nawiylapa rikakunantami munanillapa nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa paykunapaq kusalata llakir, nawinllapataqa kamar chay kutilla alicharan. Chaymi ashwan chay runakunaqa allinna, Jesuspa pullan riranllapa.

21

Jesumi Jerusalén pwibluman yaykuranna (Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesusqami yaĉhakuqninkunawan Jerusalén pwibluman riyar, yaqqa ĉhayarnaqa, Betfagé pwibluman ĉharanllapa. Kay Betfagé pwibluqami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ishkay yaĉhakuqninkunata qayar,

² kaynu nir kaĉharan:

“Riylapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman ĉharqami uk burra wawayjun wataraqta tarinkillapa. Chaymi kaĉhar apamunkillapa ishkantinta.

³ Piru mayqan imallata willashutinllapapaq ninkillapa: “Taytitunchikmi ministiyar, daskaqlami kaĉhamunqa’ nir”.

⁴ Chaynuqami Dyuspa unay rimaqnin nisha kayaq chaynulla kump-likanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

⁵ “Jerusalén pwiblumanta runakunata niyllapa:
‘Chapayllapa, chaytami shamuyan mantakuqnikillapa.

Payqami shamuyan mana kwintachaypaqla yupay,
uk burrupa wawitunpa anan tasha’ nir”.

⁶ Chaynu nitingami, chay ishkay yaĉhakuqninkunaqa rir Jesús nishannulla rurananllapa.

⁷ Chaymi burrataqa wawantinta aparanllapa. Chaymi raĉhpakunata anan-
man ĉhuratinllapa Jesusqa taranna.

⁸ Piru chaypiqami karan kusala achka runakuna. Chaymi Jesús riyashan-
lawmanqa wakinqa raĉhpanllapata ĉhukiranllapa. Nataq wakin-shuypaqami qirupa raprankunata kuchumur ĉhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa pasanapaq.

⁹ Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa Davidpa ayllunmanta gubyir-
nunchik,

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!

† 20:30 Davidpa ayllun nirqami, intrachimanchik Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Chaymi ashwan unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa” nir.

10 Chaymanta Jesús, Jerusalén pwibluman yaykutinga, tukuyla chay pwiblumanta kaq runakuna kusalata laqyaranllapa. Chaymi achka runakuna kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—¿Mayqantaq kayqa? nir.

11 Wakinkunaqami niyaqllapa:

—Nazaret pwiblu Galileapa lugarninmanta Dyuspaq rimaqnin Jesusmi nir.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

12 Chaymantami Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur tari-ran rantikuqkunata, rantikuqkunata ima. Chaymi limpu waqtaman itakuran. Chaynumi chay uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tikrar itakuran.

13 Chaymi chay runakunataqa kaynu niran:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shuttinga’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa mañayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

14 Chaymantami Dyusta adurananllapa wasillapi Jesusmanqa qimikaranllapa syigukuna, kujukuna ima. Piru Jesusqami paykunataqa allicharan.

15 Piru kurapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima Jesús rurashanta rikaranllapa. Chaynullami uyaparanllapapis wamritukuna Dyusta adurananllapa wasipi kaynu nir laqyaqllapata “¡Biba biba Davidpa ayllun!” niqta. * Chaymi kusalata piñakur,

16 Jesustaqa kaynu niranllapa:

—¿Uyapankichu chay wamrakuna rimayashantaqa? nir.

Jesusqami niran:

—Arí, uyapayanimi. Piru ¿manachu liyishaykillapa qamkunaqa Dyus nitin iskribikashakunapi kaykunapaq nishantaqa? Chaqa kaynumi nin: ‘Taksha wamritukuna,

chaynulla ñuñuq wamritukunamapis kusa shumaqta alabamayanqallapa’ nir.

17 Chaynu nirnaqami paykunata chaypi dijar, Jesusqa riranna Betania pwibluman. Chaymi chay tutaqa chaypi yurqaran.

Jesusmi igus qiruta chakinanpaqna niran
(Mr 11.12-14, 20-26)

18 Allaqmanta allaq allaqta Jerusalén pwibluman qashan riyarmi Jesusqa mallaqnaran.

19 Piru chay nan qichqalanpimi rikaran uk igus qiruta. Chaymi puquyn-inta maskaq rirqa yuranlata tariran. Chayraykumi, chay igus qirutaqa kaynu niran: “¡Mananami kaymantaqa puqunkinachu!” nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, igus qiruqa chakiranna.

20 Chaynu chay igus qiru chakishata rikarmi, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa kusa dispantakashalla kaynu nir tapuranllapa:

—¿Ima nitkitaq chay igus qiruqa das chay kutillaqa chakiran? nir.

21-22 Jesusqami kaynu niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna imata runanaykillapapaq kar Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu mañakutkillapaqami, tukuy imapis rurakanqa. Chaymi ashwan chay igus qiruta imanur rurashaymanmatapis masta rurayta puytinkillapa. Chaynulla

* 21:15 Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Salmo 8.2.

ashwan Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar, kay qaçata ‘Ashur, rir mar yakuman yaykuy’ nitkillapapis kasushunmanllapa nir.

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Chaymantami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikuyatinmi, kurakunapa mantaquinkuna, Israel pwiblupa ruku mantakuqninkuna ima qimikar, Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

²⁴⁻²⁵ Chaymi, Jesusqa paykunata niran:

—Nuqapis tapushaykillapa: ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyuschu kaçhamuran manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamatkillapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatini kayta rurani nirmapis.

Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqlapa: “ ‘Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.

²⁶ Chaynulla, manami puytinchikllapachu ‘Runakunalami kaçhamuran’ niytapis, runakunata manchashanchikllaparayku. Chaqa tukuykami kriyirayllapa ‘Juanqashi Dyuspa rimaqnin karan’ nir”.

²⁷ Chaynu ninakuyarmi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu nir.

Chaymi, Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatini tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesumi kumparasyunta ruraran ishkay wamrakunawan

²⁸ Chaynullami Jesusqa chay mantakuq runakunataqa tapuranpis:

—¿Imatataq yarpunkillapa qamkunaqa kaypaqqa? Karanmi uk runa ishkay wamrayjun. Chaymi uk wamrantaqa niran: ‘Wamray, riy kananqa ubata tarpushanchik çhakrañchikman trabajaq’ nir.

²⁹ Piru wamrangami kaynu niran: ‘¿Manami kananqa trabajanayanichu!’ nir. Chaymanta, chay wamraqa manami allintachu tukuyani taytayta mana kasurqa nir kwintata qukar, ashwan riran trabajaqqa.

³⁰ Chaymanta qashan taytanqa riran uknin wamranta willaq rinanpaq trabajaq. Chay wamraqami niran: ‘Ari, taytituy rishaq’ nir. Piru chaynu nirmapisimi mana riranchu.

³¹ Mabir willamayllapa: ¿Kay ishkantinmantaqa mayqannintaq taytan munayashantaqa rurasha kanqa?

Paykunataqa niranllapa:

—Punta chaymi nir.

Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna, chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, saylumanta kaq mantakuyashanmanqa qamkunamantaqa naypaqta yaykunqallapa nir.

³² Chaqa Shutichikuq Juan shamur allin kaqlata rurar kawsananllapapaq yaçhachikutingami, qamkunaqa mana kasuraykillapachu. Piru chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna, chaynulla chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, intrakar kriyiranllapa. Nataq qamkunasuyapaqami tukuy chayta rikarmapis karanlla kar, mana imanupis kriyiraykillapachu.

*Jesusmi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)*

³³ “¡Allita uyakuyllapa! Kay kumparasyuntapis parlashaykillapa: Uk runami êhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruraranpis uk quçhata chaypi binuta luqshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay êhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay êhakranta arrintar riran largu mayta.

³⁴ “Chaymanta kusicha tyimpu êhamutinqa, chay êhakrapa amunqa kaçhamuran sirbikuqninkunata, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq.

³⁵ Piru ashwan chay êhakrapa kaqkunaqami, chay sirbikuqninkunataqa aypar wakinkunataqa maqaranllapa. Nataq uktaqa wanuchiranllapa. Chaynulla uktaqa rumillawan sitaranllapa ima.

³⁶ Chaymantami chay êhakrapa amunqa chay punta kaçhashanmantaqa mastana sirbikuqninkunataqa kaçhamuran. Piru chay êhakrapa kaqkunaqami imanutaq chay punta kaqkunata ruraran chaynulla ruraran.

³⁷ “Chaymanta tukukananta-shuyapaqami wamrantana kaçhamuran, kaynuta yarpur: ‘Wamrayta-shuyapaqami kusalata rispitar kasunqallapa’ nir.

³⁸ Chayna wamranta kaçhatin, chay êhakrapa kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay pachanwanqa kidanallapapaq!’ nir.

³⁹ Chaynu nirmi aypar chay êhakramanta urqumur wanuchiranllapa”.

⁴⁰ Chaynu nirqa kaynu tapuran paykunataqa:

—¿Chay êhakrapa amun shamurqa, chay êhakrapa kaqkunawanqa imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa?

⁴¹ Paykunaqa niranllapa:

—Chay kusala mana allin runakunataqami mana llakiparchu limpu wanuchir tukchiyanga. Chaynami ashwan ukkunatana arrintar dijayanqa, chay paykunaqa kusicha tyimpu êhamutinqa amunpaq kaqtaqa karantana qunanllapapaq nir.

⁴² Chaymantami Jesusqa niran paykunataqa:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqa kaynu nin:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.

Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran.

Chaymi ashwan paylata alabashunllapa’ nir.

⁴³ Chayraykumi nishaykillapa: Qamkunaqami chay rumi mana sirbiqta yupay nuqata disprisyamashaykillaparayku Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu. Ashwanmi chay mayqançhi Dyus munashannulla uk puquq yupay rurayan chaykunami tukuy tyimpupaq kawsaqaqqa rinqallapa nir.

⁴⁴ Chaymi nini, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llampunqa. Nataq, runapa ananman rumi ratar-shuyapaqa, limpu limpu pulbupaq tikranqa nir.

⁴⁵ Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin, chay kurakunapa mantakuqninkuna, fariseo runakuna ima uyaparqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir.

⁴⁶ Chaymi Jesusta aypar wanuchiyta yarpurllapamapis, manchakuranl-lapa. Chaqa tukuy runakunami kriyiranllapa Jesusqa, Dyuspa uk rimaqnin nir.

22

Jesumi kumparasyunta ruraran uk kidamyintuwan (Lc 14.15-24)

¹ Jesusqami qashan kumparasyunkunawan willaq qallariran. Chaymi kaynu niran:

² “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk mantakuqmaqa fyistata ruraran wamranta kidachinanpaq chaynu.

³ Chaymi chay fyistaman shamunanllapapaq sirbikuqninkunata kaçhakuran qayamunanllapapaq chay kunachikasha kaqkunataqa. Piru chay kunachikasha kaqkunaqami mana rinaranllapachu.

⁴ Chaymanta qashan kaçharan uk sirbikuqninkunatanata chay kunachikashakunataqa kaynu ninanllapapaq: ‘Mikuykunatami kamakachishana kani. Kaçhakutiymi kusala gurdulla animalkunata wanuchir kusala shumaqta kamkachishallapana. Chaynumi tukuy listuna kidamyintuman shamunaykillapapaqqa’ nir.

⁵ “Piru chaynu nitinllapamapismi chay kunachikasha kaqkunaqa mana shamunanllapachu. Chaymi ashwan paykunamanta ukniñqa çhakaranunata rikaq riranllapa. Nataq ukkuna-shuypaqa riran nigusyunkunaman.

⁶ Piru ukkuna-shuypaqami chay mantakuqpa sirbikuqninkunata aypar qischaranllapa wanuchinanllapakaman.

⁷ “Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur suldadunkunata kaçhatin wanuchiranllapa chay kunachikasha kaq wanuchikushakunataqa. Chaynulla pwiblunllapata rupachinanpaq ima kaçhakuran chay mantakuqqa.

⁸ Chaymantami chay mantakuqqa sirbikuqninkunata kaynu niran: ‘Tukuymi listuna kidamyintupaqqa. Piru chay kunachisha karay chaykunaqami manana allinnachu shamunanpaqqa.

⁹ Chaymi kananlla qamkunaqa riyllapa chay waqta kallikunaman. Chay-nami chaypi tukuy tarishaykillapata kunachiyllapa shamunanllapapaq kay kidamyintumanqa’ nir.

¹⁰ “Chaymi chay sirbikuqninkunaqa lluqshiranllapa kallikunaman. Chaypi tukuy allin, mana allin yarpuyunijun kaqkunata tarishantaqa kunachiran. Chaynumi chay mantakuqpa wasinmanqa kusala achka runakunata untachiranllapa.

¹¹ “Chaymanta chay mantakuqqa kunachishankunata rikaq wasinman yaykurqa, uk runata rikaran chay fyistapaq mana shumaq mudakur kamakashatachu.

¹² Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy, waknu mana shumaq kamakasha karqa çimanutaq yaykamushayki kay fyistapi kanaykipaqqa?’ nir.

“Piru chaynu nitinmapismi chay runaqa mana imatapis niranchu.

¹³ Chaymantami mantakuqqa chay misapi sirbikuqkunataqa kaynu niran: ‘Wak runataqa makinta, çhakinta watar, waqta tutaparaqlamanna itakuyllapa. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qischarakay çhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa’ nir.

¹⁴ “Chaynu nirqami intrachimançhikllapa, Tayta Dyusqami kusala achkata qayamun. Piru payqami aykalata akran nir”.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Chaymantami, chay fariseo runakunaqa rir paykunapura kusalata parlaranllapa, rir Jesusta tapur mana allinta rimachir chaylapa qna uchachananllapapaq.

¹⁶ Chaymi chay fariseo runakunaqa wakinninta, chaynulla chay gubyirnu Herodespa wakinninwan pullata kačharanllapa Jesusta kaynu ninanllapapaq:

—Yačhachikuq Taytituy, yačhanillapami qamqa Dyus munashannulla chiqapta rimar yačhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis qamqa mana kwintacharchu yačhachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yačhachikunkimapis.

¹⁷ Chaymi qam yarpushaykinulla willamayllapa: ¿Allinchi kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq, manaqachu mana? nir.

¹⁸ Chaynu nitinllapami Jesusqa kwintata qukuran, mana allinta paypaq yarpurllapami chaynuqa tapuyanllapa nir. Chaymi kaynu niran paykunataqa:

—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna ¿imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa?

¹⁹ Rikachimayllapa chay impwistuta pagrakunaykillapa qillayta nir.

Chaynu nitinmi apamuranllapa uk qillay dinaryu shutiqta.

²⁰ Chayna Jesusqa paykunata tapuran:

—¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypinqa? ¿Mayqanpa shutintaq kay qillaypinqa iskririkasha? nir.

²¹ Paykunaqa niranllapa:

—Mantakuq Cesarpa nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuypaqa Dyusta quyllapa nir.

²² Chaynu nitin, uyaparllapami kusa dispantakashalla kidaranllapa. Chaymi ashwan Jesusta chaypi dijar riranllapana.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Chay diyallami, wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaqa chay saduceo runakunaqami niqllapa: “Manashi wanuqkunaqa qashanqa kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaqa, mabir ima ninqashi nir kaynu tapuranllapa:

²⁴ —Yačhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir mantakuran: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanusha ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpapaqa wamrayjun kananpaq’ nir.

²⁵ “Chaynu katinmi tapushaykillapa: Uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjun kayar wanuran. Chaynu mana wamrayjun kashanraykumi chay ishkay kaq ukninna kasararan.

²⁶ Chaynullami chay ishkay kaqta, kimsa kaqta pasaran, chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman.

²⁷ Chaymantami chay warmipis wanuranna.

²⁸ “Chayna chiqapta wanushakuna kawsamuyatinga, ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan”.

²⁹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashanpaq, chaynulla paypa pudirninpaq mana intrakashaykil-laparayku.

³⁰ Chaqa maydiya chay wanushakuna kawsamurqami, manana kasarangallapanachu, chaynulla manana kasarachikunqallapalamapish-chu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa angelninkunamaqa mana kasarangallapachu chaynuna kawsanqallapa.

³¹ Nataq chay wanushakuna kawsamurqpaq-shuypaqa, ¿manachu qamku-naqa liyishaykillapa Dyus paylla kaynu nitin iskribikashantaqa? Chaqa kaynumi niq:

³² 'Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani' nir. Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu, ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaynu nirqami intrachimanchik, paypaqqami tukuy wanusha kaqkunamapis kawsayanllapa nir.

³³ Chaynu nir Jesús yaçhachitinmi, chay runakuna uyakurqa kusa dispan-takashalla kidaranllapa.

Dyuspa mas allin mantakushan

(Mr 12.28-34)

³⁴ Chaymantami chay fariseo runakunaqa, Jesusqashi chay saduceo runakunata willar uyarachisha nir yaçharmi, tantakaranllapa.

³⁵ Piru paykunamanta ukqami Moisés mantakushanta kusata yaçhar yaçhachikuq karan. Chaymi Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:

³⁶ —Yaçhachikuq Taytituy, ¿Dyus nitin Moisés mantakushanmantaqa mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.

³⁷ Jesusqa niran:

—'Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, yarpuyniki-wan' nir.

³⁸ Kaymi chay puntapi kaq kusa mas allin mantakuyqa.

³⁹ Piru kanmi ukpis chay punta chay yupay kusala mas allin man-takuyqa. Chayqami kaynu nin: 'Llakiy runa masakikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla' nir.

⁴⁰ Chaymi nishaykipis: Kay ishkay mantakuykunata karanta ruraraqami, Dyus tukuy mantakushantaqa kumpliyanchikna nir.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?

(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Piru chay fariseo runakuna chaypi tantakasha katinllaparaqmi,

⁴² Jesusqa kaynu tapuran:

—¿Imatataq yarpunkillapa Dyuspa Akrashan Cristunpaqqa? ¿Mayqanpa ayllunmantataq kanqa? nir.

Chaymi niranllapa:

—Davidpa ayllunmantami nir.

⁴³ Chaymantami Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Davidqa, 'Amituy' niran Cristupaqqa, Dyuspa Ispiritun yanapatinga? Chaqa Davidqari kaynu niran:

⁴⁴ 'Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,

maydiya chay çhiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuranaykaman nir'.

⁴⁵ Mabir willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, ¿imapaqtaq Davidqa 'Amituy' niran?

⁴⁶ Chaynu nitinmi mana mayqanninpis imata willaytapis puytiranllapachu. Chaymi chaymanta-pachaqa, manana imata tapunanllapapaqpis yarpuranllapanachu.

23

Jesusmi farisekunata ima anyaqnulla willaran

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Chaymanta Jesusqa chaypi kaq runakunata, yaçhakuqninkunata ima kaynu niran:

² “Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami kaynu yarpunllapa: ‘Nuqanchikkunaqami Moisés mantakushanta kusa allita intrakashanchikllaparayku, yaçhachikur mantakunchikllapa kumplinanllapapaq’ nir.

³ Chayraykumi, paykuna imata nitinpis kasur rurayllapa. Piru amami chay paykuna rurayashantaqa rurankillapachu. Chaqa paykunaqami chaynu yaçhachikuyarmapis, ashwan uktana rurasha rikarinllapa.

⁴ Chaynumiri ashwan paykunaqa uk kusala lllashaq kargata aprichiq yupay runa masinkunata imata rurananpaq nir mantanllapa. Piru chay niyashanllapataqa mana pitilamatapis kumplinanpaqqa yarpunllapalamapischu.

⁵ “Chaymi paykunaqa imata rurarllapapis runakuna rikananllapalapaq ruranllapa. Chaynullami allita Dyuspi kriyin ninanllapapaqpis Dyus nishankunata taksha papilsitukunapi iskribir urkunkunapi, rikrankunapi ima çhurar purinllapa. Chaynullami Dyus mantakushankunapi kusata yarpur kawsanllapa ninanllapapaqpmi mudananllapa manyanpispis kusala atun shulyakunata çhurakunllapapis.

⁶ Chaymi, chay tantakananllapa wasikunapi, manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakunapi samachinanllapata munanllapa.

⁷ Chaynullami plasakunapimapis kusala shumaqta saludar, ‘Yaçhaq yaçhachikuq’ ninanllapata munanllapa.

⁸ “Piru qamkuna-shuypaqa manami wakinkuna ‘Yaçhaq yaçhachikuq’ nishunanllapataraqqa ministinkillapachu. Chaqa qamkunaqami uk ayllumamanta kaq yupay tukuynikillapa chaylla kankillapa. Nataq uklami kan yaçhaq yaçhachishuqnikillapaqa.

⁹ Chaynullami kay pachapiqa ama mayqantapis, ‘Taytay’ ninkillapachu. Chaqa unaq syilumanta kaq uklami Taytaykillapaqa.

¹⁰ Amami ‘Kusa intrachikuq tayta’ nishunanllapataqa munankillapachu. Chaqa uklami kan intrachishuqnikillapaqa. Payqami Dyuspa Akrashan Cristun.

¹¹ Chayraykumi qamkunamanta wakinkuna kusa masta yaçhaq kaqqa, ashwan wakinkunatanana sirbinqa.

¹² Chaqa mayqanpis pay yarpuyinllamanta ‘Kusana kani’ niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqanpis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa”.

¹³ Jesusqami kaynu niranpis:

“¡Akaw Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi wakinkuna syilumanta kaqpaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu. Chaynulla qamkunapismi

mana munashaykillaparayku mana washakanllapapaqmapis mana dijankillapachu.

14 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaymi chay wakcha warmikunata kitankillapa wasinkunata ima. Piru allin runa nishunanllapapaqgami kusala nayta Dyusman mañakuq yupay tukunkillapa. Chayraykumi kusala manchaypaqtana kastigakankillapa.]

15 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa tukuy pachata ima rinkillapa uk runallataqa qamkuna yupay kananpaq kriyichirgami, qamkunamanta ishkay kuti mas uchayjunpaqna tikrayankillapa. Chaymi ashwan kusala manchaypaqta tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqa.

16 “¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu mana allita intrakaq karmapis intrachikuyta munaqkunaqa! Chaqa qamkunaqami, kaynu nir yaçhachikunkillapa: ‘Mayqan imata rurananpaq nir Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurar, mana rurarmapisshi mana uchayjunchu kanqa. Nataq Dyusta adurananllapa wasipi uru kaqpaq rimar imata rurananpaq jurar mana rurar-shuyapaqashi uchakuyan’ nir.

17 ¡Akaw yaru syigukuna! Tapushaykillapa: ¿Mayqannintaq mas allinqa, Dyusta adurananllapa wasi, manaqachu chaypi kaq uru? Chaqa chay uruqami Dyusta adurananllapa wasipi kashanrayku Dyuspaqqa kusala allin.

18 “Qamkunaqami ninkillapapis: ‘Mayqanpis imata rurananpaq altarpaq rimar jurarpisshi mana chiqapta arnikuq yupaychu. Nataq chay ufrindita altarpí tayan chaypaq rimar jurarshi, chiqapta imata rurananpaqpis arnikuyan’ nir.

19 ¡Akaw syigu kaqkuna! ¿Imataq mas allinqa: Chay altarpí ufrindita, manaqachu altar? ¿Manachu chay ufrinditaqa ashwan altarpí kashanrayku kusala mas allinpaq tikrakan?

20 Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis, altarpaq jurarqa, manami altarlapaqchu jurayan. Ashwanmi tukuy imankuna chaypi kaqkunapaq ima jurayan.

21 Chaynulla mayqanpis Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurarqa, manami chay wasilapaqchu jurayan. Ashwanmi Dyusllapaq rimar jurayan. Chaqa payqami chaypi kawsan-ari.

22 Chaymi syilupaq rimar juraq-shuyapaqa, Dyus tar mantakuyashanpaq jurayan. Chaynullami jurayanpis Dyusllapaq rimar. Chaqa payqa chaypiri tan.

23 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa mintamanta, anismanta, kuminumanta ima dyis parti kaqmanta uksituta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukninchikkunawan imatapis karanta ruranapaq, llakipakunapaq, paylari kriyinaq niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykillapatapis ama dijarchu.

24 “¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu kusala mana allinta yaçhachikuqkunaqa! Chaqa qamkunaqami Moisés mantakushanta allita

kasur yaĉhachikushaq nirqa, imanutaq yakuta mayqanpis upyananpaq katin, chay yakupi uk chuspisitu katinmaqa shuyshur upyan, chaynu yupay tukunkillapa. Piru manami kwintata qukankillapachu, chaynu tukurqami ashwan uk kamilluta iqachiq yupayna kusala mana allita tukuyankillapa. *

25-26 “ĵAkaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa ashwan kusalata munapakur suwankillapa. ĵIma kabal yaruĉhiri kankillapa! Chiqaptari wakinkunawan bwinu kankimanllapa. Chaqa mana chaynu karqami, imanutaq uk kupa, manaqa uk platumataqa waqtanlawlata pichashaqa, ruringa tiqilla kidan, chaynu kankillapa qamkunapis. Piru uk kupata manaqa uk platuta rurintinta pichashaqami, intirulana kusa chiqap shumaq kidan.

27-28 “ĵAkaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu, karanlata imatapis ruraq yupay tukunkillapa. Piru chiqaptaqami mana chaynuchu kankillapa. Ashwanmi yanqa illaqta chaynu tukuqkuna, kusala mana allinkuna ima kankillapa. Chayraykumi qamkunaqa imanutaq uk bubidamataqa waqtanlawlata yuraqta pintatinllapamaqa kusala shumaq. Piru rurinpiqami tullukuna, kusala saqra asyaq ima kan, chay yupaymi qamkunapis kankillapa.

29 “ĵAkaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa Dyuspa unay rimaqninkuna pampakashankunata kusa shumaq wasikunata yupay kamakachinkillapa, kusala allin kashanrayku.

30 Chaynullami ninkillapapis: ‘Nuqanchikkuna unay rukunchikkunapa pullan kawsasha karqa, Dyuspa rimaqninkunata wanuchinanllapapaqqa manami dijanallapatachu’ nir.

31 Piru chaynu unay rukunchikkuna nirqami, qamkunalla niyankillapa: ‘Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiĉkunapa ayllun kanchikllapa’ nir.

32 ĵChaynu karqa, unay rukuykillapakuna imata ruraq qallarishanllapataqa rurar tukchiyllapari!

33-34 “Chay rukuykikuna qallarishanta rurar tukchinaykillapapaqgami nuqaqa kaĉhamushaq Dyuspa rimaqninkunata, kusa yaĉhaq intrakaĉkunata, yaĉhachikuqkunata ima. Chaymi qamkunaqa wakintaqa wanuchinkillapa, kruspi klabankillapa ima. Nataq wakinkunata-shuypaqa wipyankillapa ima tantakananllapa wasikunapi. Wakinta-shuypaqa pwiblun pwiblun ikini purinkillapa qischanaykillaparayku. Chaynu karmi ĵlargu kurukuna, largu kurupa ayllunkuna kankillapa! ĵImanuna washakankillapa chay tukuy tyimpu kastigakanaykillapamantaqa?

35 Chayraykumi qamkunapaqqa tukuylla mana allinkunata rurashaykilaparaykuqa kusala manchaypaq kastigu shamunqa. Chay kusa allin runa Abel shutiqta wanuchishaykillapamanta-pacha Berequiaspa wamran Zacariaskaman. Chaqa pay Zacariastaqami qamkunapa rukuykillapakuna wanuchiran Dyusta adurananllapa wasipa, altarninpa naypanpi.

36 Chaymi nishaykillapa: Chaynu chay kusala allin runakuna wanushanraykuqami, kanan tyimpu kawsaq runakunapaqna kastiguqa kanqa nir.

* **23:24** Kay intrachimanchik imanumi kusala ruraypaq kaĉkunata mana rurannlapachu nir. Nataq chay mana yaqqa ruraypaq kaĉkunata-shuypaqa rurannlapa nir.

Jesusmi Jerusalempaq waqaran

(Lc 13.34-35)

³⁷ “¡Akaw Jerusalén, Jerusalenmanta runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaçhamushan yaçhachishuqkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta tantala uqllakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu.

³⁸ Chaqa rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa.

³⁹ Chaymi nishaykillapa: Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa tyimpu çhamunankaman: ‘¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuytaqa!’ nir”.

24

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Chaynu rimar tukchirna, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasimanta llugshir riranna. Chaynu riyatinmi, yaçhakuqninkuna payman qimikar, Dyusta adurananllapa wasita kusala shumaqta ima rurashanllapapaq parlayanllapa.

² Piru Jesusqami niran:

“Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami, limpu ratachinqallapa. Chiqap-tami nishaykillapa: Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaga kidanqanachu nir”.

Jwisyu diya shipchamuyatingami kaynu pasanqa

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan Olivos sirkaman riranllapa. Chaymi chaypi Jesús tatin, chay yaçhakuqninkunaqa kaynu nir paylata tapu-ranllapa:

–Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yaçhayashaqllapa qam tikrakamuyankina nir, chaynulla kay pacha tukukanan tyimpu çhamunqa nirqa?

⁴ Chaymi, Jesusqa niran:

–Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanlla-papaq.

⁵ Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa Akraşhan Cristunmi kani’ nir, kusa achka runakunata ingañanqallapa.

⁶ Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa.

⁷ Chaqa uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa ukław nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa ukław gubyirnupa kaqninkunawan. Kusala qishay, mallaq tyimpu ima kanqa. Chaynulla pachamapis kusalata kuyunqa achka lugarkunapi.

⁸ Piru chaynu pasatingami yarpunkillapa, chayraqmi qisçakay tyim-puqa qallariyan nir.

⁹ “Chaymi ashwan chay tyimpuqa qamkunataqa qukuşhuyanqallapa kusalata qisçhar ima wanuchishunanllapapaq. Chaynumi tukuyta kay pachapi çhiqnishunqallapa nuqapi kriyishaykillaparayku.

¹⁰ Nataq kusala achka wakinnikikunaqami chay tyimpukunapiqa manana kriyananqallapanachu. Chaymi ashwan çhiqinakur ima paykunapura ukninpapqmapis mana allinta rimapanakunqallapa.

¹¹ Chaynulla Dyuspaq kusala achka rimaq tukuqkuna rikarimunqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa.

¹² Chaymi chay tyimpukunaqa kusala mana allin ruraykunalana kanqa. Chaynu katinmi, tukuyla mayqanpis manana ukninkunapaqqa llakinqallapa imanachu.

¹³ Piru chaynu qisçhakar imamapis maydiya shamunaykaman kriyishanulla shachinakuqkunalami washakanqallapa.

¹⁴ Nataq tukuy intirupi Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapapaq yaçhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa çhamunqa.

¹⁵ “Chayraykumi Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iscribiran: ‘Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta adurananllapa wasipa Kusala Santu Lugarman’ nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta rikarqa, Daniel iscribishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa. *

¹⁶ Chaymi chay Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqallapa.

¹⁷ Nataq mayqanpis wasinpa ananpi karpis, amami ishkimunqachu, imanta lluqshichinanpaq nirqa.

¹⁸ Chaynulla, mayqan çhakranpi karqa amami wasinman ringachu raçhpanta apananpaq nirqa.

¹⁹ ¡Akakaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanancallaparaq!

²⁰ Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman alliplata mañakuyllapa, chay alsakanaykipaq tyimpuqa ama qasay tyimpu, manaqa samana diyapichu kananpaq nir.

²¹ Chaqa, chay diyaqami kusala saqra manchaypaq qisçhakay kanqa. Chaynu qisçhakayqami pacha rurakashanmanta-pacha mana kashachu. Chaynulla mananami kanqanapischu chaynu qisçhakayqa maydiyapis.

²² Piru Taytay Dyus chay qisçhakaykuna achka tyimputa kanqa nitingami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washanrayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa niyanqa.

²³ “Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinllapaqa, amami kriyinkillapachu.

²⁴ Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruraypaq imakunata, milagrukunata ima kusalata rurancallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynullami chay kriyiqkunamatapis imanullapis ingañayta kamanqallapa.

²⁵ Piru qamkuna ama ingañakanaykillapapaqqami willashunillapana.

²⁶ Chayraykumi mayqan ‘Rikayllapa wak chunllaq lugarpi washakuqqa’ nishutinllapaqa, ama rinkillapachu rikaqqa. Manaqa ‘Rikayllapa kaypimi pakakusha washakuqqa’ nishutinllapapis, amami pitilamatapis kriyinkillapachu.

²⁷ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamurqami, kusa shutilla shamunqa, imanuchi rilampamaqa uklawmanta uklawkaman intirula llipyalla achkirachikun chaynu.

* **24:15** Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Daniel 9.27; 11.31; 12.11.

²⁸ Allitami nishaykillapa: Maypiçi kusala achka shinkukuna tantakaqta rikarqami ninkillapa, ima wanusha kanqa nir tukuyla yaçhankillapa. Chaynumi nuqa Dyusmanta Shamuq Runa shamutiypis tukuyla yaçhankillapana.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-36; 17.26-36; 12.40)

²⁹ “Chaynu limpu qishcakay tyimpukuna pasatinnaqami, rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana achkirachikunqanachu. Chaynulla qullarkunapismi limpu syilumantaqa ratamutin ima tukuy syilupi kaqkunamapis kusalata kuyunqallapa.

³⁰ Chaymantami unaq syilupiqa rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runapaq uk siñalta. Chayta rikarmi tukuyla pachapi kaqkunaqa kusala ukmanta manchakur waqanqallapa. Chaqa chayllapimi Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa, puktay rurita kusa pudirninwan, llipya intiru syilumanta shamugtana.

³¹ Chaynu shamurmi payqa angelninkunata kaçhanqa trumpitanta kusala jwirtita waqachir tukuyla pachata rir, † paypa akrashan kaqkunata tantanallapapaq.

³² “Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiyl-lapa. Chaqa qamkunaqa igus qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa kwintata qukanillapa, tamyay tyimpuqa shipchana nir.

³³ Chaynullami chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq Runaqami shamunanlapina nir.

³⁴ Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuyla kay nishushayllapaqa pasanqa nir.

³⁵ Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuypaqami mana maydiyalapis tukukanqachu.

³⁶ Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq, urapaq-shuypaqami, mana mayqanlapis yaçhanchu. Chaynulla syilumanta angelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis manami yaçhanchu. Nataq Taytaylami yaçhan.

³⁷ “Nishaykillapapis: Imanuçi Noepa tyimpunpi pasaran chaynullami pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis.

³⁸ Chaqa chay kusala manchaypaq tamyamanaraq ishkiyatini, chaynulla Noé wampuq wasiman yaykunankamanmi, runakunaqa kusalata mikuql-lapa, upyaqllapa, kidachinakuqllapa ima.

³⁹ Piru manapis yarpuyatinllapa alliplata tamyay ishkitinmi limpu tukukaranllapa. Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa.

⁴⁰ Chaymi chay urasqa ishikay runakuna çhakranpi katinpis, ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa.

⁴¹ Chaynullami ishikay warmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, nataq ukninta-shuypaqa dijanqa.

⁴² “Chayraykumi qamkunaqa imuraspis rikçhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yaçhankillapachu ima diyami Amituykillapa shamuyanqa nirmapis.

⁴³ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmi uk suwakuq çhamuyan suwamaq nir yaçharqa, imuraspis rikçhakushala kar, mana dijanmanchu mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa.

† 24:31 Tukuyla pachata rir nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

⁴⁴ Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa Dyusmanta Shamuy Runaqami, manapis yarpuyatkillapa shamunqa.

Jesusmi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan (Lc 12.41-48)

⁴⁵ “Nishaykillapapis: Uk runami sirbikuqninta wasinpi kaq wakin sirbikuqninkunata imuraslapi qarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa chay patrunnin nishannula rurar, kusa alamirala kaqta tarinman.

⁴⁶ Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin taritinqami, kusala allin sirbikuqpaqna riqsikasha kanqa.

⁴⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Chay patrun chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarirqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir.

⁴⁸ Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuyunijun kar, chay patrunnin mana das chamuyanqachu nir yarpur,

⁴⁹ chay sirbikuq masinkunata qischar, payqa chay machaqkunawan tantanakur upyar mikur ima tar,

⁵⁰ mana imuras ima diya chamuyanqa nir yachayatinchu, patrunnin chamur chaynu ruraqta tarirqami,

⁵¹ kusala saqra manchakuypaqta kastigayangqa Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunata yupaylla. Chaynami payqa kusala mana agwantaypaqta qischar qaychakushanrayku kirunmatapis richyachinqa”.

25

Jesusmi kumparasyunta ruraran dyis shipashkunawan

¹ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Syilumanta mantakuq shamunanpaqqami imanutaq uk kuti dyis shipashkuna kidamyintuman riran chay yupay kanqa. Piru chay dyis shipashkunaqa lamparanllapata asaytijunta charikur riranllapa chay kidaq runata tariq.

² Piru chay dyis shipashkunamantami sinkuqa askwintalla puriqllapa. Nataq sinku kaqkuna-shuypaqa allita kamakashala puriqllapa.

³ Chaymi chay askwintalla puriqkunaqa lamparanta aparannllapa asaytijunta. Piru manami mas asaytitaqa aparannllapachu tukukafin untachinanllapapaqqa.

⁴ Nataq chay kusa kamakashalla puriqkunami asaytita chaynulla lamparanllapatapis aparannllapa.

⁵ Piru chay kidananpaq kaq runa mana das chamutinmi, kusalata pununar tukuyin punuranllapa.

⁶ “Chaymantami chaypi tuta yupaynaqa kaynu nir qayakuqta uyaparanllapa: ‘¡Kidaq runaqami shamuyanna! ¡Lluqshimuyllapa samachinaykillapaq!’ nir.

⁷ Chaynu niqta uyaparmi, chay shipashkunaqa tukuyin sharir lamparanllapata kamakachiq churakanllapa.

⁸ Chaymantaqa chay sinku shipashkuna askwintalla puriqkunaqa chay sinku shipashkuna kusa kamakashala puriqkunataqa kaynu niranllapa: ‘Imaraq pitilamatapis asaytisituykillapata apamushaykillapamanta qumasuyllapa. Chaqa lamparayllapami wanuyanna asaytin tukukayashanrayku’ nir.

⁹ Piru chay kamakashala puriq shipashkunaqa kaynu niranllapa: ‘¡Mana puytinllapachu! Chaqa chaynu qushutiylapaqami, mana aypanqachu

nuqakunapaq chaynulla qamkunapaqmapis. Ashwanmi mas allin kanqa qamkunalla rir chay maypiçhi rantikun chayllamanta qamkunapaqqa ranti-naykillapapaq' nir.

¹⁰ Chaynu nitinllapami chay askwintalla puriq shipashkunaqa riranllapa rantiq asaytaqa. Piru chaykamanqami chay kidaq runa çhamutinga, chay sinku kusa kamakashala puriq shipashkunaqa chay kidaqwan pulla ruri-man yaykur kirpakamuranllapana.

¹¹ Chaymanta chay sinku shipashkuna çhamurqa kaynu nir qayakuranl-lapa: '¡Taytituy, Taytituy, punkuykita kiçhay!' nir.

¹² Piru chay kidaq runaqami rurimanta kaynu niran: 'Chiqaptami nishaykillapa: Manami riqsishunillapachu' nir".

¹³ Chaynu nir tukchirmi, Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

"Qamkunaqami rikçhakur alli kamakashalana kayllapa. Chaqa manami yaçhayankillapachu ima diya, ima urami shamuyanqa Dyusmanta Shamuq Runaqa nir".

Jesumi kumparasyunta ruraran sirbikuqkunawan

¹⁴ "Syilumanta kaqpa mantakuyningami, imanataq uk runamaqa uklaw pwiblumana rinanpaqna karqa, sirbiqninkunata qayamur uk tratuta rurari qillayninta quran trabajachinanpaq, chay yupay.

¹⁵ Piru chay sirbiqninkunataqami quran paykuna imanun trabajayta puytishannulla. Chaymi chay punta chaytaqa sinku talintu qillayta quran.

* Ukninta-shuypaqa ishkey talintu qillayta quran. Nataq ukta-shuypaqa uk talintu qillayta quran. Chaynu qillayninta trabajachinanpaq qurqami riranna chay runaqa.

¹⁶ "Chaymantami, chay uk sirbikuq sinku talintu qillayta ayparan chayqami, kusalata nigusyuta rurari trabajachir qillaytaqa ganachiran uk sinku talintu masta.

¹⁷ Chaynullami, chay ishkey talintuta aypaqpis trabajarqa ganachiran ishkey talintu masta.

¹⁸ Nataq, chay uk talintu qillayta aypaq-shuypaqa mantaqinpa qillaynin-taqa apar pachapi uçhkukur pamparan.

¹⁹ "Chaymanta kusa unay tyimpumantami chay mantaqinllapaqa tikrakamuranna. Chaynu çhamurmi, mabir michkatashi ganachisha kanqallapa qillayniytaqa nir yaçhanaranna.

²⁰ Chaymi puntataqa riran chay sinku talintu qillayta aypasha karan chay. Chaymi kaynu niran: 'Taytituy qamqami sinku talintuta qumarayki. Kaypimi qillaynikiqa. Uk sinku talintu mastami ganachisha kani' nir.

²¹ Chaynu nitinmi, mantaqninga kaynu niran: 'Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay' nir.

²² "Chaymantami çhamuran chay ishkey talintuta aypasha karan chayna. Chaymi paypis kaynu niran: 'Taytituy qamqami qumarayki ishkey talintu qillaynikitaqa. Kaypimi ishkey talintu masta ganachisha kani' nir.

²³ Mantaqningami kaynu niran: 'Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay' nir.

* **25:15** Talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

24 “Piru chay uk talintuta aypasha karan chay çhamur-shuypaqami, man-taqnintaqa kaynu niran: ‘Taytituy, nuqami yaçharay qamqa kusala miçha kashaykirayku, mana tarpukushaykikunamanta kusichakunki, mana shik-wakushaykikunamanta tantakunki nir.

25 Chayraykumi, ashwan kusalata manchakur qillaynikitaqa pachapi uçhkukur pamparay. Piru kaypimi qampa kaq qillaynikiaq’ nir.

26 Mantaqningami kaynu niran: ‘Qamqami kusala mana allin qilla sir-bikuq kanki. Chaqa nuqa mana tarpukushaymanta kusichakuni, chaynulla mana shikwakushaymanta tantakuni nir yaçharqa,

27 qillayniytaqa apar bankukunaman çhuratki ganaskinanta. Chayna tikrakamurqa qillayniytaqa ganashanwanna aypanaypaq’ nir.

28 Chaymi chaypi kaq runakunataqa, kaynu niran: ‘Chay uk talintu qil-layniyta purichiqtaqa kitar, chay dyis talintu qillayniyjun kaqta quyllapa.

29 Chaqa chay mayqançi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Chaymi manana imanpis faltanqanachu. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila kaqninmatapis limpula kitashaq.

30 Piru kay mana yarpuyta yaçhaq, mana allin sirbikuqta-shuypaqami, aypar chay tutaparaqlla waqtaman itakuyllapa. Chaypinami payqa kusala mana agwantaypaqta qischakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyach-inqa’ nir”.

Dyusmanta Shamuq Runami tukuylata rikar yaçhanqa

31 Jesusqami niranpis:

“Dyusmanta Shamuq Runa angelninkunawan, kusa llipya intiru shamurmi, chay llipyalla mantakunanpina tanqa.

32 Chaymi tukuyla nasyunmanta kaqkuna, paypa naypanman qimikatinna, payqa wakman kayman chiqanchanqa, imanutaq uk michikuqmaqa uyshankunata kabrakunamanta rakichin chaynu.

33 Chaynu chiqancharmi chay uyshitakuna yupay kusa allinla kaqku-nataqa allilaw qichqanman çhuranqa. Nataq chay kabrakuna yupay mana allin kaqkunata-shuypaqa ichuqlaw qichqanmanna çhuranqa.

34 Chaymi mantakuqqa chay allilaw qichqanpi kaqkunataqa kaynu ninqa: ‘Qamkunatami Taytayqa akrar shumaqchashushallapana. Chaymi kayman shamuyllapa. Kananqami aypayllapana Taytay kay pachata rurashanmanta-pacha qamkunapaq kusa shumaq mantakuyta kamkachis-hanta.

35 Chaqa mallaqnatiiypismi qamkunaqa qaramaraykillapa. Yakunatiypis upyachimaraykillapa. Uk furastiru yupay puritiypis samachimaraykillapa.

36 Raçpay faltamatinpis qamkunami gumaraykillapa. Qishaq katiypis watukumaraykillapa. Chaynulla karsilpi katiypismi watukumaraykillapa’.

37 “Piru chaynu nitiiyqami chay kusa allinla kaqkunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy çmaydiyataq mallaqnatki qarashurayllapa? çMaydiyataq yakunatki, yakuta upyachishurayllapa?’

38 çMaydiyataq furastiru yupay puritki samachishurayllapa? çChaynulla maydiyataq raçpayki faltatin qushurayllapa?’

39 çMaydiyataq qishaq katki manaqapis karsilpi katkiqa rir watukushurayl-lapa?’ nir.

40 Piru chay mantakuqgami kaynu ninqa: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay ukniykuna mana kwintachaypaqla kaqkunata ima

ministishanpispis yanaparqami, nuqallapaq rurashaykillapa yupayna kanqa' nir.

41 “Chaymantami mantakuqqa chay ichuqlaw qichqanpi kaqkunata-shuyapaqa kaynu ninqa: ‘Mana allinta ruraqkuna, wakaq tukur riyllapa chay tukuy tyimpupaqna kastigakanaykillapapaq kasha kaqkunaqa. Chaynami ashwan riyllapa chay tukuy tyimpu ratakur mana wanuq nina kamakasha chay dyablu, chaynulla angelninkuna chaypi kananpaq chaymanna nir.

42 Chaqa nuqa mallaqnatyispis, qamkunaqa mana qaramaraykillapachu. Yakunatiypis mana upyachimaraykillapachu.

43 Furastiru yupay puritiypis mana samachimaraykillapachu. Raçpay faltamatinpis mana qumaraykillapachu. Qishaq katiy, karsilpi ima katiypis mana watukumaraykillapachu’ nir.

44 “Piru chaynu nitiyqami paykunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy, çmaydiyataq mallaqnaqta, yakunaqta, furastiru yupay puriqta rikashur, raçpayki faltaqta, qishaq katki, karsilpi katki ima rikashur, mana yanapashurayllapa?’ nir.

45 Chaynu nitinllapami mantakuqqa kaynu ninqa: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana kwintachaypaqla kaq runakunata mana ima ministishanpi yanaparqami, nuqallata mana yanapamashaykillapachu’”.

46 Chaymi Jesusqa niranpis: “Paykunaqami tukuy tyimpupaq kastigakaqna ringallapa. Nataq chay kusa allinlata rurasha chaykunashuyapaqami tukuy tyimpupaq kawsaqna ringallapa” nir.

26

Jesustami wanuchiya yarpuranllapa (Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

1 Jesusqa limpu yaçhachikur tukchirnaqa, kaynu niran yaçhakuqninkunataqa:

2 “Qamkunami allita yaçhankillapa, kaymanta ishkey diyamanta Pascua fyistata rurannllapa nir. Chay fyistallapimi Dyusmanta Shamuq Runataqa kuntrankunaman qukukayanqallapa kruspi klabar wanuchinanllapapaq”.

3 Chaymi ashwan chay diyakunapiqa, kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna ima, chay kurakunapa mantaqnin Caifás shutiq runapa mantakunan wasinman tantakaranllapa.

4 Chaynu tantakarllapami yarpuranllapa, imanullapis llullakuyipi ima Jesustaqa aypar wanuchinanllapapaq.

5 Piru wakinkunaqa kaynu niranllapa: “Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamunmanllapa” nir.

Jesupa umanman mutkiyapaqla yakituta içharan (Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

6 Jesusqami Betania pwiblupi yaçhakuqninkunawan karqa, uk runa Simón shutiqqa wasinman riranllapa. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan.

7 Piru Jesús chay Simonpa wasinpi kayatinmi, uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa çhaniyjun mishkila mutkiyapaq yakituta charikur. Chaymi ashwan Jesús misapi kanankamanqa, chay warmiqa Jesupa umanman chay mishki yakitutaqa içharan.

8 Chayta rikarmi Jesupa yaçhakuqninkunaqa piñakur kaynu niq çhurarannllapa:

—¿Imapaqtaq wak kusa çhaniyjunta yanqallaqa içhan?

⁹ Ashwanmi waknu yanqalla içhananmantaqa qumashallapa kusa karu rantikur, chay mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

¹⁰ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq qillakachinkillapa kay warmisitataqa? Payqami kusala allinta rurasha nuqawanqa.

¹¹ Chaqa chay mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa. Piru nuqa-shuyapaqami manana pullaykillapanachu kashaq.

¹² Kay warmisita nuqapa anayman mishki mutkiyapaqla yakituta içharqami, kamakachimashana, kusa shumaqta pampakanaypaq.

¹³ Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy maylawpipis imanun kriyir washakananllapapaq nir yaçhachikurqami, kay warmisita rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran

(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Jesuspa dusi yaçhakuqninkunamanta ukqa shutiq, Judas Iscariote. Chay paymi, kurakunapa mantaqninkunamanna rir,

¹⁵ kaynu niran:

—¿Michkatataq pagramayankillapa kanqa nuqa, Jesusta qushutiyllapaqa? nir.

Paykunaqami trinta suqu qillayta arniran pagrananllapapaq.

¹⁶ Chaymi chaymanta-pacha, Judasqa yarpuran maylapina, imurasna Jestusataq qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Chay Pascua fyistapa punta diyampi, tantata mana libadurayjuntachu mikuqllapa chay diyami Jesuspa yaçhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Pascua mikunataqa, ¿maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹⁸ Payqa niran:

—Pwibluman rir uk runapa wasinman çhankillapa. Chaymi chay wasipa amuntaqa kaynu ninkillapa: ‘Yaçhachimaqniyllapami nin: Wanunaypaq uraqami shipchana. Chaymi kananqa wasikiman shamuyani yaçhakuqniykunawan chay Pascua fyistata chaypi pasaq niyan nir’.

¹⁹ Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunaqa Jesús nishannulla rir ruraranllapa. Chaynami kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

²⁰ Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa dusi yaçhakuqninkunawan misapi taranllapana.

²¹ Chaynu tar mikuqnumi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kuntraykunaman qukumayanqa nir.

²² Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir Jesusta tapuq çhurakaranllapa:

—Taytituy ¿nuqachu kashaq? nir.

²³ Jesusqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, kuntraykunaman qukumayan.

²⁴ Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. ¡Piru imanaraqraq, chay kuntraykunaman qukumaqqa! Kusala allinchi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.

25 Chaymantami Judas, chay kuntrankunaman qukuq chayqa, kaynu nir tapuran:

—YaChachimaqniy ¿nuqachu kashaq? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

26 Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaChakuqninkunata kaynu nir:

“Kaypi mikuyllapa. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.

27 Chaymanta uk kupata aypar Taytanta payji nir ima, quran chay yaChakuqninkunataqa kaynu nir:

“Kaypi upyayllapa tukuy qamkuna kay kupamanta.

28 Chaqa, kayqami yawarniy. Kay yawarniyta iChashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata uchankunamanta washanaypaq.

29 Piru nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa qamkunawanqa, maydiya Taytay mantakuyashanpi pulla mushuq ubapa yakunta pulla upyanallapakaman” nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

30 Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkaman.

31 Chaypina karqami Jesusqa niran:

—Tukuy qamkunami, kanan tutalla manchakushaykillaparayku nuqalata na dijamankillapa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Chay michikuqta wanuchitiymi,

tantala kashanmanta uyshakunaqa wakta kayta limpu shikwakanqal-lapa’ nir.

32 Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq Galilea pwiblumanaqa.

33 Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapis, nuqaqa manami di-jashaykichu nir.

34 Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami manaraq gallu kantayatin qamqa kimsa kufi ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.

35 Piru Pedruqa niran:

—Qamwan pullata wanuchimanallapapaq katinmapismi, pullayki shachi-nakushaq nir.

Chaynullatami wakin yaChakuqninkunapis niranllapa.

Jesumi Getsemani wirtapi mañakuran

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

36 Chaymantami Jesusqa yaChakuqninkunawan riranllapa uk lugar Getse-mani shutiqman. Chaypimi yaChakuqninkunata kaynu niran:

“Wakmanmi riyani Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinkillapa” nir.

37 Chaynu nirmi Pedruta, Zebedeupa ishkey wamrankunata ima apar riran pullanqa. Chaymantami alliplata llakir kwashala tikrakan Jesusqa.

38 Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:

“Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar rikChakushala kayllapa nuqawan” nir.

³⁹ Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashllila wakaq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukchirar kaynu nir Taytantaqa mañakuran:

“Taytay, puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakaymantaqa. Piru manami nuqa munashaynuchu kanqa. Ashwanmi qam munashayki rurakanqa” nir.

⁴⁰ Chaymantami chay kimsa yaçhakuqninkuna kayashanman tikrakamurqa, paykunataqa punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:

“¿Manachu puytishaykillapa uk uralamatapis rikchakur nuqawan kaytaqa?

⁴¹ Rikchakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashan-raykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu”.

⁴² Chaynu nir qashan ishkay kutipaqna rir; Taytantaqa kaynu nir mañakuran:

“Taytay, chaynu qischakanaypaq dijamasha karqa, qam munashaykin-umi ruray” nir.

⁴³ Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaçhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipchirayaran punuypaq.

⁴⁴ Chaymi chaypi dijar qashan kimsa kutipaqna riran mañakuq Taytantaqa, ima nirtaq mañakusha karan chaynulla.

⁴⁵ Chaymanta qashan chay yaçhakuqninkunaman tikrakamurqa niran:

“¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman qukunanllapapaq uraqami çhamushana.

⁴⁶ Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnami nuqata qukumaqqa” nir.

Jesustami prisuranllapana
(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan çharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaçhasha katin.

⁴⁸ Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar muchayani chaytami aypar prisunkillapa” nir.

⁴⁹ Chaymi Jesusman qimikarqa Judasqa,

—¡Chaynupalachu, Taytituy!— nir mucharan.

⁵⁰ Jesusqami niran:

—Amiguy, imata ruraqchi shamushayki chaytaqami kananlla rurayna nir. Chaymi chay wakinkunaqa Jesusman qimikar aypar prisuranllapana.

⁵¹ Piru Jesuspa uk yaçhakuqninmi ispadanta llugshichimur kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa rinrinta *jsaq!* pitiran.

⁵² Chaymi Jesusqa niran:

—Ispadaykitaqa çhuray çhurakananpi. Chaqa ispadawan tukuy maqanakuqgami, ispadallawan wanunqa nir.

⁵³ ¿Manachu yaçhanki nuqa Taytayman mañakutiyqa, kananlla kaçhamunman kusa manchaypaq achka angelninkunata washamananpaq nirqa?

⁵⁴ Piru chaynu pasanpaq mañatiyqami, Dyus nitin iskribikashankunapi, nuqa qischakar wanunaypaq niyashanqa mana kumplikayanmannachu.

⁵⁵ Chaymantami Jesusqa chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan imaqa, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa? Nuqaqami imuraspis Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu.

⁵⁶ Kayqami chaynuqa pasayan Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishan-
nulla kumplikananpaq.

Chaynu Jesús nitingami, tukuy yaçhakuqninkunaqa paylata dijar alsakaran-
llapa.

Jesustami karguyjunkuñaman aparallapa
(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Chaymantami Jesusta aypasha karan chaykunaqa, chay kurakunapa
mantaqnin Caifaspa wasinman aparallapa. Chaypimi tantakasha karan-
llapa Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna
ima.

⁵⁸ Piru Pedruqami larguqaqllamanta chapar ikinllapata riyaran, chay
kurakunapa mantaqninpa wasinpa pampankaman. Chaymantami ruri-
man yaykurqa, chay yaykushanlapi kідaran Dyusta adurananllapa wasita
kuytaqkunawan, rikakunanpaq imanushi Jesustaqa ruranqallapa nir.

⁵⁹ Chay kurakunapa mantaqninkuna, tukuy chay kusa mas karguyjunku-
naqami Jesuspaqqa kusalata yaçhayta munaranllapa imalata mana allinta
rurasha katinga, chayraykulana wanuchinanllapapaq.

⁶⁰ Piru chaynumapis manami tariranllapachu mana allinta rurashan-
taqa. Kusala achka runakunami, mana kashanmanta uchachananpaq
qimikarmapis mana puytiranllapachu. Chaymantami ishkay runakuna
qimikar,

⁶¹ tukuy chaypi kaqkunapa naypanpi kaynu niran:

“Kay runaqami kaynu niran: ‘Nuqaqami Dyusta adurananllapa wasita
ratachir, qashan kimsa diyalapaq shachiyta puytini niran’ nir”.

⁶² Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqninga sharir Jesustaqa
kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuyypaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu
qampaqqa rimayanllapaqa? nir.

⁶³ Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis niranchu. Chaymi chay
kurakunapa mantaqninga qashan niran:

—Kawsaq Dyuspa shutinpi, nishayki chiqapta rimanaykipaq. Willamayl-
lapa: ¿Chiqaptachu qamqa Dyuspa Akrashan Cristun, Dyuspa Wamran kanki?
nir.

⁶⁴ Jesusqa niran:

—Qamllami chaynu ninki. Piru, nuqapis nishaykillapa: Kananmanta-
pachami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa
allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puktaypa rurinta syilumanta shamuyta
ima nir.

⁶⁵ Chaynu Jesús nitinmi, chay kurakunapa mantaqninga kusata piñakur
raçhanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:

—¡Kay runa rimashanqami mana allinchu Dyuspaqqa! ¿Ima mas tis-
tigutataq ministinchikllapa? Paypa shiminllami riman qamkuna uya-
pashaykillapanu.

⁶⁶ ¿Imatataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

⁶⁷ Chaymi ashwan qaqlitanpi tuqapar, maqaranllapa. Chaynullami
wakinkunapis qaqlanllapi maqar,

⁶⁸ kaynu niyaqllapa:

—¡Qam chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, tanyay pitaq maqashu-
ran! nirmapis.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mr 14.66-72; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Chaykamanqa Pedruqa tayaran waqta punkulapi. Chaypi kanankamanmi uk sirbikuq warmi qimikar niran:

—Qampismi Galileamanta Jesuswan puriq kanki nir.

⁷⁰ Piru Pedruqami tukuyqa naypanpi kaynu niran:

—Manami yaçhanichu imapaqmi rimayanki nirmapis nir.

⁷¹ Chaynu nirqa, riranna punkuman. Chaymi, qashan uk sirbikuq warmisifa rikar, kaynu nir wakinkunataqa willaran:

—Waqgami pulla puriq chay Nazaretmanta Jesuswan nir.

⁷² Qashanmi Pedruqa jurar kaynu niran:

—jManami riqsinichu wak runataqa! nir.

⁷³ Chaymantami uk ratulamantaqa chaypi kaçkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

—Chiqaptami qampis paykunamanta kanki. Chaqa, rimanaykimapis paykunapa yupayllari nir.

⁷⁴ Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:

—jMana riqsinichu wak runataqa nishuyanllapa wakmaqa! jMana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.

Chaynu niyatintlami galluqa kantaran.

⁷⁵ Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu kantayatinmi kimsa kuti nuçapaqqa ninki, manami riqsinichu nir”. Chaymi Pedruqa, chaymanta lluçshirqa kusalata llakir, piñakur ima waçaran.

27

Jesustami Pilatuman aparanllapa
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Chaymanta achkiyatinnaga, chay kurakunapa tukuy mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq.

² Chaymi alli watar apar quranllapa Roma pwiblumanta numrakasha gubyirnu Pilatuta.

Judasmi wanuran
(Hch 1.18-19)

³ Chay Judas, Jesusta kuntrankunaman çukusha karan chayqa, Jesusta wanuchinanllapapaq nisha nir yaçharqa kusalata llakiran. Chaqa manari allintachu tukusha karan. Chaymi chay mana allinta tukushanpaq kwintata çukarqa, chay kurakunapa mantaqninta, Israel runakunapa ruku mantaqninta imaqa qillayninta rir tikrar kaynu niran:

⁴—Uçakushami kani uk allin mana uchayjun runata çukushayrayku nir.

Piru chay runakunaga niranllapa:

—jNuçakunapaqqa ima kwintayllapataq? jChayqami çampa kwintaykina! nir.

⁵ Chaymi Judasqa chay qillaytaqa Dyusta adurananllapa wasipi itakur riran. Chaynu rirmi mana allinta tukushanpaq paylla urkakar wanuran.

⁶ Chaymanta chay kurakunapa mantaqninkunaga chay qillayta aypar kaynu niranllapa:

“Kay qillayraykumi uk runata çukuran wanuchinanllapapaq. Chayraykumi mana allinchu Dyuspaq ufrindita nir çhuranallapapaqqa” nir.

⁷ Chaymi paykunaqa yarpuranllapa, chay qillaywanqa uk manka ruraqpa pachanta rantinanllapapaq. Chayna chaypi tukuy uklawmanta runakuna wanutinga pampananllapapaq.

⁸ Chayraykumi chay pachaqa kanankaman shutin “Yawar Pacha”.

⁹ Chaynumi kumplikaran Dyuspa unay rimaqnin Jeremías nishanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Ayparanllapa trinta suqu qillaysituta,
chay Israel pwiblumanta runakuna

uk paykunapa masinpa çhaninpaq nisha karan chaykunata.

¹⁰ Chaywanmi rantiranllapa manka ruraqpa pachanta,
imanuêchi Tayta Dyus nimashannulla” nir.

Jesumi Pilatupa naypanpi

(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Chaymantami Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman apatinllapa, kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

¹² Chaykamanmi chay kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, kusalata uchachayanllapa. Piru Jesusqami mana imatapis rimaranchu.

¹³ Chayraykumi Pilatuqa qashan kaynu nir tapuran:

—¿Manachu uyapanki tukuy imakunata qampaq rimatinllapaqa? nir.

¹⁴ Piru Jesusqami mana imatapis rimaranchu. Chaymi chay gubyirnuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinapaqna niranllapa

(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Kada fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantaçi lluqshichiy nishannulla.

¹⁶ Chay tyimpupimi karan uk runa mana allinta rurashanrayku kusala riqsikasha Barrabás shutiq, prisuqa.

¹⁷ Chaymi tukuy runakuna tantakasha katinllapa, Pilatuqa tapuran kaynu nir: “¿Mayqantataq munankillapa lluqshichinapaq, Barrabasta, manaqachu Jesusta, Dyus Akrashan Cristun ninllapa chayta?” nir.

¹⁸ Chaqa Pilatuqa kwintata çukasha karan, çhiquirlami Jesustaqa yanqallamanta payman apashallapa nir.

¹⁹ Nataq Pilatugami mantakunanpi tayatin warminga kaçhakuran kunachinanllapapaq kaynu nir: “Amami chay kusa allinla runawanqa willanakunkichu. Chaqa naqa tutami kusala manchaypaq llakiypaqta musqupakusha kani payta aypashaykillaparaykuqa” nir.

²⁰ Piru chay kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, tukuy runakunata animachiran Barrabasta kaçar, Jesusta wanuchiy nir mañakunanllapapaq.

²¹ Chaymi chay gubyirnuqa qashan kaynu nir tapuran paykunataqa:

—¿Mayqannintataq kay ishkaymantaqa dijatiy rinanta munankillapa gamkunaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—¡Barrabasta! nir.

²² Pilatuqa qashallan paykunataqa tapuran:

—¿Imatataq rurayshaq kay Jesusta, Dyuspa Akrashan Cristun ninllapa chaywan-shuyupaqa? nir.

Ashwanmi tukuyla kaynu niranllapa:

—iKruspi klabay! nir.

²³ Qashanmi Pilatuqa niran:

—Chaga, ¿ima mana allintataq rurasha?

Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—iKruspi klabay! nir.

²⁴ Piru Pilato imata nitinpis chay runakunaqa mana kasuranllapanachu.

Chaymi ashwan Pilatuqa yarpuran mana kasutiyqami piñakur nuqapa kuntray shamur imanachimanman nir. Chaynu nirmi kaçhakutin yakuta apamutinllapa, tukuypa naypanpi makinta paqakuqnu kaynu niran:

—Kay runata wanuchirllapaqa amami nuqataqa uchachamankillapachu.

Qamkunapa kwintaykillapanami kanqa nir.

²⁵ Chaymi ashwan tukuyla chaypi kaqkunaqa kaynu niranllapa:

—iNuqakuna, tukuy wamrayllapakunawan imami mana allinta rurayarqa, kay runapaqqa imanashaqllapapis! nir.

²⁶ Chaymi Pilatuqa Barrabasta prisu kashanmanta llugshichir, suldadunkunata kaçharan Jesusta libachir, chaymanta-shuypaqa kruspi klabanllapapaq.

²⁷ Chaymantami chay gubyirnupa suldadunkunaqa manaraq krusman klabaq apayarqa, chay gubyirnupa dispachunman aparanllapa Jesustaqa. Chaypimi tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa Jesuspa naypanmanqa.

²⁸ Chaypimi ashwan raçhpanta llugshichir uk chupika raçhpata yakachiranllapa.

²⁹ Chaynullami umachiranllapapis uk kuruna kashamanta rurakashata. Nataq allilaw makinpi-shuypaqa uk barata charichiranllapa. Chaymantami kushipanarayku Jesuspa naypanpi qunqurir, kaynu niqllapa: “iBiba Israel pwiblupa gubyirnun!” nir.

³⁰ Chaynullami tuqaparllapa chay barallawan umitanpi kusalata maqaranllapa ima.

³¹ Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika raçhpata yakachishanllapataqa llugshichir paypa raçhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparanllapa kruspi klabanllapapaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Chaymanta llugshirllapaqa, uk runa Simón shutiqta tariranllapa. Payqami Cirene pwiblumanta karan. Chaymi ashwan paytaqa Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparanllapa.

³³ Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman çharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir.

³⁴ Chaypiqami upyachiya kamaranllapa binuwan, uk rimidyu kusala ayaqta, ama nanachikunanpaq nir. Piru Jesusqa pitilata kamarqa mana munaranchu upyaytaqa.

³⁵ Chaymantami Jesustaqa kruspi klabaranllapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunataqa surtyakur ayparanllapa. [Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaga niqmi: Raçhpaykunatami surtyakur ayparanllapa nir].*

³⁶ Chaynu surtyakur imanaqami, chaylapi tayar kidaranllapa Jesusta chapananllapapaq.

* 27:35 Kaypaq masta intrakanarqa rikayllapa Salmo 22.18.

37 Nataq umanpa ananpiqami, uk litriruta êhuraranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: “KAY JESUSMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

38 Chaynullami paypa pullanqa ishkay suwakuqkunata krusllapi klbaranllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuyupaqa allilaw qichqanpi.

39 Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, umanllapata kuyuchiqnulata kusalata musyar kaynu niyaqllapa:

40 “¡Qammi, Dyusta adurananllapa wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki! ¡Chaqa chiqapta Dyuspa Wamran karqa, qamlla washakar krusmanta ishkimuy!” nir.

41 Chaynu nirllami kusalata burlakaranllapa tukuy chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima, Israel runakunapa ruku mantaqninkunawan pulla. Chaymi kaynu niyaqllapa:

42 “Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu. Wakqashi Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimungari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa!

43 Chaqa payqashi Dyuspi kusalata kunfyakan. Chaynu katinga Dyus kananlla washanqari. ¡Chiqapta Dyus payta munayarqa! ¿Manachu nimiranchikllapa payqa: ‘Dyuspa Wamran kani’ nir?”

44 Chaynullami chay suwakuq runakuna paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusalata musyaranllapa.

Jesusmi wanuranna

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru kidaran.

46 Piru yaqqa a las trispaqna katingami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayçhakuran: “Eli, Eli, ¿lama sabactani?” nir. (Chaynu nirqami intrachimanchik: “Dyusniy, Dyusniy ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?” nir.)

47 Chaymi wakín chaypi kaqkunaqa chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa: “Wakqami qayayan Dyuspa unay rimaqnin Eliasta” nir.

48 Chaymi chay kutilla chaypi kaqkunamanta ukninga kallpar rir uk puqyala raçhpata qirupi watar, puchqu binupi nuyuchir Jesuspa shiminman êhuraran upyananpaq.

49 Piru chay wakinkunaqami niranllapa: “Dijay, mabir Eliaschu shamur washanqa” nir.

50 Chaymantami Jesusqa qashan kusala jwirtita qayçhakurqa wanuranna.

51 Piru chay kutillami Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta raçpa warkuraqpis llikikaran çhaypin unaqmanta urakaman. Chaynullami pachamapis kusalata kuyutin atun rumikunamapis limpu rajakaran.

52 Chaynullami wanushakuna pampakashankunamapis kiçhakaran. Chaymi Dyuspi kriyisha kaqkuna wanushakunamapis kawsamuranllapana.

53 Chaynu wanushanmanta kawsamurqa chay pampakashanmanta lluqshimuranllapana. Chaymi Jesús wanushanmanta kawsamutinga, yaykuranllapana Dyus akrashan pwiblu Jerusalemanna. Chaypimi kusala achka runakuna rikaranllapa paykunataqa.

54 Chaymanta chay Romamanta suldadukunapa mantaqnin chaypi wakinkunawan kar rikakuranllapa pacha kuyutin, tukuy ima pasaqtapis. Chaymi kusalata manchakur kaynu niyaranllapa: “¡Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha!” nir.

⁵⁵ Piru chaypiqami achka warmisitakuna Galilea pwiblumanta Jesuswan pulla risha kaqkuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Chaqa chay warmisitakunami Jesustaqa yanapasha karan imata rurashanpipis.

⁵⁶ Chay warmikunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Santiaguwan Josipa maman María, Zebedeupa warmin ima.

Jesustami pamparanllapana
(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Chaymanta limpu tardiyayatinnaqami Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq Pilatuman çharan. Paypismi Jesuspa yaçhakuqnin karan.

⁵⁸ Chaymi payqa Pilatuman çharqa, Jesuspa kwirpunta mañaran. Chaynu mañakutinmi Pilatuqa kaçhakuran qunanllapapaq.

⁵⁹ Josiqami Jesuspa kwirpuntaqa aypar pilluran kusa shumaq yuraq raçhpawan.

⁶⁰ Chaymantaqami uk mushuq uçhkuta qaqapi pay pampakananpaq rurachikusha karan, chaypi pamparan Jesustaqa. Chaymi ashwan chay uçhkutaqa uk kusa atun rumiwan kirpar riranna.

⁶¹ Piru María Magdalenawan, chay uk Mariaqami Jesús pampakashan naypanlapi tar kidaranllapa.

Jesús pampakashantami suldadukuna kuytaranllapa

⁶² Samana diyapa quyapachan pasatinqa, kurakunapa mantaqninkuna, fariseo runakuna ima, riranllapa Pilatuta rikaq.

⁶³ Chaymi kaynu niranllapa:

—Tayta gubyirnu, yarpunillapami chay llullakuqqa kawsayarllaqa niranpis, 'Wanurqashi kimsa diyamantaqa qashan kawsamuyanqa' nir.

⁶⁴ Chayrayku suldadukunata kaçhay chay pampakashanman, kimsa diya pasanankaman chaypi kuytakunanllapapaq. Imanupiqakish chay yaçhakuqninkuna tuta shamur kwirpunta apar, tukuylla runakunata 'Kawsamushana' nir, kriyichitinllapa. Chaynu katinga qashan chaynu llullakutinga llallin mana allinchi kanman naypaq llullakushanmantaqa nir.

⁶⁵ Chaymi Pilatuqa kaynu niran paykunataqa:

—Chaypimi kan suldadukuna kuytakunanpaqqa. Paykunawan rir-ari chay pampakashantaqa puytishaykillapakaman alli kirpayllapa.

⁶⁶ Chaymi rir alli kirpar, chay atun rumipa ananpi uk siñata çhuranllapa. Piru chaynu kirparmapismi suldadukuna chaypi kuytakunanpaq dijaranllapa.

28

Jesusmi kawsamuranna
(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Samana diya pasatin, simanapa punta diyan achkiyatinnapa María Magdalenaqa, chay uk Mariawan riranllapa Jesús pampakashanman chapakuq.

² Piru chay urasllami kusata pacha kuyuran. Chaqa unaq syilumantami Dyuspa angelnin ishkimuran. Chaymantami Jesús pampakashan uçhkumanta rumita ashuchir chaypa anan taran.

³ Chay angelqami uk rilampa yupay kusata llipyarayaran. Nataq raçhpanshuyapaq puktay yupay kusa yuraq intiru karan.

⁴ Chaynuta rikarmi chay suldadu kuytakuqkunaqa kusalata manchakur, wanusha yupay kidaranllapa.

⁵ Chaymantami angelqa chay warmikunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Nuqami yaĉhayani qamkunaqa Jesusta kruspi klabaranllapa chaytami maskayankillapa nir.

⁶ Piru payqami manana kaypinachu. Ashwanmi imanutaq pay nisha kayaq, chaynullami kawsamushana. Maski shamur rikayllapa maypi ĉhurashaykillapamatapis.

⁷ Chaymi kananla rir chay yaĉhakuqninkunata willayllapa kaynu nir: ‘Kawsamushanami, riyani ashwan Galilea pwibluman, qamkunamantaqa naypaqta. Chaypimi rikankillapa’ nir. Kaylatami nuqaqa willashunayllapaq karan”.

⁸ Chaynu nitinga chay warmikunaqa kallpaylla riranllapa Jesús pampakashanmantaqa, kusalata manchakur, aligriyar, ima chay yaĉhakuqninkunataqa willaq.

⁹ Piru chaynu riyatinllapaqami Jesusqa paykunaman rikarir, saludaran. Chaymi chay warmikunaqa Jesusman qimikar aduraranllapa, ĉhakinkunata abrasar ima.

¹⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Ashwanmi rir ukniykunata willayllapa Galilea pwibluman rinanllapapaq. Chaymi ashwan wakpina rikamanqallapa” nir.

Suldadukunami llullakur rimaranllapa

¹¹ Warmikuna rinankamanqa, wakin suldadu kuytakuqkunaqa pwibluman ĉar chay kurakunapa mantaqninkunata parlaranllapa tukuy ima pasashantaqa.

¹² Chaymi chay kurakunapa mantaqninkunaqa riranllapa parlaq chay Israel runakunapa ruku mantaqninkunata. Chay suldadu willaqkunataqami kusa achka qillayta quranllapa chay kurakunapa mantakuqninkunaqa kaynu nir:

¹³ “Qamkunaqa kaynu ninkillapa: ‘Tuta punuyatiyllapa, yaĉhakuqninkuna shamur suwakur aparanllapa Jesuspa kwirpuntaqa’ nir.

¹⁴ Piru imanupi chay mantakuq yaĉhaq yupay katinga nuqakuna imanupis parlashaqllapa. Qamkunapaq ama ukmanta yarpunanllapa-paqa”.

¹⁵ Chaymi chay suldadukunaqa qillayta ayparqa imanuchi chay kurakunapa mantaqninkuna willashanllapanulla rimaranllapa. Piru chay suldadukuna chaynu rimar llullakushanmanta-pachami, kanankaman chay tukuyta Israel runakunaqa chiqapta chaynu kasha kanqa nir parlanllapa.

Jesumi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanpaq

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Chaymiri Jesuspa unsi yaĉhakuqninkunaqa pay willashanulla riranllapa Galilea pwiblupi atun sirka kaq chayman.

¹⁷ Chaymi chaypi Jesusta rikarqa, kusata aduraranllapa, michka wakinkuna mana allita kriyitinllapamapis.

¹⁸ Jesusqami paykunaman qimikar kaynu niran:

“Dyusmi tukuyta mantanaypaq nisha, unaq syilupi chaynulla kay pachapi ima.

¹⁹ Chaymi qamkunapis tukuy pachata rir yaĉhachikuyllapa. Paykunapis yaĉhakuqniykunana kananllapapaq. Piru paykunataqami shutichinki Taytapa, Wamranpa, chaynulla Santu Ispiritupa shutinpina.

²⁰ Yaĉhachiyllapapismi intrakar kasunanllapapaq, tukuy qamkunata nishushayllapataqa. Chaqa nuqaqami, qamkunapaqa pullaykillapa kashaq maydiyapis, kay pacha tukukanan tyimpu ĉhamunankaman” nir.

Chaynumi kanqa.

San Marcos Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Marcosmi kay libruta iskribiran Jesucristo rurashankunata yačanallapapaq. Marcosqa, apustul Pabluwan Bernabiwan puriran Jesucristupa sumaq rimayninta yačhachikur. Marcospaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 12.12; 12.25; 13.4-5; 13.13; 15.36-39; Colosenses 4.10; 2 Timoteo 4.11; 1 Pedro 5.13.

Kay librupimi Marcos intrachimanchik kusa achka runakuna Jestu uyakuq rishankunapaq (1.45; 2.1-2; 2.13; 2.15; 3.7-8; 4.1; 5.21; 6.32-34; 8.1; 10.1). Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyjun kar, runakunapa uchankunata pirdunan nir (2.1-12), mushuq yačhachikuyninta intrachikushanpaq (2.18-22), samana diyapi imata ruranapaq nishanpaq (2.23-28), chaynulla tukuy mikuy allin mikunanapaq nishanpaq ima (7.1-23).

Chaynullami intrachimanchik Jesucristo kusa pudirniyjun kar dyablupa yarpuyinkunata runakunamanta itakushanpaq (1.21-28; 5.1-20; 7.24-30; 9.14-29), achka runakunata qishayninllapamanta alliyachishanpaq (1.31; 1.32-34; 1.40-45; 2.1-12; 3.1-6; 3.7-12; 5.24-34; 6.5; 6.53-56; 10.52), wanushakunata kawsachimushanpaq ima (5.35-43).

Chaynullami intrachimanchikpis Jesucristo kusa pudirniyjun kar wayrata yakuta qasillachishanpaq (4.35-41), achka runakunapaq milagruta rurar mikuyta qarashanpaq (6.34-44), yakupa ananpi purishanpaq (6.45-52), kruspi wanushanpaq (capítulo 15), chaynulla wanushanmanta kawsamushanpaq ima (capítulo 16).

Shutichikuq Juan chunllaqkunapi yačhachikuran (Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Kaynumi qallarín Dyuspa Wamran Jesucristupaq sumaq rimashanqa.

² Manaraq Jesucristo nasiyatinmi karanna Dyusinichikpa rimaqnin Isaiasqa. Paymi Dyus nitin kaynu nir iskribiran chay washakuqpaqqa:

“Naypaykita kačhashaq uk runata qampaq rimananpaq.

Chaymi ringa tukuyta willaq shunqunllapapi shumaqta yarpunanllapapaq.

Chaynuqami qam ritkíqa shumaqtana risibishunqallapa.

³ Chay runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa,
uchaykillapata dijar Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta

kičhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.

⁴ Chaynumi Isaías iskribishannu Shutichikuq Juanqa, chunllaqkunapi runakunata niran: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa pirdunashunanllapapaq. Chaymantami shutichishaykillapa” nir.

⁵ Chaymi tukuy Judea pwiblukunamanta, Jerusalemanta ima, kusa achka runakuna riqllapa Juan kayashanman payta uyakuqqa. Chaynu uyakurmi uchanllapapaq kwintata qukar Tayta Dyus llakipamay nitinllapa, Juanqa riyu Jordanpi tukuyta shutichiran.

⁶ Kay Juanpa račpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta. Nataq sinchun-shuypaqami qaramanta karan. Payqami mikuy atun shurkukunata, chumpakapa mishkinkunata ima.

⁷ Yačhachikuqnuqami runakunataqa kaynu niyaqpis:

“Nuqamantaqami uk kusala mas pudirniyjun shamuyan. Paypaqqami nuqaqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaçhanaylapaqmapis.

⁸ Chaqa nuqaqami qamkunataqa yakulawan shutichishushallapa kani. Piru nuqamanta chay uk shamuy-shuypaqami Dyuspa Santu Ispiritun-wanna shutichishunqallapa”.

Jesumi shutikuran
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Chay tyimpukunapimi prubinsya Galileapa uk pwiblun Nazaretmanta Jesusqa lluqshir rir, riyu Jordanman çhatin Juanqa chaypi shutichiran.

¹⁰ Chaynu shutikur yakumanta lluqshimuyarmi rikaran syilu kiçhakaqta. Chaynullami rikaranpis Dyuspa Santu Ispiritun payman uk palumitanu ishkimuqta.

¹¹ Chaymantami syilumanta-pacha Dyus kaynu niqta uyaparan:
“Qammi kusa munashay Wamrayqa kanki.
Qamwanmi kusalata aligriyani” nir.

Jesusta dyablu uchakuchinaran
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparan chunllaq lugarman.

¹³ Chaypimi Jesusqa kwarinta diyata, kusala saqra animalkunapa rurinpi karan. Chaynu Jesús payla chaypi katinmi dyabluqa uchakuchiyta kamaran. Piru Dyuspa angelninkunami paytaqa tukuy ministishanpipis yanaparan.

Jesumi Galileapi yaçhachikuq qallariran
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Chaymanta Shutichikuq Juanta, gubyirnu Herodes karsilashana katinqa, Jesusqa riran Galilea pwiblukunaman Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikutin, washakarna Dyuspa mantakuyninpi kawsananllapapaq.

¹⁵ Chaynullami niyaqpis:

“Kananqami Tayta Dyuspa tyimpunqa kumplikashana. Chaymi Dyusmanta shamuy mantakuq qallarinanpaqqa shipchamushana. Chayraykumi uchaykillapata دچار Tayta Dyusmanna tikrakayllapa. Chaynulla chay kusala shumaqta willashushayllapapi kriyirna kawsayllapa”.

Jesumi kwatru piskadukuqkunata qayaran
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Jesusqami Galilea atun quçhapa manyanta riyarqa, rikaran Simonta uknin Andreswan chaypi kaqta. Paykunaqami piskadukuq kashanrayku atun shikranllapata yakuman itayaranllapa.

¹⁷ Chaymi Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

—Shamuyllapa nuqawanna rinallapapaq. Chaqa nuqaqami yaçhachishaykillapa piskaduta aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaçhachir tantanaykillapapaq nir.

¹⁸ Chaynu nitingami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata دچار, paywanna riranllapa.

¹⁹ Piru mas naypaqman riyarqa, Jesusqa qashan rikaran Santiaguta uknin Juanwan chaypi kaqta. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna karanllapa. Chaymi paykunaqa uk yaku karrupi atun shikrankunata kamakachiyaranllapa.

²⁰ Chayna Jesusqa qayamuran paykunatapis. Chaymi chay kutilla, Juanqa Santiaguwan ishkantin Jesuswanna riranllapa, chay yaku karrullapi taytanta trabajaqninkunawan dijarna.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuyinta itakuran
(Lc 4.31-37)

²¹ Chaynu rirqami Capernaúm pwiblumanna çharanllapa. Chaymantami samana diya kafin Jesusqa chay Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallariran.

²² Piru yaçhachikutingami tukuyula chaypi kaqkunaqa kusalata dispan-takaranllapa. Chaqa Jesusqami yaçhachikuran paypa yaçhayninllawan, manami Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna yupaychu.

²³ Chay tantakananllapa wasi ruripiqami kayaq uk runa dyablupa yarpuyinwan. Chayqami kusala jwirtita kaynu nir qayçhakuran:

²⁴ —¡Ay! Nazaretmanta Jesús, çimapaqtaq nuqakunaman yakapakanki? çIma, chinqachimaqllapachu shamushayki? ¡Nuqami riqsishuni! ¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki! nir.

²⁵ Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran dyablupa yarpuyintaqa kaynu nir:
—¡Upallalla yarquy kay runamantaqa! nir.

²⁶ Chaynu nitinqami, chay dyablupa yarpuyinqa chay runataqa atakita qur, kusala jwirtita qayçhachirna yarquran.

²⁷ Chayta rikarmi, tukuyula runakuna kusalata manchakuranllapa. Chaymi ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuyaqllapa:

“çImataq kayqa kanqa? ¡Kusata paylla mantakur imami ukman mushuq imakunata yaçhachikun! ¡Chaynulla dyablupa yarpuyinmapis imata nitinpis kasun!” nir.

²⁸ Chaymanta-pachami tukuyula Galilea lugarkunapi Jesuspaqqa kusalata yaçharanllapa imanumi payqa imatapis rurayta puytin nir.

Jesusmi allicharan Simón Pedrupa swigranta
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Chaymanta chay Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta llugshirqa, Jesusqa Santiaguwan, Juanta apar riran Simonpa, Andrespa wasinman.

³⁰ Chaypimi Simonpa swigranqa kusala rupawan qishaq mantanpi usurayan. Chaynu chaypi qishaq nir Jesusta willatinllapami,

³¹ Jesusqa rir qimikar, chay warmisitataqa makinmanta chutar sharichimuran mantanmantaqa. Chaymi chay kutilla chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitataqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Rupay chinqatin limpu tutapashana katinga, Jesusmanqa tukuy qishaqkunata, dyablupa yarpuyinwan kaqkunata ima apamuranllapa.

³³ Piru chay wasipa punkunmanqami chay pwiblumanta tukuyula runakuna limpu untaranllapa Jesusta rikakunanllapapaq.

³⁴ Jesusqami tukuy qishayninllapakunamanta kusala achka runakunata allichar, dyablupa yarpuyininkunamatapis achkata itakuran. Chaynu itakutinmi dyablupa yarpuyininkunaqa, yaçharanllapa “Jesusqami Dyuspa Wamran” nir. Piru Jesusqami mana dijaranchu paypaq rimanlanllapa-paqqa.

*Jesusmi Galileapi yaĉhachikuran**(Lc 4.42-44)*

³⁵ Chaymanta allaqnin achkiyayatinnaqa amsaqla Jesusqa sharir, chay pwiblumanta lluqshir riran chunllaq lugarkunaman Taytanman mañakuq.

³⁶ Chaymantaqami, Simonqa wakinninkunawan Jestusa maskaqaq rir,

³⁷ tarirqa niranllapa:

—Tukuymi maskashuyanllapa nir.

³⁸ Jesusqa niran:

—Ashwan rishunllapa uklaw shipchakaq pwiblukumaman, chaypipis Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaq. Chaqa chaypaqmi shamusha kani.

³⁹ Chaynumi Jesusqa Galilea pwiblupa tukuy lugarninkunapi, Israel runakuna tantakananllapa wasikunapiqa Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikur chaynullami dyablupa yarpuyininkunata itakur ima puriran.

*Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata**(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)*

⁴⁰ Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun Jesusman qimikar, naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—¡Taytituy! llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

⁴¹ Jesusqami llakipar makinwan kamar niran:

—Munanimi alliyanykita. Kananlla alliyay, nir.

⁴² Chaynu nitinlami, chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaranna qishayninmantaqa.

⁴³⁻⁴⁴ Chaymantami Jesusqa chay runataqa kaynu niran:

—¡Allita uyamay! Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuraman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushanulla. Chayna tukuy yaĉhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

⁴⁵ Piru chay runaqami chaymanta lluqshirqa tukuylata parlaran Jesús, paypaq rurashantaqa. Chaymanta-pachami Jesusqa manana pwiblukunamanqa yaqqa yaykuqnachu. Ashwanmi chay maypichi yaqqa mana runakuna kaq chaylapina kidaq. Piru chaynumapis tukuy lugarmantami runakunaqa riqlapa payta rikaqqa.

2*Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan**(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)*

¹ Chaymanta, ayka diyamantami Jesusqa Capernaúm pwibluman tikrakar riran. Chaymantami yaĉharanllapa chay wasiman, ĉhamushana nir.

² Chaynu yaĉharllapami Jesús kayashanman chaynulla waqta punkumanmapis kusalata untaranllapa. Chaymi manana maylawta yaykunapaqmapis karannachu. Chaynumapis Jesusqa Dyuspa shumaq rimananta yaĉhachikuyaran.

³ Chaykamanmi kwatru runakuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun uk runata ĉhachiranllapa chaymanqa.

⁴ Piru Jesús kayashanmanqa mana imanupis ĉhachiyta puytiranllapachu kusala achka runakuna kashanrayku. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman. Chaymantaqa chay wasipa qatananta uĉhkukur, chaylata chay qishaqtaqa uk paritapi Jesuspa naypanmanqa ishkichiranllapa.

⁵ Chaymanta Jesusqa nuqapi kusata kriyinllapa nir yaĉharqa, chay qishaqtaqa kaynu niran:

—Wamrituy, tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana kani nir.

⁶ Chaypimi, Moisés mantakushankunata yaçhar yaçhachikuq wakin runakuna tayaranllapa. Chaymi kaynu nir yarpuranllapa:

⁷ Kayqami yanqa runala. ¿Imaraykutaq wakuña ninqa? Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan. Manami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslari uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

⁸ Piru Jesusqami kwintata qukaran imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta yarpunkillapa?

⁹ ¿Qamkunapa yarpuynikillapamantaqa ima ninaypaqtaq mas trabajusu kanqa kay runataqa 'Uchaykikunamantami pirdunashuni' ninaypaq, manqachu 'Sharir paraykita apar riy' ninaypaq?

¹⁰ Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

¹¹ —Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

¹² Chaynu nitingami, chay qishaq karan chay runaqa das sharir, paranta charikur llugshimuran tukuyta rikayatin. Chayta rikarmi tukuy chaypi kaqkunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq çhurakaranllapa kaynu nir:

“¡Manami kaypiqa uk kutilamapis waknutaqa rikashanchikllapachu!” nir.

Jesusmi Levita qayaran

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Chaymantami Jesusqa qashan riran atun quçhapa manyanman. Piru chaymanpismi kusa achka runakuna tantakatin payqa yaçhachiyaran.

¹⁴ Chaymanta riyarqami Alfeupa wamran Levita rikaran. Payqami chay Roma pwibluqaq impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran: —Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitingami Leviqa sharir paywanna riran.

¹⁵ Chaymantami Jesusqa Levipa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla Romapaq impwistuta kubraquqkuna, kusa uchayjun runakuna Jesuswan chaynulla yaçhakuqninkunawan ima misapina tayaranllapa. Chaqa kusalatari Jesuswan pulla puriyta munaqllapa.

¹⁶ Chaynu Jesús tukuywan mikuqta rikarmi chay fariseo runakuna chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, Jesuspa yaçhakuqninkunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq yaçhachikuqnikillapaqa chay impwistuta kubraquqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.

¹⁷ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa. Chaqa nuqagamana, chay allinla kani niqkunapaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Uk diyapimi Shutchikuq Juanpa yaçhakuqninkuna, chaynulla wakin fariseukunaqa ayunayaranllapa. Chaymantami wakin runakuna rir, Jesusqa kaynu nir tapuranllapa:

–Shutichikuq Juanpa yaĉhakuqninkuna, chaynulla fariseukunapa yaĉhakuqninkunapismi ayunanllapa. Qampa yaĉhakuqnirikuna-shuyapaqa, ¿imapaqtaq mana ayunanllapaqa? nir.

¹⁹ Jesusqa paykunataqa niran:

–Uk runa kasarraq, chayllapiraq katingachu chay pullan kaqkunaqa ¿ayunayta puytinman? Manami ayunaytaqa puytinmanchu.

²⁰ Piru chay kasarasha rinanpaq urami ĉhamunqana. Chaynu ritinna-shuyapaqa ayunanqallapana.

²¹ “Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raĉhpataqa mushuq raĉhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raĉhpami paqakarqa chapukayanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raĉhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa.

²² Chaynulla, chay ubapa yakun mushuq binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binuqami byijuyar makwa qarataqa llikinman. Chaynuqami ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq yakun binutaqa mushuq qara kapachumanna itaypaq”. *

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaĉhakuqninkunawan. Piru yaĉhakuqninkunaqami trigupa ispiganta pitikuqnu riyaranllapa.

²⁴ Chayta rikarmi fariseukunaqa Jesusta kaynu niran:

–¡Ay! ¿Imapaqtaq yaĉhakuqnirikunaqa kanan samana diyapi mana ruraypaq kaqtaqa rurayan? nir.

²⁵ Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

–¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, gubyirnu David uk kuti wakinninkunawan mallaqnar iman tukuran nir iskribikashantaqa?

²⁶ Chaqa chay tyimpukunapimi kurakunapa mantaqninga Abiatar karan. Piru Davidmi wakinninkunawan Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykur, Dyuspa kaq turtillakunata mikuranllapa. Allita yaĉhashanchikllapanu, chay turtillakunataqami, kurakunala mikunanllapapaqqa kaq.

²⁷ Jesusqami niranpis:

–Dyusqami samana diyataqa ruraran runakuna mana qischakananpaqchu. Ashwanmi ruraran chay diyapimapis aligriyananllapapaq.

²⁸ Chaymi Dyusmanta Shamuq Runa kar, chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niyta puytini.

3

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Chaymantami uk samana diyapi Jesusqa chay Israel runakuna tantakananllapa wasiman qashan yaykuran. Chaypimi uk runa wiqru makijun karan.

² Piru chaypiqami riparakuqkuna, mana shaykuq kusalata Jesustaqa chapar, ninakuyaranllapa: “¿Ima kay samana diyapichu alliyachiyanga wak runataqa? Chayta ruratingami, chaylapaqa uchachashunllapa” nir.

* **2:22** Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay fariseukunapa yaĉhayninkunawan paypa mushuq yaĉhayninga, mana chayllachu nir.

³ Piru Jesusqami chay wiqru makiyjun runataqa niran:

–Sharir, chaypinllapapi shay.

⁴ Chaymantami chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

–Samana diyapiga, ¿allin kaqtachu ruranchik manaqachu mana allin kaqta? Chaynulla ¿allinchu kanqa allichar washakunapaq manaqachu di-jasha wanunanpaq?

Chaynu nir tapukutinmi, chay runakunaqa mana imatapis rimarchu uyaralla kidaranllapa.

⁵ Piru Jesusqami chay runakuna pay nishanta mana intrakanayashanlla-parayku kusata piñakur, llakir ima chay qishaq runataqa kaynu niran:

–Chutarachiy makikita nir.

Chaynu nitin, chutarachitinqami makinga allinna kidaran.

⁶ Piru chaynu ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman luqshimurqa, Herodespa wakinninkunawan parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq.

Jesusta kamarla alliyayta munaranllapa

⁷ Jesús yaçhakuqninkunawan chay atun quçhapa manyanman ritinmi chay Galileapa pwiblunkunamanta kusala achka runakuna ikinta riranllapa.

⁸ Piru chaypi Jesús kusa shumaq mana ruraypaq imakunata rurayan nir yaçharllapami Judea pwiblunkunamanta, Jerusalemanta, Idumeamanta, Tirumanta, Sidón pwiblunkunamanta ima kusala achka runakuna Jesús kayashanman shamuranllapa. Chaynullami Jordán riyupa uklaw chimpan-tanta ima shamuranllapa Jesusta rikayta munar, chay atun quçhamañqa.

⁹⁻¹⁰ Chaynumiri kusata untamuranllapa. Chaypimi Jesusqa achka qishaqkunata allicharan. Chaymi tukuy chay qishaqkuna alliyanan-llaparaykuqa kumsanakuyya, saruçhanakuyya wakmanta kaymanta un-taranllapa Jesusta kamarla alliyananllapapaq. Chayraykumi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaçharan uk yaku karruta listatinllapa, chaymanna iqatin amana mas kiçhkichinanllapapaq.

¹¹ Chaynullami chay dyablupa yarpuyinwan kaq runakunapis Jesusta rikarqa, paypa naypanpi qunqurir, qayçhakuranllapa:

“¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki!” nir.

¹² Piru Jesusqami anyaran chay dyablupa yarpuyininkunataqa, amana chaynu paypaq rimananllapapaq.

Jesusmi dusi yaçhakuqninkunata akraran

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Chaymantami Jesusqa uk sirkaman iqar, kusa allinta yarpuchishan runakunata qayaran. Chaynu qayatin tantakatinllapanaqa,

¹⁴ paykunamanta dusi runakunata akraran paywanpa purinanllapapaq. Chaynulla rir yaçhachikunanllapapaq imami karan.

¹⁵ Chaynullami paykunataqa Jesusqa pudirninta quran qishaqkunata al-lichananpaq, dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta itakunanllapa-paq ima.

¹⁶ Kaykunami chay dusi akrashankunaqa karan:

Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.

¹⁷ Chaymantaqami karan Zebedeupa ishikay wamrankuna Santiago,

Juan ima. Kay paykunatami shutichiran “Boanerges”. Rimayninchikpiqa “Kunyapa Wamrankuna” * nir intrachimanchik.

18 Wakinkunaqami karan:

Andrés,
Felipe,
Bartolomé,
Mateo,
Tomás.

Chaynullami karanpis Alfeupa wamran

Santiago,
Tadeo ima.

Ukqami karan Simón. Payqami Cananeo partidumanta karan.

19 Uk-shuyupaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman kukuran wanuchinanllapapaqqa.

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

20 Chaymantaqami Jesusqa yaçhakuqninkunawan yaykuran uk wasiman. Piru chaymanpismi kusa achka runakuna untaranllapa. Chaymi Jesús, chaynulla yaçhakuqninkunamapis mana mikuyamatapis puytiqllapachu.

21 Chaynu yaçhachikur mana mikutin imami, Jesuspa ayllunkunaqa riranllapa wasinman apananllapapaq. Chaqa wakinkunaqami “Jesusqa yaruyasha” niaqaqllapa.

22 Chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna Jerusalenmanta çhasha kaqkunapis kaynu niaqaqllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyininkunata itakunanpaqqa” nir.

23 Chaynu niqta uyaparmi Jesusqa paykunata qayamuran. Chaymantami uk kumparasyunta rurur kaynu niran:

“¿Imanuna dyablupa uk dyablu masinta itakuyta puytiqqa?”

24 Chaynullami mayqan pwiblpis paykunapura çhiqninakurqa mana maydiyapis pulla kaytaqa puytinchu.

25 Chaynulla uk ayllupis paykunapura çhiqninakurqa, mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu.

26 Chaynullami dyablpis, uk dyablu masinta itakurqa ukninta itakushanrayku manami allinchi. Chaymi manana pulla kaytaqa puytiyanqanachu. Ashwanmi chaynu ruranakurqa limpu tukukayanqallapana.

27 “Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yaykunaraqami, chay wasipa amunta puntataqa watay-taraq ministiyen. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana”.

†

28-30 Chaymantami Jesusqa chay runakuna wakqami dyablupa pudirninwan nishanllaparayku, kaynu niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Runa tukuy uchakushanta chaynulla mana allinta rimashantami Dyusqa pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimashanllapata-shuyupaqa mana maydiyapis pirdunanqachu”.

Jesuspa mawan ukninkuna

(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

* 3:17 Kunyapa Wamran nirqami intrachimanchik kusala jwritita rimaq, das piñakuq runakuna kashanllaparayku nir. † 3:27 Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyininta runakunamanta itakunanpaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurur itakun nir.

³¹ Chaymantaqami Jesuspa mamanwan, ukninkuna êcharanllapa. Piru waqталapi kidarmi kaçhakuranllapa Jesusta qayamunanllapapaq.

³² Chaymi Jesuspa ridurninpi taqkunaga kaynu niranllapa:

—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamtami maskashuyanllapa nir.

³³ Jesusqa niran:

—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqantaq ukniykunaqa?

³⁴ Chaymi chay ridurninpi taqkunata chapar niranpis:

—Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa.

³⁵ Chaqa mayqanpis Dyus munashanta ruraqkunalami ullqu kaq, warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

4

Jesumi kumparasyunta ruran uk tarpukuqwan (Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Chaymantami Jesusqa chay kusala atun quçhapa manyanpi qashan yaçhachikuq qallariran. Piru kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa chay quçhapi yaku karru karan chayman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quçhapa manyanlapi kidaranllapa.

² Chaymi kumparasyunkunawan kusa achka imakunata yaçhachikuran. Chaymi kaynu niyaran paykunataqa:

³ “Allita uyakuyllapa. Uk runami tarpukuq riran êhakranman.

⁴ Chaymanta shikwakutinga wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariç kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.

⁵ “Nataq wakin similla-shuypaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashanrayku.

⁶ Chaymantami, rupay iqamutinga mana allita çhupakushanrayku, daskaqla ñutukur çakiran.

⁷ “Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar çhamitachitin, mana puçurannachu.

⁸ “Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispiqagami trinta murisituyjun karan. Nataq wakin ispiqaga sisinta murisituyjun. Wakin-shuypaqa, syin murisituyjun ima karan”.

⁹ Chaynu nishana karmi Jesusqa niranpis: “Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa” nir.

¿Imapaqmi Jesusqa kumparasyunkunawanqa yaçhachikuran? (Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Chaymanta achka runakuna ritinnaqa Jesusqa paylana kidaran. Piru chaypiqami karanraq Jesuspa pullan puriqkuna chaynulla chay dusi yaçhakuqnikuna ima. Chaymi paykunaqa kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa: —Chay kumparasyunqa, ¿imatataq intrachimanchikqa? nir.

¹¹ Jesusqa niran:

“Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, unay michka mana intrakasha katinllapamapis. Piru tukuy mana kriyishanrayku waqtapi yupay kaqkunata-shuypaqami kumparasyunkunawan willan,

¹² michka chapakurmapis mana rikananllapapaqchu. Chaynulla michka uyakurmapis mana intrakananllapapaqchu. Chaynu tukur

Dyuspi mana qashan kriyirqami, uchanllapamantaqa manana pirdunakanqallapanachu”.

Jesusmi tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Jesusqami chay tapuqkunataqa niran:

“Ĵima qamkunapischu mana intrakashaykillapa chay kumparasyuntaqa? Chaynu kay kumparasyunta mana intrakarqa, Ĵimanuna wakin kumparasyunkunata ruratiymaqa intrakankillapa?

¹⁴ “Allita uyakuyllapa: Uk tarpukuq nirqami intrachimanchik Dyuspa rimayninta parlakuqpaq.

¹⁵ Wakin simillakuna nanman ratasha nirqami intrachimanchik Dyus nishanta uyapar mana intrakaqpaq. Chaymi dyablu shamurqa, chay yarpuyinpi purichiyashantaqa limpu qunqachin.

¹⁶ “Nataq chay similla rumikunapa rurinman ishkiran chaykunaqami, intrachimanchik chay runakuna Dyus rimashanta kusa aligri-la uyakuqpaq.

¹⁷ Piru mana allita ĉhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa qischakar, manaqa imanachinanllapapaq ikinllapapi puritinga chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

¹⁸⁻¹⁹ “Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ratashakunaqa, intrachimanchik Dyus nishanta uyapaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar tukuy imata munar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata ĉhamitachiq yupay Dyuspa rimaynintaqa qunqachir, manana dijanchu puqunanpaqqa.

²⁰ “Piru wakinkunaqami Dyus nishanta allita uyakur kasur kusa shumaqtana kawsanllapa. Chaymi paykunaqa imanutaq simillamaqa kusa shumaq pachapi tarpukar kusala achkata puqun chay yupay. Chaymi paykunamanta wakinqa imanutaq uk ispigamaqa trinta murisituyjun karan, wakinshuypaga sisinta murisituyjun, wakinqami syin murisituyjun karan kada ispiqa chay yupay”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk lamparawan
(Lc 8.16-18)

²¹ Chaynullami Jesusqa paykunataqa niran:

“Uk lamparata achkirachikunanpaq apamurqachu Ĵkajunpa rurinman manaqa uk parapa ĉhakinpi ĉhuranchik? ĴManami! Ashwanmi unaqlapi ĉhuranchik achkirachikunanpaqqa.

²² Chaynullami kanan qamkunata willashutiyllapa wakinkunapaq pakaplla yupay kaqkunaqa, maydiyaga uk lampara achkirachikuq yupay shutillamanna rikaritin allita intrakanqallapa.

²³ “Chayraykumi, rinriyjun kaqkuna uyakur intrakayllapa”.

²⁴ Jesusqami niranpis:

“Allita uyakur kasumayllapa. Chaqa kanan imanukunata yanap- atkillapaqami, chay yanapashaykinullana Dyusqa qamkunatapis mastana yanapashunqallapa.

²⁵ Chaqa mayqanpis intrakar kasukuqtaqami masta qushaq. Piru chay mayqanpis mana intrakanaqta-shuypaqami pitilata intrakashanmatapis limpula qunqachishaq” nir.

Jesusmi kumparasyunta ruran winaq simillawan

²⁶ Jesusqami niranpis:

“Dyuspa mantakuyninqami imanutaq uk runamaqa çhakranpi simillata tarpur dijan chay yupay.

²⁷ Chaqa chay tarpukuqqami rirqa punun, rikçhakun ima. Piru payqami mana kwintata qukatinchu nasimur winan chay simillaqa unaq katin, tuta katinmapis.

²⁸ Chaqa pachaqami paylla winachitin, puntataqa yurakunraq. Chaymantami ispigakur puqurna untachikun.

²⁹ Chaynu puqur qarwatinmi, amunqa kusichakun. Chaynu yupaymi Dyuspa mantakuyninqa”. *

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Jesusqami niranpis:

“¿Imanu yupaytaq Dyuspa mantakuyninqa manaqa imawantaq kumparaman Dyuspa mantakuynintaqa?

³¹ Dyuspa mantakuyninqami uk mustasa qirupa simillanta pachapi tarpunllapa chay yupay. Chay simillaqami kusala llampitu tukuy qirupa simillanmantaqa.

³² Piru tarputinllapa atunta winarmi, kusala achka rikrayjunpaqna tikrakan, wakin mallkikuna çhakrapi kaqkunamantaqa. Chaymi ashwan pariç kuritukunamapis chay rikrankunapina llantukur tanllapa ima”. †

Jesusmi yaçhachikuran kumparasyunkunalawan
(Mt 13.34-35)

³³ Jesusqami runakunataqa kusala achka kumparasyunkunawan yaçhachiran imanun intrakananllapapaq nir.

³⁴ Chaqa manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa yaçhachiranchu. Nataq yaçhakuqninkunata-shuyapaqa chaymantana paykunalata intrachig ima niyanmi chay kumparasyunqa nirmapis.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Chay diyallapi limpu amsayatinnaqa Jesusqa yaçhakuqninkunata niran: “Rishunllapa kay quçhapa waklaw manyanman” nir.

³⁶ Chaymi paykunaqa, runakunata dijar, chay yaku karrullapi Jesusta apar riranllapa. Wakin yaku karrukunapis pullan riranllapa.

³⁷ Chaynu riyatinllapami kusala jwirti wayra shamushanrayku yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna.

³⁸ Piru chaykamanqami Jesusqa ikikaqlawpi uk almadapi umanta sintikuchisha punuyaran. Chaymi chay yaçhakuqninkunaqa rikçhachir kaynu niran:

—¡Taytituy! ¿Manachu kwintata qukanki yakumanmi chinqayanchikllapana nirqa?

³⁹ Chaymantami Jesusqa sharir, wayrawan yakutaqa kaynu niran:

—¡Uyarar, qasillay! nir.

Chaynu nitingami wayrawan yakuqa limpu limpu qasillaran.

⁴⁰ Chaymantaqami Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran:

—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¿Qamkunaqachu manaraq allitaqa kriyimankillapa? nir.

* **4:29** Jesucristupi kriyiqkunaqa chaynu achkayanqallapa Dyusninchik pallaç shamunankaman.

† **4:32** Chaynumi Dyusta uyaqkunaqa achkayanqallapa chay mustasa qirunu.

⁴¹ Piru paykunaqami kusalata manchakushanllaparayku dispan-takashalla kaynu nir tapunakuyaqlapa: “¿Kayqa, imanun runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa?” nir.

5

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan runa
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Chaynu rirmi chay quçhapa uklaw manyan Gadara * shutiq lugarman çharanllapa.

² Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, dyablupa yarpuyinwan kaq uk runa qimikaran.

³ Chay runaqami pantyunkunapi taq. Chaynulla kusala jwirsayjun ima kaq. Chaymi michka kadinakunawan watarmapis mana qasillachiytaqa puytiqllapachu.

⁴ Chaqa qasillachinanllapapaq nirmi kutir kutir makinkunata, çhakinkunata ima kadinakunawan wataqlapa. Piru chaynu kadinakunawan watatinllapamapis manami sirbichiqchu. Ashwanmi imanupis pidasu pidasu pitiq. Chaymi mayqanpis mana imanupis binsiyta puytiqllapachu.

⁵ Chay runaqami unaqpis, tutapis, sirkakunapi, pantyunkunapi kusalata qayçhakur, rumikunawan paylla takakar ima puriq.

⁶ Piru Jesusta rikar-shuyapaqami kusalata kallpar rir naypalanpi qunquriran.

⁷⁻⁸ Chaymi Jesusqa chapar niran:

—Qam, dyablu mana sirbiq, lluqshiy kay runamanta nir.

Chaynu niyatinmi dyablupa qayçhakur kaynu niran:

—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yakapakamuychu! ¡Tayta Dyuspa shutinipimi rugashayki ama qischamanaykipaqchu! nir.

⁹ Chaynu qayçhakuyatinmi Jesusqa tapuran:

—¿Imataq shutinki? nir.

Chay runaqa niran:

—Nuqaqami shutini ‘Legión’. † Chaqa kusa achkami kanillapa nir.

¹⁰ Chaymantami chay dyablupa yarpuyinqa Jesustaqa kusalata rugaran ama chay lugarmantaqa itakunanpaqchu.

¹¹ Piru chay kayashanllapamanta yatanllapa sirkakunapimi kusa achka kuchikuna shitqakuyaran.

¹² Chaymi chay dyablupa yarpuyinunkunaqa, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:

—Dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.

¹³ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Riyllapa nir.

Chaynami chay dyablupa yarpuyinunkunaqa runamanta lluqshir kuchikunamanna yaykuranllapa. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qaçata rishannu quçhaman ratar çhuqar wanuran. Chay kuchikunaqami dus mil (2,000) yupay karan.

¹⁴ Nataq chay kuchikunata michiqkunaqami alsakar riranllapa. Chaynu rirmi tukuylla çhakanpi kaqkunata chaynulla pwiblupi kaqkunata ima willaranllapa. Chaymi tukuylla runakuna lluqshir riranllapa rikaq.

* 5:1 Wakin iskrribikashakunami “Gerasa” nin. † 5:9 Legión nirqami intrachimanchik kusala achka suldadukuna nir.

15 Chaymanta Jesús kayashanman êharnaqa, chay kusala achka dyablupa yarpuyinwan kasha runataqa, rikaranllapa yarpuyinpin mudakusha taqta ima. Chaqa dyablupa yarpuyinnga llugshishana karan paymantaqa. Chaymi runakunaqa kusalata manchakuranllapa.

16 Nataq chay runakuna imanun chay dyablupa yarpuyinwan kaq runa aliyashanta, chaynulla imanun chay kuchikunawan pasashanta ima wakinkunata parlaranllapa.

17 Chaymantami tukuyta runakuna kusalata Jesustaqa rugaranllapa, chay lugarninllapamantaqa rinanpaqna.

18 Chaymi Jesús yaku karrupi rinanpaqna katinga chay dyablupa yarpuyinmanta aliyasha runaqa Jesustaqa rugayaran paywan rinanpaq nir.

19 Piru Jesusqami mana munarchu niran:

—Ashwanmi riyna wasikiman. Chaymi aylluykikunata ima parlanki imanumi Dyusqa kusalata llakipashur allichashusha nir.

20 Chaymi chay runaqa rir tukuyta chay Decapolispa pwiblunkunaman parlakuran, imatami Jesusqa paywan rurasha nir. Chayta uyaparqa tukuyta kusata dispantakaranllapa.

Jesumi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21 Chaymantami Jesusqa chay quêhapa uklawninmanta yaku karrupi qashan tikrakamuranna. Piru chaymanpismi kusala achka runakuna tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa paykunawan chay atun quêhapa manyanpin kidaran.

22 Chaykamanqami Israel runakunapa tantakananllapa wasipi uk mantakuqnin Jairo shutiq êhamuran. Payqami Jesusta rikarqa, rir naypanpi qunqurikur kaynu nir kusalata rugaran:

23 —Taytituy, wamraymi wanuyanna. Imaraq rir makisituykikunata ananman êhurankiman, aliyarna kawsananpaq nir.

24 Chaymi Jesusqa riran paywan. Piru kusala achka runakunami pullanqa riran. Chaymi kusala kiêhkipi riyaran payqa.

25 Piru chay runakunapa rurintami riyaran uk warmisita. Chay warmimi dusi aŋupaqna yawarnin shamutin qishaq karan.

26 Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqninkunalamatapis. Piru manami mayqanpis allicharanchu. Ashwanmi masna binsikayaran.

27-28 Chaymanta Jesuspaq rimaqta uyaparqa yarpuran: “Jesuspa raêhpanta kamarlami aliyashaq” nir. Chaymi payqa runakunapa rurinlata rir, ikinmanta Jesuspa raêhpanta kamaran.

29 Chaynu kamatinlami, chay kutilla yawarnin shamuyqa qasillaranna. Chayna kwirpuntaqa alliyaqtana syintiran.

30 Piru Jesusqami kwintata qukuran pudirnin yarqusha nir. Chaymi ikiman tikrakar runakunata kaynu nir tapuran:

—¿Pitaq raêhpayta kamasha? nir.

31 Yaêhakuqninkunaqa niran:

—¿Manachu rikanki kusala achka runakuna wakmaqa kiêhkichishuyan? Piru chaynumapis tapukuyanki: ‘¿Pitaq kamamasha?’ nir.

32 Piru Jesusqami kusalata chapayaran tukuy ridurninpi kaqkunata, mayqantaq raêhpayta kamasha kanqa nir yaêhananpaq.

³³ Chaymantami chay warmiqa yaĉharanna nuqapaqmi chapakuyan nir. Chaymi kusalata manchakur chukchukyaqnulla rir Jesuspa naypalanpi qunqurikur, imanu kashantapis karanlata willaran.

³⁴ Jesusqa niran:

—Mamitay, kriyishaykiraykumi alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana rikuy. Chaqa tukuy qishaynikimantami alliyashaykina.

³⁵ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay tantakananllapa wasipi mantakuq Jairupa wasinmanta ukkuna ĉamur kaynu niranllapa:

—Wamraykiqami wanushana. Amana masqa qillakachiynachu chay yaĉhachikuqtaqa nir.

³⁶ Piru Jesusqami chay nishanllapata mana kasurchu, Jairutaqa niran:

—Ama manchakuychu. Nuqalapi kriyiy nir.

³⁷ Chaynu nirqa, chay ikinta riqkunataqa Jesusqa manana munaranchu pullan rinantaqa. Chaymi Jairuta, Pedruta, Santiaguta uknin Juanlawan ima apar.

³⁸ Jairupa wasinman ĉharqami, uyaparan kusata llakir waqaqllapata ima.

³⁹ Chaymi Jesusqa wasi ruriman yaykurqa niran:

—¿Imapaqtaq kusata waqar imaqa laqyayankillapa? Wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.

⁴⁰ Chaynu nitinmi kusalata asiparanllapa. Piru payqa tukuy ruripi kaqkunata waqtaman urquran. Chayna wamrapa taytanta, mamanta apar, chay kimsa pullan riqkunawan yaykuran ruriman, chay wamra usurayashanmanqa.

⁴¹ Chaymanta makinmanta aypar wamrataqa niran:

—*Talita cumi.*

(Rimayninchiqpiqa munan niyta: “Mamitay, qamtami nishuni: ¡Sharimuy!” nir).

⁴² Chaynu nitinlami, chay dusi añuyjun wamraqa sharir puriq qallariran. Chayta rikarmi tukuy runakuna kusalata dispantakaranllapa.

⁴³ Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Amami mayqantapis tukuy kaykunapaqqa parlankillapachu nir.

Chaymantami kaĉhakuran wamrataqa qarananllapapaqna.

6

Jesusmi Nazaret pwiblupi (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Chaymantaqa chay Jairupa pwiblunmanta lluqshir Jesusqa yaĉhakuqninkunawan qashan tikrakan Nazaret pwibullamanna.

² Chaymi uk samana diyapi Jesusqa chay tantakananllapa wasipi yaĉhachikuq qallariran. Chaynu yaĉhachikutin kusala achka runakuna uyapar kusa dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa:

“¿Kayqa maypitaq yaĉhakuranqa kay kusa yaĉhayashantaqa? ¿Wak yaĉhayninqa maymantataq kanqaqa? Chaynulla ¿imanutaq milagrukunata kusalata ruranqa?

³ ¿Manachu kayqa Mariapa, iĉhkakuq wamran? Chaynulla ¿manachu Santiagupa, Josipa, Judaspa, Simonpa uknin kay runaqa? ¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa?”

Chaynu nir imami, mana kasunaranllapachu.

⁴ Chaymi Jesusqa niran:

–Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblundlamanta kaqkuna, ayllunkuna chaynulla wasinllapi imaqami mana kasunllapachu nir.

⁵ Chaymi payqa chay Nazaret pwiblundlapigqa mana ima milagrutapis ruraranchu. Ashwanmi wakin qishaqkunapa ananman makinkunata çhurar allicharanla.

⁶ Piru Jesusqami kusalata yarpupakuran, chay runakuna paypi mana kriyinishanrayku.

Jesumi dusi yaçhakuqninkunata kaçharan yaçhachikunanllapapaq
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Jesugami tukuy shipchakaq pwiblukunapi yaçhachikur puriran.

⁷ Chaymantami dusi yaçhakuqninkunataqa qayamur pudirninta guran, dyablupa yarpuyinta ima itakunanllapapaq. Chaynami ishkey ishkey kaçharan rir yaçhachikunanllapapaq.

⁸ Kaynu nirmi kaçharan paykunataqa:

“Nanpaqgami ama imatapis aparchu, bastunnikillapata charikurla rinkillapa. Chaynulla amami alburjata, jyamrita, qillayta imamapis apankillapachu.

⁹ Chaynullami llanqikillapata llanqikur, raçhpaykillapata yakakur ama mudanantinqa aparchu rinkillapa.

¹⁰ Chaynullami, uk kusa allin runapa wasinman çhar samarqa, chay wasilapina kidankillapa chay ima diyaçi rinaykillapakaman.

¹¹ Piru may lugarlawpi mana samachishurllapa chaynulla yaçhachikutkillapa mana uyakushunatinllapapaq, chaymantaqa çhakikillapapi kaq pulbumatapis çhaspir rinkillapa. Chaynu ruraraqami intrachinkillapa: ‘Manami nuqakunapa kwintayllapanachu. Ashwanmi qamkunapina kanqa’ nir. [Chiqaptami nishaykillapa: Jwisyu diya çhamutingami chay pwibluqa kusala manchaypaqtana kastigakasha kanqa chay Sodomawan, Gomorra pwiblu kastigakashanmantaqa nir.]”

¹² Chaymi Jesuspa yaçhakuqninkunaqa rir yaçhachikuranllapa: Uchaykillapata dijarna Dyusman tikrayllapa nir.

¹³ Chaynulla dyablupa yarpuyinimatapis kusala achkata itakuranllapa. Qishaqkunatapismi allicharanllapa asaytiwan salar ima.

Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Gubyirnu Herodesmi Jesuspaq kusalata rimaqllapata uyaparan. Chaqa chaynu rimatinllapami tukuy intirupi yaçharanllapana. Chaymi Herodesqa kaynu niran: “Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanla kanqa. Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurayta puytiyanqa” nir.

¹⁵ Nataq ukkunaga Jesuspaqqa niqllapa: “Dyuspa rimaqnin Eliasmı” nir. Wakinkuna-shuypaga niqllapa: “Dyuspa uk rimaqninmi kanqa, imanutaq unay rimaqkuna kaq chaynulla” nir.

¹⁶ Chaynu nitanllapa uyaparmi Herodesqa, kaynu niran: “Chayqami Shutichikuq Juan. Nuqami umanta pitichikutiy wanuran. Piru kananqami kawsamusha” nir.

¹⁷⁻¹⁸ Chaqa Shutichikuq Juan kawsayatinmi, Herodesqa uknin Felipapa warmin Herodias shutiqta warmikur mana allintachu tukusha karan. Chaypaqmi Shutichikuq Juanqa Herodestaqa kaynu nisha kayaq: “Chay ukniki Felipapa warmin Herodiasta warmikita yupay purichiyashaykiqami mana allinchu” nir.

Chayta nishanraykushi, Herodesqa kaçhakuran Juantaqa aypar kadinakunawan watar karsilananllapapaq.

¹⁹⁻²⁰ Chaynullashi chay Herodias warmipis Shutichikuq Juan, runanta chaynu willashanrayku çhiqnir, kusalata wanuchiya munarmapis mana puytiranchu. Chaqa Herodesqashi warmintaqa mana dijaranchu chayta rurananpaqqa. Chaqa payqashi yaçhaq Juanqami imatapis karanlata ruran chaynulla mana uchayjunlamapischu nir. Chayshi kusalata manchakuran. Chayraykushi Juan imata nitinpis Herodesqa kusa aligrila uyakur, mana imata nishaq nirpis yaçhaqchu.

²¹ Piru uk diyapishi chay Herodiasqa imanullapis Shutichikuq Juantaqa wanuchichiran. Chay diyapishi Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi paypa mantagninkunawan, suldadukunapa mantagninkunawan, chaynulla chay Galileamanta kusa runa nishakunawan ima fyistata ruranllapa.

²² Chaypi katinllapashi Herodiaspa warmi wamranqa tukuylla chaypi kaqkunapa naypanpi lluqshir bayliran. Chayshi chay baylishanqa tukuy chaypi kaqkunata chaynulla Herodestapis kusalata gustaran. Chayshi Herodesqa intinadanta niran:

—Mamitay, ima munashaykitapis mañamay, nuqami qushayki nir.

²³ Chaymi qashan qashan jurar kaynu niran:

—Ima munashaykitapis mañamay, nuqami qushayki, michka tukuy nuqa mantakushaymanta lamtar partin kaqmanmatapis nir.

²⁴ Chaynu nitinshi, chay wamraqa lluqshir rir, maman Herodiasta tapuran:

—¿Imatataq mañayman? nir.

Mamanqa niran:

—Shutichikuq Juanpa umanta mañay nir.

²⁵ Chayshi wamraqa kallpaylla ruriman yaykur, Herodestaqa kaynu niran:

—Kananllami Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumanaykita munani nir.

²⁶ Chaynu nirqashi mantakuq Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru chaynu llakiyarmapisshi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishanrayku kaçhakuran chaynu rurananllapapaq.

²⁷ Chayshi uk suldadunta kaçharan karsilman rir Juanpa umanta apamunanpaq.

²⁸ Chayshi chay suldaduqa karsilman rir, Juanpa umanta pitir uk platupi apamur, chay warmi wamratana quran. Nataq chay wamraqashi maman-tana ashwan quran.

²⁹ Chaymantashi Juanpa yaçhakuqninkunaqa chayta yaçharqa rir, karsil-mantaqa kwirpunlatana apar pamparanllapa.

Jesumi sinku mil runakunata qararan
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Chaymantaqami Jesupa dusi yaçhakuqninkunaqa, tikrakamuranna. Chaynu tikrakamurmi Jesusta parlaranllapa imakunata rurashanllapata, yaçhachikushanllapata ima.

³¹ Piru chay diyakunapiqami Jesús kayashanmanqa kusala achka runakuna tantakaranllapa. Chaymi chay runakunata yanapar ima Jesuqa yaçhakuqninkunawan mana puytiqlapachu samar mikuyllamatapis. Chaymi Jesuqa chay yaçhakuqninkunata niran:

—Rishunllapa chay chunllaq lugarkunaman, ratulaqa samaq nir.

32 Chaymi yaku karrupi paykunalana riranllapa chay chunllaq lugarkunamanna.

33 Piru chaynu ritinllapami kusa achka runakuna rikar rigqsiranllapa. Chaymi yaçharanllapa maymanmi riyanllapa nir. Chayraykumi tukuyla pwiblukunamanta runakunaqa kusalata kallpar rir, ashwan paykunamantaqa naypaqta çhar yararanllapa.

34 Chaymanta Jesús yaku karrumanta ishkirqa chay kusa achka runakunata rikar kusalata llakiran. Chaqa paytaqami yarpuchiran, uyshitakuna mana michikuqniyjun kanman yupay. Chaymi payqa kusa achka shumaq imakunata yaçhachiran.

35 Piru limpu tardiyayatinnaqami chay yaçhakuqninkunaqa qimikar kaynu niranllapa:

—Kay lugarpigami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami.

36 Chayraykumi runakunataqa willay chay lugarkunaman, pwiblukunaman rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir:

37 Piru Jesusqami niran paykunataqa:

—Qamkuna qarayllapa nir.

Chaynu nitinga niranllapa:

—¿Munayankichu kwichka achka dusyintus dinaryu qillaywan tantata rantir qaranayllapapaq? nir.

38 Jesusqa niran:

—¡Rir, rikayllapa! ¿Aykataq tantitaykillapapaq?

Chaymanta paykuna rir rikarqa niranllapa:

—Sinku tantitawan, ishkey piskaditulami kan nir.

39 Chaynami Jesusqa tukuy chay runakunataqa wakpi kaypi muntun muntun tananllapapaq willaran chay qiwakunapina.

40 Chaymi paykunaqa kada muntunpi syin, syin; chaynulla sinkwinta, sinkwinta ima taranllapa.

41 Chaynu tashallapana katingami, Jesusqa chay sinku tantitawan, ishkey piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu pakir yaçhakuqninkunata quran tukuyla chaypi kaq runakunata aypachinanllapapaq. Chaynumi chay ishkey piskaditutapis tukuylata aypachiranllapa.

42 Chaynumi tukuyla mikuranllapa tiqlananllapakaman.

43 Chaymantaqami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantaqa dusi kanasta untaraqta tantaranllapa.

44 Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapagaqami ullqkunala sinku mil (5,000) karanllapa.

Jesusmi yakupa ananta puriran
(Mt 14.22-27; Jn 6.15-21)

45 Chaymanta Jesusqa yaçhakuqninkunata yaku karruman iqachiran, rir çhaskinanllapapaq quçhapa uklawnin Betsaida pwibluman paymantaqa naypaqta. Nataq payqa chaylapi kidarana tukuyla dispidikur riranllapakaman.

46 Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran Taytanman mañakuq.

47 Limpu amsayatinnaqa yaku karruqa chay quçha çhaypipina karan. Piru Jesús payla pachapi karmi,

48 rikaran chay yaku karruqa mana yaqqa riyta puytiqtachu. Chaqa naypanllapalawmantami kusala jwirtti wayra shamuyaran. Limpu achkiyaqpinaqa, Jesusqa yaku ananllata riran yaçhakuqninkunalawman. Piru chaynu paykunaman riyarmapis, dirichu pasar rinaq yupay tukuran.

49-50 Chaynu yakupa ananta riqta tukuy yaĉhakuqninkuna rikarmi, kusalata manchakur “¡Wakqami aya!” nir kusata qayĉhakuranllapa. Chaymantami Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

—¡Shachinakur ama manchakuyllapachu! ¡Nuqami kani! nir.

51 Chaynu nirmi, payqa chay yaku karruman iqaran. Chaymi ashwan wayraqa limpu qasillaran. Chayta rikarmi paykunaqa limpu dispan-takaranllapa.

52 Chaqa manari intrakashallapachu karan Jesús chay tantitakunawan milagruta ruratin rikarmapis, mana allita paypi kriyishanllaparayku.

Jesusmi Genesaretpi qishaqkunata allicharan

(Mt 14.34-36)

53 Chaymanta chay atun quĉhata pasarqa, Genesaret lugarman ĉharanllapa. Chaymi ashwan chay yaku manyapina yaku karrutaqa watar dijaranllapa.

54 Piru chaypi taqkunaqami yaku karrumanta ishkiqlata Jestusaqa riqsir-anllapa.

55 Chaymi chay rikaqkunaqa rir tukuyla may lugarkunapi parlaku-ran Jesuspaqqa. Chayraykumi kusala achka qishaqkunata wintur ima ĉhachimuranllapa Jesusman.

56 Chaymi Jesusqa maylawpi nir yaĉharllapaqa, chay may riyashan nankunapi ima qishaqninllapakunataqa apar yarachiqlapa. Michka pwiblukunapi, ĉhakrankunapi, nankunapi ima katinmapis, qishaqninllapa-taqa yarachiqlapa. Chaymi kusalata Jestusaqa rugaranllapa raĉhpanpa manyanlamatapis kamananllapapaq. Chaynu chay raĉhpanpa manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

7

Mana allin yarpuyinichikmi uchakuchimanchik

(Mt 15.1-20)

1 Chaymantami Jesusman qimikaranllapa fariseo runakuna, Moisés man-takushanta wakin yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima. Paykunaqami Jerusalen-manta ĉhamusha karanllapa.

2 Chaymi paykuna rikayatin, Jesupa wakin yaĉhakuqninkunaqa mana makinta paqakurchu mikuranllapa. Chaynuqami mana ruraranllapachu chay paqakuna kustumritaqa. Chaymi kusala mana allinta yarpuchiran paykunataqa.

3 Chaqa chay fariseukuna, chaynulla tukuy Israelmanta kaqkunaqami unay rukunllapakunapa kustumrinllawan kar, chay paqakuna kustumrita mana rurarqa mana mikuyta puytiqlapachu.

4 Chaynulla rantiq rir, tikrakamuraqa chay paqakuna kustumrita ru-rar, kusalata paqakur mikuqllapa. Chaynulla chay kustumrinraykuqami kaykunata kusalata paqaqllapa: Basu upyananllapata; jarrankunata, jyirru mankanunata, mantankunata ima.

5 Chayraykumi chay fariseo runakuna chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa, Jestusaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq yaĉhakuqninkikunaqa unay rukunchikkunapa kustumrin nis-hannulla mana rurar, makinllapata mana paqakur mikunllapaqa? nir.

6 Chaynu nitinmi Jesusqa paykunataqa niran:

—¡Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna! Waknupaĉĉi Dyuspa unay rimaqnin Isaiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa niqmi:
Kay pwiblumanta runakunaqami shiminllapalawan kasumanllapa.

Piru yarpuyinllapapiqami mana chiqaptaqa kasumanllapachu.

⁷ Chayraykumi yanqalla aduramaqllapa yupay tukunllapamapis.

Chaqa chay yaĉhachikuyashan chaykunapis yanqa runakunapa yaĉhachikuyninla imami nir.

⁸ Chaqa qamkunaqami Dyus mantakushanta mana kasurchu, runakunapa kustumrinlata rurar kawsankillapa. [Chaynulla basu upyanaykillapata, jarraykillapata, uk kusa achka imakunata paqankillapa ima.]

⁹ Jesusqami niranpis:

“Qamkunaqami chay kustumrikillapata ruranaaykillaparaykula, Dyus mantakushantaqa mana kasunkillapachu.

¹⁰ Chaqa Moisesqami Dyus nitin kaynu nir mantakuran: ‘Taytaykita maykita kusa rispituwan kasuyllapa. Chay mayqanpis taytanta mamanta ĉhiqniqkunaqami wanuchikasha kanqallapa’ nir.

¹¹ Piru qamkunaqami ninkillapa, uk runaqa niyta puytin taytanta mamanta: ‘Manami yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha kani Dyusta’ nir.

¹² Chaynu nirmi ninkillapa: ‘Mayqanpis chaynu niqqami manana taytanta, mamantaqa yanapayta puytinnachu’ nir.

¹³ Chaynuqami ninkillapa, Dyus mantakushanta mana kasurnachu, ashwan qamkunapa kusala achka kustumrikillapalatana yaĉhachikur kawsanaykillapapaq”.

¹⁴ Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:

“Allita uyakumarmi, intrakayllapa. Chaqa nishaykillapa:

¹⁵ Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu. Ashwanmi mayqantapis yarpuyinllamanta kusala mana allin yarpuyin llugshimuq uchakuchin. [

¹⁶ Chaymi nishunillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir]”.

¹⁷ Chaymantami Jesusqa chay achka runakunata chaypi dijar rirnaqa, uk wasiman yaykuran. Chaymi chay yaĉhakuqninkunaqa kaynu niranllapa: “Allita intrachimayllapa, chay naqa yaĉhachikushaykitaqa” nir.

¹⁸ Chaymi paykunataqa niran:

“ĉIma qamkunapischu mana intrakankillapa? Chaqa kaynumi niray: Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchakunchu nir.

¹⁹ Chaqa chay mikuyqa manami yarpuyinmanchu rin mikutinga. Ashwanmi paĉhanman rin, chaymantana kwirpunqa qashan itakamun”.

Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran tukuy mikuyqashi allin mikunapaqqa nir.

²⁰ Chaynullami niranpis:

“Uk runapa yarpuyinmanta kusala mana allin yarpuyin llugshimuqmi uchakuchin.

²¹ Chaqa uk runapa yarpuyinmantaqami mana allin yarpuykuna llugshimun. Chaymi musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla kayta yarpun. Chaynulla suwakuyta, wanuchikuyta ima yarpunllapa.

²² Chaynullami ukwan ukwan kayta, ukpa imankunata munapakuyta, mana allinta rurakuyta, llullachikuyta, yanqalla imantapis tukchiyta, ĉhiqnikuyta, ukpa washanta rimayta, kusa kani niyta ima yarpunllapa. Chaynullami mana yarpuyinijun yupay purinllapa.

²³ Chaymi tukuy kay rigchaq mana allin yarpuykunaqa runapa yarpuyinllamanta llugshimun. Chaynu karmi, ashwan runataqa uchakuchin”.

*Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro pwibluman [chaynulla Sidón pwibluman ima]. Chayman çharqa, mana mayqanpis yaçhananpaqchu uk wasiman yaykuran. Piru chaynu mana yaçhananllapata munatinmapismi ashwan tukuyla yaçharanllapana.

²⁵⁻²⁶ Chaymi uk warmisita shamuran payman. Paypa warmi wamranmi dyablupa yarpuyinwan kaq. Chaymi shamur Jesuspa naypanpi qunqurikur, kusalata rugaran wamranmanta chay dyablupa yarpuyinanta itakunanpaq. Chay warmisitaqami mana Israelmantachu karan. Ashwanmi Sirofenicia lugarmanta karan.

²⁷ Piru Jesusqa niran:

—Dijay wamraykunataraq puntataqa qarashaq. Chaqa manami allinchi wamranchikpa mikunanta kitar allqitukunata qaranapaqqa nir.

²⁸ Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqitukunamapismi, misapa çhakinpi karqa chay wamritukuna ishkichishanlamatapis mikun nir.

²⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, chiqaptami ninki! Rikuynari. Chaqa chay dyablupa yarpuyinqami wamraykimantaqa lluqshishana nir.

³⁰ Chaymi warmiqqa wasinman rir çharqa, wamrantaqa mantanpi usuraqta tariran. Piru chay dyablupa yarpuyinqami lluqshishana karan.

Jesusmi upa gaguta allicharan

³¹ Chaymantami Jesusqa chay Tiro pwiblumanta lluqshir rir Sidón pwibluta, Decapolispa pwiblitunkunata pasar imana, çharan Galilea shutiq quçhapa manyanman.

³² Chayman çhatinmi payman apamuranllapa uk upa gagu runata. Chaymi rugaranllapa makinta ananpi çhurarla allichananpaq.

³³ Chaymantami Jesusqa chay runataqa tukuy chaypi kaqkunamantaqa uklawman apar, rinrinkunaman didunta itaran. Chaynulla tuqayninwan didunta nuyuchir chay runapa qallunta nuyuchiran.

³⁴ Chaymantami unaq syiluman chapakur, kusala jwirtita amayninta urqur, niran: “¡Efata!” (Rimayninpiqa niyaran: “¡Kiçhakay!” nir).

³⁵ Chaynu nitinlami chay runapa rinrinkunaqa kiçhakaranna. Qallunpis alliyatin, rimayta puytiranna.

³⁶ Chaymantami Jesusqa chaypi kaqkunata willaran ama mayqantapis willananllapapaqchu chayta rurashanpaqqa. Piru chaynu mayqantapis mana willananpaqchu kutir kutir nitinmapis, ashwan kusalata parlakuranllapa.

³⁷ Chaymi runakunaqa kusa dispantakashalla niyaqllapa: “Kusa allintami imatapis rurayan. ¡Chaqa upakunatapis uyakuchiyan! Chaynulla mudukunatapis rimachiyan ima” nir.

8

Jesusmi kwatru mil runakunata qararan

(Mt 15.32-39)

¹ Chaymantami qashan uk diyapi Jesusman kusa achka runakuna tantakaran. Piru manami imapis mikunanllapapaq karanchu. Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata qayamur niran:

²—Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu.

³ Chaymi mana qarar wasinllapaman kaçhatiyqa, imanupiqã riyar mal-lapqãq imanmanllapa. Chaqa wakinkunaqãmi kusala largu maymanta shamushallapa.

⁴ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niran:

–Piru, çimanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqãnpis tayashanllapa lugarpiqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.

⁵ Jesusqa tapuran paykunataqa:

–¿Aykataq kan tantitaykillapaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

–Syiti tantitalami kan nir.

⁶ Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq. Chaymi, chay syiti tantitata aypar payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaçhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiranllapa.

⁷ Chaynullami karanpis ayka piskaditukuna. Chaymi aypar Dyusta payji nirqa, yaçhakuqninkunata quran aypachikunanllapapaq.

⁸ Chaynumi tukuyin tiqlanankaman mikuranllapa. Ashwanmi sub-rankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa.

⁹ Piru chay mikusha chaykunaqãmi kwatru mil (4,000) yupay karanllapa. Chaymantami Jesusqa tukuyta dispidirna,

¹⁰ yaçhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapa uk lugar Dalmanuta shutiqmanna.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Chaymantami fariseo runakuna çhamur Jesuswan willanakuq qallari-ranllapa. Chaymi mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa: “Chiqapta Dyusmanta shamushayki nir yaçhanayllapapaqqa uk milagruta ruray” nir.

¹² Chaymi Jesusqa kusa jwirtita amayninta urqur, niran: “¿Imaraykutaq kay runakunaqa milagrukunatarãq ruranaypaq mañamanqa? Chiqaptami nishaykillapa: Manami ima milagrumatapis qamkunapaqqa rurashaqchu nir”.

¹³ Chaynu nirnaqãmi, paykunalatana chaypi dijar qashan yaku karruman iqar riranna chay atun quçhapa uklaw manyanmanna.

Fariseukunapa mana allin yaçhachikuyininkuna

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Jesuspa yaçhakuqninkunaqa qunqar mana imalatapis apashallapachu karan mikunanllapapaqqa. Piru yaku karrupina karqa kwintata qukaranllapa, uk tantitalata apayanllapa nir.

¹⁵ Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

–Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo runakunapa, chaynulla Herodespa libaduranllapamanta nir.

¹⁶ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa, tanta mana kashanraykumi chaynuqa nimayashunllapa ninakuranllapa.

¹⁷ Chaynu yarpuyanllapa nir yaçhayashanraykumi, Jesusqa kaynu niran:

–¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu? nirqa. ¿Ima manaraqchu intrakanillapa? ¿Manaraqchu kwintata qukanillapa? ¿Ima kwichkachu yarpuynikillapaqa mana intrakan?

¹⁸ ¿Ima nawiyjun karmapischu mana rikashaykillapa rurashayta? ¿Ima rinrikillapa karmapischu mana uyaman? Chaynulla ¿mananachu yarpunkil-lapa chay,

19 sinku tantitamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaynu qaraktiyqa, mabir *çayka* kanasta untataq subrantaqa tantaraykillapa?

Paykunaqa niran:

—Dusi kanastata nir.

20 —Ma, chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiyqa, *çayka* kanasta untataq subrantaqa tantaraykillapa?

Paykunaqa niran:

—Syiti kanastata nir.

21 Piru Jesusqa paykunataqa niran:

—*çIma* manaraqchu intrakankillapa? nir.*

Jesumi uk syiguta allicharan

22 Chaynu riyarllapami *çharanllapa* Betsaida pwibluman. Chaypiqami apamuranllapa uk syigu runata Jesusman kamarla allichanapaq.

23 Chaymi Jesusqa chay syigutaqa makinmanta aysakur, pwiblumanta waqtalawman aparan. Chaymantami tuqayninwan runapa nawinkunata nuyuchir, makinta ananman *çhurar*, tapuran:

—*çImallataqachu rikayta puytinkina?* nir.

24 Chaymi chay runaqa chapakuq qallarirna, niran:

—Rikaninami runakunataqa qirukunata yupay. Piru puriqtami rikayani nir.

25 Chaymi Jesusqa makinwan chay runapa nawinta qashan kamatin, kusalata chapakuyarqa, allinna kidaran. Chaymi tukuy imatapis rikayta puytiranna.

26 Chaymantami Jesusqa chay runataqa wasikiman riyna nirqa, kaynu niranpis:

—Amami chay pwibluman yaykunkichu. [Chaynulla kay rurashaytaqa amami mayqantapis willankichu] nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan Cesarea Filipino pwibluman riranllapa. Chaynu riyarmi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir tapuran:

—*çNuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa?* nir.

28 Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuyapaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

29 —Qamkunapaq-shuyapaqa, *çmayqantaq kani?* —nir tapuran yaçhakuqninkunataqa.

Chaymi Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.

30 Chaynu nitinmi, Jesusqa paykunata willaran ama mayqantapis paypaqqa parlananllapapaqchu nir.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir yaçhachiq qallariran: Dyusmanta Shamüq Runataqami chay ruku kaq mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar

* 8:21 Jesusqa libadurapaq rimarqa manami tantapaqchu niyaran. Ashwanmi chay fariseo runakuna kusala mana allinta yaçhachikuyashanpaq rimayaran.

yaĉhachikuqkuna ima ĉhiqnir kusalata qischanqallapa. Chaynu qischarmi wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa nir.

32 Chaynu nirmi, kusalata willar intrachiran paykunataqa. Chaymi, Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar, anyaqnulla willaran ama chaynu rimanapaqachu.

33 Piru Jesusqami tikrakar wakın yaĉhakuqninkunata chapar, Pedrutaqa kaynu nir anyaran:

—jAshuy naypaymantaqa dyablu! † Qamqami Dyus munashantaqa mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula rurachimanayanki nir.

34 Chaymanta Jesusqa yaĉhakuqninkunata chaynulla chaypi kaqkunata qayamur kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa yaĉhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manchakurchu nuqalapi yarpur shachinakunqallapa.

35 Chaqa mayqanpis paykuna munashannula bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chaynulla shumaq rimayniyta yaĉhachikushanrayku qischar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

36 Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi kaq iman munashanta tantakur mana washakatinga, ĉimapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa?

37 jUk runachu achka imata pagrakur washakayta puytinman? jManami!

38 Piru mayqanpis nuqamanta chaynulla rimayniymanta ima kay mana kriyishanrayku kusala uchasapa runakunapa naypanpi pinqakutingami, Dyusmanta Shamuq Runapis Taytanpa kusa llipyalla pudirninwan shamurqa, kusa allinla angelkunapa naypanpimapis pinqakunqa”.

9

1 Chaynullami Jesusqa niranpis:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kaypi kawsaqkunaqa wakınllaqa Dyus kusa pudirninwan mantakuqtaqa rikanqallapa manaraq wanuyarchu nir.

Jesumi llipya intirupaq tikrakan
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

2 Chaymanta saysi diyakuna pasashana katinga, Jesusqa kusa unaq sirkanman riran, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima, paykunalata apar. Chaymi chay kimsa yaĉhakuqninkunapa naypanpi Jesuspa qaqlanqa, kusala ukman shumaqpaq tikrakan.

3 Chaynulla raĉpanmapis kusala yuraq llipya intirupaq tikrakan. Chaqa manami mayqanpis raĉpata kusalata paqarmapis chaynu yuraqchayanqachu.

4 Chaymi yaĉhakuqninkunaqa rikaranllapa Jesusta, Eliaswan, Moiseswan ima parlaqta.

5-6 Chaynu rikarqami paykunaqa kusalata manchakuranllapa. Chaymi Pedruqa kusa manchakushalla mana imata nishaq nir yaĉarchu, kaynu niran Jesustaqa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, jkaypiqami kusala allin kanchikllapa! Rurashaqlapa kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta-shuypaqa Eliaspaq nir.

7 Chaykamanqami, puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

† 8:33 Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
¡Paylatami kasunkillapa!” nir.

⁸Chaymi chay kutilla tukuy ladunman chapakurqa, manana mayqantapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusta paylatana rikaranllapa.

⁹Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuyatinllapanaqa Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

¹⁰Chaymi paykunaqa mana mayqantapis parlaranllapachu, michka paykuna chay “Wanur kawsamushaq” nishanpaq mana intrakasha karmapis. Chaynu mana intrakashanllaparaykumi kusalata tapunakuyaqllapa.

¹¹Chaymi Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Chaynu katinga, çimapaqtaq Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta naypaqtaqa shamuyanqa ninllapa? nir.

¹²Jesusqa paykunataqa niran:

—Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa. Chaqa, çimapaqtaq Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: ‘Dyusmanta Shamuq Runataqashi çhiqnir kusalata qischayanqallapa?’ nirqa.

¹³Chaymi nishaykillapa: Eliasqami shamushana. Chaynu shamutinmi, Dyus nitin iskribikashanulla mana kwintacharchu paykuna munashanulla ruraranllapa nir.*

*Jesumi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

¹⁴Chaymanta Jesusqa chay kimsa yaçhakuqninwan tikrakamurqa, chay wakin yaçhakuqninkunataqa kusala achka runakunawan tariran. Chaypiqami karan Moisés mantakushanta wakin yaçhar yaçhachikuq runakuna ima. Chaymi paykunaqa Jesuspa yaçhakuqninkunawan kusalata willanakuyashallapa karan. Chaykamanmi Jesusqa çhamuran.

¹⁵Chaynu Jesús çhamutin rikarmi tukuylla chay runakunaqa kusa dispan-takashalla kallparanllapa Jesusta saludaq.

¹⁶Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

—¿Imapaqtaq paykunawan kusalata willanakuyaraykillapa? nir.

¹⁷Chaypi kaqkunamanta ukqami niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, wamraytami apamusha kani qamman. Chaqa dyablupa yarpuyinmi limpu muduchar dijasha.

¹⁸Chaymi maypi katinpis dyablupa yarpuyinqa wamraytaqa atakita qur usuraqtana dijan. Chaynulla shiminmanta kusalata pusquta itakuchir, Kirunmatapis kusalata richyachir ima wanushata yupayna dijan. Chaymi chay yaçhakuqninkunata mañakuray dyablupa yarpuyintaqa itakunanpaq. Piru manami puytishallapachu nir.

¹⁹Jesusqa niran:

—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qischakashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.

* **9:13** Kaypiqami Eliaspa shutinwan Shutichikuq Juanpaq rimayan. Payqari Eliasnu karan. Rikay San Mateo 17.13.

20 Chaymi chay wamrataqa Jesusman aparanllapa. Chaynu apatinllapaqa, chay dyablupa yarpuyninga Jesusta rikarqa, wamrata atakita qur pachaman ratachir ribulkachiran, shiminmanta pusquta itakuchiran ima.

21 Chaymi Jesusqa wamrapa taytantaqa kaynu nir tapuran:

—¿Ima tiyimpumanta-pachataq wamraykiqa waknu qischakan? nir.

Taytanqa niran:

—Takshitunmanta-pacha.

22 Chaymi wak dyablupa yarpuyninga kutir kutir ninaman, yakuman ima itasha wanuchinanpaq. Chayraykumi puytiq yupay karqa, llakipar yanapamayllapari nir.

23 Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¿Imaraykutaq puytiq yupay karqa yanapamayllapari nimanki? Chaqa tukuy kriyiqkunapaqqami imapis ruraypaq † nir.

24 Chaynu nitinmi chay wamrapa taytanqa kusala jwirtita kaynu nir gayçhakuran:

—Nuqaqami kriyini, Taytituy. Ashwan [yanapamay-ari masna kriyina]yapaq! nir.

25 Chaymantami Jesusqa kusala achka runakuna tantakamuqta rikarqa, chay dyablupa yarpuyninga kaynu nir anyaranna:

—Muduchakuq chaynulla upachakuq dyablupa yarpuyninga, nuqami mantashuni kay wamramantaqa luqshir, amana qashanqa yaykunkinachu nir.

26 Chaynu nitinmi, chay dyablupa yarpuyninga wamrataqa qashan atakita qur; pachaman ratachir wanushata yupay dijar luqshiranna. Chaymi rikaqkunaqa niyaranllapa: “Ashwanmi wamraqa wanunna” nir.

27 Piru Jesusqami wamrataqa makinmanta chutar sharichimuran. Chaymi ashwan wamraqa sharanna.

28 Chaymantami Jesusqa uk wasiman yaykuran. Chaypimi yaçhakuqninkunaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuyninga mana itakuyta puytisha kashaqllapaqa? nir.

29 Jesusqami niran paykunataqa:

—Waknu riqchaq dyablupa yarpuyninga mana chaynulaqa uk runamantaqa itakunchikchu. Ashwanmi [ayunar] Dyusman kusalata mañakur ima itakuyta puytinchik nir.

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30-31 Chaymanta, Jesusqa yaçhakuqninkunawan rirqa pasaran Galilea pwiblupa lugarninkunata. Piru payqami mana munaranchu mayqanpis mayta risha nir yaçhananllapaqa. Chaqa yaçhakuqninkunatami kaynu nir yaçhachiyaran:

“Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa. Chaynu qukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

32 Chaynu nir willatinmi yaçhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaynulla tapunanllapaqmapis kusalatari manchakuyaranllapa.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Chaymantami Capernaúm pwibluman çharnaqa, uk wasiman yaykuranllapa. Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu nir tapuran:

† 9:23 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kriyitkiqami imapis rurakanqa. Chaqa tukuy kriyiqkunapaqqami imapis ruraypaq” nir.

—¿Imanirtaq qamkunaqa nanpi willanakuyaraykillapa? nir.

³⁴ Piru paykunaqami pingakur mana imatapis nirchu uyarala kidaranllapa. Chaqa nanpiqami willanakusha karanllapa, mayqanninllapashi kusa mas allin kanqa nir.

³⁵ Chaymantami Jesusqa taran. Chaymi dusi yaçhakuqninkunata qayar, kaynu niran:

—Mayqanpis kusa kayta munaqqami mana kwintachaypaqla tikrakar, uk sirbikuq yupay kar wakinninllapatana yanapanmanllapa.

³⁶ Chaynu nirmi, uk wamrituta paykunapa çhaypinman apar, marqakur kaynu niran:

³⁷ —Mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan. Piru manami nuqalatachu samachimayan, ashwanmi chay mayqançi kaçhamasha chaytapis samachiyan nir.

*Mana kuntramaqninchikqami ashwan faburninchik
(Lc 9.49-50; Mt 10.42)*

³⁸ Chaymantami yaçhakuqnin Juanqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuyinkunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa niraylla ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqa mana nuqanchikkunawanqa purinchu.

³⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Ama 'Mana' niyllapachu. Chaqa mayqanpis nuqapa shutiyan milagru rurayarqa, manami chay kutilla kuntray rimayta puytiyanqachu.

⁴⁰ Ashwanmi nuqanchikpa mana kuntranchik karqa, nuqanchikpa faburninchik kanqa.

⁴¹ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis qamkunata nuqapi kriyishaykil-laparayku uk jarru yakituta upyachishuqllapaqami, kusa shumaq allin imakunatana aypañqallapa Dyusmantaqa nir.

*Kuytawkish uchakutkillapa
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)*

⁴² Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamrituykuna yupay kaqkunata uchakuchiqqunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapapaq.

⁴³ Imanupi makiki uchakuchishutinmaqa, pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyla kwirpuyki tukuy tyimpupaq chay infyirnupi nina maydiyapis mana wanuqpi qis-chakanaykimantaqa.

⁴⁴⁻⁴⁸ Chaynulla çhakiki uchakuchishutinmaqa, pitir itakuy. Chaqa allinmi kanqa kuju, tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq, ishkantin çhakikiwan infyirnumanna itakukanaykimantaqa. Chaynullami nawiki uchakuchishutinpis, urgur itakuy. Chaqa allinmi kanqa uk nawiyjunla, Dyus mantakuyashanman yaykunaykipaq, ishkantin nawikiwan infyirnuman itakukanaykimantaqa. Chaqa chaypiqami ñushi chaynulla ninamapis maydiyapis mana wanunchu.

⁴⁹ Chaymi chaypiqa imanutaq aychamataqa kaçhiwan salanchik chaynu ninawan kusalata qisçhakankillapa.

⁵⁰ Chayraykumi qamkunapis kay pachapiqa imanutaq kaçhimaqa kusalata sirbin chaynu kar uknikillapa uknikillapa kusa shumaqta

kawsayllapa. Chaqa uk kaçhi lampaqyatinga, ¿imanunari qamkunaqa qashan shumaqchankillapa?

10

Jesús yaçhachikuran warmiwan dijanakuqpaq

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesusqami chay Capernaúm pwiblumanta lluqshir rir, Judeapa lugar-ninkunaman çharan. Chaymanta rirmi, riyu Jordanpa chimpanmanna çharan. Chaymi chaymanpis kusala achka runakuna tantakamutin Jesusqa yaçhachiran imanutaq yaçhachikuq chaynulla.

² Chaymantami wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir imanimashunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:

—¿Allinchu kanqa uk runa warminta dijananpaqqa? nir.

³ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Ima nirtaq Moisesqa mantashuranllapa?

⁴ Paykunaqa niran:

—Moisesmi niran, uk runa warminta dijanarqashi karguyjunkunapi kartata rurur warminta qurqashi chiqanchakayta puytin nir.

⁵ Chaynu nitinllapaqa Jesusqa paykunata niran:

—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moisesqa chaynuqa mantakuran.

⁶ Piru Dyusqami puntamanta-pacha runata, warmita ruraran.

⁷ Chayraykumi, 'Uk runa warminwan kasararqa, taytanta mamanta dijanqa.

⁸ Chaymi ashwan warminwanqa uk kwirpu yupaylana kawsanqallapa' nir. Chaynuqami mana ishkanachu, ashwan uklana.

⁹ Chayraykumi uk runa warminwan uk kwirpulana kananpaq Dyus nishanrayku, mana mayqanpis, paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchu.

¹⁰ Chaymanta Jesusqa wasipina katinga, yaçhakuqninkunaqa chay yaçhachikushanpaq tapuranllapa.

¹¹ Jesusqa niran:

“Mayqanpis warminta dijar qashan ukwan kasararqami kusala saqratana uchakuyan.

¹² Chaynulla warmipis runanta dijar, ukwan kasararqa kusala saqratana uchakuyan, punta runanta dijashanrayku” nir.

Jesumi wamrakunata bindisiran

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, bindisininpaq. Piru yaçhakuqninkunaqami chay wamrakunata apamuqkunataqa anaranllapa.

¹⁴ Chayta rikarmi, Jesusqa piñakur yaçhakuqninkunataqa niran:

“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa Dyus mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunalapaq.

¹⁵ Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman yaykunaqkunagami kay wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu karqami Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu”.

¹⁶ Chaynu nirnaqami wamritukunata, marqakur makinkunata ananman çhurar bindisiran.

Kusala imayjun runami Jesuswan parlaran

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

17 Chaymanta Jesús riyatinnaqa uk runa kallpar shamur naypalanpi qunqurikur kaynu nir tapuran:

–Kusa allinla yaĉhachikuq taytituy, ĉimatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

18 Chaymi Jesusqa niran:

–ĉImapaqtaq kusa allin nimanki? Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus.

19 Chaqa qamqami Dyus mantakushankunataqa yaĉhankina. Chaypiqami nin: ‘Ama uk uk warmiwan kaychu; ama wanuchikuychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu; ama uknikita imapipis llullachiychu chaynulla taytaykita, mamaykita kasuy’ nir.

20 Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:

–Yaĉhachikuq Taytituy, tukuy chaykunataqami takshaymanta-pacha rurashana kani nir.

21 Chaymi Jesusqa chapar kusalata llakipar, niran:

–Uksitumi faltashuyan ruranaykipaqqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta ruranaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.*

22 Chaynu Jesús nitinmi, chay runaqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan.

23 Chaymi Jesusqa, ridurninman chapakur yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:

–Kusa trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, Dyus mantakuyashanman yaykunanpaqqa.

24 Chaynu nitin uyaparmi, yaĉhakuqninkunaqa kusata yarpupakuranllapa: “ĉImanutaq chaynuqa kanqa?” nir.

Chaymi Jesusqa qashan niran:

–Wamrituykuna ĉkusalata trabajusumi Dyus mantakuyashanman mayqanpis yaykunanpaqqa!

25 Chaymi chay kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamillus dasla pasayta puytinman uk awjapa uĉhkitunta nir.

26 Chaynu nitin uyaparmi kusala masta yarpupakuranllapa. Chaymi ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapunakuyaqllapa:

–Chaynu katinga ĉpitaq washakayta puytayanqa? nir.

27 Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:

–Runakanapaqqami kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaqshuypaqami tukuy imapis ruraypaq nir.

28 Chaynu nitinga, Pedruqa kaynu niq qallariran:

–Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinllapa.

29 Jesusqa niran:

–ĉhiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqarayku, chaynulla washakananllapapaq yaĉhachikushanrayku wasinta, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, [warminta,] wamrankunata, ĉhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqkunaqami,

30 kay pachapiqa syin kuti mas achkatana, wasikunata, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, wamrankunata,

* **10:21** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Ashwanmi nuqapi kriyishaykirayku kruspi wanuchishu-natinllapamapis ama manchakurchu shamutki nuqawanna rishun” nir.

ĉhakraŝkunata ima aypaŝqallapa miĉka kuŝalata qiŝĉakar imamaŝis. Nataq maydiya-ŝhuypaqa aŝwan tukuy tyimpupaq kawsaytana aypaŝqallapa.

³¹ Piru kanan tyimpukunapi aĉka runakuna kusana kaqkunaqami, ĉay tyimpuqa mana imapaqŝis ŝirbiŝqachu. ĉaynulla aĉka kanan tyimpukuna mana kwintachaypaq kaqkunami, aŝwan ĉay tyimpuqa kuŝa niŝhapaqna riqŝikanqallapa.

Qaŝanmi Jeŝuŝqa wanuŝaqna niran

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² ĉaymantami Jeŝuŝqa yaĉĉakuŝninkunawan Jeruŝalenman riq qallaritinllapa, payqa yaĉĉakuŝninkunapa naypanta riyaran. Piru yaĉĉakuŝninkunaqami kuŝa diŝpantakaŝhalla riyaranllapa. Nataq ĉay wakinkuna ikita riqkunaŝhuypaqa kuŝalata manĉakur ima riyaranllapa. ĉaymi Jeŝuŝqa duŝi yaĉĉakuŝninkunata qayar uklawman apar, qaŝan kaynu nir willayaran:

³³ “Qamkuna rikayayaŝkillapanumi kananaq riyaniĉkillapana Jeruŝalenman. ĉaypimi Dyusmanta ŝamuq Runataqa qukunqallapa, kurakunapa mantakuŝninkunaman, Moiŝeŝ mantakuŝhanta yaĉĉar yaĉĉaĉikuqkunaman ima. ĉaymi aŝwan paykunaqa wanuĉinanllapapaq nir mantakur, mana Iŝraelmanta runakunamanna qukunqallapa.

³⁴ ĉaymi paykunaqa kuŝalata burllakar, tuqapar, wipyar imanaqa wanuĉinqallapa. Piru kiŝma diyamantaqami qaŝan kawaŝmunqa” nir.

Santiaguwan, Juanmi Jeŝuŝta mañakuranllapa

(Mt 20.20-28)

³⁵ ĉaymantami Zebedeupa wamrankuna Santiaguwan Juanqa, Jeŝuŝman qimikar kaynu niranllapa:

—Yaĉĉaĉikuq Taytituy, mañayaŝki uk faburta ruramanaykillapapaq.

³⁶ Jeŝuŝqa niran:

—ĉimatataq qamkunapaq ruranayta munayaniĉkillapa? nir.

³⁷ Paykunaqa niran:

—Imaraq taytituy, qam ĉay kuŝala ŝhumaq mantakuynikiŝi manĉakurqami, qam niĉki ukniyllapaqa allilaw qiĉqaykiŝi tanqa; nataq ukniyllapaŝhuypaqa iĉuqlaw qiĉqaykiŝiŝina nir.

³⁸ ĉaynu niĉinmi Jeŝuŝqa paykunataqa niran:

—Manami qamkunaqa imata mañakuyaniĉkillapa nirmaŝis yaĉĉaniĉkillapachu. Tapuŝayaĉkillapa: ĉikuŝala ŝaqra ayaq yakuta upyaq yupay qiŝĉakar wanuyayaŝq, ĉaynu qiŝĉakaytachu puŝtyianiĉkillapa kanqa? nir. †

³⁹ ĉaymi paykunaqa niran:

—Ari Taytituy nir.

ĉaymi Jeŝuŝqa niran:

—ĉiĉqaptami qamkunapiŝi kuŝalata qiŝĉakaniĉkillapa, nuqa qiŝĉakaŝhayanulla.

⁴⁰ Piru ĉay mantakunaypi tar allilawpi manaqa ĉay iĉuqlaw qiĉqaypi taĉiŝhunayllapapaqqami mana nuqaqa yaĉĉaniĉu. Aŝwanmi ĉay mayqanpaqĉi ĉaykunaqa kamakaŝa ĉaykunamani ĉaypiqa tayanqallapa nir.

⁴¹ Piru ĉay wakin dyiŝ kaq yaĉĉakuŝninkunaqami, ĉaynu nir mañakuqta uyaparqa piñakuranllapa Santiaguwan Juanwan imaqa.

⁴² ĉaymi Jeŝuŝqa paykunata qayamur niran:

† 10:38 Caŝtillanupi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intraniĉmanĉik qiŝĉakaytachu puŝtinki nuqa qiŝĉakayaŝaŝq ĉay yupay nir.

—Qamkuna yaĉhashaykillapanu, chay mana Israel runakunapa mantakuqninkunaqami, chay pwiblunmanta kaq runakunataqa paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa.

⁴³ Piru qamkunapiqami ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yu-pay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa.

⁴⁴ Chayraykumi qamkunamanta uknikillapa kusa kayta munarqa, tukuypa sirbiqninna kayllapa.

⁴⁵ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runamaqami sirbikuq shamuran mana payta sirbinanllapapaqchu. Chaymi ashwan kusala achka runakunata uchanmanta washananrayku, wanunqa.

Jesusmi syigu Bartimeuta allicharan

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Chaymantami ĉaranllapa Jericó pwiblumanna. Chaymanta chay pwiblumanta llugshir yaĉhakuqninkunawan chaynulla kusala achka runakunawan ima riyatinllapami nan qichqalanpi uk syigu runa Bartimeo shutiq tayasha karan, limusnata mañakur. Payqami Timeupa wamran karan.

⁴⁷ Chaymi Nazaretmanta Jesús pasaqta uyaparqa chay syiguqa, kaynu nir qayĉhakuran:

—¡Davidpa ayllun Jesús! ¡Llakipamastuy-ari! nir.

⁴⁸ Chaynu nitinmi, runakunaqa anyaranllapa upallananpaq. Piru payqami llallin kaynu nir qayĉhakuran:

—¡Davidpa ayllun Jesús! ¡Llakipamastuy-ari! nir.

⁴⁹ Chaymi Jesusqa chaypi shar, kaynu niran:

—Qayamuyllapa chay runataqa nir.

Chaymi kaynu nir qayamuranllapa:

—Aligriyakur, sharir shamuy. Jesusmi qayashuyan nir.

⁵⁰ Chaynu nitinllapami, chay runaqa qatakuna raĉpanta urqur itakur, piryar rir Jesusman qimikaran.

⁵¹ Chaymi Jesusqa tapuran:

—¿Imataq qampaq ruranayta munayanki? nir.

Payqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, nawiy rikakunantami munayani nir.

⁵² Jesusqa niran:

—Rikuyna. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.

Chaynu nitinmi chay kutilla rikakuranna. Chaymi ashwan kusalata aligriyar Jesuspa pullanna riran.

11

Jesusmi Jerusalemman yaykuranna

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesusqami yaĉhakuqninkunawan Jerusalemman riyar, yaqqa ĉhayarnaqa, Betfagé chaynulla Betania pwiblupa shipchankaqman ĉaranllapa. Kay pwiblukunaqami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ishkey yaĉhakuqninkunata qayamur,

² kaynu nir kaĉharan:

—Riyllapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman ĉarqami uk burru wataraqta tarinkillapa. Chay burrupiqami mana mayqanpis tasharaqchu. Chaymi kaĉhar apamunkillapa.

³ Piru mayqan imallata willashutinllapaqa ninkillapa: ‘Taytitunchikmi ministiyana, daskaqlami kaçhamunqa’ nir.

⁴ Chaynu nitin, rirqami kallipi punku yatankaqpi wataraqta burrutaqa tariranllapa. Chaymi kaçharanllapa apamunanpaq.

⁵ Piru wakin chaypi kaqkunami kaynu nir tapuranllapa:

–¿Imapaqtaq burruta kaçhayankillapa? nir.

⁶ Chaymi paykunaqa Jesús willashannulla nitinllapa, dijatinna aparanllapa.

⁷ Chaymi burrutaqa Jesusman apar raçhpankunata ananman çhuratinllapa Jesusqa anan taranna.

⁸ Piru chaypiqami karan kusala achka runakuna. Chaymi Jesús riyashanlawmanqa wakinqa raçhpanllapata çhukiranllapa. Nataq wakin-shuypaqami qirupa raprankunata kuchumur çhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa pasanapaq.

⁹ Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuyqa!

¹⁰ ¡Chaynulla kusa alabakashami kanqa

Davidpa ayllunmanta shamuy gubyirnunchikllapaqa!

¡Payqami unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa!” nir.

¹¹ Chaynu rirmi Jesusqa çharan Jerusalemmanqa. Chaymanta rir yaykuran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaynu yaykurmi tukuy chay ruripi kaqkunata alli rikaran. Chaymantami yaçhakuqnikunawan riranna Betania pwibluman. Chaqa kusa tardinari karan.

Jesusmi igus qiruta amana puqunanpaqchu niran
(Mt 21.18-19)

¹² Allaqningami Betania pwiblumanta riyarqa Jesusqa mallaqnaran.

¹³ Piru largukaqpi rikaran uk igus qiru kusa raprayjunta. Chaymi rir çharan, puquyninipismi kanqa nir yarpur. Piru ashwanmi rapranlata tariran, mana puquyniyjuntachu. Chaqa manari puqunan tyimpuraqchu karan.

¹⁴ Chayraykumi, chay igus qirutaqa * kaynu niran: “¡Kaymantaqami manana mayqanpis puquynikitaqa mikunqallapanachu!” nir. Chaynu nitinmi chay yaçhakuqnikunaqa uyaparanllapa.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Chaymantami Jerusalemman qashan çhamur, Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, chaypi rantikuqkunata, rantiqkunata ima limpu waqtaman itakuq çhurakaran. Chaynumi chay uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tikrar itakuran.

¹⁶ Chaymi payqa mana munaranchu mayqanpis imankunata charikur ima Dyusta adurananllapa wasiman yaykur pasanallapataqa.

¹⁷ Chaymi ashwan kaynu nir yaçhachiq qallariran:

* **11:14** Chay igus qiruqami intrachimanchik chay Israelmanta runakunapaq. Chaqa paykunaqami Dyusta kasuq tukur kusala raprayjun yupay karanllapa. Piru ukman mana allinkunata rurar imaqa, chay yura igus qiru mana puquyniyjunchu yupay karanllapa. Chaymi yanqa raprayjun yupayla paykunapis karan.

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami tukuy nasyunmanta runakuna nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shutinga’ nir. Piru qamkunagami suwakuqkunapa mañayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

¹⁸ Chaynu nitin uyaparmi chay kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna imaqa, yarpuranllapa imanullapis Jesusta wanuchinanllapapaq. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuyula runakunari yaçhachikutinga kusa dispantakashalla uyakuyaqllapa.

¹⁹ Chaymanta tutapayatinnaqami Jesusqa yaçhakuqninkunawan chay Jerusalemanta llugshir riranllapana.

Mana puquq igus qirumi chakiran
(Mt 21.19-22)

²⁰ Allaqmanta qashan riyarmi, chay igus qirupa yatanlata pasayar, rikananllapa limpu çhupanmanta-pacha chakishatana.

²¹ Chaymi Pedruqa, Jesús chay igus qiruta willashanpaq yarpur kaynu niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, rikay chay igus qiruta amana maydiyapis puqunanpaq nishaykiqami chakishana nir.

²² Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata niran:

—Allita Dyuspi kriyiyllapa.

²³ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Tayta Dyuspi tukuy shunqunwan kusallata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu, kay qaqata ‘Kaymanta ashur rir mar yakuman yaykuy’ nitinllapaqa, chaynu pasayanqa nir.

²⁴ Chayraykumi nishaykillapa: Qamkuna Tayta Dyusman mañakurqa kusallata kunfyakar, chay imataçhi mañakuyashaytaqa qumayanqa nir mañakuyllapa.

²⁵ Piru Dyusman mañakurqa, pirdunayllapa mana allinkunata rurashuqkunata. Chaynuqami syilumanta Taytaykillapa Dyusqa uchaykillapamantaqa pirdunashunqallapa. [

²⁶ Piru qamkuna ukkunata mana pirdunatkilapapaqa, syilumanta Taytaykillapa Dyuspi uchakushaykillapamantaqa mana pirdunashunqallapachu.]

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Chaymantaqami Jerusalén pwibluman çhar, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasi ruripi puriyatin, chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, Israel pwiblupa ruku mantaqninkuna ima payman qimikaranllapa.

²⁸ Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

²⁹⁻³⁰ Chaymi, Jesusqa niran:

—¡Ma nuqapis tapushutiylapa willamayllapa! ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus, manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamatkillapami, nuqapis willashaykillapa mayqan mantamatinmi kayta rurani nirmapis.

³¹ Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.

³² Nataq ‘Runakunalami kaçhamuran’ nishallapaqa, ¿imataq pasanqa?”

Piru manami chaynu niytaqa puytiranllapachu, runakunata manchashanllaparayku. Chaqa tukuydari kriyiqllapa Juanqashi Dyuspa chiqap rimaqnin karan nir.

³³ Chaymi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu nir.

Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuçapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

12

Jesumi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan

(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Chaymantami Jesusqa kumparasyunkunawan yaçhachikuq qallariran, kaynu nir:

“Uk runami çakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruraranpis uk quçhata chaypi binuta llugshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay çakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay çakranta arrintar riran largu mayta.

² Chaymanta kusicha tyimpu çhamutinqa, chay çakrapa amunqa kaçhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq.

³ Piru chay çakrapa kaqkunaqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata maqar ima, mana imatapis qurchu qatiçharanllapa.

⁴ Chaymantami chay çakrapa amunqa qashan uk sirbikuqninta kaçhamuran. Piru chayta-shuypaqami kusalata jurapar, [rumillawan sitar] umanmatapis lisyaranllapa.

⁵ Chaymantami qashan kaçhamuran ukta. Nataq chayta-shuypaqami aypar wanuchiranllapa. Chaymantami ukkunata kaçhatin, wakintaqa kusalata maqar qischaranllapa. Nataq wakinta-shuypaqa wanuchiranllapa.

⁶ “Piru tukukananta-shuypaqami kusala munashan wamrantana kaçhamuran. Chaqa payqami kaynu yarpuran: ‘Wamrayta-shuypaqami kusalata rispitar kasunqallapa’ nir.

⁷ Chayna wamranta kaçhatin, chay çakrapa kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay pachapa amunkunaqa kanallapapaq!’ nir.

⁸ Chaynu ninakurmi aypar wanuchir, çhakramantaqa urqurna itakuranllapa”.

⁹ Chaynu nirqa kaynu nir tapukuran paykunataqa:

“¿Chay çakrapa amun shamurqa, chay çakrapa kaqkunawanqa imataqa rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa? Chay çakrapa kaqkunataqa rir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay pachantaqa.

¹⁰ ¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashantaqa? Chaqa ninmi:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.

¹¹ Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran.

Chaymi ashwan paylata alabashunllapa’ nir”.

12 Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin chaypi kaq runakuna uyaparqa, kwintata qukuranllapa paykunapaq rimayan nir. * Chaymi Jesusta aypar prisunaranllapa. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku. Chaymi ashwan dijatinnllapana riran.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13 Chaymantami chay fariseo runakunaqa wakinninta chaynulla Herodespa wakinninta ima kačharanllapa rir, Jesusta tapur mana allinta rimachir, chaylapaqna uchachananllapapaq.

14 Chaymi paykunaqa Jesusman rir kaynu nir tapuranllapa:

—Yačhachikuq Taytituy, yačhanillapami qamqa Dyus munashannulla chiqapta rimar yačhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis qamqa mana kwintacharchu yačhachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yačhachikunkimapis. Piru, çallinchu kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq, manaqachu mana? Ima nimankillapataq, çagrasaqlapachu manaqachu mana? nir.

15 Piru Jesusqami kaykunaqa Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakunala nir yačhayashanrayku, kaynu niran:

—çImapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapapaq? Ma, apamuyllapa uk qillayta rikanaypaq nir.

16 Chaymi apamuranllapa uk qillayta. Chayna Jesusqa paykunata tapuran:

—çMayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? çMayqanpa shutintaq iskribikasha? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Gubyirnu Cesarpa nir.

17 Chaymi Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuypaqa Dyusta quyllapa nir.

Chaynu nitinmi kusa dispantakashalla kidaranllapa.

Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Chaymantami wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaqa chay runakunaqami ninllapa: “Manashi wanuqkunaqa qashanqa kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaqa kaynu tapuranllapa:

19 —Yačhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir iskribiran: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukinnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpapqa wamrayjun kanapaq’ * nir.

20 Chaynu katinmi tapushaykillapa, uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjunchu kayar wanuran.

21 Chaymantami chay ishkey kaq ukninna kasararan byudawanqa. Piru paypismi manaraq wamrayjunchu kayar wanuran. Chaynullami chay ishkey kaqwan, kimsa kaqwan pasaran,

* 12:12 Chay kumparasyunpi kaynuta yačhachimanchik: Çhakrapa amunqami yačhachimanchik Taytanchik Dyuspaq. Chay çhakrapa amunpa wamran, chay itakusha rumiwan, yačhachimanchik Jesucristupaq. Chay wanuchikuqkuna lutakuqkunawanqami yačhachimanchik chay kurakunapa mantaqninkunapaq. Çhakrapa amunpa sirbiqninkuna-shuypaqa, yačhachimanchik Dyuspa rimaqninkunapaq. * 12:19 Dt 25.5

22 chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman. Piru mayqanninllapapis manami wamrayunchu karan. Chaymantaqami chay warmipis wanuranna.

23 Chayna chay wanushakuna maydiya kawsamutinga, ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan.

24 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashanpaq, chaynulla paypa pudirinpaq mana intrakashaykil-laparayku.

25 Chaqa maydiya chay wanushakuna kawsamurqami, manana kasarangallapanachu, chaynulla manana kasarachikunqallapalamapish-chu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa angelninkunamaqa mana kasarannlapachu chaynuna kawsanqallapa.

26 Nataq chay wanushakuna kawsamuqpaq-shuypaqa, ¿manachu qamku-naqa liyishaykillapa Dyus nitin Moisés iskribishantaqa? Chaqa chay sarsapi nina kusalata ratakuq rurimanta Dyusqa kaynu niq: 'Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani' nir.

27 Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu; ashwanmi tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami limpu limpu pantasha puriyankillapa nir.

Dyuspa mas allin mantakushan

(Mt 22.34-40)

28 Chaymantami Moisés mantakushanta uk yachar yaçhachikuq uyaparan Jesús, saduceo runakunata karanta willar uyarachiqta. Chaymi Jesusqa ima ningashi nir, kaynu tapuran:

—Yaçhachikuq Taytituy, ¿tukuy mantakuykunamantaqa mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.

29 Jesusqa niran:

—¡UYAKUYLLAPA ISRAEL RUNAKUNA! AMITUNCHIK TAYTA DYUSQAMI, PAYLA DYUSQA. Chaymi chay puntapi kaq kusala mas allin mantakuyqami nin:

30 'Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, yarpuynikiwan, jwirsaykiwan' nir.

31 Nataq chay ishkay kaq mantakuy-shuypaqami nin: 'Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla' nir. Chaymi nishaykillapa: Tukuy wakin mantakuykunamantaqami kay ishkaykuna, kusala mas allinqa nir.

32 Chaynu Jesús nitinmi, chay yachar yaçhachikuq runaqa, niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, tukuytami karanta nimashayki. Chaqa Dyus-ninchikqami payla. Manami uk masqa kanchu paymantaqa.

33 Chaymi ashwan Dyusninchikta tukuy shunqunchikwan, yarpuyninchikwan, jwirsanchikwan munar chaynulla runa masinchikkunatapis imanuchi nuqanchikpa kwirpunchikta munanchik chaynulla munashanchikmi kusala mas allin, animalkunata chay altarmen apar ufrindapaq nir rupachinallapamantaqa nir.

34 Chaynu chay runa kusala allinta rimashanraykumi Jesusqa kaynu niran:

—Pitilanami faltashuyan Dyus nishankunata allita intrakar paywana kawsanaykipaqqa nir.

Chaymanta-pachami mana mayqanpis tapunanpaqqa yarpuranlamapish-chu.

Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Chaymantami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuyar kaynu nir tapukuran:

“¿Imapaqtaq Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuq runakunaqa ninllapa ‘Dyuspa Akrashan Cristunqami Davidpa ayllunmanta’ nirqa?”

³⁶ Chaqa, Davidqami paylla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kaynu nisha karan:

“Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,

maydiya chay çhiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuranaykaman’ nir.

³⁷ Piru willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinqa, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?”

Chaynu nir Jesús yaçhachikutinmi, chay achka runakunaqa kusa aligrila uyakuqllapa.

Jesusmi yaçhar yaçhachikuqkunapaq rimaran

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesusqami yaçhachikuqnuqa kaynu niran:

“Allita kwintata qukarmi, kuytakankillapa Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raçhpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludananllapata ima.

³⁹ Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanapunapi samachinanllapata munan.

⁴⁰ Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin runa ninanllapapaqgami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunllapa. Chaymi kusala mançhaypaqtana kastigakanqallapa”.

Byudapa ufrinditan

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Uk diyapimi Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi kar, chay ufrindata tantananllapa kajunkunapa naypanpi taran. Chaymi payqa rikakutin, achka runakuna ufrindankunata itaqllapa chay kajunkunamanqa. Chaynullami achka kusa qillayniyun runakunapis qillayninllapata itaqllapa chaymanqa.

⁴² Chaymantami uk mana imayjun byuda çhamur, mana kusa achka çhaniyun ishkay qillaysituta chay kajunkunamanqa itaran.

⁴³ Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunata qayamur kaynu niran:

–Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana imayjun byudaqami tukuy runakuna qillayninta çhurayashanmantaqa mas achkata itasha kajunkunamanqa.

⁴⁴ Chaqa ukkunaqami qillaynin subrashanlata itanllapa. Piru kay mana imayjun byuda-shuyapaqami, chaylawanna kawsananpaq kasha karmapis limpula çhurashamapis, nir.

13

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Chaymanta Dyusta adurananllapa wasimanta lluqshitinllapaqa Jesuspa uk yaçhakuqninga kaynu niran:

–Yaçhachikuq Taytituy, rikay Dyusta adurananllapa wasitaqami kusa shumaq rumikunawan ima kusala atunta rurashallapa nir.

² Chaymi Jesusqa niran:

–Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami limpu ratachingallapa. Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu nir.

Jwisyu diya shipchamuyatingami kaynu pasanqa

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Chaymantami paykunaqa Olivos sirkaman riranllapa. Chayqami karan Dyusta adurananllapa wasipa naypanlawpi. Chaymi chaypi Jesusqa tatin, Pedro, Santiago, Juan, Andrés imaqa paylata kaynu nir tapuranllapa:

⁴ –Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yaçhayashaqlapa, tukuy chaykuna pasanapaq diyaqa shipchana? nirqa.

⁵ Chaymi, Jesusqa niran:

–Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanllapaqa.

⁶ Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa Akrashan Cristunmi kani’ nir, kusala achka runakunata ingañanqallapa.

⁷ “Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa.

⁸ Chaqa uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan. Kusala achka lugarkunapimi pachamapis kusalata kuyunqa, [runakunapis kusala ukmanta tukunqa]. Chaynulla kusala mallaq tyimpu, imami kanqa. Piru chaynu pasatinqami yarpunkillapa, chayraqmi qisachakay tyimpuqa gallariyan nir.

⁹ “Qamkunallami kusalata kuytakankillapa. Chaqa chay tyimpukunapiqami qukushunqallapa karguyjunkunaman. Chaymi kusalata qischashunqallapa chay tantakananllapa wasikunapiqa. Chaynullami apashunqallapapis gubirnadurkunapa, gubyirnukunapa naypanman ima nuqapi kriyishaykillaparayku. Chaymi qamkunaqa paykunapa naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa.

¹⁰ Chaqa tukuy intirupi Dyuspa shumaq rimayninta washakananllapaqa yaçhachikur tukchishana katinllapami, kay pacha tukukananpaq tyimpuqa çhamunqa.

¹¹ Piru chaynu karguyjunkunaman apashutinllapaqa, amami yarpukunkillapachu imatana rimashaq nirqa. Chaymi ashwan Dyus imata rimanykipaq yanapashushannulla rimankillapa. Chaqa chaypiqami mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritun rimachishunqallapa.

¹² “Chaynullami nishaykillapapis: Mayqanpismi ukninta qukuyanqa wanuchinanllapaqa. Nataq taytanllapa-shuypaqa wamrankunata qukuyanqa wanuchinanllapaqa. Chaynulla wamrakuna-shuypaqa taytanpa kuntran tikrakar wanuchinqallapa.

13 Chaymi tukuylla kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku çhiqnishunqallapa. Piru chaynu qischakar imamapis maydiya shamunaykaman shachinakuqkunalami washakanqallapa.

14 “Chaqa Dyuspa rimaqnin Danielmaqa kaynu nir iskribiran: ‘Uk kusala mana allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta adurananllapa wasiman’ nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta rikarqa, Daniel iskrishanmi kumplikayan nir yarpunkillapa. Chayraykumi mayqanpis Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakunaman alsakanqallapa.

15 Nataq mayqanpis uk wasipa ananpi karmapis amami ishkimunqachu, imanta llushichinanpaq nirqa.

16 Chaynulla, mayqan çhakranpi karqa amami wasinman ringachu raçhpanta apananpaq nirqa.

17 ¡Akaw chay diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanancallaparaq!

18 Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman alliplata mañakuyllapa, chay alsakanaykipaq tyimpuqa ama chay qasay tyimpuchu kananpaq nir.

19 Chaqa, chay diyaqami kusala saqra manchaypaq qischakay kanqa. Chaynu qischakayqami tukuy ima rurakashanmanta-pacha mana kashachu. Chaynulla mananami kanqanapischu chaynu qischakayqa maydiyapis.

20 Piru Taytay Dyus chay qischakaykuna achka tyimputa kanqa nitingami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washananrayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa nisha.

21 “Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinllapaqa, amami kriyinkillapachu.

22 Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruraypaq imakunata, milagrukunata ima, kusalata ruranqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynunami chay kriyiqkunamatapis imanullapis ingañayta kamanqallapa.

23 ¡Piru qamkunaqami allita kuytakankillapa! Ama ingañakanaykillapapaqqami willashunillapana.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa

(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

24 “Piru limpu chay qischakay tyimpukuna pasatinnaqami, rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana achkirachikunqanachu.

25 Chaynulla qullarkunapismi limpu syilumantaqa ratamutin ima, tukuy syilupi kaqkunamapis kusalata kuyunqallapa.

26 Chaymantami Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa kusa lliyalla pudirinwan puktaypa rurinta shamuytana.

27 Chaynu shamurmi payqa angelninkunata kaçhanqa tukuylla pachamanta, * syilumanta, paypa akrashan kaqkunata tantamunanllapapaq.

28 “Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiylapa. Chaqa qamkunaqa igus giru mushuqmanta qawamuqta rikarqa kwintata qukankillapa, tanya tyimpuqa shipchana nir.

* 13:27 Tukuylla pachamanta nirqami intrachimanchik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

²⁹ Chaynullami chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkilla-pana Dyusmanta Shamuq Runaqami shamunanlapina nir.

³⁰ Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuyta kay nishushayllapaqa pasanqa nir.

³¹ Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuypaqami mana maydiyapish tukukanqachu.

³² “Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq, uraspaq-shuypaqami, mana mayqanlapis yaçhanchu. Chaynulla syilumanta angelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis manami yaçhanchu. Nataq Taytay-lami yaçhan.

³³ Chayraykumi qamkunaqa imuraspis rikçhakur [Dyusman mañakur] alli kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yaçhankillapachu ima diyami shamuyanqa nirmapis.

³⁴ “Tukuy kayqami imanutaq uk runamaqa largu mayta rinanpaq karqa, sirbiqninkunata wasinta kuytanapaq dijaran chay yupay. Chaymi ukninta ukninta imata ruranapaq nir mantar, uktaqa kaçharan punkupi kuytaku-nanpaq ima.

³⁵ Chaynumi qamkunapis imuraspis rikçhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa chay wasipa amun ima amsaqpi, çhaypi tuta, gallu kantaypi manaqa allaqmanta çhamuyan nirmapis mana yaçhayankillapachu.

³⁶ Kuytawkish, imanupi shamurqa punuqmatana tarishutinllapa.

³⁷ Tukuy kay nishushayllapallatami wakinkunatapis willani, rikçhakur kamakashalana kananllapaq”.

14

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa (Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Ishkay diyalanami chay Pascua fyistapi * tantata mana libadurawanchu mikuqllapa chayqa faltayaran. Chaymi chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna imaqa yarpuranllapa imanullapis llullakuypi ima Jestusaqa aypar wanuchinanllapaq.

² Piru wakinkunaqami niranllapa:

“Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa alsakamunmanllapa” nir.

Jesupa umanman mutkiypaq yaqituta içharan (Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Chaymantami Jesusqa Betania pwibluman çharqa, riran Simonpa wasinman. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan. Piru chaynu misapi tayatinmi uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa çhaniyjun mishkila mutkiypaq yaqituta charikur. Chaymi ashwan chay warmiqa chay butillitata pakir Jesupa umanman chay mishki yaqitutaqa içharan.

⁴ Piru chaypi wakin kaqkuna chayta rikarmi piñakur, ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuranllapa:

“¿Imapaqtaq wak kusa çhaniyjunta yanqallaqa içhan?

* **14:1** Dyusninchikmi unayqa Egipto lugarmanta Israel runakunapa agwilunkunata urqusha karan. Chay lluqshishanllapata ama qunqananpaqmi añu añu uk fyistata ruraqllapa. Chay fyistaqami shutiq Pascua.

⁵ Ashwanmi waknu yanqalla iĉhananmantaqa qumashallapa trisyintus dinaryu † qillaymanmatapis mas rantikur, chay mana imayjun kaqkunata yanapanallapata” nir.

Chaynu ninakurmi, chay warmitaqa kusalata qillakachiyaranllapa.

⁶ Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

“Ama qillakachirchu dijayllapa. Payqami kusala allinta rurasha nuqawanqa.

⁷ Chaqa chay mana imayjun kaqkunawangami maydiyapis pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru nuqashuypaqami manana pullaykillapanachu kashaq.

⁸ Kay warmisitaqami puytishanta rurasha nuqapa anayman mishki mutkiypaqla yakituta iĉharqa. Chaymi ashwan kamakachimashana, kusa shumaqta pampakanaypaq.

⁹ Chiqaqptami nishaykillapa: Tukuy maylawpipis imanu kriyir washakananllapapaq nir yaĉhachikurqami, kay warmisita rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu”.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunamanta ukqa shutiq, Judas Iscariote. Chay paymi, kurakunapa mantagninkunaman riran willaq, Jesustaqa qushaykillapa nir.

¹¹ Chaynu nitin uyaparmi chay kurakunapa mantagninkunaqa kusalata aligriyar, Judasta qillayta qunanpaq arniranllapa. Chaymi Judasqa yarpuran, maylapina, imurasna Jesustaqa qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Chay Pascua fyistapa punta diyanpi tantata mana libadurayjuntachu mikuqllapa chaynulla chay uyshitata ufrindapaq nir wanuchiqlapa chay diyami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

–Pascua mikunataqa, ¿maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹³ Chaymi Jesusqa ishkaq yaĉhakuqninkunata kaynu nir kaĉharan:

–Riyllapa Jerusalén pwibluman. Chaypimi uk runa kantarunpi yakunta apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta rinkillapa.

¹⁴ Chaynu rir, wasinman yaykutingqa ninkillapa: ‘Yaĉhachimaqniyllapami nin: ¿Maylaw kwartuykipitaq yaĉhakuqniykunawan Pascua mikunata mikushaq? niyan’ nir.

¹⁵ Chaynu nitkillapami payqa rikachishunqallapa wasinpa unaqninpi uk atun kwartu kusala kamakashatana. Chaymi chaypi kamkachinkillapa mikunallapapaqqa.

¹⁶ Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunaqa pwibluman rir Jesús nishannulla tariranllapa. Chaymi chaypina kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

¹⁷ Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa chay dusi yaĉhakuqninkunawan ĉharanna chay wasimanqa.

¹⁸ Chaymanta misapi tasha mikuyarnaqa, Jesusqa niran paykunataqa:

–Chiqaqptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapa pullay mikuqmi kuntraykunaman qukumayanqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi, paykunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir tapuq ĉhurakaranllapa:

–¿Nuqachu kashaq? nir.

† 14:5 Trisyintus dinaryuta uk trabajaq ganananpaqgami trisyintus diyata trabajayta ministiq.

²⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, nir.

²¹ Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. ¡Piru imanaraqraq, chay kuntrankunaman qukuqqa! Kusala allinchi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.

²² Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yaçhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaypi. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.

²³ Chaymanta kupata aypar Taytanta payji nir, yaçhakuqninkunata qutin, tukuynin upyaranllapa.

²⁴ Jesusqami niran:

“Kayqami yawarniy. Kay yawarniyta içhashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata llakipashayrayku.

²⁵ Chiqaptami nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa, maydiya Dyus mantakuyashanpi mushuq ubapa yakunta upyanaykaman” nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkaman.

²⁷ Chaypimi Jesusqa paykunata niran:

—Tukuy qamkunami [kanan tutalla] manchakushaykillaparayku nuqalata dijamankillapa. Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Chay michikuqta wanuchitiymi, uyshakunaqa wakta kayta limpu shikwakanqallapa’ nir.

²⁸ Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa naypaqta rishaq Galilea pwibلمانqa.

²⁹ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinllapapismi, nuqaqa mana di-jashaykichu nir.

³⁰ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami gallu ishkey kutipaqa kan-tananpaq katin qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinchu’ nir.

³¹ Piru Pedruqa qashan niran:

—Qamwan pullata wanuchimanallapapaq katinmapismi, pullayki shachi-nakushaq nir.

Chaynullatami wakinkunapis niyaranllapa.

Jesumi Getsemani wirtapi mañakuran
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan riranllapa uk lugar Getse-mani shutiqman. Chaypimi yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Riyanimi Taytayman mañakuq. Qamkunaqami kaylapi taskinkillapa nir.

³³ Chaynu nirmi, Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar riran pullanqa. Chaymantami kusata llakir kwashala tikrakaran Jesusqa.

³⁴ Chaynu kayarmi kaynu niran paykunataqa:

—Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni. Qamkunaqa kaylapi kidar rikçhakushala kayllapa nir.

³⁵ Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashllila wakaq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukçhitar Taytanman mañakuran puytiypaq katin-maqa chay kusala saqra qischakayqa mana çhamunmanchu nir.

³⁶ Chaymi kaynu nir mañakuran:

“*Abba*, † Taytay, qampaqqami tukuy imapis ruraypaq. Chaymi puytiy-paq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakaymantaqa. Piru manami nuqa munashaynuchu kanqa. Ashwanmi qam munashayki rurakanqa” nir.

³⁷ Chaymanta paykuna kayashanman tikrakamurqa, punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:

—Simón, ¿ima punuyankinachu? ¿Manachu puytishayki uk uralamatapis rikêhakur nuqawan kaytaqa?

³⁸ Rikêhakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashan-raykumi mana shachinakuya puytinkillapachu.

³⁹ Chaynu nirmi qashan riran mañakuq puntata ima nirtaq mañakusha karan chaynulla.

⁴⁰ Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaêhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipchirayaran punuypaq. Chaymi paykunaqa mana imata nishaq nirpis yaêharanllapachu.

⁴¹ Chaymanta kimsa kutipaqla shamur punuqta tarirqa niran:

—¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? ¡Rikêhakur shariyllapana! Chaqa Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman qukunanllapapaq uraqami êhamushana.

⁴² Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnami nuqata qukumaqqa nir.

Jesustami prisuranllapana

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaêhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan êharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantagninkuna, Moisés mantakushanta yaêhar yaêhachikuqkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaêhasha katin.

⁴⁴ Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar mûchayani chaytami aypar alli prisunkillapa” nir.

⁴⁵ Chaymi Jesusman, Judas qimikarqa,

—¡Yaêhachikuq Taytituy!— nir mucharan.

⁴⁶ Chaymi Jesustaqa aypar prisuranllapana.

⁴⁷ Piru chaypi kaqkunamanta ukmi ispadanta lluqshichimur, kurakunapa mantagninta sirbiq runapa rinrinta *jsaq!* pitiran.

⁴⁸ Nataq Jesusqami chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan ima, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa?

⁴⁹ Nuqaqami imuraspis qamkunawan pulla kar Dyusta adurananllapa wasipi yaêhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu. Kayqami chaynuqa pasayan Dyus nitin iskribikashannulla kumpikanapaq.

⁵⁰ Chaynu Jesús nitingami, tukuy yaêhakuqninkunaqa dijarna alsakaranllapa.

⁵¹ Nataq uk musu runami Jesuspa ikintaqa riyaran, uk yuraq raêhpalawan qatakusha. Chaymi chay runakunaqa ayparan apanapaq.

⁵² Piru payqami chay qatakushan raêhpanmatapis dijar, lirila alsakar riran.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Chaymantami Jesustaqa, kurakunapa mantaqinmanna aparanllapa. Chaymanmi tantakaranllapa kurakunapa mantaqinkuna, ruku mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yaچار yaچhachikuqkuna, ima.

⁵⁴ Nataq Pedruqami larguqaqlamanta chapar ikinllapata riyaran, chay kurakunapa mantaqinpa wasin ruripi pampankaman. Chaymantami chay yaykushanlapi kидaran Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunawan pulla, ninapi quñukuqnu.

⁵⁵ Piru kurakunapa mantaqinkuna, tukuy chay kusa mas karguyjunku-naqami Jesuspaqqa kusalata yaچhayta munaranllapa imalata mana allinta rurasha katinga, chayraykulana wanuchinanllapapaq. Piru chaynumapis manami tariranllapachu.

⁵⁶ Chaqa kusala achka runakunami mana kashanmanta uchachananpaq qimikaranllapa. Piru mana puytiranllapachu. Chaqa rimayashanllapaqami mana chayllachu karan.

⁵⁷ Chaynullami wakinkunapis yanqa llullakurla kaynu niranllapa:

⁵⁸ —Nuqakunaqami kaynu niqta uyasha kanillapa: ‘Nuqaqami Dyusta adurananllapa wasita runakuna rurashantaqa ratachir, qashan kimsa diyalapaqna shachishaq, mana runakuna rurashannutanachu’ nir.

⁵⁹ Piru chaynu rimarmapismi mana chayllatachu rimayanllapa.

⁶⁰ Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqninga sharir tukuyya naypanpi Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuyypaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qampaqqa rimayanllapaqa? nir.

⁶¹ Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis niranchu. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga qashan niran:

—¿Qamchu Dyuspa Akrashan Cristun, allin Dyuspa Wamran kanki? nir.

⁶² Jesusqa niran:

—Nuqami kani. Chaqa qamkunami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puk-taypa rurinta syilumanta shamuqta ima nir.

⁶³ Chaynu Jesús nitinmi chay kurakunapa mantaqninga kusata piñakur raçhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran: —¿Ima mas tistigutataq ministinchikllapa?

⁶⁴ Qamkuna uyapashaykillapanu, kusala mana allintami Dyuspaq riman. ¿Imatataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

⁶⁵ Chaymi ashwan wakinqa tuqapar, nawinta bindar maqar ima kaynu niranllapa:

—¡Mabir tantyay!, ¿pitaq maqashuran? nir.

Chaynullami Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapis maqaranllapa.

Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mt 26.69-75; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Chaykamanqami Pedruqa tayaran ruri pampalapi. Chaypi kanankamanmi kurakunapa mantaqninga sirbiq warmi çharan.

⁶⁷ Chaymantami Pedruta rikaran ninapa yatalanpi quñukur taqta. Chaymi chay warmiqa kusalata chapar kaynu niran:

—Qampismi Nazaretmanta Jesuswan puriq kanki nir.

⁶⁸ Piru Pedruqami kaynu niran:

–Manami riqsinichu paytaqa. Chaynulla manami yaçhanichu imapaq rimayanki nirmapis nir.

Chaynu nir, punkulawman risha katinmi kantaranna galluqa.

⁶⁹ Chaymantami chay sirbikuq warmiqa qashan Pedruta rikar, wakinkunata kaynu niran:

–Kay runapismi Jesuswan puriq nir.

⁷⁰ Piru payqami qashan niran:

–Manami paytaqa riqsinichu nir.

Chaymanta uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

–Chiqaptami paykunapa uknin kanki. Chaqa qampis Galilea pwiblumanta kanki. [Rimanaykimapismi paykunanu].

⁷¹ Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:

–¡Mana riqsinichu chay rimayashaykillapa runataqa nishuyanillapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.

⁷² Chaynu niyatniami ishkey kutipaqa gallu kantaran. Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu ishkey kutipaqa kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki: ‘Manami riqsinichu’ nir” nishanta. Chaymi llakir kusalata waqaran.

15

Jesustami Pilatuman aparanllapa

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Chaymanta achkiyatinnaga chay kurakunapa mantaqninkuna, ruku mantakuqkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla chay wakn kusa mas karguyjunkunawan ima tantanakur parlaranllapa. Chaymi Jesustaqa alli watar apar Pilatutana quranllapa.*

² Chaymi Pilatuqa kaynu nir tapuran:

–¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

–Qamllami ninki.

³ Piru chay kurakunapa mantaqninkuna kusalata uchachayashanllaparakumi,

⁴ Pilatuqa qashan kaynu nir tapuran:

–Waknu kusalata uchachashutinllapaqachu, ¿qam-shuypaqa mana imatapis ninki?

⁵ Piru Jesusqami mana rimaranchu. Chaymi Pilatuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinapaqna niranllapa

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶ Kada Pascua fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantaçi lluqshichiy nishannulla.

⁷ Chay tyimpupimi uk runa Barrabás shutiq prisu karan wakinninkunawan. Chaqa paykunami gubyirnupa kuntran tikrakar wanuchikusha karanllapa.

⁸ Chaymi runakunaqa Pilatuman çhar mañakuranllapa, imanutaq kada fyistapi uk prisuta lluqshichiq chaynulla ruranapaq nir.

* **15:1** Chay tyimpukunapi Roma pwiblumanta kaqkuna binsisha karan Israel runakunata. Chaymi uk romano gubyirnuna Israel runakunataqa mantaq. Chay gubyirnuqa shutiq Poncio Pilato.

⁹ Pirus Pilatuqa paykunataqa kaynu niran:

—¿Qamkunaqachu munayankillapa, Israel runakunapa mantakuqninta di-jatuy rinanpaq? nir.

¹⁰ Chaynuqami Pilatuqa niran, chay kurakunapa mantaqninkunaqa Jesustaqa çhiqnirla Paymanqa apamusha karan nir kwintata qukashanrayku.

¹¹ Pirus chay kurakunapa mantaqninkunaqami tukuy runakunata animachiran, Barrabasta kaçhay nir mañakunanllapapaq.

¹² Chaymi Pilatuqa tapukuran:

—Chayqa çimatataq ruranayta munayankillapa Israel runakunapa mantakuqnin niyashaykillapawanqa?

¹³ Paykunaqami kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

¹⁴ Qashanmi Pilatuqa niran:

—Chaqa, çima mana allintataq rurasha?

Pirus chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

¹⁵ Chaymi Pilatuqa tukuy runakunawan allinpi kidanar, Barrabasta prisu kashanmanta llugshichir, suldadunkunata kaçharan Jesusta llibachir, chaymanta-shuypaqa kruspi klabananllapapaq.

¹⁶ Chaynami suldadukunaqa Jesusta aparannllapa gubyirnu Pilatupa dispachunpa pamanman. Chaypimi paykunaqa tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa.

¹⁷ Chaymi ashwan uk chupika murada raçhpata yakachiranllapa. Chaynulami umachiranllapa uk kuruna kashamanta rurakashata.

¹⁸ Chaymanta-shuypaqa kusalata kushikur kaynu nir qayçhakuranllapa:

—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun! nir.

¹⁹ Chaynu nirnaqa umitanpi uk barawan maqaranllapa, qaqlitanpi tuqaparanllapa ima. Chaynulla paymanta burlakar naypanpi qunqurir, aduraq yupay tukuranllapa.

²⁰ Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika murada raçhpata yakachishanllapataqa llugshichir paypa raçhpanllata yakachiranllapa. Chaynu munashanllapata rurarnaqami aparannllapana kruspi klabananllapapaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Chaymantami Cirene pwiblumanta uk runa Simón shutiq, çhakranmanta shamuqta tariranllapa. Payqami Alejandro chaynulla Rufo shutiq runakunapa taytan karan. Chaynu tarirmi Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparannllapa.

²² Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman çharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir.

²³ Chaymi chaypiqa binuwan mirrata † piçhur Jesustaqa upyachinaranllapa. Pirus payqami mana munaranchu.

²⁴ Chaymantami Jesustaqa kruspi klabaranllapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunata mayqanninllapapaqshi kanqa nir yaçhananllapapaqqa surtyakur ayparanllapa.

²⁵ Jesustaqami alas nwibi unaqna kruspiqa klabaranllapa.

²⁶ Uk litrirutapismi çhuraranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: “KAYMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

† 15:23 Chay mirraqami uk rimidyu karan ama manchaychu nanachikunanpaq.

27 Chaynullami paypa pullanqa ishkey suwakuqkunata krusllapi klabaranllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuypaqa allilaw qichqanpi. [

28 Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: “Uchasapa runakunawan pullatami mana allinpaq riqsishallapa” * nir.]

29 Piru tukuy chayta pasaqkunaqami, umanllapata kuyuchiqnulla, kusallata musyar kaynu niyaqllapa:

—¡Jajay! ¡Qammi, Dyusta adurananllapa wasita ratachir qashan kimsa diyalapaq shachishaq nirayki!

30 ¡Chaymi ashwan qamlla washakar krusmanta ishkimuy! nir.

31 Chaynullami chay kurakunapa mantaqnikuna, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkunapis kusallata kushipar, kaynu ninakuyaqllapa:

—Ukknatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu.

32 Wakqashi Dyuspa Akrashan Cristun, Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimunqari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa!

Chaynullami paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusa mana allinkunata ima willaranllapa.

Jesusmi wanuranna

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

33 Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru kidaran.

34 Chay urasllami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayčhakuran:

“Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?”

(Chaynu nirqami intrachimanchik: “Dyusniy, Dyusniy, ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?” nir).

35 Chaymi wakın chaypi kaqkuna chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa:

—¡Uyakuyllapa! Wakqami Dyuspa rimaqnin Eliasta qayayan nir.

36 Chaymantami chaypi kaqkunamanta ukninllapa kallpar rir puqyala račhpata qirupi watar puchqu binupi nuyuchir Jesuspa shimınman upyananpaq čhurar kaynu niran:

—Dijayllapa, mabir Eliaschu shamur ishkichimunqa nir.

37 Piru Jesusqami kusala jwirtita qayčhakur wanuranna.

38 Chaymi chay kutilla Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta račhpa warkuraqpis llikikaran čhaypin unaqmanta urakaman.

39 Jesuspa naypanpimi Romamanta suldadukunapa mantaqnin karan. Chaymi payqa rikaran imanú Jesús wanutinmapis. Chayraykumi niran:

—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha nir.

40 Chaypiqami wakın warmisitakuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Paykunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Salomé, chaynulla Josipa, wamraqaq Santiagupa maman María ima.

41 Kay warmisitakunami Jesuspaqa pullan purir, yanapasha karan pay Galilea pwıblupi katinga. Chaynullami chaypiqa wakın warmisitakunapis achka karanllapa. Paykunami Jesuspa pullan risha karanllapa Jerusalén pwıblumanqa.

Jesustami pamparanllapana
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Chaymanta chay samana diyapaq kamkachikunanllapa diya limpu tardiyayatinnaqami,

⁴³ Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq, riran mana manchakurchu Pilatuta, Jesuspa kwirpunta mañaq. Payqami Dyus maydiyaga shamur qashan mantakuyanqa nir yarpurla kawsaq. Chaynulla payqami chay Israelmanta kusa mas karguyjunkunapa masin karan.

⁴⁴ Chaynu Jesuspa kwirpunta mañaq chatinmi Pilatuqa kusalata manchakur yarpupakuran. Chaymi suldadukunapa mantaqñinta qayachimuran Jesusqachu wanushana nir yaçhananpaq.

⁴⁵ Chaymi suldadukunapa mantaqñinqa rir “Wanushanami” nir willaran. Chaynami Pilatuqa Jesuspa kwirpuntaqa Jositana quran apananpaq.

⁴⁶ Chaymi Josiqa kusa shumaq yuraq raçhpata rantir, Jesuspa kwirpuntaqa rir krusmanta ishkichimur chay raçhpawanna pilluran. Chaymantami aparqaqapi uk uçhku karan, chaylapi çhurar, yaykunantaqa kusala atun rumiwanna kirparan.

⁴⁷ Chaynu kirpatinmi, María Magdalenawan, Josipa maman Mariaqa rikakuyaranllapa.

16

Jesumsi kawsamuranna
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Chaymanta chay samana diya pasatinnaqa María Magdalena, Salomé chaynulla Santiagupa maman Mariaqa kusala mishki mutkiypaq rimidykunata rantir aparanllapa, Jesuspa kwirpunta kamkachinanllapapaq.

² Chaymi chay simanapa punta diyanpiqa, allaq allaqla chayraq rupay iqamuyatin riranllapa Jesús pampakashanmanqa.

³ Kaynu ninakurmi riyaranllapa: “¿Piraq chay uçhkuta kirpasha kusa atun rumita ashuchiyanaq yaykunallapapaq?” nir.

⁴ Piru çharqami, chay kusa atun rumiwan uçhkuta kirpashanllapaqa uklawpina taqta rikaranllapa.

⁵ Chaymanta paykuna chayman yaykurqa chay uçhkupa allilaw qichqanpiqa uk musu runa, kusala atun yuraq intiru raçhpayjunta rikaranllapa. Chaymi chay warmikunaqa kusalata manchakuranllapa.

⁶ Piru chay musu runa rikashanllapaqami kaynu niran:

“Ama manchakuyllapachu. Qamkunaqami maskayankillapa Nazaretmanta Jesusta kruspi klabaranllapa chayta. Payqami kawsamur rishana; mananami kaypinachu. Shamur rikayllapa pampashanllapata.

⁷ Chaymi ashwan rir yaçhakuqninkunata, Pedruta ima willayllapa: Payqashi Galilea pwiblukan riyana paykunamanta naypaqta; ashwanshi wakpina rikanqallapa, imanutaq willasha karan chaynulla”.

⁸ Chaynu nitinmi chay warmikunaqa chay uçhkumantaqa kusalata alsakar llugshir riranllapa. Chaqa kusalatarı manchakur chukchukyayaranllapa. Piru manami mayqantapis willaranllapachu chaynu manchakushanllapayku.

Jesumsi María Magdalenaman rikariran
(Jn 20.11-18)

⁹ Jesusqami chay simanapa punta diyanpi kawsamurqa, puntataqa rikariran María Magdalenaman. Kay Mariamantami Jesusqa, unaylla syiti dyablupa yarpuyñinta itakusha karan.

¹⁰ Chaymi payqa rir willaran Jesuspi kriyir pullan purisha kaqkunata. Chaqa paykunaqami kusalata llakir waqayaqllapa ima.

¹¹ Piru Jesustami kawsamushata nuqa rikasha kani nir willatin uyaparqa, mana kriyiranllapachu.

Jesusmi ishkaŷ yaĉhakuqninkunaman rikariran

(Lc 24.13-35)

¹² Chaymantaqami Jesusqa mana riqsipyaqlla tikrarak ishkaŷ yaĉhakuqninkuna chunllaq nanta riyatin rikariran.

¹³ Chaymi riqsirna paykunapis rir wakinninkunata willaranllapa. Piru manami kriyiranllapachu.

Jesusmi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanpaq

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Chaymanta mas tardikaqqami Jesusqa chay unsi yaĉhakuqninkuna misapi tayatinllapa, paykunaman rikariran. Chaymi paykunataqa anyaq anyaq willaran mana allita kriyishanpaq, mana intrakashanllaparayku ima. Chaqa wakinkuna, Jesús kawsamushata rikar, willatinllapami mana kriyishallapachu karan.

¹⁵ Chaymi paykunataqa niran:

“Riyllapa tukuy pachata. Chaynami Dyuspa shumaq rimayninta tukuy-lata yaĉhachinkillapa.

¹⁶ Chaymi mayqanpis kriyir shutikurnaqa, washakanqallapa. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaqami tukuy tyimpupaq kastigakananpaqna kanqa.

¹⁷ Tukuy kriyiqkunata yanapatiymi kaynu kanqallapa: Nuqapa shutiywanmi dyablupa yarpuyninta runakunamanta itakunqallapa; mushuq rimaykunata rimaqallapa ima.

¹⁸ Largu kurukunata ayparllapa, manaqa bininuta upyarllapamapis mana imanangallapachu. Chaynulla tukuy qishaqkunapa ananman makinllapata ĉhuratinnllapapismi, alliyangallapa ima”.

Jesusmi syiluman riranna

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Chaynu nir imanaqami Jesusqa syiluman apakaranna. Chaymantami ashwan Dyuspa allilaw qichqanpina taran.

²⁰ Nataq yaĉhakuqninkuna-shuypaq tukuy pachata riranllapa iman u kriyir washakananllapapaq nir yaĉhachikuq. Piru Jesusqami kusalata yanapatin kusa mana ruraypaq milagrukunata ima ruraranllapa. Chaymi tukuy rikaqkuna, uyakuqkunaqa ĉiqapta chayqa chaynu kanqa niranllapa.

Chaynumi kanqa.

San Lucas

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Lucasmi kay libruta iskribiran Amitunchik Jesús rurashankunata, rimashankunata intrachimanallapapaq. Lucasqami rimidyakuq runa karan. Jesucristuwan mana pulla purisha karmi, Jesucristo rimashanta, rurashanta imaqa, payqa mana rikaranchu. Piru apustul Pablo Jesuspa shumaq rimayninta parlakur puritinmi, paywan puriran.

Chaymi Lucas kay libruta iskribiran Jesucristupaq manyaqmanta shumaqta tapukur ima, tayta Teófilo allita intrakananpaq. Chaynu katinmapis Lucasqami mana Teofilulapaqchu iskribiran. Ashwanmi tukuy runakuna maylawmanta karpis, Amifunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq iskribiran. Chaynullami Hechos librutapis iskribiran. Lucaspaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 16.11-16; 20.5-16; 21.1-18; 27.1-44; 28.1-16; Colosenses 4.14; 2 Timoteo 4.11; Filemón 24.

Lucasmi Teofiluman iskribin

¹ Amitunchik Jesucristo tukuy imata rurashantami kusala achka runakuna manyaq iskribiyta kamaranllapa.

² Chaqa paykunaqami imanuchi Amitunchik Jesucristuwan puntamantapacha pullan kar, tukuy imata rurashankunata rikasha kar willamaranchikllapa chaynulla iskribiranllapa.

³ Chaynullami nuqapis kusala munashay Tayta Teófilo tukuy chaykunaq manyaq tapukur allita intrakashayrayku manyaq iskribishuyta yarpusha kani.

⁴ Chaynuqami kusala allitana intrakanki chay yaçhachishutinllapa kriyishaykipaqqa.

Uk ángel rimaran Shutichikuq Juan nasinqa nir

⁵ Herodes Judea pwiblupi mantakuyashan tyimpupimi, chaypi taran uk kura Zacarías shutiq. Payqami, Abias kurakunapa ayllunmanta karan. Nataq, warmin Elisabet-shuypaqa punta kura Aaronpa ayllunmanta karan.

⁶ Paykunaqami ishkantinllapa kusa allin karanllapa Dyuspaqqa. Chaynu karmi, Dyus nishanta, mantakushanta ima kasushanrayku mana mayqanpis uchachayta puytiqlapachu.

⁷ Piru manami wamrayjun kayta puytiqlapachu, Elisabet mana wamraquq katin. Chaynulla ishkantin rukullana karanllapapis.

⁸ Uk diyapimi, Zacariasqa wakin kura masinkunawan Dyusta adurananllapa wasipi rurananllapata ruraranllapa.

⁹ Paykunapa chaynu kustumrin katinmi, Zacariasta akraranllapa Dyusta adurananllapa wasipa Santu Kwartunman yaykur, insinsyuta quntachikunanpaq.

¹⁰ Chaymi, Santu Kwartupi insinsyuta quntachikunankamanqa, tukuy chay waqtapi kaqkunaqa Dyusman mañakuyaranllapa.

¹¹ Chaykamanmi Zacariasmanqa, Tayta Dyuspa uk angelnin rikarir, chay insinsyuta rupachiyashan altarpa allilaw qichqanpi sharan.

¹² Chayta rikarmi Zacariasqa kusallata dispantakar manchakuran.

¹³ Piru chay angelqa niran:

—Zacarías, ama manchakuychu. Chaqa Dyusqami uyapasha mañakutkiqua. Chaymi, warmiki Elisabetqa wamrakustunqa. Chay wamritutaqami shutichinki Juan.

14 Qamqami allipta aligriyanki, chay wamrituyki nasitinga. Chaynulla kusa achka runakunapis aligriyanqallapa.

15 Chaqa wamraykiqami, kusa yaçhaq puytiq kanqa Dyuspaqqa. Manami upyanqachu ubapa yakunta kar, wakin maçhaypaq ima kaqkunamatapis. Ashwan manaraq nasiyashanmanta-pacha, Dyuspa Santu Ispiritunwanmi kanqa.

16 Payqami shumaqta yaçhachikutin, Israelmanta kusa achka runakuna Dyusta kasunqallapa, uchankunata dijar imana.

17 Juangami, Dyuspa rimaqnin Elías yupaylla, kusa shumaq yarpuyiniyun, pudirniyun ima kanqa. Chaymi, Amitunchikmantaqa naypaqta shamur yaçhachikunqa, tukuy runakuna wamrankunawan shumaqchakananpaq, chaynulla chay mana intrakanaqkunapis intrakananllapapaq ima. Kaykunatami, tukuy runakunata yaçhachianqa shumaq allinlana kasunanpaq, Amitunchik maydiya shamutinga.

18 Chaymanta Zacariasqa, angeltaqa kaynu nir tapuran:

—¿Imanutaq kriyishuyta puytiyman kay nimashaykipaqqa? Chaqa nuqaqami kusa rukunari kani, chaynulla warmiypis nuqa yupay kusa rukuna.

19 Chaynu nitinga, angelqa niran:

—Nuqaqami Gabriel kani. Dyuspa naypanpimi kani pay nimashanta ruranaypaq. Paymi nuqata kaçhamaran qamta parlashunaypaq kay shumaq willashushayta.

20 Piru kananqa, nuqa willashutiy mana kriyishaykirayku, mudupaqna tirkanki. Chaymi manana rimayta puytinkichu, kay tukuy nishushaykunaga allip chay nishaynulla kanankaman.

21 Chaykamanqami, Santu Kwartuman mana yaykusha karan chaykunaqa, yarayanallapa Zacariastaqa. Chaymi paykunalla tapunakuranllapa: “¿Imakurtaq chay rurimantaqa mana das lluqshimun?” nir.

22 Chaynu niyatinllapapismi, lluqshimuran. Lluqshimurqa, mana imatapis wakinninkunataqa willayta puytiranchu. Chaymi chay waqtapi kaqkunaqa yarpuranllapa, imata rikapakusha kanqa chay ruripiq nir. Chaqa makinkunalawan rikachikurla parlakuyaran. Chaymi, chaynuna puriran mana rimakurnachu.

23 Chaynumapis, Dyusta adurananllapa wasipi rurananpaq karan chaykunataqa rurar tukchirna, riran wasinmanqa.

24 Chaymantaqa, warmin Elisabetqa ruriyun rikariran. Chayraykumi, manana lluqshiranchu wasinmantaqa sinku misista, kaynuta yarpur:

25 “Amituymi munasha wamrayjun kanaypaq, amana runakunaqa, mana wamrakuq warmichu nir ima pinqamananllapapaqnachu”.

Uk ángel rimaran Jesús nasinqa nir

26 Saysi misismantaqa, Tayta Dyusqa kaçharan angelnin Gabrielta, Galileapa uk pwiblun Nazaret shutiqman,

27 rir watukunanpaq, uk warmi María shutiqta. Chay warmisitami manaraq mayqan runawanpis punushachu karan. Piru payqami, parlashana karan kasarananpaq, gubyirnu Davidpa uk ayllun José shutiqwan.

28 Chayna, chay angelqa María kayashan wasiman yaykurqa, kaynu niran:

—Saludashunimi, Dyuspa munashan warmisita, pay Taytituykiqami pulayki kar kuytashun.

29 Chaynu nitinmi, María rikarqa kusata manchakur kaynuta yarpuyaq: ¿Ima nishaq nirtaq waknuqa willamaynqa? nir.

30 Chaymanta angelqa niran:

—María, ama manchakuychu. Chaqa qamqami Tayta Dyuspaqqa kusa munashan kanki.

³¹ Chaymi, ruriyjun rikarinki. Chayna wamrakusturqa, chay wamritutaqa shutichinki Jesús.

³² Payqami kusa runa nisha kanqa. Chaymi runakunamapis Unaqmanta Dyuspa Wamran ningallapa. Chaqa Dyusqami, paytaqa ruranqa unay rukunllapa gubyirnu David yupaylla kusa mantakuq kananpaq.

³³ Chayna pay mantakunqa tukuy tyimpupaq Israel shutiq pwiblupiqqa. Chaynulla chay mantakunanqa, mana tukukanqachu.

³⁴ Chaynu nitinmi, Mariaqa kaynu nir tapuran angeltaqa:

—¿Imanutaq kayanqa chay willamashaykiqa? Chaqa, nuqaqa manaraq runayjunlamapischu kani.

³⁵ Chaynu nir María taputinmi, angelqa niran:

—Dyuspa Santu Ispiritunmi, qamman Dyuspa pudirninwan uk puktaysitu yupaylla shamur, rurikipi samanqa. Chayraykumi, chay wamran nasiqqa kusa allinla kar, shutinga Dyuspa Wamran.

³⁶ Chaynulla, chay aylluyki Elisabetpismi, wamrakustunqa rukulana karyamapis. Paytami manana wamrakunqachu nisha katinllapamapis, payqa saysi misispaqna ruriyjun.

³⁷ Dyuspaqami mana imapis, mana ruraypaqqa kanchu.

³⁸ Chaynu nitinmiri, Mariaqa kaynu niran:

—Nuqaqari Dyuspa sirbiqnin kani. Chaymi, Tayta Dyusniyqa chay nishashaykinullata ruranqa nuqawanqa.

María chaynu nitinqami, angelqa riranna.

María, Elisabetta watukuran

³⁹ Chay diyakunapimi, Mariaqa utqaylla riran, Judeapa uk pwiblun sirkalla lugarninman, Elisabetta watukuq.

⁴⁰ Charqami, Zacariaspa wasinman yaykur Elisabetta saludaran.

⁴¹ María saludaqta uyapatinga, Elisabetpa wamritunqa kuyukuran rurinqa. Chaymi, Elisabetqa kusa shumaq Dyuspa Santu Ispiritunwana kidaran.

⁴² Chayrayku, jwirtita rimar, kaynu niran:

—Dyusmi masta shumaqchashusha tukuy warmikunamanta. Chaynulla, wamraykitapis shumaqchasha.

⁴³ ¿Pitaq nuqaqa kani, Amituypa maman shamur watukumananpaqqa?

⁴⁴ Chaqa, saludamaqta uyapashutiyla, chay kutilla wamrituyqa aligriyar kuyuran ruriypiqqa.

⁴⁵ Kusa shumaqnami qamqa kanki, Dyus imatami rurayanqa nir willashutin kriyishaykirayku.

⁴⁶ Chaymi, Mariaqa niran:

“Tukuy shunquywanmi alabani kusa puytiq Tayta Dyustaqa.

⁴⁷ Yarpuniyimpapis aligriyani Washamaqniy Dyuspaqqa.

⁴⁸ Llakipaypaqla warmisita katiymapismi, Tayta Dyusqa kusa shumaq allinpaq rikaman.

Chaymi, kananmantaqa kusa shumaq warmi nishapaqna riqsimanqallapa.

⁴⁹ Chaqa, kusa puytiq karmi, nuqapiqa chay mana ruraypaqta kusa shumaqta rurasha.

Payqa kusala shumaq allinla.

⁵⁰ Dyusqami payta kasuqkunataqa, tukuy tyimpupaq llakipan.

- 51 Dyusmi, tukuy pudirninwan imatapis ruraran.
Chaymi kusa kani niqkunapa yarpuyashanllapamatapis limpu chin-gachiran.
- 52 Ashuchiranpismi kargunkunamanta, chay kusa puytiq karguyjunkunata. Ashwan, chay mana runa nishakunatami, kusa runa nishapaqna tikraran.
- 53 Chay mana imayjun kaqkunatami, tukuy imakunata quran.
Nataq chay kusala imayjunkunata-shuypaq, shinalata kaçharan.
- 54 Yanaparanmi Israel pwiblunmanta payta sirbiqkunata.
Chaymi mana qunqarchu, shumaqta llakipar munaran.
- 55 Chaynu kananpaqmi nisha karan unay rukunchikkunata,
Abrahamta tukuy aylluntinta”.
- 56 Tukuy kaykunata nir imami, Mariaqa Elisabetwanqa kimsa misista yupay pulla kidaran. Chaymantanami tikrakaran wasinmanqa.

Shutichikuq Juanmi nasiranna

- 57 Chaymanta, Elisabetpa wamrakustunan tyimpu çhamutinqa, wamrakus-turanna ullqituta.
- 58 Chaymi, chay yatanlapi riqsinan taqkuna, chaynulla wakin ayllunku-napis, riranllapa watukuq, Tayta Dyusqa paywan kusala bwinu kasha nir yaçharllapa.
- 59 Chaymi uchu diyayjunna wamritu katin, chay watukuq risha karan chaykunaqa, aparanllapa siñal kustumrita rurananllapapaq. Chaynu rurar-naqa, wamritutaqa taytanpa shutinllawan Zacarias, shutichinaranllapa.
- 60 Piru mamanqa niran:
—¡Mana! Wamrayqami shutinga Juan.
- 61 Chaymantaqa, chaypi kaqkunaqa niran:
—Manami mayqanpis aylluypiq, chaynu shutiyjunqa kanchu.
- 62 Chaymantaqa, wamrapa taytanta siñalawan tapuranllapa, imanushi shutichinayan nir.
- 63 Chaymi, taytanqa siñalawan mañaran uk tablitata, chaypi iskribinanpaq wamrapa shutintaqa. Chaymi kaynuta iskribiran: “Shutingami, Juan” nir. Chayta rikarmi tukuy dispantakar kidaranllapa.
- 64 Chaymantaqami, chay kutilla qashan Zacariasqa rimaq qallarir Dyus-taqa kusata alabaran.
- 65 Tukuy chay wasin yatanlapi taqkunami, dispantakashalla karanllapa. Chaynulla, Judeapa chay sirkalla lugarninkunamanta runakunapis, par-laqlapa tukuy chay pasashankunapaqqa.
- 66 Chaynulla, tukuy chay uyapaqkunapis paykunalla yarpupakuqllapa: “¿Imanuraq kay wamraqa maydiyaqa kanqa?” nir. Chaqa alliptari Tayta Dyusqa tukuy pudirninwan yanapaq chay wamritutaqa.

Zacariasmi Dyusta alabaran

- 67 Chay, wamrapa taytan Zacariasqa, Dyuspa kusa shumaq Santu Ispiri-tunwan kar, Dyuspaq rimarmi kaynu niran:
- 68 “Kusa shumaqmi Israelmanta runakunapa Dyusnin, Amitunchikqa.
Chaqa, shamushamiri pwiblunta washaq.
- 69 Paymi, sirbikuqnin Davidpa ayllunllamanta,
uk kusala puytiq runata nuqanchikkunamanqa kaçhamusha washamanallapapaq.
- 70 Kaypaqmi unaykuna pay nishannullata,
chay kusa allin rimaqninkuna kaynu nisha karan:

- 71 Payqashi washamashunllapa, kuntramaqninchikkunamanta, chaynulla tukuy ĉhiqnimaqninchikkunamanmatapis.
- 72 Unay rukunchikkunatapis, llakipayanqa. Chaynulla, manashi qunqayanqachu chay tratuta rurar arnikushanmatapis.
- 73 Nataq, kaynumi jurar arnisha karan, agwilunchik Abrahamta-shuypaqa.
- 74 Washamayashunllapashi, chay kuntranchikkunamanta, payta sirbinallapapaq ama imatapis mancharchu.
- 75 Chayna paypa naypanpiqa, pay munashannullata rurarqa, kusala allin runana kanallapapaq, maydiyapis kawsayarllaqa.
- 76 Nataq qam-shuypaqa, wamrituy, shutinkimi unaq Dyuspa shumaq rimaqnin.
- Chaqa, qamqami Amituykimantaqa naypaqta rinki, nanninta kamkachiq yupay pay shamunankaman allita rimar yaĉhachikur ima.
- 77 Yaĉhachinkipismi, paypa pwiblunmanta runakunata Dyusmi uchankunamanta pirdunar washanqa nir.
- 78 Chaqa Taytanchik Dyusqami, llakipamanchik kuytamanchik ima. Chaymi unaq syilumanta-pacha washamaqninchikqa shamunqa, uk achkirachikuq yupay.
- Paymi nuqanchikkunapaqqa, imanutaq uk mushuq diyamaqa kusa lipyalla, chaynu kanqa.
- 79 Chaynu shamurmi, yanapanqa chay achkirachikuyninwanqa tutaparaqpi yupay mana allinta rurar kawsaqkunata, shumaq nanninpi puriq yupay tanallapapaq” nir.
- 80 Chay wamrituqamiri winayaq, kusala yarpuyunjun ima. Chaynulla, Israelmanta runakunata yaĉhachiq qallarinkaman, chunllaq lugarkunapi taran.

2

Jesucristumi nasiranna (Mt 1.18-25)

- 1 Chay tyimpukunapimi, Romapa punta mantakuqnin Augustuqa, kaĉhakusha karan uk sinsuta rurananllapapaq tukuy pachapi.
- 2 Kay sinsuqami rurakaran Cirenio shutiq runa, Siria pwiblupa gubyirnun katin.
- 3 Tukuy runakunami uklaw pwiblukunapi tayarmapis, riqlapa pwiblunllapaman chaypina padrunakananllapapaq.
- 4 Chayraykumi, Josiqa chay Galileapa pwiblun Nazaretmanta lluqshir, riran paypa pwiblun Belenman, chay Judea pwiblupa gubyirnu David nashanman. Chaqa Josiqa, Davidpa ayllunmanta karan.
- 5 Josiqami, Mariawan kasarananpaq kasha kar, rurisituyjun katinmapis, pullana riranllapa wakman padrunakananllapapaq.
- 6 Chaymi chay Belenpi kayatinllapaqa, Mariataqa itikustunanpaq nanaynin ayparan.
- 7 Chayna, chaylapi punta wamranqa nasikuran. Nasikutingami, mantillitakunawan liyar usurachiran, animalkuna mikunanpaq uk batyanula parita kaq chaylapi. Chaqa, manari paykunapaqqa samanallapapaq lugar karanchu, chay samanallapa wasipiq.

Angelkuna rikariran michikuqkunaman

⁸ Belenpa yatanlapimi, karanllapa ayka michikuqkuna. Paykunami chaypiqa tukuy tuta uknin uknin turnanakur uyshankunata kuytar taql-lapa.

⁹ Chaymi chaypi kananllapakamanga, illaqmanta Dyuspa uk angel-nin paykunaman rikariran. Chaynulla, Dyuspa shumaq lliypayninqa kusata achkirachikamuran paykuna kayashanmanqa. Chaymi paykunaqa kusalata manchakuranllapa.

¹⁰ Chaynu manchakutinllapamapis, angelqa niran:

“Ama manchakuyllapachu. Ashwan kusa shumaqta willashuyanillapa chayta uyarmi aligriyankillapa. Chaynulla tukuyimi kusata aligriyanqallapapis.

¹¹ Kananmi Davidpa pwiblunpi, uk washakuq nasisha. Payqami Dyuspa Akrashan Cristun, Amitunchikllapa.

¹² Kay nishuyanillapa chayta chiqapta kriyinaqkillapapaqqami, uk wamrituta, animal mikunanpa batyanula paritanlapi mantillitawan liyakasha usuraqta tarinkillapa” nir.

¹³ Chaynu parlayatinllaparaqgami, syilumanta achka angelkuna chay uk ángel kayashanman rikaritin, Dyusta alabaranllapa kaynu nir:

¹⁴ “¡Kusa shumaqmi unaq syilupi Dyusninchikqa!

¡Kay pachapi kaqkunataqa,

Tayta Dyusqa tukuyta llakipar yanapanqa!

¡Chayna, paykunaqa shumaq allintana kawsanqallapa!”

¹⁵ Chaymanta chay angelkuna syiluman tikrakinnaqa, chay michikuqkunaqa paynin paynin ninakuqllapa: “Rishunllapari Belenman rikaq. Chaqa Dyusninchikmapis angelninkunata kaçhamutin, willamashanchikllapana chaypi imami pasasha nirmapis”.

¹⁶ Chaynu ninakur utqaylla rirmi, tariranllapa Mariawan Jositaqa wamritunta batyanula paritapi usurachisha taqllapata.

¹⁷ Rikarnaqami, kusata parlakuq çhurakaranllapa chay ángel wamritupaq willashanllapapaqqa.

¹⁸ Chaymi chay michikuqkuna parlakutinllapaqa, tukuy uyapaqkunaqa, dispantakashalla kidaqllapa.

¹⁹ Chaynu katinmapis, Mariaqami uyarala uyakuran imanun rimatinllapamapis. Chaymi imata uyapar yaçharmapis, mana qunqaranchu.

²⁰ Nataq, chay michikuqkunaqa tikrakanllapa Dyusninchikta alabaqnu, payji niqnu, tukuy chay rikashanllaparayku, uyapashanllaparayku ima. Chaqa, tukuy chaykunamiri, ángel willashanllapanulla pasasha karan.

Dyusta adurananllapa wasimanmi Jesusta aparanllapa

²¹ Uchu diyamantami, chay señal kustumrita rurarnaqa, chay wamritutaqa Jesús shutichiranllapa, imanutaq María manaraq ruriyjun katin, ángel nisha karan chaynulla.

²² Chaymanta Moisés mantakushannu María itikushanmanta paqakutin-naqa, * chay wamritutaqa aparanllapa Jerusalemman. Chayna Dyusta adurananllapa wasiman apar, kay wamrituyqa Dyuspaqna kanqa ninanllapapaq.

²³ (Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapiqami kaynu niq: “Tukuy kulaka ullqu wamrituqashi Dyuspaqna kanqa” † nir).

* **2:22** Masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 12.2-8; 5.11.
rikashunllapa Éxodo 13.2,12-13.

† **2:23** Masta intrakanarqa

24 Chaymi ufrinditanllapata êhurar, Tayta Dyusta payji ninanllapapaqqa, ishkey turtulitakunataêchi manaqachu palumapa ishkey wawituntaêchi apar riranllapa, Dyus nishanta kumplinanllapapaqqa.

25 Chay tyimpukunapimi, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar kusala allin runa, Dyusta aduraq Jerusalenpi taq. Paymi shutiq Simeón. Paymi yarakuyaran Dyuspa Akrashan Cristun shamur Israelmanta runakunata washananpaq.

26 Chaqa Santu Ispiritumi paytaqa kaynu nir willasha karan: Manaraq wanuyarchu Dyuspa Akrashan Cristunta rikanki nir.

27 Chayna, Santu Ispiritu willatin, Simeonqa riran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaynulla chay wamrapa taytankunapis wamritunta aparlanllapa Dyus mantakushannulla kumplinanllapapaq.

28 Chaymi, Simeonqa chay wamritutaqa marqakustur, Tayta Dyusta alabar kaynu niran:

29 “Tayta Dyusniy, kanan-shuyppaqa arnimashaykiqa kumplikashana. Nuqa sirbikuqnikitaqa dijamayna shumaqta wanukunaypaq.

30 Chaqa rikashanamiri kani qam kaçhamushayki kay Washakuqtaqa.

31 Qamqami tukuy chaykunataqa ruraq qallarishayki tukuy pwiblukunamanta runakuna rikar yaçhananpaq qammi Washakuqtaqa kaçhamushayki nir.

32 Paymi imanutaq uk achkirachikuq yanapamanchik, chay yupay tukuy runakunata yanapar qampaq intrachinqa.

Chaynami yaçar alabanqallapa Israel pwiblumantami shamusha Washakuqqa nir”.

33 Chaynu Simeón chay wamritupaq nitin Josiwan, maman María uya-parmi kusalata dispantakar kidaranllapa.

34 Chaymantaqami Simeonqa Dyusman mañakuran, paykunata shumaqta rikananpaq. Chaymi Jesuspa maman Mariataqa niran:

“Tukuy imata, kay wamritu winar Israel pwiblupi ruratinmi, wakinqa paypi kriyir washakanqa. Nataq wakinkuna-shuyppaqa, payta mana kriyishanllaparayku, manaña Dyuspaqqa allinnachu kanqallapa. Ashwan chaykunata ruratin imami, kuntranqallapa paytaqa.

35 Chaynulla achka runakunapa yarpuyashan, rurayashankunamapis, shutiman rikarinqa. Piru tukuy chaykunapaqami qamqa kusalata llakiniki. Chaqa, tukuy chaykunami qampaqqa, uk kuchillu shunquykillaman yaykuq yupay kanqa”.

36 Chaynullami Dyus nishankunata rimaq uk ruku warmi Ana shutiqpismi chaypi karan. Payqami, Aserpa ayllunmanta uk runa Fanuelpa wamran kaq. Chaqa kasarasha kayaq kusa shipashlla kar. Piru runawanqami kawsaran syiti añulata.

37 Chaymi chay runanmanta wakchayasha warmisitaqa uchintay kwatru añuyjunna karan. Payqami Dyusta adurananllapa wasimantaqa mana ashurchu Dyusman mañakuq tuta katin, unaq katinmapis. Chaynullami ayunaq ima.

38 Chaymi, paypis chay kutilla qimikamur qallariran Dyusta payji niq. Chaynullami, tukuy chaypi Jerusalén washakananta munar yarakuqkunatapis willaran: “Jesusmi chay yarayashanllapa Washakuqqa” nir.

Josiwan María Nazaretman tikrakaran

39 Chaymanta Tayta Dyus mantakushanta tukuyta rurarlapanaga, tikrakaranllapana Galileaman, chay paypa pwiblun Nazaretman.

⁴⁰ Nataq, chay wamraqami winayaran. Chaymi mas jwirti, mas yaçhaq ima tikrakayaran. Chaynulla Dyusqa kusa shumaqta yanaparan.

Jesustami Dyusta adurananllapa wasipi tariranllapa

⁴¹ Jesuspa taytankunaqa añu añu Jerusalemman riqllapa Pascua fyistaman.

⁴² Chaymi Jesús dusi añuyjunna katinga paykunaqa tantakar riranllapa fyistamanqa, chaynu riqllapa kar.

⁴³ Chaymanta chay fyista pasashana katin, wasinman tikrar riyatinllapanaqa, wamra Jesusqa kidasha karan Jerusalemllapi, taytankunaqa mana kwintata qukatinchu.

⁴⁴ Chaymi, paykunaqa Jesusqashi runakunapa rurinta riyanaq nir yarpur, riranllapa nantaqa uk diyatana. Chaymanta mana rikaritin, riqsinkunata ayllunkunata tapukur ima, mana yaçharanllapachu maypi wamranqa kanqa nirmapis.

⁴⁵ Chayna mana tarirmi, tikrakaranllapa qashan Jerusalemman, chaypi maskakunanllapapaq Jesuspaqqa.

⁴⁶ Chaymanta maskakur puriyarllapaqa, kimsa diyamanta tariranllapa Dyusta adurananllapa wasipi taqta. Ashwan chay yaçhar yaçhachikuqkunawan pulla tayasha karan. Chay paykunaqa, Jesusta tapur uyakur ima tayasha karanllapa.

⁴⁷ Chaymi tukuy uyapaqkunaqa dispantakashalla kidaqllapa, kusata yaçhayashanpaq, tapushanllapata allita willashanllapapaq ima.

⁴⁸ Chaymanta taytankuna rikarqa, dispantakaranllapa. Chaymi mananqa niran Jesustaqa:

—Wamrituy, ¿imapaqtaq kaytaqa ruramashaykillapa? Kusata llakirmi taytaykiwan nuqaqa purisha kanillapa maskashur.

⁴⁹ Chaymantaqa Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq maskamayankillapa? ¿Manachu yaçhankillapa nuqa Taytaypa wasinpi, pay munashankunata ruranaypaq kani nirqa?

⁵⁰ Piru paykunaqa mana intrakaranllapachu imapaqmi chaynu niyan nirmapis.

⁵¹ Chaymantami Jesusqa tikrakamuran taytankunawan Nazaret pwibluman. Chaypimi payqa taytankuna imata nitinpis kasur rurar ima kawsaran. Mamanqami tukuy chaykunata yaçharqa, mana imalatapis qunqaqchu.

⁵² Jesusqami winayaran. Chaynulla kusa yarpuyunijun tikrakayaran. Chaymi پایتاqa kusa shumaqta rikayaran Dyusqa. Chaynulla wakin runakunamapis, kusa shumaqta rikaqllapa.

3

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaçhachikuran
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹⁻² Kinsi añupaqna Tiberio César mantakuq katin, Zacariaspa wamran Juanta, Dyusqa uk chunllaq lugarpi parlaran yaçhachikunanpaq. Chaymi chay tyimpukunallapi Poncio Pilato Judeapa gubyirnun karan. Nataq Herodes-shuyapaqa Galileapi mantakuq. Chay uknin Felipeqa mantakuq Iturea pachapi, chaynulla Traconite pachapipis mantakuq paylla. Nataq Lisaniaqa mantakuq Abiliniapi. Anaswan Caifás-shuyapaqa kurakunapa mantaqnin karanllapa.

³ Chay tyimpukunapimi Juanqa tukuy chay riyu Jordanpa lugarninkunapi puriran yaĉhachikur, runakunaqa uchanllapata dijarna, Dyusta kasur shutikunanllapapaq. Chayna, Dyusqa uchanllapakunamanta pirdunar washanapaq.

⁴ Juanqamiri chiqapta chaynu yaĉhachikuran, imanuchi Dyuspa rimaqnin Isaias kaynu niran chaynulla:

‘Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchik Dyuspa nanninta kamakachiyllopa, uchaykillapata dijar Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta kiĉhaq yupayna kankillapa kanqa.

⁵ Tukuy pukrukuna pampalla kidanqa.

Tukuy qaĉakuna, sirkakunapis shumaq pampalla kanqa.

Qinqulla nankuna kaĉkunapis dirichakanqa.

Nankuna uĉhku uĉhku kaĉkunapis pampalla tikrakanqa.

⁶ Tukuy pachapi runakunami rikanqallapa

Dyus Washakuqninta kaĉhamutinqa’ ”.

⁷ Isaias nishannulla runakuna Juan shutichinanpaq lluqshimutinqa, payqa niyaq:

“¡Largu kurukunapa ayllunkuna! ¿Chay manchaypaq kastigumanta washakayashunllapa nirchu yarpuyankillapa?”

⁸ Chaynu yarpuyarqa Dyusninchikpinari chiqapta kriyiyllapa, yaĉhananllapapaq chiqapta uchaykillapata dijar, Dyusninchikta kasunkillapana nir. Ama gamkunallaqa alabakayllapachu ‘Abrahampa ayllun kar washakayanchikllapa’ nirqa. Chaqa allita nishaykillapa: Dyus munarqami kay rumikunamatapis, Abrahampa ayllunpaq tikranarqa, tikranman.

⁹ Achapismi listuna qirukunata ĉhupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qiru mana allita puĉuqtaqa, kuchur itakunqa ninaman”.

¹⁰ Chaynu Juan rimatinqa, chay runakunaqa niranllapa:

– Chaqa, ĉimatataq rurashaqllopa ama kastigamananllapapaqqa?

¹¹ Juanqa paykunata niran:

– Mayqannikillapapis ishkey raĉpayjun kaq, mikunayjun kaqpis, quyllapa uk mana kaqniyjunta.

¹² Chay Romapaq wakin impwistuta kubrakuqkunapismi qimikaranllapa, shutikunanllapapaqqa. Chaymi Juantaqa kaynu nir tapuranllapa:

– Yaĉhachikuq Taytituy, ĉimatataq rurashaq nuĉakunaqa?

¹³ Chaymi Juanqa chaykunatapis niran:

– Ama kubrakuyllapachu mastaga, chay kubrakushaykillapamantaqa.

¹⁴ Chaymantaqa chaynulla wakin suldadukunapis tapuranllapa Juantaqa:

– Nuĉakuna-shuypaga, ĉimatataq rurashaqllopa? nir.

Chaymi Juanqa paykunataqa niran:

– Ama mayqantapis yanqallamanta imanta kitayllapachu. Chaynulla ama yanqallamantaqa uchachayllapachu. Chay michkataĉi ganankillapa chaywanqa kuntintakayllapana.

¹⁵ Runakunaqami kusallata rikakuyaranllapa tapunakurllapa, imanupiqqa Juan kanman Dyuspa Akrashan Cristunqa nir.

¹⁶ Piru Juanqa paykunataqa niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Nuĉaqami shutichikuni yakulawan. Nataq uk shamur-shuypaqami shutichikunqa Santu Ispirituwan, ninawan ima. Payqami kusa mas puytiq nuĉamantaqa. Nuĉaga paypa naypanpiqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaĉhanaypaqlamapis.

17 Chay payqamiri apamuyan urkitanta makinpi charikur triguta akrananpaq pajanmanta. Chaynu shumaqcharqami chay trigutaqa çhuranqa çhurakunanpi. Nataq pajanta-shuypaqa rupachinqa. Chay ninaqami ratakurqa mana wanunqachu”.

18 Chaynumiri shumaqta willar, Juanqa yaçhachikuran imanumi Washakuq shamuy chayqa kanqa nirmapis.

19 Chaynullami chay gubyirnu Herodesta-shuypaqa anyaran, uknin Felipipa warmin Herodiaswan kayashanrayku, chaynulla tukuy wakın mana allin rurayninkunapaqpis.

20 Piru ashwan Herodesqa, chay tukuy mana allinkunata rurashanpaq anyatinga, ukmanta yarpur Juantaqa karsilachiran.

Jesusmi shutikuran
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21 Piru manaraq karsilpi kayar Juan kusa achka runakunata shutichiyatinga, Jesuspis riran shutikuq. Chaynu shutikur Taytanman mañakuyatinga syiluqa kiçhakaran.

22 Chaymi Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusman ishkimuran kusa rikaypaqla, uk palumitanu. Chaymi syilumanta-pacha Dyus kaynu niqta uya-paran:

“Qammi kusa munashay Wamray kanki.
Qamwanmi kusalata aligriyani” nir.

Kaykunami Jesucristupa unay ayllunkunaqa karan
(Mt 1.1-17)

23 Amitunchik Jesucristo yaçhachikuq qallarirqami trinta añuyjunmana kasha kanqa. Niqllapa Amitunchik Jesucristuqashi Josipa wamran nir.

José-shuypaqa, Elipa wamran nir.

24 Eliqa, Matatpa wamran.

Matatqa, Levipa wamran.

Leviqa, Melquipa wamran.

Melqui-shuypaqa, Janapa wamran karan.

Nataq Janaqa, Josipa wamran.

25 Josiqa, Matatiaspa wamran.

Matatiasqa, Amospa wamran.

Amosqa, Nahumpa wamran.

Nahumqa, Esliqa wamran.

Esliqa, Nagaipa wamran.

26 Nagaiqa, Maatpa wamran.

Maatqa, Matatiaspa wamran.

Matatiasqa, Semeipa wamran.

Semeiqa, Josipa wamran.

Josiqa, Judapa wamran.

27 Judaqa, Joanapa wamran.

Joanaqa, Resapa wamran.

Resaqa, Zorobabelpa wamran.

Zorobabelqa, Salatielpa wamran.

Salatielqa, Neripa wamran.

28 Neri-shuypaqa, Melquipa wamran karan.

Melquiqa, Adipa wamran.

Adiqa, Cosampa wamran.

Cosamqa, Elmodampa wamran.

Elmodamqa, Erpa wamran.

29 Erqa, Josuepa wamran.
 Josueqa, Eliezerpa wamran.
 Eliezerqa, Jorimpa wamran.
 Jorimqa, Matatpa wamran.
 30 Matatqa, Levipa wamran.
 Leviqa, Simeonpa wamran.
 Simeonqa, Judapa wamran.
 Judaqa, Josipa wamran.
 Josiqa, Jonanpa wamran.
 Jonanqa, Eliaquimpa wamran.
 31 Eliaquimqa, Meleapa wamran.
 Meleaqqa, Mainanpa wamran.
 Mainanqa, Matatapa wamran.
 Matataqa, Natanpa wamran.
 32 Natán-shuypaqa, Davidpa wamran karan.
 Davidqa, Isaipa wamran.
 Isaiaqa, Obedpa wamran.
 Obedqa, Boozpa wamran.
 Boozqa, Salmonpa wamran.
 Salmonqa, Naasonpa wamran.
 33 Naasonqa, Aminadabpa wamran.
 Aminadabqa, Adminpa wamran.
 Adminqa, Arnipa wamran.
 Arniqa, Esrompa wamran.
 Esromqa, Farespa wamran.
 Faresqa, Judapa wamran.
 34 Judaqa, Jacobpa wamran.
 Jacobqa, Isaacpa wamran.
 Isaacqa, Abrahampa wamran.
 Abraham-shuypaqa, Tariqa wamran karan.
 Tariqa, Nacorpa wamran.
 35 Nacorqa Serugpa wamran.
 Serugqa, Ragaupa wamran.
 Ragaupa, Pelegpa wamran.
 Pelegqa, Heberpa wamran.
 Heberqa, Salapa wamran.
 36 Salapa Cainanpa wamran.
 Cainanqa, Arfaxadpa wamran.
 Arfaxadqa, Sempa wamran.
 Sem-shuypaqa, Noepa wamran karan.
 Noeqa, Lamecpa wamran.
 37 Lamecqa, Matusalenpa wamran.
 Matusalenqa, Enocpa wamran.
 Enocqa, Jaredpa wamran.
 Jaredqa, Mahalaleelpa wamran.
 Mahalaleelqa, Cainanpa wamran.
 38 Cainán-shuypaqa, Enospa wamran karan.
 Enosqa, Setpa wamran.
 Setqa, Adanpa wamran.
 Nataq Adanta-shuypaqa Tayta Dyusmi ruraran.

4

*Jesusta dyablu uchakuchinaran**(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)*

¹ Jesusqa Santu Ispirituwan kar tikrakamuran riyu Jordanmantaqa. Chaynu Santu Ispiritu yapatinmi, Jesusqa riran chunllaq lugarman.

² Chaypiqami kwarinta diyata karan. Chaymi chay diyakunaqa ayunar mana imalatapis mikushanrayku kusalata mallaqnaran. Chaynu mallaqnatin, dyabluqa imanullapis Jesustaqa uchakuchinaran.

³ Chaymi niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kay rumita willay tantapaq tikrakananpaq nir.

⁴ Piru Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Manami tantalamantachu runaqa kawsayta puytin.

[Ashwanmi Dyuspa tukuy rimayninta kasur kawsanqa]’ nir.

⁵ Chaymanta-shuypaqami dyabluqa Jesustaqa aparán kusala unaq sirkanman. Chaymantami dasla kay pachapa tukuy pwiblunkunata rikachir niran:

⁶ —Nuqagam qushayki tukuy kay imakuna kay pachapi kaqtaqa, qamna mantakunaykipaq. Chaqa, nuqapami tukuy kaykunaqa. Chay-ari mayqan-tapis qushaq qunashaytaqa.

⁷ Chayrayku, qunqurir nuqata aduramatkiqami tukuy chay rikayashaykikunaqa qampaq kanqa nir.

⁸ Jesusqa niran:

—[¡Ashuy dyablu!] Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Adurar sirbiy Amituyki Dyuslata’ nir.

⁹ Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparán Jerusalén pwibluman. Chaypiqami Dyusta adurananllapa wasipa kusa unaqninman iqachir niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaçhakay.

¹⁰ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:

‘Dyusqashi angelninkunata kaçhamunqa kuytashur washashunanpaq.

¹¹ Chaynulla aypashuyanqashi

çhakikimapis ama çhachikananpaq ima rumilawanmapis’ nir.

¹² Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

‘Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu’ nir.

¹³ Chaymanta-shuypaqami dyabluqa manana imanupis Jesusta uchakuchiya puytirnaqa, ashuranna paymantaqa ayka diyallataqa.

*Jesusmi Galileapi yaçhachikuq qallariran**(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)*

¹⁴ Jesusqami qashan Galileaman tikrakanan Santu Ispiritupa pudirn-inwan karna. Chaymi chay lugarkunapa ridurninkunapiqa paypaqqa kusalata yaçharanllapana.

¹⁵ Chaqa payqami tukuy chay tantakananllapa wasikunapi yaçhachikuq. Chaymi tukuyta paytaqa alabaqllapa.

*Jesusmi Nazaret pwiblupi**(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)*

16 Chaymantami Jesusqa chay maypiçhi kriyakasha karan, pwiblun Nazaretlaman riran. Chaymi samana diyapiqa chay tantakananllapa wasiman yaykuran paypa kustumrin kashanrayku. Chaymantami shariran Dyus nitin iskribikashakunata liyanapaq.

17 Chaymi Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishanta makyatinllapa kiçharqa, kaynu niqta tarir liyiran:

18 “Nuqapimiri Dyuspa Ispiritunqa.

Chaqa pay akramarmi kaçhamasha

chay mana imayjunkunata Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachinaypaq.
[Kaçhamashapismi kwashalla kaqkunata kunsulanaypaq].

Chaynullami kaçhamasha

dyablupa makinpi kaqkunata washanaypaq,
syigukunata rikakuchinaypaq,
qischakaqkunata washanaypaq ima.

19 Kaçhamashapismi Dyusqa

tukuyлата yanapanapaq tyimpuqa çhamushana nir yaçhachikunaypaq”.

20 Chaynu nirnaqa Jesusqa chay iskribikashataqa pillur, chay tantakananllapa wasipi yanapakuqta qur payqa taran. Nataq tukuy chaypi kaqkunagami kusalata paytaqa chapayaranllapa.

21 Chaymi payqa rimaq qallariran kaynu nir:

—Dyus nitin iskribikashanta liyishayqami kananlla qamkunapa naypaykillapapi nuqawan kumplikashana.

22 Chaynu nir kusa shumaqta rimashanraykumi, chay uyakuqkunaqa dispantakashalla Jesuspaqqa kusa allinta rimayaranllapa. Piru chaynu rimarmapis yaqqa mana kriyinar paykunapura kaynu nir tapunakuyaqllapa:
—¿Manachu kayqa Josipa wamran? nir.

23 Chaynu yarpuyatinllapamiri, Jesusqa paykunataqa niran:

—“Rimidyakuq tayta, qamraq rimidyakay’ nishanllapanullami nimayankillapa kanqa. Chaynullami nimayankillapapis kanqa: Capernaumpi kwichka achka imakunata rurashayki nir uyapashayllapatami kay pachaykipipis ruray kriyinayllapapaq, nir.

24 “Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspa rimaqnin katinqa, manami pwiblunllapiqa shumaqta rikanllapachu nir.

25 Alliptami nishaykillapapis: Dyuspa rimaqnin Eliaspas tyimpunpimi kimsa añu-y-midyuta tampa mana karanchu. Chaymi tukuy Israel pwiblupiqa kusala mallaq tyimpu karan. Chaynullami chaypiqa achka byuda warmikuna karanllapa.

26 Piru chaynu katinmapis Dyusqa Eliastaqa mana Israelmanta chay byudakunamanchu kaçharan. Ashwanmi paytaqa kaçharan Sarepta pwiblumanta uk byuda warmiman. Chayqami Sidón pwiblupa shipchanlapi kaq.

27 Chaynullami Israel pwiblukunapipis karan achka qishaq ismuyaq runakuna, Dyuspa rimaqnin Eliseupa tyimpunpiqa. Chaynu katinmapis, mana mayqantapis allicharanchu. Ashwan Siria pwiblumanta Naamán shutiq runalata allicharan” nir.

28 Chaynu chaykunata uyarllapami, chay tantakananllapa wasipi kaq runakunaqa tukuyta kusata piñakuranllapa.

29 Chaymi sharir Jesustaqa chay pwiblumantaqa aparannllapa chay pwiblu rurakashapa qichqalanpi pata karan chayman, chay patamantana itakunanllapapaq.

30 Piru ashwan Jesusqa chaynu ruranayatinllapamapis çhaypinllapata pasar riran.

Jesusmi runamanta dyablupa yarpuyinta itakuran
(Mr 1.21-28)

³¹ Jesusqami riran Galileapa pwiblun Capernaumman. Chaymi samana diyakunapiqa runakunata yaĉhachiq.

³² Chaynu yaĉhachikutinmi kusa dispantakashalla kidaqllapa. Chaqa kusata paylla mantakur imami yaĉhachikuran.

³³ Chay tantakananllapa wasipiqami, kayaq uk runa dyablupa yarpuyinwan. Chayqami kusa jwirtita kaynu qayĉhakuq:

³⁴ —¡Ay! Nazaretmanta Jesús, ¿imapaqtaq nuqakunaman yakapakanki? ¿Ima, chingachimaqllapachu shamushayki? Nuqaqami riqsishuni. ¡Qamqami Dyuspa Santu Wamran kanki! nir.

³⁵ Chaynu nitinmi, Jesusqa anyaran dyablupa yarpuyintaqa kaynu nir: —¡Upallalla yarquy kay runamantaqa!

Chaynu Jesús nitingami, chay dyablupa yarpuyinqa yarquranna runamantaqa. Tukuy runakunapa naypanpimi chay runataqa ratachir mana imanachirlapischu yarquran.

³⁶ Chayta rikarmi, tukuylla runakuna kusa dispantakashalla ukninllapa ukninllapa kaynu ninakuyaqllapa: “¿Ima rimaykunataq kaykunaqa? Chaqa pudirninwan kusata paylla mantakur, imami willan dyablu chay runamanta yarqunanpaqqa. ¡Chaynu willatinmi paykunaqa yarqun!”

³⁷ Chaynu nir rimatinllapami tukuylla chay lugarpa pwiblitunkunapi Jesuspaqqa kusalata rimaqllapa.

Jesusmi allicharan Simón Pedrupa swigranta
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesusqa tantakananllapa wasimanta yarqurqa, rir yaykuran Simonpa wasinman. Chaypimi Simonpa swigran qishaq kusa rupapi karan. Chaymi Jesusna rugaranllapa alliyachinanpaq.

³⁹ Jesusqami payman qimikar chay rupataqa wakaq tukuy niran. Chaynu nitinmi chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay kutilla, warmisitaqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Rupay chingatinnaqa, tukuy riqchaq qishaywan kaqninkunata Jesusman apamuranllapa. Chaymi makinkunata paykunapa ananman ĉhurarlla allicharan.

⁴¹ Chaynullami achka runakunamanta dyablupa yarpuyininkunapis yarquran, kaynu qayĉhakur:

—¡Qamqami Dyuspa Wamran kanki! nirlla.

Chaynu nitinllapami Jesusqa anyar, mana dijarancho rimananllapa-paqqa. Chaqa chay dyablupa yarpuyininkunaqami yaĉhayanllapa payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Jesusmi Galileapi yaĉhachikuran
(Mr 1.35-39)

⁴² Chaymanta allaqnin achkiyayatinnaqa Jesusqa sharir, chay pwiblumanta llugshir riran chunllaq lugarmanna. Piru runakunami kusalata maskar rir, ĉharanllapa pay kayashanmanqa. Chaymi Jestusaqa chaylapi kidananta munaranllapa, ama rirnachu.

⁴³ Chaymi Jesusqa niran:

—Ashwanmi Dyusqa imanumi mantakun nir shumaq rimananta uklaw pwiblukunapipis yaĉhachikunaypaq kani. Chaqa chaypaqmi shamusha kani nir.

⁴⁴ Chaynumi Jesusqa chay Israel runakuna tantakananllapa wasikunapi, Galilea lugarkunapi ima Dyuspa shumaq rimanantaqa yaĉhachikur puri-yaran.

5

Kusa achka piskaduta ayparanllapa

(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Uk diyapimi, Jesusqa Genesaret quĉhapa manyanpi karan. Chaymanmi kusala achka runakuna, Dyus nishanta yaĉhachikutin uyakuyta munashan-rayku tantakamur limpu kiĉhkichiranllapa.

² Chaymantami Jesusqa rikaran ishkay yaku karrukunata quĉhapa rurinpi kaqta. Chay yaku karrukunaqami shinala karan, piskadukuqkuna atun shikranllapata paqaq ishkishanrayku.

³ Chaymi Jesusqa iqaran uk yaku karruman. Chayqami Simonpa karan. Chaymi Simontaqa mañaran, yaku karrunta ashllila yakukaq sikipachinan-paq. Chaypinami Jesusqa tar, tukuy chaypi kaqkunataqa yaĉhachiran.

⁴ Chaymanta rimar tukchirnaqa Simonta niran:

—Kay yaku karruykitaqa quĉhapa mas ĉhaypinkaqman apar, chaymanta chay atun shikraykillapata itakuyllapa piskaduta aypanaykillapapaqqa, nir.

⁵ Simonqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, tukuy tuta piskadukurmapis, manami uklamat-apis aypashachu kanillapa. Piru qam nimashaykinullami atun shikraylla-pakunataqa yakuman itashaq.

⁶ Chaynu Jesús nishannulla ruraraqami, allipla achkata piskadutaqa ay-paranllapa. Chaymi atun shikrankunamapis llikikayaranna.

⁷ Chaymantami chay uk yaku karrupi piskadukuq masinkunata qayaran shamur yanapananllapapaq. Chaymi ishkantin yaku karruman untachitin-llapami, ashwan ishkantin yakumanqa chinqayaranllapana kusala achka piskadu kashanrayku.

⁸ Chaynu milagruta rikaraqami Simón Pedruqa, Jesuspa naypanlapi qun-qurikur, kaynu niran:

—Taytituy, jnuqami kusala uchasapa kani! ¡Chaymi rugashayki riku-naykipaqna naypaymantaqa! nir.

⁹ Chaynuqami Simonqa niran, wakinninkunawan kusala achka piskaduta aypashanrayku manchakusha kar.

¹⁰ Chaynullami Zebedeupa wamrankuna Santiaguwan Juanpis kusalata manchakusha karanllapa. Paykunami Simonpa kumpañirun karanllapa. Piru Jesusqa Simontaqa niran:

—Ama manchakuychu. Ashwanmi kananmantaqa piskaduta aypaq yu-payna runakunata nuqapaq yaĉhachir tantanki nir.

¹¹ Chaynu Jesús nitingami, chay kutilla yaku karrunllapataqa quĉhapa manyanman apar, tukuy imanllapata dijar, utqaylla riranllapa Jesuswanna.

Jesusmi allicharan uk ismuyaq runata

(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Uk diyapi Jesús uk pwiblupi katin, ĉharan uk kusa qishaq ismuyaq kwirpuyjun runa. Chaypimi Jestusta rikarqa, pachakaman pukĉhirar kaynu nir rugaran:

—¡Taytituy! llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

13 Chaymantami Jesusqa makinwan kamar, kaynu niran:

—Munayanimi alliyanykita. ¡Kananlla alliyay! nir.

Chaynu nitinlami, chay runaqa alliyaran qishayninmantaqa.

14 Chaymi Jesusqa niran:

—Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kurakunaman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaçhananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

15 Chaynu upallala kananta munatinmapis, Jesuspaqqa kusa achka runakunana yaçhayanllapa, payqa imatapis rurayta puytin nir. Chaymi kusa achka runakuna Jesusmanqa tantakaqlapa, qishayninkunamanta aliyananllapapaq.

16 Piru Jesusqa paykunamanta ashur chunllaq lugarkunaman riq Taytanman mañakuq.

Jesusmi mana kuyuyta puytiq runata allicharan

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

17 Uk diyapi Jesús yaçhachikuyatin, chaykunapiqa tayaranllapa wakin fariseo runakuna, Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna ima. Paykunaqa shamusha karanllapa, Galileapa, Judeapa, Jerusalem pa tukuy pwiblunkunamanta. Dyuspa pudirnintaqami rikayaranllapa, Jesús qishaqkunata alliyachitin ima.

18 Chaymantaqa çharanllapa runakuna uk paritapi mana kuyuyta puytiq runata apar. Wasipa rurinman yaykuchirmi, Jesuspa naypanpi usurachi-nayaranllapa.

19 Piru mana maytapis yaykuchiyta puytiqllapachu, kusa unta runakuna katinllapa. Chaymi iqaranllapa wasipa ananman. Chaymantaqa chay wasipa qatananta uçhikuta rurar, chaylata chay mana kuyuyta puytiq runataqa ishkichiranllapa Jesuspa naypanmanqa.

20 Chaymantaqa Jesusqa nuqapi kusata kriyinllapa nir yaçarqa, kaynu niran:

—Taytituy, tukuy uchakushaykikunamanta pirdunashushana kani nir.

21 Chaynu Jesús nitinga, Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseukunaqa yarpupakuq qallariranllapa: ¿Imataq payqa chaynu rimanapaqqa? Wakqachu Dyusuninchiknulla tukunayan. Manami allinchu chaynuqa. Chaqa Dyuslari uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir.

22 Piru Jesusqami yaçhayan, imatami chay runakunaqa yarpuyan nirmapis. Chaymi kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa chaynuta yarpunkillapa?

23 ¿Imataq mas trabajusu ruranaypaq, ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir puriy’, ninaypaq? ‘Uchaykikunamanta pirdunashuni’ nitiyqa, qamkunaqa mana kriyinkillapachu.

24 Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

—Qamtami nishuni: Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

25 Chaynu Jesús nitinlami tukuypa naypanpi das sharir, chay usurayashan paritanta apar riran wasinman, Dyusta alabaqnu.

26 Chaynu chay milagruta rikarmi chaypi kaqkunaqa kusa dispan-takashalla kidar, Dyusuninchiktaqa alabaranllapa kaynu nir: “Kananqami kusa ukman shumaqkunata rikashanchikllapa” nir.

Jesusmi Levita qayaran
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

27 Chaymanta Jesusqa waqtaman lluqshirqa, rikaran Romapaq impwis-tuta kubrakuq runata. Payqami shutiq Levi. Payqami chay impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesús rikarqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

28 Chaynu nitinga Leviqa sharir, tukuy iman kaqkunata chaypi dijarna, Jesuspa pullan riran.

29 Chaymantaqami Leviqa wasinpi ruraran uk fyistata, Jesusrayku. Chaymi achka wakinnin Romapaq impwistuta kubrakuqkunapis wakin runakunawan pulla misapi tayaranllapana.

30 Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa piñakur, Jesuspa yaçhakuqninkunataqa anyaqnulla, kaynu niran:

—¿Imapaqtaq mikunkillapa, upyankillapa, chay impwistuta kubrakuqku-nawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa? nir.

31 Chaynu nitinllapami, Jesusqa paykunataqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunaqami mana ministinchu rimidyakuq-taqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa.

32 Chaqa nuqaqami mana, chay allinla kani niqkunapaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir, uchanllapata dijarna washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

33 Kaynumi Jestustaqa niranllapa:

—Juanpa yaçhakuqninkuna, fariseukunapa yaçhakuqninkunapis kusata ayu-nar, Dyusman mañakunllapa. Piru qampa yaçhakuqnikikuna-shuyapaqa may-diyapis mikunllapa, upyanllapa ima.

34 Jesusqa paykunataqa niran:

—Qamkunaqachu uk kasararq runa chayllapiraq katinga chay pullan kaqkunata, ¿‘Ayunay’ ninkimanllapa?

35 Piru chay kasarasha rinanpaq urami çhamunqana. Chaynu ritinna-shuyapaqa ayunanqallapana.

36 Chaynullami Jesusqa kay kumparasyunkunatapis parlaran:

“Manami mayqanpis uk mushuq raçhpata kuchur, makwa mudananta ri-mindanchu. Chaqa chaynu ruraraqami yanqallana chay mushuq raçhpataqa dañayan. Chaynullami chay mushuq raçhpawan, makwa raçhpata rimin-dashaqa mana shumaqnachu kidan.

37 Chaynulla, chay ubapa yakun mushuq binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binuqami byijuyar makwa qara kapachutaqa llikinman. Chaynuqami ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman.

38 Chayraykumi, ubapa yakun mushuq binutaqa mushuq qara kapachu-manna itaypaq.

39 Nishaykillapapis: Mayqan runapis ubapa yakun binu byijuyashata upyayarqa, mananami chay ubapa yakun mushuq binutaqa upyaytaqa

munannachu. Chaqa ninmi: Chay byijuyasha chaymi, kusala mishki nir”.

*

6

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Uk diyami samana diya katin, Jesusqa riyaran tarpukashakunapa rurinta. Chaymi, yaçhakuqninkuna riqnuqa trigupa ispigankunata pitir qaqur murintaqa mikuyaqllapa.

² Chaymi chaymantaqa, wakin fariseo runakunaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq chay samana diyapi mana ruraypaqkunataqa, rurankillapa? nir.

³ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David wakin-ninkunawan mallaqnar imanun tukuran nir iskribikashantaqa?

⁴ Chaqa Davidmi wakinninkunawan Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykur; Dyuspa kaq turtillankunata aypar mikuranllapa. Allita yaçhashanchikllapanu, chay turtillakunataqami, kurakunala mikunanllapa-paqa kaq.

⁵ Jesusqami niranpis:

—Dyusmanta Shamuq Runami, chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

Jesusmi uk runata samana diyapi allicharan

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Qashanmi uk samana diyapi, Jesusqa tantakananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallariran. Chaypimi karan uk runa allilaw makin wiqru.

⁷ Piru chaypiqami Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chay fariseo runakunaqa kusalata Jesustaqa chapar ninakuyaranllapa: “¿Ima kay samana diyapichu alliyachiyanga wak wiqru makiyjun runataqa? Chayta ruratingami, chaylapaqa uchachashunllapa” nir.

⁸ Piru Jesusqa yaçharan imatami yarpuyanllapa nirmaapis. Chaymi, chay wiqru makiyjun runataqa niran:

—Sharir, çhaypinllapapi shay.

Chaynu nitinga chay runaqa das sharan.

⁹ Chaymi Jesusqa chay runakunataqa niran:

—Ma tapushaykillapa, samana diyapiqa, çallin kaqtachu ruranchik manaqachu mana allin kaqta? Chaynulla çallinchu kanqa allichar washakunapaq manaqachu dijasha wanunanpaq?

¹⁰ Chaynu nirnaqa, tukuy chay ridurninpi kaqkunata chapar, chay wiqru makiyjun runataqa, niran:

—Makikita chutarachiy.

Chaynu nitinmi, chay runaqa nishannullata ruraran. Chaymi makinqa allinna kidaran.

¹¹ Piru chay runakunaqami ashwan kusalata piñakur ninakuranllapa: “¿Imatataq Jesustaqa rurashunllapa?” nir.

* **5:39** Jesusmi ruraran kay kimsa kumparasyunta fariseo runakunapa unay yaçhayninkunawan paypa mushuq yaçhayninqa mana chayllachu nir. Chaynulla chay fariseupa unay yaçhayninkunata yaçhakushakunaqa chaynu yaçhakusha kar Jesuspa mushuq yaçhachikuyintaqa mana munanllapachu.

*Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata akraran**(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)*

¹² Chay diyakunapimi, Jesusqa riran uk sirkaman mañakuq. Chaymi tukuy tuta Dyusman mañakuyar yurqaran.

¹³ Chaymanta achkiyatinnaqa, tukuy yaĉhakuqninkunata qayamur dusilata akraran. Chaymi paykunataqa niran: “Apustulniykunana kankillapa” nir.

¹⁴ Kaykunami karanllapa:

Ukqami Simón karan. Payllatami shutichiranpis Pedro nir.

Ukqa karan Simonpa uknin Andrés.

Wakinkunaqa karanllapa:

Santiago,

Juan,

Felipe,

Bartolomé,

¹⁵ Mateo,

Tomás,

Alfeupa wamran Santiago,

Simón Zelote,

¹⁶ Santiagupa uknin Judas * ima.

Uk-shuyupaqa karan Judas Iscariote. Kaymi Jesustaqa kuntrankunaman gukuran wanuchinanllapapaqqa.

*Jesusmi achka runakunata yaĉhachiran**(Mt 4.23-25)*

¹⁷ Chaymanta Jesusqa chay sirkamanta paykunawan ishkimurqa, uk pampapi kidaranllapa. Chaqa chaypiri tukuy yaĉhakuqninkuna chaynulla kusala achka runakuna karanllapa. Paykunaqami shamusha karanllapa, Judeamanta, Jerusalenmanta, mar manyan Tirumanta, Sidonmanta ima Jesusta uyakuq, chaynulla qishayninllapamanta alliyananllapapaq ima.

¹⁸ Chaymi chay dyablupa yarpuyinwan kaqkunapis alliyaqllapa.

¹⁹ Chaynumi Jesustaqa tukuyula kamanayaqllapa alliyananllapapaq. Chaqa tukuy payta kamaqkunataqari pudirinwan alliyachiq.

*Dyuswan kusa shumaq kaqkuna, llakiypaq kaqkuna**(Mt 5.1-12)*

²⁰ Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunata chapar kaynu niran: “Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna mana imayjun kaqkunaqa.

Chaqa qamkunapaqnam Dyuspa mantakuyinqa.

²¹ Kusa shumaqmi kankillapa qamkuna kanan mallaqnaqkunaqa.

Chaqa maydiyaqami untana mikunkillapa.

Kusa shumaqmi kankillapa, kanan waqaqkunaqa.

Chaqa maydiyaqami aligriyar asikunkillapana.

²² Kusa shumaqmi kankillapa Dyusmanta Shamuq Runarayku

mana allinpaq rigshutinllapa, ĉiqnishutinllapa,

mana munar mana pullakushutinllapa,

musyashutinllapa imaqa.

²³ “Chaynu rurashutinllapamapis, unaq syilupi Tayta Dyuspa pullan kusa shumaqtana kawsashaq nir yaĉhar, kusata aligriyankillapa. Chaqa imanutaq qamkunata qischashunllapa, chaynullami chay runakunapa rukunku-napis Dyuspa unay rimaqninkunatapis qischaranllapa.

²⁴ Piru akaw qamkuna kanan kusa imayjun kaqkuna.

* **6:16** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir.

Chaqa kananllami kusata aligriyashaykillapana.

²⁵ Akaw qamkuna kanan kusa unta mikuqkuna.

Chaqa maydiyaqami mallaqnankillapa.

Akaw qamkuna kanan kusata asikuqkuna.

Chaqa maydiyaqami kusalata llakir waqankillapana.

²⁶ Akaw qamkuna kanan tukuypaq kusa alabakasha kaqkuna.

Chaqa chaynullami unay rukuykillapakunapis, Dyuspa mana chiqap rimaqninkunatachu alabaranllapa.

Çhiqnimaqninchiktami llakipashunllapa

(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ “Piru qamkuna uyakumaqkunatami nishaykillapa: Çhiqnishuqkunatami llakipayllapa. Chaynulla chay qischashuqkunawanpis allinlata rurayllapa.

²⁸ Mayqan qamkunapaq mana allinta rimatinllapapis, shumaqta willayllapa. Chaynulla imapaq uchachar qischashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa llakipananpaq.

²⁹ Mayqan uklaw qaqlaykipi takashutinllapaqa, uklawtapis rikachiyl-lapa. Mayqan punchuykita kitashutinmapis, dijay kamsaykitapis apanqa.

³⁰ Mayqanpis imalata mañakushutinpis, quy. Chaynulla mayqan imaykita kitashutinpis, amami mañankillapachu tikrashunanllapapaqqa.

³¹ Chaynumiri ukkuna qamkunawan shumaq kananta munarqa, qamku-napis chaynulla paykunawanpis kayllapa.

³² “Chaqa qamkunata llakipashuqkunatalata llakiparqa çimanuri Dyus-paqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqkunapismi, payta llakipaqkunatalataqa llakipanolapa.

³³ Chaynulla qamkunata allinta rurashuqkunawan allinta rurarllapaqa, çimanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuqku-namapis chaynuqa ruranllapa.

³⁴ Qamkuna, mayqanta imalata pristatiyqami kutichimayanqa nir yarpur pristarqa, çimanuri Dyuspaqqa shumaq kankillapa? Chaqa Dyusta mana ka-suqkunamapismi pristanakunllapa, imalawan kutichinakunanllapapaqqa.

³⁵ Chayrayku ashwan chay çhiqnishuqkunataqa masta llakipayllapa. Chaynulla allinlata paykunawanqa rurayllapa. Chaymi imata pristarpis, ama yarpunkillapachu: Imalawan kutichimayanqa nirqa. Chaynu rurarllapaqami mana tukukaq imaykillapatana tarikunkillapa. Chaynulla unaqpi kawsaq Dyusninchikpa wamrankunana kankillapa. Chaqa Dyusqami, mana payta yarpuqkunata, chaynulla mana allin kaqkunamatapis kusata llakipan.

³⁶ Chaymi qamkunapis llakipakuyllapa, imanutaq Taytanchikllapa Dyus-pis kusata llakipakun chaynu.

Amami uknikita jwis yupay rikar yaçhankichu

(Mt 7.1-5)

³⁷ “Amami ukkunata rikar yaçhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yaçhashunanllapapaq. Chaynulla ama ukkunata uchachayllapachu, Dyus qamkunatapis ama uchachashunanllapapaq. Ashwanmi pirdunanakuyllapa, Dyus qamkunatapis pirdunashunanllapapaq.

³⁸ Ukkunatami quyllapa, Dyus qamkunatapis qushunanllapa-paq. Payqami kustalnikillapapi qushunqallapa imakunatapis allita midikashatana. Chaymi çhaspir çhaspir untachimunqa kustalnikillapamañqa. Chaynu qamkuna ukkunata imakunawan yanapashaykillapanullami, Dyusqa qamkunatapis yanapashunqallapa”.

³⁹ Jesusmi kay kumparasyuntapis niran:

“¿Puytinmanchu syigu runa, uk syigu masinta kaylata kaylata rishun niyta? ¿Manachu ishkantinllapa ima uchukunaman ratanmanllapa?

⁴⁰ Chaynumiri uk yaçhakuqpis mana maschu yaçhachiqinmantaqa. Chaymi maydiya allita yaçhakurpis, yaçhachiqin yupayllana kanqa.

⁴¹ “¿Imapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq çhurakanki, qampa nawikiپی atun qiru tayan chayta naypaqta mana llugshichirqa?

⁴² Qampa nawikiپی atun qirupağ mana kwintachakarga, ¿imapaqtaq uknikita ninki: ‘Uknıy, dijamay nawikiپی kağ usulta llugshichışaq’ nırqa? Kusa allin tukuğ runa, qampa nawikiپی atun qirutarag puntataqa llugshichiy. Chaynuğami allita rikarna, uknikipa nawinpi usul kağtaqa llugshichinki.

Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ “Allin qirugami mana puytinchu mana allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami allintaqa puquyta puytinchu.

⁴⁴ Chaymi tukuy qirukunata puquyninmanta riqsinchik. Chaqa iguspa puquynintağami mana kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla ubapa puquynintapis manami sarsakunamantachu pallanchik.

⁴⁵ Chaynumi allin runakunapis allin kağkunalata rıman allinkunala shunqunpi kashanrayku. Piru çay mana allin runağami mana allin kağkunalata rıman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku. Chaqa mayqanpis shunqunpi kashanllatami, rımanllapa.

Ishkay wasipa simintun
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ “¿Imapaqtaq qamkunaqa ‘Amituy Amituy’ nimankillapa, nuqa nishaykunata mana kasurqa?

⁴⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis uyamar nuqa nishayta kasur rurağkunağami kaynu yupay.

⁴⁸ Uk runami wasinta shachinanpağ puntataqa kusa rurita simintuta rajar, rumipa ananmanta shachiran. Chaymanta rıyu untamur, çay wasipi wıpyakarpis mana kuychiylamatapis puytiranchu. Chaqa kusa alliri shasha karan.

⁴⁹ Piru mayqanpis uyamar çay nishaykunata mana kasuğğami, uk runa mana simintuta rajarchu allpa analanpi wasinta shachiran. Chaymanta rıyu untamur çay wasipi wıpyakatinqa, çay wasıqa limpu limpu pampalla rataran çay yupay”.

7

Jesusmi allicharan suldadukunapa mantaqninpa uk sirbikuqninta
(Mt 8.5-13; Jn 4.43-54)

¹ Chaymanta çay runakunata willar tukchirnaqa, Jesusqa rıran Capernaüm pwıbluman.

² Chaypimi Romamanta suldadukunapa uk mantaqnin karan. Paypa kusala munashan sirbiqninmi allıpla qışağ karan wanuypağna.

³ Chaymi çay runaqa Jesuspağ rımağllapata uyaparan. Chaymantami, Israel runakunapa ruku mantakuğninkunata rugar kaçharan, Jestusta rır willatinllapa shamur sirbiqninta allichananpağ.

⁴ Chaymi paykunaqa Jesusman rır qimikarqa, kusalata rugaranllapa kaynu nır:

—Taytituy, allinmi kanqa çay suldadukunapa mantaqnintaqa llakıpanaykipağ.

⁵ Chaqa payqami nasyunninchikta kusalata munan. Chaynullami chay tantakanayllapa wasimatapis rurachikuran nir.

⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa riran paykunawan. Piru wasiman shipchayatinllapanaqa, chay suldadukunapa mantaqninga amigunkunata kaçhamuran kaynu nir Jesusta willananllapapaq:

“Taytituy, amami piñakunkichu. Chaqa nuqa mana kwintachayapaqla kashayraykumi, mana allinchiu rir wasiyman yaykunaykipaqqa.

⁷ Chayraykumi mana nuqallaqa riyta puytiraychu rugashuqqa. Chaymi kaylamanta niy, sirbikuqniyqa alliyananpaq.

⁸ Chaqa nuqallatami mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakin suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis ‘Riy’ nitiyqa, rin. Ukta ‘Shamuy’ nitiypis, shamun. Chaynulla sirbiquqniytapis, imata ruranapaq kaçhatiyapis ruran” nir.

⁹ Chaynu nishanta uyaparmi Jesusqa kusa dispantakashalla kidaran. Chaymi chay runakuna ikinta riqkunaman tikrarak; niran:

—Nishaykillapa: Tukuyla Israel pwiblupiqqa manami mayqantapis kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani.

¹⁰ Chaymanta chay mandadu rishakuna wasiman tikraraqqa, chay sirbikuqta allintana tariranllapa.

Byudapa wamranta Jesús kawsachimuran

¹¹ Chaymantaqa Jesusqa riran uk pwiblu Naín shutiqman. Paywanqami achka yaçhakuqnikuna, chaynulla kusa achka runakuna ima riranllapa.

¹² Chaynu rir pwibluman çhayarllapanaqa rikaranllapa uk byudapa uklayla wamran wanushata chay pwiblumanta kusala achka runakuna apaqllapata.

¹³ Chayta rikarmi Jesusqa, chay warmisitapaq kusalata llakir kaynu niran: —Ama waqaychu mamitay nir.

¹⁴ Chaynu nir wanushaman qimikar kamatinmi, chay apaqkunaqa yarachiranllapa. Chaymi Jesusqa chay wanushataqa niran:

—Wamra, qamtami nishuni jkawsamuy! nir.

¹⁵ Chaynu nitingami chay wanushaqa kawsamur tar rimaqna qallariran. Chaymantami Jesusqa chay wamrataqa mamanwanna dijaran.

¹⁶ Chayta rikarmi, tukuyla chaypi kaqkunaqa alliplata dispantakar Dyusta alabaranllapa, kaynu nir: “Dyusninchikpa kusa shumaq rimaqninmi rikarisha nuqanchikkunaman”. Chaynulla “Dyusninchikmi shamusha pwiblunta yanapaq” nir ima.

¹⁷ Chaynu rirashankunataqami, tukuy chay Judeapa lugarninpi yaçharanllapana.

Shutichikuq Juanmi yaçhakuqnikunata kaçharan Jesusman

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Juanqami yaçharan tukuy chay pasashankunata, yaçhakuqnikuna parlasha katin. Chaymi ishkey yaçhakuqnikunata qayar,

¹⁹ kaçharan Jesusta tapunanllapapaq: “Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu ukतराқ yarayashaqllapa” nir.

²⁰ Chaynu kaçhatinllapaaqa, chay mandadu rishakunaqa Jesusman qimikar tapuranllapa kaynu nir:

—Shutichikuq Juanmi kaçhamashallapa tapushunayllapapaq qamchu kanki Dyusmanta shamunanpaq karan chayqa, manaqachu ukतराқ yarayashaqllapa nir.

²¹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa chay kutilla achka qishaqkunata allicharan, chaynulla qisçhakayninkunamantapis. Chaynulla dyablupa

yarpuyninwan kaqkunata allicharan, syigukunatapis nawinkunata allichatin rikakuranna.

²² Chaynu chaykunata rurarnaqa, Jesusqa niran chay tapuqkunataqa:

—Rir Juantaqa willayllapa tukuy rikashaykillapata, uyapashaykillapata ima. Willayllapa:

Syigukunatapis rikakuchin,
kujukunatapis alliyachitin purinllapa,
ismuyaq aychayjunkunatapis allichan nir.

Chaynulla upakunatapis uyakuchin,
wanushakunatapis kawsachimun,
chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanu washakananllapa-
paqpis, nir ima.

²³ Chaynulla willankillapapis: ¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriy-
ishanrayku imakuna rikarir trumpisachinatín mana maydiyapís qunqa-
maqkunaqa nin! nir.

²⁴ Chaymanta Juanpa yaçhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq
runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanta?
Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra
wakman kayman kuyuchiq yupay, ¿chayta rikakuqchu riraykillapa?”

²⁵ ¿Manaqa chu uk runa kusala çhanyijun mudanata, mudakushata rikakuq
riraykillapa? Qamkunaqami yaçhankillapa chaynu mudakur paykuna mu-
nashanllapakunalata rurar taqkunaqami, chay gubyirnupa wasinkunalapi
tanllapa nir.

²⁶ Chaqa, ¿imata rikakuqtaq riraykillapa? ¿Dyuspaq rimaq runata rikaq?
Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas
inrachikuqta rikaq riraykillapa.

²⁷ Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu
niq:

‘Nuqami qampa naypaykita ukta kaçhashaq,
imanutaq nanta kiçhar kamkachinllapa chaynu qampaq
yaçhachikunanpaq’ nir.

²⁸⁻²⁹ Nishaykillapapis: Tukuy runakunamanta manami Juan yupay kusa
allinla runaqa kashachu uklamapis. Chaqa tukuy runakuna, wakin impwis-
tuta kubraqukunamapis, Juan rimatin uyakurqa, kwintata qukuranllapa
paykunata Dyusqa chiqapta yanapayanqallapa nir. Chaymi paykunaqa
Juan shutichikutinga, kasur shutikuranllapa. Ashwan kananqa Dyus-
ninchikpa mantakuyninpina mana kwintachaypaqla chaykunaqa, mastana
intranllapa Juanmantaqa.

³⁰ Piru chay fariseukuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar
yaçhachikuqkuna-shuypaqa, mana kriyinaranllapachu imanumi Dyus
chiqapta yanapayanqa nirmapis. Chaymi paykunaqa Juan shutichikutinpis
mana kasur mana shutikuranllapachu”.

³¹ Chaymi Jesusqa niranpis:

“¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi runakunataqa? ¿Imakuna yupay-
taq paykunaqa?”

³² Kay runakunaqami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa
chay yupay: ‘Kinakunatami waqachirayllapa. Piru qamkunaqami mana
bayliraykillapachu. Chaynulla llakiypaq takikunata takitiyllapapis, mana
waqaraykillapachu’ ninakun chaykuna yupay.

³³ Chaymi qamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq Juan shamur kusata ayunafin, chaynulla mana binuta upyatinga niraykillapa: 'Juanqami dyablupa yarpuyinwan' nir.

³⁴ Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuq Runa kar, mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa ninkillapa: 'Kusala amryintu, upyalun, chaynulla Romapaq impwistuta kubrakuqkunapa, uchasapa runakunapa amigun' nir ima.

³⁵ Piru nuqapi kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

Jesumi, fariseo runa Simonpa wasinpi

³⁶ Chaymantaqa uk fariseo runami Jesustaqa kunachiran, wasinman rir mikunanpaq. Chaymi Jesusqa chay fariseupa wasinman yaykur misaman taran.

³⁷ Nataq chay pwibullapimi kaq uk kusa uchayjun warmi. Paymi yaçharan Jesusqashi chay fariseo runapa wasinman mikuq çhasha nir. Chaymi alabas-tru butillitapi kusa mishki mutkiypaqla yakituta charikur çharan.

³⁸ Çharqa, kusalata waqar Jesuspa çhakinpa yatanlaman tar, chay waqayn-inwan Jesuspa çhakintaqa paqaaq qallariran. Chaymantaqa aqchanwan chakichir çhakinta muchar salaran chay mishki mutkiypaqla yakituwanqa.

³⁹ Chaymi chay fariseo, Jesusta qaraq apasha karan chayqa, kaynuta yarpuran: Chiqapta kay runa Dyuspa rimaqnin karqa kwintata qukan-man, imanu warmi karmi chaynu rurayan nirmapis. Yaçhayanmanmi kusa uchayjun warmi nir.

⁴⁰ Chaymi Jesusqa niran:

—Simón, kayta willashayki.

Chaynu nitinga, chay fariseuqa niran:

—Willamay Yaçhachikuq Taytituy.

⁴¹ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Ishkay runami dibiyanan uk runa pristasha karan chayta. Ukqa kiny-intus dinaryuta dibiyanan. Nataq uknin-shuypaqa sinkwinta dinaryulata dibiyanan.

⁴² Chaymi mana pagrayta puytinnllapaqa, chay pristasha karan chayqa llakipar mana kubrarannachu ishkantinta. Ma willamay Simón: ¿Chay ishkay runakunaqa mayqaynintaq chay qillayta pristasha karan chay runataqa mastaqa munayanqa?

⁴³ Chaynu Jesús taputinga, Simonqa niran:

—Nuqataqa yarpuchiman, chay masta dibiya-tin llakipar mana kubraranchu chay paymi mastaqa munayanqa nir.

Chaynu nitinga, Jesuspis niran:

—Chiqapta ninki.

⁴⁴ Chaynu Simón nitinga, warmiman Jesusqa tikrakar Simontaqa niran:

—¿Rikayankichu kay warmitaqa? Simón, nuqa wasikiman yaykamutiyqa, çhakiyta paqakunaypaqqa mana yakuta qumaraykichu. Piru kay warmisita-shuypaqa, ashwan çhakiyta waqayninwan paqar aqchanwan chakichishamapis.

⁴⁵ Qamqami mana saludar muchamaraykichu. Piru kay warmisita-shuypaqa, yaykushaymanta-pacha mana shaykuq muchamasha çhakiylapi.

⁴⁶ Chaynulla qamqa asaytiwan mana umaylamatapis salashaykichu. Piru kay warmisitaqami, ashwan çhakiyta salasha chay mishki mutkiypayla yakituwan.

⁴⁷ Chayrayku nishuni, kay warmisitatami kusa achka uchankunamanmatapis llakipar pirdunani. Chaymi payqa kusata munaman. Piru mayqantapis ashllata pirdunashaqa, mana yanqa munamanchikchu.

⁴⁸ Chaymantaqa chay warmita niran:

—Uchaykikunamantaqami llakipar pirdunashuni nir.

⁴⁹ Chaynu Jesús nitinga, chay wakin chaypi kaqkunaqa paykunapura tapunakuq qallariranllapa kaynu nir: “¿Imataq kay runaqa uchancellorakunamanmatapis pirdunakunanpaqqa?”

⁵⁰ Chaynu ninakuyatinllapaqa, Jesusqa chay warmisitataqa niran:

—Mamitay, chiqapta kriyimashaykiraykumi washakashayki. Qamnami rikunki nir.

8

Kay warmikunami yanaparan Jesusta

¹ Chaymantami, Jesusqa puriran achka pwiblukunata, chaynulla taksha pwiblitukunata, yaçhachikuqnu Dyuspa shumaq rimayninta washakarna paypa mantakuyinpi kawsananllapaqa. Pullanqami dusi yaçhakuqnikuna karan.

² Chaynullami pullanqa karanpis chay warmikuna, dyablupa yarpuyinwan, ukman qishaywan kaqkunata allichashankunapis. Paykunaqami kaykuna karan: María. Paytami María Magdalena niqllapapis, Magdala-manta kashanrayku. Kay Mariamantami, syiti dyablupa yarpuyinikuna llugshisha karan.

³ Chaynullami karanpis Chuza shutiq runapa warmin Juana. Kay Chuzami, Herodespa imankunata rikaq karan. Uqgami karan Susana; chaynullami wakin achka warmikunapis. Paykunami iman kaqlawanmapis yanapaq Jesustaqa.

Jesumi kumparasyunta ruran uk tarpukuqwan

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Tukuy pwiblukunamantami kusala achka runakuna Jesús kayashanman tantakaranllapa. Chaymi Jesusqa kay kumparasyunta paykunataqa par-laran:

⁵ “Uk runami tarpukuq riran çhakranman. Chaymanta shikwakutinga wakin simillanqa nanman rataran. Chaymi saruçharanllapa, chaynulla pariç kurukuna mikuran ima.

⁶ Wakin simillakunaqa rataran rumipa ananman. Chaymanta nasirnaqa, das çhakiran yakurayku.

⁷ Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chayman-tami kashakuna pullan winar, limpu çhamitachiran.

⁸ Piru wakin simillakunaqami kusala shumaq pachaman ratar, nasimur puçuran. Chaymi kada similla syinllata puçutin kusala achkata kusichaku-ran”.

Chaynu nirnaqami, kusa jwirtita kaynu niranpis: “Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa” nir.

¿Imapaqmi yaçhachikuran kumparasyunkunawan?

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Jesuspa yaçhakuqnikunami tapuran:

—¿Ima nishaq niyantaq kay kumparasyunqa? nir.

¹⁰ Chaymi Jesusqa niran:

–Qamkunatami unay mana intrakaypaq kasha katinmapis, kananqa Dyusqa intrachishuyanllapa imanumi payqa mantakun nirmapis. Piru wakin runakunata-shuyapaqami willani kumparasyunkunalawan. Chayna michka chapakurmapis ama rikakunanpaq, chaynulla michka uyakurpis ama intrakananllapapaq.

Jesusmi tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ “Kaynutami munan niyta chay kumparasyunqa: Chay simillaqami, Dyuspa rimaynin.

¹² “Chay similla nanman ratasha nirgami intrachimanchik, Dyus rimashanta uyakutin chaymanta dyablu shamurqa yarpuyinpi purichiyashanta das qunqachin, amana kriyir washakananllapapaq nir.

¹³ “Nataq chay similla rumipa ananman rataran chaykunaqami, intrachimanchik chay runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq. Chaymanta chay simillakuna mana allita ĉhupakusha yupaymi uk tyimpulapaq kriyir qischakarqa das paymanta ashun nir.

¹⁴ “Wakin simillakuna kasha ruriman ratashakunaqa, intrachimanchik Dyus rimashanta uyapaqkunapaq. Piru chay yarpupakushankuna, kusata imakunata munapashankuna, chaynulla munashanta rurashankuna imaqa, allmanta allmantaqa limpu ĉhamitachi q yupay mana dijanchu puqunanpaqqa.

¹⁵ “Piru simillakuna chay kusa shumaq pachaman rataran chaykunaqami intrachimanchik, chay allinla shunquyjun kar Dyus rimashanta uyakur imuraslapis allita kasur, kusalata puquq yupay kawsaqkunapaq nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk lamparawan
(Mr 4.21-25)

¹⁶ “Manami mayqanpis uk lamparataqa kachkanchu imawan pampananpaq manaqa paranpa ĉhakinman ĉhurananpaqqa. Ashwanmi unaqlapi ĉhuran tukuy la yaykuqkunata achkirachinanpaq.

¹⁷ Chaynullami kanan qamkunata willashutiyllapa wakinkunapaq pakaplla yupay kaqkunaqami, maydiyaqa uk lampara achkirachikuq yupay shutillamanna rikaritin allita intrakanqallapa.

¹⁸ “Chayraykumi allita uyakuyllapa: Chaqa mayqanpis intrakar kakuqkunataqami masta intrachishaq. Piru chay mana intrakaqkunata-shuyapaqami intrakayanina niyashanmatapis limpula qunqachishaq”.

Jesusa mawan ukninkuna
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Chaymantami Jesupa mawan ukninkunaqa, ĉharanllapa chay maypichi Jesús kayashanlawman. Piru kusala achka runakuna kashanrayku naypanman mana qimikayta puytiranllapachu.

²⁰ Chaymi mayqanĉhi Jestuqa kaynu nir willaran:

–Mamaykiwan uknikunami chay waqtapi ministishuyan nir.

²¹ Jesusqa niran:

–Mayqanpis Dyus rimashankunata uyakur, chay nishannullata ruraqkunami, mamaywan ukniykunaqa nir.

Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasillachiran
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Uk diyapi, Jesusqa uk yaku karruman yaykuran yaĉhakuqninkunawan. Chaymi paykunata niran:

–Rishunllapa quĉhapa uklaw manyanman nir.

Chaymi riranllapana.

²³ Chaymanta quĉhata pasayatinllapaqa, Jesusqa punuran. Chaykaman-gami, kusalata wayra rikarimuran. Chaymi chay quĉhamapis wakmanta kaymanta maqchikaq qallariran. Chayna, chay yaku karrumanqa yaku untaq qallaritin, yakuman chinqananlapaqa karanllapa.

²⁴ Chaynu tukuyatinga, Jesusta rikĉhachir kaynu niranllapa:

—Yaĉhachimaqniyllapa! ¡Yaĉhachimaqniyllapa! ¡Yakumanmi chinqayanchiklla-pana! nir.

Chaymi Jesusqa sharir, wayrawan yaku maqchikaqtaqa willatinla, limpu gasillaran.

²⁵ Chaymanta yaĉhakuqninkunata niran:

—Ima, ĉmanaraqchu allita kriyinkillapa? nir.

Piru paykunaqami kusata manchakushanrayku dispantakashalla, tapunakuyaqlapa: “¿Imanu runataq kayqa? Chaqa wayrawan yakumatapis willatinla, kasun-ari” nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan runa

(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Chay quĉhata riyarqami, ĉharanllapa Galileapa naypanpi Gadara * shutiĉ lugarman.

²⁷ Chaymi, Jesús yaku karrumanta ishkitinqa, chay lugarmantaqa dyablupa yarpuyinwan kaq uk runa yarqamur Jesusman qimikaran. Chay runaqami unayna mana raĉhpajunnachu puriq, chaynulla mana wasipinachu taqpis. Ashwanmi pantyunkunapina taq.

²⁸ Chaymanta Jesusta rikarqa, kusala jwirtita qayĉhakur paypa naypanpi qunqurir kaynu niran:

—¡Unaq syilumanta Dyuspa Wamran Jesús, ama nuqamanqa yakapaka-muychu! ¡Rugashaykimi ama qischamanaykipaq! nir.

²⁹ Chaynuqami chay dyablupa yarpuyinqa niran, runamanta lluqshi-nanpaq Jesús anyashanrayku. Chaqa kutir kutirmi chay dyablupa yarpuyin-qa chay runataqa aypaq. Chaymi runakuna miĉka makinkunata, ĉhakinkunata alli kadinakunawan watatinllapamapis chay runaqa pitiq. Chaynumi ashwan chay dyablupa yarpuyinqa chunllaq lugarkunaman apaq chay runataqa.

³⁰ Chaymi Jesusqa chay runataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imataq shutinki?

Chay runaqa niran:

—Shutinimi ‘Legión’. †

Chaynuqami niran, dyablupa yarpuyininkuna paypi kusa achka kashan-rayku.

³¹ Chaymi chay dyablukunaqa, Jesusta rugaran ama chay manchaypaq uĉku ruriman kaĉhananllapapaqchu.

³² Chay sirkakunapimi achka kuchikuna shitqakuyatin, chay dyablupa yarpuyininkunaqa Jesusta rugaran, chay kuchikunaman yaykunanllapa-paq. Chaymi Jesusqa yaykuyllapa niran.

³³ Chay dyablupa yarpuyininkuna chay runamanta yarqurqa, chay kuchikunaman yaykuranllapa. Chaymi chay kuchikunaqa kallpaq qallari-ran qaqata uray. Chaymanta quĉhaman yaykur ĉhuqar wanuranllapa.

* 8:26 Wakin iskribikashakunapimi “Gerasa” nin. † 8:30 Legión nirqami intrachimanĉik kusala achka suldadukuna nir.

³⁴ Chaymi chay kuchita michiqkuna, tukuy chay pasashanta rikarqa, kallpar riranllapa chay pwiblupi runakunata, chaynulla çhakrapi taqkunatapis parlaq.

³⁵ Parlakutinllapaqa runakunaqa llugshiranllapa rikaq chay pasashankunataqa. Chaymanta Jesús kayashanman çharqa, chay runataqa Jesuspa naypanpi yarpuyinpinna, mudakusha taqta rikar manchakuranllapa.

³⁶ Piru chay tukuy ima pasashakunata rikaqkunaqa, manyaqlla parlakuranllapa imanumi alliyaran chay runaqa nirmapis.

³⁷ Chaymi chay Gadara shutiç lugarmantaqa, tukuylla runakunaqa Jesusta rugaranllapa, chaymantaqa rinanpaç uklawta. Chaqa kusatari manchakuranllapa. Chaymi Jesusqa yaku karruman yaykur riran.

³⁸ Chay dyablupa yarpuyinmanta alliyasha chay runaqa, Jesusta rugaran paywan rinanpaç. Piru Jesusqami chay runataqa kidananpaç kaynu niran:

³⁹ —Riy wasikiman. Chayna parlakuy Dyus imanumi llakipar yanapashusha nirmapis.

Chaymi chay runaqa rir parlakuran tukuyta chay pwiblupiqa, imatami Jesús paypaç rurasha nirmapis.

Jesusmi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima

(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Chaymanta Jesús chay quçhapa uklawninmanta tikrakar shamutinqa, chaypi kaq runakunaqa kusalata aligriyaranllapa yarayashanllaparayku.

⁴¹ Chaymi, uk runa Jairo shutiç çharan. Chay Jairumi tantakananllapa wasipi uk mantakuq kaq. Paymi Jesuspa naypanpi qunqurikur rugaran wasinman rinanpaç.

⁴² Chaqa wanuypaqna karan chay runapa uklayla warmi wamran kaqqa. Wamranqami dusi añuyjunna kasha kanqa.

Piru Jesusqami kusa achka runakunapa rurinta riyashanrayku, kusalata kiçhkichiyaranllapa.

⁴³ Chay runakunapa rurintami riyaran uk warmipis. Chay warmimi dusi añupaqna yawarnin shamutin qishaq karan. Chaymi rimidyakuqkunapi, kusalata gastaran iman kaqninkunalamatapis. Piru manami mayqanpis allicharanchu.

⁴⁴ Kay warmisitami Jesuspa ikinlawta qimikar raçhpampa manyanta kamaran. Chaynu kamatinlami, chay kutilla yawarnin shamuyqa qasillaranna.

⁴⁵ Chaymantaqa Jesusqa tapukuran:

—¿Pitaq kamamasha? nir.

Chaymanta tukuy “Mana mana” niyatinga, Pedruqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, kusala achka runakuna kashanraykumi, kiçhkipi kumsashuyan ima nir.

⁴⁶ Piru Jesusqami niran:

—Mayqançi kamamasha. Chaqa nuqami kwintata qukasha kani, pudirniy yarqusha nir.

⁴⁷ Chaymanta chay warmiqa imanupis mana niyta puytirqa, chukchukyaqnulla rir Jesuspa naypanpi qunqurikuran. Chaymi tukuyta naypanpi rimaran imanumi Jesuspa raçhpanta kamarla alliyaran nir ima.

⁴⁸ Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, kriyishaykiraykumi alliyashaykina. Chayraykumi aligrilana rikuy.

⁴⁹ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay tantakananllapa wasipi mantakuq Jairupa wasinmanta uk runa çhar kaynu niran:

—Wamraykiqami wanushana. Amana masqa qillakachiynachu yaĉhachikuqtaqa nir.

⁵⁰ Piru Jesusqa chaynu niqta uyarqa, niran:

—Ama manchakurchu, nuqalapi kriyiy. Chaymi wamraykiqa allianqa nir.

⁵¹ Chaymanta Jesús wasiman ĉharnaqa, Pedruta, Santiaguta, Juanta, chay wamrapa taytanta, mamanta imala rurimanqa yaykuchiran.

⁵² Tukuymi waqayaranllapa chay wanushapaq llakir. Piru Jesusqa niran:

—Ama waqayllapachu. Kay wamraqami mana wanushachu, punuyanlami nir.

⁵³ Chaynu nitinmi, tukuyla asiparanllapa paytaqa. Chaqa yaĉhayanllapari wanusha nir.

⁵⁴ Chaymantami Jesusqa makinmanta aypar kusala jwirtita rimar niran:

—¡Mamitay sharimuy! nir.

⁵⁵ Chaynu nitinmi kawsamur, sharimuran. Chaymantami Jesusqa kaĉhakuran qarananllapapaq.

⁵⁶ Chaymi taytankunaqa, kusa dispantakashalla kidaranllapa. Piru Jesusqa niran, ama mayqantapis parlananllapapaqchu, chay rurashankunapaqqa nir.

9

*Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanllapapaq
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)*

¹ Jesusqa tantaran tukuynin dusi yaĉhakuqninkunata. Chaymantami yaĉhayninta, pudirinta ima quran, tukuy dyablupa yarpuyinkunata itakunanllapapaq chaynulla qishaykunamanta allichakunanllapapaq ima.

² Chaynumiri yaĉhakuqninkunataqa kaĉharan Dyuspa mantakuyninpaq yaĉhachikunanllapapaq, qishaqkunata allichananllapapaq ima.

³ Kaynu nirmi kaĉharan:

“Nanpaqqami ama imalatapis aparchu rinkillapa: Bastunta, alburjata, tantata, chaynulla qillayta, mudakunaykipaq raĉhpaykillapa imamatapis.

⁴ Mayqan wasiman ĉharpis, chaymantaqa ama luqshinkillapachu, chay lugarmanta rinaykillapakaman.

⁵ Imanupi mayqan pwiblupi mana samachishunatinllapaqa, ĉhakikillapapi kaq pulbumatapis ĉhaspir luqshir rinkillapa. Chaynu ruraraqami intrachinkillapa: ‘Manami nuqakunapa kwintaynachu. Ashwanmi qamkunapina kanqa’ nir”.

⁶ Chaynu nitinmi, paykunaqa riranllapana tukuy pwiblitukunata Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu chaynulla qishaqkunata allichaqnu ima.

*Jesuspami Herodes yaĉhanaran
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)*

⁷ Chaymantami tukuy chay pasashankunapaq gubyirnu Herodesqa uya-paranna. Piru mana yaĉhayaranchu imanumi kanqa nirmapis. Chaqa Jesuspaqqa ukkunaqa niqllapa: “Juan wanushanmanta kawsamusha” nir.

⁸ Ukkuna-shuyapaqa niqllapa: “Dyuspa rimaqnin Elías shamunanpaq karan, chay shamusha” nir. Chaynulla wakinkunapis niqllapa: “Dyuspa unay uk rimaqninkuna kawsamusha kanqa” nir.

⁹ Chaynu niyatinnllapamapis, Herodesqa paylla niran: “Chaqa nuqalla niray, Juanpa umanta pitinanllapapaqqa. Chaynu katinga ¿mayqantaq kanqaqa chay runapaq kusata rimayanllapa chayqa?” nir.

Chaymi chiqapta yaĉhanar Herodesqa kusalata Jesustaqa tariyta yarpuran.

*Jesumi sinku mil runakunata qararan
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)*

¹⁰ Chaymanta chay apustulninkuna tikrakamurqa Jesustaqa parlaranllapa tukuy imakunata rurashanllapata. Chaymi Jesusqa paykunata apariran Betsaida pwiblumana.

¹¹ Piru runakunaqa, Jesusqa Betsaidapi nir yaĉharqa riranllapa. Ćatinllapaqa Jesusqa samachiran. Samachirqa runakunataqa willaran imanumi Dyus mantakun nir, chaynulla paykunapa naypanpi qishaqkunata allicharan, ima.

¹² Chaymanta limpu tardiyatinnaqa, Jesuspa dusi yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar, kaynu niranllapa:

—Taytituy, runakunata willay rir chay shipchakaq pwiblitukunaman, lugarkunaman ima mikunanllapata rantir mikur samanallapapaq. Chaqa kay lugarpiqami mana imapis kanchu nir.

¹³ Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:

—Qamkuna qarayllapa, nir.

Chaynu Jesús nitinga paykunaqa niranllapa:

—Chaqa sinku tantitawan ishkay piskaditula kan. ĆMaymantashi kay kwichka achka runakunapaqqa mikuymatapis rantishunllapaqa?

¹⁴ Chaqa tukuyninqa chaypi kaqkunaqa ullqkunala sinku mil (5,000) kasha kanqallapa. Piru Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran:

—Willayllapa chay runakunaqa tanqallapa sinkwinta, sinkwinta nir.

¹⁵ Chaynu nitinga, yaĉhakuqninkunaqa tukuy runakunataqa samachiranllapa.

¹⁶ Chaymanta Jesusqa chay sinku tantitawan, ishkay piskadituta aypar unaq syiluman chapakur, chaykunapaq payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chaykunataqa pidasu pidasu pakir yaĉhakuqninkunata quran tukuyula chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq.

¹⁷ Chaynumi tukuyula mikuranllapa tiqlananllapakaman. Chaymantagami chay tantapa chaynulla piskadupa subrantataqa dusi kanastata tantaranllapa.

*Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran
(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)*

¹⁸ Uk diyapimi Jesusqa payla Taytanman mañakuyar, yaĉhakuqninkuna pulan katin, paykunataqa tapuran kaynu:

—ĆNuqapaqqa mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

¹⁹ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuyupaqa ninllapa Elias nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Dyuspa unay rimaqnin kawsamusha kanqa nir.

²⁰ —Qamkunapaq-shuyupaqa Ćmayqantaq kani? —nir tapuran yaĉhakuqninkunataqa.

Chaymi Pedruqa niran:

—Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun kanki nir.

*Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)*

21 Chaynu nitinllapaqami Jesusqa paykunataqa niran, ama mayqantapis willananllapapaqchu, chay yaçhayashanllapataqa. Chaymi kaynu niranpis yaçhakuqninkunataqa:

22 “Dyusmanta Shamuq Runataqami ruku mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima çhiqnir kusalata qischanqallapa. Chaynu qischarmi wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

23 Chaymantaqa tukuyta Jesusqa niran:

“Mayqanpis nuqapa yaçhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manchakurchu waran waran nugalapi yarpur shachinakuqallapa.

24 Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

25 Piru mayqanpis kay pachapi kaq iman munashanta tantakur mana washakatinga, çimapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa?

26 Chaymi nuqaga nini, nuqamanta pingakuqkuna, chaynulla chay rimashaykunamanta pingakuqkunamantaqa, nuqapis llipyalla pudirniywan shamurqa pingakushaq paykunamantaqa. Chaqa chay diyaqa shamushaq Taytaypa kusala llipyalla pudirninwan, kusa allinla angelkunawan ima.

27 Chiqaptami nishaykillapa: Kaypi kawsaqkunaqa wakinllaqa Dyus mantakuqtaqa rikanqallapa manaraq wanuyarchu”.

Jesusmi kusa llipya intirupaq tikrakan

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

28 Chay parlashanmanta uchu diyamana pasasha katinga Jesusqa Pedruta, Santiaguta, Juanta ima apar rir iqaran uk sirkaman, chaypi Dyusman mañakunanapaq.

29 Chaynu mañakuyatingami Jesuspa qaqlanqa kusa ukman shumaqpaq tikrakan. Chaynulla raçhpanmapis kusala yuraq llipya intirupaq tikrakan.

30 Chaykamanmi ishkey runakuna rikarimusha Jesuswan parlayaran. Chay ishkey runakunaqami Moiseswan Elías karanllapa.

31 Chay paykunaqami kusa llipyaypa rurinpi shasha parlayaranllapa, imanumi Jesús qischakar Jerusalenpi wanuyanga nir.

32 Pedruqa wakinninwan allipla punuypaq karmapis, allipta shachinakur Jesuspa çay llipyaynintaqa rikakuranllapa. Chaynulla Jesuswan ishkey runa parlaqtapis rikananllapa.

33 Chaymanta chay ishkey runakuna Jesusmanta ashuyatinnaqa, Pedruqa Jesusman qimikar, kaynu niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, çkaypiqami kusala allin kanchikllapa! Rurashaqlapa kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta Eliaspaq nir.

Piru chaynu nirmapis Pedruqa mana yarpuyinpicu chaynuqa rima-yaran.

34 Chaynu rimanankamanqa puktay limpu pamparanllapa. Chaynu puktay pampatinllapaqa alliplata manchakuranllapa.

35 Chaymantaqa chay puktaypa rurinmantaqa Dyus kaynu niran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa. *

* 9:35 Wakin iskribikashakunapimi nin: “Kaymi akrashay Wamrayqa” nir.

¡Paylatami kasunkillapa!” nir.

³⁶ Chaynu chay rimayta uyapatinllapala Jesusqa payla kasha karan chayp-
iqa. Piru chaynu katinmapis, chay tyimpuqa, uyasha chaykunaqa mana
imalatapis pitapis willaranllapachu, chay rikashanllapataqa.

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Chaymanta allaqnin diya unaq sirkamanta ishkimutinllapaqa, Jesusta
tariqqa kusala achka runakuna riranllapa.

³⁸ Chaymi chay kusa achka runakunapa rurinmanta uk runa, kusa jwirtita
kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, kusalatami rugashayki rikanaykipaq kay uklayla
wamrayta.

³⁹ Chaqa paytami dyablupa yarpuyin aypar kusata qayĉhachir atakita
gur, shiminmantapis pusquta itakuchin. Chaynulla kusata qischarmi kusa
llakiypaqta dijan.

⁴⁰ Chaymi chay yaĉhakuqninkunata mañakuray dyablupa yarpuyintaqa
itakunanpaq. Piru manami puytishallapachu nir.

⁴¹ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta
ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq qischakashaq?
¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apa-
muy wamraykitaqa nir.

⁴² Chaymi chay wamrata Jesusman qimitinnaqa, chay dyablupa yarpuyin-
inga wamrataqa pachaman ratachir atakita guran. Chaynu ruratinga
Jesusqa, chay dyablupa yarpuyintaqa anyarlla itakur, chay wamrataqa
allintana taytanwan dijaran.

⁴³ Chayta tukuyla rikaqkunami kusa dispantakashalla kidaranllapa,
imanumi Dyusqa rurayta puytin nir.

Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Chaynu Jesús tukuy imata rurashanrayku runakuna kusa
dispantakashalla kanankamanmi, payqa yaĉhakuqninkunataqa niran:

⁴⁴ —Kay nishuyanillapa chayta allita uyakur ama qungayllapachu, Dyus-
manta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa nir.

⁴⁵ Chaynu nitinmapis, yaĉhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu.
Chaqa Dyusmi nisha karan amaraq intrakananllapapaqchu. Chaynullami
manchakur Jesustaqa mana tapuranllapachu, imapaqmi chaynu rimasha
nirmapis.

¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?

(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa paykunapura willanakuq qal-
lariranllapa, mayqanninllapashi kusa mas allin kanqa nir.

⁴⁷ Chaymi Jesusqa imatami yarpuyanllapa nir kwintata qukar, uk
wamrituta paypa pullan shachir,

⁴⁸ yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa shutiypi kay wamrituta shumaqta samachiqgami,
nuqallatana samachimayan. Chaynulla nuqata samachimaq-shuypaqa,
mayqanĉhi kaĉhamasha chayta samachiyan. Chaqa tukuy qamkunamanta
mana kwintachaypaqla kaqmi, Dyuspaqqa kusa mas allinpaq riqsikasha
kanqa”.

*Mana kuntramaqninchikqami ashwan faburninchik
(Mr 9.38-40)*

⁴⁹ Chaymantaqa yaĉhakuqnin Juanqa niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, rikashami kanillapa uk runata qampa shutikiwan dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta itakuqta. Chaymi paytaqa ni-rayllapa ama chayta ruraychu nir. Chaqa chay runaqa mana nuqanchikku-nawanchu purin nir.

⁵⁰ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Ama ‘Mana’ niyllapachu. Chaqa mayqanpis nuqanchikpa mana kun-tranchik karqami, faburninchik kanqa nir.

Jesumi Santiaguwan Juanta anyaran

⁵¹ Jesús syiluman rinanpaq tyimpu ĉhamuyatinnaqa, kusata animakur riran Jerusalén pwibلمانqa.

⁵² Chaymi wakinta kaĉharan naypaqta rir; Samaria lugarpa uk pwiblitunpi wasita tarir kamakachitinllapa chaylapi samanallapapaq.

⁵³ Piru chay Samariamanta kaqkunaga mana samachinaranllapachu, Israelmanta kaqkunawan mana piĉhunakuq kashanrayku. Chaqa payku-naqari yaĉharanllapa Israelmanta kar Jerusaleman riyani nir.

⁵⁴ Chaymi yaĉhakuqninkuna Santiaguwan Juan chayta rikarqa, kaynu ni-ranllapa Jestusaqa:

—Taytituy, ¿munayankichu [Dyuspa unay rimaqnin Elías rurashannulla] † nuqakunapis syilumanta nina shamunqa nitiyllapa, shamur paykunata rupachir tukchinanta?

⁵⁵ Chaynu nitinllapami Jesusqa paykunalawman tikrakar anyaran [kaynu nir:

—Qamkunaqami mana allin yarpuyiniyun kashaykillaparayku mana yaĉhankillapachu imatami rimayankillapa nirmapis.

⁵⁶ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami, mana runakunata chinqachi-nanpaqchu shamusha. Ashwanmi shamusha runakunata washananpaq]. Chaymantaqa riranllapa uk pwiblitumanna.

*Jesumi paywan rinaqkunata kaynu nin
(Mt 8.19-22)*

⁵⁷ Nanta riyatinllapaqami, uk runa kaynu niran Jestusaqa:

—Taytituy, mayta ritkipismi pullayki rinayani nir.

⁵⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Surrukunami maĉhayniyun pununanpaqqa. Chaynulla pariq kuruku-napis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq-shuypaqami mana kanchu maylapipi umanta sintikuchinanlapaqmapis nir.

⁵⁹ Chaymantaqa ukta niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinmi chay runaqa niran:

—Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chaymantanami rishun nir.

⁶⁰ Jesusqa niran:

—Chaqa mana nuqapi kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijamay wanushakunaqa paykunapurana pampanakunqa. Ashwan qamqa rir yaĉhachikuy imanumi Dyus mantakun nir ima.

⁶¹ Qashan ukqa niran:

† 9:54 Masta intrakanarqa rikashunllapa 2 Reyes 1.10.

—Taytituy, nuqami pullayki rinayani. Piru puntataqa dijamay rishaq wasiypi kaqkunata ‘Rishaqna’ ninaypaq.

⁶² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Mayqanpis aradunpi aypakusha yapukuyar, ikiman chapakuqnu riqqami, Dyuspa mantakuyninpaqqa mana sirbinchu nir.

10

Jesumi sitinta akrashankunata kaçharan yaçhachikunanllapapaq

¹ Chaymantami Amitunchik Jesusqa akraran sitinta * runakunata. Chaynu akrarmi, ishkay ishkay kaçharan paypa naypantaqa, chay tukuy pwiblukunaman, lugarkunaman rinanpaq karan chaykunaman.

² Chaymi Jesusqa yaçhakuqninkunataqa niran:

“Chiqaptami kusichaga kusala achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa. Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kaçhananpaq traba-
jaqkunata, paykunana tantananllapapaq nir. †

³ Riyllapana. Piru allita kwintata qukarmi rinkillapa. Chaqa qamkunata kaçhashurllapapaq uk uyshitakunata surrukunapa rurinta kaçhaq yupaymi kaçhashuyanillapa.

⁴ “Amami apankillapachu qillayta purichina talqitata, alburjata, chaynulla uk llanqikunamatapis. Chaynulla nankunapi mayqanta saludarga, amami maykaman parlar shankillapachu.

⁵ Uk wasiman yaykurqa, naypaqtaqa saludakunkillapa kaynu nir: ‘Dyus yanapashutinllapami kusa shumaq kankillapa kay wasipiqa’.

⁶ Chaynu nitkillapa, chaypi kaqkuna kusa shumaqta uyakur intrakatinllapapaq, Taytanchik Dyusmi shumaqta yanapanqa. Piru mana kasushutinllapa-shuypaqami mana imapis kanqachu.

⁷ Chaynu chay wasipi kusa shumaqta uyakur intrakatinllapapaq, chayl-
lapi kidankillapa. Chaymi chaypi mikunkillapa, upyankillapa imalatapis qushutinllapapaq. Chaqa uk trabajaqgami pagrakayta puytin.

⁸ “Chaynulla uk pwibluman çhatkillapa shumaqta intrakar samachishutin-
llapapaq, mikuyllapa imalatapis qarashutinllapapaq.

⁹ Chaypi qishaqkuna katinga, allichar, kaynu ninkillapa: ‘Dyuspa man-
takuyninmi, shipchana qamkunapaqqa’ nir.

¹⁰ Piru uk pwibluman çhatkillapa mana kasushutinllapapaq, waqta kalliku-
naman yarqunkillapa, kaynu nir:

¹¹ “¡Kay pwibluykillapapa allpankuna kay çhakiyllapapi aypakushanmat-
apis qamkunapa naypaykillapapi çhaspichikushaqlapa mana kasumashaykil-
laparayku! Piru Dyuspa mantakuyninqami shipchana qamkunapaqqa’ nir.

¹² Nishaykillapa: Chay jwisyu diya çhamutinqami chay pwiblupaq kas-
tiqqa kusala mas manchaypaq kanqa, Sodomamanta runakunamanmat-
apis nir.

Wakinkunaqami Jesuspiqa mana kriyinllapachu (Mt 11.20-24)

¹³ “¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida pwiblu! Kay milagrukunata qamkuna
rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro shutiq pwiblupi,
Sidón pwiblupi rurasha katiyumaqa, paykunaqa aykapina Dyuspi kriyir

* **10:1** Wakin iskribikashakunapimi “Sitintay-dus” nin. † **10:2** Kusichananpaq chaykunaqami, Jesuspi tukuy manaraq kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yaçhachikuqkuna.

uchankunata dijar, saqalla raçhpankunata yakakur, uçhpapa anan tasha kanmanllapa.

¹⁴ “Piru jwisyu diya çhamutinga, qamkunapaq kastiguqa mas kanqa, chay Tiro pwiblumanta, Sidón pwiblumanmatapis.

¹⁵ Qamkuna Capernaúm pwiblupi taqkuna, çyarpunkillapachu washakar syiluman riyankillapa kanqa? nir. Ashwanmi qamkunaqa tukuy tyimpupaq kastigakanaykillapapaqna itakukankillapa.

¹⁶ “Chaqa mayqanpis qamkunata uyakushuqkunaqa, nuqatapis uyakumayan. Chaynulla qamkunata disprisiyashurllapaqa, nuqatapis disprisiyamayan. Nataq nuqata disprisiyamar-shuyupaqa chay kaçhamasha chayta disprisiyaynllapa”.

Jesús sitintata kaçhashankunami tikrakamuranllapa

¹⁷ Chay sitinta runakuna rishakunaqa, tikrakamuranllapa kusa aligrila, kaynu nir:

—¡Taytituy, tukuy dyablukunapa yarpuyininkunata qampa shutikiipi anyatiyllapaqami kasumanllapa! nir.

¹⁸ Jesusqa niran:

—Chiqaptami chaynu. Chaqa nuqami rikaray Dyus unaq syilumanta Satanasta itakamutin, uk rilampa yupay ratamuqta.

¹⁹ Chaynu dyablupa pudirnin kasushunanllapaqami pudirta qushurayllapa. Chaymi kulibrakunapa, alakrankunapa rurinpi puritkillapamapis mana imanachishunqallapachu.

²⁰ Piru amami chay dyablupa yarpuyininta anyatkillapa kasushushanllaparaykulaqa aligriyayllapachu. Ashwanmi masta aligriyayllapa unaq sylupi shutikillapa iskribikashanrayku.

Jesumi aligriyaran (Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Chay kutillami, Jesusqa Santu Ispiriturayku kusalata aligriyar niran:

“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq sylupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaçhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachishaykitaq. Chaynumiri Taytituy. Chaqa qammi chaynu kananpaqqa munashayki kasha” nir.

²² Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Piru manami mayqanpis riqsimanchu Dyuspa Wamran kani nirqa. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla manami mayqanpis Taytaytaqa riqsinllapachu. Ashwan nuqa Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqsichinashaytaqa riqsichiyta puytini”.

²³ Chaynu nirqa, yaçhakuqninkunaman tikrarak paykunalata niran:

“Kusa shumaqmi kanqallapa, qamkuna kay rikayashaykillapata rikaqkunaga.

²⁴ Chaqa nishaykillapapis: Dyuspa achka rimaqninkuna, mantakuq runakuna ima, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaranllapachu chaynulla mana uya-paranllapalamapischu” nir.

Samariamanta runapaqmi Jesús kumparasyunta ruraran

²⁵ Chaymanta Moisés mantakushanta uk kusata yaçhar yaçhachikuqmi, ima ninqashi nir, kaynu Jestusa tapuran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ĉimatana rurayman tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—ĉImatataq nin Dyus nitin Moisés mantakushanpiqa? ĉImatataq liyiyanki?

²⁷ Chaynu nitinmi chay yaĉhar yaĉhachikuqqa niran:

—Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, jwirsaykiwan, yarpuynikiwan ima. † Chaynulla llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Allintami nishayki. Chayta ruraraqami, tukuy tyimpupaqna kawsanki nir.

²⁹ Piru chay yaĉhar yaĉhachikuqqa, chay tapukushanpaq kwintata qukar mana pinqaypi kidanar kaynu niran Jestustaqa:

—ĉPitaq runa masiyqa?

³⁰ Chaynu taputinmi, Jesusqa Israelmanta uk runata ima pasashanta kaynu nir parlaran:

“Israelmanta uk runami nanta riyaran Jerusalemanta Jericuman. Chaymantami suwakuqkuna rikarimur payta arkar limpu raĉpanlamatapis kitaranllapa. Chaynu rurarmi kusata qischar, wanushata yupay dijar riranllapa.

³¹ “Piru imanupichi uk kura chay nanta pasayaran. Chayna chay qis-chakasha runa usuraqta rikarqa, uklawllaman chapakur mana rikaq tukur, pasar riran.

³² Chaynullami levipa ayllunmanta Dyusta adurananllapa wasipi sirbikuqpis, chayta pasayaran. Piru paypis chay qis-chakasha usuraq runata rikarqa, uklawllaman chapakur mana rikaq tukur, pasar riran.

³³ “Piru Israel runakunapaq uk mana kwintachaypaqla Samariamanta runami, chay nanllata pasayarqa chay runa qis-chakasha usuraqta rikarqa, chay pay-shuypaqa kusata llakiparan.

³⁴ Chaymi, chay runaman qimikar, lisyakashankunata rimidyan asaytiwan, ubapa yakun binuwan ima. Chaymanta raĉhpakunawan wataran. Chaynu rimidyarmi, burritunpa anan tachir samanallapa uk wasiman apar kuytaran.

³⁵ “Chayna allaqninga, chay Samariamanta runaqa ish-kay qillaysituta urqur chay wasipa amunta qur, kaynu niran: ‘Kay runitutami kuytapamay. Imanupi masta gastatkiqa tikrakamur pagrashayki’ nir”.

Chaymanta Jesusqa niranpis:

³⁶ —Chaynu kay kimsakuna qis-chakasha runata rikashanpaq parlashushaymantaqa, ĉmayqannintaq paypa kwirpunllata yupay runa masinta kuytaran?

³⁷ Chaynu Jesús nitinmi, chay yaĉhar yaĉhachikuqqa niran:

—Chay kusalata llakipar yanaparan chaymi, nir.

Jesusqa niran:

—Chaynu katinga qampis rir chayllata ruray nir.

Jesusmi Martawan Mariapa wasinpi

³⁸ Chaymantami Jesusqa chay maymanchi riyaran chayman riyarqa, ĉharan uk pwiblituman. Chaypimi, uk warmi Marta shutiq, wasinpi samachiran.

³⁹ Kay Martami uk irmanayjun kaq. Paymi shutiq María. Chay Mariami Jesuspa ĉhakilanpi taran uyakunapaq Jesús nishanta.

† 10:27 Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 6.5; Levitico 19.18.

⁴⁰ Piru Martaqa, imankuna rurananpaq kusa achka katin Jesusman qimikar kaynu niran:

—Taytituy, ¿manachu gamqa yarpunki irmanay pullayki katin nuqala imatapis rurani nirqa? Willay yanapamanqa nir.

⁴¹ Piru Jesusqa, niran:

—Marta, Marta, kusatami yarpunki, chaynulla llakinki tukuy imaykikulalapaq.

⁴² Piru uklami allinqa; Mariaqami shumaq kaqninta akrasha paypaqqa. Chaymi mayqanpis akrashan chaytaqa mana kitanqachu nir.

11

Jesumi yaĉhachikun Dyusman mañakunanllapapaq

(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Uk kutimi, Jesusqa uk lugarpi mañakuyaran. Chaymanta tukchitinnaqa yaĉhakuqninkunamanta ukninga kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhachimayllapa Dyusman mañakuyta, imanutaq Juan yaĉhakuqninkunata yaĉhachiran chaynulla.

² Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Qamkunaqa kaynu nir mañakuyllapa:

‘[Unaq syilupi] Taytayllapa,
gammi kusa allinpaq riqsikanki.

Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq.

[Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa
imanuĉhi unaq syilupi ruranki chaynulla].

³ Kananllami chay ministiyashayllapa mikuyta qumayllapa.

⁴ Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa,
imanuĉhi nuqakunapis mana allinta ruratatinllapapis pirdunanillapa
chaynulla.

Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.

[Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa]’.

⁵ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Imanupi amiguykillapapa wasinman ĉhaypi tuta rir, kaynu ninkimanllapa: ‘Amiguy kimsa tantitata pristamay.

⁶ Chaqa uk amiguy chayraqla ĉhamun wasiyman. Chaymi mana imalapis kanchu qaranaypaq’ nir.

⁷ “Chaynu nitkillapaqami, chay ukqa rurimanta nishuyanqallapa: ‘Ama qillakachimaychu, punkuqami kirparayanna. Chaymi nuqa, chaynulla wamraykunapis mantapina kanillapa. Manami sharimuyta puytinichu imata qushunaypaqpis’ nir.

⁸ Chaymi nishaykillapa kar, mana das sharimur qushurlapamapis, kusata mañayatkillapapaq qushuyanqallapa tukuy ministishaykillapataqa.

⁹ “Chaynullami nishaykillapapis: Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa; paymi qushunqallapa. Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa. Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyllapa; chaymi payqa punkunta kiĉhar yanapashunqallapa.

¹⁰ Chaqa mayqan mañakuqpismi tarikun mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan maskakuqpismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan mana shaykuq qayakutinpismi, punkunta kiĉhar yanapanllapa ima.

11 “¿Mayqannikillapataq, wamraykillapa [tantata mañashutinllapaqa rumita qunkimanllapa, manaqa] piskaduta mañashutinllapaqa, largu kuruta qunki-manllapa?

12 ¿Manaqaachu runtuta mañashutinllapaqa, alakranta qunkimanllapa? ¡Manami!

13 Chaqa qamkuna kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillap-ataqa allin imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan junaq syilupi Taytaykil-lapamaqa, Santu Ispiritunta mañatkillapamapis qushunqallapa!”

Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirninwan nir
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

14 Uk kutimi Jesusqa, uk runata dyablupa yarpuyin mudu dijasha katin, chay runamantaqa itakuyaran. Chaymanta chay dyablupa yarpuyin lluqshitinqa, chay runaqa rimaq qallariranna. Chaymi runakunaqa kusa dispantakasha kidaranllapa.

15 Piru wakinkunaqami niranllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyin kunata itakunanpaqqa” nir.

16 Chaymi ukkunaqa mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa: “Chiqapta syilumanta shamushayki nir yaçhanayllapapaqqa uk milagruta ruray” nir.

17 Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaçhashanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwiblupis paykunapura çhiqninakurqa wakman kayman limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk ayllupis paykunapura çhiqninakurqa limpu limpu wakta kayta shikwakanllapa.

18 Chaynullami, chay dyablukunapis çhiqninakurqa çimanuna kusata mantakuytaqa puytinmanllapa? Kaytaqami chaynu nishunillapa, qamkuna chay Beelzebú pudirta qumasha katinshi chay dyablupa yarpuyininta itakuyta puytini nimashaykillaparayku.

19 Piru qamkunaqami ninkillapa nuqapaq: ‘Beelzebú pudirninta qusha katin dyablupa yarpuyininta runakunamanta itakun’ nir. Chaynu katinqa, çqamkunamanta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuyinintaqa itakun? Chaqa paykunallami intrachimanchik qamku-naqashi limpu pantasha puriyankillapa nir.

20 Allita kwintata qukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpuyinintaqa runakunamanta itakuni Dyuspa pudirninwan. Chaynuqami intrachi-man-chik, Dyuspa mantakuyin qami qamkunamanqa çhamushana nir.

21 “Chaqa uk runa kusala pulsuyjun alli kamakashala wasinta kuytatin-gami, mayqanpis mana iman kaqtapis suwayta puytinllapachu.

22 Piru paymanta uk kusa pulsuyjun mas allita kamakasha shamurmi chay runataqa binsiyta puytin. Chaymi chay allita kamakashanpi kun-fyakayashanmatapis kitar, chay wasinpi iman kaqkunamatapis limpula tantakun. Chaynuqami ashwan payna tukuy imapa amunqa kidan.

23 “Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuqismi ashwan shikwakun nir”.

Dyuspi mana allita kriyishanrayku dyablupa yarpuyin qashan tikrakamun

(Mt 12.43-45)

24 Jesusqami niranpis:

“Uk runamanta dyablupa yarpuyin lluqshirgami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapipis samanpaq maskakur. Piru maypipis

samananpaq mana tarirqami kaynuta yarpun: Tikrakashaq chay maymantaçhi llugshimushay wasiyman nir.

²⁵ Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin.

²⁶ Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimuq syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuynin pulla chay runapa kwirpunmanqa yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala lallinna tikrakan, punta kashanmantaga” nir.

Mayqankunami kusa shumaqqa kanqallapa

²⁷ Kaykunata Jesús ninankamanqa, uk warmi chay runakunapa rurinmanta kusa jwirtita niran:

—jKusa shumaqmi kanqa chay warmi qamta wamrakur winachishusha chayqa!

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—jAshwanmi kusa shumaqqa kanqallapa, Dyus rimashanta uyakur, kasuqkunala! nir.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta rurananpaq

(Mt 12.38-42; Mr 8.12; Mt 5.15; 6.22-23)

²⁹ Chaykamanmi, kusa achka runakuna tantakayaranllapa Jesuspa ridurninmanqa. Chaymi payqa qallariran rimaq kaynu nir:

“Kananmanta runakunaqami kusala mana allin yarpuyinjun. Chaynu karmi mañamanllapa uk milagruta ruratiy yaçhananllapapaq chiqaptachu Dyusmanta shamusha kani nir. Piru manami milagrutaqa rurashaqchu. Ashwanmi Dyusmanta shamusha kani nirqa Jonasta yupaylla pasamatinqaq munarqa intrakankillapa.

³⁰ Chaqa Dyus imanutaq Jonaswan uk milagruta ruratin Ninivimanta runakuna kriyiranllapa, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis wanur kimsa diyamanta kawsamutinraq kay tyimpupi runakunapis munarqa intrakanqallapa.

³¹ “Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis rimanqa kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, gubyirnu Salomón kusala yaçhayninwan yaçhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas gubyirnu Salomonmanta kar yaçhachikutinmapis mana kasunkillapachu.

³² “Piru maydiya jwisyu diya çhamutinqami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaqa sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq. Chaqa Nínive pwiblumanta runakunaqami Jonás, Dyuspaq parlakutinqa uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasman-taqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

³³ “Chaynulla manami mayqanpis uk lamparata kachkarqa pakapaylapi, manaqa kajunpa rurinpichu çhuranllapa. Ashwanmi unaqlapi çhuranllapa, tukuy chayman yaykuqkuna achkiraqlapi kananllapapaq.

³⁴ Piru nawikillapakuna imanutaq lamparamaqa kusala shumaq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinga, tukuy kwirpuykillapaqa kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa. Nataq nawikillapakuna kusala mana allin katinga, kwirpuykillapapis tutaparaqlapi yupay kanqa.

³⁵ Chayraykumi allita kuytakankillapa. Chaqa chay kwirpuykillapapi achkirachikuqqakish tutaparaqpaqmana tikrakin.

³⁶ Chaqa tukuyla kwirpuykillapa achkila katingami, manana tutaparaq-lapi yupaynachu kankillapa. Chaynuqami uk lampara kusala shumaqta tukuypaq achkirachikuq yupayna kankillapa”.

Jesusmi fariseukunata ima anyaqnulla willaran

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Chaymanta Jesús rimar tukchitinnaga uk fariseo runa, Jestusaqa aparan wasinman mikunanllapapaq. Chaymi Jesusqa chay wasiman yaykur, misaman taranna.

³⁸ Piru chay fariseo runaqami kusalata yarpupakuran, Jesús manaraq mikuyar chay paqakuna kustumrita mana rurashanrayku.

³⁹ Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:

—Qamkuna fariseo runakunaqami, imanutaq uk kupata, manaqa platuta waqtanlawlata pichashamaqa ruringa tiqtilla kidan chaynu, kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa kusalata munapakur, mana allinta rurankillapa.

⁴⁰ ¡Runa yarukuna! ¿Manachu yaçhankillapa, Tayta Dyusmi waqталawta, rurilawtapis rurasha nirqa?

⁴¹ Chayraykumi chay wakchakunapaq tukuyla shunquykillapawan llakir, yanapayllapa. Chaynuqami Dyuspaqqa intirulana kusa allin kankillapa.

⁴² “¡Akaw fariseo runakuna! Qamkunami mintamanta, rudamanta, chaynulla tukuy ima mallikunamantapis, dyis partin kaqmanta uksituta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukn-inchikkunawan imatapis karanta ruranapaq, llakipakunapaq, paylapi kriyinaq niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykil-lapatapis ama dijarchu.

⁴³ “¡Akaw qamkuna fariseo runakuna! Qamkunami chay tantakananllapa wasikunapiqa, munankillapa kusa shumaq samanakunapi samachishu-nanllapata, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludashunanllapata ima.

⁴⁴ “¡Akaw [Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla] fariseo runakuna, [qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runaku-nala kankillapa]! Imanutaq uk pampakashamaqa mana rikaypaqla katin runakunaqa mana yaçharchu ananpi sarukur purinllapa, chay yupaymi kankillapa”.

⁴⁵ Chaynu Jesús nitinga, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunamanta ukninga niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, chaynu nirqami nuqakunatapis uyachimayankil-lapa nir.

⁴⁶ Piru Jesusqa niran:

—¡Akaw qamkuna Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunapis, imanankillaparaq! Qamkunami kusa lllashaq kargata aprichiq yupay runa masikikunata imata rurananpaq nir mantankillapa. Piru chay niyashaykillapataqa mana pitlamatapis kumplinaykillapapaqqa yarpunkillapalampischu.

⁴⁷ “¡Akaw qamkuna, Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchir pampashan-llapapa ananpi wasikunata yupay ruraqkuna! Chaqa paykunataqami qamkunapa unay rukuykillapakuna wanuchiranllapa.

⁴⁸ Chaynuqami intrachimanchikllapa, qamkunapis chay unay rukuykil-lapakuna rurashannulla rurankillapa nir. Chaqa paykunami Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiranllapa. Chaymi ashwan chay pampakashanku-napa ananpi wasikunata yupay rurankillapamapis.

49 “Chayraykumi Dyusqa kusa yaĉhayninwan kaynu niran: ‘Kaĉhamushaqmi nuqapaq rimaqkunata, apustulkunata ima. Chaymi wakinkunataqa wanuchinqallapa. Nataq ukkunapata-shuyapaqa ikinkunapi purinqallapa qischananllapapaq’ nir.

50 Chaymi Tayta Dyus tukuy imata rurashanmanta-pacha paypa rimaqninkunata, ukkuna wanuchisha katinllapamapis, kay tyimpupi runakunatana allita rikar kastiganqa.

51 Chaynullami Dyusqa rikar yaĉhanqa Abelta wanuchishanmanta-pacha Zacariaskaman. Chaqa Zacariastami, Dyusta adurananllapa altarpa yatalanpi wanuchiranllapa. Chayraykumi nishunillapa: Dyusqami kastiganqa tukuy chaykunapaqqa, kanan tyimpupi runakunatana nir.

52 “¡Akaw, gamkuna Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna! Qamkunami Tayta Dyuspaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu. Chaynulla qamkunapismi mana munashaykillaparayku mana washakanillapachu. Chaymi ashwan wakinkuna intrakar ima washakananllapapaqmapis mana dijankillapachu”.

53 Chaymanta Jesús chaynu nitinga, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chay fariseukuna imaqa, kusata piñakuranllapa. Chaymi Jesustaqa ukmanta ukmanta tapur, kusalata qillakachiranllapa.

54 Chaynuqami tapuranllapa imalatapis mana allinta nitinga, chaylapaq uchachananllapapaq nir yarpur.

12

Fariseukunapa mana allin yaĉhachikuyninkuna (Mt 10.26-27)

1 Chaykamanqami, allipla achka runakuna Jesús kashanmanqa, kumsanakuyya, saruĉhanakuyya ima tantakaranllapa. Chaymi, Jesusqa yaĉhakuqninkunalata, kaynu niran:

“Kuytakayllapa chay fariseo runakunapa libaduranllapamanta. Chaqa paykunaqami Dyuspaq yanqa illaqa yaĉhachikuq yupay tukunllapala.

2 Piru tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa manami pakapllaqa kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita yaĉhakanqa.

3 Chayraykumi tukuy imata qamkuna pakakuqnula rimatkillapamapis, tukuyta uyapanqallapa. Chaynulla punkuykillapata kirpakur upallala rimashaykillapamatapismi, uk wasipa ananman iqar rimasha kankimanllapa yupayna, tukuyta yaĉhanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu (Mt 10.28-31)

4 “Amiguykuna nishaykillapapis: Chay mayqan wanuchishunaqkunataqa ama manchankillapachu. Chaqa kwirpuykillapata wanuchirqami manana mas imata rurashuyllapatapis puytinganachu.

5 Chaymi willashaykillapa: Mayqanĉhi wanuchishushallapana karqa, kusala pudirnijun kashanrayku tukuy tyimpupaq infyirnupi qischanaykillapapaq itakushuyllapata puytiqta manchayllapa nir. Chay nishushayllapataqa, chiqapta manchayllapa.

6 “Ma willamayllapa: ¿Manachu sinku pariĉ kuritukunata ishkaq qillaysitulapaqmapis rantikunllapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiq katinmapismi Taytaykillapa Dyusqa kusalata kuytan.

⁷ Piru qamkuna chay achka kuritukunamanta mas sirbiq kashaykillaparaykuqa, ¿imanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichiyan. Chaynu katinmi ama imalapaqpis manchakunkillapachu.

Runakunapa naypanpimapis Jesuspaq rimankillapa
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ “Nishaykillapa: Mayqanpis runakunapa naypanpi nuqapaq mana pinqakur faburniy rimatinga, nuqa Dyusmanta Shamuq Runapis, paykunapaqqa faburnin rimashaq, Dyuspa angelninkunapa naypanpiqa.

⁹ Nataq mayqanpis tukuyta naypanpi, nuqata mana kwintachamatinga, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu Dyuspa angelninkunapa naypanpiqa.

¹⁰ “Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq tukuy kuntran rimatinllapamapis, Dyusqami pirdunanqa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunpaq kuntran rimatinllapa-shuyapaqa mana pirdunanqachu.

¹¹ “Imanupi qamkunata chay tantakananllapa wasikunaman, manaqa jwisikunaman, wakin karguyjungkunaman apashutinllapaqa amami yarpupakunkillapachu, imata nirmi washakashaq, manaqa imatana nishaq nirqa.

¹² Chaqa tapushutinllapa rimanaykillapapaqgami Dyuspa Santu Ispiritun yaçhachishunqallapa imata rimanaykillapapaqgapis”.

Tantyakar, ama imanchiklapi kunfyakashunllapachu

¹³ Chaymantaqa, chay tantakasha runakunamanta, uk runami Jesustaqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, ukniyta willapamay qumananpaq nuqapa partiy irinsyayta nir.

¹⁴ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Amiguy, ¿pitaq nuqataqa nimasha qamkunapaq jwisnikillapa kar irinsaykillapata partishunayllapaqqa? nir.

¹⁵ Jesusqa niranpis:

—Kuytakar, ama kusa imayjunla kaytaqa munayllapachu. Chaqa manami kusa imayjun karlachu, kawsaytaqa puytinchik.

¹⁶ Chaynu nirqa, uk kumparasyunta kaynu nir paykunataqa parlaran:

“Karanmi uk kusa imayjun runa. Paymi uk kutiqa çhakran tarpukashakuna allipta winatin kusalata kusichakuran.

¹⁷ Chaymantami, chay kusa imayjun runaqa kaynuta yarpuran: ¿Imatana rurashaq? Chaqa manami kanchu maypi mikunayta çhurakunaypaqqa.

¹⁸ Chaynu yarpuyarqa, niran: ‘Yaçhaninami, çhurakunay wasiyta ratachir mushuqmanta qashan kusa atunta shachishaq, chaypina çhurakunaypaq kusichakushayta, chaynulla tukuy imaykunata ima’ nir.

¹⁹ Chaynu nirnaqa, niranpis: ‘Chaymantaqa nuqalla nikashaq: Taytituy, kusala achka mikunayjun achka añupaq kanki. Samar mikuy, upyay, kusa aligrilla kawsay nir’. Chaynu nir ima, chay runaqa kusata yarpuyaran.

²⁰ “Piru Dyusqami chay runataqa niran: ‘¡Runa yaru! Kanan tutallami wanunki. Wanutkiga, ¿pipaqtaq kidanqa chay imaykikunaga?’ nir.

²¹ “Chaynumi pasanqa chay runakuna kusalata imanllapakunata payllapaq tantakuqkunataqa. Chaqa kaypi kusa imayjun kaqqami, Dyuspaqqa mana imayjunlamapischu kanqa”.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan
(Mt 6.25-34)

22 Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

“Kayta nishaykillapa: Amami imatana mikushaq kawsanaypaq nirqa yarpupakunkillapachu. Chaynulla amami ima raçhpawanna kwirpuyta mudachishaq nirqa yarpupakunkillapachu.

23 Chaqa kawsananchikmi masta sirbin mikuymantaqa. Chaynulla kwirpunchikpis masta sirbin raçhpamantaqa.

24 “Rikayllapa pariç kurukunata. Paykunaqa manami tarpukur urçukunlapamapischu. Chaynulla manami maypi çhurakanllapalapaqmapis kanchu. Piru, imanutaq ashwan Dyusqa paykunataqa çaran ima. ¡Allita yarpuyllapa, çamkunaçami chay kurukunamantaqa ashwan kusa masta sirbinkillapa!

25 “Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurçachu, imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimanllapa? ¡Manami! *

26 Chaynu yarpupakur mana mas winayta ima puytirqa, çimapaqtaq ‘Imanuraq kawsashaq’ nirqa yarpupakunkillapa?

27 “Allita kwintata çukayllapa imanutaq liryukunamaqa winar, mana trabajanchu chaynulla mana puchkakunlamapischu. Piru paykunaçami kusala shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Gubyirnu Salomonmapis kusala çhaniyjun raçhpanwan mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusiranchu.

28 Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa shumaqta lusichitinmapis, allaçkunaqa rupaç imana tukukançallapa. Chaynu karmi çamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishunçallapa. Piru chaynu yaçharqa, çimapaqtaq Dyusninchikpi manaraq allita kriyinkillapa?

29 “Chayraykumi ama llakir yarpupakuyllapachu çimatana mikushun? çimatana upyashun? nir imaqa.

30 Chaqa tukuy çaykunapaççami Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Piru çamkunapaççami Taytaykillapa yaçhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis.

31 “Chaymi çamkunaqa Taytaykillapa Dyus mantakuyashanlapina yarpur kawsayllapa. Chaynuçami payqa ima ministishaykillapapipis yanapashunçallapa.

Syilumanta imançikkunapaq yarpushunllapa

(Mt 6.19-21)

32 “Çamkunaçami nuçapa uyshitaykuna kashaykillaparayku ama mançakuyllapachu. Chaqa çamkuna aykala katkillapamapismi Taytaykillapaqa kusalata llakipashurllapa, paypa mantakuyinçpina kanaykillapapaq nisha.

33 Chaymi nishaykillapa: Tukuy imaykillapakunata rantikur, ministiqkunata yanapayllapa. Chaynu yanapakurçami syilupi mana tukukaq imaykilapatana tantakuyankillapa. Chaqa syilumançami suwakuçkunaqa mana yaykunchu, chaynulla manami imakunapis pumpinlamapischu.

34 Chaymi unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq çapakur yarpuyatkillapaqa syilumanta kaq imaykillapalapina kanqa yarpuynikillapaqa.

Allita kamakashalanami kayllapa

* 12:25 Kaynupismi intrakayta puytinçik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapaq ura çamutingachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

³⁵ “Listuna kayllapa alli raçhpaykillapata yakakusha, lamparitaykillapata kachkar charikusha.

³⁶ Listuna kayllapa, imanuçhi sirbikuqkuna patrunnin kidamyintuman rir, wasinman çhamutin punkuta kiçhananpaq alamirala tanllapa, chaykuna yupay.

³⁷ Chaymi chaynu alamirala kaqkunaqa kusa shumaqna kanqallapa. Nishaykillapami: Chaynu sirbikuqkunataqa patrunnin çhamurqa, payna ashwan misaman samachir mikuymatapis sirbiyanqa.

³⁸ Chaynulla kusa shumaqmi kanqallapa, chaynu patrunnin çhaypi tuta, manaqa achkiyaypi çhatinmapis, rikçhakur alamirala kaqkunaqa.

³⁹ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmı uk suwakuq çhamuyan suwamaq nir yaçharqa, imuraspis rikçhakushala kar, mana dijanmanchu mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa.

⁴⁰ Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa manapis yarpuyatkillapami, Dyusmanta Shamuq Runaqa shamunqa”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Chaymantami Pedruqa Jesusta tapuran:

—Tayıtuy, çkay kumparasyuntaqachu nuqakunalapaq rurashayki, manaqachu tukuyapaq?

⁴² Chaymi Jesusqa niran:

“Uk runami sirbikuqninta, wasinpi kaq wakın sirbikuqninkunata uranlapi qarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa patrunnin nishannula rurar, kusa alamirala kaqta tarinman.

⁴³ Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin tarinqami, chay sirbikuqqa kusala allinpaqna riqsikasha kanqa.

⁴⁴ Chiqaptami nishaykillapa: Chay patrun chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarinqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir.

⁴⁵ Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuyıyjun kar, chay patrunnin mana das çhamuyanqachu nir yarpur, chay ullqu kaq, warmi sirbikuq masinkunata qischar, mikur upyar maçhar ima tar,

⁴⁶ mana imuras ima diya çhamuyanqa nir yaçhayatinchu, patrunnin çhamur chaynu ruraqta tarinqami, kusala sagra manchakuypaqta kastigayanqa Dyusta mana kasuq runakunata yupaylla.

⁴⁷ “Chayraykumi uk sirbikuq imatami rurananta munayan patrunnin nir yaçhar, mana listu kashanrayku mana rurarqami kusala llakiypaqtana kastigakanqa.

⁴⁸ Piru imanupi, uk sirbikuq mana imatapis yaçhar mana allinkunata ruraqta-shuypaqta tantyarkaqa kastigakanqa. Chaymi nini chay mayqantaçhi masta quyançhik chaytaqa, masta mañanchikpis. Chaynulla chay mayqantaçhi masta kunfyanchik, chaytapis masta rurachishun.

Jesuraykumi chiqanchanakunqallapa
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ “Nuqaqami kay pachamanqa shamusha kani ninata kachkaq. ¡Chaymi nuqaqa, nina kachkakashana kanman nir yarpuni!

⁵⁰ Piru manaraq kaykuna katingami, naypaqtaqa allipta qisçhamanqallapa. ¡Rikamashaykillapanu yarpuyıypimi allipta qisçhakayani, chay saqra qisçakanay diya çhamunankaman!

⁵¹ Amami qamkunaqa yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi manana qishakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi manana pulla ima shumaqnachu kawsankillapa.

⁵² Chaqa kananmantami uk runa sinku ayluyjunmanta nuqarayku limpu chiqanchanakunqallapa. Chaymi chay kimsa kaqkunaqa chay ishkaykuna nuqapi kriyiqkunata kuntrayanqa. Manaqa chay ishkaykuna chay kimsa kaqkuna nuqapi kriyishakunata kuntrayanqa.

⁵³ Chaynullami nuqapi kriyishanrayku, uk runapis wamranpa kuntran tikrakanqa. Nataq ullqu wamraqa taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk warmipis warmi wamranpa kuntran tikrakanqa. Nataq warmi wamranpis mamanpa kuntranna tikrakanqa. Chaynulla uk swigrapis llunchuyninpa kuntranna tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa kuntranna tikrakanqa”.

Tyimpupaq yaçhashaykillapanumi Dyuswan shumaqchakayllapa
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13; Mt 5.25-26)

⁵⁴ Jesusqa niranpis runakunataqa:

“Qamkuna rupay chinqananlawmanta puktay shamuqta rikarqa, yaçhankillapana tamya ishkinqa, nir. Chayqamiri chiqapta chaynu.

⁵⁵ Chaynulla surlawmanta wayra shamutinqa, qamkunaqa yaçhankillapana kaluryanqa, nir. Chay nishaykillapanumi kaluryan chiqapta.

⁵⁶ ¡Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna! Chaynu syiluta, pachata ima chapar allita yaçharqa, syilumanta shamug kay tyimpukunapi imata ruratin rikarmapis, ¿imapaqtaq mana intrakankillapa?

⁵⁷ “¿Imapaqtaq mana yaçhankillapa, imataq allin imataq mana allin nirqa? Allita rikayllapa chay allinkunata.

⁵⁸ Chayna karguyjunksunaman mayqan qayachishutin rirqa, ashwan chay qayachishusha chay runawanqa shumaq parlayllapa. Chaynu parlatkillapaqami manana karguyjunksunapiqa purichishunqanachu. Chaqa jwisman apashutinqa, jwisqa qukushunqa gwardyakunaman. Chaymi paykunaqa ashwan karsilman itashunqallapa.

⁵⁹ Chaymantaqa tukuy dibikushaykita pagrakur lluqshimunki. Manaqa mana lluqshimunkichu”.

13

Dyusman mana tikrakarqa kastigakanqallapa

¹ Chay tyimpukunallapimi, wakinkuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaymi parlaranllapa imanumi Pilato mantakutin Galileamanta ayka runakunata wanuchishanpaq. Chaynulla imanumi chay wanushakunapa yawarninta, chay ufrindapaq animalkunata wanuchishanllapakunapa yawarninwan piçhusha nir ima.

² Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:

“¿Qamkunaqachu yarpunkillapa chay wanusha runakunaqa Galileamanta wakin runa masinkunamantaqa mas uchayjun kashanrayku wanusha nir?

³ Nishaykillapa: Manami chayqa chaynuchu. Qamkunapismi Dyusman mana tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunkillapa.

⁴ ¿Manaqaqachu chay dyisi-uchu runakunata Siloé lugarpis atun turri ratar wanuchiran chaykunapaqchis yarpunkillapa, chay wakin Jerusalemni taq runakunamantaqa mas uchayjun kar wanusha kanqallapa, nir?

⁵ Nishushayllapanu manami chaynuchu. Qamkunapismi Dyusman mana tikrakarqa, chaynu kastigakar wanunkillapa”.

Igus qiru mana puqushapaq kumparasyunta Jesús niran

⁶ Jesusmi kay kumparasyunta parlakuran:

“Uk runami, êhakranpi igus qirukunata tarpusha karan. Chaymantaqa chay runaqa çiran rikaq puquyanqachu nir. Piru manami ima puquynin-lamatapis tariranчу.

⁷ Chaymi chay êhakrapî kuytakuq runataqa niran: ‘Rikay, kimsa añutanami shamusha kani rikaq puqushana kanqa nir. Piru manami maydiyapis tarishachu kani puquyniyjuntaqa. Chayrayku kuchuy. ¿Chaqa imapaqna yanqallaqa êhakrapîqa kanqa?’

⁸ Chaynu nîtinmi, chay êhakrapî kuytakuq chayqa niran: ‘Taytituy, dijayraq kay añulaqa. Çhupankaqmanta allpata allar ushyachir, wanuta itashaq.

⁹ Chaynuqa imanupîqa puqunman. Piru chaynu ruratiy mana puqutin-naqa, kuchuyapaqna’ ”.

Jesusmi samana diyapi uk kurpala warmita allicharan

¹⁰ Uk kutimi samana diyapi Jesusqa uk tantakananllapa wasipi qallariran yaêhachikuq.

¹¹ Chaypimi uk warmi karan. Chay warmimi dyisi-uchu (18) añupaqna qishaq karan, dyablupa yarpuyin limpu kurpala dijashanrayku. Chaymi mana imanupis dirichakaylamatapis puytiyaranchu.

¹² Chaymanta Jesús rikarqa, qayamur niran:

—Mamitay, qishaynikimantami alliyashaykina nir.

¹³ Chaynu nîrmi, chay warmisitapa ananman makinta êhuraran. Chaymi chay kutilla dirichakar, Dyusta alabaq qallariran.

¹⁴ Piru chay tantakananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantaqninga kusata piñakuran. Chaqa Jesusqa samana diyapi allicharan. Chaymi runaku-nataqa niran:

—Saysi diyami kan trabajanapaq. Chaymi chay diyakunapi shamuyllapa alliyanykillapapaqqa. Ama samana diyapiqa shamuyllapachu.

¹⁵ Chaynu nîtinmi Amitunchik Jesusqa niran:

—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna, ¿manachu mayqannikillapa-pis turuta manaqa burruta samana diyapimapis, apar yakuta upyachinkil-lapa?

¹⁶ Kay warmisita Abrahampa ayllunmanta katinmapis, Satanás kay qishaywan watasha yupay qisçasha dyisi-uchu añupaqna. Chaynu katin, ¿samana diyachu mana alliyachikunapaq kasha?

¹⁷ Chaynu Jesús nîtinga, chay çhîqniqkunaqa pinçaypi kidaranllapa. Piru wakin runakunami kusata aligriyaranllapa mana rikashanllapakunata Jesús ruratinga.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Jesusqa niranpismi:

“¿Ima yupaytaq Dyuspa mantakuyninqa? ¿Imawantaq kumparayman?

¹⁹ Dyuspa mantakuyninqami, uk qiru mustasa shutiqpa llampula simillan yupayla. Chay mustasa simillatami uk runa êhakranpi tarpun. Chay-mantami kusala atunta winan. Chaymi ashwan pariç kurukunamapis rikrankunapina qushakun”.

Libadurapaq rimarmi Jesús kumparasyunta ruraran

(Mt 13.33)

²⁰ Jesusqa niranpismi:

“¿Imawantaq Dyuspa mantakuynintaqa kumparayman?

21 Dyuspa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

Kiçhkila punkitutami yaykushunllapa

(Mt 7.13-14, 21-23)

22 Jerusalemman riqnunqami, Jesusqa yaçhachikuq pwiblukunapi, chaynulla taksha pwiblitukunapi chaykunata pasaqnuqa.

23 Chaymi ukqa tapuran kaynu nir:

–Taytituy, çaykakaqlachu washakanllapa? nir.

Chaynu nitinmi, payqa niran:

24 “Yaykuyta kamayllapa kiçhkila punkituta. Chaqa achkami yaykuyta kamanqallapa. Piru chiqaptaqami mana yaykunqallapachu.

25 Chaymanta wasipa amun sharimur punkuta kirpatinqa, qamkuna waqtapi kaqkunaqa, qayakur ninkillapa: ‘Taytituy Taytituy punkuykita kiçhayari’ nir. Piru payqami nishunqallapa: ‘Manami yaçhanichu maymantami qamkunaqa kankillapa nirmapis’.

26 Chaymantami qamkunaqa qallarinkillapa rimaq kaynu nir: ‘Qamwanmi mikushanchikllapa, upyashanchikllapa. * Chaynulla qammi kalliyllapakunapi yaçhachikushayki’ nir ima.

27 Piru payqami nishunqallapa: ‘Manami yaçhanichu maymantami kankillapa nirmapis. ¡Wakaq tukuyllapa nuqamantaqa mana allinta ruraqkuna!’ nir.

28 “Chaypiraqmi qamkunata waqtaman itakushushanllaparayku kusala mana agwantaypaqta qischakar, qayçhakur kiruykillapamatapis richyachinkillapa, Abrahamta, Isaacta, Jacobuta chaynulla Dyuspa tukuy rimaqninkunata paypa mantakuyninpi kaqta rikar.

29 Chaqa nortilawmanta runakuna shamunqa, chaynulla surlawmanta, rupay iqamunanlawmanta, rupay chinqananlawmanta ima, Dyuspa mantakuyninpi tar mikunanllapapaqqa.

30 Piru kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbingachu. Chaynulla achka kanan tyimpukuna mana kwintachaypaq kaqkunami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa”.

Jesumi Jerusalemqa waqaran

(Mt 23.37-39)

31 Chaymantami wakin fariseukunapis çhar Jesustaqa niran:

–Kaymanta lluqshir, riy uklawman. Chaqa gubyirnu Herodesmi wanuchishunayan nir.

32 Chaynu nitinllapami, payqa niran:

–Rir kaynu nir chay surrutaqa willayllapa: ‘Rikay. Kananpis, allaqpis dyablupa yarpuninkunata runakunamanta itakuyani. Chaynulla qishaqkunata allichashaq chaymanta allaq uk diyaqa chaykunata rurar tukchishaqna’ niyan nir.

33 Chaynulla ninkillapapis: ‘Jerusalemman nanta riqnumapis chay rurashaytaga ruraqnu rishaq kanan, allaq, allaq uk diyakaman. Chaqa manari allinchi Dyuspa uk rimaqniqa Jerusalemanta uklawpi wanunanpaqqa’ niyan nir.

34 “¡Akaw Jerusalén, Jerusalemanta runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaçhamushan yaçhachishukunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq

* 13:26 Upyashanchikllapa nirqa manami intrachimanchikllapachu traguta upyaranllapa nirchu.

tantashuyllapata munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta tantala uqllakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu.

³⁵ Chaqa rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa. Chaymi nishaykillapa: Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa ty-impu Chamunanankaman: '¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamutaqa!' nir".

14

Jesumi fariseo runapa wasinpi

¹ Uk kutimi samana diyapi Jesusqa riran mikuq, mantakuq fariseupa wasinman. Piru wakin fariseukunaqami mananula riparayaqllapa paytaqa.

² Yapnin ashwan paypa naypanpi uk saksawan qishaq runa karan.

³ Chaymi Jesusqa, Moisés mantakushanta yačhar yačhachikuqkunata, chaynulla fariseukunataqa tapuran kaynu nir:

—¿Allinchu kanqa samana diyapi uk qishaqta allichanapaq, manaqachu mana?

⁴ Chaynu nitinmi, paykunaqa uyarala kidaranllapa. Chaymi payqa chay qishaqtaqa das kamarla allichar willaran rinanpaqna.

⁵ Chaymanta fariseukunataqa niran:

—¿Mayqanikillapataq burruykillapa kar, manaqa turuykillapa kar * uk qučhaman ratatinqa, samana diya kashanrayku mana das lluqshichinkimanllapa?

⁶ Chaynu taputinllapami mana mayqanninlapis imatapis willaranllapachu.

Amami shumaq samanakunalapi samayta munankillapachu

⁷ Chaymanta chay inbitakashakuna shumaq samanakunata akrar samaqta rikarqa, Jesusqa kaynu nir willaran:

⁸ "Mayqan imanupi wasinpi kidamyintu katin, rinaykipaq inbitashutinqa, amami chay kusa shumaq samanakunapiraq samayta yarpuyllapachu. Chaqa imanupiqqa qammanta uk mas kusa runa nisha čhatinga,

⁹ chay inbitashushallapa chayqa shamur nishunman: 'Qam tayashaykimanta ashuy, kay uk samanapaq' nir. Chiqapta chaynu rurashutinqa riyanki kanqa pinqaypaqtana chay mana shumaq samanapina samaq.

¹⁰ Chayrayku ashwan ama chaynuchu kayllapa. Mayqan inbitashutinllapaqa, mana shumaq samanapi samaskiyllapa, chay inbitashusha chay shamurqa nishunanpaq: 'Amiguy uk mas kusa shumaq samanaman samay' nir. Chayrayku chay wakinkuna misapi taqkunaqa alabashunqallapa.

¹¹ Chaqa mayqanpis pay yarpuyinllamanta 'Kusana kani' niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqanpis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa".

¹² Chaynullami niranpis chay inbitasha karan chaytaqa:

"Imanupi qarakunaykipaq kar, ama amiguykikunata, uknikikunata, ayluykikunata, kusala imayjun riqsinaykikunalata imaqa, inbitaychu. Chaqa paykunapis-ari qam yupaylla inbitashunqallapa wasinman rinaykipaq. Chaynuqami pagrakasha yupayna kankillapa.

¹³ Ashwan, uk fyistata rurarqa, inbitay mana imayjunkunata, mankukunata, kujukunata, syigukunata ima.

* 14:5 Wakin iskribikashakunapimi nin: "Wamraykillapa kar, manaqa turuykillapa kar" nir.

14 Chaynuqami, kusa aligrina kanki kanqa. Chaqa paykunaqari mana qam yupaylla inbitashuyta puytinqallapachu. Piru qamtaqami Dyus kusa allin runapaqna riqsishunqa, Dyusta kasuqkuna maydiya kawsamutinga”.

Mikunanllapapaq inbitakashakuna

(Mt 22.1-10)

15 Chaynu nitinmi, chay misapi samaqkunamanta ukqa kaynu niran Jesustaqa:

—jKusa shumaqmi kanqa mayqan, Dyuspa mantakuyninpi paywan pulla mikuqqa! nir.

16 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

“Uk kutimi uk runa achka runakunata inbitaran mikunanllapapaq.

17 Chaymi mikunanllapapaq ura chamutinga, chay inbitakusha chayqa, uk sirbikuqninta kaçharan chay inbitashankunata kunachinanpaq: ‘Shamuyllapa. Tukuymi listuna’ nir.

18 “Piru tukuymi ‘Diskulpamayllapa’ niran. Punta chayqami niran: ‘Chayraqmi uk pachata rantisha kani. Chaymi riyani rikaq. Rugashayki diskulpamay-ari’ nir.

19 “Ukqa niran: ‘Sinku yunta turukunatami rantisha kani. Chaymi riyani yuntakur rikaq. Rugashayki diskulpamay-ari’ nir.

20 “Ukqa niran: ‘Chayraqmi kasarasha kani. Chaymi mana riyta puytinichu’ nir.

21 “Chaynu nitinga chay sirbikuq tikraraq parlara chay mantaqninga, chay inbitakashakuna nishantaqa. Chaymanta chay mantaqninga kusalata piñakur niran chay sirbikuqnintaqa: ‘Kananlla waqta kallikunaman, chaynulla chay pwiblupa plasankunaman ri, apamuy kayman mana imayjunkunata, mankukunata, syigukunata, kujukunata ima’ nir.

22 “Chaymanta tardikaqnaq chay sirbikuqqa niran: ‘Taytituy, qam nimashaykinullatami rurashana kani. Piru kanraqmi lugar samanallapapaqqa’ nir.

23 “Chaynu nitinmi, chay mantaqninga niran: ‘Riy chay yatanchikllapa nankunaman. Chaymi tukuyta willay shamur yaykamunqallapa wasiy untanankaman.

24 Chaqa nishami kani, chay puntata inbitashaykunaqa manana mikunanpaqnachu wasiypiqa’ nir”.

Michka qisçhakarmapis kriyishanchiknula shachinakushunllapa

(Mt 10.37-38)

25 Chaymantaqa achka runakunami Jesuspa ikinpiqa puriranllapa. Chaymi payqa tikrarak chay runakunataqa niran:

26 “Mayqan nuqaman shamunar piru ashwan taytantaraq, mamantaraq, warmintaraq, wamrantaraq, uknintaraq, paypa kwirpuntaraq munarqa, mana yaçhakuqniykuna kaytaqa puytinllapachu.

27 Chaynulla mayqantapis nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qisçhatinllapa manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami, yaçhakuqniy kaytaqa mana puytinllapachu.

28 “Nishushayllapanu, mayqannikillapapis uk atun wasita ruranarqa, çmanachu puntataqa alli tanyankillaparaq michkatami wasipiqa gastashaq nir?”

29 Chaynu mana tantyar, simintuta rajar chaymanta shachiq qallarir mana tukchitkillapaqa, tukuy asipashunqallapa kushikur.

30 Kaynumi niyanqallapa: ‘Kay runami ruraq qallariran, piru manami tukchiyta puytishachu’ nir.

31 “Manaqa uk mantakuq, uk mantakuqwan maqanakuq rirqa, ¿manachu naypaqtaqa yarpuyanqa: Dyis mil suldaduykunawanqachu binsiyashaq chay binti mil suldaduyjun chaytaqa, nir?”

32 Mana binsiya puytiq yupay karqa, chay uk mantakuqqa karullapiraq katin, kaçhakuyanqa rugakutin shumaqchakananllapapaq.

33 Chaynullami qamkunamanta mayqannikillapapis naypaqta imaykillapa kaqkunata mana dijarqa, yaçhakuqniykuna kaytaqa mana puytinkillapachu.

Kaçhimi imanupiqqa lampaqyan

(Mt 5.13; Mr 9.50)

34 “Kaçhigami kusala sirbiq. Piru imanupi lampaqyarqa, ¿imanuna qashanqa sirbinqa?”

35 Manami allpata shumaqchananpaq, chaynulla wanulapaqmapis sirbinnachu. Ashwanmi chaynu mana sirbitinqa itakunchikna. Chaymi rinriyjun kaqkunaga uyakur intrakayllapa”.

15

Jesusmi kumparasyunta ruraran uysha chinqashawan

(Mt 18.10-14)

1 Romapaq tukuy impwistuta kubraqukuna, uchasapakuna ima qimikaranllapa, Jesusta uyakuq.

2 Kay runakunaraykumi fariseukuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, jurapar kaynu rimaqllapa Jesuspaqqa: “Kayqami tukuy uchayjun runakunawan tantakar pulla mikonllapa” nir.

3 Chaynu niyatinllapami Jesusqa kay kumparasyunta parlaran chay rimaqkunataqa kaynu nir:

4 “Qamkunapa mayqannikillapapis kanman syin uyshaykillapa. Chaymanta chay syin uyshaykillapamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chinqatinga, ¿manachu chay wakinkunataqa chaylapi dijar rinkimanllapa chay chinqasha chaypaq maskakuq tarinaykillapakaman?”

5 Chaymi nishaykillapa: Ashwan tarirnaqa kusa aligrina riyankillapa kanqa uyshitaykitaqa matanqakurna.

6 Wasiman çharnaqa tukuy aylluykikunata, amiguykikunata tantar niyankillapa kanqa: ‘Aligriyashunllapa kananqa, chay uyshayta chinqachisha karay, chaytaqa tarishana kani’ nir.

7 “Chaymi nishaykillapa: Chaynumi unaq syilupi Dyusninchikpis aligriyan, uk runa uchanta dijar payman tikrakinga. Chay wakin achka mana uchayjunchu kani niqkunapagqa mana yaqqa kwintachakanchu. Chaqa puchunaqa ninllapa manari uchayjunnachu kanchikllapa nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran qillay chinqashawan

8 “Uk warmi dyis qillayniyjun kayar, imanupi ukta chinqachinman. Chaynu chinqachirqa, ¿manachu lamparanta kachkar, wasinta pichar ima manyaqqa maskakunman tarinankaman?”

9 Chaymi chay warmiqa, qillayninta tarirnaqa amigankunata, riqsinankunata tantar ninman: ‘Aligriyashunllapa, tarishanami kani chay qillayniyta chinqachishaytaq’ nir.

10 “Chaymi nishaykillapa: Imanutaq kay warmisita qillayninta tarir aligriyan, chaynumi Dyusninchikpa angelinkunapis kusata aligriyan, uk runa uchanta dijar Dyusmanna tikrakinga nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk runa wamranta pirdunaqwan

¹¹ Jesusqami kay kumparasyuntapis parlakuran:

‘Uk runami ishkay wamrayjun karan.

¹² Chaymi uk kutiqa chay wamraqaq chayqa taytanta niran: ‘Taytay nuqapa partiy kaq irinsyanta qumay’ nir. Chaynu nitinga taytanqa irinsyantaqa ishkantinta wamrankunataqa quran.

¹³ ‘Chaymanta ayka diyakaqmantaqa chay wamraqaq wamranqa, taytan irinsyanta qushanta limpula rantikur, qillaywan riran uklaw nasyunta. Chaynu rirmi chaypiqa munashannulla tar, riqchaq imakunata rantir ima tukchiran qillaynintaqa.

¹⁴ ‘Chaymanta limpu qillayninta gatar tukchishana katinga, chay nasyunpiqa allipla mallaq tyimpu karan. Chaymi payqa allipla mallaq-paqna puriran.

¹⁵ Chaynu mallaqnarmi, chay nasyunllamanta uk runaman qimikaran trabajachinanpaq. Chaymi chay runaqa kaçharan kuchikunata michinanpaq.

¹⁶ Piru chay wamraqami kusalata mallaqnashanrayku kuchipa mikunanta mikunatinmapis, mana mayqanpis qararanllapachu imalatapis.

¹⁷ ‘Chaynu mallaqpaq qisçakarmi kaynu nir yarpuran: Taytaypa wasin-pimaqami kusa achka sirbikuqkuna unta mikur ima tanllapa. ¡Nataq nuqa-shuyapaq kaypi mallaqpaq wanuyanina!

¹⁸ Dijur taytaypa wasinman tikrakar, taytaytaqa nishaq: ‘Taytay, uchakushami kani Dyusmanta, qammantapis.

¹⁹ Chaymi, manana wamraykipaq riqsimanaykipaqqa allinchi kani. Ashwan riqsimay trabajadurnikikunata yupay’ nir.

²⁰ Chaynu nirmi, tikrakaranna taytanmanqa.

‘Chaymanta wasinman çhayatinnaqa, taytanqa larguqaqlapi rikar, kusalata llakir kallparan wamrantaqa tariq. Tarirnaqa abrasar muchar saludaran.

²¹ Chaymi wamranqa niran: ‘Taytay, nuqaqami uchakusha kani Dyusmanta, qammantapis. Chaymi manana wamraykipaq riqsimanaykipaqqa allinchi kani’ nir.

²² ‘Chaynu nitinmapis, taytanqa sirbikuqninkunata mantaran kaynu nir: ‘Kananllami shumaq raçhpata rikar yakachipamayllapa; didunpi surtijata yakachiyllapa, chaynulla llanqichiyllapa ima’ niran.

²³ Chaynullami chay runaqa sirbikuqninkunataqa niranpis: ‘Kusa mas gurdunimalta apamur wanuchiyyllapa, fyistata rurur mikunallapapaq.

²⁴ Chaqa kay wamraymi wanusha yupayna karan. Nataq kanan-shuyapaq kawsamusha yupayna. Chinqashami karan, tarishanchikllapana kananqa’. Chaynu nirmi fyistata ruraq qallariranllapana.

²⁵ ‘Chaykamanmi, chay byijukaq wamranqa çhakranllapiraq karan. Chaymanta wasinman çhamuyarnaqa, uyaparan takiqllapata.

²⁶ Chaymi chay sirbikuqkunamanta ukta qayamur, imatataq chay wasinpiqa rurayanllapa, nir tapuran.

²⁷ Chaynu taputinmi chay sirbikuqqa niran: ‘Wamraqaq ukniki tikrakamur kusa allin çhamusha katinmi, taytaykiqa animalta wanuchichimashallapa, fyistata rurananpaq’ nir.

²⁸ ‘Chaynu willatingami, chay wamraqa alliplata piñakur wasi rurimanqa mana yaykunaranchu. Chaymi taytan lluqshimur rugaran ruriman yaykunap.

²⁹ Piru chay wamraqami niran: ‘Taytay, nuqamaqa michka añutataq sirbishusha kani. Piru chaynu sirbishur, qam munashaykilata ruratiymapis

manami uk taksha chibulamatapis qumashaykichu, amiguykunawan fyistakunaypaqqa.

³⁰ Nataq kay wamrayki qillayninmatapis yanqa warmikunawan tar tukchir, çhamutin-shuypaqa, ashwan paypaqqa fyistamatapis rurayanki mas gurdulla animalnikita wanuchir ima'.

³¹ "Chaynu wamran nitinga, taytanqa niran: 'Wamray, chaqa qamqa nuqapaqa maydiyapis pullay kankiri.' Chaymi tukuy imay kaqkunaqa qampaqna.

³² Piru kay ukniki tikrakamusha chaypaqgami allin fyistata ruranapaq. Chaqa payqa wanusha yupay chinqasha karan. Piru ashwan kananqa allinta tarishanchik. Chayrayku fyistakuyanchik' nir".

16

Jesusmi kumparasyunta ruraran, uk runapa kaqninkunata rikaqwan

¹ Jesusqami kaytapis parlaran yaçhakuqninkunataqa:

"Karanmi uk kusala imayjun runa. Paypami kayaq uk runa tukuy imankunata rikaq. Chaymi ukkuna riranllapa amunta willaq, chay kuytakuq runaqa, imaykikunata gastayan nir.

² Chaymi chay kusala imayjun runaqa kuytakuqnintaqa qayamur kaynu niran: '¿Imanataq qampaq willamayanllapa chayqa? Willamay, ima imataq rurashayki. Chaqa mananari imaykunata rikanaykipaqqa allinchu chay willamashanllapanulla chiqapta imaykunata gastakuyatkiqa'.

³ "Chaynu nitinga, chay kuytakuqqa yarpuq çhurakaran: ¿Imatana kananqa rurashaq mantamaqniy trabajuymanta itakumatinga? Chaqa manari jwirsaylamapis kanchu çhakrakunapi trabajanaypaqqa. Chaynulla kusatami pinqakuni limusnakunata mañakunaypaqpis.

⁴ Chaynu yarpupakuyarmi chaymantaqa niran: 'Yaçhaninami imata rurashaq nirmapis, trabajuymanta itakumatin runakuna wasinpi samachimanapaqqa'.

⁵ "Chaynu yarpurmi patrunninta wakin dibiç runakunata qayamuran. Chaymantaqa punta çhasha chaytaqa niran: '¿Michkatataq patrunniytaqa dibiyanki?'.

⁶ Chay runaqa niran: 'Syin butija asaytitami dibiyani'. Chaynu nitinga, chay kuytakuqqa niran: 'Kaypimi risibuyki. Samar sinkwintalapapna ruray risibuykitaga'.

⁷ Chaynu nirnaqa chaymanta uktana tapuran kaynu nir: 'Qamqa, ¿michkatataq dibiyanki?' Kayqami niran: 'Syin kustal trigutami dibiyani' nir. Chaymi chaytapis niran: 'Kaypi risibuykiqa. Samar ruray uchinta kustalpaqlana risibuykitaga'.

⁸ "Chaynu tukutinmi, chay mantakuqninqa yaçharan chay imankunata kuytaq runaqashi kusala bibu karan imata rurananpaqpis nir. Chaymi nishaykillapa: Chiqapta Dyuspi mana kriyiqkunaqa, paykunapalla imankunata rurananpaqqa allipta rurayta yaçhanllapari, Dyuspi kriyiqkuna imankunata rurananllapamantaqa.

⁹ "Piru kay pachapi, chay tukukaq qillaynikillapata yanqalla gastanaykillapamantaqa, ashwan ukkunata yanapayllapa, paykunapis amiguykillapana kar Dyusta kasunanllapapaq. Chayna maydiya chay qillaynikillapa tukukatinga Dyusninchikna pullakushutinllapa pay kayashanpi, tukuy tyimpu kawsanaykillapapaq.

¹⁰ "Chaynulla nishaykillapapis: Mayqanpis mana imanukur, tant-yarkaqlapi allinta imatapis rikarqa, achka kaqpimapis chaynulla kanqa.

Nataq tanyarkaqlapi iman u tukur, imatapis mana allinta rikarqa, achka kaqpipis chaynulla kanqa.

¹¹ Chayrayku kay pachapi yanqa imankunata mana shumaq allinta rikakillapaqa, ¿mayqannari kunfyashunqallapa Dyuspa chiqap shumaq imankunapaqmaqa?

¹² Ukkunapata mana allinta imankunatapis rikakillapaqa, ¿mayqanna kunfyar qushunqallapa qamkunapa imaykikuna kananpaq kaqtaqa?

¹³ “Chaymi nini, manami mayqan sirbikuqppis ishikay runata chay kutilla sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami munayanqa, nataq uknintashuypaqa chiqniyanqa. Manaqa ukninta allinta rikayanqa, nataq uknintashuypaqa musuyanqa. Chaynulla manami allinchu Dyusninchikta sirbiyar chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqqa”.

¹⁴ Fariseukunami qillayta kusalata munapakuq karan. Chaymi Jesús chaynu rimatin uyakurllapaqa, burlakar asiparanllapa.

¹⁵ Piru Jesusqami niran:

“Qamkunami runakunapa naypanpiqa kusa runa nishunanllapalapaq imatapis rurankillapa. Nataq Dyusqami riqsishunllapa shunquykillapapi iman u kankillapa nirmapis. Chaqa runakuna kusa ima kani nitunllapaqa, Dyusqa mana allinpaqchu riqsin nir.

Jesusmi yaçhachikuran Moisés mantakushanpaq

¹⁶ “Dyusninchikpa rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna imaqa, Juan shamunankaman Dyuspaqqa intrachikuranllapa. Nataq chaymanta-pachaqa imanumi Dyus mantakuyashanman yaykuyta puytinchik nir yaçhachikunillapa. Chaymi Dyus mantakuyashanmanqa tukuyta imanullapis yaykuyta kamanllapa.

¹⁷ “Piru chaynu nishutiylapaqa amami yarpunkillapachu, Dyus nitin Moisés mantakushankunaqami manana kumplikayanqanachu nirqa. Ashwanmi syiluwan, pacha tukukatinmapis, Dyus nitin Moisés mantakushanqa tukuyta kumplikanqa.

¹⁸ “Chaqa nishaynumiri mayqan runapis warminta dijar kasararqa, kusala saqratana uchakuyan. Chaynulla mayqanpis chay itakukasha warmiwan kasarapipis kusala saqratana uchakuyan.

Lazaruwan kusala imayjun runa

¹⁹ “Karanmi uk runa kusala imayjun. Paymi kusala çhanyijun raçhpakunata mudakuq, chaynulla waran waran kusala shumaq fyistakunata rurar, kusalata mikuqllapa ima.

²⁰ Chaynullami karanpis uk runa mana imayjun Lázaro shutiq. Paypa kwirpunmi qiri intiru karan. Chaymi, chay kusala imayjunpa punkunlapi takuq.

²¹ Kay mana imayjun runitumi, kusalata mallaqnashanrayku, chay kusala imayjunpa mikunan ratashanlawanmapis untachikunayaran. Chaynulla allqkunamapismi chay runapa qirintaqa qimikar llaqwaq.

²² “Chaymantami chay mana imayjun runituqa wanuranna. Chaymi angelkunaga aparar Abrahamwan pulla kananpaq Dyuspa luryanpina. Chaynullami chay kusa imayjun kaqpis wanuranna. Chaymanta pamparanllapa.

²³ Chayna chay kusa imayjun runa infyirnupi qischakayarqa, syiluman chapakur, unaq maypi rikaran Abraham Lazaruta qichqakusha taqta.

²⁴ Chaymi kaynu nir qaychakuran: ‘¡Taytay Abraham, llakipamastuy-ari! Kaçhamuy Lazaruta didunpa puntitanta yakupi nuyuchir, qalluyta nuyuchinanpaq. Chaqa kay ninapimi kusata qisçhakayani’ nir.

²⁵ “Piru Abrahamqa niran: ‘Wamrituy yarpuy-ari qam kawsayatkillaqa mana imaykipis faltashuranchu. Nataq Lázaro-shuypaqa qisçhakaq. Kananqami payta kaypi kunsulanllapa. Nataq qamqa qisçhakayankina.

²⁶ Chaynullami nuqanchikkunataqa uk kusala manchaypaq raqra chiqanchamayanchikllapa. Chaynu katinmi kaymanta, qamkuna kayashaykillapaman pasanarmapis mana puytinllapachu. Chaynulla qamkuna kayashaykillapamanta kaymanpis mana pasamuyta puytinllapachu’ nir.

²⁷ “Chaymi chay kusa imayjunqa niran: ‘Chaynu katinga rugashaykiri Taytay Abraham, Lazaruta kaçhanaykipaq taytaypa wasinman.

²⁸ Chaqa chaypimi kan sinku irmanuykuna. Chayna paykunata willatin ama shamunanpaqchu kay lugarman qisçhakaqqa’ nir.

²⁹ “Abrahamqa niran: ‘Paykunaqami Moisés iskribishankunata, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunata ima liyirna intrakar kasunqallapa’.

³⁰ “Nataq chay kusa imayjun runaqa niran: ‘Chiqaptami ninki Taytituy Abraham. Piru uk wanusha kawsamur, paykunaman rikaritingami paykuna Dyuspina kriyianqallapa’ nir.

³¹ “Piru Abrahamqa niran: ‘Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta mana kasurqa, manami kriyinqallapachu michka uk wanusha kawsamur paykunaman rikaritinmapis’ nir”.

17

Kuytawkish uchakutkillapa

(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)

¹ Jesusqa yaçhakuqninkunata niran:

“Maydiyapismi chay uchakuchikuqqa kayanqalla. Piru jimananqaraq, runa masinta uchakuchiqa!

² Chaynu tukuq runataqami kusala allin kanga kunkanpi marayta watar mar yakuman itakunanllapapaq, chay nuqapi chayraq kriyiqkunata uchakuchinanmantaqa.

³ Chayrayku qamkunamaqa kuytakayllapa. Imanupi ukniki uchakutinga, anyay. Chaynu willatki, shamur pirdunamay nishutinga, pirdunay.

⁴ Chaymi ukniki qamta mana allinta rurashur uk diyalapi michka syiti kuti uchakur, chaymanta syiti kuti shamur qammantami uchakusha kani nishutinga, pirdunay”.

Apustulkunami masta kriyiyta munaranllapa

⁵ Jesuspa yaçhakuqninkunaqami, kaynu nir mañakuranllapa:

—Taytituy, yanapamayllapa masta qampi kriyinanllapapaq.

⁶ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran paykunataqa:

—Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa llampitu, chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kaypi qiru shayan chayta ‘Rir mar yakupi shay’ nitkillapaqa, rinman.

Uk sirbikuqpa rurayninkuna

⁷ “Qamkunapa kanman uk sirbikuqnikillapa. Chaymanta chay sirbikuqqa rinman michikuq manaqa yapukuq. Chaymanta çhamutinnaqa çmayqannikillapataq ninkimanllapa: ‘Yaykamur taytituy mikuy’ nirqa?

⁸ ¡Manami! Ashwan niyankillapa kanqa: ‘Yaykamur mikunayta rurar qaramay, upyachimay nuqataraq. Chaymantana qamqa mikunki up-nankimapis’ nir.

⁹ Chaynu imata ruratinpis, sirbikuqnikillapataqa mana ‘Payji’ niyankilla-palamapischu kanqa imapaqpis.

¹⁰ “Chaynu chay sirbikuq yupay qamkunapis, Dyus nishushanllapata rurar tukchishana karmapis, ashwan niyllapa Dyustaqa: ‘Nuqakunaqami, mana sirbiq sirbikuqnikichu kanillapa. Chaqa mastaqachu imatapis rurashama katiyllapa, chay ruranayllapapaq karan chaymantaqa’ nir”.

Jesumi allicharan dyis ismuyaq runakunata

¹¹ Jerusalemman riqnuqa Jesusqa pasaran Samariapa, Galileapa lugar-ninkunata.

¹² Chaynu riyarqa uk pwiblituman êharan. Chaypimi, dyis ismuyaq runakuna Jesustaqa tariq shamuranllapa. Piru wakaqlapi kidaranllapa Jesumantaqa.

¹³ Chaymi kaynu nir qayêhakuranllapa:

–¡Yaêchachikuq Tayta Jesús, llakipamastuyllapari! nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapa, Jesús paykunata rikarqa, niran:

–Rir kurakunaman êhayllapa, paykuna yaêchanapaq alliyashaykillapana nir.

Chaynu Jesús nitinga, nanta riqnula alliyaranllapana.

¹⁵ Chaynu alliyatinllapanaqa, chay paykunamanta uk runaqa, chay riyashanlamanta ashwan tikrakamuran kusa jwirtita rimar Dyusta alabaq-nuna.

¹⁶ Jesusman êharqa, naypanlapi qunqurikur pachaman pukêhirar payji niran. Kay runaqami Samariamanta karan.

¹⁷ Chaymi Jesusqa niran:

–¿Manachu chay dyis qishaqkunaqa tukuynikillapa alliyaraykillapa? ¿Chaqa maypitaq chay wakin nwibi runakunaqa?

¹⁸ ¿Kay furastiru runalachu, Dyusta payji ninanpaqqa, intrakasha?

¹⁹ Chaynu nirnaqa, chay alliyasha runataqa niran:

–Sharir riyna. Kriyishaykiraykumi alliyashaykina, nir.

Imanumi êhamuyanqa Dyuspa mantakuyninqa

(Mt 24.23-28, 36-41)

²⁰ Chay fariseo runakunaqami Jesustaqa tapuran, maydiyashi Dyuspa mantakuyninqa êhamuyanqa, nir. Chaymi taputinllapaqa, payqa niran:

–Dyuspa mantakuyninqami mana kwintata qukayatkillapa êhamunqa.

²¹ Chaymi mana mayqanpis ninqachu: ‘Kaypina mantakuqqa’, manaqa ‘Wakpina’ nirqa. Chaqa mana kwintata qukayankillapachu. Ashwanmi, Dyuspa mantakuyninqa qamkunawanna.

²² Chaynu nirqa, yaêhakuqninkunataqa, niran:

“Qamkunapaqgami êhamunqa uk diya. Chaymi qamkunaqa chay diyaku-napiqa Dyusmanta Shamuq Runata alliplate rikanankillapa uk kutilamapis. Piru manami rikankillapachu.

²³ Chaymi wakin runakunaqa ninqallapa: ‘Kaypimi Dyusmanta Shamuq Runaqa’ nir. Ukkuna-shuypaqa ninqallapa: ‘Wakpimi’ nir. Piru qamkunaqa chaynu nishutinllapamapis, ama kriyinkillapachu.

²⁴ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamurqami, kusa shutilla rikarimunqa, imanuchi rilampamaqa uklawmanta uklawkaman intirula llipyalla achkirachikun, chay yupaymi kanqa.

²⁵ Piru naypaqtaqami alliplata qischanqallaparaq. Chaynulla kusa çhiqnikaşa ima kanqa.

²⁶ “Chaynu rurayatinllapamapis chaymantaqa, imanuçhi Noepa tyimpunpi pasaran, chaynumi pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamuninqa.

²⁷ Chay Noepa tyimpunpiqami runakunaqa mikuqllapa, upyaqllapa, kasaraqllapa chaynulla kasarachikuqllapa ima. Piru chaymanta Noé wampuq wasiman yaykutin, allipla saqra tamya shamur untaran tukuy pachapi. Chaymi yaku untatinga, tukuyła runakuna wanur tukukaranllapa.

²⁸ Chaynulla Lotpa tyimpunpi pasaran. Runakunaqa mikuqllapa, upyaqllapa, rantiqllapa, rantikuqllapa, tarpukuqllapa, wasikunatapıs ruraraqllapa ima.

²⁹ Piru chaymanta Lot chay Sodoma pwiblumanta lluqshitinga, unaq syilumanta ninawan asufri ishkimutin, tukuy wakin runakunaqa wanur tukukaranllapa.

³⁰ Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpi pasanqa.

³¹ “Chaymi nishaykillapa: Mayqanpi uk wasipa ananpi karmapis amami ishkimunqachu, imanta lluqshichinanpaq nirqa. Chaynulla, mayqanpi çhakranpi karqa amami wasinman ringqachu.

³² Chaqa yarpuyllapari, Lotpa warminpaq.

³³ Chaymi nini, imanupis bidanta washanaqqa, ashwan wanunqa tukuy tyimpupaqna. Nataq kay bidapi Dyusrayku wanuqkuna-shuypaqa, ashwan tukuy tyimpu kawsananpaqna kayanqa.

³⁴ “Nishaykillapapis: Uk tuta ishkey uqlanakusha punuyatinllapamapis, ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa.

³⁵ Chaynullami ishkey warmikuna kutakuyatinpi, ukninta apar, ukninta-shuypaqa dijanqa.

³⁶ [Ishkey runakuna çhakrapi katinpi, ukta apar, uktaqa dijayanqa].”

³⁷ Chaynu nitinga, paykunaqa tapuranllapa Jesustaqa:

—¿Maypitaq Taytituy chaynuqa kanqa? nir.

Jesusqa paykunataqa, niran:

—Maypiçi wanusha katin, chaypimi tantakanqa shinkukuna. Chaymi yaçhankillapa maypimi chayqa kanqa nirmapis.

18

Jesusmi kumparasyunta ruraran mana shaykuq mañakunapaq

¹ Jesusmi kay kumparasyuntapis parlar intrachikuran, paykuna maydiyapıs ama disanimakurchu Dyusman mañakunanllapapaq.

² Niranmi:

“Uk pwiblupimi karan uk jwis. Paymi Dyusta mana manchar, runakunamatapis mana rispitaqchu.

³ Chaynullami chay pwiblupıqa kaqpis uk byuda warmi. Paymi uk prublimayjun kaq. Chaymi jwisman rır mañakuran, chay kuntraqninwan arriglachinanpaq.

⁴ Piru chay jwisqami waran waran ritinmapıs mana kasuqchu chay warmitaqa. Chaymantaqami yarpur niran: Nuqa, Dyusta mana kasunichu. Chaynulla runakunatapıs mana rispitanichu.

⁵ Piru chaynu katiymapis kay warmisita qillakachimayan. Chayraykumi paytaqa yanapashaq amana mas shamur qillakachimananpaqnachu nir”.

⁶ Chaynullami Amitunchıqa niranpi:

“Mana allin jwis chaynuta ruratinga,

⁷ ashwan ¿Dyusninchikmaqachu mana kasuyanqa chay paypa kaqninkunata unaqpis, tutapis paypaq llakir mañakutinga? ¿Yarakuchiyaraqachu?

⁸ Nishaykillapapis: Manami yarakuchirchu yanapar washayanqa. ¿Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamurqachu, mayqanllataqa tariyanqaraq kriy-iqta? nir”.

Jesumi kumparasyunta ruraran fariseuwan, impwistuta kubrakuqwan

⁹ Chaymantami Jesusqa uk kumparasyunta rurar tukuy chaypi kaqkunataqa intrachiran. Chaqa chaypi kaqkunamanta wakinqami, mana uchayjun yupay tukur ukkunataqa mana kwintachaqchu.

¹⁰ Chaymi niran:

“Ishkay runami riranllapa Dyusta adurananllapa wasiman mañakuq. Uqgami karan fariseo; nataq ukqa Romapaq impwistuta kubrakuq.

¹¹ Chay fariseuqami shasha kaynu niyaran paylla alabakar: ‘Tayta Dyus, nuqaqami payji nishuni mana chay wakinkuna yupay kashayrayku. Chaqa wakinkunami suwakuqkuna, malukuna, ukwan ukwan punuqkuna ima. Chaynulla nuqaga manami kay impwistuta kubrakuq runa yupaychu kapis.

¹² Nuqami ayunani simanapaq ish kay kuti. Chaynulla dyis parti ganashaymanta ukta qushuni’ nir ima.

¹³ “Piru chay impwistuta kubrakuq-shuyapaqa karukaqlapi sharan. Chaymi mana sylumanmapis chapakunayaqchu. Ashwanmi malay nir yarpur qasqunta takar niyaran: ‘¡Tayta Dyus llakipamay-ari! ¡Nuqami chiqap uchayjun kani!’ nir.

¹⁴ “Chaymi nuqaga nishaykillapa: Kay impwistuta kubrakuqqami, wasinmanqa tikrakan, Dyus uchankunamanta pirdunar llakipashana katin. Nataq fariseo-shuyapaqa mana. Chaqa mayqan kusa kani niqtaqa, mana kusapaqchu Dyusqa riqsin. Ashwan mana kusa kani niqtaqa, maydiyaqa kusa nishapaqna riqsinqa”.

Jesumi wamrakunata bindisiran

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Chaymantami Jesusmanqa wamritukunata aparanllapa bindisininapaq. Piru chay yaçhakuqninkuna chaynu wamritukunata apaqta rikarqa, chay apaqkunataqa anyaq çhurakanllapa.

¹⁶ Chaymi Jesusqa paykunata qayar, kaynu niran:

—¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa Dyus mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay mana kwintachaypaq kaqkunalapaq.

¹⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Dyus mantakuyashanman yaykunaqkunagami kay wamritukuna yupay kanqallapa. Chaqa mana chaynu karqami Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu nir.

Kusala imayjun runami Jesuswan parlaran

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Uk mantakuqmi Jestusta tapuran kaynu nir:

—Kusa allinla Yaçhachikuq Taytituy, çimatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

¹⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Imapaqta kusa allin nimanki? Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus.

²⁰ Chaqa qamqami yaçhankina, Dyus tukuy mantakushankunataqa. Chaypiqami nin: ‘Ama uk uk warmiwan punuychu; ama wanuchikuychu;

ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu chaynulla taytaykita, mamaykita kasuy' nir.

²¹ Chaynu nitinmi, chay runaqa niran:

—Tukuy chaykunataqami takshaymanta-pacha rurashana kani nir.

²² Chaynu nitin uyarmi, Jesusqa niran:

—Uksitumi faltashuyanraq ruranaykipaqqa: Rir, tukuy imayki kaqta rantikur qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.

²³ Piru chaynu Jesús nitin uyaparqami, kusalata llakiran. Chaqa kusala imayjun-ari karan.

²⁴ Chaynuta rikarmi, Jesusqa niran:

—¡Kusa trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, Dyus mantakuyashanman yaykunanpaqqa!

²⁵ Ashwanmi chay kusala imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqa, uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uchkitunta nir.

²⁶ Chaymi uyakuqkunaqa, tapuran Jestusaqa:

—Chaynu katinga ¿pitaq washakayta puytiyanqa? nir.

²⁷ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Runakunapaq mana ruraypaq kaqkunamapismi, Dyuspaqqa imapis ruraypaq nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Pedruqa niran:

—Taytuy, nuqakunamaqami tantar imayllapakunata dijashana, qamwanna purinillapa.

²⁹ Chaynu nitinmi, payqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspa mantakuyninrayku, wasinta, warminta, ukninkunata, taytankunata, wamrankunata dijaqkunaqami,

³⁰ kay pachapiqa kusala achkatana aypañallapa chay dijashanllapamantaqa. Nataq maydiya-shuypaqa tukuy tyimpupaq kawsaytana aypañallapa.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Jesusqami dusi yaçhakuqninkunata wakaqlaman qayar kaynu niran:

“Kananqami rishunllapana Jerusalenman. Chaynuqami Dyuspa unay rimaqninkuna, Dyusmanta Shamuq Runapaq iskribishanllapakunaqa, kumplikanaq.

³² Chaqa paytaqami mana Israelmanta runakunamanna qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata burlakanqallapa, jurapanqallapa, tuqapanqallapa ima.

³³ Chaymanta-shuypaqa wipyasha imana karqa wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa”.

³⁴ Chaynu Jesús nitinmapis, yaçhakuqninkunaqa mana intrakaranllapachu. Chaynulla manami yaçharanllapapischu imapaqmi willayan nirmapis. Chaqa paykunapaqami mana intrakaypaqchu karan.

Jesusmi allicharan uk syigu runata

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jericó pwiblupa shipchanpina Jesús katinga, uk syigu runa limusnata mañakur nanpa yatalanpi tayaran.

36 Chaymanta kusa achka runa pasaqta syintirqa, tapukuran imataq pasayan nir.

37 Chaymi willaranllapa Nazaretmanta Jesús chayta pasayan nir.

38 Chayraykumi chay syigu runaqa jwirtita kaynu niran:

—¡Davidpa ayllun Jesús, llakipamastuy-ari! nir.

39 Chaynu nitinmi naypaqta riqkunaqa anyaranllapa uyarananpaq. Piru payqami, ashwan mas jwirtita qaychakuran kaynu nir:

—¡Davidpa ayllun, llakipamastuy-ari! nir.

40 Chaymi Jesusqa, das shar kaçhakuran payman apananllapapaq. Çhatinnaqa, Jesusqa tapuran:

41 —¿Imatataq qampaq ruranayta munayanki? nir.

Chay syigu runaqa niran:

—Taytituy, rikakuytami munayani nir.

42 Jesusqa niran:

—¡Rikakuynari! Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina nir.

43 Chaynu nitinmi, chay kutilla rikakuranna. Chaymi Jesuspa pullanna riran Dyusta alabaqnu. Chayta rikarmi Dyustaqa tukuyta alabaranllapa.

19

Jesuswan Zaqueo

1 Jesusqami Jericó pwibluman çharqa, çhaypinta pasayaranna.

2 Chaypiqami taq uk kusala imayjun runa Zaqueo shutiq. Paymi Romapaq impwistuta kubraquqkunapaqa mantaqñin karan.

3 Kay Zaqueuqami kusalata Jestusta riqsiyta munayaran. Piru payqami kusa takshala kar, chaynulla kusala achka runakuna kashanrayku mana rikaytaqa puytiyaranchu.

4 Chaymi, rikananpaqqa Jesús riyashanlawman kusata kallpar rir; unaq qiruman iqaran.

5 Chaymanta Jesús qirupa çhakinta pasayarqa, unaqman chapakur Zaqueuta rikarqa, niran:

—Zaqueo, utqar ishkimuy. Chaqa kananmi wasiki samayani nir.

6 Chaynu nitinga, Zaqueuqa chay kutilla ishkimur, kusa aligrila Jestustaqa wasinman aparán.

7 Chayta rikarmi, Jesuspaqqa kusata runakunaqa rimapakuq qallariranllapa: “Uchasapa runapa wasinman risha samaq” nir.

8 Chaynu niyatinnllapaqa, Zaqueuqa sharir Jestustaqa niran:

—¡Taytituy!, mana imayjunkunataqa tukuy imay kaqmanta lamtarta qushaq. Chaynulla mayqanta ingañar imanta suwasha karpis, kwatru kuti masta qushaq nir.

9 Jesusqa niran:

—Kay runapismi Abrahampa ayllunmanta kashanrayku, kay wasipi kaqkuna washakananpaq uraqa çhamushana.

10 Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamusha uchanllaparayku chinqasha kaqkunata maskar washananpaqna.

Jesumi kumparasyunta ruraran qillaywan

(Mt 25.14-30)

11 Chaynu Jesús nitin runakuna uyaparmi yarpuranllapa, Dyus mantakunanpaqgami manana maychu nir. Chaymi Jerusalemman shipchayarnaqa payqa uk kumparasyunta parlaran,

12 kaynu nir:

“Uk kusa riqsikasha ayllumantami karan uk runa. Chaymi payqa uk kutiqa kusa karu may nasyunman riran numratinllapa tikrakamurqa pwiblunpina mantakunanpaq.

¹³ Piru manaraq riyarqami, dyis sirbikuqñinkunata qayamur, tukuyninta achka qillayta qur, niran: ‘Nuqa tikrakamunaykamanqa kay qillayniyku-nawanqa nigusyuta ruraskinllapa’ nir.

¹⁴ “Nataq chay pwiblunmanta runakunaqami paytaqa çhiqniqlapa. Chaymi ikintaqa kaçhakuranllapa ninanllapapaq: ‘Kay runataqa mana munayanillapachu mantaqniyllapa kananpaqqa’ nir.

¹⁵ “Piru chaynu kaçhakutinllapamapis, paytaqa numraranllapana mantakuq kananpaq. Chaymanta pwibluman tikrakamurnaqa, kaçhakuran chay sir-bikuqñinkunata qayamunanllapapaq. Chayna tapunanpaq, chay qillayn-inta qushushayllapataqa, kada runa michkatataq ganachishaykillapa nir.

¹⁶ “Chayna punta chayta taputinga, niran: ‘Taytituy, qillaynikiqami dyis kuti masta ganasha’ nir.

¹⁷ Chaynu nitinga, chay mantakuqninga niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashayki-raykumi ashwan dyis pwiblukunata mantanaykipaqna numrashayki’ nir.

¹⁸ “Chaymantaqa uk sirbikuqpis qimikarqa kaynu niran: ‘Taytituy, qil-laynikiqami ganasha sinku kuti masta’ nir.

¹⁹ Chaymi mantaqninga paytapis niran: ‘Qamtapis sinku pwiblukunata mantanaykipaqna numrashayki’ nir.

²⁰ “Piru uk qimikar-shuypaqa kaynu niran: ‘Taytituy, kaypimi qil-laynikiqa. Çhuraraymi uk pañulapi watar.

²¹ Chaqa manchakuraymi, kusala marraju kashaykirayku mana tarpukushaykimanta kusichakunki, chaynulla mana shikwakushaykikuna-manta tantakunki nir, yaçhashayrayku’.

²² Chaynu nitinga, mantaqninga niran: ‘Mana allin sirbikuq, qam ri-mashaykillawan rikashur yaçhani, imanumi kanki nirmapis. Chaqa chaynu nuqa marraju kani nir, chaynulla mana tarpukushaymanta kusichakuni, mana shikwakushaymanta tantakuni nir yaçharqa,

²³ çImapaqtaq bankuman mana aparayki qillayniyqa ganaskinanpaq? Chaynuqami ashwan tikrakamurqa ganashanwanna aypanayta’.

²⁴ “Chaynu nirqa, wakin runakuna chaypi kaqkunataqa niran: ‘Chay runataqa qillayniyta kitar quyllapa, chay dyis kuti masta ganachisha chayta’ nir.

²⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa: ‘Piru Taytituy, payqa dyis kuti mas qillayniyunna!’

²⁶ “Chaynu nitinga, mantaqninga niran: ‘Nishaykillapa: Chay mayqançi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila kaqñinmatapis limpula kitashaq.

²⁷ Chaynulla mana mantakunayta munar çhiqnimaqkunata-shuypaqa, kay-man apamur naypaypi wanuchiyllapa’ nir”.

*Jesusmi Jerusalemman yaykuranna
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)*

²⁸ Kaykunata nirqami, Jesusqa riranna Jerusalemmanqa.

²⁹ Chaymanta, chay Olivos sirkapa yatan Betfagiman, chaynulla Betania pwibluman yaqqa çhashana karqa, kaçhakuran ishkey yaçhakuqñinkunata,

³⁰ kaynu nir:

—Riyllapa, wak naypanchikpi pwiblitu kan chayman. Chayman çharqami, tarinkillapa uk burru wataraqta. Chay burrupiqami manaraq mayqanpis tasharaqchu. Chayta kaçhar apamuyllapa.

³¹ Nataq, mayqan ‘çImapaqtaq burruta kaçhayankillapa?’ nishutinllapaqa, niyllapa ‘Taytanchikmi ministiyani’ nir.

³² Chaynu nitinga, yaçhakuqninkunaqa riranllapa. Chaynu rirllapaqa, imanuçhi Jesús nisha karan chaynulla burrutaqa wataraqta tariranllapa.

³³ Burruta kaçhayatinllapanaqa amunkunaqa rikarimur kaynu nir tapuranllapa:

—çImapaqtaq burruta kaçhayankillapa? nir.

³⁴ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Taytitunchikmi ministiyani nir.

³⁵ Chaynu nirnaqami, raçhpankunata burrupa ananman çhurar aparannllapa Jesusman. Çachirnaqa, chay burritupa ananpina tachiranllapa.

³⁶ Chaymi chaynu Jesús burrupa anan ritinga, runakunaqa naypanta riranllapa raçhpankunata çhukir ima. Chaylatami burruqa riran.

³⁷ Chaynu riyar chay Olivos sirkapa urayninman shipchayatinllapanaqa, tukuyta kriyiqkunaqa kusalata aligriyaranllapa. Chaymi kusa jwirtita rimaq qallariranllapa tukuy milagrukunata rurashanpaq yarpur ima.

³⁸ Kaynumiri niyaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa gubyirnunchik,

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqqa!

¡Unaq syilupipis aligriyanqallapa!

¡Kusa shumaqtami alabanqallapa Dyusninchiktaqa!” nir.

³⁹ Chaymi wakini fariseo runakuna chaypi uyakuqkunaqa, kaynu niranllapa Jesustaqa:

—Yaçhachikuq Taytituy, yaçhakuqnikipunata anyar uyarachiy nir.

⁴⁰ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Qamkunata willashaykillapa, kay runakuna upallatinllapaqami ashwan rumikunamapis qayçhakunqallapa nir.

⁴¹ Chaymanta Jerusalén yatanmanna çhar chay pwibluta rikarnaqa, Jesusqa chay pwiblurayku waqraq qallariran

⁴² kaynu nir:

“Jerusalenmanta runakuna! Kusa allinçhi kanman qamkuna kay diyapi kwintata qukanaykipaq, nuqami shamusha kani yanapashuq, shumaqta kawsanaykillapapaq nir. Piru chaypaqqami mana kwintata qukanilla-pachu.

⁴³ Ay, qamkunapaqqami kanqa allipla saqra diyakuna. Chaymi kuntraykikunaqa shamur, wakmanta kaymanta arkar kurralashurllapa ima, limpu wanuchir tukchishunqallapa.

⁴⁴ Tukuyta Jerusalén pwiblupi kaqkunaqa, tukukanqallapa. Chayp-igami, mana uk rumi, uk rumipa ananlapimapis llutakashaga kidanqachu. Chaqa qamkunaqa, Dyus washashuqllapa shamutinpis, mana kasushaykil-lapachu”.

Jesumi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Chaymanta Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, chay ruripi rantikuqkunata, [rantiqkunata] itakuq çhurakaran,

⁴⁶ kaynu nir:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi kanqa’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa mañayninpaqna tiktashaykillapa” nir.

⁴⁷ Jesusqami waran waran, Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuq. Piru chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, chaynulla wakin karguyjun runakunapis, yarpuranllapa imanullapis Jesustaqa wanuchinanllapapaq.

⁴⁸ Piru manami imanupis wanuchiya puytiranllapachu. Chaqa tukuyula runakunami Jesús yaçhachikutinqa kusa qasillala uyakuyaranllapa.

20

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir

(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Uk diyapimi, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi Dyuspa shumaq rimayninta imanushakananllapapaq nir runakunataqa yaçhachiyaran. Chaymantami, çharanllapa kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna ima.

² Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¡Willamayllapa! ¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa?

³ Chaymi Jesusqa niran:

—¡Ma nuqapis tapushutiyllapa, willamayllapa!

⁴ ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichikunanpaqqa? ¿Dyus, manaqachu runakunala?

⁵ Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqlapa: “‘Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.

⁶ Chaynulla manami ‘Runakunala’ niytapis puytinchikllapachu. Chaynu nishallapaqami, runakuna rumillawan sitar wanuchimachuwanllapa. Chaqa chiqaptari yarpunllapa: Juanqa Dyuspa rimaqnin karan nir”.

⁷ Chaymi paykunaga niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu mayqan kaçhamuran nirmapis.

⁸ Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesumi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan

(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Chaymantaqa tukuy runakunata kay kumparasyunta parlaq qallariran: “Uk runami çhakranpi ubata tarpuran. Chaymantaqa ayka runakunata trabajanapaq arrintar riran largu mayta, mana das tikrakamuqchu.

¹⁰ Chaymanta kusicha tyimpu çhamutinqa, chay çhakrapa amunqa kaçhamuran uk sirbikuqninta, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partinta qunanllapapaq. Piru ashwan chay çhakrapa trabajaqkunaqami chay sirbikuqtaqa aypar kusalata maqar ima mana imatapis qurchu qatiçharanllapa.

¹¹ “Chaymantaqa qashan kaçhamuran uk sirbikuqninta. Piru chaytapis, chay çhakrapa trabajaqkunaqa maqar, jurapar ima mana imatapis qurchu qatiçharanllapa.

¹² Qashan uk sirbikuqninta kaçhamuran. Piru chaytapis chaynullata ruraran lisyar ima çhakramantaqa itakuranllapa.

13 “Chaynu chay sirbikuqninkunata rurar mana kasutingqa, chay êhakrapa amunqa niran: ‘¿Imanashaqna kananqa? Kusala munashay wamraytana kaçhashaq dijur. Ichapis rispitar kasunmanllapa’ nir.

14 “Chayna wamranta kaêhatin, chay êhakrapa trabajaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay êhakrawanqa kidanallapapaq!’ nir.

15 Chaynu nirllapa êhakramantaqa urqur, wanuchiranllapa”.

Chaynu kumparasyunta rurarqa Jesusqa kaynu niran:

—Chay êhakrapa amun shamurqa, chay êhakrapa kaqkunawanqa, ¿imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa?

16 Chaqa chay êhakrapa kaqkunataqa nir limpu wanuchir ukkunatana quyanqa chay pachantaqa.

Chaynu Jesús nitinmi niranllapa:

—¡Manami chaynuqa kanqachu! nir.

17 Chaynu nitinllapaqa, kusata paykunataqa chapar Jesusqa niran:

—Mana chaynu katinqa, ¿ima nishaq nirtaq, Dyus nitin iskribikashaku-napiqa nin?:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami, ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha’ nirqa.

18 Chaymi, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llam-punqa. Nataq, rumi runapa ananman ratar-shuypaqa, limpu limpu pulbu-paq tikranqa nir.

19 Chaynu nitinmi, kurapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna uyaparllapaqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq ri-mayan nir. Chaymi chay kutilla, Jesús aypar prisunanarllapa. Piru mana puytiranllapachu runakunata manchashanllaparayku.

Jesusta tapuranllapa impwistupaq

(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

20 Chaymantami ashwan, wakin runakunata kaçharanllapa mananula Dyuspi kriyiq tukur, Jesusta uyakunanllapapaq. Chayna imanullapis mana allinkunata rimachir, chaylapaqna aypar apananllapapaq Romapa gubir-nadurninman.

21 Chaynuta yarpurllapami, kaynu nir Jesustaqa tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, yaçhanillapami qam yaçhachikuyashayki, rimayashaykiqa chiqap nir. Chaynu karmi, mana runakunata riparayta yarpunkichu iman u katinmapis. Ashwan qamqami yaçhachikunki Dyus munashannulata.

22 Chaymi nishunillapa: ¿Allinchi kanqa Romapa punta gubyirnun Cesarta impwistuta pagranayllapapaqqa?

23 Jesusqa chay mana allinta yarpuyashanllapapaq kwintata qukarmi, niran:

—[¿Imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa?]

24 Ma, rikachimayllapa uk qillayta. ¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq iskribikasha? nir.

Chaynu taputinga, paykunaqa niranllapa:

—Gubyirnu Cesarpami nir.

25 Chaymantami Jesusqa niran:

—Chaynu katinqa, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqnintaqa Dyusta quyllapa.

26 Chaynu Jesús tukuy runakunapa naypanpi rimatingami, mana imanupis uchachayta puytiranllapachu. Ashwan dispantakar uyaralana kidaranllapa.

*Jesustami tapuranllapa wanuqkunapaq**(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)*

²⁷ Chaymantaqa ayka Saduceo runakuna riranllapa Jesustaqa rikaq. Paykunaqami ninllapa: “Wanuqkunaqashi manana kawsamunnachu” nir. Chaymi tapuranllapa Jesustaqa:

²⁸ –Yaĉhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir iskribisha karan: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ nir.

²⁹ Chaqa, uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapaqa, warmikur manaraq wamrayjunchu kayar wanuran.

³⁰ Chaymi chay ishkay kaq uknin,

³¹ chaynulla kimsa kaq ukninpis chay warmillawan kasararan. Chaynumi syitinllapa chay warmillawan kasarar, manaraq wamrayjun kayar tukuynin wanuranllapa.

³² Chaymantami chay warmipis wanuranna.

³³ Nataq chay wanushakuna maydiya kawsamutinga ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuyin-ari kasarasha karan chay warmillawan.

³⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

–Kananmi kay bidapiqa kasarannllapa, chaynulla kasarachikunllapa ima.

³⁵ Piru, Dyus munashannullata shumaqta rurar taqkunaqami, wanushanmanta kawsamar uk bidapiqa, manana kasarannqallapanachu. Chaynulla mananami kasarachikunqallapa imamapischu.

³⁶ Chaqa paykunaqa manana wanurchu angelkuna yupayna kanqallapa. Chaynulla, wanushanmanta kawsamushanllaparayku, Dyuspa Wamranna kanqallapa.

³⁷ Chaynumi, ashwan Dyus nitin Moisés chay sarsa rupayashanpaq iskribishanllapi, intrachimanchik, wanushakunaqashi kawsamuyanqa nir. Chaqa ninmi: Dyusqashi, Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa, Dyusnin nir.

³⁸ Chaymi, Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu, ashwan payqami tukuy kawsaqkunapa Dyusninla. Chaynu katinmi, ¡paypaqqa tukuy mayqanpis kawsayan! nir.

³⁹ Chaymantaqa wakin yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa niranllapa:

–Allintami nishayki Yaĉhachikuq Taytituy.

⁴⁰ Chaymi chaymanta-pacha, manana mayqanninlapis tapuyta yarpuranllapalamanapischu.

*Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?**(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)*

⁴¹ Chaymantami Jesusqa paykunataqa tapuran kaynu nir:

–¿Imapaqtaq Dyuspa Akrashan Cristuntaqa Davidpa ayllunmanta ninllapa?

⁴² Chaqa Davidqami paylla Salmos librunpiqa nin:

‘Tayta Dyusmi Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqayman,

⁴³ maydiya chay ĉhiqnishuqkunata

ĉhakikipa ĉhakinman ĉhramunaykaman nir’.

⁴⁴ Chaynu Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?

*Jesumi yaĉhakuqninkunata willaran kuytakananllapapaq**(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)*

⁴⁵ Tukuyta runakuna uyakutinmi yaĉhakuqninkunata Jesusqa kaynu niran:

⁴⁶ “Allita kwintata qukarmi, kuytakankillapa Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunamanta. Chaqa paykunaqami munanllapa atun raĉpanllapata yakakuyta, chaynulla plasakunapimapis kusala shumaqta saludananllapata ima. Chaymi chay tantakananllapa wasikunapi manaqa mikunanpaq apatinllapamapis, kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanunapi samachinanllapata munan.

⁴⁷ Chaynullami chay wakcha warmikunata kitanllapa wasinkunata ima. Piru allin runa ninanllapapaqgami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunllapa. Chaymi kusala manchaypaqtana kastigakanqallapa” nir.

21

Byudapa ufrinditan

(Mr 12.41-44)

¹ Jesusmi, Dyusta adurananllapa wasipi, rikakuyaran kusa imayjun runakuna, ufrindanta kajunkunaman itatinllapa.

² Chaynullami rikaranpis uk mana imayjun byuda ishkay qillaysituta kajunkunaman itaqta.

³ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana imayjun byudaqami, tukuy runakunamanta masta ĉurasha ufrindantaqa.

⁴ Chaqa, tukuy wakin runakunaqami qillaynin subraqlata ufrindakunllapa. Nataq chay mana imayjun byuda-shuyapaqami, mana mas qillaynin mikunanpaq katinmapis, limpula ufrindakusha nir.

Jesumi Dyusta adurananllapa wasita ratachinqallapa niran

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Chayllapimi, wakinkunaqa kusata parlayaqllapa Dyusta adurananllapa wasipaq, chay kusa shumaq rumikunawan shasha karan chaykunapaq, ufrinditakunata ĉurashanllapakunapaq ima. Chaymi Jesusqa niran:

⁶ “Uk diyami ĉhamunqa. Chaymi chay diyapiqa kanan kay rikayashaykillapataqa limpu ratachitinllapa, manana uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu” nir.

Jwisyu diya shipchamuyatinnaqami kaynu pasanqa

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Chaymantaqa Jestusaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ĩmaydiyataq chaynuqa pasayanqa? ĩIma siñalta rikartaq yaĉhayashaqllapa, tukuy chaykuna pasanapaq diyaqa shipchana? nirqa.

⁸ Chaynu nir taputinllapaqa Jesusqa niran:

“Allitami kuytakankillapa ama ingañakanaykillapapaq. Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi ninqallapa: ‘Nuqami kani Dyuspa Akrashan Cristun’. ‘Chay tukukanan tyimpuqami ĉhamunqana’ nir. Chaynu nishutinllapamapis, qamkunaqa ama kriyinkillapachu.

⁹ Chayna, wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir, gubyirnupa kuntran tikrakayanllapa nir ima uyaparmapis, ama manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi kay pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa”.

¹⁰ Niranpismi:

“Uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan.

¹¹ Kusala achka lugarkunapimi pachamapis kusalata kuyunqa. Chaynulla kusala mallaq tyimpu imami kanqa. Qishaykunamapis kusala saqra mana rikashaykillapakuna kanqa, tukuy pachapi. Syilupipis rikankillapa dispan-taypaq allipla mana rikashaykillapakunata ima.

¹² “Piru kaykuna manaraq chaynu kayatingami, qamkunataqa aypashunqallapa, kusata qishashunqallapa chay tantakananllapa wasikunapi. Apashunqallapapis karsilkunaman itashuqllapa. Chaynulla qukushunqallapa gubirnadurkunapa, gubyirnukunapa naypanman ima nuqapi kriyishaykillaparayku.

¹³ Chaynu apashutinllapamapis ashwan qamkunaqa nuqallapaq rimankillapa.

¹⁴ Qamkunaqa, amami llakir yarpupakunkillapachu imataraq rimar washakashunllapa nirqa.

¹⁵ Chaqa, nuqami chay urasqa yanapashaykillapa allipla shumagta rimanykillapapaq. Chaymi kuntrashuqkunaqa mana imata nishuyllapatapis puytingallapachu, allita rimashaykillaparayku.

¹⁶ “Chaynulla nishaykillapapis: Qamkunataqami taytaykillapa, uknikillapakuna, primuykillapa, chaynulla amiguykikunamapis chay chiqnishuqkunanaman qukushunqallapa. Nataq wakinnikillapallataqa wanuchishunqallapa ima.

¹⁷ Chaymi tukuyla kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku chiqnishunqallapa.

¹⁸ Piru qamkunapaqami, mana umaykillapamanta uk aqchaykillapalamapis chingangachu nuqapaqqa.

¹⁹ Chayraykumi nuqalapi allita kriyir shachinakurqa tukuy tyimpupaqna kawsankillapa.

²⁰ “Chayna, Jerusalén pwiblupa ridurninman kusa achka suldadukuna chaqta rikarqa, yaçhankillapana mananami maychu chay pwiblu tukukanapaq kanqa nir.

²¹ Chaymi chay Judea lugarpi kaqkunaqa, sirkakunaman alsakankillapa. Chaynulla, Jerusalempi kaqkunapis lluqshinkillapa chay pwiblumantaqa. Nataq, chay çhakrapa kaqkuna-shuyupaqa amallana tikrakankillapachu chay pwiblumanaqa.

²² Chaqa chay diyakunapimi, Dyuspa librun mantakushanpi kastigupaq iskribikashanqa kumplikayan.

²³ ¡Akakaw chay diyakunapi warmikuna ruriyun, manaqa ñuñuq wamrayjun kaqkunaqa imanangallaparaq! Chaqa allipla manchakuyupaq nanachikuykuna chaynulla kusala saqra manchaypaq kastigumi chay pwiblupiqqa kanqa.

²⁴ Wakinkunaqami wanunqallapa kuchilluwan lisyakar, chaynulla wakinkunataqa aypar prisur purichingallapa tukuy nasyunkunapi. Nataq, Dyuspi mana kriyiq runakunaqa, Jerusalén pwiblutaqa limpu saruchanqallapa, paykunapaq Dyus imanun kananpaq nishan tyimpu kumplikananaman.

Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa
(Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ “Chaymi siñalkuna kanqa rupaypi, killapi, qullarkunapi ima. Nataq pachapi-shuyupaqa tukuy runakuna dispantakashalla kidanqallapa.

Chaynulla alliplata manchakunqallapa, mar yaku kusalata maqchikar waqamutin.

²⁶ Runakunami kusata manchakur, imana kay pachapiqa kanan-shuyupaqa pasayanqa nir yarpur, limpu dismayanqallapa. Chaqa syilupi tukuy kaqkunamapis kusalata kuyunqa.

²⁷ Chaymantami Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa kusa lliypalla pudirninwan puktaypa rurinta shamugtana.

²⁸ Qamkuna nuqapi kriyiqkuna, kaynu tukuq qallaritinga, animuta aypar umaykillapata unaqman alsar nuqapaq chapakunkillapa. Chaqa man-ami maychu kanqa washakanaykillapapaqqa”.

²⁹ Chaynupaqmi, kay kumparasyuntapis ruraran: “Allita rikayllapa igus qiruta, manaqa wakin qirukunatapis.

³⁰ Chaqa chay qiru mushuqmanta qawamuqta rikarqa, yaçhankillapana tamy tyimpuqa shipchana nir.

³¹ Chaynulla chay nishushaykunata pasaqta rikarqa, yaçhankillapana Dyus mushuqmanta mantakunanpaq tyimpuqa shipchana nir.

³² “Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa man-araq wanuyatinraqmi tukuy la kay nishushayllapaqa pasanqa nir.

³³ Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuyupaqami mana maydiyalapis tukukanqachu.

³⁴ Kuytakankillapa, amami dijankillapachu yarpunickillapa chay mana allin ruraykunata rurachishunanllapapaqqa. Chaynulla ama maçhankillapachu, ama yarpupakankillapapischu kay bidapi kawsayashaykillapapaqqa. Ama chay jwisyu diyapiqa qamkunata, chay mana allin ruraykuna daskaqla ratachishunanllapapaqchu.

³⁵ Chaqa chay shamuq diyagaqami shamunqa kay pachapi tukuy runakuna kawsaqkunaman.

³⁶ Chayrayku, qamkunaqa rikçhakushala kar tukuy tyimpula Dyuspi yarpur, payman mañakuyllapa chay saqra kastigukunamantaqa washakarna, Dyusmanta Shamuq Runapa naypanman çhanaykillapapaq”.

³⁷ Chaynumiri Jesusqa, unaqqa yaçhachikuq Dyusta adurananllapa wasipi. Nataq, tutaman-shuyupaqa chay Olivos sirkapi kidaq.

³⁸ Chaymi, tukuy runakunaqa allaq allaqla riqlapa Dyusta adurananllapa wasimanqa, Jesusta uyakuq.

22

Jesustami wanuchiya yarpuranllapana

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Jn 11.45-53)

¹ Shipchamuyarannami Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata mikuqllapa chay diyaga.

² Nataq chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaqa, yarpuranllapa imanullapis Jesustaqa wanuchinanllapapaq. Piru runakunata manchashanllaparaykumi mana aypayta puytiranllapachu.

³ Chaynu katinmiri, Jesuspa dusi yaçhakuqninkunapa uknin Judas Iscarioti-manqa Satanás yaykuran.

⁴ Paymi riran kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunawan parlaq, “Imanumi Jesustaqa qushaykillapa” nir.

⁵ Chaynu nitinmi, kusata aligriyar qillayta arniranllapa.

6 Chaymi Judasqa “Ari” nir, imanulapis allita rikar maykaqlapipis runakuna mana yaqqa kaq yupay katin, “Rikachishutiylapa aypankillapa” niran.

Pascua mikunata kamakachiranllapa
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

7 Pascua fyistapi mana libadurayjun tantata mikuqllapa chay diyapinami karanllapa. Chaynulla chay diyapimi uyshitakunata ufrindapaq nir wanuchiqllapapis.

8 Chaymi Pedruwan Juantaqa, Jesusqa kačharan kaynu nir:
—Rir kamakachiylapa Pascua fyistapi mikunanchikllapata.

9 Chaynu nitinqa paykunaqa tapuranllapa:
—¿Maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

10 Jesusqa niran:
—Jerusalén pwibluman čharnaqami, uk runa kantarunpi yakuta apaqta tarinkillapa. Chaymi paypa ikinta rinkillapa wasinman yaykunankaman.

11 Chaymantami chay wasipa amuntaqa ninkillapa: ‘Yačhachimaqniyllapami nin: ¿Maylaw kwartuykipitaq yačhakuqniykunawan Pascua mikunata mikushaq? niyan’ nir.

12 Chaynu nitkillapami payqa rikachishunqallapa wasinpa unaqniñpi uk atun kwartu kusala kamakashatana. Chaymi chaypi kamkachinkillapa mikunallapapaqqa.

13 Chaynu nitinmi paykunaqa rir, Jesús nishannulla tariranllapa. Chaymi chaypina kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

14 Chaymanta mikunanllapa uras čhamutinga, Jesusqa apustulninkunawan samaranna misamanqa.

15 Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

“Kanan manaraq qischakar wanuyashayllami, jalliplata munasha kani qamkunawan pulla tantanakur mikunallapapaq!

16 Čhaqa kanan mikushallapaqami manana qashanqa pullaqa mikushunllapanachu, Dyus qashan mushuqmanta mantakutin, chaypi mikunallapakaman”.

17 Chaynu nirqa uk kupata aypar, Dyusta payji nishana kar niran:

“Kayta aypar, aypachinakur upyayllapa.

18 Allitami willashaykillapa, mananami qashanqa kay ubapa yakuntaqa upyashaqnachu, Dyus qashan mushuqmanta mantakuq qallarinkanaman”.

19 Chaynu nirmi, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran yačhakuqninkunata kaynu nir:

“Kaymi nuqapa kwirpuy. Qamkunata washashunayllapapaq wanuyani chay. Kaytami ama qunqarchu rurankillapa yarpumanaykillapapaq” nir.

20 Chaynu mikutinllapanaqami, kupata aypar kaynu niran:

“Kay yawarniya ičhashaywanmi Taytay Dyuswan uk mushuq tratuta rurani, qamkunata kusata llakipashushayllaparayku.

21 Piru, mayqanči kanan kuntraykunaman qukumayan chayqa, kay misapi nuqawan pulla.

22 Chaymi Dyusmanta Shamuq Runataqa, imanutaq kananpaq karan chaynuta ruranaqllapa kuntrankunaqa. ¡Piru imananaqaraq, chay kuntrankunaman qukuqqa!”

23 Chaynu Jesús nitinmi yačhakuqninkunaqa, paynin paynin niqllapa: “¿Mayqanninchikllapataq kuntrankunaman qukuyanchikllapapaq?” nir.

Jesuspa yačhakuqninkuna anyanakuranllapa

²⁴ Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa paykunapura anyanakuranllapa, mabir mayqanninllapashi Dyuspaqqa kusa mas allin nir.

²⁵ Chaymanta Jesusqa paykunataqa niran:

“Uk nasyunkunata mantaqkunami munashannulata runa masinkunatapis mantakur purichinllapa. Chaynu karmapis, ‘Ukkunatami kusallata yanapanillapa’ nir alabakanllapa.

²⁶ Piru qamkunaqami ama chaynuchu kankimanllapa. Ashwan mayqannikillapa kusa mas yaĉhaq karqa, mana kwintachaypaqla kayllapa. Chaynulla chay mantakuqpis uk sirbikuq yupay kanqa.

²⁷ Mabir willamayllapa: ¿Mayqantaq kusa mas allinqa? ¿Chay misaman mikuq tan chay runa, manaqachu chay mikuyta aypachikamun chay? Misapi samayan chay runami kusa mas allinqa. Nataq nuqaqa chay sirbikuq yupay kani qamkunapaqqa.

²⁸ “Chaymi iman u ĉiqnimaqkuna ruramatinllapamapis, qamkunaqa pulay kashaykillapa.

²⁹ Chayraykumi nuqaqa mantakunaykillapapaq nishaykillapa imanuchi Taytay Dyus nuqatapis mantakunaypaq nimiran, chaynulla.

³⁰ Chaynu karqami, maydiyaqa qamkunaqa mantakunaypiqa mikunkillapa, upyankillapa nuqa tashay misapi pullay. Chaynulla, mantakunaykillapa samanapi tar, Israel pwiblumanta dusi ayllukunata rikar yaĉhankillapa, allin mana allin nirmapis”.

*Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)*

³¹ Chaynullami niranpis Amitunchik Jesusqa:

–Simón, Simón, imanutaq wayramaqa triguta ĉhaspir qutun, chay yupaymi Satanás, nuqamanta ĉiqanchashunayanllapa.

³² Piru Simón, nuqaqami qampaq mañakusha kani, maydiyapis nuqallapi kriyinaykippaq. Chaymi qashan nuqallawan karqa, yanapay ũknikikunata nuqalapi allita kriyinanllapapaq.

³³ Chaynu Jesús nitinga, Simonqa niran:

–Taytituy, nuqaqami karsilman qamwan pulla rinaypaqmapis yarpushana kani. Chaynulla wanutkimapis pullayki wanushaq.

³⁴ Piru Jesusqa niran:

–Pedro, nishaykimi: Kananllami manaraq gallumapis kantayatinchu, kimsa kuti nuqapaqqa ninki ‘Manami riqsinichu’ nir.

Jesusta qischananllapapaq ura ĉhamuyaranna

³⁵ Chaynulla Jesusqa tapuranpis yaĉhakuqninkunataqa:

–Nuqami mana alfurjayjunta, mana qillayta purichinaykillapapaq talqitayjunta, mas llanqiyjunta imachu kaĉhashurayllapa. Chaynu kaĉhashutiylapaqa, ¿imaykillapallaqachu faltashuranllapa?

Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

–¡Manami!

³⁶ Chaymanta Jesusqa niran:

–Kanan-shuyapaqa alfurjayjun kaqqa apayllapa. Chaynulla qillayta purichinaykillapa talqitatapis apayllapa. Nataq mayqannikillapa mana ispadayjun karqa, punchuykillapamatapis rantikur rantiyillapa.

³⁷ Imapaqmi chaynutaqa nishuyanillapa. ĉhaqa nuqawanmi Dyus nitin iskribikashankunaqa kumplikanga. ĉhaqa niqmi: ‘Mana allin runakunawan pullata, mana allinpaq riqsimanqallapa’ nir. Chaynumiri Dyus nitin nuqapaq tukuy iskribikashakunaqa, kumplikayanqa chay nishannulla.

³⁸ Chaynu Jesús nitinga, paykunaqa niranllapa:

—Taytituy, kaypimi ishkay ispadakunaqa nir.
Chaymi Amitunchik Jesusqa niran:
—Chaykaqlana nir.

Jesusmi Getsemani wirtapi mañakuran
(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Chaymantaqa Jesusqa llugshir riran Olivos sirkaman, chaynu kustum-rin kashanrayku. Chaymi yaçhakuqninkunapis ikinta riran.

⁴⁰ Chay lugarman çharnaqa, yaçhakuqninkunataqa niran:
—Dyusman mañakuyllapa ama uchapi ratanaykillapapaq.

⁴¹ Chaynu nirqa paykunamantaqa karukaqlaman rir, chaypi qunqurikur Taytanman mañakuran, kaynu nir:

⁴² “Taytay, puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakaymantaqa. Piru amami nuqa munashaynuchu rurakanqa. Ashwanmi çam munashayki kanqa” nir.

⁴³ Chaynu niyatingami, unaq syilumanta uk ángel chaypi rikarir yanaparan.

⁴⁴ Jesusqa chay kuslata qischakananpaq karan, chaypaq yarpur kuslata mañakuyaran Dyusmanqa. Chaynu mañakutingami, çhiçhaphinmapis pachaman shutuyaran yawar yupay.

⁴⁵ Chaynu nir, Dyusman mañakurnaqa sharir riran chay yaçhakuqninkuna kayashanman. Çharnaqa alliplata llakir shaykusha punuqta tariran paykunataqa.

⁴⁶ Chaymi kaynu niran:

—¿Imapaqtaq punuyankillapa? Sharir Dyusman mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq nir.

Jesustami prisuranllapana
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunapa naypanta çharan. Chaymi qimikaran Jesustaqa muchar saludanapapaq.

⁴⁸ Piru Jesusqa niran:

—Judas, ¿mucharlachu Dyusmanta Shamuq Runataqa kuntrankunaman qukunki? nir.

⁴⁹ Chaymi chaypi Jesuswan kaqkunaqa, imami pasayan nir kwintata gukar, niranllapa:

—Taytituy, ¿ispadakunawanchu washakashunllapa? nir.

⁵⁰ Chaynu nitinga, chaypi kaqkunamanta ukninga, kurakunapa mantaqn-inta sirbiq runapa allilaw rinrinta *jsaq!* pitiran.

⁵¹ Jesusqa niran:

—¡Amana mas imatapis rurayllapachu! nir.

Chaynu nirmi chay sirbikuqpa rinrintaqa kamarla, allicharan.

⁵² Chaynu rurarnaqa chay kurakunapa mantakuqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunapa mantakuqninkunata, chaynulla tukuy ruku mantakuqkunawan payta apaq shamushakunataqa, niran:

—¿Imapaqtaq ispadakunawan, qirukunawan ima, uk suwakuqman yupay shamushaykillapa nuqamanqa?

⁵³ Nuqaqami imuraspis Dyusta adurananllapa wasipiga çamkunawan pulla katiyga, mana imatapis ruramaraykillapachu. Piru çamkuna tutaqamanta kar, kanan tutapashana katinga, imatapis rurayashaq nir yarpunkillapana. Chaqa uraykillapa çhamushanari nir.

*Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran**(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Jn 18.12-18, 25-27)*

⁵⁴ Chaymanta Jesustaqa aypar aparannllapana kurakunapa punta manqaninpa wasinman. Piru Pedruqami larguqaqlamanta chapar, ikinllapata riyaran.

⁵⁵ Chaymi chay wasipa pampanpa chaypinpi ninata ratachir chaypa ridurninlapi tukuy taranllapa. Pedrupis chaypi paykunawan pulla tayaran.

⁵⁶ Chaynu tayatinllapaqa, uk sirbikuq warmi Pedrutaqa rikar, kusalata chapayaran. Chaymi kaynu niran:

—Kay runapismi paywanqa pulla karan nir.

⁵⁷ Piru Pedruqa niran:

—Mamitay, manami riqsinichu chay runataqa nir.

⁵⁸ Chaymanta qashan uk ratuqaqlamanta ukpis Pedrutaqa rikar, kaynu niran:

—Qampis paypa uknin kanki nir.

Pedruqa niran:

—¡Manami! Mana nishuyanillapa wakmaqari.

⁵⁹ Chaymanta uk ura pasashana yupay katinga, qashan ukpis niran:

—Alliptamiri kay paypis Jesuswanqa pulla karan. Chaynulla payqa Galileamanta wakmaqari.

⁶⁰ Qashanmi Pedruqa niran:

—¡Taytituy, manami yaçhayanichu mayqanpaqmi rimayanki nirmapis!

Chaynu Pedro niyatinlami chay kutilla, gallu kantaran.

⁶¹ Chaymantaqa Amitunchik Jesusqa das tikrakar Pedruta chaparan. Chaynu chapatinga, Pedruqa yarpuran, Amitunchik kaynu nishanta: “Kananllami manaraq gallu kantayatin kimsa kuti nuqapaqqa ninki: ‘Manami riqsinichu’ nir” nishanta.

⁶² Chaymi Pedruqa chaymanta lluqshirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

*Jesustami kusata asipar ima qischaranllapa**(Mt 26.67-68; Mr 14.65)*

⁶³ Chay runakuna Jesusta chaypi kuytar shaqkunaqa kusata asipar ima maqaranllapa.

⁶⁴ Nawinkunata bindar ima kaynu tapuqllapa:

—Mabir tanyay çpitaq maqashusha? nir ima.

⁶⁵ Chaynulla, allip ukmankunata tapur allipla saqra pinqaypaqta willaqllapamapis.

*Jesustami karguyjunkunaman aparannllapa**(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)*

⁶⁶ Unaqna katinga tantakaranllapa, chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna, kurakunapa mantakuqninkuna, chaynulla Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Tantakarqa Jesustaqa aparann kusa mas karguyjunkunapa naypanman. Chaypiqami, kaynu nir tapuranllapa:

⁶⁷ —Willamayllapa: ¿Qamchu Dyuspa Akrashan Cristun kanki? nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

—Nuqa, kananlla ‘Dyuspa Akrashan Cristun kani’ nishutiyllapaqa, mana kriyimankillapachu.

⁶⁸ Chaynulla, nuqa tapushutiyllapapis mana imatapis willamayankillapachu [chaynulla mana kaçhamayankillapalamapischu] kanqa.

⁶⁹ Piru kananmanta-pachami, Dyusmanta Shamuq Runaqa kusa puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi tayanqa.

⁷⁰ Chaynu nitinga tukuy tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ¿qamchu Dyuspa Wamran kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamkunallami ninkillapa.

⁷¹ Chaymantaqa paykunaqa niranllapa:

—¿Ima tistigutataq masqa munanchikllapa? Chaqa nuqanchikkunalla uyapashanchikllapa paylla rimatin nir.

23

Jesusta Pilatuman aparanllapa

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Tukuy chaypi kaqkunaqa, sharir aparanllapa Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman.

² Chay Pilatupa naypanpiqa, yanqa illaqmanta llullakur Jesuspaqqa willakuq qallariranllapa kaynu nir:

—Kay runataqami tarisha kanillapa pwibluyllapamanta runakunata kusa ukman saqramunata yaçhachiqta. Chaqa, paymi nin manashi impwistuta gubyirnu Cesartaqa pagrashaqllapachu. Chaynulla ninpis payshi Dyuspa Akrashan Cristun tukuyta mantakuqqa nir.

³ Chaymi Pilatupa Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu chay Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

⁴ Chaynu Jesús nitinga, Pilatupa chay kurakunapa mantaqninta, tukuy runakunatapis niran:

—Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunchu nir.

⁵ Chaynu nitinga, chay runakunaqa llallin kusalata lanyar niranllapa:

—Chay kusa ukmanta yaçhachikuyashanwanmi, chay pwibluyllapamanta runakunataqa limpu pantachiyen. Chaynu mana allinta yaçhachikuqqami qallariran Galileapi. Kanan-shuypaqa kay Judeapina puriyan nir.

Jesustami Herodesman aparanllapa

⁶ Chaynu nitinllapa uyaparqa, Pilatupa tapukuran ¿kay runaqachu Galileamanta? nir.

⁷ Chaymanta runakuna, Galileamantami nitinllapaqa, kaçharan gubyirnu Herodesman. Chaqa, paypis chay diyakunapiqa Jerusalenpi karan.

⁸ Jesús chayman çhatin, Herodes rikarqa kusala aligrita yarpuran. Chaqa kusa unaynami paypaqqa rimaqllapata uyapasha kar; Herodesqa riqsiyta munaran. Chaynullami milagrakunata ruratin ima rikanaran.

⁹ Chaymi kusata tapuran. Piru, Jesusqa mana imalatapis willaranchu.

¹⁰ Chaypiqa karanllapapis kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Chay paykunaqami chaypiqa alliplata uchachayanllapa.

¹¹ Chayna, Jesús mana imatapis rimatinga, Herodesqa wakin suldadukunawan kusalata kushiparanllapa. Chaymi Jesusta asipananllaparaykuqa, gubyirrupa kusala çhaniyun raçhpanta yakachiranllapa. Chaynu rurayar imaqa, Herodespis Jesustaqa qashan kaçharan Pilatuman.

¹² Chay diyaqamiri Pilatuwan Herodesqa kusala amiguna tikrakanllapa, unaykuna kusata çhinqinakuq kasha karmapis.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

¹³ Chaymantami Pilatuqa kurakunapa mantaqninkunata, wakin kar-guyjunkunata, chaynulla tukuyla runakunata ima tantamuran.

¹⁴ Chaymi kaynu niran:

—Qamkunaqa kay runata nuqaman apamuraykillapa, ‘Pwibluymanta runakunata limpu pantachiyen’ nir. Nuqami qamkunapa naypaykillapapi tapusha kani. Piru paypa uchantaqami mana tarishachu kani qamkuna niyashaykillapanuqa.

¹⁵ Chaynulla Herodespis mana paypiqa ima uchatapis tarishachu. Chayraykumi qashan nuqaman kaçhamusha. Chayrayku yaçhayankillapana, manami ima mana allintapis kay runaqa rurashachu nir. Chaymi wanuchinapaqqa mana allinchi.

¹⁶ Chaymiri nuqaqa wipyachikurla kaçhashaq.

¹⁷ [Chaynuqami Pilatuqa niran, kada Pascua fyistapi uk prisuta llugshichiq kar].

¹⁸ Chaynu Pilato nitingami, allipta chay runakunaqa tukuynin pullalla lanyaranllapa kaynu nir:

—¡Wanuchiy chaytaqa! ¡Ashwan Barrabasta karsilmanta llugshichir kaçhay! nir.

¹⁹ Chaqa, kay Barrabastaqami karsilmanqa itasha karanllapa, Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk runata wanuchishanpaq.

²⁰ Piru Pilatuqa, Jesusta mana wanuchiya munarqa, qashanpis chayllata chay runakunataqa niran.

²¹ Ashwan paykunaqa kusala jwirtita lanyaranllapa kaynu nir:

—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.

²² Chaynu niyatinllapamapis, qashan kimsa kutipaqna Pilatuqa niran:

—Chaqa ¿ima mana allintataq kayqa rurasha? Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunpischu wanuchichikunaypaqqa. Chaymi nuqaqa kastigachikurla kaçhashaq.

²³ Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

Chaynu allipta lanyatinllapaqami,

²⁴ Pilatuqa, paykuna munashanllapanullata ruraran.

²⁵ Chaymi chay Barrabás, Romapa gubyirnunpa kuntran kar uk runata wanuchisha katinmapis, karsilmanta llugshichir, Jesusta-shuyupaqa paykunatana quran.

Jesustami kruspi klabaranllapana
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesusta krusman klabaq apayarllapanaqa, Cirenemanta uk runa Simón shutiq, Çhakranmanta shamugta tariranllapa. Chaymi Jesuspa krusninta rikrachir, paypa ikinllata aparanllapa.

²⁷ Kusala achka runakunami Jesuspa ikintaga riranllapa. Chaynullami warmikunapis kusalata llakir, waqar ima riranllapa.

²⁸ Piru Jesusqami paykunata chapar kaynu niran:

“Jerusalenmanta warmisitakuna, ama nuqapaqqa waqayllapachu. Ashwan qamkunallapaq, wamraykikunapaq ima waqayllapa.

²⁹ Chaqa uk kusala qisachakay tyimpukunapimi ningallapa: ‘Allinmi kasha chay warmisitakuna mana wamrakuq chaykunapaq, chay warmi mana

ruriyjunchu kaqkunapaq, chaynulla chay warmikuna mana wamran katin mana ñuñuchikuqkunapaqmapis' nir.

³⁰ Chaymi, chaynu qischakarnaqa runakunaqa qaqaqunata ninqallapa: '¡Nuqakunapa anayllapaman ratamuyllapa!' Chaynulla lumakunatapis ninqallapa: 'Pakakuchimayllapa ima' nir.

³¹ Chaqa llullu qiruwana tukuy kaykunata rurarqa, ¿imanuna kanqa qiru chakishana katinga?*" *

³² Chaynullami Jesuswan pullataqa apaqllapapis ishkey wanuchikuq runakunata Jesuswan pullata kruspi klabananllapapaq.

³³ Chaymanta chay uk lugar Calavera shutiqman çhachirllapaqa, Jesustaqa klabarannlapana kruspiqa. Chaynulla chay ishkey wanuchikuq runakunatapis kadalaw qichqanpi krusllapi klabarannlapa. Ukninta allilaw qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi.

³⁴ [Klabatinllapanaqa Jesusqa niran:

"Taytay, pirdunay kay runakunataqa. Paykunaqami mana yaçhanchu imatami rurayanllapa nirmapis".]

Chaymantami chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunata surtyakur ay-paranllapa.

³⁵ Runakunaqami chaypi rikakuyaranllapa, chay karguyjun runakunamapis alliplata kushikur asiparanllapa kaynu nir:

—Ukkunata-shuypaqa washaran. Mabir kananqa paylla washakanqari, chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa.

³⁶ Chaynulla chay suldadukunapis Jesusmantaqa burlakaqllapa. Chaymi qimikar upyachiqlaw allipla puchqu binuta, kaynu nir:

³⁷ —¡Chiqapta, Israelmanta runakunapa mantaqnin karqa, qamlla washakay-ari! nir.

³⁸ Chaynulla, Jesuspa umanpa ananpiqami uk litriruta çhuraranllapa [griego rimaypi, latinpi, hebreo rimaypi ima] Chaqa kaynu niyaq: "KAYMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN" nir.

³⁹ Chay ishkey wanuchikuqkuna Jesuswan pulla kruspi klabaraqkunapa ukninga, musyar kaynu niyaq:

—¡Chiqapta gam Dyuspa Akrashan Cristun karqa, qamlla washakar, nuqakunatapis washamayllapari! nir.

⁴⁰ Chaynu nitingami, ukninga kaynu nir anyaran:

—¿Manachu qamqa manchanki Taytanchik Dyustaqa, qam wanunaykipaqna qischakayarmapis?

⁴¹ Nuqanchikqa imanuna mana allinta rurashanchikraykumi qischakayanchikmapis, pagrakuq yupayna, chay mana allinkunata tukushanchikpaq. Piru kay runa-shuypaqa mana imata uchakusha karmapis, qischakayan.

⁴² Chaymantaqa niranpis chay runaqa:

—Tayta Jesús, yarpumankiri qashan mushuqmanta mantakuq qallarirqa.

⁴³ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—Allitami nishayki: Qamqa kananllami nuqawan pulla kanki Taytay Dyuspa luryanpi nir.

Jesusmi wanuranna

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

⁴⁴ A las dusimanta-pacha alas tris di la tardikaman tukuy pacha allipla tutaparaq intiru kidaran.

* ^{23:31} Qirupaq rimarqami, payllapaq rimaq Jesusqa. Pay kaypi katin chaynuta rurarqa, ashwan pay mana kaypi katinmaqa, imatapis ruranqallapa.

⁴⁵ Rupayqami manana achkirachikamurannachu. Dyusta adurananllapa wasipa chaypinpi atun rakta raçhpa warkuraqpis chaypimanta wakman kayman limpu llikikaran.

⁴⁶ Chay kutillami, Jesusqa kusala jwirtita qayçhakuran kaynu nir:

“¡Taytay, ispirituytami makikilaman çhuramuni! ¡Qamna rikapamanki!”

Chaynu nirqa Jesusqa wanukuranna.

⁴⁷ Chaymanta chay romano suldadukunapa kapitannin, tukuy chaykunata rikar uyapar imaqa, Dyusta alabaran, kaynu nir:

—Chiqaptami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu kasha nir.

⁴⁸ Tukuy chaypi kaqkunaqa, tukuy ima pasashanta rikarqa, kusala mana allitachu yarpur riranllapa, qasqunllapata takaqnu.

⁴⁹ Piru, Jesusta tukuy riqsiqkuna, Galileamanta-pacha pullan warmisitakuna rishakunapis, chayllapiraq kidaranllapa. Chaymi tukuy ima pasaqkunatapis karukaqlapi shasha rikakuyaranllapa.

Jesustami pamparanllapana

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Karanmi uk allip allinla runa José shutiq, chay Judea lugarpa pwiblun Arimatea shutiqmanta. Payqami Israelmanta kusa mas karguyjunkunapa masin karan. Piru chay karguyjunkuna yarpushankunawanqa mana chayllatachu yarpuq. Ashwan, Dyus mushuqumanta mantakunanpaq nir yarpur, kawsaq-ari.

⁵² Chaymi payqa Pilatuman çhar Jesuspa kwirpunta mañaran.

⁵³ Chayna, Pilatuqa apay nitinga, payqa krusmanta shumaqla ish-kichimur, uk yuraq raçhpawan pillur apar çhuraran qaqaqa paçhanlapi uk uçhku rurakasha karan chayman. Chaypiqami manaraq mayqantapis pampashallapachu karan.

⁵⁴ Chay pampayan diyapiqami, samana diyapaqna kamakachikuyaql-lapa, chaqa qallariyaqñari.

⁵⁵ Chay warmikuna Galileamanta-pacha Jesuswan pulla riqkunaqa, riranllapa rikaq chay uçhkutaqa. Chaymi, chaypi iman u pampatinllapamapis allita rikaranllapa.

⁵⁶ Chaymanta wasinllapaman tikrakamurllapanaqa, kusala mishki mutkiypaq rimidyitukunata kamakachiranllapa, chaykunawan Jesustaqa salar kamakachinanllapapaq. Piru chay samana diyapi-shuypaqa imanutaq kananllapapaq karan, chaynullata kumpliranllapa.

24

Jesusmi kawsamuranna

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Chaymantami simanapa punta diyampiqa, chay warmisitakunaqa allaq allaqla riranllapa Jesús pampakashanmanqa, chay mishki mutkiypaqla rimidyitukunata kamkachishanllapata apar. Chaynullami wakin warmikunapis paykunawan riranllapa.

² Chayman çhatinllapaqa, chay uçhku kirpasha kusa atun rumiqa manana tayashanpinachu kasha karan.

³ Chaymi chayman yaykurqa manana tariranllapanachu Amitunchik Jesuspa kwirpuntaqa.

⁴ Chayna chayta rikarqa, kusalata yarpupakuranllapa. Chaykamanmi ish-kay runakuna kusa llipyalla yuraq mudanayjun paykunapa pullan shaqta rikaranllapa. Chaymi alliplata manchakuranllapa.

⁵ Chaynu manchakushanllaparaykumi, tukuynin qunqurikur pachaman pukchiraranllapa. Piru chay llipyaraqlla runakunaqa niranllapa paykunataqa:

—¿Imapaqtaq kawsaq runapaqqa, maskakunkillapa wanushakunapa pampakashanpiqa?

⁶ Manami kaypinachu. Kawsamushanami. Yarpuyllapa qamkunawan pulla kar Galileapi willashushanllapata.

⁷ ¿Manachu nishuranllapa: Dyusmanta Shamuq Runataqashi uchasapaku-napa makinman qukutinllapa wanuchiyangqallapa; chaymanta kimsa diya-mantaqa kawsamuyanqa nir?

⁸ Chaymi, chaynu nitinga, chay warmikunaqa yarpuranllapa Jesús willashanllapata.

⁹ Chaymanta Jesús pampakashanmanta tikrakarllapaqa, unsi apustul-ninkunata, chaynulla wakinkunatapis willaranllapa.

¹⁰ Chaynu Jesuspa apustulninkunata willaqkunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Juana, Santiagupa maman María, wakin warmikuna ima.

¹¹ Piru chay apustulkunata willatinllapaqa, mana kriyiranllapachu. Ashwan wak warmikunaqa yaruyasha kanqa nir yarpuranllapa.

¹² Chaynu niyatinllapamapis, Pedruqa wasimantaqa lluqshimur riran kallpaylla Jesús pampakashanmanqa. Chayman çhar uçhku ruriman çhapakurqa, mana imatapis rikaranchu. Ashwan Jesús pillukashan raçhpalana chaypiqa usurayasha karan. Chaynuta rikarqami kusa dispantakashalla qashan wasinman tikrakamuran.

Jesusmi Emausman nan riqpi rikariran
(Mr 16.12-13)

¹³ Chay diyallapimi Jesuspa ishkay yaçhakuqninkuna riranllapa Emaus pwibluman. Chay pwibluqami, Jerusalenmantaqa yaqqa ishkay urasma kasha kanqa.

¹⁴ Chay paykunaqa, tukuy ima pasashanta parlaqnu riyaranllapa.

¹⁵ Chaynu parlar ima riyatinllapaqa, Jesusqa pay paylla paykunamanqa çimikar pullanllapa riq qallariran.

¹⁶ Chayna, rikarmapis paykunaqa mana riqsiranllapachu, nawinllapa bindakasha yupay kashanrayku.

¹⁷ Chaymantaqa Jesusqa paykunataqa tapuran:

—¿Imatataq qamkunaqa kusata parlaqnu riyankillapa nantaqa?

Chaynu nitinga, paykunaqa sharanllapa llakishala.

¹⁸ Chaymantaqa uknin Cleofas shutiqqa niran:

—Tukuy runakunami yaçhanllapa kay diyakuna Jerusalenpi pasashanta. ¿Qamlachu mana yaçhanki chaykunataqa, furastiru kashaykirayku?

¹⁹ Chaynu taputinga, paypis kaynu nir paykunataqa tapuran:

—¿Imataq pasasha?

Paykunaqa niranllapa:

—Nazaretmanta Jesuspaqmi parlayanillapa. Chay runaqami Dyus-ninchikpaqqa uk puytiq rimaqnin kaq, rimayninpi, ima ruraykunapimapis. Chaynulla tukuy runakunapa naypanpimapis kusa allin kaq.

²⁰ Chay paytaqami kurakunapa mantaqninkuna, nuçakunamanta kar-guyjun runa masiyllapa, paytaqa uchachar qukuran kruspi klabar wanuchi-nanllapaq.

²¹ Nuqakunaqami alliplata paypi yarpur yarakuyarayllapa, pay washayanqa nasyunniyllapata nir. Piru, kimsa diyapaqnamiri payta wanuchishanllapaqa.

²² “Piru wakın warmikuna, nuqakunawan pulla kaqkunaqami manchachimashallapa, yarkuna amsaqlla Jesús pampakashanman risha kar.

²³ Chayshi paykunaqa Jesuspa kwirpunta mana rikarchu tikrakamuranllapa wasinmanqa. Chaymi paykunaqa parlamashallapa, paykunamanqashi angelkuna rikarir, Jesusqashi kawsayan nisha nir.

²⁴ Chaynu nimatinllapa, wakın kriyiq masiyllapakunaqa riranllapa Jesús pampakashanmanqa. Chay pampakashanman çharqashi chay warmisitakuna nishannulla, Jesustaqa mana rikaranllapachu”.

²⁵ Chaynu chay runakuna nitinga, Jesusqa niran:

—¡Qamkunaqa mana das intrakaq runachu kankillapa! Chaynu karmi Dyuspa tukuy rimaqninkuna nishankunataqa, mana dasqa kriyinkillapachu.

²⁶ ¿Manachu yaçhayankillapa, Dyuspa Akrashan Cristunqa manaraq mantakuyarqa, chaynuraqmi qischakananpaq karan nirqa?

²⁷ Chaynu nirqa kusa shumaqta intrachiq qallariran chay runakunataqa, Dyus nitin iskribikashakunapi paypaq nishankunata. Chaynumiri Moisés iskribishanmanta qallarir, Dyuspa tukuy rimaqninkuna iskribishankunata willaran paykunataqa.

²⁸ Chaynu nirqa chay pwiblu riyashanllapaman çharqa, Jesusqa naypaqman riq yupay tukuran.

²⁹ Chaynu tukutinmi, paykunaqa Jesustaqa kusata rugaranllapa, kaynu nir ima:

—Nuqakunawan kaylapi kiday. Chaqa tardina, tutapayannami.

Chaynu niyatinllapaqa, Jesusqa yaykuran ruriman, paykunawanna chaypi kidananllapapaq.

³⁰ Chaymanta misapina tayatinllapaqa, Jesusqa makinpi tantata aypar Dyusta payji nirqa, çhaypinmanta pakir paykunataqa quran.

³¹ Chaynu qutinga, chay kutilla chay runakuna chiqapta kwintachakarnaqa, Jesusta riqsiranllapa. Piru Jesusta riqsitinllapaqa, payqa das chinqaran.

³² Chaymi paykunapura ninakuqllapa: “¿Manachu Dyus nitin iskribikashapi tukuy nishanta intrachimarninchik nanta shamutinga, shunqunchikpimapis allipla shumaq aligrita yarpuranchik?”

³³ Chaynu nirllapami, chay kutilla ishkantin sharir tikrakanllapa Jerusalenman. Çharnaqa tariranllapa Jesuspa unsi apustulninkunata, chaynulla wakın kriyiq masinkunatapis.

³⁴ Chaypi tantanakusha taqta taritinllapaqa, chay wasipi taqkunaqa niranllapa:

—Alliptamiri Amitunchik Jesusqa wanushanmantaga kawsamusha. Simonmanmi rikarisha payqa nir.

³⁵ Chaynu nitinllapami chay ishkeykunapis imanunanta niyatinllapa pasashanta, chaynulla imanunanta tantata çhaypinmanta pakitin Jesusta riqsishanllapata ima parlaranllapa.

Jesumri rikariran yaçhakuqninkunaman

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Paykunaqami chayllapaq alliplata parlayaranllapa. Chaynu parlayatinllapaqa ashwan Jesusqa illaqmanta paykunapa çhaypinllapaman shar kaynu nir saludaran:

—Kusa shumaqmi kankillapa nir.

³⁷ Chaynu nitinga, paykunaqa alliplata manchakuranllapa, ayata rikayanchikllapa nir yarpur.

³⁸ Chaynu yarpuyatinllapamapis Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa manchakushaykillapa? ¿Imapaqtaq manaraq alita nuqapiqa kriyinnllapa?

³⁹ Rikayllapa makiykunata, çhakiykunata. Nuqallami kani. Kanan kamarllapa yaçhayllapa: Uk ayaqa mana aychayjunchu, mana tulluyjunchu. Qamkuna rikamashaykillapanumi nuqaqa aychayjun, tulluyjun ima kani.

⁴⁰ Chaynu nirqa chay kutilla, çhakinta makintapis rikachiran paykunataqa.

⁴¹ Piru paykunaqa kusala aligri karmapis mana kriyiranllapachu kusa dispantakashalla kashanllaparayku. Chaymi Jesusqa niran:

—¿Mikunaykillapaqachu imalaqa kan kaypiqa? nir.

⁴² Chaynu nitinga paykunaqa quranllapa piskadu kankakashata, [panalwan].

⁴³ Qutinllapaqa payqa aypar mikuran, paykunapa naypanpi.

⁴⁴ Chaymantaqa paykunataqa niran:

“Nuqataqami kaynu pasamasha, imanutaq qamkunawan kar willashu-rayllapa chaynullata. Nuqami nishurayllapa, imanumi Moisés iskribishankunapi, Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunapi, Salmos librupipis nuqapaq nishankunaqa kumplikayanqa nir. Chaymi chay nishanllapanulla pasamasha”.

⁴⁵ Chaynu nirmi paykunataqa allita intrachiran, chay iskribikashakunapi nishantaqa.

⁴⁶ Kaynumi niran:

“Iskribikashakunapimi nin: Dyuspa Akrashan Cristunqashi kusata qis-chakar wanuyanqa. Chaymanta kimsa diyamantaqa kawsamuyanqa nir”.

⁴⁷ Niranpismi:

“Jerusalenmanta qallarirshi tukuy pachapi paypa shutinpi yaçhachikunqallapa. Chaynu yaçhachikutinllapashi tukuyta kriyir uchanllapakunata dijatin Dyusqa pirdunanqa.

⁴⁸ Qamkunaqami tukuy kaykunapaqqa uk tistigu kankillapa.

⁴⁹ Chaymi nuqaqa qamkunamanqa kaçhamushaq Taytay Dyus arnishushanllapata. Piru qamkunaqa kay Jerusalén pwiblupi kidaskiyllapa, unaq syilumanta arnishushanllapa pudir qamkunaman shamunankaman” nir.

Jesusmi syiluman riranna (Mr 16.19-20)

⁵⁰ Chaynu nir imaqa, Jesusqa chay Jerusalén pwiblumantaqa, paykunata llugshichir aparan Betania pwiblukaman. Chaypiqami makinta unaqman alsar bindisiran paykunataqa.

⁵¹ Chaynu bindisiqnumi, paykunamantaqa unaq syiluman apakaranna.

⁵² Chaymantami paykunaqa Jesusta kusata adurar imaqa, tikrakanllapana Jerusalenman kusa aligrila.

⁵³ Chaymiri maydiyapis, Dyusta adurananllapa wasipiqa, Dyusta alabar ima taranllapa.

Chaynumi kanqa.

San Juan

Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

Apustul Juanmi kay libruta iskribiran. Payqami Jesuspa yaçhakuqnin karan (1.37-39). Jesuswan purirmi rurashankunata rikaran, chaynulla yaçhachikushankunatapis uyakuran. Chaynu purirmi intrakaran, Tayta Dyusmi Amitunchik Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaq nir.

Juanqa kay libruta iskribiran, nuqanchikkunapis intrakanallapapaq Jesucristo shamusha washamanallapapaq nir. Chaynullami iskribiran intrakanallapapaq, Jesucristupi kriyir, tukuy tyimpupaq luryanpi aligrila kawsanallapapaq nir (20.31).

Juan iskribiran pimi Jesucristo nir

¹ Manaraq imapis kayatinmi uk RIMAY * karanllana. Kay RIMAYQAMI Dyuswan kar, Dyuslla karan.

² Chaynu mana imapis katinraqmi Dyuswan pulla kawsaran.

³ Tayta Dyus nitinmi, payqa tukuy imata ruraran. Chaqa mana rurasha katinga, mana imapis kanmanchu.

⁴ Payllami tukuyta kawsachimanchikllapa. Chaynu kawsachikuq karmi, kay pachaman shamuran tukuyta achkirachinanpaq.

⁵ Chaynu achkirachikuq karmi, tutaparaqpi kaqkunataqa Dyuspaq yaçhachin. Piru chay tutaparaqpi kaqkunaqami mana imanachiypapis puytinchu.

⁶⁻⁷ Tayta Dyusmi, uk runa Juan shutiqta kaçhamuran chay achkirachikuq-paq yaçhachikunanpaq. Chaymi yaçhachikuran chay achkirachikuqlapina kriy-inanllapapaq.

⁸ Chaqa Juanqami mana chay achkirachikuqchu karan. Paytaqami Tayta Dyus kaçhamuran yaçhachikunanpaq pimi chay achkirachikuqqa nir.

⁹ Kay chiqap achkirachikuqgami, kay pachaman shamuran achkirachikuq yupayna, Tayta Dyuspaq tukuyta intrachinanpaq.

¹⁰ Tayta Dyus paywan tukuy imata rurasha katinmapis, kay pachaman shamutinqa, runakunaqa mana riqsiranllapachu Dyus nirqa.

¹¹ Chaynu tukuyta rurashanraykumi, paypa kaqninkunaman shamuran. Piru chaynu shamutinmapis, wakinqa mana kasuranllapachu.

¹² Nataq tukuy shunqunllapawan kriyir kasuqkunata-shuypaqa, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kananllapapaq nisha.

¹³ Chaynuqami niran mana taytanmanta, mamanmanta nasir paykuna munashanllaparaykuchu. Ashwanmi Tayta Dyus munar chaynu chiqap wamrankunapaqqa nisha.

¹⁴ Chay RIMAYQAMI runapaq tikrarak tukuy nuqanchikkunawan kawsaran. Payqami kusalata munamarninchik, chiqap kaqlata rurar ima kawsaran. Nuqakuna rikasha kar, yaçhanillapa Tayta Dyuspa uklayla Wamranqa Taytan Dyusnu kusa allinla nir.

¹⁵ Paypaqmi Juanqa achka runakunata willaran kaynu nir:

“Kaypaqmi unaylla kaynu nishushallapa karay: ‘Nuqamanta shamuyan chayqami kusala mas puytiq ima. Chaqa payqami manapis kayatiy karanllana’ nir”.

* 1:1 Uk RIMAY nirqami intrachimanchik Amitunchik Jesucristupaq nir.

¹⁶ Chaqa pay kusalata llakipamarninchikllapami kutir kutir yanapamanchikllapa.

¹⁷ Tayta Dyusmi unayqa Moiesta mantakuykunata quran, intrachimanalapapaq. Piru kanan-shuypaqami Jesucristurayku intrachimanchikllapa imanumi munamanchikllapa, chaynulla imatapis karanlata rurán nir.

¹⁸ Tayta Dyustağami mana mayqanlapis rikashachu. Piru Tayta Dyuspa uklayla Wamran Jesucristo paypa pullan kashanrayku, Dyuslla karmi riqsichimanchikllapa Taytanqa imanú nirmapis.

Shutichikuq Juan Jesucristupaq parlaruran

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹ Israel pwiblupa mantakuqninkunami, Jerusalemanta kurakunata chaynulla Levipa ayllumanta runakunata ima, kaçharanllapa rir Juanta tapunanllapapaq mayqanshi payqa nir.

²⁰ Chaynu rir taputinllapami payqa karanlata rimar kaynu niran:

—Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kani nir.

²¹ Qashanmi tapuranllapa:

—Chayqa, çmayqantaq kanki? çDyuspa rimaqnin Elías shamunanpaq karan, chaychu kanki? nir.

Juanqa niran:

—Manami paychu kani.

Piru qashan tapuranllapa:

—Chayqa, çqamchu uk rimaqninta Dyus kaçhamunanpaq karan † chay kanki? nir.

Juanqa niran:

—Manami nir.

²² Chay tapuqkunaqa niran:

—Chayqa, çmayqantaq kanki? Willamayllapari. Chaqa allita qampaq yaçhar riyta ministinillapa chay mantamashallapakunata willanayllapapaq.

²³ Juanqa niran:

—Nuqağami chunllaq lugarkunapi kusa jwirtita rimar kaynu niq chay kani: 'Uk dirichula nanta kiçhaq yupay bidaykillapata shumaqchar, Taytanchik Dyuslatana yarayllapa' nir, imanutaq Dyuspa rimaqnin Isaías nisha karan chaynulla.

²⁴ Chaynu Juan nitingami, chay fariseo runakunamanta mandadu risha karan chaykunaqa,

²⁵ kaynu nir tapuranllapa:

—Chaqa, Dyuspa mana Akrashan Cristun, mana Elías, chaynulla Dyus uk rimaqninta kaçhamunanpaq karan chay mana karqa, çimapaqtaq runakunata shutichinkiga?

²⁶ Juanqa niran:

—Nuqağami yakulawan shutichikuni. Qamkuna tapukuyashaykillapağami pullaykillapana. Piru manami riqsiyankillapachu.

²⁷ Paymi nuqamanta ikitaraq shamuyan. Chaynu ikita shamutinmapismi nuqağa paypaqqa mana sirbinichu llanqinpa watunta kaçhanaylapağmapis.

²⁸ Tukuy kaykunağami riyu Jordanpa chimpan Betania pwiblupi chaynuqa karan, chay maypiçi Shutichikuq Juan shutichikuyaran chaypi.

Jesús Dyusmanta Shamuq Uyshitaqa

²⁹ Allaqnin diyami Shutichikuq Juanqa, Jesús payman qimikaqta rikaran. Chaymi niran:

† 1:21 Dyus uk rimaqninta kaçhamunanpaq karan nir mas intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 18.15,18.

“¡Rikayllapa kaymi Dyusmanta Shamuq chayqa! Paymi uk musu uyshita yupay, tukuy nuqanchikkunarayku wanunanpaq shamusha chayqa. Chaymi payrayku Taytanchik Dyusqa uchanchikkunamanta washamanchikllapa.

³⁰ Paypaqmi rimaray kaynu nirqa: ‘Nuqamanta uk ikita shamuyan. Chayqami, nuqamantaqa mas yaçhaq, puytiq ima. Chaqa manapis kayatiy, payqa karanllana’ nir.

³¹ Nuqamapis mana yaçharaychu mayqanmi kanqa nirmapis. Chaynumapis nuqaqa yakuwan shutichikuray, Israelmanta runakuna chiqapta payta riqsinanllapapaq”.

³² Juanqa niranpis:

“Dyuspâ Santu Ispiritunta rikaray, syilumanta uk palumitanu payman ishkimur taqta.

³³ Piru nuqaqami manaraq yaçharaychu pimi kanqa payqa nirmapis. Piru Tayta Dyus yakuwan shutichikunaypaq kaçhamaqmi, nimiran: ‘Chay mayqanpa ananmançhi Dyuspa Santu Ispiritun rikayati ishkimur tayan chay paymi, Santu Ispirituwan shutichikunqa’ nir.

³⁴ Dyus nimashannumi, nuqaqa rikashana kani. Chaymi chiqapta nini: Payqa Dyuspa Wamran nir”.

Jesupa punta yaçhakuqninkuna

³⁵ Chaymanta allaqnin diyapismi, chay kayashanllapallapi Shutichikuq Juanqa ish kay yaçhakuqninkunawan karan.

³⁶ Chaymi Jesusta pasaqta rikarqa, Juanqa niran:

—Rikayllapa, wakmi Dyusmanta Shamuqqa. Paymi uk musu uyshita yupay nuqanchikrayku wanunanpaq shamusha chayqa.

³⁷ Chaynu nitinqa, Juanpa chay ish kay yaçhakuqninkunaqa, Jesupa ikinta chay kutilla riranllapa.

³⁸ Chaymanta, ikinta riqta rikarqa, Jesusqa tapuran:

—¿Imataq maskayankillapa?

Paykunaqa niranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, ¿maypitaq tanki?

³⁹ Jesusqa niran:

—Shamur rikayllapa.

Chaymi rir rikaranllapa maypimi tan nirmapis. Chay diyaqami, pullan kidaranllapa, tardi alas kwatru yupayna katin.

⁴⁰ Juan rimaqta uyar Jesupa ikinta riqkunamanta ukqa, karan Andrés, Simón Pedrupa uknin.

⁴¹ Andresqami Jesusta tarirqa, chay kutilla riran uknin Simonta tarir willaq kaynu nir:

—Tarisha kanillapa Mesiasta. (Rimayninchikpiqa munan niyta Dyuspa Akrashan Cristun).

⁴² Chaymanta chaynu nirnaqa, Andresqa aparan Simonta, Jesús kayashanman. Chayna Jesús, Simonta rikarqa niran:

—Qamqami Jonasp wamran † Simón kanki. Piru kananmantaqami shutinki Cefas. (Rimayninchikpiqa munan niyta Pedro).

Jesumi Felipivan Natanaelta qayaran

⁴³ Qashan allaqninpismi, Jesusqa Galilea lugarman rinanpaq yarpuran. Chaymi, Felipita tarirqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

† 1:42 Wakin iskribikashakunapiqa “Juanpa wamran” nin.

⁴⁴ Felipiqa Betsaida pwiblumanta kaq, Andrespa, Pedrupa pwiblunllamanta.

⁴⁵ Chaymantami Felipiqa riran Natanaelta tarir, kaynu niq:

—Tarishami kanillapa Dyuspa Akrashan Cristunta, chay mayqanpaqchi Moisés iskribisha karan chayta. Chaqa paypaqmi Dyuspa wakin rimagninkunapis iskribisha karan. Payqami Nazaretmanta Josipa Wamran Jesús.

⁴⁶ Chaynu nitinga, Natanaelqa niran:

—¿Nazaretmantachu kusa runa nisha kayta puytin?

Felipiqa niran:

—Shamur rikay yaçhanaykipaq.

⁴⁷ Chaymanta Natanael qimikaqta rikarqa, Jesusqa niran:

—Kaytami shamun Israelmanta uk chiqap Dyuspi kriyiq runa. Payqami mana llullakuyta yaçhanchu.

⁴⁸ Chaymanta, Natanaelqa niran:

—¿Imanutaq riqsimanki? nir.

Jesusqa niran:

—Manapis Felipe nuqaman shamunaykipaq willashuyatinmi, riqsisu-yarayllana, chay igus qirupa çhakinpi katki.

⁴⁹ Natanaelqa niran:

—Yaçhachikuq Taytituy, jchiqaptami Dyuspa Wamran kanki! jQammi Israel pwiblupa gubyirnun kanki! nir.

⁵⁰ Jesusqa niran:

—¿Qamqachu kriyimanki igus qirupa çhakinpi riqsisu-uray nishushayraykula? Ashwan kusa mana rikashaykikunataraqmi rikanki.

⁵¹ Niranpismi:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami rikankillapa syilu kiçhakashata. Chaynulla rikankillapapis, Dyusmanta Shamuq Runaman angelninkuna ishkimuqta, iqaqta ima. §

2

Jesusmi punta milagruta ruraran uk kidamyintupi

¹ Natanaelwan parlashanmanta allagnin uk diyaqa, Galilea lugarpa pwiblun Caná shutiqpi, karan uk kidamyintu. Jesuspa mamanpis chay kidamyintupi karan.

² Chaynulla Jesuspis yaçhakuqninkunawan kunachikasha kar, chaypi karan-llapa.

³ Chay kidamyintupina kayatinllapaqa, ubapa yakun binu tukukaran. Chaymi Jesustaqa, mamanqa niran:

—Manana ubapa yakun binu kannachu nir.

⁴ Jesusqa niran:

—Mamitay, çimapaqtaq kayta willamanki? jYarayraq! Milagrukunata ruranyaq uraqami, manaraq çhamushachu nir.

⁵ Chaynu Jesús nitinmi, mamanqa chay kidamyintupi ikimanta ay-pachikuqkunataqa niran:

—Tukuy imata pay nishutinllapaqa, rurayllapa nir.

---

§ 1:51 Kayta nirmi Jesús yarpuchiran, imanutaq unay Jacobupa musquyninpi Dyuspa angelninkuna uk iskalirata pachaman ishkimuq iqaq chayta. Nataq kanaanqami Jesusna chay iskalira yupayqa. Chaymi Jesusrayku Dyusqa, runakunata kusata yanapan.

⁶ Chaypiqami karan, rumimanta saysi atunlla butijakuna. Chaykunapimi Israelmanta runakunaqa yakuta çhuraqlapa, paqakuna kustumrinta rurananllapapaq. Kada butijakunami kwatru lata yakuta aypaq.

⁷ Chaymanta Jesusqa ikimanta aypachikuq chaykunataqa niran:

—Kay atun butijakunaman yakuta untachiylapa, nir.

Chaynu nitinga, chay ikimanta aypachikuqkunaqa, untachiranllapa.

⁸ Chaymantaqa, Jesusqa niran:

—Kananqa pitilata çhaqar, apar quyllapa chay naypaqpi aypachikuqqa kamananpaq nir.

Chaynu nitinga, chay ikimanta aypachikuqkunaqa, chaynu rurananllapa.

⁹ Chay naypaqpi aypachikuq chayqa yaku, binupaq tikrakashata kamar mana yaçharanchu maymanta, imanumi chay binuqa rikarisha nirmapis. Nataq, ikimanta aypachikuqkunaqa, yaçhayanllapa yakumanta nir. Çhaqa paykunallari yakuta çhaqar untachisha karanllapa chay butijakunamanqa.

¹⁰ Chaymantaqa naypaqpi aypachikuq chayqa, chay kidaq runata qayamur, niran:

—Tukuy kidaqkunami puntataqa shumaq binutaraq upyachikunllapa. Chaymanta tukuy kusata upyashana katinga, mana shumaq binutanachu upyachikunllapa. Piru qam-shuyapaqa ashwan mas shumaq binutaraq çhurashayki kasha upyachikunaykipaqqa nir.

¹¹ Chayta chay kidamyintupi rurashanmi, Jesuspa punta milagrunqa karan. Chay milagrutaqami ruran Galileapa pwiblun Caná shutiqpi. Chaywanmi intrachikuran payqa Dyus kar, puytin chaykunata rurayta nir. Chaymi yaçhakuqninkunaqa paypi kriyiranllapa.

¹² Chaymantaqa riranllapana uran Capernaúm pwibluman mamanwan, ukninkunawan, yaçhakuqninkunawan ima. Chaypimi ayka diyata karanllapa.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Israel runakunapa Pascua fyistan shipchana katinmi, Jesuspis riran Jerusalemman.

¹⁴ Jerusalemman çharqa, Dyusta adurananllapa wasipiqqa, rantikuqkunata tariran. Chaypiqami ufrindapaq nir rantikuyaranllapa turukunata, uyshakunata, palumakunata ima. Chaynulla uklawmanta kaq qillayta kambyaq runakuna ima karanllapa.

¹⁵ Chaykunata tarirmi, Jesusqa waskakunata aypar uk latiguta rurar, tukuy chaypi kaqkunataqa waqtaman itakuran, uyshantinta, turuntinta ima. Nataq chay qillaykunata kambyaqkunapata-shuyapaqa, qillayninmatapis pachaman chaqchukuran. Chaynulla misanllapamatapis ratachiran ima.

¹⁶ Palumakunata rantikuqkunata-shuyapaqa niran:

—¡Qamkunapis, kaykunataqa urquyllapa! ¡Çhaqa Taytay Dyuspa wasinqami mana imakunata rantikunanllapapaqchu!

¹⁷ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa kwintata gukaranllapa uk iskribikashakunapi nishanpaq. Çhaqa niqmi: “Wasikiipi mana allinkunata ruratinllapami, kusata piñakushaq” ✧ nir.

¹⁸ Chaymantaqa, Israelmanta karguyjunkunaqa, kaynu nir tapuran:

—Çima milagruwantaq intrachimankillapa, Dyusmanta shamusha kar chayta rurayanki nir, nuqakuna kriyishunayllapapaqqa?

¹⁹ Jesusqa niran:

—Kay wasita ratachiyllapa. Chaymanta kimsa diyalapaq qashan shachishaq nir.

²⁰ Chaynu Jesús nitingmi, chay Israelmanta karguyjunkunaqa niran:

—¡Aja jay! ¡Kwarintay-saysi (46) añupaqmi, shachirayllapa Dyusta adurananllapa wasitaqa! ¡Piru qamqa ninki, kimsa diyalapaq shachishaq! nir.

²¹ Piru Jesús “Kay wasita shachishaq” nirqami, kwirpunllapaq niran.

²² Chaymi Jesús wanur kawsamutinga, yaĉhakuqninkunaqa yarpuranllapa, wanur qashan kimsa diyamanta kawsamushaq nishanta. Chaynami kriyiranllapa, iskribikashakuna nishanpi, chaynulla Jesús tukuy nishanpi imamapis.

Jesusmi tukuyta riqsin iman u katinpis

²³ Jesusqa Jerusalemllapi kayar Pascua fyistapiqa achka milagrukunata ruraran. Chaymi kusala achka runakuna kriyiranllapa paypiqa.

²⁴ Piru Jesusqa mana paykunapiqa kunfyakaranchu, chaynu kriyitinllapamapis. Chaqa tukuytari riqsiq imanumi nirmapis.

²⁵ Chaynu karmi, runa uk runa masinpaq payta willanantaqa mana ministiqchu. Chaqa paylla tukuyta riqsiq, yarpuyinllapapiqa imanumi nirmapis.

3

Jesuswan Nicodemo

¹ Jerusalemnima taq uk fariseo runa Nicodemo shutiq. Payqami Israelmanta karguyjun runakunapa masin karan.

² Kay runami uk tuta, Jesusta watukuq rir, kaynu niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, yaĉhanillapami Tayta Dyus kaĉhamushusha yaĉhachimanaykillapapaq nir. Chaqa, qamlami chay milagrukunata rurashaykitaqa rurayta puytinki. Dyus mana qamwan katinga, mana rurayankimanchu chay milagrukunataqa nir.

³ Chaynu Nicodemo nitingmi, Jesusqa niran:

—Piru chiqaptami nishayki: Mayqanpis mana mushuqmanta nasiqqa, Dyus mantakushanpi mana kayta puytingachu nir.

⁴ Chaynu Jesús nitingmi, Nicodemuqa, kaynu nir tapuran:

—Chayqa, ¿imanutaq uk runa rukuna karqa qashan nasiyanqaga? ¿Ima mamanpa shunqunman yaykurchu, qashan mushuqmanta nasimuyanqa?

⁵ Chaynu taputinmi, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Uk runa yakumanta * chaynulla Dyuspa Santu Ispiritunmanta manaraq nasiyarqa, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytingachu nir.

⁶ Chaqa mayqanpis taytanllapakunalamanta nasiqqami paykuna munashanlata rurar kawsanllapa. Nataq Tayta Dyuspa Santu Ispiritunmanta nasiqkuna-shuypaqami Tayta Dyus munashanlata rurar kawsanllapa.

⁷ Piru ‘Tukuymi mushuqmantaraq nasiyta ministin’ nishutiyqa, amami kusalata chaypaqqa yarpupakunkichu.

⁸ Chaqa imanutaq wayramaqa pay munashannulla maymantapis shamun. Chaynu shamutin waqaqta uyaparmapis manami yaĉhankichu maymanta shamun chaynulla mayman rin nirmapis. Chaynumi pasan Dyuspa Santu Ispiritunwan yarpuyinpi nasiqkunawanpis.

⁹ Chaynu nitinga, qashan Nicodemuqa tapuran:

* 3:5 Yakumanta nasin nirqami intrachimayninchiktapis puytin mamanchikmanta nasishanchik-paq nir.

—¿Imanutaq kayqa kanqa? nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—¿Qam Israel runakunapa yaĉhachiqnin karmapis, manachu kaytaqa yaĉhanki?

¹¹ Chiqaptami nishayki: Nuĉakunaqami allita yaĉhaq kar chaynulla rikashayllapata ima willashunillapa. Piru qamkunaqa mana kriyinkillapachu.

¹² Chaynu kay pachapi rikaypaĉkunapaq willashutiyllapa mana kriyirqa, ĉimanuna kriyinkillapa unaq syilupi mana rikaypaĉkunapaq willashutiyllapamaqa?

¹³ “Chaqa manami mayqanpis unaq syilumanqa iqashachu. Ashwanmi tukuy chaykunapaqqa yaĉhan Dyusmanta Shamuĉ Runala.

¹⁴ “Unaymi chunllaq lugarpi runakunata largu kuru kanisha katin, Dyuspa rimaqnin Moisés, jyirrumanta largu kuruta rurur unaqman qirupi alsatin, kanikasha kaĉkunaqa rikarla, alliyaranllapa. † Chaynullami Dyusmanta Shamuĉ Runatapis qirupi klabar alsanqallapa unaqman.

¹⁵ Chaynami tukuyta paypi kriyiqkunaqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

Tayta Dyusmi uklayla Wamranta kaĉhamuran

¹⁶ “Tayta Dyusqami tukuy runakunata kusalata munashanrayku uklayla Wamranmatapis kaĉhamuran. Chayna tukuyta paypi kriyiqkunaqa amana wanurchu tukuy tyimpupaqna washakar kawsananllapapaq.

¹⁷ Chaqa Tayta Dyusqa Wamrantaqa manami mayqanta uchachar kastigananpaĉchu kaĉhamuran, ashwanmi tukuyta washananpaqna.

¹⁸ “Chaymi mayqanpis, Tayta Dyuspa uklayla Wamranpi kriyiqqa, mana imapaqpis uchachakar kastigakanqanachu. Piru chay mana kriyiqshuypaqa may tyimpu uchachakashana. Chaymi tukuy tyimpupaqna kastiganqa.

¹⁹ Chay mana kriyiqkunaqami uchachakashana. Chaqa mana allinkunata rurur tutaparaqlapi kayta munar, Dyuspa Wamran achkirachikuq shamutinqa, mana yaĉhayta munaranllapachu paywanqa.

²⁰ Tukuy mana allinta ruraqkunaqa, chay achkirachikuqtaqa ĉhiqnin. Chaymi paypa naypanmanqa mana qimikayta munanllapachu, tukuy saqra rurayninllapakunaqa shutiman mana rikarinanta munar.

²¹ Piru chay allinta ruraqkuna-shuypaqa chay achkirachikuqpa naypanman mas qimikanllapa. Chayna tukuyta intrachinanpaq Tayta Dyus munashannulla rurur kawsanllapa nir”.

Shutichikuq Juanmi Jesuspaq qashan rimaran

²² Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan riran Judea lugarman. Chaypimi paykunawan ayka diyallataqa karanllapa shutichikur ima.

²³ Chaynullami Juanpis, Salim shutiq pwiblupa shipchanlapi Enón shutiq pwiblu karan, chaypi shutichikuyaran. Chaqa chaypiri achka yaku karan. Chaymi chayman tukuy riqkunaqa shutikuqllapana.

²⁴ Tukuy kaykunaqami pasaran Shutichikuq Juanta manaraq karsilman itayatinllapa.

²⁵ Piru, Juanpa wakin yaĉhakuqninkunaqa, Israelmanta uk runawan, chay yakuwan shutikur Dyuswanqa shumaqchakanchik niyashanllapapaq kusalata willanakuranllapa.

²⁶ Chaymi Juanpa yaĉhakuqninkunaqa riranllapa payta kaynu nir willaq:

† 3:14 Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Números 21.9.

—Yaĉhachimaqniyllapa, qammi parlamaraykillapa riyu Jordanpa chimpanpi pullayki karan, chay runapaq. Paymi kananqa shutichikutin, tukuy kriyir paymanna riyanllapa.

²⁷ Chaynu nitinllapami, Juanqa niran:

—Manami mayqanpis pudirniyjunchu kanman, Dyus mana pudirta qutinga.

²⁸ Piru uk kuti qamkunata ‘Manami Dyuspa Akrashan Cristunchu kar, uk paypa naypanta shamuqla kani’ nir willashutiyllapa uyakurmapischu ;mana intrakaraykillapa?

²⁹ Chaqa allita intrakayllapa: Uk kidamyintupimaqami kidaq chay, nubyawan pulla kaytaqa puytin, mana amigunkunachu. Ashwanmi chay kidaqqa amigunkunaqa chaynu kidaqta uyaparqa kusalata aligriyan. Chaynu nuqapis chay kidaqqa amigun kashayrayku kusalata aligriyani. Chaqa payqami nuqanchikkunaman ĉhamushana.

³⁰ Chaymi ashwan paylatana kusata kasur kawsanqallapa. Nataq nuqata-shuypaqa waran waranqa mana kwintachamanqallapanachu.

³¹ “Chaqa syilumanta shamuqqami, tukuyta imapaqpis yaĉhan. Nataq kay pachamanta kaq-shuypaqami pachapi kaqkunalapaq yaĉhar riman. Piru unaq syilumanta shamuq-shuypaqami, tukuyta yaĉhaq kashanrayku,

³² tukuy imata rikashanta, uyapashantaqa karanlata riman. Piru chaynu rimatinmapis, manami mayqanpis kriyinllapachu.

³³ Nataq mayqanpis chay nishanta kriyiq-shuypaqami Dyusqa chiqapta riman nir parlakun.

³⁴ Chaqa Dyusmanta shamusha chayqami Taytan, Santu Ispiritunta qushanrayku imatapis karanlata riman.

³⁵ Taytanmi, Wamranta kusalata munashanrayku pudirta qusha tukuy imatapis payna mantananpaq.

³⁶ Chayraykumi mayqanpis chay Wamranpi kriyiqkunaqa, tukuy tyimpupaqna washakar kawsanqallapa. Nataq chay mana kriyinaqkuna-shuypaqami mana washakarnachu, tukuy tyimpupaq kastigutana Dyusmanta aypanqallapa”.

4

Jesusmi Samariamanta warmiwan parlaran

¹ Wakinkuna rimatinllapami fariseo runakunapis yaĉharanllapa, Jesusqashi Juanmantaqa achka runakunata shutichitin, paywanna riyanllapa nir.

² Piru chiqaptaqami mana Jesuschu shutichikuyaran. Ashwanmi tukuy paypi kriyiqkunataqa yaĉhakuqninkuna shutichiyaranllapa.

³ Chaymantami Jesusqa yaĉharan fariseo runakunaqa imatami paypaq yarpuyan nir. Chaymi Jesusqa Judeamanta lluqshir Galileamanna riran.

⁴ Piru Galileaman rinanpaqqami, Samaria lugarllata pasayta ministiran.

⁵ Chaynu riyarqami, Samariapa uk pwiblun Sicar shutiqman ĉharan. Chay pwibluga Jacobo, wamran Josita irinsyanpaq nir pachata qusha kayaq chaypa yatalanpi karan.

⁶ Chay pachapi Jacobupa yaku upyanan quĉhapis karan. Chay quĉhapa yatanlapimi, Jesusqa kusata shaykushanrayku samaran, alas dusi yupayna.

⁷⁻⁸ Chaykamanqa, yaĉhakuqninkunaqa pwibluman risha karanllapa mikuyta rantimuq. Chaypi Jesús payla katinmi, Samariamanta uk warmi chay quĉhaman ĉharan yakukuq. Chaymi Jesusqa niran:

—Mamitay, yakituta upyachimay nir.

⁹ Israelmanta kaqkuna, Samariamanta kaqkunawan mana piçhunakuq kashanllaparaykumi, warmiqa niran:

—¿Imanutaq qam Israelmanta runa karqa, nuqa Samariamanta warmitaqa yakuta mañakumayankiqa? nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—Qamqa manami yaçhayankichu imanumi Tayta Dyus yanapakun chaynulla mayqanmi yakuta mañashuyan nirmapis. Chaqa allita yaçhar yakuta mañamatkimaqa tukuy tyimpu nasimuq yakutana upyachishuyman nir.

¹¹ Chaynu Jesús nitinga, warmiqa niran:

—Taytituy, yakuqami kusala ruri maypi. ¿Manami imaykipis kanchu yakuta lluqshichimunaykipaqqa? ¿Maymantana tukuy tyimpu nasimuq yakutaqa upyachimanki?

¹² ¿Qamqachu rukunchikllapa Jacobumantaqa mas runa nisha kanki? Chaqa kay quçhataqami unay rukunchikllapa Jacobo qumaranllapa, pay chaynulla wamrankuna, animalninkuna ima upyanan yakuta nir.

¹³ Jesusqa niran:

—Tukuy kay quçhamanta yakuta upyaqkunaqami, qashan yakunanqallapa.

¹⁴ Piru nuqa qutiy yakuta upyaqkuna-shuypaqa, mananami maydiyapis yakunanqanachu. Chaqa nuqa mayqantapis yakuta upyachiyani chayqami, yaku nasimuq yupay tukuy tyimpupaqna kawsanqa.

¹⁵ Warmiqa niran:

—Taytituy, chay yakituta upyachimay. Chaynuqa manana qashan yakunar imaqa, kay quçhaman shamur yakukunaypaqnachu nir.

¹⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—Rir, runaykita qayamur, shamuyllapa kayman nir.

¹⁷ Chaynu nitin, warmiqa niran:

—Manami runayjunchu kani nir.

Jesusqa niran:

—Chiqaptami ninki mana runayjunchu kani nirqa.

¹⁸ Runaykimi, sinku kaytaqa kasha, piru kanan chay ukwan kanki chaypaqa shipashninla kanki, mana chiqap kasarashan warminchu. Chiqaptami nimashayki nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi, warmiqa niran:

—Taytituy, willamatkilami yaçhanina, qamqa chiqapta Dyuspa uk rimagnin kanki nir.

²⁰ Chaqa Samariamanta unay rukuyllapakunapismi kay sirkapi Dyustaqa aduraqllapa. Piru qamkuna Israelmanta kaqkunaqami ninkillapa: Jerusalenlapimi Dyusta aduranapaqqa allin nir.

²¹ Chaymi Jesuspis niran:

—Kriyimay mamitay, çhamunqanami tyimpuqa Tayta Dyusta maylapipis aduranaykillapapaqqa. Chaynuqami Tayta Dyusta aduranaykillapapaqqa mana ministinkillapanachu kay sirkaman shamuyta, chaynulla Jerusalenman riymatapis.

²² Chaqa qamkunaqami mana yaçhayankillapachu mayqanta adurayankillapa nirmapis. Piru nuqakuna-shuypaqami allita yaçhanillapa mayqantami adurayanillapa nirmapis. Chaqa tukuyta Washakuqqami Israel runakunallamanta shamusha.

23 Piru uk tyimpu çhamunanpaq karan chayqami çhamushana. Chaymi kananqa chay chiqapta aduraqkunaqa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun munashannullana chiqapta tukuy shunqunllapawan aduranqallapana. Chaqa Tayta Dyusqami chaynu adurananllapata ministin.

24 Tayta Dyusqami wayra yupayla. Chaynu karmi payqa Ispiritu. Chayraykumi payta aduraqkunaqa Santu Ispiritu munashannullana tukuy shunqunllapawan chiqapta aduranqallapa.

25 Chaynu Jesús nitinmi, chay warmiqa niran:

—Nuqaqami chiqapta yaçhani, Dyus Akrashan Cristo ninllapa chayqa, shamuyan nir. Pay shamurmi, manyaq tukuyta intrachimashunllapa nir.

26 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Chay mayqanpaqçhi rimayanki chayqami, nuqa kani. Payllawanmi parlayanki nir.

27 Chaynu chaypi warmiwan parlayatinllapami, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa çharanllapa. Çharqami kusalata dispantakaranllapa Jesús uk warmiwan parlayashanrayku. Piru manami mayqanninlapis tapuyta puytiranchu imatami chay warmiqa ministiyin, imatami parlayanllapa nirmapis.

28 Chaymantaqa chay warmiqa kantarunta chaylapi dijar, kallpaylla riran pwibluman tukuy runakunata willaq. Çharqa, niran:

29 —Shamur rikayllapa uk runa tukuy imata nuqa rurashaykunata willamashanta. ¿Manachu payqa Dyuspa Akrashan Cristun kanqa? nir.

30 Chaynu nitinmi, tukuy runakuna chay kutilla riranllapa Jesús kayashanmanqa.

31 Chaykamanqami, Jesustaqa yaçhakuqninkunaqa kaynu nir rugayaranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, imalataqa mikuy nir.

32 Piru payqa, niran:

—Nuqapa mikunayqami kan. Chaypaqqami mana yaçhankillapachu nir.

33 Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunaqa ukninllapa, ukninllapa kaynu nir tapunakuranllapa: “¿Mayqantaq mikunanta apamusha katin waknuqa ni-mayanchikllapa?” nir.

34 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Taytay Dyus imata ruranaypaqçhi nimasha chaymi, mikunay yupayqa. Chaymi rurar tukchishaqna nir.

35 “Tarpukurna qami qamkunaqa ninkillapa: ‘Kwatu misisraqmi faltan kusichakunapaqqa’ nir. Piru nuqaqami nishaykillapa: Rikayllapa, çakraqami qarwashana sigakur kusichakunaykillapapaqqa.

36 Chaqa allita yaçhashanchikllapanu uk kusichakuqqami partinta aypan. Chaymi mayqanpis uk kusichakuq yupay runakunata willatin kriyirqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi chay tarpukuqwan, kusichakuqqa pullana kusalata aligriyanqallapa.

37 Chaynuqami unay nishanllapakunaqa chiqap. Chaqa kaynumi niql-lapa: ‘Ukmi tarpukun, chaymantami ukna kusichakun’ nir.

38 Nuqami qamkunataqa kusichaq yupay runakunata willar tantanaykil-lapalapaqna kaçhashurayllapa. Chaqa paykunataqami mana qamkunachu puntata Dyuspaq intrachishaykillapa karan. Nataq kanan qamkuna paykuna Dyuspaq masta intrachirqami uk tarpukushanta kusichakuq yupayna kankillapa”.

39 “Tukuy nuqa rurashayta karanta willamasha” nir, chay warmisita tukuyta Samaria pwiblupi parlakushanraykumi kusala achka runakuna kriyiranllapa Jesuspiqa.

40 Chaymanta chay Samariamanta runakuna Jesús kayashanman çharqa, kusalata rugaran paykunawan kidananpaq. Chaymi Jesusqa, ishkay diyata paykunawanqa kidaran.

41 Chaymanta Jesús paylla yaçhachikutin uyaparqami masna kriyir achkaranllapa.

42 Chaymi chay warmisitataqa niranllapa:

—Kanan-shuyapaqami mana qam willamashaykillaparaykulanachu kriyinillapa. Ashwanmi nuqakunalla uyapar imana mas kriyinillapa. Chaymi ashwan yaçhanillapana, payqami tukuyta chiqap Washakuqnin nir.

Jesusmi uk wamrata allicharan

(Mt 8.5-13; Lc 7.1-10)

43 Chaymanta, ishkay diya pasashana katingqa, Jesusqa Samariamanta llugshir riran Galileaman.

44 Chaqa payllami kaynu niran: “Dyuspa uk rimaqnintaqami paypa pwiblunllapiqa mana kasunllapachu” nir.

45 Chaymanta Galileaman rir çhatinnaqa, kusa shumaqta samachiranllapa. Chaqa chay runakunaqami Jerusalén pwiblupi Pascua fyista katin, rir rikasha karanllapa, tukuy imata Jesús ruratinmapis.

46 Chaymantami qashan Galilea lugarpa uk pwiblun Caná shutiqqi yakuta binupaç tkrasha karan chayllaman tikrakan. Chaypimi karan uk mantakuqpa ikillan kaq mantakuq. Chay paypa wamranmi, Capernaumpi qishaq karan.

47 Chaymantami chay runaqa, Jesús Judeamanta Galileaman çhamusha nir yaçharqa, riran rikaq. Çharnaqa rugaran wasinman rir wamran wanuyapaqna karan chayta allichananpaq.

48 Chaymi Jesusqa niran:

—Qamkunaqami kusa dispantakaypaq milagrukunata mana ruratiyqa mana kriyinkillapachu.

49 Chaynu nitinmi, chay mantakuqpa ikillan kaqqa, niran:

—Taytituy, utqar ripamashun, wamraykish wanutinmana nir.

50 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Riyna wasikiman. Wamraykiqami alliyashana nir.

Chaynu nitinmi, Jesús nishanpi kriyir chay runaqa riranna wasinman.

51 Wasinman çhayatinnaqa, sirbikuqninkunaqa nanllapi tarir niranllapa:

—¡Wamraykiqami alliyashana! nir.

52 Chaynu nitinllapami, payqa tapuran sirbikuqninkunataqa:

—¿Ima urastaq wamrayqa kwirpun kaçhakaqta kamaran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Quya, a la una di la tardimi rupamantaqa qasakaran nir.

53 Chaymi taytanqa yarpuran, Jesús chay uras “Wamraykiqa alliyashana” nisha karan chayta. Chaymi pay, tukuy ayllunkunamapis kriyiranllapa Jesuspiqa.

54 Judeamanta Galileaman tikrakamur chay wamrata allichashanwanqami, Jesusqa ishkay milagrutana ruraran.

¹ Chaymantaqami Jesusqa qashan riran Jerusalén pwibluman. Chaqa chay diyakunapimi Israelmanta kaq runakunaqa fyistata rurayaranllapa Jerusalenpiqa.

² Jerusalenpi, Uyshapa Punkun niqllapa chaypa yatanlapimi kan uk qucha sinku kurridurniyjun. Hebreo rimaypiqa niqllapa Betesda.

³ Chay kurridurpimi, achka qishaqkuna pachalapi usurasha llantukuyaql-lapa, kujukuna, syigukuna, mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna ima. [Paykunaga yarakuyaranllapa yaku kuyutin, yaykunanllapapaq.

⁴ Chaqa mayqanpis mana yaçhatinmi unaymanta unaymanta, Dyuspa angelnin shamur yakuta kuyuchi. Chaynu ángel ruratinmi, mayqan qishaqpis naypaqta yaykuqqa alliyaqna, ima qishayninmanmatapis.]

⁵ Piru chay qishaqkunapa rurinpimi, karan uk runa trintay-uchu añupaqna qishaq.

⁶ Chaypi chaynu usuraqta rikar, unaymanta-pacha qishaq nir yaçharmi, Jesusqa tapuran:

—¿Alliyakuytachu munayanki? nir.

⁷ Chaymi chay qishaqqa niran:

—Taytituy, manami mayqanlapis kanchu chay yaku kuyuy qallaritin itamananpaq. Chaqa yaku kuyutin, yaykuyta kamanaykamanmi ashwan ukna das naypaqta yaykun.

⁸ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Sharir, paraykita apar riyina nir.

⁹ Chaynu nitinlami, chay runaga alliyarna das sharir, paranta apar riran. Piru samana diya katinmi,

¹⁰ Israelmanta karguyjunkunaqa, chay alliyasha runataqa kaynu niranllapa:

—Kananqami samana diya. Mantakushanllapanu, manami allinchu paraykita apanaykipaqqa.

¹¹ Chaynu nitinllapaqa, chay alliyasha runaga niran:

—Chay allichamasha runami nimiran: ‘Sharir, paraykita apar riyina’ nir.

¹² Chaynu nitinga, chay karguyjunkunaqa niranllapa:

—¿Mayqantaq chay runa ‘Sharir paraykita apar riyina’ nishuran chayqa?

¹³ Chaynu nitinllapaqa, chay runaga mana yaçharanchu, mayqanmi allichasha nirmapis. Chaqa Jesusqami, kusala achka runakunapa rurinta rishana karan.

¹⁴ Chaymantami Jesusqa chay runataqa, Dyusta adurananllapa wasipi tarir, niran:

—Kananqami allinna kanki. Amanami qashanqa uchakunkinachu. Kuytawkish uchakurmana chay qischakayashaykimantaqa tukuy tyimpupaqmana qischakatki nir.

¹⁵ Piru chay runaqami rir willaran Israelmanta karguyjunkunataqa, “Jesusmi kasha chay allichamaqqa” nir.

¹⁶ Chaynu nitin yaçharmi chay Israelmanta karguyjunkunaqa, samana diyapi chaykunata ruraraqna mana allintachu tukuyan nir, Jestusta aypananllapapaqna ikimpi puriranllapa.

¹⁷ Chaymi Jesusqa, paykunataqa niran:

—Taytaymi chay diyakunapimapis yanapakun. Chaymi nuqapis chayllata rurani.

¹⁸ Chaynu nitinmi, ashwan llallin tukur Jestusaga wanuchinayaranllapa Israelmanta karguyjunkunaqa. Chaqa Jesusqa paykunapaqqa samana diyata mana rispitaq yupayshi tukuyaran. Chaynulla Dyus yupayshi tukuyaran, “Dyusqa nuqapa Taytay” nirqa.

Dyuspa Wamranqami Taytanwan mantakun

¹⁹ Chaynu karguyjunkuna wanuchinayan nir yačarmi, Jesusqa niranpis: “Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspa Wamranqami mana pay munashanullatachu rurán. Ashwanmi Taytan imatači rurayashanta rikarqa, chaylata rurán. Chayraykumi Taytan tukuy imata ruratinga Wamranpis chaylata rurán.

²⁰ Chaqa Taytan Wamranta kusata munashanraykumi, tukuy imata rurashantapis rikachin. Chaymi ashwan mas imakunata Wamranwan ruratin rikarmi, qamkunaqa kusalata dispantakankillapa.

²¹ Chaynulla imanuchi Taytanqa, wanushakunata kawsachimur bidanta qun, chaynullami Wamranpis wanushakunata kawsachimur bidanta qun mayqantapis munashantaqa.

²² Chaqa manami Taytanqa runakunata payllaqa rikar yačharqa kastiganchu. Ashwanmi Wamrantana pudirta qusha tukuyta allita rikar yačhar kastigananpaqqa.

²³ Chaynuqami rurasha Taytanta yupayllana Wamrantapis rispitar kasunanllapapaq. Chaqa mayqanpis Dyuspa Wamranta mana kasurqami, Taytan kačhamusha chaytapis mana kasuyanllapachu.

²⁴ “Chiqaptami nishaykillapapis: Mayqanpis nuqa nishayta kasur, chay mayqanči kačhamasha chaypi kriyiqqa, tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaynuqami manana tukuy tyimpupaq kastigakanqanachu. Chaqa tukuy tyimpupaq kastigakar wanunanmantaqami, nuqata kasumashanrayku, tukuy tyimpupaq kawsananpaq nikasha.

²⁵ Chiqapta nishaykillapapis: Čhamunqanami uk ura, Dyuspa Wamranta tukuyta kasunanllapapaq. Piru chay uraqami čhamushana. Chayraykumi mayqanpis kananlla Dyuspa Wamran nishanta uyakur, kriyiqkunaqa wanushanmanta kawsamuq yupayna tukuy tyimpupaq kawsanqallapa.

²⁶ Chaqa imanuchi Taytanmaqa paylla kawsan chaynullami Wamrantapis nisha paylla kawsananpaq.

²⁷ Chaynulla Dyusmanta Shamuq Runa kashanraykumi, paylla nisha tukuy runakunata rikar yačhananpaqmapis.

²⁸ “Piru chaynu nishutiyllapaqa amami kusalata yarpupakunkillapachu. Chaqa chay ura čhamutingami, chiqapta wanushakunapis tukuy nishanta uyapar,

²⁹ pampakashanmanta kawsamunqallapa. Chaymi allinkunalata rurasha karqa, kawsamunqallapa tukuy tyimpupaq kawsananpaqna. Nataq mana allinkunata rurasha kar-shuyapaqa tukuy tyimpupaq Dyusmanta kastiguta aypananllapapaqna kawsamunqallapa”.

Imanumi yačhanchik Jesús mantakun nirqa

³⁰ Jesusqami niranpis:

“Nuqa munashayllamantaqami mana imatapis ruranichu. Ashwanmi Taytay Dyus nimasha katin, mayqan imanukunin karanlata rikar yačhani. Manami munashaynullata ruraytachu munani, ashwanmi Taytay Dyus kačhamasha chay pay munashannulata rurani imatapis.

³¹ Chaqa nuqa munashayllamanta imatapis rimatiyqa, rimashayqa mana sirbiyanmanchu.

³² Piru kanmi uk, nuqa imanukunin nir chiqapta rimaqqa. Chaymi allita yačhani, payqa chiqapta rimaqqa, qamkuna allita intrakanaykillapapaq nirqa.

³³ “Qamkunami uk kutiqa kačhakuraykillapa Juanta, nuqapaq tapunanllapapaq. Piru Juanta taputinllapa tukuy nishanqami chiqap karan.

³⁴ Nishaykillapapis: Nuqaqami Dyusmanta kani pay chaynu munasha katin, mana runakuna munashanraykuchu. Piru chaynuqami nishunillapa: Juan rimashankunaqami kriyir washakanaykillapapaq karan nir yaçhanaykillapapaq.

³⁵ Chaqa Juan yaçhachikushanqami uk lampara ratakuq yupay karan. Chaymi, qamkunaq chaynu shumaqta yaçhachikutinqa, uk ratulapaq aligriyar uyakuraykillapa.

³⁶ “Piru qamkuna chiqapta nuqapaq intrakanaykillapapaqqami, Juan nishanmanmatapis kan uk. Chayqami Taytay imakunataçhi ruranaypaq nimashankuna. Chaymi ashwan Taytay munashannulla rurashaykuna ima allita intrachikun, nuqaqa chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa.

³⁷ Chaynulla Taytay kaçhamasha chayqa nuqapaq rimaran ima. Piru qamkunaqami rimatinmapis mana uyapashaykillapa chaynulla nuqa yupayqa mana rikashaykillapalamapischu.

³⁸ Chaynulla qamkunaqami Dyus nishankunamatapis mana intrakankillapachu, chay mayqançhi kaçhamusha kaqpa Wamranpi mana kriyishaykillaparayku.

³⁹ “Qamkunaqami, kutir kutir Tayta Dyus nitin iskribikashankunata liyinkillapa, chaynuqa tukuy tyimpupaqna kawsashaqllapa nir yarpur. Piru chaynu iskribikashakuna nuqapaq rimatin liyirmapis,

⁴⁰ nuqapiqa mana kriyinyankillapachu, tukuy tyimpuna kawsanaykillapapaqqa.

⁴¹ “Piru, manami runakunaraq nuqata alabamanantachu ministini.

⁴² Chaqa, qamkunapaqqami allita yaçhani, Dyusta mana munankillapachu nirmapis.

⁴³ Nuqata Taytay Dyus kaçhamatin shamutiyqa, mana kasumar mana kriyimanankillapachu. Nataq ashwan uk runa paypa yarpuyinllamanta shamusha katin-shuyapaqa alabar kasuyankimanllapana.

⁴⁴ Qamkunaqa, ¿imanunari kriyimankillapa? Chaqa qamkunaqami uknikillapa alabashunanllapalata munankillapa. Chaynu karmi Taytay Dyus qamkunata alabashunanllapataqa mana munankillapachu.

⁴⁵ “Qamkunaqa amami yarpunkillapachu Taytaya naypanpiqa nuqa uchachashuyashaqllapa nirqa. Ashwanmi Moisespi, kusalata kunfyakayankillapa chay paymi uchachashuyanqallapa.

⁴⁶ Piru chiqapta Moisespi kriyirqa, nuqapipis kriyinkimanllapa. Chaqa Moisesqami iskribirqa nuqapaq intrachikuran.

⁴⁷ Chaynu Moisesi iskribishankunapi mana kriyirqa, ¿imanunari kriyinkillapa nuqa willashutiylapamaqa?” nir.

6

*Jesusmi sinku mil runakunata qararan
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)*

¹ Chaymantami Jesusqa riran Galilea quçhapa uklawn manyanman. Chay quçhallami shutiqipis, Tiberias quçha.

² Chaynu ritinmi, kusala achka runakuna pullanqa riranllapa. Chaqa paykunaqa rikasha karanllapa, Jesús qishaqkunata allicher ima achka mi-lagrukunata rurashanta.

³ Chaymantaqa Jesusqa yaçhakuqninkunawan uk sirkaman iqar taranllapa.

⁴ Piru chay diyamantaqa manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanpis.

⁵ Chaymanta Jesusqa sirkapi tayar chapakurqa, kusala achka runakuna paypa ikinta shamushata rikar, yaĉhakuqnin Felipita niran:

—¿Maypitaq kay kwichka achka runakunapaqqa, rantiyanchikllapa mikuytaqa?

⁶ Piru chaynuqami Jesusqa Felipitaqa tapuran, mabir imaninqashi nir. Chaqa payqami allita yaĉhayaranna imanuy chay runakunata qarananpaq nirmapis.

⁷ Chaynu taputinmi, Felipitaqa niran:

—Michka dusyintus dinaryu qillaywan tantata rantishamapis, manami piti pitila mikunanllapapaqmapis aypayanqachu nir.

⁸ Chaymantaqa, chay yaĉhakuqnin Simón Pedrupa uknin Andresqa, niran:

⁹—Kaypimi uk wamritu purichiyun sibadamanta sinku tantitawan ishka piskadituta. Piru chaysituqa, ¿imanunari aypanqa kwichka achka runakunapaqqa? nir.

¹⁰ Chaynu nitinmi, Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran:

—Willayllapa, tukuyla tanqallapa nir.

Chaymi chaypi kusala qiwa katin, tukuyla chaypi samaranllapa. Chaqa chaypi kaqkunagami, ullqkunala sinku milma (5,000) kasha kanqallapa.

¹¹ Chaymanta Jesusqa, chay tantitakunata aypar payji nir. Taytan Dyusman mañakurqa, yaĉhakuqninkunata aypachitin, paykunana tukuyla chaypi taqkunataqa aypachiranllapa. Chaynullami chay piskaditukunatapis aypachikutinllapa munashanllapata mikuranllapa.

¹² Chaynu mikur tiqlatinllapanaqa, Jesusqa yaĉhakuqninkunata niran:

—Mikuy subrashankunataqa tantayllapa ama yanqalla qischakananpaqchu nir.

¹³ Chaymi paykuna tantarqa dusi kanastata untachiranllapa, chay sibadamanta sinku tantita pakikar subrashankunataqa.

¹⁴ Chaynu Jesús milagruta ruratin rikarmi, runakunaqa niyaranllapa:

—Chiqaptami kay runaqa, Dyuspa rimaqnin kay pachaman shamunanpaq karan chay nir.

¹⁵ Piru Jesusqami kwintata qukaran, chay runakunagashi amalas apar mantaqninllapapaqna numranayan nir. Chayta yaĉharmi, qashan riran uk kusala atun sirkapa ananman, paylana kananpaq.

Jesusmi yakupa ananta puriran

(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Chaymanta limpu amsayatinnapaq, Jesuspa yaĉhakuqninkunapaq chay unaq sirkamanta ishkimur atun quĉhaman ĉhamuranllapa.

¹⁷ Chaymi uk yaku karruman iqaranllapa, chay yakullata rir waklaw chimpa Capernaumman ĉhananllapapaq. Piru chay uras limpu limpu tuta-pashana katinmapis, manaraqmi Jesusqa unaq sirkamantaqa tikrakamushachu karan.

¹⁸ Chaynu riyatinllapami, chay atun quĉhaqa alliplata wakmanta kaymanta maqchikaq qallariran, kusala jwirtu wayra shamushanrayku.

¹⁹ Chaymanta imanullapis sinkuta, manaqachu saysi kilumitrutana risha karllapaqa, Jestusta rikaranllapa yakupa ananllata rir paykunaman shipchaqtana. Chaymi paykunaqa kusallata manchakuranllapa.

²⁰ Jesusqami niran:

—¡Nuqami kani! ¡Amami manchakuyllapachu! nir.

²¹ Chaynu nitinmi, yaĉhakuqninkunapaq yaku karruman kusa aligrila iqachiranllapa. Chaymi ashwan daslana chay riyashanllapa pachamanqa ĉharanllapa.

Jesustami runakuna maskaranllapa

²² Chaymanta allaqninga, chay atun quĉhapa ukław manyanpi runakuna kidasha kaqkunaqa kusalata Jesuspaq chapakuranllapa. Chaqa quya-pachami Jesuspa yaĉhakuqninkunataqa rikayatinllapa chay uklayla yaku karru chaypi kaqpi paykunala riranllapa. Chaymi yaĉharanllapa Jesusqa mana yaĉhakuqninkunawanqa rishachu nir.

²³ Piru chaynu chapakunanllapakamanqami, wakin yaku karrukunapis ĉhamuranllapana chay pwiblu Tiberias shutiqpi, Jesús Taytan Dyusta payji nir, tantitata runakunata qarasha karan, chay lugarpa yatanman.

²⁴ Chaymi runakunaqa, Jesusta chaynulla yaĉhakuqninkunata mana chaypi tarirqa, chay yaku karrukunaman iqar riranllapa Capernaumman, Jesusta maskaq.

Jesumi tantita kawsachikuqqa

²⁵ Chaynu rir, chay atun quĉhapa ukław manyanman ĉhar, Jesusta tarirqa tapuranllapa:

—Yaĉhachikuq Taytituy, ĉimurastaq kaymanqa ĉhamushayki? nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—ĉhiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay tiqlanaykillapakaman mikushaykillaparaykula maskamayankillapa. Manami chay milagrukunata rurashayta intrakashaykillaparaykuchu maskamayankillapa.

²⁷ Amami chay tukukaq mikuylapaq yarpurchu puriyllapa. Ashwanmi chay mikuy mana tukukaq, tukuy tyimpu kawsachikuqlapina yarpuyllapa. Chaymi Dyusmanta Shamuq Runaqa, mana tukukaq mikunaykillapatana qushunqallapa. Chaqa Taytan Dyusmi chaynu kananpaqqa nisha.

²⁸ Chaymi, Jesustaqa tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ĉimatataq rurayashaqllapa, Dyus munashanta ruranayllapapaqqa? nir.

²⁹ Jesusqa, niran:

—Dyusqami munayan chay mayqantaĉhi pay kaĉhamusha chay paylapi kriyinaqkillapalata nir.

³⁰ Chaynu nitinpi, qashan tapuranllapa:

—ĉima milagruta ruratki rikartaq, kriyishuymantllapa, ĉhiqapta Dyusmanta shamushayki nirqa? ĉChaqa imakunataq ruranki?

³¹ Unay rukunchikllapakunamaqami chunllaq lugarpi 'maná' shutiq mikuyta mikur kawsaranllapa, imanučhi Dyus nitin iskribikashanpi nishanulla. Chaqa niqmi: 'Paymi unaq syilumanta tantitata quran mikunanllapa-paq' nir.

³² Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—ĉhiqaptami nishaykillapa: Chay mikuytaqami unaq syilumanta ĉhiqap kawsaq tantitata qarakuq Taytay Dyus qushuranllapa, mana Moiseschu.

³³ Chaqa Dyus chay tantitata qarakuqashanmi, syilumanta shamushana. Chaymi mayqanpis chay tantitata mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa nir.

³⁴ Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Taytituy, chay tantitataqa tukuy tyimpu qaramastuyllapari, nir.

³⁵ Jesusqa niran:

—Nuqami, kawsachikuq tantitaqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyir nuqalapina kunfyakaqqa, manana mallaqnanqa chaynulla yakunan-qalamapischu.

³⁶ Piru nishushayllapanullami, qamkunaqa imata ruratiy rikarmapis mana kriyimankillapachu.

37 Chaqa Taytay Dyus akrashankunaqami nuqaman shamunllapa. Chaymi mayqanpis nuqaman shamuqtaqa mana itakurchu pullakushaq.

38 “Nuqaqami syilumanta, Taytay Dyus kaçhamatin shamusha kani, mana munashayllata ruranaypaqchu. Ashwan shamusha kani, Taytay Dyus munashankunalata ruranaypaq.

39 Chaqa Taytay Dyus, pay akrar qumashankunataqa mana chinqachinaytachu munan. Chaymi ashwan jwisyu diya çhamutinga, wanushakunamatapis kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

40 Chaqa Taytay Dyusqami munan, mayqanpis nuqata rikamar kriyiqkunaqa tukuy tyimpupaqna kawsananllapata. Chaymi tukuy nuqapi kriyir wanutinmapis, maydiya jwisyu diya çhamutinga kawsachimushaq tukuy tyimpupaqna” nir.

41 Chaynu Jesús nitinmi, chay Israelmanta karguyjun runakunaqa piñakur rimapakuq qallariranllapa. Chaqa Jesusqa kaynu nisha karan: “Nuqami chay chiqap tantita unaq syilumanta shamusha chayqa” kani nir.

42 Chaymi paykunaqa niranllapa:

—¿Manachu kay runaqa, Josipa Wamran Jesús? Nuqanchikkunami riqsinchikllapa taytanta mamanmatapis. Piru çimapaqtaq, unaq syilumanta shamusha kani, nisan?

43 Chaymi Jesusqa paykunataqa, niran:

—Amana yanqalla piñakur rimapakuyllapanachu.

44 Taytay mana akrashankunaqami, mana nuqamanqa imanupis shamunqallapachu. Mayqanpis nuqapi kriyiqkunataqami jwisyu diyapiqa kawsachishaq tukuy tyimpupaqna.

45 Chaqa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunapimi nin: ‘Dyusmi tukuyta allita intrachinqa’ nir. Chayraykumi, Taytay Dyus nishankunata yakur kasuqkunaqa, nuqamanna shamunqallapa.

46 “Manami mayqanpis Taytay Dyustaqa rikashachu. Nataq Dyusmanta shamusha chaylami allita riqsin.

47 Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi allita kriyiqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

48 Chaqa nuqami kawsachikuq tantitaqa kani.

49 Chay unay rukuykillapakuna chunllaq lugarpi ‘maná’ shutiq mikuyta mikurmapis, wanuranllapa.

50 Piru nuqaqami willashuyanillapa chay tantita syilumanta shamusha chaypaq. Chaymi mayqanpis chayta mikuqqa manana maydiyapis wanunqanachu.

51 Nuqami chay kawsaq tantita syilumanta shamusha chayqa kani. Chaymi mayqanpis chay tantitita mikuqqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Piru chay tantitaqami nuqapa kwirpuylla. Chaymi kwirpuytaqa qukuyani tukuyta runakunata washarna, tukuy tyimpu kawsachinaypaq” nir.

52 Chaynu Jesús nitinmi Israelmanta karguyjunkunaqa paykunapura kusata willanakuq qallariranllapa:

“¿Imanutaq paypa kwirpunllataqa qaramayashunllapaqa?” nir.

53 Chaymi Jesusqa paykunata niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna, Dyusmanta Shamuq Runapa kwirpunta mana mikur chaynulla yawarninta mana upyarqa, Dyuspaqqa wanusha yupayna kankillapa.

54 Nataq nuqapi kriyir chay kwirpuyta mikuq, yawarniyta upyaqkunashuypaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqa. Chaymi jwisyu diyapiqa, kawsachishaq wanusha katinmapis.

⁵⁵ Chaqa kwirpuywan yawarniyumi chiqapta kawsachikun. Chayna, manana mallaqnanqallapa, yakunanqallapalamanapischu.

⁵⁶ Chaymi kwirpuyta mikuq, yawarniyta upyaqkunaqa, nuqapa pullay katin, nuqapis pullan kashaq.

⁵⁷ “Tukuy tyimpupaq kawsaq Taytaymi kaçhamasha. Chaymi kawsani Taytay munashanta ruranaypaq. Chaynullami mayqanpis mikumaqqa, nuqarayku kawsanqallapa.

⁵⁸ Kananmi willashuyanillapa unaq syilumanta shamusha tantitapaq. Chay tantitaqami, mana unay rukuykillapakuna chunllaq lugarpi ‘maná’ shutiq mikuyta mikuranllapa chaynuchu. Chaqa paykunaqa chay ‘maná’ shutiq mikuyta mikurmapis, wanuranllapa. Piru syilumanta chay tantitata mikuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa” nir.

⁵⁹ Jesusqami tukuy kaykunataqa Capernaumpi tantakananllapa wasipi tantakasha katinllapa yaçhachikuran.

Jesús nishankunami tukuy tyimpupaq kawsachikun

⁶⁰ Jesús chaynu yaçhachikutin uyaparllapami paypi achka kriyiqkunaqa, kaynu niranllapa:

—Kay niyashankunataqa manakish rurayashunllapachuqa. ¿Pitaq chaqa kasuyanqaga? nir.

⁶¹ Chaynu yarpupakuyanllapa nir kwintata qukarmi, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Chay yaçhachikushaychu, mana allinta yarpuchishuyanllapa?

⁶² Piru Dyusmanta Shamuq Runa rikayatkillapa, unay kashanllaman tikrakatinga, çimaniyankillapataq kanqa?

⁶³ Tayta Dyuspa Ispiritunmi tukuy tyimpupaq kawsachikuqqa. Chaqa mayqan runapismi mana chaynu kawsachikuytaqa puytinchu. Chayraykumi nuqa nishushayllapaqa kawsachikuq kar, kriyitkillapaqa tukuy tyimpupaqna kawsachishunqallapa.

⁶⁴ Piru chaynu katinmapis qamkunamanta wakinnikillapaqami mana kriyimanllaparaqchu.

Jesusqami chaynuqa niran, chaqa payqami unaymanta-pacha, mayqankunami mana kriyinqallapachu, chaynulla mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaçhashanrayku.

⁶⁵ Jesusqami niranpis:

—Chayraykumi nishurayllapapis: Mayqanta Taytay mana akrasha katinqa, manami nuqapi kriyiytaqa puytinchu nir.

⁶⁶ Chaynu Jesús nitinmi, chaymanta-pacha achka runakuna ashur, manana paywanchu puriranllapa.

⁶⁷ Chaymantami, Jesusqa dusi yaçhakuqninkunataqa tapuran:

—¿Qamkunapischu nuqamanta ashur rinayankillapana? nir.

⁶⁸ Chaymi Simón Pedruqa niran:

—Piru Taytituy, çmayqanmannari rishaqllapa? Chaqa qam nishaykiku-naqami chiqapta tukuy tyimpupaq kawsachikun.

⁶⁹ Nuqakunaqami qampi kriyishana kanillapa. Chaymi yaçhanillapa, qamqa Dyuspa Åkrashan kusala Allin Wamran kanki, nir.

⁷⁰ Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunataqa dusikillapata akrashurayllapa? Piru qamkunamanta ukqami, dyablupa yarpuyinwan kashanrayku, dyablu.

⁷¹ Chaynu nirqami, Jesusqa chay Simón Iscariotipa wamran Judaspaq, niran. Chaqa chay paymi dusi yaçhakuqninkunamanta karmapis, Jesustaqa kuntrankunaman qukunanpaq karan.

7

Jesuspá ukninkunámi paypi mana kriyiranllapachu

¹ Chaymantami Jesusqa yaĉhachikur tukuy Galileapa lugarninkunapi puriran. Chaqa, payqami mana Judeapi kaytaqa munaranchu, Israelmanta karguyjunkuna wanuchinanllapapaq maskashanllaparayku.

² Piru chay Israel runakunapa uk fyistan Enramada * shutiĉ chay shipchamuyatinnaqa,

³ Jesuspá ukninkunáqa kaynu niran:

—Ama kaypi kidarchu, riy Judeaman. Wakpi, kriyiqkunapis rikananpaq gam tukuy ima rurashaykikunata.

⁴ Chaqa, mayqanpis riqsikayta munáqgami imatapis mana pakapllaqa ruranchu. Chayraykumí kay rurashaykikunataqa tukuy pa naypanpina ruray nir.

⁵ Chaynumi paykunáqa niranllapa, ukninkuna karmapis mana kriyishanllaparayku.

⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—Manami tukuy imata ruranaypaq uraqa ĉhamusharaqchu. Piru gamkunapaq-shuyapaqami, ima uraspis kusala allin.

⁷ Kay pachamanta kaqkunáqa, mana ĉhiqnishuyta puytinllapachu gamkunataqa. Piru nuqata-shuyapaqa ĉhiqnimanllapa, kusala mana allin rurashanllapakunata willar rikachishayrayku.

⁸ Riyllapa gamkunala fyistamanqa. Nuqa-shuyapaqa manaraq rishaqchu. Chaqa manaraqmi tukuy imata ruranaypaq uraqa ĉhamushachu nir.

⁹ Chaynu nirmi, payqa Galileallapi kidaran.

Jesumi Enramada fyistapi

¹⁰ Chaymanta ukninkuna ritinnaqa, Jesuspis riran fyistamanqa. Piru, manami mayqanpis yaĉhatinchu, uyarala riran.

¹¹ Nataq chay Israelmanta karguyjunkunáqa, fyistapiqa kusata maskarayanllapa Jestusaqa. Chaymi niyaranllapa:

—¿Maypitaq kanqa chay runaqa? nir.

¹² Chay runakunamanta wakinkunami kusalata rimayaqllapa Jesupaqqa. Ukkunami niyaqllapa: “Kusa allin runami” nir. Nataq ukkunashuyapaqa niyaqllapa: “Manami, ashwan runakunata llullachin” nir.

¹³ Piru pakakuqnulami rimaqllapa paypaqqa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku.

¹⁴ Fyista qallarishanmanta lamtarpina katinga, Dyusta adurananllapa wasiman Jesusqa yaykur, qallariran yaĉhachikuq.

¹⁵ Chaymi, chay Israelmanta karguyjunkunáqa kusa dispantakashalla ninakuyaqllapa: “¿Imanutaq kayqa kusalata yaĉhan mana maydiyapis istudyasha karqa?” nir.

¹⁶ Jesusqami paykunataqa niran:

—Kay yaĉhayashayqami mana nuqapachu, ashwanmi chay mayqanĉhi kaĉhamasha chaypa.

¹⁷ Chaymi mayqanpis Dyus munashanta ruranáqqa, yaĉhayta puytinga kay yaĉhachikuyashayqa, Dyusmanta manaqachu nuqallamanta nirmapis.

* 7:2 Enramada fyistataqami chay Israelmanta kaqkuna ruraqllapa kusichankunata tukchishana kar. Chaymi chay diyakunapiqa achka chukllitakunata qirupa yurankunawan ruraqllapa, unay rukunllapakuna Egiptumanta llushimushanta yarpunanllapapaq nir. Kaypaq masta intrakanarqa rikashunllapa Levítico 23.33-43.

18 Chaqa mayqanpismi payllamanta rimaqqa, runakuna alabananlapaq rimanllapa. Piru, chay kaçhamuran chayta alabananllapapaq rimaqqami, karanlata riman. Chaynulla, paypiqa mana ima mana allinkunaqa kanchu.

19 “¿Manachu Moisés, Dyus mantakushanta qushuranllapa? Piru manami mayqankillapalapis kumplinkillapachu. Chayraykumi wanuchimanayankillapa”.

20 Piru, runakunaqami niranllapa:

—¿Qamqami dyablupa yarpuyinwan kanki! ¿Pitaq wanuchishunayan? nir.

21 Jesusqa niran:

—Tukuyla qamkunaqami chay samana diyapi uk milagruta rurashaylapaq kusalata yarpupakur dispantakankillapa.

22 Piru Moisesmi, qamkunata nishuranllapa chay siñal kustumrita ruraskinaykillapapaq, michka mana paypa mantakuynin katinmapis. Chaqa chay siñal kustumriqami unay rukuykillapakunamanta karan. Chaymi qamkunamaqa michka samana diyapimapis chay kustumritaqa rurankillapa.

23 Chaynu qamkuna Moisés mantakushannulla kumplinaykillapapaq nir samana diyapimapis uk ullqu wamrituwan chay siñal kustumrita rurarqa, çimapaqtaq nuqa uk runapa tukuy kwirpunta samana diyapi allichashaypaq piñakunkillapa?

24 Chayraykumi manaraq allita yaçharqa ama uktaqa kusalata uchachayllaparaqchu. Ashwanmi allita yaçhar, ima niytapis puytinkillapa nir.

Jesusmi riman maymantami payqa nir

25 Jerusalén pwiblupi taqkunamanta wakinmi kaynu nir tapukayaqllapa:

“¿Manachu kayta maskayanllapa wanuchinanllapapaq?

26 Chaypi wakmaqa tukuypa naypanpi rimayan. Piru manami mayqanpis willayanchu. Wak karguyjunkunapisçhi ¿Dyuspa Akrashan Cristun wak runaqa nir kriyishanllaparayku mana willanllapachu?

27 Nataq nuqanchikkuna-shuypaqami yaçhanchikllapa maymantami kay runaqa nirmapis. Chaqa chiqap Dyuspa Akrashan Cristun shamutinqa, mana mayqanpis yaçhanqachu maymantami shamun nirmapis”.

28 Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuyarqa, kusa jwirtita kaynu niran:

“¿Chayqaçhi qamkunaqa riqsimayankillapaqa maymantami kani nirmapis! Piru manami nuqa munashaynullachu shamusha kani. Ashwanmi uk kaçhamasha katin shamusha kani. Payqami kusa allinla, chaynulla imatapis karanta ima rurán. Chaynu katinmi qamkunaqa mana riqsinkillapachu.

29 Nataq nuqa-shuypaqami allita riqsini paymanta shamushayrayku. Chaqa paymi kay pachamanqa kaçhamasha” nir.

30 Chaynu nitinmi, aypar wanuchinaranllapa. Piru manami mayqanlapis puytiranllapachu. Chaqa manaraqmi wanunanpaq urachu karan.

31 Nataq kusala achkami wakinkunaqa kriyiranllapa paypiqa. Chaymi kaynu niyaranllapa:

—¿Dyuspa Akrashan Cristun shamurqachu, kay runa mana ruraypaq imakunata, milagrakunata rurayashanmantaqa masta rurayanqa? nir.

Fariseukunami kaçhakuran Jesusta aypananllapapaq

32 Fariseukunami, wakin runakuna Jesupaq rimaqta uyaparanllapa. Chaymi, paykunaqa kurakunapa mantaqninkunata, Dyusta adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunata kaçharanllapa, Jesusta aypananllapapaq.

33 Piru Jesusqa niran:

—Qamkunawanqami mana unaylatanachu kashaq. Chaymi ashwan tikrakashaqna chay mayqanchi kaçhamaran chayman.

³⁴ Chaynami qamkunaqa kusalata maskamarpis mana tarimankilla-pachu. Chaqa manami chay kayashaymanqa riyta puytinkillapachu nir.

³⁵ Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, paynin paynin kaynu ninakuqlapa: “¿Maymantaq kayqa riyança, nuqanchikkuna mana tarina-paqqa? ¿Manaqa riyança Israelmanta runakuna uklaw pachakunapi shikwakasha tan chaykunaman, chaypina mana Israelmanta kaqkunata yaçhachiq?

³⁶ ¿Ima nishaq nirtaq niyanqa: ‘Qamkunaqami maskamarpis mana tari-mankillapachu’, ‘Chaqa nuqa kayashaymanqa mana puytinkillapachu riyta’ nirqa?”

Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamur upyanqa

³⁷ Chay fyista tukukanan diyami † kusala mas allin karan. Chaymi Jesusqa chay diyapi sharir kusa jwirtita kaynu niran:

“Mayqan yakunaqqa, nuqaman shamunqa. Chaymi kriyirqa yakuta upyaq yupayna kanqa,

³⁸ Dyus nitin iskribikashanpi nishannulla. Chaqa ninmi: Mayqanpis nuqapi kriyiqpa yarpuyninpiqami riyu yaku riq yupay kanqa nir”.

³⁹ Chaynu nirqami Jesusqa yaçhachikuyaran, paypi kriyiqkunaqashi Dyuspa Santu Ispiritunwana kanqallapa nir. Piru Jesús manaraq wanur kawsamusha katinmi, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa manaraq kriyiqkunawanchu karan.

Runakunami ukmanta ukmanta yarpur chiqanchanakuranllapa

⁴⁰ Chaymantami wakin runakuna Jesús nishanta uyaparqa, kaynu ni-yaranllapa:

—Chiqaptami kay runaqa Dyuspa uk rimaqnin shamunanpaq karan chay, nir.

⁴¹ Ukkunaqa niqllapa:

—Kaymi Dyuspa Akrashan Cristun nir.

Piru ukkunaqa niqllapa:

—¡Manami! Chaqa Dyuspa Akrashan Cristunqami mana Galileamantachu kayta puytin.

⁴² Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Dyuspa Akrashan Cristun-qashi unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta kanqa. Chayshi David yupaylla Belén pwiblumanta kanqa’ nir.

⁴³ Chaynu nir Jesuspa ukmanta ukmanta yarpurmi tukuylla runakuna limpu chiqanchanakuranllapa.

⁴⁴ Chaynullami Dyusta adurananllapa wasipi wakin kuytakuqkunaqa, ay-par prisunayaqllapa. Piru manami mayqanpis chaynuqa ruraranllapachu.

Karguyjunkunami Jesuspi mana kriyiranllapachu

⁴⁵ Chaymantami Dyusta adurananllapa wasipi kuytakuqkunaqa, tikrakar riranllapa fariseo runakuna, kurakunapa mantaqninkuna kayashanllapa-man. Chaymi tapuranllapa:

—¿Imapaqtaq mana apamushaykillapa? nir.

⁴⁶ Paykunaqa niranllapa:

† **7:37** Chay fyista tukukay diyapi kustumrinllapa katin, kurakunala yakuta altarman içhaq. Chayta ruraran yarpunanllapapaq Dyus rumimanta yakuta unay rukunkunata upyachir kawsachisha kaq chayta. Chaymi Jesusqa niran “Mayqan yakunaqqa nuqaman shamur upyanqa” nirqa, payna chay yaku kawsachikuq yupay kar.

—Mana mayqanpis chay runa yupay kusa shumaqtaqa rimashachu nir.

⁴⁷ Chaymi, chay fariseo runakunaqa, niranllapa:

—¿Qamkunapischu dijakatkillapa llullachishushallapa?

⁴⁸ Manaqachu ¿paypi mayqannin mantaqninchikllapa, manaqa wakin fariseo masinchikkunapis 'Dyuspa Akrashan Cristun' nir kriyishallapa?

⁴⁹ Piru, chay runakuna Dyus nitin Moisés mantakushankunata mana intrakarmi, Jesustaqa 'Dyuspa Akrashan Cristun' ninllapa. Chayraykumi Dyus paykunataqa kastiganqa.

⁵⁰ Chaymi fariseo runakunamanta Nicodemo, uk tuta Jesusta rikaq risha karan chayqa, niran:

⁵¹ —Nuqanchikkunapaq Dyus unay mantakushanpimi nin: Manashi mayqan runatapis ima niytapis puytinchikchu, puntata paypaq mana imata rurasha nir yaçhar, uyapasha ima karqa.

⁵² Chaynu nitinmi, wakinkunaqa niranllapa:

—¿Qampischu Galileamanta kanki? Dyus nitin iskribikashakunatami allita liyiy. Chaynumi yaçhanki Galileamantaqa Dyuspa uk rimaqninga mana kayta puytinchu nir.

⁵³ Chaymantami wasinman riranllapana. †

8

Jesusta uchachanaranllapa

¹ Nataq Jesusqami Olivos sirkaman riran.

² Allaqmanta achkiyatinnaqa qashan riran Dyusta adurananllapa wasiman. Chaypimi runakuna payman qimikatin, chaylapi tar yaçhachikuq qallariran.

³ Chaymi chaymanqa, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, fariseo runakunaqa uk warmi ukwan ukwan punuqta tarishanllapata aparlanllapa. Chaymantami chay warmitaqa tukuyqa çhaypinpi shachir,

⁴ Jesustaqa niranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, kay warmimi runan kaqta ingañar, uk runawan punuqta tarisha kanillapa.

⁵ Chaqa Dyus nitin Moisés iskribishanpimi nin: Waknu tukuq warmitaqashi rumillawan sitar wanuchiypaq. ¿Qam-shuypaqa ima ninkitaq? nir.

⁶ Paykunaqami chaynuqa tapuranllapa Jesús ima mana allinta rimatinqa, chaylapaqa uchachananllapapaq. Piru Jesusqa piratar didunwan pachapi iskribiq çhurakaran.

⁷ Chaymanta mas tapuyatinllapami, Jesusqa das sharir niran:

—Qamkunamanta mayqannikillapa mana uchayjun kaqmi naypaqtaqa sitanqa nir.

⁸ Chaynu nirqami, qashan piratar iskribiq çhurakaran pachapiqa.

⁹ Chaynu nitin uyaparmi, kusa uchayjun kashanllaparayku pingakur ukninpis ukninpis chay runakunaqa riq qallariranllapa. Ashwanmi chay puntata riqkunaqa mas rukukaqkuna karan. Chaynumi tukuyta ritinnaqa chay warmiq paylana kidasha karan. Chaymi Jesusqa,

¹⁰ piratayashanmanta alsakamur tapuran:

—Mamitay, ¿maypitaq chay runakuna uchachashuqkunaqa? ¿Manachu mayqanninpis sitashuran? nir.

¹¹ Warmisitaqa niran:

—Manami Taytituy.

Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqapismi mana sitashaykichu. Ashwanmi kananqa rikuyna. Piru amanami uchakunkinachu nir.

Jesusmi tukuypa achkirachikuqnin

¹² Chaymantami Jesusqa qashanpis runakunata willaq qallariran kaynu nir:

—Nuqami tukuypa achkirachikuqnin kani. Chaymi mayqanpis nuqata kasumaqqa, achkiraqlapina kawsanqa. Chaynuqami manana maydiyapis tutaparaqpinachu kawsanqallapa.

¹³ Chaynu Jesús nitinmi, fariseo runakunaqa niran:

—Qamqami chaynuqa qamllapaq rimayanki. Chaymi chay rimashaykiqa mana imapaqpis sirbinchu nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Nuqa rimashayqami chiqap, michka nuqallapaq rimatiymapis. Chaqa, nuqami yaçhani maymanta shamusha kani, maymanmi riyani nirmapis. Nataq qamkuna-shuypaqa mana yaçhankillapachu nuqapaqqa, maymantami kani, maymanmi riyani nirmapis.

¹⁵ Qamkunami runakuna munashannulla rikar uchachamankillapa. Nataq nuqa-shuypaqami mana mayqantapis uchachanichu yanqa illaq-mantaqa.

¹⁶ Piru mayqanta allita rikar yaçharqami, Dyus munashannulla chiqapta rikar yaçhashaq. Chaqa manari nuqalachu chaytaqa rurashaq. Ashwanmi Taytay Dyus nuqata kaçhamaqwan pulla runakunataqa allita rikar yaçhashaqllapa.

¹⁷ Chaqa Moisés qamkunapaq mantakushanpimi kaynu nin: ‘Imapaqpis ishkey tistigukuna chayllata rimatinshi ima nishanllapapis sirbin’ nir.

¹⁸ Chaynu katinmi, nuqapis nuqallapaq rimarqa, uk tistigu kani. Chaynulla Taytay kaçhamasha chay paypis, nuqapaq rimarqa paypis uk tistigu. Chaymi chay rimashaykunapaqqa, ishkey tistigukunana kanillapa Taytaywanqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi tapuranllapa:

—¿Maypitaq Taytaykiqa? nir.

Jesusqa niran:

—Qamkunaqami mana riqsimankillapachu. Chaynulla Taytaytapis mana riqsinkillapachu. Chaqa nuqata riqsimayarllapaqa, Taytaytapis riqsiyanmanllapa nir.

²⁰ Tukuy kaykunataqami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi yaçhachikuran, chay ufrindata çhurananllapa kajunkuna tanan kwartupi. Piru, manami mayqanpis paytaqa ayparanllapachu. Chaqa manaraqmi chaynu kananpaq uraqa çhamusharaqchu karan.

Nuqa rishaymanqa mana riyta puytinkillapachu

²¹ Chaymantami Jesusqa qashan paykunataqa niran:

—Nuqaqami riyantina. Chaynu ritiymi qamkunaqa maskamankillapa. Piru manami tarimankillapanachu. Chaymi chay uchaykillapallawanna tukuy tyimpupaq wanunkillapa. Chaqa nuqa rishaymanqami qamkunaqa mana riyta puytinkillapachu nir.

²² Chaymi Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—¿Wakqa paylla wanuyta munarchu imataq nimayanchikllapa pay riyashanmanqa mana riyta puytishunllapachu, nirqa? nir.

²³ Chaymi Jesusqa niranpis:

—Qamkunaqami kaymanta kankillapa. Nataq nuqaqami unaq syillumanta kani. Chaynulla qamkunaqami kay pachapi, Dyusta mana riqsikunamanta kankillapa. Nataq nuqaqa mana kay pachamantachu kani.

²⁴ Chayraykumi nishurayllapa uchaykillaparayku wanunkillapa nirqa. Chaqa nuqata 'Pimi kani' nir, mana kriymarllapaqa, uchaykillaparayku wanunkillapa tukuy tyimpupaqna nir.

²⁵ Chaynu nitinmi, tapuranllapa:

—¿Pitaq qamqa kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Nuqaqami puntamanta-pacha willashushallapana kani.

²⁶ Nuqapami kan achka qamkunapaq rimanaypaq, imanumi kankillapa nir rikar yaçhashushallapana kar. Nuqa willashushayllapaqami chiqap. Chaqa nuqata kaçhamasha chayqami, chiqapta riman. Chaymi nuqa willashushayllapaqa, chaylla chay kaçhamasha nishanwanqa nir.

²⁷ Piru paykunaqami, mana intrakaranllapachu Taytan Dyuspaq chaynu parlatinllapamapis.

²⁸ Chayraykumi Jesusqa niran:

—Qamkunaqa, Dyusmanta Shamuq Runata unaqman alsaraq, riqsinkillapa Dyusmanta shamusha kasha nirqa. Chaynullami yaçhankillapa manami imatapis nuqallaqa ruranchu nir. Ashwanmi rimani Taytay Dyus yaçhachimashanlata.

²⁹ Chaqa nuqata kaçhamaq Taytayqami, nuqawan. Chaymi, mana nuqalataqa dijamashachu. Chaqa nuqaqami pay munashannulata rurani nir.

³⁰ Chaynu Jesús nitinmi, kusa achka runakuna kriyiranllapa paypiqa.

Kriyiqkunaqami manana dyablupa sirbiqninnachu

³¹ Jesusmi chay Israelmanta runakuna paypi kriyishakunataqa kaynu niran:

—Qamkuna, nuqa nishaykunapi kriyishaykillapanulla kawsarqami, chiqap yaçhakuqniykunana kankillapa.

³² Chaynulla chay chiqap kaqtana riqsinkillapa. Chaymi ashwan chay chiqap kaqqa tukuy imamanta washashunqallapa.

³³ Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunaqami unay rukuyllapa Abrahampa ayllunmanta kanillapa. Chaynu karmi mana mayqanpa sirbiqninlamapischu kasha kanillapa. Piru, çimapaqtaq qamqa ninki tukuy imamanta washakankillapa nirqa?

³⁴ Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy uchakuqkunaqami chay uchapaqa sirbikuqninna.

³⁵ Chaqa uk sirbikuqmaqa uk wasipiqa mana tukuy tyimpupaqqa kidayta puytinchu. Piru chay wasimanta kaqpa wamran-shuyapaqami, tukuy tyimpupaqna wasinpiqa kidan.

³⁶ Chaynullami Dyuspa Wamran tukuy imamanta washashutinllapaqa, chiqaptana washakasha kankillapa.

³⁷ Nuqaqami yaçhani qamkunaqa Abrahampa ayllunmanta kankillapa nirmapis. Piru, qamkunami nuqa nishushayllapata mana kasunashaykillaparayku wanuchimanayankillapa.

³⁸ Chaqa nuqami, Taytay willamashanta, rikachimashanta qamkunataqa willashunillapa. Piru qamkuna-shuyapaqami chay uk taytaykillapa nishanta uyar, munashanlata rurankillapa nir.

39 Chaymi, paykunaqa niranllapa:

—¡Taytayllapaqami rukuyllapa Abraham karan!

Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—Qamkuna chiqapta Abrahampa wamrankuna karqa, pay rurashanku-nallata rurayankimanllapa.

40 Piru qamkunaqami manana imanutaq Abraham allinlata ruraq chay-nunachu kawsankillapa. Chaymi ashwan nuqa, Dyus willamashanta karanta willashutiylapamapis qamkunaqa wanuchimanayankillapa.

41 Chaynuqami qamkunaqa chay uk taytaykillapa munashannullata ru-rayankillapa nir.

Chaynu Jesús nitinmi, paykunaqa niranllapa:

—Manami mayqanpa jwira wamranchu kanillapa. Nuqakunaqami uk Taytayjunla kanillapa. ¡Payqami Taytayllapa Dyus! nir.

42 Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—Chiqapta Taytay Dyus, taytaykillapa katinga, nuqata munamayanki-manllapa. Chaqa nuqaqami kaypi kani Dyusmanta shamushayrayku. Manami munashayllamantachu shamusha kani. Ashwanmi Taytay Dyus kaçhamasha kay pachaman shamunaypaqqa.

43 ¿Imapaqtaq qamkunaqa mana intrakayta puytinkillapa nuqa willashutiylapaqa? Piru qamkunaqami rimashayta mana uyakunashaykil-laparayku, mana intrakankillapachu.

44 Qamkunapa taytaykillapaqami dyablu. Chaymi, paypa kaqninkuna kar munashanlata rurankillapa. Chaqa dyablugaami gallarishanmantapacha wanuchikuq karan. Chaynulla chay chiqap kaqpi kayta mana puytis-hanrayku, mana imalatapis karantaqa rimanchu. Chaymi imata rimarpis tukuyta llullakurla riman. Chaynu kashanraykumi tukuy llulla rimaqpaqa taytan.

45 “Piru nuqa karanta rimatiymapis, qamkunaqa mana kriyimankilla-pachu.

46 Mabir ¿mayqannikillapataq nuqata qamqa uchayjun kanki nimayta puytinkillapa? Nuqa karanlata rimatiyqa, ¿imapaqtaq mana kriyimankil-lapa?

47 Chaqa Dyusmanta kaqkunaqami, Dyus rimashankunata uyakur ka-sunllapa. Piru qamkunaqami mana Dyusmanta kashaykillaparayku, mana uyakunankillapalamapischu”.

Cristuqami Abrahammantaqa naypaqllata karanna

48 Chaymantaga chay Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Qamqami chay Samariamanta runa, chaynulla dyablupa yarpuynin-wan kanki nirqa, manami pantarchu karanta willashuyanillapa.

49 Jesusqa niran:

—Manami ima dyablupa yarpuyninwanmapischu kani. Ashwanmi tukuy imatapis rurani Taytayta rispitar kasushayrayku. Nataq qamkuna-shuypaqami mana kasumankillapachu.

50 Piru nuqaqa manami alabamanaykillapataqa ministinichu. Ashwan Taytaymi chaynu kanantaqa munan. Chaqa Paymi tukuyta allita rikar yaçhanqa.

51 Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqa rimashayta chiqapta kasur kawsaqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir.

52 Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Kanan-shuypaqami chiqaptana yaçhanillapa qamqa chiqapta dyablupa yarpuyninwan kanki nirqa. Chaqa Abraham, chaynulla Dyuspa wakin rimaqninkunapismi wanuranllapa. Nataq qam-shuypaqa ninki: ‘Nuqa

rimashayta kasuqkunaqami mana wanurchu tukuy tyimpupaqna kawsan-qallapa' nir.

⁵³ ¿Manaqachu qamqa taytayllapa Abrahammanta mas kanki? Paymi wanuran. Chaynulla Dyuspa rimaqninkunapismi wanuranllapa. ¿Imanu runa kaytataq qamqa munanki? nir.

⁵⁴ Jesusqa niran:

—Nuqalla alabakanaypaq rimayatiyqami, chay rimashayqa mana ima-paqpis sirbinmanchu. Nataq chay alabamaq chayqami Taytay, chay mayqantaçi qamkuna Dyusniy niyashaykillapalla.

⁵⁵ Piru qamkunaqami mana paytaqa riqsinkillapachu. Nataq nuqa-shuypaqa allita riqsini. Piru imanupi paytaqa mana riqsinichu niyar-shuypaqami, nuqapis kusala llulla kayman qamkuna yupaylla. Chaqa chaynu chiqapta riqsiq karmi, pay rimashankunata intrakar kasur ima kawsani.

⁵⁶ Nataq unay rukuykillapa Abrahamqami nuqa imanu shamunaypaq nir rikananpaq kar, rikashanrayku kusalata aligriyaran nir.

⁵⁷ Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa, Jesustaqa kaynu niran-llapa:

—Manami sinkwinta añuyjunlamapischu kanki. ¿Piru ninki Abrahamta rikasha kani nir?

⁵⁸ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Nuqaqami Abraham manaraq kayatin, karayllana nir.

⁵⁹ Chaynu nitinga, Israelmanta karguyjunkunaqa rumikunata ayparanllapa Jesusta sitananllapapaq. Piru payqami runakunapa rurinta pakakuqnulla Dyusta adurananllapa wasimantaqa llugshiran.

9

Jesusmi syigu nasisha runata allicharan

¹ Chaymanta uk lugarta pasayarnaqa, Jesusqa rikaran uk runa nashanmanta-pacha syigu kaqta.

² Chaymi yaçhakuqninkunaqa Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, çimaraykutaq kay runaqa syigu nasisha kasha kanqa, taytankunapa uchanraykuchu, manaqachu paypa uchanrayku?

³ Chaynu taputinllapami, Jesusqa niran:

—Manami paypa uchanrayku, chaynulla taytankunapa uchanraykuchu chaynuqa nasisha. Ashwanmi chaynuqa nasisha karan pay alliyatin rikar, Tayta Dyuspaq allita yaçhananllapapaq.

⁴ Chayraykumi achkilla katinraq chay kaçhamasha kaqpa trabajuntaqa rurashunllapa. Chaqa tutapananpaq urami çhamunqana. Chaynu tutapatin-qami manana mayqanpis trabajanqanachu.

⁵ Chaqa nuqa kay pachapi karllaraqmi, tukuypa achkirachikuqnin kani nir.

⁶ Chaynu nirnaqami Jesusqa pachaman tuqakur, tuqayninwan lluchkitata rurar, chay syigupa nawinta

⁷ salar kaynu niran:

—Rir paqakuy Siloé shutiq quçhapi. (Siloimi, rimayninchikpiqa munan niyta 'Kaçhamusha' nir).

Chaymi chay syiguqa rir paqakurqa, rikakurna tikrakamuran.

⁸ Piru paytaqami chay yatanpi tagkuna, chaynulla wakinkunapis unaylla rikasha karanllapa limusnata mañakur taqta. Chaymi chay runakunaqa

kaynu ninakuqllapa: “¿Manachu kay runaqa limusnata mañakur taq chay?” nir.

⁹ Ukkunaqa niyaqllapa: “Chiqaptami pay” nir.

Ukkuna-shuypaqa niyaqllapa: “Manami paychu. Michka kusa paynu karmapis” nir.

Piru chay alliyasha runaqami niyaq: “Ari, nuqami kani” nir.

¹⁰ Chaymi tapuranllapa:

—¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinki? nir.

¹¹ Chay alliyasha chayqa, niran:

—Chay runa Jesús shutiqmi pachalapi tuqayninwan lluchkitata rurar, nawiya salar nimiran: ‘Rir chay qucha Siloé shutiqpi paqakuy’ nir. Chaynu nimatin paqakurmi, rikakuyta puytirayna.

¹² Chaymi qashan tapuranllapa kaynu nir:

—¿Maypitaq chay runaqa?

Payqami niran:

—Manami yaçhanichu nir.

Fariseukunami syigu alliyashata tapuranllapa

¹³⁻¹⁴ Jesusqami samana diyapi lluchkitata rurar, chay syigu runata allichashanqa karan. Chaymi, unay syigu kasha runataqa aparanllapa fariseukunaman.

¹⁵ Chaymantami, paykunaqa tapuranllapa:

—¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytinkina? nir.

Payqami niran:

—Nawiyta lluchkitawan salatin, rur paqakushaymanta-pachami kananqa rikakunina.

¹⁶ Wakin fariseo runakunaqami niranllapa:

—Chayta rurashaqami mana Dyusmanta Shamuq Runachu kanqa. Chaqa manari samana diyamatapis kwintachayanchu nir.

Piru ukkunaqami niyaqllapa:

—¿Uk runa uchayjungami chay mana ruraypaq milagrukunataqa mana rurayta puytinmanchu?

Chaynu ukmanta ukmanta rimarmi, mana chayllatanachu yarpuyaql-lapa.

¹⁷ Chaymi qashan kaynu nir tapuranllapa chay unay syigu karan chay runataqa:

—Kanan rikakunaykipaq allichashushanraykuqa, ¿imaninkitaq paypaqqa?

Payqa niran:

—Nuqami nini, Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

¹⁸ Piru Israelmanta karguyjunkunaqami mana kriyinaranllapachu chiqap syigu kasha kanqa nirqa. Chaymi, taytankunata qayachimuranllapa.

¹⁹ Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

—¿Kayqachu wamraykillapa? ¿Manachu qamkunaqa niraykillapa syigu nasiran nir? ¿Imanutaq kananqa rikakuyta puytin? nir.

²⁰ Chaynu taputinllapami, taytankunaqa niranllapa:

—Yaçhanillapami payqa wamrayllapa syigu nasisha karan chay nir.

²¹ Piru manami yaçhanillapachu imanumi kananqa rikakuyta puytinna, chaynulla mayqanmi allichasha nirmapis. Dijur payta tapuyllapa willashunqallapa. Chaqa paypismi byiju runana nir.

²² Chaynuqami taytankunaqa rimaranllapa manchakushanllaparayku. Chaqa Israelmanta karguyjunkunaqami parlasha karanllapa, mayqanpis Jesusta Dyuspa Akrashan Cristun nir kriyiqtaqa chay tantakanallapa wasimanta itakunanllapapaq nir.

²³ Chayraykumi, taytankunaqa kaynu niranllapa: “Dijur payta tapuyllapa. Chaqa payqami byiju runana” nirqa.

²⁴ Chaymantami chay Israelmanta karguyjunkunaqa, qashan chay syigu alliyashataqa, qayamur tapuranllapa:

—Chiqapta Dyuspa naypanpi jurar willamayllapa. Chaqa nuqakunaqami yaçhanillapa chay allichashusha runaqami kusala uchayjun nir.

²⁵ Chaynu taputinllapami, payqa niran:

—Nuqaqami mana yaçhanichu uchayjun mana uchayjun nirmapis. Nataq nuqaqami yaçhani syigu karay, piru kananqami rikakunina nir.

²⁶ Chaynu nitinmi, qashan tapuranllapa:

—¿Imanutaq rurashuran? ¿Imataq ruraran rikakunaykipaqqa? nir.

²⁷ Payqa niran:

—Willashurayllapanami, ¿manachu intrakankillapa? ¿Imapaqtaq qashan willashunayta munankillapa? ¿Manaqachu qamkunapis paypa yaçhakuqninna kanayankillapa? nir.

²⁸ Chaynu nitinmi, kusata musyar niranllapa:

—Qamqami chay runapa yaçhakuqninna kanki. Nataq nuqakuna-shuypaqa Moisespa yaçhakuqnin kanillapa.

²⁹ Chaqa allitami yaçhanillapa, Dyusmi Moiestaq willaran nir. Piru chay runapaq-shuypaqami mana yaçhanillapachu maymantami rikarimusha nirmapis.

³⁰ Chaynu nitinllapami, chay runaqa niran:

—¿Imanutaq kayqa kanqa! Qamkunaqa mana yaçhankillapachu maymantami chay runaqa nirmapis. Piru nuqata-shuypaqami syigu kashaymanta allichamashana.

³¹ Allita yaçhashanchikllapanu, uk uchasapataqami Dyusqa michka mañakutinmapis mana uyapanchu. Ashwanmi paylata sirbir, munashanta ruraqkunalatami uyapan.

³² Manami maydiyapis uyashanchikllapachu, uk runa nasishanmantapacha syigu kaqta uk runa allichasha nirqa.

³³ Chaqa chay runa, Dyusmanta mana shamusha karqa, manami imatapis rurayta puytiyanmanchu nir.

³⁴ Chaynu nitinmi, niranllapa:

—Qam kusala uchayjun nasisha karmapischu, ¿nuqakunata yaçhachimanayankillapa? nir.

Chaynu nirmi, chay tantakananllapa wasimantaqa itakuranllapana.

Mana kriyiqkunaqami syigu yarpuyinpiqa

³⁵ Chaymantami Jesusqa yaçharan chay tantakananllapa wasimanta itakushallapa chay syigu kayar alliyasha runataqa nir. Chaymi, payta tarirqa Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamqachu kriyinki Dyusmanta Shamuq Runapiqa? * nir.

³⁶ Chaymi chay runituqa niran:

—Taytuy, mayqantaq payqa willamay, nuqa kriyinaypaq nir.

³⁷ Jesusqa niran:

—Rikashaykinami. Nuqami kani. Nuqallawanmi parlayanki nir.

³⁸ Chaymantami chay runaqa, Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—Kriyini qampi Taytituy nir.

³⁹ Chaymantami Jesusqa niran:

* 9:35 Wakin iskribikashakunapimi nin “¿Qamqachu Dyuspa Wamranpiqa kriyinki?” nir.

—Nuqami kay pachaman shamusha kani tukuyta allita rikar yaçhanaypaq. Chaynulla syigukunaqa rikakunanpaq. Nataq chay rikakuqkuna-shuypaqa amana rikakunanpaqnachu nir.

⁴⁰ Chaynu Jesús nitinmi, wakin fariseo runakuna chaypi kar, uyakuqkunaqa niranllapa:

—¿Nuqakunapischu syigukuna kanillapa? nir.

⁴¹ Jesusqa niran:

—Qamkuna syigukuna karllapaqa, manami uchayjunchu kankimanllapa. Piru rikakuni nishaykillaparayku, ashwan uchayjun kankillapa nir.

10

Uk michikuqmi uyshankunawan

¹ Jesusqami niranpis:

“Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis uyshakunapa chikrunman mana punkunta yaykur uklawta yaykuqgami, upallala suwakuqkuna, imanul-lapis amalas suwakuqkuna ima.

² Piru chikrunman chay punkunlata yaykuq-shuypaqami, chay uyshakuna-paqa michikuqnin kar kuytan.

³ Chaymi, punkupi kuytakuqqa punkuta kiçhatin, chay michikuqqa uyshankunataqa shutinllapi qayatin, rimayninlamanta riqsin. Chaynumi uyshankunataqa chikrunmanta llugshichinna.

⁴ Chaymanta tukuynin uyshankuna llugshitinnaqa, michikuqninga nay-panta rin. Nataq chay uyshankuna-shuypaqa ikinlata rin. Chaqa rimaynin-lamantari riqsin michikuqnintaqa.

⁵ Piru, mayqan mana riqshishaipa ikintaqami mana rinchu. Ashwanmi paymantaqa alsakan. Chaqa manari riqsinchu rimayninlamatapis”.

⁶ Chaynu nir Jesús kay kumparasyunwan willatinmapismi, chay uyakuqkunaqa mana intrakaranllapachu ima nishaq nirmi chaynu niyan nirmapis.

Jesusmi chiqap michikuqqa

⁷ Chaymantami Jesusqa qashan kaynu niran:

“Chiqaptami nishaykillapa: Nuqami chay uyshakuna chikrunman yayku-nan punku kani.

⁸ Piru tukuy nuqamanta naypaqta shamukunaqami upallala suwakuqkuna, chaynulla imanul-lapis amalas suwakuqkuna ima karanllapa. Chaymi, chay uyshitaykunaqa mana kasuranllapachu paykunataqa.

⁹ Nishushayllapanu, nuqami chay chikrunpa punkunqa kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku chay punkuta yaykuqqa washakashana kanqa. Chaynuqami, imanutaq uk uyshamaqa chikrunman yaykur, llugshimur, rir kusala shumaq qiwata tarin, chaynuna kanqa.

¹⁰ “Suwakuqkunaqami shamun suwakuq, wanuchikuq, pantachikuq ima. Piru nuqa-shuypaqami shamusha kani, nuqapi kriyiqkunata bidanta qutiy kusa achkata kusichakuq yupay kusa aligrila tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

¹¹ Nuqami uyshakunapa chiqap michiqninga kani. Chaqa chay chiqap michikuqgami uyshankunata washananrayku wanunmapis.

¹² Piru wakin michikuqkunaqami qillayta ganananlapaq michikunllapa. Chaynu karmi kusala atun surru shamuqta rikarqa, uyshakunamatapis dijar alsakan mana washarlamapischu. Chaqa chiqaptaqari chay uyshaku-napaqa mana chiqap michikuqninchu. Chaynulla chay uyshakunapis mana

paypachu. Chaymi chay atun surru, uyshakunata aypaq shamutingqa, uyshakunaqa wakta kayta shikwakar rinllapa.

¹³ Chaynumi chay michikuq qillaylapaq yarpur michikuqqa alsakan. Chaqa qillaylapaqri yarpur, uyshakunata-shuypaqa mana kwintachanchu.

¹⁴⁻¹⁵ “Piru nuqa-shuypaqami uyshakunapa chiqap michikuqnin kani. Chaymi, imanutaq Taytayqa nuqata riqsiman chaynullami nuqapis paytaqa riqsini. Chaynulla uyshaykunatapis riqsitiy, paykunapis riqsimanllapa. Chayraykumi uyshaykunata washanayraykuqa wanushaq ima.

¹⁶ Uklawpipismi kan uyshaykunaqa. Piru paykunaqami mana chay chikrullamantachu. Chaymi paykunatapis kaymanna apamushaq. Chaynuqami paykunapis nuqatana kasumatinga tukuyta uk chikrulamanta yupayna kanqallapa. Chaymi ashwan uk michikuqniyjunlana kanqallapa tukuyta.

¹⁷ “Taytaymi nuqataqa kusalata munaman. Chaqa uyshaykunaraykumi wanur, chaymanta kawsamushaq.

¹⁸ Piru manami mayqan runa wanunaypaq nishanraykuchu wanuyani. Ashwanmi nuqalla chaynu pasanapaqqa yarpusha kani. Chaqa nuqaqami wanur chaymanta qashan kawsamunaypaqna kani. Chaynu ruranaypaqmi Taytayqa nimasha” nir.

¹⁹ Tukuy chaykunata Jesús rimatinmi, chay Israelmanta karguyjunku-naqa, qashan ukmanta ukmanta yarpupakur chiqanchanakuranllapa.

²⁰ Piru paykunamanta achkami niyanllapa:

—¿Imapaqta waktaqa kasuyankillapa? Wakqami dyablupa yarpuyinwan kar yaruyasha, nir.

²¹ Nataq ukkunaqa niyaqllapa:

—Mayqanpis dyablupa yarpuyinwan karqa, manami waknuqa rimayanmanchu. ¿Manaqachu uk dyablupis allichayta puytinman syigukunata? nir.

Israelmanta karguyjunkunami Jesusta musyaranllapa

²² Jerusalén pwiblpimi unayqa, Israel runakuna Dyusta adurananllapa wasita kamkachir, qasay tyimpupi Dyusman mañakuranllapa paypaqna kananpaq nir. Chaymi chayta yarpur añu añu chay qasay tyimpullapi fyistata ruraqllapa.

²³ Chay diyakunami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasipi, Salomonpa kurridurnin niqlapa chaypi puriyatin,

²⁴ Israelmanta karguyjunkunaqa paypa ridurninman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—¿Maydiyakamantaq willamayankillapaqa mayqanmi kanki nirqa? Chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, kananlla willamayllapana nir.

²⁵ Jesusqa niran:

—Willashurayllapami qamkunataqa. Piru manami kriyimaraykillapachu. Chaqa Taytay nimashannulla imatapis ruraraqami, allitana intrachishunillapa mayqanmi kani nirmapis.

²⁶ Piru qamkunaqami mana kriyinkillapachu, mana uyshaykunapa wakinnin kashaykillaparayku.

²⁷ Chaqa uyshaykunaqami rimanaylamanta riqsimar, pullayna rinllapa. Chaynullami nuqapis paykunata riqsini.

²⁸ Chaymi paykunataqa mana tukukaq tukuy tyimpu kawsaytana qushaq. Chaynuqami manana mayqanpis kitamanqachu.

²⁹ Chaqa Taytay tukuyamanta kusalata puytiqmi uyshitaykunataqa qumasha. Chaymi Taytay akrashantaqa mana mayqanpis kitayta puytingachu.

30 Taytaywan nuqaqami, ukla kanillapa nir.

31 Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa qashan rumikunata ayparanllapa sitananllapapaq.

32 Piru Jesusqa niran:

—Taytaypa pudirninwanmi kusala achka allin imakunata naypaykillapapi rurasha kani. ¿Chay mayqayninpaqtaq sitamanayankillapa? nir.

33 Chaynu Jesús nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Manami allinkunata rurashaykipaqchu sitashuyanillapa. Ashwanmi sitashuyanillapa Tayta Dyuspaq kusala mana allinta rimashaykirayku. Chaqa runala karmapismi ‘Nuqaqa Dyuswanqa chaylla kani’ nirqa Dyusnu tukuyanki nir.

34 Jesusqa paykunata niran:

—Dyus nitinmi, qamkunapaq kaynu nir iskribiran: ‘Nuqami nini dyuskuna kankillapa’ nir.

35 Allita yačhashanchikllapanu chay iskribikashakunaqami chiqap. Chaqa Tayta Dyusqami paylla, paypa rimayninta intrakaqkunataqa, ‘dyuskuna kankillapa’ niran.

36 Piru nuqamataqami Taytay Dyusqa paylla akrar kay pachaman kačhamaran. Chaynu kar nuqaqa Dyuspa Wamran kani nishushayllapapaqqa, çimapaqtaq Dyuspaqqa mana allintachu rimanki ninkillapapaq?

37 Taytay rurashankunata mana ruratiyqa, amari kriyimayllapachu.

38 Piru Taytaypa ruranankunata ruratiy mana nuqata kriymarllapamapis, chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa, allita yačhanaykillapapaq Taytaywan nuqaqa chaylla kanillapa nir.

39 Chaynu Jesús nitinmi, qashan paykunaqa ayparanllapa. Piru Jesusqami alsakar riran.

40 Chaymantami Jesús tikrarak rir, riyu Jordanpa chimpanman çhar chaypi kidaran, chay maypiçhi Shutichikuq Juan unay shutichikuq chaypi.

41 Piru chaymanpismi, kusa achka runakuna rikaq rirllapa, kaynu niyaql-lapa:

—Shutichikuq Juan mana milagruta rurar imapis, kay runapaq nishanqami, chiqap kasha nir.

42 Chaymi chay lugarkunapiqa, achka kriyiranllapa Jesuspiga.

11

Lazarumi wanuranna

1 Karanmi uk qishaq runa Lázaro shutiq. Payqami Mariapa, Martapa pwiblun Betaniamanta karan. Piru kay ishkay warmikunaqami Lazarupaqa ukninkuna karan.

2 Kay Lazarupa uknin Mariami Jesuspa çhakinman mishki mutkiypaqla yakituta ičhar, aqchanwan chakichisha karan.

3 Kay ishkay warmikunami, uknin Lázaro qishaq katin, kaçhakuranllapa Jesusta kaynu nir willananllapapaq:

—Taytituy, kusala munashayki amiguykimi qishaq nir.

4 Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

—Manami chay nanaywanqa wanunqachu. Ashwanmi chayqa chaynuqa pasayan imanumi Taytay Dyus, chaynulla Wamranpis kusala pudirniyun nir yačhar alabananllapapaq.

5 Piru Jesusqa, Martawan Mariata chaynulla Lazaruta michka kusata munaq karmapismi, mana chay diyaqa rirancho.

⁶ Chaymi ashwan Lázaro qishaq nitinllapamapis, ish kay diya mastaraq kidaran chay maypiçhi karan chay lugarpiqa.

⁷ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunata kaynu niran:

—Rishunllapa qashan Judea lugarman nir.

⁸ Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Yaçhachikuq Taytituy, manami maychu chay Israelmanta karguyjunkuna rumikunawan sitar wanuchishuyta kamashanllapaqa. Chaynumapischu, çqashan chay lugarman rinayanki?

⁹ Piru Jesusqa niran:

—çManachu dusi urayjun uk diyaqa? Chaynu katinga, mayqanpis unaq purirqa mana trumpisan, kay pachapi tukuyta achkirachikuqninchikllapa kashanrayku.

¹⁰ Nataq mayqanpis tuta puriqkunaqa trumpisan, achkirachikuqnin mana kashanrayku.

¹¹ Chaynullami niranpis:

—Amigunchik Lazarumi punusha. Chaymi rishaq rikçhachiq nir.

¹² Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Taytituy, punusha karqami intrachimanchik alliyayanqana nir.

¹³ Piru Jesusqami, Lazaruqa punusha niyaran, wanushanrayku. Nataq yaçhakuqninkunaqami yarpuranllapa Lázaro punusha katin waknuqa niyan nir.

¹⁴ Chaynu yarpuyatinllapami, Jesusqa allitana willar niran:

—Lazaruqami wanusha.

¹⁵ Piru nuqa mana chaypi katiy wanushanraykumi kusalata aligriyani. Chaqa chaypiraq imata ruratiypis rikar allitana nuqapi kriyinkillapa. Chaymi ashwan rishunllapa rikaq.

¹⁶ Chaymantami, Tomasta milli niqlapa chayqa, wakin yaçhakuq masinkunataqa niran:

—Rishunllapa nuqanchikkunapis, paywan pulla wanunallapapaq, nir.

Jesusmi wanushamatapis kawsachimun

¹⁷ Chaymanta Jesús çharqa yaçharan Lázaro pampakashanqa kwatru diyana nir.

¹⁸ Betania pwibluqami Jerusalemanta yaqqa kimsa kilumitrupi yupay kashanrayku shipchanlapi karan.

¹⁹ Chaymi Israelmanta kusa achka runakunaqa risha karanllapa Martawan Mariata, watukur kunsulanallapapaq uknin wanushanrayku.

²⁰ Chaymantami Martaqa yaçharan, Jesús shamuyan nir. Chaymi llugshir riran tariq. Nataq María-shuyupaqa wasinlapi kidaran.

²¹ Marta, Jesusta tarirnaqa niran:

—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu.

²² Piru yaçhayani, kananmapis imata mañakutkiqa Dyusqa yanapashunqa nir.

²³ Jesusqa niran:

—Uknikiqami kawsamunqa nir.

²⁴ Martaqa niran:

—Arí, maydiya jwisyu diya çhamutingami, wanushakunawan pulla kawsamuyanqa nir yaçhayani.

²⁵ Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqami tukuyta kawsachiqnin kani. Chaymi mayqanpis nuqapi kriyiqqa miçhka wanusha karmapis kawsamunqa.

²⁶ Nataq mayqanpis kawsayarlla nuqapi kriyiqkuna-shuypaqa, manana tukuy tyimpupaqnaqa wanunqallapanachu. ¿Kriyinkichu chaynu nishutiyqa? nir.

²⁷ Martaqa niran:

—Ari Taytituy. Nuqaqami kriyini qamqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki, Dyuspa Wamran kay pachaman shamunanpaq karan chay, nir.

Jesusmi Lázaro pampakashanpi waqaran

²⁸ Chaynu nirnaqami, Martaqa riran uknin Mariata qayamuq. Chaymi uknintaqa uyarala kaynu nir willaran:

—Yaçhachimaqninchikmi chaypi qayashuyan nir.

²⁹ Chaynu nitinmi, Mariaqa chay kutilla sharir riran Jesustaqa rikaq.

³⁰ Piru Jesusqami, manaraq chay pwiblumanqa yaykusharaqchu karan. Ashwanmi chay maypiçhi Martawan tarinakusha karan, chayllapiraq karan.

³¹ Chaynu María sharir utqaylla ritinga, Israelmanta wakin runakuna kunsulaq çhasha karan chaykunaqa ikinta riranllapa uknin pampakashanman rianqa chaypi waqqaq nir yarpur.

³² Chaymanta María, Jesús kayashanman çharqa, naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—Taytituy, qam kaypi kasha katkiqa, ukniyqa mana wanunantachu nir.

³³ Chaymantami Jesusqa Mariata, chaynulla Israelmanta runakuna Mariata kunsulaq rishakunapis waqaqta rikarqa kusala ukmanta llakiran.

³⁴ Chaymi kaynu nir tapuran:

—¿Maypitaq pamparaykillapa?

Paykunaqa,

—Shamur rikay Taytituy— nitinllapa,

³⁵ Jesusqa waqaran.

³⁶ Chaymi Israelmanta runakunaqa niranllapa:

—¡Rikayllapa alliplatari munayasha!

³⁷ Piru paykunamanta wakinqa, niyaranllapa:

—Kay runa, chay syiguta allichashaqachu ¿mana imallataqa rurayta puytisha kanman, Lázaro ama wanunanpaqqa? nir.

Jesusmi Lazaruta kawsachimuran

³⁸ Chaymantami Jesusqa qashan kusa llakishala, Lázaro pampakashanman qimikaran. Chay Lázaro pampakashanqami uk atun maçhay karan. Nataq chay yaykuna punkunqami kirparayaran uk paltalla rumiwan.

³⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—Ashuchiyllapa kay rumitaqa, nir.

Chaymi wanushapa uknin Martaqa, niran:

—Taytituy, kusatanami asyayanqa. Chaqa kwatru diyanari wanushanqa nir.

⁴⁰ Piru Jesusqa niran:

—¿Manachu nishuray, nuqapi kriyitkiqami Tayta Dyuspa pudirnin mana ruraypaqkunata ruratin rikanki? nir.

⁴¹ Chaynu nitinmi, rumita ashuchiranllapa. Chaymi Jesusqa unaq syiluman chapakur, kaynu niran:

“Taytaq, payji nishuni. Chaqa qamqami uyapamashayki.

⁴² Piru nuqaqami allita yaçhani, qamta mañakushutiyqa imuraspis uyapamanki nir. Chaynuqami nishuni: Kay runakuna uyakuqkunaqa allitana yaçhananllapapaq, qammi kay pachamanqa kaçhamashayki nir”.

43 Chaynu nirqami, kusala jwirtita qayakuran:

—¡Lázaro, llugshimuy! nir.

44 Chaynu nitinmi wanusha karan chayqa llugshimuran, çhakin, makin-mapis raçhpawan watakasha. Chaynulla qaqlanpis raçhpawan pampakasha ima. Chaymi Jesusqa niran:

—Kaçar dijayllapa ringa, nir.

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Tukuy Israelmanta runakuna Mariata yapar rishakuna, Jesús Lazaruta kawsachimutin rikarqa, achka kriyiranllapa.

46 Piru wakinkuna-shuypaqami riranllapa fariseo runakunata willaq, Jesús tukuy imata rurashantaqa.

47 Chaynu willatinllapami chay fariseukuna, kurakunapa mantaqninkunaqa tantakaranllapa chay kusa karguyjunkunaman. Chaymi kaynu niranllapa:

—¿Imatataq rurashunllapa? Chay runaqami ashwan mas milagrukunata rurarna puriyan.

48 Chaqa dijashallapaqami tukuyllana paypi kriyinqallapa. Chaymi ashwan chay Roma pwiblumanta karguyjunkunaqa shamur Dyusta adurananchikllapa wasita, chaynulla tukuyta limpu tukchimachuwannllapa nir.

49 Piru paykunamanta uk runa Caifás shutiqmi, chay añukunapiqa kurakunapa punta mantaqnin karan. Chaymi kaynu niran:

—Qamkunaqa mana imatapis yaçhankillapachu.

50 Chaynulla manami kwintata qukankillapachu. Chaqa chay pwiblunchikllapa tukukanamanta chaynulla tukuylla runakuna wanunanmantaqami uk runa wanunanpaqqa kusala allin nir.

51 Nataq Caifasqami mana pay munashanllamantachu chaynuqa rimaran. Chaqa chay añukunapi kurakunapa mantaqnin katin, Dyus rimachitin, rimaran Jesusqashi wanuyanqa tukuy Israel runakunata washananpaq nir.

52 Piru manami Israel runakunalapaqchu wanunanpaq karan. Ashwanmi payqa Dyuspa tukuy wakin wamrankuna kaqkunapaqpis wanunanpaq karan. Chaynuqami maymanta karmapis uklana kananllapapaq.

53 Chaymi chay diyamanta-pacha, Israelmanta karguyjunkunaqa Jesusta wanuchinanllapapaqna yarpuranllapa.

54 Chayraykumi Israelmanta karguyjunkunapa shutinpiqa, Jesusqa manana puriqchu. Chaynami chay Judeapa pwiblunkunamantaqa llugshir riran uk chunllaq lugarpa shipchanpi uk pwiblu Efraín shutiqmanna. Chaymi chaypina kidaranllapa yaçhakuqninkunawanqa.

55 Manami maychu karan Israelmanta runakunapa Pascua fyistanqa. Chaymi chay diyakunapiqa tukuylla Israel pwiblunkunamanta kusala achka runakuna riyaqllapa Jerusalemman chay shumaqchakananllapa kustumrinta ruraqllapa manaraq fyista qallariyatin.

56 Chaynu Jerusalenpina karqami, kusalata Jesusta maskayaranllapa. Chaymi Dyusta adurananllapa wasipiqa ukninllapa ukninllapa kaynu nir tapunakuyaqllapa: “¿Imatataq yarpunkillapa? ¿Shamuyanqachu fyistamanqa, manaqachu mana?” nir.

57 Nataq, chay fariseukuna, kurakunapa mantaqninkuna-shuypaqqa manatakusha karanllapa, mayqanpis Jesuspaq maypi nir yaçharqa, paykunata willatinllapa aypananllapapaq nir.

12

Jesupsa êhakinmanmi mutkiypaqqa yakituta îcharan (Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Saysi diya, Pascua fyistapaq faltayatinmi, Jesusqa chay kawsachimushan Lázaro tayashan Betaniaman riran.

² Chaypiqami Jesusrayku mikuyta kamkachir, kunachikuranllapa mikunanllapapaq. Chaymi, Martaqa mikuyta misaman aypachikamuyaq. Nataq Lázaro-shuyapaqa misapina Jesuswan pulla mikuyaqllapa.

³ Chaykamanqami, midya butilla kusa karu êhaniyjun mishki mutkiypaqqa nardo shutiq yakituta, Lazarupa uknin Mariaqa apamuran. Chaymi chaywanna Jesupsa êhakinta paqastur, aqchanwan chakichiran. Chaymi, chay wasi kayashanllapamapis kusala shumaq mishkita asyayarna kidaran.

⁴ Chaymantami, yaêhakuqninkunapa uknin [Simonpa wamran] Judas Iscariote, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaq karan chayqa, kaynu niran:

⁵ –Waknu yanqalla îchananmantaga qumashallapa trisyintus dinaryu qilaypaq rantikur, mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

⁶ Piru Judasqami chaynuqa niran, mana chiqapta mana imayjunkunapaq llakishanraykuchu. Ashwanmi chaynuqa niran suwakuq kashanrayku. Chaqa pay chay ufrindata tantananllapa talqitata purichiq karmi, êhuratinllapaqa munashanta aypakuq.

⁷ Chaymi Jesusqa niran:

–Dijay, payqami kusa shumaqtana kwirpuyta kamkachisha wanur pampakanaypaq.

⁸ Chaqa mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa, munashaykillapa ura yanapanaykillapapaqqa. Piru nuqa-shuyapaqami manana pullaykillapanachu kashaq nir.

Lazaruta wanuchiyta yarpuranllapa

⁹ Israelmanta achka runakunami yaêharanllapa, Jesusqa Betaniapi nir. Chaymi riranllapa wakmanqa, Jesusta chaynulla pay kawsachimushan Lazaruta rikaq ima.

¹⁰⁻¹¹ Chaymantami chay kurakunapa mantagninkunaqa Lazarutapis wanuchinanpaq yarpuranllapa. Chaqa Lázaro kawsamushanta rikarmi Israelmanta kusala achka runakuna Jesuspina kriyiqllapa.

Jesusmi Jerusalenman yaykuranna (Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Kusala achka runakunami risha karanllapa Jerusalenman, Pascua fyistapaqqa. Chaymantami allaqnin diyaqa yaêharanllapa Jesusqami fyistaman êhamuyan nir.

¹³ Chaymi paykunaga palmira qirukunata kuchumur, kusa aligrila kaynu nir laqyar riranllapa Jesustaqa tariq:

“¡Biba biba!

¡Kusa alabakashami kanqa

Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuyqa!

Chaynulla ¡kusa alabakashami kanqa Israel pwiblupa gubyirnunqa!” nir.

¹⁴ Chaymantaqami Jesusqa uk burruta tarir anan taran, imanuchi Dyus nitin iskribikashannulla. Chaqa niqmi:

¹⁵ “Amami manchakuychu, Siôn pwiblu.

Chaqa rikay, mantakuqnikimi shamuyan uk burritupa anan tasha” nir.

¹⁶ Piru kaykunapaqqa yaĉhakuqninkunaqa mana intrakaranllaparaqchu. Chaymanta Jesús wanur kawsamutinraqmi, yaĉhakuqninkunaqa intrakaranllapa, pay imanun kananpaqgami, unaylla iskríbikasha kasha nir.

¹⁷ Nataq runakuna, Jesús Lazaruta pampakashanmata kawsachimushanta rikashakunaqa, tukuyлата parlaranllapa.

¹⁸ Chayraykumi runakunaqa riranllapa Jesustaqa tariq. Chaqa yaĉcharanllapari milagrukunata rurashanpaq.

¹⁹ Piru chay fariseo runakuna-shuypaqa paykunapura kaynu ninakuyaranllapa: “Rikashaykillapanu kananqami manana imatapis rurayta puytinchikllapanachu. Chaqa tukuyumi paylapi kriyirna, rinllapa paywanna” nir.

Greciamanta runakunami Jesusta maskaranllapa

²⁰ Jerusalén fyistaman adurakuq rishakunapa rurinpiqami, Greciamanta runakuna karanllapa.

²¹ Chaymi paykunaqa, Galileapa uk pwiblun Betsaida shutiqmanta kaq, Felipiman qimikar kaynu nir rugaranllapa:

—Taytituy, Jesustami rikanayanillapa nir.

²² Chaynu nitinllapami, Felipiqa rir Andresta willar, ishkantinllapa riran Jesusta parlaqqa.

²³ Chaymi Jesusqa niran:

—Ĉamushanami uraqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanutin, Taytay Dyus kawsachimutin, tukuy runakuna rikar yaĉchananllapapaqqa.

²⁴ Chiqaptami nishaykillapa: Trigupa uk murisitun pachaman ratar mana pampakarqami mana puqunqachu. Ashwanmi maydiyapis chay uk murisitula kayanqa. Nataq pampakar-shuypaqa, ashwan winar kusala achkatana puqyanqa.

²⁵ Chaymi nini, mayqanpis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chinqanqallapa. Piru chay mayqanpis kay bidapi nuqapi kriyishanrayku wanuq-shuypaqami, tukuy tyimpupaqna kawsanqa.

²⁶ Chayraykumi mayqanpis sirbimanaqqa, maypi katiypis pullay kar sirbimanaq. Chaynu mayqanpis sirbimatinqami, Taytayqa kusa allinpaqna rigsinqa.

Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa

²⁷ Chaymantaqami Jesusqa niran:

“¡Kananllami kusalata llakini! ¿Imatanari nishaq? ¿Taytay kay qischakanay uramanta washamay, nir? ¡Manami! Chaqa chaypaq-ari shamusha kani.

²⁸ Taytay, runakunata rikachiy, imatapis rurayta puytinki nir alabashunanllapapaq”.

Chaynu Jesús nitingami, unaq syilumanta uk rimay kaynu niyaran: “Qamwanmi rikachishana kani.

Piru qashanmi rikachikushaq, chiqapta imatapis rurayta puytini nir alabamananllapapaq”.

²⁹ Chaymi runakuna chaypi uyakuqkunaqa, niyaranllapa: “Kunya karan” nir. Nataq wakin-shuypaqa niyaranllapa: “Ük angelmi payta willasha” nir.

³⁰ Chaynu niyatinllapami, Jesusqa niran:

—Manami nuqaraykuchu chay rimaytaqa uyapashaykillapa. Ashwanmi chaytaqa uyapashaykillapa qamkuna allita intrakanaykillapapaq, nuqatami Taytayqa willamayaran nir.

³¹ Chaymi kanaanqa ĉamushana uraqa, tukuy kay pachapi kaqkunata allita rikar yaĉchanaypaqqa. Chaymantami Taytay Dyusqa, kay pachapi mantakuqta itakunqa amana mantakunanpaqchu.

³² Piru, nuqata kruspi unaqman alsamatinnllapanaqa, kay pachapi kaqku-naqa nuqapi tukuyla kriyir, tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa.

³³ Chaynu nirqami Jesusqa intrachikuyaran imanumi wanuyanqa nir.

³⁴ Chaynu nitinmi, chay runakunaqa niranllapa:

—Dyus nitin iskribikashankunata liyirmi yaçhasha kanillapa, Dyuspa Akrashan Cristunqashi tukuy tyimpupaq kawsayanqa nir. Piru çimapaqta ninki, Dyusmanta Shamuq Runataqa kruspi unaqman alsakayanqallapa nirqa? Chaynu katinga, çipitaq Dyusmanta Shamuq Runaqa? nir.

³⁵ Chaymi Jesusqa paykunata niran:

—Pullaykillaparaqmi kanqa chay achkirachikuqqa. Piru mananami un-aytanachu pullaykillapaqa kanqa. Chayraykumi kay achkirachikuq kaypi kayashanlla, ama tutaparaqpiqa puriyllapachu. Chaqa mayqanpis tuta-paraqpi puriqqami, mana yaçhanchu maytami riyannirmapis.

³⁶ Chaymi chay achkirachikuq kaypi kashanlla kriyiyllapa paypi. Chaynuqami qamkunapis chay achkirachikuqpaqna kankillapa.

Chaynu nirqami, Jesusqa chay kayashanmantaga rir pakakuranna payku-namantaqa.

Israelmanta runakunami Jesuspi mana kriyinaranllapachu

³⁷ Jesús, Israel runakunapa naypanpi michka mana ruraypaq shumaq imakunata, chaynulla milagrakunata rurasha katinmapis, paykunaqa mana kriyiranllapachu.

³⁸ Piru chaynuqami pasaran, Dyuspa rimaqnin Isaias iskribishannulla kumplanapaq. Chaqa kaynu nirmi iskribisha kayaq:

“Taytituy, çipitaq shumaq rimashanchikpiqa kriyisha?”

çipitaq intrakasha tukuy imata rurayta puytinki nirqa?”

³⁹ Chaynumi, mana imanupis kriyiyta puytiqllapachu. Chaqa Isaiaspismi kaynu nir iskribisha karan:

⁴⁰ “Dyusmi kay runakunapa nawintaqa limpu kirpasha.

Chaynulla mana intrakaqpaq tkrasha.

Chaynuqami rurasha chapakurpis amana rikakunanapaq.

Chaynulla manana intrakananllapapaq.

Chaynu nuqapaq mana intrakar mana kriyitinllapaqami, nuqapis mana allichashaqchu” nir.

⁴¹ Chaynu nirqami Isaiasqa iskribiran, Jesucristo imanu kusa pudirnin-wan mantakuqta rikashanrayku.

⁴² Chaymi Israelmanta kusa achka runakuna, chaynulla wakin karguyjunkunamapis Jesuspiqa kriyiranllapa. Piru chaynu kriyirllapamapis, manami tukuypa naypanpiqa Jesuspaqqa rimaqllapachu, chay fariseo runakunata tantakananllapa wasimanta itakumanmanllapa nir manchakushanllaparayku.

⁴³ Chaynuqami paykunaqa tukuyaranllapa runakuna alabananllapalata munar. Nataq Dyus kusa allinpaq riqsinanta-shuypaqami mana yaqqa kwintachaqlapachu.

Jesús rimashankunata mana kasuqkunaqami kastigakanqallapa

⁴⁴ Chaymantami Jesusqa kusa jwirtita rimar kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapi kriyiqqa, manami nuqalapichu kriyian. Ashwanmi Taytay kaçhamasha chay paypipis kriyianllapa.

⁴⁵ Chaynulla mayqan rikamaqkunapismi, chay kaçhamasha chaytapis rikanqallapa.

⁴⁶ Nuqami achkirachikuq chay kani. Chaymi kay pachamanqa shamusha kani, nuqapi kriyiqkunaqa ama tutaparaqpi kidananllapapaqnachu.

47 “Piru mayqanpis nuqa rimashayta uyakur, mana kasukuqkunataqa, manami nuqachu kastigashaq. Chaqa manami kay pachamanqa runakunata kastiganaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, tukuyta washanaypaq.

48 Chaymi disprisyamar, rimashaykunata mana kasuqkunataqami, jwisyu diya chamutinga Taytay Dyusqa rimashaykunawan rikar kastiganqa.

49 Chaqa manami nuqa munashayllamantachu rimani. Taytaymi kaçhamasha, imata rimanaypaq, yaçhachikunaypaq nirmapis.

50 Chaymi nuqaqa yaçhayani, Taytay mantakushankunata kasur imaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa nir. Chaynumi nuqaqa, tukuy imata Taytay Dyus nimashanlata rimar yaçhachikuni”.

13

Jesusmi yaçhakuqninkunapa çhakinta paqaran

1 Mananami maychu karan Pascua fyistapaqqa. Jesusqa yaçhashana karan, wanur kawsamur syiluman rir Taytanwan qashan tarinakunanpaq uraqami çamushana nir. Piru Jesusqami tukuyta paypi kriyiqkunataqa kusalata munaran. Chaymi wanunanpaqna karmapis ashwan masta paykunataqa munaran.

2 Chaymanta Pascua mikunata mikunanllapapaqna katinllapaqami, Simonpa wamran Judas Iscariotita dyabluqa yarpuchishana karan, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaqqa.

3 Piru Jesuspismi yaçharanllana, Taytan Dyusmanta shamushanrayku qashan payllan tikrayan nir. Chaynullami yaçharanpis Taytanqami tukuy imata pay mantananpaqna nisha nir.

4 Chaynu mikuyatinllapami das sharir, qatakunan raçhpanta lluqshichir uk twayata sinturanpi watakuran.

5 Chaymantami yakuta batyaman itar, yaçhakuqninkunapa çhakinkunata paqar, chay sinturanpi watakushan twayawan çhakichiran.

6 Nataq Simón Pedruqa çhakinta paqananpaqna katinga, Pedruqa niran:

—Taytituy, çqamchu nuqapa çhakiyta paqanayanki?

7 Jesusqa niran:

—Kanan kayta ruratiyqami mana intrakankiraqchu. Piru chaymantaqami intrakankina nir.

8 Pedruqa niran:

—¡Taytituy, michkapis manami çhakiytaqa paqachishaykichu! nir.

Jesusqa niran:

—Mana çhakikita paqatiyqami, mana nuqapa kaqniychu kayanki kanqa, nir.

9 Chaynu nitinmi Simón Pedruqa niran:

—¡Chaynu katinga, Taytituy ama çhakiylatachu paqay! ¡Ashwanmi makiywan umaytapis paqapamay! nir.

10 Piru Jesusqami niran:

—Chayraq intiru kwirpunta paqakushataqami çhakinlatana paqanchik. Chaqa kwirpungami kusala shumaqnari. Chaynumi gamkunapis shumaqna kankillapa. Piru chaynu shumaqqami mana tukuynikillapachu kankillapa.

11 Chaynu, “Manami tukuynikillapachu shumaq kankillapa” nirqami niyaran, mayqanmi kuntrankunaman qukuyanqa nir yaçhasanrayku.

12 Yaĉhakuqñinkunaqa ĉhakinkunata paqarnaqa qatakunan raĉhpanta qatakurna qashan misaman tar, kaynu niran:

“ĀIntrakankillapachu, chaynu ĉhakikillapata paqashaypaqqa?”

13 Qamkunaqami nimankillapa: Mantamaqñiy, Yaĉhachikuq Taytituy nir. Chaynu nirqami ĉiqapta niyankillapa. Chaqa chaynumiri kani.

14-15 Nuqa mantashuqñikillapa, yaĉhachishuqñikillapa karmapismi ĉhakikillapata paqasha kani. Chaymi, nuqa rurashaynulla, qamkunapis uknikillapa uknikillapa ĉhakikillapata paqar sirbinakunkimanllapa.

16 “Āĉiqaptami nishaykillapa: Uk sirbikuqqami mana maschu patrulinmantaqa. Chaynulla chay kaĉhamutin shamupis manami maschu chay kaĉhamuqmantaga nir.

17 Tukuy kay nishushayllapata intrakasha kar, kasur kawsarllapaqami, kusa shumaqna kayankillapa kanqa.

18 “Chaynu nirqami, mana tukuynikillapapaqchu rimayani. Chaqa nuqaqami allita yaĉhayani mayqankunalatami akrasha kani nirmapis. Piru Dyus nitin iskribikashanqami kumplikayta ministiyani. Chaqa niqmi: ‘Nuqawan pulla mikuqmi, kuntrayna tikrakasha’ nir.

19 Kaytami willashunillapa yaĉhaskinaykillapapaqna, maydiya chaynu pasatinqa, kriyinaqkillapapaq mayqanmi nuqaqa kani nirmapis.

20 Āĉiqaptami nishaykillapapis: Nuqa kaĉhashayta shumaqta samachiqqami, nuqata samachimayanqa. Chaynulla, nuqata samachimaqshuypaqa, chay kaĉhamasha chayta samachiyanqa” nir.

Judasmi kuntraykunaman qukumayanqa niran Jesusqa

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

21 Chaynu nir tukchirnaqa, Jesusqa kusalata llakir kaynu niran:

—Āĉiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kuntraykunaman qukumayanqa nir.

22 Chaynu nitinmi yaĉhakuqñinkunaqa uknin uknin kusalata chapanakuyarallapa, mayqanpaqmi rimayan nirmapis mana yaĉharchu.

23 Tukuy yaĉhakuqñinkunamantaqami Jesusqa ukta kusalata munaq. Chaymi mikuyatinllapaqa Jesuspa qichqanlapi tayaran.

24 Chayraykumi chaytaqa, Simón Pedruqa siñalawan willaran Jesusta tapunanpaq, pipaqsni rimayan nir.

25 Chaymi chay yaĉhakuqñinqa Jesusman mas qimikar kaynu nir tapuran:

—Taytituy, ĉpitaq chayqa? nir.

26 Jesusqa niran:

—Mayqantaĉhi, tantata pitir nuyuchir aypachiyani chay paymi nir.

Chaynu nirnaqami tantata pitir nuyuchir, Simonpa wamran Judas Iscariotita aypachiran.

27 Chaynu tantata Judas aypatinla, yarpuyinman Satanaspa yarpuyininqa yaykuran. Chaymi Jesusqa niran:

—Imataĉhi ruranaykipaq yarpushayki chaytaqami, utqar rurayna, nir.

28 Piru chaynu Jesús nitinmapismi, chay misapi mikuqkunaqa mana intrakaranllapachu, imapaqmi chaynu nisha nirmapis.

29 Ashwanmi wakinqa Judas qillayta tantananpaq talqitata purichiq katin kaynuta yarpuranllapa: Pascua fyistapaq imallataqa rantinanpaq, manaqapis mana imayjunkunata imallataqa qunanpaq kanqa nir.

30 Chaymanta Judas tantata mikurnaqa, waqtaman lluqshiranna. Chaqa chay urasqami, tutana karan.

Jesismi mushuq mantakuypaq yaĉhachikuran

³¹ Judas waqtaman llugshishana katinga, Jesusqa niran:

—Kananmi çhamushana uraqa Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamutin, tukuyla rikar alabananllapapaq. Chaynu pasatinmi Taytay Dyuspi alliplata riqsikar alabakanqa.

³² Chaymi, payrayku Tayta Dyus allipta alabakarqa, dasna paypis riqsichikur alabachinqa, paymanta Shamuq Runaqa chiqap paynu nir.

³³ Kusala munashay wamrituykuna, pullaykillapaqa mananami unaylanachu kashaq. Chaymi qamkunaqa maskamankillapa. Piru imanuchi Israelmanta karguyjunkunata willaray, chaynulla qamkunatapis kananqa willashaykillapa: Nuqa rishaymanqami manaraq riyta puytinkillapachu.

³⁴ Chaymi ashwan kay mushuq mantakuyta willashaykillapa ruranaykillapapaq: Uknikillapa uknikillapami llakipanakunkillapa, imanuchi qamkunata llakipashunillapa chaynulla.

³⁵ Chaynu uknikillapa uknikillapa llakipanakutkillapagami, tukuy kwintata qukanqallapa, chiqaptami yaçhakuqniykuna kankillapa, nir.

Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Chaymantami Simón Pedruqa Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—Taytituy, ¿maymantaq riyanki?

Jesusqa niran:

—Imanuchi nishurayllapa chaynullami kananlaqa manaraq nuqa rishaymanqa riyta puytinkichu. Piru chaymantanami rinki nuqa kayashaymanqa nir.

³⁷ Chaymi Pedruqa niran:

—Taytituy, ¿imapaqtaq mana kananla qamwan riyta puytini? ¡Chaqa nuqaqami qamrayku wanuchimanatinllapamapis wanunaypaqqa listuna kani! nir.

³⁸ Chaynu Pedro nitinmi, Jesusqa niran:

—¿Nuqaraykuchu wanunaykipaqmapis listuna kanki? Piru chiqaptami nishayki: Manaraq gallu kantayatinmi, qamqa kimsa kuti ninki: ‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.

14

Jesumi Dyusman nan apamaqninchikqa

¹ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunataqa kaynu niran:

“Qamkunaqa amami yarpupakuyllapachu. Ashwanmi Dyuspi chaynulla nuqalapi kriyir kawsayllapa.

² Chaqa Taytaypa wasinpiqami tanapaqqa kusala achka lugarqa kan. Chaymi nuqaqa willashurayllapa, riyani uk lugarta qamkunapaq kamakachiq nirqa. Manaqa mana imatapis willashunayllapatachu.

³ Chaynu rir lugarta kamkachirnaqa, qashan tikrakamushaq Taytaypa wasinmanna apashunayllapapaq. Chaynuqami chay maypiçi nuqa kayashaypina qamkunapis kankillapa.

⁴ Chaqa qamkunaqami yaçhankillapana maymanmi riyani nir chaynulla nantapismi riqsinkillapana”.

⁵ Chaynu Jesús nitinmi, Tomasqa niran:

—Taytituy, manami yaçhayanillapachu, maymanmi riyanki nirqa. ¿Imanunari chay nantaqa riqsishaqlapa? nir.

⁶ Chaynu Tomás nitinmi, Jesusqa niran:

—Nuqami chay nanqa kani. Chaynullami nuqa chay chiqap kaq, chaynulla kawsachikuqpis kani. Chaymi nuqapi kriyishaykillaparaykula Taytaymanqa chayta puytinkillapa.

⁷ Nuqata riqsimarqami, Taytaytapis riqsinkillapa. Piru kananmantapachami riqsinkillapana. Chaqa rikashaykillapanari nir.

⁸ Chaynu Jesús nitiñmi, Felipis niran:

—Taytituy, rikachimayllapa Taytaykitaga. Chaqa chaynu rikaylatanami ministiyaniillapa nir.

⁹ Jesusqa niran:

—Felipe, kwichka achka tyimpunami pullaykillapa kani. Ima, ¿manaraqchu riqsimanki? Chaqa mayqanpis nuqata rikamaqqami Taytaytapis rikayanna. ¿Imapaqtaq mañamanki, ‘Taytaykita rikachimay’ nirqa?

¹⁰ ¿Manachu kriyinki nuqa Taytaywan chaylla kani, Taytaypis nuqawan chaylla nirqa? Chaymi, tukuy willashushayllapataqa, mana nuqa munashaymantachu willashunillapa. Ashwanmi Taytay nuqawan kar, imatapispay rurachiman.

¹¹ Kriyimayllapari Taytaywanqa chaylla kani, chaynulla Taytaypis nuqawan chaylla nir. Chaynu mana kriyinarqa, chay rurashaykunalapimapis kriyiyllapa.

¹² “Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis nuqapi kriyiqqami nuqa rurashaykunamatapis ruranqa. Chaynullami ashwan mas ukman shumaqkunata ruranqallapa. Chaqa nuqaqami riyantina Taytay kayashanman.

¹³ Chaymi tukuy imatapisp shutiypi mañakutkillapaqa, rurashaq. Chaynuqami, nuqarayku Taytayqa alabakashana kanqa.

¹⁴ Nishushayllapanumi, shutiypi mañakutkillapaqa imatapisp rurashaq nir.

Jesumi amnikuran Santu Ispirituta kaçhamunanpaq

¹⁵ “Chaymi qamkuna munamayarqa, mantakushaykunata intrakar kaskunillapa.

¹⁶⁻¹⁷ Chaynami nuqaqa Taytay Dyusta mañashaq uk Yanapashuqllapata kaçhamunanpaq. Chayqami Chiqap Ispiritu kar, maydiyapis pullaykillapa kananpaq. Piru chaytaqami mana kriyiqkunaga mana aypayta puytingal-pachu. Chaqa manari rikasha chaynulla riqsinllapalamapischu. Nataq qamkuna-shuypaqami riqsinkillapa, qamkunapa pullaykillapa maydiyapis kashanrayku. Chaymi pullaykillapana kanqa.

¹⁸ “Manami askwintallaqa dijashaykillapachu. Ashwanmi tikrakamushaq qamkunawan pulla kanaypaq.

¹⁹ Mananami maychu, chay mana kriyiqkuna, manana rikamananllapapaqa. Nataq qamkuna-shuypaqami rikamankillapa. Chaynulla nuqa kawsashayraykumi, qamkunapis kawsankillapa.

²⁰ Chaynu Taytayman ritiyanaqa, kwintata qukanillapa, Taytaywan kani nir. Chaynulla qamkuna-shuypaq nuqawan kankillapa nir, chaynulla nuqapis qamkunawan kani nir ima.

²¹ Chaymi mayqanpis mantakushaykunata intrakar kasuqkunaqa, chiqapta nuqata munaman nir intrachikun. Chaynu nuqata munamaqtaqami Taytaypis munanga. Chaynulla nuqapis munar chiqapta intrachishaq imanumi kani nirmapis”.

²² Jesús chaynu nitiñqa Judas (mana chay Judas Iscariotichu), tapuran kaynu nir:

—Taytituy, ¿imapaqtaq nuqakunalata rikachimayllapa, mana tukuy runakunata rikachinkiq?

²³ Jesusqa niran:

—Mayqanpis munamaqqami, rimashaykunata allita intrakar kasun. Chaymi Taytayqa munanqa paytaqa. Chaynu katinmi, ishkantiyllapa shamur pullana kawsashaqlapa.

²⁴ Piru mayqanpis mana munamaqqami, mana kasunchu rimashaykunataqa. Piru willashuyanillapa chayqami mana nuqamantachu. Ashwanmi Taytay willashunayllapapaq nimashanta willashunillapa.

²⁵ “Tukuy kaykunatami qamkunawan karllaraq willashunillapa.

²⁶ Piru Taytay, Santu Ispirituta nuqapa shutiypi yanapashunanllapapaq kaçhamutin, payna allita intrachishunqallapa, Taytanchik Dyusta chiqapta riqsinaykillapapaqqa. Chaynullami tukuy willashushayllapatapis yarpuchishunqallapa ima.

²⁷ “Nuqami kusa shumaq kawsaytana dijashunillapa, shumaqtana kawsanaykillapapaq. Piru manami kay pachapi mana allinta yarpuqkuna shumaqta tanillapa nin, chaynuchu nishunillapa. Chaymi ashwan nuqawan kashaykillaparaykuqa ama yarpupakuyllapa chaynulla manchakuyllapalamapischu.

²⁸ Chaqa uyapamashaykillapanami, ‘Riyashaqna, piru qashanmi tikrakamushaq qamkunawan kanaypaq’ nitiyqa. Chayrayku, chiqapta munamayarllapaqa, aligriyashaykillapana kanqa Taytayman riyani nir yaçharqa. Chaqa nuqamantaqami tukuy imapi payqa mas.

²⁹ Tukuy kaytaqami willashunillapa, maydiya nishushayllapanulla ima pasatinqa, kriyinykillapapaqna.

³⁰ “Mananami qamkunawanqa unaytanachu parlashaq. Chaqa kay pachapi mantakuq nuqamanta mana mas karmapismi, imakunata ruraq qallariyanna.

³¹ Chaynu pasatinmi, tukuyla runakuna kwintata qukanqallapa Taytayta chiqapta munarmi, pay nimashanta imatapis rurani nirqa.

“Shariyllapa. Rishunllapana kaymantaqa”.

15

Jesusmi chiqap uba tarpukashaqa

¹ Jesusqami kaynu niran:

“Nuqami chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq Taytaymi kuytaq chayqa.

² Chaynu chiqap uba katiymi tukuy nuqapi kriyiqkunaga nuqapa rikraykunana. Chaymi chay rikraykuna mana puquqtaqa, Taytayqa kuchur itakunqa. Nataq chay puquqkunata-shuyupaqa mana shumaqninkunata kuchupar ima kamkachinga, mastana puqunanpaq.

³ Nataq qamkunaqami willashushayllapata kasur kawsashaykillaparayku kusa shumaqna kankillapa Dyuspaqqa.

⁴ Chaynu karmi imanutaq nuqa gamkunamanta mana chiqanchakanichu, chaynulla ama nuqamantapis chiqanchakayllapachu. Chaqa uk ubapa rikrankunamaqa tullunmanta pakikasha karqa, mana puquyta puytinchu. Chaynullami qamkunapis mana nuqallawan karqa, mana puquq yupayna mana shumaqnachu kankillapa Dyuspaqqa.

⁵ “Nuqami chay chiqap uba tarpukashaqa kani. Nataq qamkuna-shuyupaqami rikraykuna kankillapa. Chaymi mayqanpis nuqamanta mana chiqanchakatinga, nuqapis paykunamanta mana chiqanchakatiychu puquq yupayna kusa shumaqta kawsanqallapa. Chaqa mana nuqawan kaqkunaqami mana imatapis rurayta puytinqallapachu.

⁶ Chaymi mayqanpis mana nuqallawan kaqtaqa, imanutaq qirupa rikrankunamataqa kuchur itakusha chakitin rupachinchik, chaynu ninamanna itakukanqa.

7 “Piru qamkuna tukuy rimashaykunata kasur; nuqamanta mana chiqanchakar ima ministishaykillapata mañakutkillapapismi Taytayqa qushunqallapa.

8 Chaynulla, chaynu puquq yupay kusa shumaqta kawsatkillapaqami Taytayqa kusa alabakashana kanqa. Chaynuqami nuqapa chiqap yaçhakuyniypaqna riqsikankillapa.

9 Chaqa nuqami qamkunataqa kusata munashunillapa, Taytay imanutaq nuqata munamashannulla. Chayraykumi qamkunapis uknikillapa uknikillapa munanakur kawsayllapa, nuqa munashushayllapanulla.

10 Chaymi chiqapta nuqata munamarllapaqa, mantakushaykunata intrakar kasuyllapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa Taytayta kusata munashayrayku tukuy mantamashanta kasur kawsani chaynulla.

11 “Chaynuqami nishunillapa kusa shumaqta yarpurna, nuqawan chiqapta aligriyanaykillapapaq.

12 Chaynullami mantashaykillapa: Imanutaq nuqa munashushallapa kani, chaynulla qamkunapis uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

13 “Chayraykumi mayqanpis ukninta munashanrayku amigunta washananraykuqa wanuymatapis puytin.

14 Chaymi qamkunapis tukuy mantashushayllapata rurarqa kusa munashay amiguykunana kankillapa.

15 Chaynu katkillapami manana kananmantaqa sirbimaqniypaqnachu riqsir; amiguykunapaqna riqsishaykillapa. Chaqa uk sirbikuqqami mana yaçhanchu imata patrinnin ruran nirmapis. Piru qamkunataqami Taytay tukuy imata willamashantapis tantar willashushallapana kani.

16 Chaynulla manami qamkunachu nuqataqa akramashaykillapa. Ashwanmi nuqa qamkunata akrar kaçhashurayllapa rir kusata puquq yupayna maydiyapis kawsanaykillapapaq. Chaynu kar; tukuy imata ministir shutiypi Taytayta mañatkillapaqa qushunqallapa.

17 Chaymi qashan mantashaykillapa: Uknikillapa uknikillapa munanakuyllapa nir.

Jesustami paypa kaqnintinta çhiqninllapa

18 “Nishaykillapapis: Kay pachapi mayqan çhiqnishutinllapaqa yaçhankillapana nuqatami puntataqa çhiqnimayan nir.

19 Chaqa qamkuna kay pachamanta kaqkunallowan katkillapaqa, kusalata munashuyanmanllapa, imanutaq paykuna munanakunllapa chaynulla. Piru qamkunata paykunamanta akrashushayllaparaykumi çhiqnishunllapa. Chaqa manami paykunapanachu kankillapa.

20 Chaymi uk kuti nishushayllapata yarpuyllapa. Chaqa kaynumi nishurayllapa: Uk sirbikuqqami mana maschu patrinninmantaqa nir. Chaymi imanutaq nuqapa ikiypi puriranllapa mana allinta ruramananllapapaq, chaynullami qamkunatapis rurashunqallapa. Chaqa nuqa rimashaykunata kasuyrllapaqa, qamkuna nishaykillapatapis kasunmanllapa.

21 Chaynumi rurashunqallapa nuqarayku. Chaqa paykunaqami mana riqsinllapachu kaçhamasha chaytaqa.

22 “Paykunaqami nuqa mana shamur willasha katiyqa mana uchayjunchu kanmanllapa. Piru shamur willatuy mana kasukushanllaparaykumi kusala uchayjunna. Chaymi manana piridunakanqalamapischu.

23 Chaqa mayqanpis nuqata çhiqnimaqami Taytaytapis çhiqnianllapa.

24 Chaynulla nuqa paykunapa naypanpi mana mayqanpis rurashanllapata rurasha katiyqami mana ima uchayjunlamapischu kanmanllapa. Piru

tukuy imakunata paykunapa naypanpi rurasha katiymapis, çhiqnimanllapa, chaynulla Taytaytapis çhiqninllapa ima.

²⁵ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasayan, Dyus nitin Moisés iskribikashankuna kumplikananpaq. Chaqa niqmi: ‘Yanqa illaqmantami çhiqnimanllapa’ nir.

²⁶ “Piru Taytaymanta Chiqap Ispiritu Yanapakuqta kaçhamutiymi nuqapaq intrachikunqa uk tistigu yupayna mayqanmi kani nirmapis.

²⁷ Chaynullami qamkunapis nuqapaqqa tistiguykuna kankillapa. Chaqa qamkunaqami puntamanta-pacha pullay kashaykillapa.

16

¹ “Tukuy kaykunatami willashunillapa, nuqapi kriyishaykillapamanta ama chiqanchakanaykillapapaq.

² Chaqa chay tantakananllapa wasikunamantami itakushunqallapa. Chaynullami uk tyimpu çhamunqa. Chaymi chay tyimpupiqá wanuchishurllapa, yarpunqallapa Dyuspaqqami kusa allinta rurayanchikllapa nir.

³ Chaynuqami tukunqallapa Taytayta chaynulla nuqatapis mana riqsi-mashanllaparayku.

⁴ Tukuy kaykunataqami chaynuqa nishunillapa, chaynu pasanapaq ura çhamutiñqa, tukuy chay willashushayllapata yarpunaykillapapaq.

“Piru tukuy kaykunataqami qamkunallawan kashayrayku mana naypaql-lataqa willashurayllapachu.

Santu Ispiritumi yanapamanchik

⁵ “Nataq kananqami riyantina mayqançhi kaçhamasha karan paywan pul-lana kanaypaq. Piru chaynu nishutiyllapaqa manami mayqanñikillapapis tapumankillapachu çmaymantaq riyanki? nirmapis.

⁶ Ashwanmi, chay willashushayllapapaq yarpur, kusa llakishalana tikrakashaykillapa.

⁷ Piru chiqaptami nishaykillapa: Chaynu rinaypaqna katiymapis ali-griyayllapa. Chaqa nuqa ritiymi Yanapakuq Ispirituqa shamunqa manaqa mana. Nataq nuqa rirqami kaçhamushaq.

⁸ Chaynu Yanapakuq Ispiritu shamurmi, tukuy mana kriyiqkunata allita rikachinqa uchayjunmi kankillapa nir. Chaynulla intrachikunqa Dyusqami mana ima uchayjunlamapischu nir. Chaynu karmi tukuyta allita rikar yaçhashunqallapa nir ima intrachikunqa.

⁹ Chaymi yaçhankillapa, tukuy nuqapi mana kriyiqkunaqami kusala uchayjun nir.

¹⁰ Chaynulla yaçhankillapapis nuqaqami mana ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaymi ashwan riyantina Taytayman, chaynulla mananami rika-mankillapanachu.

¹¹ Chaynullami yaçhankillapapis, kay pachapi mantakuq dyablutaqa, Tayta Dyus kastigakananpaq nishantaqami, allita rikar yaçhar tukuy tyimpu-paqna kastigayanqa nir ima.

¹² “Chaynu nir ima willashunayllapapaqmi kusa achka kan. Piru kananlla willashutiyllapaqami mana intrakankillapachu.

¹³ Chaymi Chiqapta intrachikuq Ispiritu shamur tukuy imatapis karan-lata intrachishunqallapa. Chaqa payqa manami munashanllamantachu willashunqallapa. Ashwanmi tukuy imata Dyusmanta uyapashanta ima willar intrachishunqallapa. Chaynullami willashunqallapapis, imakunami maydiyaqa pasanqa nir ima.

¹⁴ Payqami nuqamanta uyashantana allita intrachishutinllapa, alabamanqallapa.

¹⁵ Chaqa Taytay Dyus yaçhashantami nuqapis yaçhani. Chayraykumi nishu-rayllapa: Ispirituqami nuqamanta uyashanta allita qamkunataqa intrachishunqallapa nirqa”.

Kanan llakiyarmapis maydiyaqa aligriyankillapana

¹⁶ Jesusqami niranpis:

“Mananami maychu manana rikamanaykillapapaqqa. [Chaqa Taytaymanmi riyantina.] Piru unaykaqmantaqami rikamankillapana” nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi, wakin yaçhakuqninkunaqa paykunapura kaynu tapunakuqllapa: “¿Ima nishaq nirtaq, chaynuqa nimanchikllapa? Chaqa nimanchikllapami, mananashi maychu Taytanman ritin manana rikanallapapaqqa. Chaymanta unaykaqmantashi rikayashunllapana nir.

¹⁸ Chaynulla, ¿ima nishaq nirtaq nin, ‘Mananami maychu’ nirqa? Manami intrakanchikllapachu imata rimayan nirmapis”.

¹⁹ Piru Jesusqami kwintata qukaran, tapunayanllapa nir. Chaymi niran:

—Qamkunatami nishaykillapa: Manana maychu qamkuna manana rikamanaykillapapaqqa. Piru unaykaqmantami rikamankillapana nir. ¿Chaynu nishaypaqchu tapunakuyankillapa?

²⁰ Piru chiqapta nishaykillapa: Qamkunaqami llakir waqankillapa ima nuqa dijashutiypapaqa. Nataq nuqapi mana kriyiqkuna-shuypaqami kusalata aligriyanqallapa. Piru qamkuna chaynu llakishaykillapamantaqa ashwan mastana aligriyankillapa.

²¹ Imanutaq uk warmimaqa, kusata nanachikun wamrakustunanpaq nanaynin aypatinga. Piru wamritun nasikutinnaqami nanachikushanmatapis qunqanna. Chaymi ashwan kusata aligriyan, wamrakushanrayku.

²² Chaynumi qamkunapisi kananqa kusata llakinkillapa. Piru nuqa tikrakamur rikashutiypapami, shunquykillapapi kusa shumaqta yarpurna aligriyankillapa. Chaymi chay aligriyashaykillapamantaqa manana mayqanpis llakichishunqallapanachu.

²³ “Chaqa chay diyakunapiqami manana imatapis tapumankillapanachu. Piru chiqaptami nishaykillapa: Ima ministishaykillapatapis shutiypi, Taytaya mañakutkillapa payqa qushunqallapa.

²⁴ Kanankamanmi manaraq imatapis shutiypiqa Taytaymanqa mañakushaykillapachu. Mañakuyllapa, pay yanapashutinllapa tukuy shunquykillapawan aligriyanaykillapapaq.

Jesumi tukuy mana allin kaqkunataqa binsishana

²⁵ “Tukuy kaykunatami, kumparasyunkunawan willashushallapa kani. Piru çhamunqanami uraqa manana kumparasyunkunawannachu willashunayllapapaq. Ashwanmi Taytaypaqqa imatapis kusa intrakaypaqtana willashaykillapa.

²⁶ Chaymi chay diyapiqa, imakunatapis shutiypina Taytaytaqa mañakunkillapa. Chaypiqami mana nuqanachu qamkunapaqqa Taytaymanqa mañakushaq.

²⁷ Chaqa Taytaymi kusalata munashunllapa, qamkuna nuqata munamashaykillaparayku, chaynulla paymanta nuqaqa shamusha kani nir kriyishaykillaparayku ima.

²⁸ Taytaypa naypanmantami shamuray kay pachaman. Nataq kanan-shuypaqa kay pachata dijanina, Taytay kayashanman tikrakanaypaq”.

²⁹ Chaynu Jesús nitinga, yaçhakuqninkunaqa niran:

—Kanan-shuypaqami kusa intrakaypaqtana rimayanki, mana kumparasyunkunawannachu.

³⁰ Chaymi kananqa yaçhanillapana tukuy imatapis yaçhanki nir. Chayraykumi manana tapushunayllapamatapis ministinkinachu. Chaynu katkimi, kriyiniillapana chiqaptami Dyusmanta shamushayki nir.

³¹ Jesusqa niran:

—¿Chayqachu kananqa kriyimankillapana?

³² Chaqa ura çhamunanpaq karan chayqami çhamushana. Chaymi qamku-naqa wakta kayta shikwakar rir, nuqalatana dijamankillapa. Piru manami nuqalachu kashaq, Taytay pullay kashanrayku.

³³ Tukuy kaykunatami willashunillapa, nuqapi maydiyapis kriyirlla kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq. Chaqa, kay pachapiqami kusalata qis-chashunqallapa. Piru kusata animakurmi shachinakunkillapa. Chaqa nuqami tukuy mana allin kaqkunataqa binsishana kani.

17

Jesusmi yaçhakuqninkunapaq Taytanman mañakuran

1 Tukuy kaykunata nirnaqami, Jesusqa syiluman chapakur kaynu nir mañakuran:

“Taytay, qisçhakar wanunaypaq uraqami çhamushana. Chaymi, runakunata intrachiy, imaraykumi wanuyani nir intrakar alabamananllapapaq. Chaynuqami ashwan qamtapis alabashunqallapana.

² Chaqa qammi Wamraykitaqa nishayki, tukuyлата mantar qampa kaqkunataqa washar, tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq.

³ Chaymi mayqanpis qamta uklayla chiqap Dyus kanki nir riqsishuqkuna, chaynulla Jesucristuta kaçhamushaykipi kriyiqkunalami tukuy tyimpupaqqa kawsanqallapa.

⁴ “Tukuy imata ruranaypaq nimashaykita kay pachapi rurar tukchishayraykumi, runakuna qamtaqa kusata alabashunllapa.

⁵ Chayraykumi Taytituy kanan-shuypaqa kay pachamapis manaraq kayatinchu kusa shumaq pudirninichikwan mantakuqninchik, chaynulla kanaypaqna tikramay.

⁶ “Chaqa qampa shutikitami, chay mana kriyiqkunamanta akrar qumashaykikunata riqsichisha kani. Paykunataqami, qampa kashanrayku qumarayki. Chaymi rimanaykita intrachishayrayku kasurna kawsanllapa.

⁷ Chaymi kananqa paykunaqa intrakanllapana, tukuy imatapis qamrayku rurani nir.

⁸ Chaqa rimanaykita paykunata yaçhachinaypaq nimashaykita yaçhachitiymi, kasushallapa. Chaynullami paykunaqa kriyishallapa, nuqataqa chiqapta qam kaçhamatki shamusha kani nir ima.

⁹ “Chayraykumi tukuy chay qampa kaqkunata qumashaykipaq mañakuni. Chaqa qammi paykunataqa qumarayki. Piru chay mana kriyiq kaqkunapaq-shuypaqa manami mañakunichu.

¹⁰ Tukuy nuqapa kaqkunaqami qampa. Chaynulla tukuy qampa kaqkunapis nuqapa. Chaymi tukuy nuqapa kaqniyunaqa, rikar imanumi kusala pudirniyun ima kani nir alabamanllapa.

¹¹ “Nuqami kay pachamantaqa, qammanna shamuyani Taytay. Nataq paykunaqami kay pachallapiraq kidanqallapa. Chayraykumi kusa allinla Taytay, shutikipi mañakushayki, allita kuytapamatki amana nuqamanta chiqanchakananllapapaq. Chaynuqami nuqawanqa pullalana kanqallapa, imanutaq qamwan nuqamaqa pullala kanchik chaynu.

12 Chaqa nuqa kay pachallapi paykunawan karqami, qam pudirnikita gumashaykiwan kuytaray ima tukuy mana allinkunamanta. Nataq iskribikashannulla kumplikananpaqmi, dyablu munashannu rurur ukla chinqaran. Piru paymantaqami mana masqa chinqashallapanachu.

13 “Kanan-shuyapaqami shamuyanina Taytay chay maypichi kayashayki-man. Piru paykunataqami kay pachapi mana kriyiqkunawan karlla intrachini nuqa aligriyashaynulla kusalata aligriyananllapapaq.

14 Nuqa rimaynikita yačhachitiy kasushanllaparaykumi, mana kriyiqkunaqa paykunata čhiqinllapa. Chaqa rimaynikita kasuqkunaqami nuqa yupayna, mana chay mana kriyiqkuna yupaynachu.

15 Piru chaynu nishurqa, manami mañashuyanichu, kay pachapi mana kriyiqkunamanta chiqanchanaykipaq nirchu. Ashwan mañashuni kuytanaykipaq tukuy mana allin kaqkunamanta.

16 Chaqa imanutaq nuqamaqa mana, kay pachapi mana kriyiqkunapa kaqninchu kani, chaynullami paykunapis.

17 Chayraykumi paykunataqa chiqap kaqlawan shumaqchay. Chaqa rimaynikiqami kusala chiqap.

18 Paykunatami mana kriyiqkunapa rurinta kačhayani, imanutaq nuqata qam kačhamarayki chaynulla.

19 Nuqami qam munashaykinulla paykunapaq wanushayrayku kusala shumaqpaqna riqsimanki. Chaynullami paykunapis chiqap rimayniki nis-hannula rurarna, shumaqchakanqallapa.

20 “Manami paykunalapaqchu mañashuni. Ashwanmi paykuna yačhachikutin kriyianqallapa chay paykunapaqpis mañashuni.

21 Chaynullami Taytay mañashunipis tukuy nuqapi kriyiqkunaqa uklana kananllapapaq. Chaqa imanutaq qam nuqawanmaqa ukla kanchik chaynu, nuqanchikwan tantalana kananllapapaq. Chaynu katin, mana kriyiqkuna rikarqami allitana kriyinqallapa, qammi nuqata kačhamashayki nir.

22 Chaqa imanuchi kusa pudirniyjun kashayrayku alabamananllapapaq nimarayki, chaynu kanapaqmi paykunatapis nisha kani, uklana kananllapapaq. Imanutaq qamwan, nuqamaqa uklana kanchik chaynulla.

23 Chaynu qam nuqawan karmi kusata yanapamanki. Chaynullami nuqapis paykunataqa yanapashaq, ukninllapa ukninllapa yanapanakur, uklana kawsananllapapaq. Chaynu katinllapami chay mana kriyiqkunaqa kwintata qukanqallapa, qammi nuqataqa kačhamashayki, chaynulla paykuna-taqa kusata munanki nuqata yupaylla nir.

24 “Taytay, qammi qumarayki akrashaykikunataqa. Chaymi munani paykunapis chay maypichi kayashaypiqa pullay kananllapata. Chaynu pullay karmi qamrayku kusa pudirniyjun kani nir yačhar alabamanqal-lapa. Chaqa qammi, pachamapis manaraq kayatinchu munamashaykillana kasha.

25 Imatapis karanlata rikaq Taytay, mana kriyiqkunaqami mana riq-sishunllapachu. Piru nuqa-shuyapaqami riqsishuni. Chaynullami tukuy kriyiqkunapis yačhanllapa, qam nuqataqa kačhamashayki nir.

26 Chaymi paykunataqa riqsichisha kani, imanu kanki nirmapis. Chaynul-lami masta gampaq intrachishaq munanakur kawsananllapapaq imanuchi nuqata munamanki chaynulla. Chaynu katinllapami nuqaga paykunapina kashaq maydiyapis”.

18

*Jesustami prisuranllapana**(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)*

¹ Chaymanta chaynu nirnaqa, Jesusqa riran yaĉhakuqninkunawan Cedrón raqrapa chimpanman. Chaypi wirta katinmi, chayman Jesusqa yaykuran yaĉhakuqninkunawanaqa.

² Chaynullami chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukunanpaq karan chaypis, riqsiq chay wirtataqa. Chaqa Jesusqami achka kuti chaymanqa yaĉhakuqninkunawan risha kayaq.

³ Chaynu chay lugarta riqsiq karmi, Judasqa achka suldadukunawan, Dyusta adurananllapa wasita wakin kuytaqkunawan ima, ĉaranllapa. Paykunataqami kurakunapa mantaqninkuna, fariseukuna ima kaĉhamutin, ĉamuranllapa lamparakunawan, anturchakunawan, chaynulla ispadakunawan ima alli kamakasha.

⁴ Piru Jesusqami tukuy ima pasayan nir yaĉhashanrayku, llugshir rir kaynu nir tapuran:

—¿Mayqantataq maskayankillapa? nir.

⁵⁻⁶ Paykunaqa niran:

—Nazaretmanta Jesusta nir.

Jesusqa niran:

—Nuqami kani.

Chaynu Jesús “Nuqami kani” nitinga, ikiman tukushaq nir tukuynin pachaman rataranllapa. Judaspismi chaypi pullanllapa karan.

⁷ Chaymantaqa qashan Jesusqa tapuran kaynu nir:

—¿Mayqantataq maskayankillapa? nir.

Paykunaqa qashan niran:

—Nazaretmanta Jesusta nir.

⁸ Chaynu nitinllapaqa, qashan Jesusqa niran:

—Nuqami kani nir willashushallapana kani. Nuqata maskamayarllapaqa, yaĉhakuqniykunataqa dijayllapa rinqa.

⁹ Chaynuqami Jesusqa niran “Taytay chay qumashaykikunaqami, mana uklamapis nuqamantaqa chiqanchakashachu” nishan kumplikananpaq.

¹⁰ Chaymantaqa Jesuspa yaĉhakuqnin Simón Pedruqa, uk ispadata llugshichimur, kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa allilaw rinrinta *jsaq!* pitiran. Chay sirbikuqgami Malco shutiq.

¹¹ Chayta Pedro ruratin rikarmi, Jesusqa niran:

—Ispadaykita ĉhuray tananman. Chaqa ¿manachu chay ayaq yaku yupay qischakanaypaq Taytay nishantaqa puytiyashaq rurayta? nir.

*Jesustami Anasman aparannllapa**(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)*

¹² Chaymantaqa chay suldadukuna, mantaqninwan, chaynulla Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkuna ima Jesustaqa aypar wataranllapana.

¹³ Chaymi puntataqa aparannllapa Caifaspa swigrun Anaspa wasinman. Chay añuqipami Caifasqa kurakunapa punta mantaqnin karan.

¹⁴ Kay Caifasmi Israelmanta runakunataqa kaynu nisha kayaq: “Uk runalami wanunanpaq allin kanqa tukuypaq” nir.

*Pedrumi Jesustaqqa mana riqsinichu niran**(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)*

15 Simón Pedrumi, uk yaĉhakuq masinwan Jesuspa ikinta riyaranllapa. Pedrupa yaĉhakuq masinqami, kurakunapa mantakuqninpaqa riqsinan karan. Chaymi Jesuswan pulla yaykuran chay wasipa pampankaman.

16 Nataq Pedro-shuyupaqa waqta punkulapi kidarán. Chaymi Jesuspa yaĉhakuqnin kurakunapa mantaqninpa riqsinan kaqqa, punkupi warmi kuytakuqtaqa willar Pedrutapis ruriman yaykuchiran.

17 Chaymantaqa chay punkupi kuytakuq warmiqa, Pedrutaqa kaynu nir tapuran:

—¿Manachu qampis wak runapa uk yaĉhakuqnin kanki? nir.

Pedruqa niran:

—Manami nir.

18 Piru kusata qasayatinmi, chay sirbikuqkuna, Dyusta adurananllapa wasita kuytakuqkunaqa ninata kachkasha quñukur shayarananllapa. Pedrupismi paykunawan pulla chaypi quñukur shayaran.

Anasmi Jesusta tapuran

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Kurakunapa mantaqninqa qallariranna Jesusta tapuq yaĉhakuqninkunapaq, imakunata yaĉhachikushanpaq ima.

20 Taputinga, Jesusqa niran:

—Nuqaqa tukuypa naypanpi rimasha kani. Maydiyapismi tantakananllapa wasikunapi, chaynulla Dyusta adurananllapa wasipi, chay maypichi Israelmanta tukuy runakuna tantakanllapa chaykunapi yaĉhachikusha kani. Chaynuqami mana imatapis pakapllaqa yaĉhachikushachu kani.

21 Chaynu katinga, ¿imapaqtaq tapumayanki? Tapuy uyakumasha chaykunata. Paykunami yaĉhanllapa nuqa rimashaykunataqa nir:

22 Chaynu Jesús nitinmi, Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunamanta ukqa qaqlanpi maqaran Jesustaqa, kaynu nir:

—¿Kurakunapa mantaqnintachu waknu willanki? nir.

23 Chaymi Jesusqa niran:

—Mana allinta rimasha katiyqa willamay-ari imatami mana allinta rimasha kani nirmapis. Piru allinta rimasha katiyqa ¿imapaqtaq maqamanki? nir.

24 Chaymantami Anasqa Jesustaqa watakashallata kaĉharan, kurakunapa punta mantaqnin Caifasmanna.

Pedrumi qashan Jesustaqa mana riqsinichu niran

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Chaykamanqa, Pedruqa ninapa yatalanpi shasha quñukuyaran. Chaymi tapuranllapa:

—¿Manachu chiqapta wak runapa uk yaĉhakuqnin kanki? nir.

Pedruqa niran:

—Manami nir.

26 Chaypimi karan kurakunapa mantaqninpa uk sirbikuqninpi. Payqami, Pedro uk sirbikuqpa rinrinta pitisha karan chaypaqa ayllun karan. Chaymi paypis tapuran Pedrutaqa kaynu nir:

—¿Manachu paywan rikashuray wak wirtapi?

27 Chaynu nir taputinmapis, Pedruqa qashan, “Manami riqsinichu” nitin-lami galluqa kantaranna.

Jesumi Pilatupa naypanpi

(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Piru limpu achkiyayatinnagami, Jesustaqa Caifaspa wasinmantaqa, aparánllapa Romamanta mantakuq Pilatupa mantakuna wasinman.

Piru Israelmanta karguyjunkunaqa mana yaykuranllapachu chay wasimanqa. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa: Chayman yaykurqashi mantakuykuna nishannulla manana Dyuspaqqa shumaqnachu kayanqallapa nir. Chaynulla mananashi Pascua mikunamatapis mikuyta puytiyanqallapanachu nir.

²⁹ Chaynu Jesusta chachitinllapanaqa, Pilatuqa waqtaman lluqshimur niran:

—¿Imamantataq kay runataqa uchachayankillapa? nir.

³⁰ Paykunaqa niranllapa:

—Kay runa allin katinga, qammanqa mana apamunayllapatachu nir.

³¹ Pilatuqa niran:

—Chaynu katinga, apar liynikillapa nishannulla kay runataqa rikar ya chhayllapa nir.

Chaynu nitinmi, Israelmanta karguyjunkunaqa niran:

—Nuqakunaqami mana dirichuyjunchu kanillapa mayqantapis wanuchinayllapapaqqa nir.

³² Chaynumiri kumplikaran, Jesús imanumi wanushaq nir payllapaq rimashanqa.

³³ Chaymantami Pilatuqa qashan mantakunan wasinman yaykur, Jesustaqa qayar kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

³⁴ Jesusqa niran:

—¿Qampa yarpuynikillamantachu tapumanki, manaqachu ukkuna willashusha katin? nir.

³⁵ Jesús chaynu nitinga, Pilatuqa niran:

—¿Nuqachu Israelmanta runa kani? Chaqa qampa nasyunnikimanta runakuna, chaynulla kurakunapa mantaqninkunami qamtaqa nuqamanqa apamushushallapa. Ma willamay, ¿imatataq rurashayki? nir.

³⁶ Jesusqa niran:

—Nuqapa mantakunayqami mana kay pachamantachu. Chaqa chaynu katingami, nuqapa kaqniykuna maqanakunmanllapa ama Israelmanta karguyjunkunaman qukumananllapapaq. Piru mantakuyniyqami mana kaymantachu nir.

³⁷ Chaymantaqa Pilatuqa tapuran:

—Chaynu karqa, ¿chiqaptachu qamqa uk mantakuq kanki? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami nimanki, mantakuq kani nirqa. Nuqami kay pachaman shamur nasiray tukuy runakunata willanaypaq chay chiqap kaqpaq. Chaymi chiqap kaqpaq rimatiy intrakaqkunaqa, uyamanllapa nir.

³⁸ Chaynu nitinga, Pilatuqa niran:

—¿Imataq chay chiqap kaqqa? nir.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Chaynu Jesusta tapurnaqa, Pilatuqa qashan lluqshimuran, chay Israelmanta karguyjunkunata kaynu nir willaq:

—Nuqapaqqami kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu.

³⁹ Piru qamkunapa kustumrikillapami kan, kada Pascua fyistapi qamkuna nishaykillapanulla uk prisuta kaChanaypaq. Chaynu katinmi, ¿munankillapachu kay Israel runakunapa mantaqninta kaChanaypaq? nir.

⁴⁰ Chaynu Pilato nitinga, tukuyninllapa qashan kaynu niranllapa:

—¡Ama chaytaqa kaCharchu, ashwan Barrabasta kaChay! nir.

Kay Barrabasqami kusala suwakuq runa karan.

19

1 Chaymantaqami, Pilatuqa kaçhakuran, Jesusta kusata llibachinanllapaq.

2 Chaymi suldadukunaqa kashamanta rurakasha kurunata Jesustaqa umachiranllapa. Chaynulla uk chupika murada raçhpata yakachiranllapa.

3 Chaymantami kushipananllaparayku tukuynin qimikar kaynu niranllapa:

—¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun! nir.

Chaynu nir imaqami, qaqlitanpi maqaqllapa.

4 Chaynami, Pilatuqa qashanpi mantakunanmanta yarqamur niran:

—Rikayllapa. Nuqaqami paytaqa yarqachimusha kani rikar kwintata qukanaykillapapaq, nuqapaqqa kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.

5 Chaymantaqami Jesusqa yarqamuran, kashamanta rurakasha kurunata umakusha, chupika murada raçhpata yakakusha ima. Chaymi Pilatuqa niran:

—¡Kaypimi kay runaqa! nir.

6 Chaynu nitinga, kurakunapa mantaqninkuna, Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunaqa niranllapa:

—¡Kruspi klabay! ¡Kruspi klabay! nir.

Piru Pilatuqa paykunataqa niran:

—Chaqa, qamkuna apar kruspiqa klabayllapamapis. Nuqapaq-shuypaqa, kay runaqa mana ima uchayjunlamapischu nir.

7 Chaynu Pilato nitinga, Israelmanta karguyjunkunaqa niranllapa:

—Nuqakunapaqami uk liyniyllapa kan. Chaymi, chay liyniyllapa nishan- nuqa, kay runaqa allin wanunanpaq. Chaqa payqa ‘Dyuspa Wamran kani’ nisha.

8 Chaynu nitinllapaqa llallin Pilatuqa kusata manchakuran.

9 Chaymi qashan mantakunanman yaykur, tapuran Jesustaqa kaynu nir:

—¿Maymantataq qamqa kanki? nir.

Piru Jesusqami, mana imatapis willaranchu.

10 Chaymi Pilatuqa qashan niran:

—¿Manachu imatapis willamayanki? ¿Manachu yaçhanki, nuqa washashuyta puytini? nir. Manaqapis ¿mantakutiy kruspi klabashuyta puytinllapa nirqa?

11 Jesusqa niran:

—Tayta Dyus, mana munasha katinga, manami imatapis ruramayta puytinkimanachu. Piru mayqançhi nuqata qamman qukumasha chaymi mas uchayjunqa qammantaqa.

12 Chaynu Jesús nitinmi, Pilatuqa chay kutilla kaçhayta yarpuran imanul- lapis. Piru chay Israelmanta karguyjunkunaqa kusata lanyaranllapa, kaynu nir:

—¡Chay runata kaçharqa, Romapa punta mantaqnin Cesarpaqa mana ami- gunchu kanki! ¡Mayqanpis mantakuq paylla tikrarakqa, mantakuq Ce- sarpaqa kuntran! nir.

13 Chaynu nitinllapa Pilato uyaparqa, Jesustaqa tukuypa naypanman lluqshichimur, payqa mantakunanpina taran. Chay mantakunan lugar- qami shutiq “Rumi Llutakasha Pampa”. Nataq hebreo rimaypi-shuypaqa “*Gabata*” nir.

14 Chaypimi uk diyalana Pascua fyistapaq faltayatin, alas dusi yupayna karan. Chaymi Pilatuqa niran:

—¡Kaypimi mantakuqnikillapaqa! nir.

15 Piru paykunaqami ashwan kusata laqyaranllapa kaynu nir:

—¡Wanunqa! ¡Wanunqa! ¡Kruspi klabay! nir ima.

Chaynu nitinllapa, Pilatuqa tapuran paykunataqa kaynu nir:

—¿Mantakuqnikillapatachu nuqaqa kruspi klabayashaq?

Chaynu nitingami, chay kurakunapa mantaqnikununaqa niranllapa:

—¡Nuqakunapaqa, Cesarla mantakuqniyllapaqa! ¡Manami chiqan mantakuqniyjunchu kanillapa! nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami, Pilatuqa Jesustaqa paykunatana quran. Chaymi Jesustaqa aparannllapana kruspi klabaq.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesusqa kayashanmantaqa krusninta rikrakur riran, Calavera shutiq lugarmanta. (Hebreo rimaypiqa chay lugartaqa ninllapa Gólgota nir.)

¹⁸ Chay lugarpimi Jesustaqa klabaranllapa ishka runawan pullata krusllapi, ukninta Jesuspa allilaw qichqanpi, ukninta ichuqlaw qichqanpi.

¹⁹ Kruspi klabatinllapanaqa Pilatuqa kaçhakuran, uk litriru kaynu niqta çhurananllapapaq: “NAZARETMANTA JESÚS, ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

²⁰ Chaymi chay litrirutaqa Israelmanta achka runakuna liyiranllapa. Chaqa Jerusalén pwiblupaqa shipchanlapi karan. Chay litriruqami iskribikasha karan hebreo rimaypi, latin rimaypi, griego rimaypi ima.

²¹ Chaymi Israelmanta kurakunapa mantaqnikununaqa niranllapa Pilatuqa.

—Ama iskribiychu ‘Israel runakunapa mantaqnin’ niqtaqa. Ashwan iskribiy kaynuta: ‘Israel runakunapa mantaqnin tukuq’ niqta.

²² Piru Pilatuqa niran:

—¡Chaynu iskribirqami, iskribishana kani! nir.

²³ Chaymanta suldadukuna Jesusta kruspi klabaranllapanaqa raçhpantaqa kwatru partipaq pitir, uk parti kada unu aypakuranllapa. Piru chay atun raçhpa qatakunantaqa mana siranayjun katinmi, mana imanupis partinakuyta puytiranllapachu. Chaqa uk kwirpuyjunlami karan.

²⁴ Chaynu katinmi suldadukununaqa, kaynu niranllapa:

—Ama llikirchu surtyakushunllapa, mabir mayqanninchikllapashi ay-pashunllapa nir.

Chaynu ruratinllapami Dyus nitin iskribikashanqa kumplikaran. Chaqa niqmi: “Raçhpaytami paykunalla ayparanllapa. Nataq qatakuna raçhpayta-shuypaqa surtyakur ayparanllapa” nir. Chaymi chaynulla suldadukununaqa ruraranllapa.

²⁵ Jesús klabakashanpa yatanpiqa karanllapa Jesuspa maman María, Jesuspa mamanpa irmanan, Cleofaspa warmin María, chaynulla María Magdalena ima.

²⁶ Chaymanta Jesús mamanta rikar, chay kusa munashan yaçhakuqnin mamanta pullan shaqta rikarqa, mamantaqa niran:

—Mamitay, chaypimi wamraykiqa nir.

²⁷ Chaynu mamanta nirqa, yaçhakuqningintapis niran:

—Chaypimi mamayki nir.

Jesús chaynu nishanmanta-pachami, chay yaçhakuqninga Jesuspa mamantaqa payna rikaran, kuytaran imamapis.

Jesumi wanuranna

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Chaymantami, Jesusqa tukuy imapis kumplikashana nir yaçhasanrayku kaynu niran:

—Yakunayani nir.

Chaynuqami niran, Dyus nitin iskribikashapi nishan kumplikananpaq.

²⁹ Chaynu nitinmi, puqyala raçhpitata isupu qirupi watar, puchqu binu uk jarrupi tayatin nuyuchir, Jesuspa shiminmanqa qimiranllapa.

³⁰ Chaymi Jesusqa puchqu binuta kamarnaqa niran:

—Tukuymi kumplikashana nir.

Chaynu nirqa, pukçhilar wanuranna.

Jesupa kustillantami uçhkuranllapa

³¹ Samana diyapi Pascua fyista qallarinanpaq katingami, chay Israelmanta karguyjunkunaqa mana munaranllapachu, chay kruspi klbaraqkunapa kwirpun krusllapi kanantaqa. Chaqa Pascua fyistaqami kusala shumaq fyista karan. Chayrayku Pilatuta rugaranllapa kaçhakutin rir chay kruspi klbaraqkunapa çhankanta pakitinllapa dasna wanutin, kwirpunta ashuchinanllapapaq nir.

³² Chaymi kaçhakutinllapa, suldadukunaqa rir, Jesuspa qichqanpi uk klbaraqpa çhankantaqa pakiran. Chaynulla chay uk qichqanpi kaqpatapis.

³³ Piru Jesuspa çhankanta pakinanpaq qimikayatinllapa-shuyapaqa, wanushana karan. Chaymi çhankantaqa manana pakiranllapanachu.

³⁴ Piru ashwan chay suldadukunapa ukninga rir atun puntayjun jyirruwan Jesuspa kustillanta uçhkuran. Chaymi chay kutilla, yawarwan yaku Jesuspa kwirpunmantaqa yarqamuran.

³⁵ Kaytaqami uk rikasha chay parlakun. Chaymi chiqapta riman. Chaynulla yaçhanpis chiqapta rimayan nir. Chaynu rimatinmi, qamkunapis kriyinaykilapapaq.

³⁶ Chaqa tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyus nitin iskribikashankuna kumplikananpaq. Chaqa niqmi: “Manami uk tullunlamatapis pakingallapachu” nir.

³⁷ Chaynullami uk iskribikashakunapipis niq: “Rikakunqallapami uçhkushanllapamatapis” nir.

Jesustami pampananllapana

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Chaymantaqami Arimateamanta Josiqa, Pilatuta rugaran Jesuspa kwirpunta qutin apar pampananpaq. Josiqami, Jesuspa yaçhakuqinina karan. Piru chay Israelmanta karguyjunkunata manchashanraykumi, upalala puriq, mana imatapis rimarçu. Chaymi Pilato apar pampay nitinqa, Josiqa rir, Jesuspa kwirpuntaqa aparanna pampaq.

³⁹ Chaynullami Nicodemupis çhamuran, trinta kiluta yupay kusa mishki mutkiyapaqla rimidyitukuna mirrawan, aluwita apar. Paymi unaylla uk tuta risha kayaq Jesuswan parlaq.

⁴⁰ Chaynuni, Josiwan Nicodemuqa Jesuspa kwirpuntaqa aypar, raçhpitata chay mishki mutkiyapaqla rimidyitukunawan alli salar, pilluranllapa. Chaynuqami ruraranllapa, Israelmanta runakunapa chaynu pampakunanllapapaq kustumrin kashanrayku.

⁴¹ Chay lugar kruspi klbashanllapapiqa kayaq uk wirta. Chaypiqami kayaqna qaçapi uk uçhku wanuqkuna pampakananpaq. Piru chaypiqami manaraq mayqanpis pampakashachu kayaq.

⁴² Chaymi chaylapi pampananllapa, chay yatanlapi katin. Chaqa Israelmanta runakunapa samanana diyamapis qallariyarannari.

20

Jesusmi kawsamuranna
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Chaymantami simanapa punta diyanpiqa María Magdalenaqa amsaq amsaqta riran Jesús pampakashanmanqa. Chaynu rir çarmi, chay uçhkuta kirpaq atun rumiqa uklawpina kaqta rikaran.

² Chaymi kallpar riran, Simón Pedruta, chaynulla Jesuspa chay kusa munashan yaçhakuqninta willaq. Çharqa, kaynu niran:

—¡Amitunchikllapataqa pampakashanmanta urqur apashallapa! ¡Manami yaçhayanillapachu maymanmi apar çhurashallapa nirmapis!

³ Chaynu nitinmi, Pedruqa chay uk yaçhakuq masinwanqa riranllapa Jesús pampakashanmanqa.

⁴ Ishkantinmi kusata kallparanllapa. Piru chay uk yaçhakuqqami kusata kallpar Pedrumantaqa naypaqta çharan.

⁵ Çharqami piratar chapakurqa Jesús pillukashan raçhpalatana rikaran. Piru manami yaykuranчу rurimanqa.

⁶ Chaymanta Simón Pedro çharqa, yaykuran pampakashan uçhkumanqa. Piru paypis, Jesús pillukashan raçhpalatana usuraqta rikaran.

⁷ Chaynullami umanta pillushanllapa raçhpaqa, kwirpunta pillushanllapa raçhpawanqa mana pullachu karan. Ashwanmi umanta pillushanllapa chay raçhpaqa, chiqanla pillukasha usurayaran.

⁸ Chaymantaqa, Jesuspa chay uk yaçhakuqnin naypaqta çhasha karan chaypis, yaykuran. Yaykur tukuy chay pasashanta rikarqa, chaypiraq kriyiran Jesús kawsamushana nirqa.

⁹ Chaqa paykunaqa manaraq intrakashachu karanllapa, Dyus nitin iskribikashakunapi Jesusqa wanur kawsamuyanqa nishanpaqqa.

¹⁰ Chaymantami Jesuspa yaçhakuqninkunaqa tikrakaranllapa wasinllapaman.

Jesusmi María Magdalenaman rikariran
(Mr 16.9-11)

¹¹ Nataq María-shuypaqa Jesús pampakashan punkulapi waqar kidaran. Chaynu waqayarqa, piratar chapakuran uçhku rurimanqa.

¹² Chaymi ishkey angelkuna kusa yuraq intiru raçhpayjunta rikaran. Paykunaqami Jesús pampakashanpi, uknin çhakinlaw kashanpi, ukninqa uman kashanpi tayaranllapa.

¹³ Chaymantaqa chay angelkunaqa tapuranllapa Mariataqa kaynu nir:

—Mamitay, çimapaqtaq waqayanki? nir.

Chaynu taputinllapaqa, payqa niran:

—Amituyta apasha katinllapami waqayani. Manami yaçhayanichu mayman aparmi çhurasha kanqallapa nirmapis.

¹⁴ Chaynu nir uklawman chapakuq tikrakayarlam, Jestusta naypanpi shaqta rikaran Mariaqa. Piru payqa mana yaçhayananchu Jesús kanqa nirmapis.

¹⁵ Chaymantami Jesusqa payta tapuran kaynu nir:

—Mamitay, çimapaqtaq waqayanki? ¿Pitaraq maskayanki?

Chaynu taputinqa, María Magdalenaqa, wirtata kuytaq kanqa nir yarpur, niran:

—Taytituy qam apasha karqa willamay, çmaypitaq çhurashayki rir apanaypaq? nir.

¹⁶ Chaynu nitinga, Jesusqa niran:

—¡María! nir

Mariaqa tikrakamur niran hebreo rimaypi:

—¡Raboni! nir. (Rimananchikpiqa niyan “Yaĉhachikuq Taytituy”).

¹⁷ Chaynu nitinmi chaymantaqa, Jesusqa niran:

—Ama aypamaychu mamitay. Chaqa manaraqmi rishachu kani Taytaywan pulla kanaypaqqa. Piru rir, tukuy ukniykunata willapamay, riyani-nami Taytaywan, Taytaykillapawan, Dyusniywan, Dyusnikillapawan tari-nakuq nir.

¹⁸ Chaymi Mariaqa rir, willaran Jesuspa tukuy yaĉhakuqninkunataqa: “Ami-tunchikllapatami rikasha kani” nir ima. Chaynullami Jesús willashantaqa tukuyta parlakuran manyaqmanta.

Jesusmi rikariran yaĉhakuqninkunaman

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Chay simanapa punta diyanllapi, limpu amsayatinnaqa Jesuspa yaĉhakuqninkunataqa uk wasilapi tantakar alli kirpakusha ima tayaranllapa, Israelmanta karguyjunkunata manchashanllaparayku. Chaynu sayatinnallapami, Jesusqa illaqmanta yaykur, paykunapa ĉhaypinllapapi shar,

kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

²⁰ Chaynu nirnaqa, Jesusqa yaĉhakuqninkunata rikachiran makinkunata, kustillanta ima. Chaymi paykunaqa Jesusta rikar riqsirqa, allipta aligri-yaranllapa.

²¹ Chaymantaqa qashan Jesusqa paykunataqa niran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! Chaqa imanuchi Taytay kaĉhamaran chaynullami qamkunatapis kaĉhashunillapa, nuqapaq yaĉhachikutkillapa kriyirna washakananllapapaq nir.

²² Chaynu nirqa, Jesusqa paykunaman pukakur, niran:

—Santu Ispiritu qamkunawan kanqa.

²³ Chaymi mayqantapis uchanmanta pirdunatkillapaqa pirdunakashana kanqallapa. Chaynulla mayqantapis uchanmanta mana pirdunatkillapaqa, mana pirdunakanqachu nir.

Tomasmi Jesús kawsamushata rikaran

²⁴ Jesús kawsamur yaĉhakuqninkunaman rikaritinga, dusi yaĉhakuqninkunamanta Tomás, chay Milli niqlapa chayqa, mana chaypichu karan.

²⁵ Chaymi chaymantaraq Tomastaqa willaranllapa:

—Amitunchikllapatami rikasha kanillapa, nir.

Piru Tomasqa niran:

—Makinkunata klabu chuqrishanta mana rikar, chaynulla chay chuqrikashanman mana diduyta itar, mana makiywan kustillanta kamar imaqa, mana kriyishaqchu nir.

²⁶ Chaymanta uchu diya pasatinnaqa, Jesuspa yaĉhakuqninkunataqa qashan tantakaranllapa chay wasillaman. Tomaspismi chaypina karan. Payku-naqami punkuta kirpakusha tayaranllapa. Piru Jesusqami illaqmanta yaykur paykunapa ĉhaypinllapapi shar kaynu nir saludaran:

—¡Kusa shumaqmi kankillapa! nir.

²⁷ Chaynu nirqa, Tomastaqa niran:

—Diduykita kayman itay, makiykunata rikay, makikita apamur kustillay-man itay. Ama mana kriyiq runachu kar, ¡kriyiy! nir.

²⁸ Chaynu nitinmi, Tomasqa kusata aligriyar kaynu niran:

—¡Amituyumi kanki; Dyusniyumi kanki! nir.

²⁹ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Kanan rikamarqachu kriyimankina? ¡Kusa shumaqmi kanqa manaraq rikamayar, kriyimaqkunaqa! nir.

Imapaqmi kay iskribikashaqa

³⁰ Jesusqami yaçhakuqninkunapa naypanpiqa mas achka milagrukunata ruraran. Piru wakin milagrukunaqami kay librupiqa mana iskribikashachu.

³¹ Nataq chay iskribikashakuna-shuypaqami, Jesusqa Taytanchik Dyuspa Wamran chaynulla Akrashan Cristun nir, qamkuna kriyinaykillapapaq iskribikasha. Chaynu kriyirnaqami tukuy tyimpupaqna kawsankillapa payrayku.

21

Jesusmi rikariran syiti yaçhakuqninkunaman

¹ Chaymantami, Jesusqa qashan rikariran wakin yaçhakuqninkunaman, Tiberias shutiq quçhapa manyanpi. Kaykunami karan tarinakutinllapaqa:

² Simón Pedruqa chay Milli niçllapa Tomaswan, chay Caná Galilea pwiblumanta kaq Natanaelwan, Zebedeupa ishkey wamrankunawan, chaynulla ishkey mas yaçhakuq masinkunawan pulla karanllapa.

³ Chaypi pulla kayatinllapaqa, Simón Pedruqa niran:

—Riyani piskadukuq, nir.

Chaymi chay wakinkunapis niranllapa:

—Chaynu katinga nuçakunapis pullayki rishaçllapa nir.

Chaynu ninakur chaymantaqa riranllapanari uk yaku karruman iqar. Piru chay tutaqa mana uklamatapis piskadutaqa ayparanllapachu.

⁴ Limpu achkiyayattinami, Jesusqa chay atun quçhapa manyanpi rikariran. Piru yaçhakuqninkunapaq mana yaçhayanllapachu, Jesús kanqa nirqa.

⁵ Chaynu yarpupakuyatinllapaqa, ashwan Jesusqa niran paykunataqa:

—Wamrituykuna, çmanachu piskaduta aypashaykillapa mikunallapapaq? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami nir.

⁶ Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa qashan niran paykunataqa:

—Yaku karruykillapapa allilaw qichqanman atun shikraykillapataqa itakuyllapa. Chaypiqami aypankillapa nir.

Chaynu nitinmi, paykunaqa chaynu ruraranllapa. Piru chaymantaqa manana chay atun shikrataqa lluçshichimuyta puytiranllapachu, kusala unta piskadu kashanrayku.

⁷ Chaymantami Jesuspa chay kusa munashan yaçhakuqninqa, Pedrutaqa niran:

—¡Waqqami Amitunchikllapa! nir.

Chaynu niqta uyaparlamí Simón Pedruqa raçhpanta yakakuran. Chaqa lirila karan. Raçhpanta yakakur yakuman yaykuran.

⁸ Nataq chay wakinkuna-shuypaqa, syin mitrulana yupay manyaman çhananpaq faltayatin, yaku karrunpiqa çharanllapana, atun shikrapi piskaduta untalla aysaçhakusha.

⁹ Chaymanta ishkir rirqa yaku manyaman çharqa nina ratakuqta tariranllapa. Chay nina ratakuqpa ananpiqa piskaduwan, tantita kasha karan.

¹⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa niran:

—Apamuyllapa chayraqla lluçshichimushaykillapa wakin piskadukunata nir.

11 Chaynu Jesús nitinga, Simón Pedruqa iqar chay atun shikrataqa waqta pachakaman chutamuran. 153 piskadu kusa atunlla karan, chay atun shikrapıqa. Piru chaynumapis mana llikikaranchu chay shikraqa.

12 Chaymantami Jesusqa, paykunataqa niran:

—Shamur mikuyllapa nır.

Chaynu nitinga chay yaĉhakuqninkunaqa ukninlamapis mana tapuyaqllapachu, mayqantaq kanki nırlamapis. Chaqa yaĉhayaranllapanari Amitunchikllapa nır.

13 Chaymantami Jesusqa paylla yaĉhakuqninkunaman qimikar tantitakunata, piskadukunata ima aypachıran.

14 Chay rikarışhanwanqami kawsashanmantaqa Jesusqa kimsa kutıpaqna rikarışha karan yaĉhakuqninkunamanqa.

Jesusmi parlaran Simón Pedruwan

15 Mikur tukchitinllapanaga, Jesusqa niran Simón Pedrutaqa:

—Jonaspa wamran * Simón. ĆQamqachu chıqapta kaykunamantaqa masta munamanki?

Pedruqa niran:

—Ari Tayıtıuy. Qamqami yaĉhayanki nuqaqami munashuni nır.

Chaymi Jesusqa niran:

—Uyshitaykunatami qaranki nır.

16 Chaynu nırqa, qashan tapuran:

—Jonaspa wamran Simón, Ćchıqaptachu munamanki? nır.

Pedruqa niran:

—Ari Tayıtıuy. Qamqami yaĉhayanki nuqaqami munashuni nır.

Chaymi qashanpis Jesusqa niran:

—Uyshitaykunatami michinki nır.

17 Chaynu nırqa qashan kimsa kutıpaqna kaynu nır tapuran:

—Jonaspa wamran Simón Ćmunamankıchu? nır.

Chaynu Jesús kimsa kuti tapushanrayku, Pedruqa kusa llakishala niran:

—Tayıtıuy, qamqami yaĉhayanki tukuyta. Qamqami yaĉhayanki nuqaqa munashuni nır.

Jesusqa qashan niran:

—Uyshitaykunatami qaranki nır.

18 Chıqaptami nıshayki: Musu karqami maytapis rinashaykita rıq kanki, gamlla mudakur ima. Piru kanan-shuypaga nıshayki: Rukuna katkıqami, ukna mudachıshunqa, qamqa rikraykıkunata chutarachıtıki. Chaynu raĉhpaykita yakachıshurqa, maytapis apashunqa mana qam rinashaykımamapis.

19 Jesús chaynu nırqa, Pedrutaqa intrachınayaran imanumi wanuyanqa nır. Chaynulla intrachınayaranpis chay wanushanrayku, runakunaqa Dyuspi mastana kriyir alabanqallapa nır. Chaynu nırnaqa chaymantaqa niran:

—ıShamuy nuqawan rıshun! nır.

Jesuspa kusa munashan yaĉhakuqnın

20 Chaynu nınakurqa rıranllapana. Rıyarllapa Pedruqa das ikınman chapakurqa, rikaran Jesuspa kusa munayashan yaĉhakuqnın ikınllapata

* 21:15 Wakin iskribikashakunami “Juanpa wamran” nın.

riqta. Kay kusa munayashan yaçhakuqninmi Jesús wanunanpaqna paykunawan mikuyatinga, tapusha karan “¿Mayqanninllapashi kuntrankunamanqa qukuyanqa?” nir. Paymi ikinllapataqa riyaran.

²¹ Ikinllapata riqta rikarqa, Pedruqa Jesustaqa tapuran:

–Taytituy, kayta-shuyupaqa, ¿imataq pasayanqaqa? nir.

²² Jesusqa Pedrutaqa niran:

–Nuqa munar, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintaykitaq qampaqqa? Qamqa shamuy nuqawan rishun nir.

²³ Chaynu Jesús nisha katinmi, tukuy paypi kriyiqkunaqa kusata nakuqllapa: “Chay kusa munashan yaçhakuqninga manana wanuyanganachu” nir. Piru Jesusqa manami, mana chiqapta wanunanpaqchu niran. Chaqa payqa, niran: “Nuqa munarqa, qashan shamunaykaman kawsachitiymapis, ¿ima kwintaykitaq qampaqa?” nirla.

²⁴ Jesusqami nuqapaq rimaran chaynuqa. Chaynu karmi nuqalla rimani tukuy chaykunapaqqa. Chaynullami tukuy kaypi iskribikashakunatapis nuqalla iskribisha kanimapis. Chaymi nishayqa chiqap.

²⁵ Jesusqami achka milagrukunata ruraran. Tukuy chay rurashankunata manyaqmanta iskribishaqami kay pachamapis tukuy librukunataqa mana aypayanmanchu.

Chaynumi kanqa.

Hechos Apustulkuna Rurashankuna

Lucasmi Bibliapi ishkey librukunata iskribiran. Punta kaq librumi karan San Lucas. Chay uk libru iskribishanqami karan Hechos. San Lucas librupimi iskribiran Jesucristo rurashankunata, rimashankunata ima intrakanallapapaq. Hechos librupimi iskribiran Jesucristo syiluman tikrakashana katin, apustulninkuna Santu Ispiritupa pudirninwan rimashankunata, rurashankunata ima intrakanallapapaq.

Chaymi kay libruta liyir intrakanchik apustulkunata imanun Santu Ispiritu yanapatin, Jesucristupa shumaq rimayninta maylawpipis yaçhachikushanllapapaq.

Teofilupaqmi Lucasqa kay libruta iskribiran, Jesucristupa apustulninkuna rimashanta, rurashanta ima. Piru manami Teofilulapaqchu iskribiran, ashwanmi tukuy runakuna intrakanallapapaq.

Lucasmi Teofiluman iskribiran

¹ Tayta Teófilo, punta iskribishushay libruypimi nishuray Jesús imata rurashanpaq, yaçhachikushanpaq ima, qallarishan diyamanta-pacha,

² syiluman rishankaman. Manaraq syiluman riyarqami, Santu Ispiritunlawan yaçhachiran, tukuy akrashan apustulninkunataqa, imatami runanqallapaq nirmapis.

Jesusmi syiluman riran

³ Chaymantaqami, wanusha karmapis kawsamurqa rikariran apustulninkunapa naypanman. Chaqa, chaynumi paykunataqa intrachiran “Chiqapta kawsayan” nir. Chaymi, kwarinta diyakunata pullanllapa kar, yaçhachiyaran Taytanchik Dyuspa mantakuyninpaq.

⁴ Apustulninkunawan pulla karllaraqmi, Jesusqa allita willaran, kaynu nir:

—Amaraqmi maytapis rinkillapachu Jerusalén pwiblumantaqa. Ashwan yarayllapa Taytay tukuy chay arnishushanllapata kumplishunanllapakanman. Manachu nishurayllapa Santu Ispiritunwan shutichishuyanqallapaq nir.

⁵ Chiqaptamiri Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Nataq allaqkamanqa Santu Ispirituwanna shutikunkillapa.

⁶ Chaynu nitin Jesuswan pulla kaqkunaqa kaynu nir, tapuranllapa:

—Taytituy, ¿qamchu, chay romano runakuna mantamananllapamantaqa washar, kay Israel pwiblumanta kaqkunataqa kananlla mantamanaykillapapaq kanki? nir.

⁷ Chaymi Jesusqa niran:

—Manami qamkunaqa yaçhanaykillapapaq allinchi, maydiyami, ima urasmi Tayta Dyus imata rurayanqa nirmapis. Chaytaqami payla yaçhan, tukuyapa amun kar, maydiyami, ima urasmi imata rurayanqa nirmapis.

⁸ Chaynu katinmapis, Taytanchik Dyuspa Santu Ispiritunmi qamkunaman shamutin, paypa pudirninwanna kankillapa. Chaymantanami rinkillapa nuqapaq yaçhachikuq kay Jerusalén pwiblupi, tukuy Judeapa pwiblunkunapi, Samariapa pwiblunkunapi, chaynulla tukuy pacha intiruta ima.

⁹ Chaynu nirmi, tukuy chaypi kaqkuna rikayatin, Jesusqa apakaq qallariran syiluman. Chaymantaqa unaqpina katin, puktay rikarimur limpu pampatin, mana rikaranllapanachu.

¹⁰ Chaymanta chay runakuna, syiluman iqaqta rikakuyatinllapaqa, ishkey runakuna yuraq mudanayjun rikariran paykunamanqa.

¹¹ Chaymi niranllapa:

—Galilea pwiblumanta runakuna, çimapaqtaq çamkunaqa chapakuyankil-lapa syilumanqa? Jesús, çamkunawan karan chayçami rishana syiluman. Chaymantaçami imanutaq çamkuna rikayatkillapa riran, chaynulla qashan shamunqa maydiyaqa.

Matiasta akraranllapa Judaspa lugarnin apustul kananpaq

¹² Olivos shutiç sirkamanta-pachami apustulkunaqa tikrakaranllapa Jerusalén pwiblukaman, shipcha kashanrayku. Çaqqa samana diyapiçami chaynulata purinanllapapaq karan.

¹³ Chaynu Jerusalemman çharllapaqa, chay samashanllapa wasipa mas unaq altuman iqaranllapa. Paykunaçami kaykuna karanllapa: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeupa wamran Santiago, Simón (paymi Celote shutiranpis), chaynulla Santiagupa uknin Judas * ima.

¹⁴ Paykunaçami tukuyninllapa waran waran Jesuspa ukninkunawan, ma-man Mariawan, wakin warmikunawan ima tantakaçllapa Dyusman pulla mañakunanllapapaq.

¹⁵ Chay diyakunapimi syintu binti (120) yupay kriyiqkunaqa tantakaranllapa. Chaymi Pedruqa çhaypinllapapi shar, kaynu nir rimaq çhurakaran:

¹⁶⁻¹⁷ “Ukniykuna, Davidmi Santu Ispiritu yanapatin iskribiran Judaspaq. Chaymi tukuy iskribishanqa kumplikaranana. Çaqqa Judasçami nuqanchikkunapa ukninçikllapa kar, imata rurashallapapis ruraq. Piru chaynu karmapis Jesuspa kuntrankunata apatin, ayparanllapa.

¹⁸ Chaynu Jesusta kuntrankunaman çukur mana allinta rurashan-paqçami pagraranllapa. Chaymi chay qillaywanqa rir uk pachata rantiran. † Chaymantami umap ratar paçhyatin, limpu chunchulinmapis çutukamutin wanuran.

¹⁹ Chayta Jerusalén pwiblupi taçkuna yaçharmi, chay pachataqa ‘Acéldama’ shutichiranllapa. Rimayninllapapi-shuypaqa munan niyta ‘Yawar Pacha’ nir.

²⁰ Çaqqa Judaspaq David, Salmos librupi iskribishançami çhiqapta kump-likaran. Çaqqa niçmi:

‘Wasiçami çhunllaq lugarpaq tikrakanqa.

Çaymi manana mayçanpis çhaypiqa tançanachu’ nir.

Çaynullami niçpis:

‘Ukname paypa lugarninça kança’ nir.

²¹ “Çayraykumi, allin kança tukuy kriyiqkunamanta, uk runata akrasha yanapamanallapapaq. Çaqqa kay nuqanchikkunapimi kanllapa Ami-tunchik Jesucristo nuqanchikkunawan katin, maydiyapis pullanchikllapa kasha kaçkunaqa.

²² Paykunaçami Shutichikuq Juan, Jesusta shutichishanmanta-pacha, syiluman rinankaman, pullanchikllapa kasha. Chaymi paykunamanta uknin allin kança, pullanchikllapanã kar intrachikunanpaq, Jesusçami wanushanmantaqa kawsamuran nir ima”.

* **1:13** Kaynupismi intrakayta puytinçik: Santiagupa wamran Judas nir. † **1:18** Chaynullami intrakaytapis puytinçik: Pachataqa Judaspaq shutinpi rantiranllapa nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa San Mateo 27.3-10.

²³ Chaynu nirqami ishkay runakunata akraranllapa: Ukninqami shutiq José. Paytami niqllapapis: Barsabás, Justo ima nir. Nataq, uk-shuypaqa Matías karan.

²⁴ Chaymantami Dyusman kaynu nir mañakuranllapa:

“Taytituy, qammi tukuypa yarpuynta yaçhanki. Chaymi rikachimayllapa, kay ishkaykunamantaqa mayqannintataq akrashayki.

²⁵ Chaynuqami payna chay Judas uchanrayku chinqaran chaypa lugarninqa apustul kananpaqqa. Chaqa Judasqami rishana maymançhi rinanpaq karan chaymanqa” nir.

²⁶ Chaynu nir mañakutinllapami swirtikunaqa Matiaspaq ishikiran. Chaymi chaymanta-pachaqa chay unsi apustulkuna, Matiaswan tantakarqa dusina gashan karanllapa.

2

Dyuspa Santu Ispiritunmi shamuranna

¹ Chaymanta Pentecostés fyista çhamutinqa, Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa uk wasilaman tantakasha karanllapa.

² Chaynu chaypi katinllapami, illaqmanta jwirti wayra yupay kusata waqar syllumanta shamur, yaçhapachiran chay wasi kashanllapamatapis.

³ Chaymi, paykunamanqa rikariran ninapa lliypaynin yupay tukuyninpa ananman.

⁴ Chaymantami, tukuy chaypi kaqkunaqa Dyuspa Santu Ispiritunwana kidaranllapa. Chaymi Santu Ispiritu rimachishannulla uk rimaykunatana rimar parlaranllapa.

⁵ Chay diyakunapimi Jerusalén pwiblumanaqa, Dyuspi kusa achka kriyiq Israel runakuna çhamusha chaypina tayaranllapa. Paykunaqami tukuy may nasyunkunamanta shamusha karanllapa.

⁶ Chaymi, chay wayra yupay waqaqta uyaparllapaqa, tukuy runakuna qimikaranllapa chay wasimanqa. Chaynumi paykunapa rimananllapapi rimaqta uyaparanllapa, chay wasipi tantakashakunataqa.

⁷ Chaymi mana allitachu yarpur, paykunapura kaynu ninakuqllapa:

“¿Manachu kay rimaqkunaqa tukuynin, Galilea pwiblulamanta?”

⁸ ¿Imanataq nuqanchikkunapa rimayninchikllapapi rimayanllapaqa?

⁹ Kaypiqami kanchikllapa achka nasyunkunamanta: Partia pwiblumanta, Mediamanta, Elammanta, Mesopotamia pwiblumanta ima. Wakinqa Judea pwiblumanta, Capadociamanta, Pontumanta, chaynulla prubinsya Asiamanta ima.

¹⁰ Kanchikllapapismi Frigia pwiblumanta, Panfiliamanta, Egiptumanta, chay Cirene pwiblupa qichqan Africapa pwiblunkunamanta ima. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa shamushanchikllapa Roma pwiblumanta. Ukkunaqa chiqap Israel runakuna kanchikllapa. Nataq wakin-shuypaqa, Israel runakunapa kustumrikunata ruraqkunana kanchikllapa.

¹¹ Kanchikllapapismi Cretapa pwiblunkunamanta, Arabiamanta ima. Chaynu tukuy riqçhaq pwiblunkunamanta karmapismi, kusa allita intrakanchikllapa rimayninchikkunapi Dyusninchikpaq, tukuy shumaq rurashanpaq ima yaçhachimashallapamapis nir”.

¹² Tukuy paykunami kusata dispantakarllapa, mana allita yarpuranllapachu. Chaymi kaynu ninakuqllapa:

“¿Imatataq munan niyta, tukuy kayqa?” nir.

¹³ Nataq wakinkuna-shuypaqami burlakar, niqllapa:

“Wak runakunaqami maçhasha” nir.

Pedrumi achka runakunata yaĉhachiran

14 Chaymantami Pedruqa shariran, wakin unsi apustul masinkunawan pulla. Chaymi payqa jwirtita rimaq qallariran, kaynu nir:

“Israel runa masiykuna, tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkuna, kayta qamkunaqa uyakuyllapa nuqa willashuyanillapa chayta.

15 Qamkunaqa maĉhasha nimankillapa. Manami chay nishaykillapanuchu. Chayraqmi allaqlaraq, imanuna maĉhashaqa kashaqlapa.

16 Ashwan kayqami chaynu pasayan, Dyuspa unay rimaqnin Joel nisha karan chaynulla. Chaqa Joelmi kaynu niran:

17 ‘Dyusninchikmi nin: Maydiya pacha tukukananpaq katinnaqami tukuy runakunaman kaĉhashaq Santu Ispirituyta.

Chaymi runakunapa wamrankuna, ullqupis, warmipis rimanqallapa nuqa munashayta.

Musu wamrakunami riqchaq imakunata rikapakunqallapa.

Nataq rukukuna-shuyupaqa musqupanqallapa.

18 Chaynulla chay diyakunapimi munashay akrashaykunamanpis kaĉhashaq Santu Ispirituytaqa, paykunapis rimaanallapapaq nuqa munashayta.

19 Unaq syilupimi mana rikashanllapakunata rikachishaq, rikar dispantakananllapapaq.

Nataq kay pachapi-shuyupaqa yawarta, ninata, quntayta ima rikachishaq,

runakuna rikar dispantakananllapapaq.

20 Chayna, Amitunchik shamunanpaq diya ĉhamuyatinnaqa, rupayqa yanalla tutaparaqpaq tikrakanqa.

Nataq killa-shuyupaqa yawarraq yupay tikrakanqa.

21 Piru mayqanpis Amitunchikpi kriyir shutinpi mañakuqqami washakanqa’ nir”.

22 Chaymi Pedruqa niranpis:

“Uyakuyllapa, Israel runakuna, kaynu nishutiylapa: Nazaretmanta Jesustami, Dyus yanapatin naypaykillapapi mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata, kusa dispantakaypaqkunata ima ruraran. Chaynuqami ruraran qamkuna rikar allita yaĉhanaykillapapaq, Jesusqami chiqapta Dyusmanta shamusha karan nir.

23 Piru ukkuna qushutinllapami ashwan chay mana allin runakunawan kruspi klabar wanuchiraykillapa, imanutaq Dyus unaylla chaynu kananpaqqa nishallana karan chaynulla.

24 Chaynu wanuchitkillapapismi, Tayta Dyusqa wanushanmanta kawsachimuran. Manari dijaranchu ismunanpaqqa.

25 Chaqa Davidmi unaylla iskribiran, Jesús kaynu nishanta:

‘Nuqami maydiyapis Dyusniytaqa naypaypi rikani.

Chaynu pay allilaw qichqaypi katinqami, mana mayqantapis manchayta puytinichu.

26 Chayraykumi tukuy shunquywan kusata aligriyar takini.

Chaymi ashwan Dyusniylapi kunfyakarna kawsashaq.

27 Chaymi Taytay, wanur pampakatiymapis mana dijankichu almay chaypi kidananpaqqa.

Chaynulla kusa munashayki Wamraykipa kwirpun ismunanpaqpis mana dijankichu.

28 Chaqa qammi intrachimarayki, munashaykita ruray tukuy tyimpupaqna kawsanaypaq.

Chaymi naypaykipiqa, kusata aligriyanimapis’ nir”.

²⁹ Chaynu nirnaqami Pedruqa niranpis:

“Ukniykuna, chiqaptami nishaykillapa: Unay rukunchikllapa Davidmi wanutin, pamparanllapa. Chaymi chay pampakashantaqa kanankaman rikanchikllapa.

³⁰ Chaqa Davidmi Dyuspa rimaqnin kashanrayku Dyusqa jurar arnisha katin, yaçhayanallana, paypa ayllunmantashi uk mantakuq kayanqa nir.

³¹ Chaynu katinmi Davidqa, Jesús kawsamunanpaq kashanta rikasha yupayna kaynu niran: Dyus Akrashan Cristun wanur pampakatingashi, almanqa mana chaypiga kidayanqachu, chaynulla kwirpunmapis manashi ismuyanqachu nir.

³² Chaqa chay nishannullami Dyusqa, Jesustaqa kawsachimuran. Chaymi tukuy chaykunapaqqa nuqanchikkuna allita yaçhanchikllapa.

³³ Chaymantami Dyusqa, Jesucristuta syluman apar, allilaw qichqanpina tachiran. Chaynullami Taytanga quran Santu Ispiritunta. Chaymi paypis chay arnimashanchikllapa Santu Ispiritutaqa nuqanchikkunamanpis kaçhamuran. Tukuy chaytami qamkunaqa rikashaykillapa, uyapashaykillapa ima.

³⁴ Mabir, çimapaqtaq Davidqa sylumanqa mana riran? Chaqa payllamiri kaynu niran:

‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,

³⁵ maydiya chay çiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuranaykaman nir’.

³⁶ “Israel pwiblumanta runakuna allita uyakur intrakayllapa, Jesusta kruspi klabar wanuchishaykillapatami, Dyusqa kananqa nisha, tukuyqa Washakuqnin Amitunchikllapana kananpaq” nir.

³⁷ Chaynu Pedro nitinmi, chaypi tantakasha kaqkuna uyaparpa, tukuy shunqunwan kusalata llakiranllapa. Chaymi Pedruta, chaynulla wakin apustulkunamatapis kaynu nir tapuranllapa:

—çUkniykuna! çImatataq rurashaqllapa? nir.

³⁸ Pedruqa niran:

—Tukuy mana allinta rurashaykillapata dijar, Dyusman tikrakar, uknikillapa uknikillapa Jesucristupa shutinpina shutikuyllapa. * Chaynuqami Dyusqa uchaykillapamanta pirdunar, Santu Ispiritunta qushunqallapa.

³⁹ Tukuy kay nishushayllapaqami qamkunapaq, wamraykillapapaq, chaynulla tukuy uklawmanta kaqkunata Amitunchik Tayta Dyus akranashankunapaq imami kanqa nir.

⁴⁰ Chaynu nir imami, Pedruqa allita willar, kaynu niranpis:

—çWakaq tukuyllapa chay mana allin tukuq runakunamanta! nir.

⁴¹ Pedro chaynu nitinmi, intrakar kriyiqkunaqa chay diyalla shutikuranllapa. Chaymi kriyiqkunaqa tris mil (3,000) yupayna karanllapa.

Kaynumi kawsaqllapa puntata kriyiqkunaqa

⁴² Paykunaqami apustulkuna yaçhachikutinga kusa allita kriyishanllapayku yanapanakur ima kawsaqllapa. Chaynulla Dyusman mañakuqllapa; Santa Mikunata mikuqllapa ima.

⁴³ Tukuy kriyiqkunaqami kusalata dispantakaqllapa, Dyus yanapatin apustulkuna achka milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratinllapa rikarqa.

* **2:38** Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuyllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

⁴⁴ Chaynumi kriyiqkunaqa tantala kusa shumaqta kawsaqllapa, iman kaqkunawan ukninllapa ukninllapa yanapanakur ima.

⁴⁵ Chaymi imanllapata rantikurmapis chay qillaywan iman paykunamanta ministishanllapanulla yanapanakuqmapis.

⁴⁶ Chaynulla waran waranmi Dyusta adurananllapa wasipi tantakar, Dyusta alabaqllapa. Nataq wasinllapapi-shuypaqa tantakaqllapa Santa Mikunata mikunanllapapaq. Chaynumi tukuy shunqunllapawan kusata aligriyar ima tantala mikuqllapamapis.

⁴⁷ Dyusta tantala alabatinllapa rikarmi, tukuyta kusa shumaqta yarpuqllapa. Chaymi Dyus yanapatin kriyir washakaqkunaqa waran waran masna achkayayaranllapa.

3

Uk kujumi alliyaran

¹ Uk diyami, alas tris di la tardina, Pedruwan Juanqa Dyusta adurananllapa wasiman riran. Chay urasmi tantakar Dyusman mañakuqllapa.

² Piru Dyusta adurananllapa wasipiqami, nasishanmanta-pacha uk kuju runitu karan. Paytami waran waran apar dijaqllapa chay wasipa punkun “Shumaq Punku” shutiqqi. Chayna chay wasiman tukuy yaykuqkunata limusnata mañakunanpaq.

³ Chaymanta chay kujuqa, Pedruwan Juanta Dyusta adurananllapa wasiman yaykuqta rikarqa, limusnata mañakuran.

⁴ Chaymi Pedruwan Juanqa kusata chaparan. Chaynu chaparllapami, Pedruqa kaynu niran chay kujitutaqa:

—Allita chapamayllapa nir.

⁵ Chaymi chay runituqa kusata chaparan, imalataqa qumayanqallapa nir yarpur.

⁶ Ashwanmi, Pedruqa niran:

—Manami qillaynijjun, uruyjunpischu kani. Piru kaytami gushuyta puytini, Nazaretmanta Jesucristupa shutinpi nishuni: Sharir puriy nir.

⁷ Chaynu nirqami Pedruqa allilaw makinmanta chutar sharichitin, chay kujupa çhakinkuna, muqunkunamapis jwirtina tikrakan.

⁸ Chaymi, chay kujuqa das piryar sharir puriqna qallariran. Chaymantaqa paykunawan pullana, Dyusta adurananllapa wasiman yaykuran, piryar piryar Dyusta alabaqnuna.

⁹ Chaymi tukuy chaypi kaqkuna, Dyusta alabar puriqta rikarqa,

¹⁰ kusalata manchakur dispantakaranllapa. Chaqa payqa mananari kujunachu karan. Chaymi dispantakaranllapa, chay kujitu unaymanta-pacha limusnata, Dyusta adurananllapa wasipa punkun “Shumaq Punku” shutiqqi, mañakur taqta rikashanllaparayku.

Pedrumi qashan achka runakunata yaçhachiran

¹¹ Chay kuju alliyashaqami, Pedruwan Juanmantaqa mana chiqan-chakarannachu. Chaymi tukuy runakuna kusata dispantakar kallpar riranllapa, Dyusta adurananllapa wasipi, “Salomonpa Kurridurnin” shutiqqi kayashanllapaman.

¹² Chaymanta, Pedruqa chayta rikarmi, runakunataqa kaynu niran:

“Israel pwiblumanta runakuna, çimaraykutaq kusata dispantakar, chapamankillapa? çQamkunachu yarpunkillapa, nuçakunalla pudirnijjun kar, chaynulla kusa allin kashayllaparayku allichatiyllapa purisha chay runaqa? nir. çManami chaynuchu!

¹³ Unay rukunchik Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusninmi, Wamran Jesucristuta, munashankunata qusha. Piru chaynu katinmapis qamkunaqa karguyjunkunaman qukuraykillapa. Chaymanta chay gubyirnu Pilato kaçhashaq nitinmapis, qamkunaqa mana munaraykillapachu.

¹⁴ Ashwanmi washanaykillapamantaqa, allin mana uchayjun katinmapis, qamkunaqa mañaraykillapa uk wanuchikuq runata kaçhanapaq, allinla Amitunchikta-shuypaqa mana.

¹⁵ Chaynumi qamkunaqa wanuchiraykillapa bidanchikta qumanchik chaytaqa. Chaynu katinmapis, Dyusmi kawsachimuran. Chaytaqami nuqakuna rikasha kar, yaçhanillapa.

¹⁶ Chaymi, Jesuspa shutinpi allita kriyitiyllapa, Amitunchik allichasha kay runitutaqa. Qamkuna kay runituta riqsinkillapa, paypismi allita Jesuspi kriyir alliyasha. Chaytami tukuy qamkuna rikankillapa.

¹⁷ “Yaçhaninami ukniykuna, qamkuna mantaqnikikunawan ima Jesusta wanuchiraykillapa mana allita yaçharchu, imatami rurayanchikllapa kaynu tukurqa nirmapis.

¹⁸ Chayta ruratkillapaqami kumplikasha Dyus unay nishanqa, imanuchi paypa rimaqninkuna nisha kayaq, ‘Paypa Cristunqashi qisçakar wanuyanqa’ nir, chaynulla.

¹⁹ Chayraykumi qamkunaqa uchaykillapata dijar, Dyusman tikrakar pay munashannu kawsayllapa. Chaynuqami payqa, tukuy uchaykillapamanta shumaqçashunqallapana.

²⁰ Chaynullami Tayta Dyusqa qashan Jesusta kaçhamunqa, washamanalla-papaq. Imanutaq unaymanta-pacha arnikusha chaynulla.

²¹ Kananllaqami manaraq shamunqachu. Syilullapiraqmi kanqa, kay pachapi shumaqçakunan tyimpu çhamunankaman. Chay tyimpu çhamutinraqmi, Taytanchik Dyusqa kaçhamunqa Wamranta kay pachapi tukuy imata shumaqçananpaq, imanuchi unay rimaqninkuna nisha karan chaynulla.

²² Chaqa rimaqnin Moisesmi niran rukunchikkunata: ‘Dyus Amitunchikmi akranqa qamkunamanta uk rimaqninta nuqa yupaylla kananpaq. Chayrayku tukuy imata pay nishushanllapataqa, kasur rurayllapa.

²³ Chaqa tukuy payta mana kasuqkunataqa, Dyusqa kriyiqninkunamantaqa akrar chinqachinqa’ nir.

²⁴ “Chaynumi Samuelmanta-pacha, Dyuspa tukuy rimaqninkunaqa, Jesús shamunan tyimpullapaq rimaranllapa.

²⁵ Chaymi Dyusninchik rimaqninkunata arnishanqa, qamkunapaqna kasha. Chaynulla, chay tratuta Dyus Amitunchikqa rukunchikkunawan ruraran, chaypis qamkunapaq kasha. Chay tratuta rurarmi Amitunchikqa, Abrahamtaqa niran: ‘Aylluykimanta uk runawanmi tukuy kay pachapi kaqkunata shumaqçashaq’ nir.

²⁶ Tayta Dyusmi, Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimurqa, naypaqtaqa qamkunamanraq kaçhamuran bindisishunanllapapaq. Chaynuqa Dyusmanna tikrakanaykillapapaq, tukuy mana allin rurayanaykillapataqa dijarna”.

1 Pedruwan Juanqa runakunata yaĉhachiyatinllaraq, kurakuna ĉaran, Dyusta adurananllapa wasipa kuytakuqninkunawan, saduceo runakunawan ima.

2 Paykunami piñakusha karanllapa, Pedruwan Juan, kaynu runakunata yaĉhachishanpaq: “Tayta Dyus, Jesusta wanushanmanta kawsachimushanraykumi runakunapis wanurqa qashan kawsamuyanqa” nir.

3 Chaypaqmi aypar, apar karsilaranllapa allaqninkaman, chay diyaqa tardinata katin.

4 Chaynumapis, Pedruwan Juan yaĉhachikushanpiqa achka runakuna uyakurqa kriyishallapana karan. Chaymi chay kriyiqkunaqa ullqkunala yaqqa sinku milna (5,000) kasha kanqa.

5 Allaqnin diyaqa Jerusalemni tantakaranllapa, Israel runakunapa mantagninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima.

6 Chaypiqami karanpis, kurakunapa mantagnin Anas shutiq runa. Chaynulla pullanqa karanpis Caifás, Juan, Alejandro ima. Tukuylla chay kurakunapa ayllun kaqkunapismi, chaypi karanllapa.

7 Paykunami kaĉhakuranllapa, Pedruwan Juantaqa paykunaman apananllapapaq. Chaymi ĉhaypinllapapi shachir tapuranllapa, kaynu nir:

—ĉMayqan mantashutinllapataq, pipa shutinwantaq, kaykunata rurayankillapa qamkunaqa? nir.

8 Pedruqa Santu Ispirituwan karmi, niran:

—Pwiblukunapa rukunkuna, mantagninkuna ima.

9 Qamkuna tapumankillapa uk qishaq runata allichashayllapalapaq, yaĉhanaykillapapaq imanumi rurasha kanillapa, nir.

10 Chaynu katinga, qamkunata willashaykillapa, tukuy Israel pwiblupi yaĉhananllapapaq. Kay runa alliyasha naypaykillapapi shaqqami, alliyasha Nazaretmanta Jesucristupi kriyishanrayku, chay mayqantaĉhi qamkuna kruspi klabaraykillapa, payrayku. Chaynu klabatkillapamapis Dyusmi paytaqa kawsachimuran.

11 Jesucristutami qam llutakuqkuna, kay rumiqami mana sirbinchu nir itakutkillapamapis, ashwan kusa shumaq rumipaqna tikrakasha. ✧

12 Manami ukkunapiqa washakayta puytinchikchu. Chaqa Tayta Dyusqa kay pachapi, maypipis mana qumashanchikchu uk runata payrayku washakanallapapaqqa nir.

13 Chaynu nir, Pedruwan Juan mana istudyasha karmapis, mana manchakur imachu kusata rimaqta uyaparllapami karguyjunkunaqa kusata dispanntakaranllapa. Chaynullami kwintata qukaranllapa, kay runakunaqami Jesuspa yaĉhakuqninkuna kasha nir.

14 Chay alliyasha runapis chaypi paykunawan katin, mana mayqanpis imatapis willayta puytiranllapachu.

15 Chaymi paykunaqa, Pedruwan Juanta waqtaman lluqshichir, ukninllapa ukninllapa tapunakur parlaqllapa.

16 Chaymi kaynu ninakuqllapa:

“ĉImatataq rurashunllapa kay runakunawanqa? Tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkunami yaĉhayanllapa kay shumaq milagruta rurashanllapapaqqa, manami mana niytaqa puytinchikllapachu.

17 Chayraykumi, Jesuspaq rimar yaĉhachikutinllapa kriyir, ama achkayanallapapaqqa, alli abisar kaĉhashunllapa amana mayqantapis Jesuspaqqa parlar purinanllapapaqnachu”.

18 Chaymi Pedruwan Juantaqa, qayamur willaranllapa, ama mayqantapis Jesuspa shutinpi rimarqa yaĉhachinanllapapaqnachu.

19 Chaynu nitinllapamapis, Pedruwan Juanqa niranllapa:

—Qamkunalla yarpuyllapa. ¿Allinchu kanqa Dyusta manana kasur qamkunatana kasushunayllapapaq? ¿Manaqachu Tayta Dyustaraq naypaqtaqa kasunayllapapaq allin kanqa?

20 Manami nuqakunaqa uyarayta puytinllapachu rikashayllapamanta, uyapashayllapamantaqa.

21 Piru chay karguyjunkunaqami amana chayta rurananllapapaq alli abisar, dijatinllapana riran. Manami imanupis kastigayta puytiranllapachu. Chaqa tukuy runakuna alabaranllapa Dyusta,

22 chay kuju runa kwarinta añuyjun karmapis alliyashanrayku.

Kriyiqkunami mañakuran shachinakunanllapapaq

23 Pedruwan Juanqa, prisu kashanmanta llugshishana karllapaqa, rir tantanakuranllapana tukuy kriyiq masinkunawan. Chaymi chay kurapa mantaqninkuna, tukuy ruku mantakuqkuna, imanu willashanllapatapis, parlaranllapa wakinninkunataqa.

24 Chaymanta uyakurllapaqa, tukuyninllapa tantala mañakuranllapa Dyusman, kaynu nir:

“Taytayllapa qammi rurarayki syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy chaykunapi kaqkunata ima.

25-26 Chaynu karmi Santu Ispirituykiwan rimachirayki unay rimaqniki Davidta, kaynu ninanpaq:

‘¿Imapaqtaq rimapakunllapa pwiblukuna?

¿Imapaqtaq parlanllapa mana imata yaĉhar, mana allin ruraykunapaqqa?

Kay pachapiqa mantakuqkuna piñakunllapa,

chaymanta-shuypaqa pulla ĉhiqninllapa Tayta Dyusta.

Chaynulla Dyus Akrashan Cristuntapis ĉhiqninllapa’.

27 “Tayta Dyus, chiqaptami David nishannulla kasha. Gubyirnu Herodes, mantakuq Poncio Pilato kay pwiblupi tantakaranllapa, uklawmanta runakunawan, chaynulla kay Israel pwiblumanta runakunawan ima, chay akrashayki kusa allinla Wamrayki Jesusta ĉhiqnir.

28 Chaynu katinmi, ruraranllapa qam imanuchi yaĉhaynikiwan pasananpaq nisha karayki chaynulla.

29 Kananga Taytituy rikay-ari imanu abisar dijashallapa nirmapis. Chaynu katinmapis kay sirbishuqnikikunata yanapamayllapa shachinakur qampa rimanaykita yaĉhachikunayllapapaq.

30 Qampa pudirnikiwan yanapamatkillapa, mana ruraypaqkunata, kusa shumaq milagruta rurayanllapapaq. Chaynulla qishaqkunata allichanayllapapaq ima, kusa allinla Wamrayki Jesuspa shutinwan” nir.

31 Chaynu nir mañakur tukchitinllapaqa, chay tantakashanllapa wasiqa kuyuq qallariran. Chaymi chay kutilla, tukuyninta Santu Ispiritu balurta qur yanaparan. Chaymi chaymanta-pacha ashwan mana manchakur imanachu mas animakur ima rimaq qallariranllapa Dyus nishanlatana.

Tukuy imanllapakunami tukuyapaq karan

32 Tukuy kriyiqkunami achka karllapamapis, chayllata yarpuyllapa. Manami mayqantapis niqchu, chay imankunaqa paylapaqa kanqa nirqa. Tukuyninllapami niq tukuy imanllapaqashi tukuyapaq kanqa nir.

³³ Chaynu katinmapis, Dyus pudirninwan yanapatin apustulkunaqa rima-yaranllaparaq, Amitunchik Jesucristo imanumi wanushanmanta kawsamuran nir. Chaymi Tayta Dyusqa tukuyninta yanapatin shumaqta kawsaranllapa.

³⁴ Manami paykunamantaqa, mayqanlapis imakunata ministiqkunaqa karanllapachu. Chaqa achka pachayjun, mas wasiyjun ima kaqkunaqa, chay imankunata rantikur, qillayninllapataqa,

³⁵ apustulkunata quqllapa, paykunana ministiqkunataqa qutinllapa ima ministishanllapamatapis rantinanllapapaq.

³⁶ Karanmi Chipre shutiq pwiblumanta uk Levita, José shutiq runa. Paytami apustulkunaqa niqllapapis Bernabé (rimayninchikpi munan niyta “Kunsulakuq”) nir.

³⁷ Paymi pachayjun kar, chay pachanta rantikur apustulkunata quran qillaytaqa.

5

Ananiasmi warmin Safirawan uchakuran

¹ Piru karanmi uk runa Ananías shutiq. Paymi warmin Safirawan pulla rantikuranllapa uk pachata.

² Kay runami warminwan pulla parlaran pachanta rantikur wakin qillayta aypar wakinlata apustulkunataqa qur ninanllapapaq: “Kaylami rantikushayllapa qillayqa” nir. Chay parlashanllapanullami ruraranllapa.

³ Chaynu llullakushanpaqmi Pedruqa niran:

—Ananías ¿imapaqtaq Satanaspa yarpuyinta, shunquykipi ratakuchir Santu Ispirituta llullachiyta kamashayki, chay pachapaq pagrashushanmanta wakin qillayta aypar wakinlatana ‘Kaymi tukuynin’ nir qumashaykillapa?

⁴ ¿Chaqa manachu qampa karan chay pachaga? Chaytaqami rantikushayki. ¿Manachu qampa karan chay qillayqa? ¿Imata yarpurtaq kaytaqa rurashayki? Manami runakunatachu llullachishayki. Dyustami llullachiyta kamashayki nir.

⁵ Chaynu Pedro nitin, uyaparmi Ananiasqa das ratar wanuran. Chaymi tukuy chaypi uyakuqkunaqa kusata manchakuranllapa.

⁶ Chaymantaqa musu runakuna shamur, chay wanushataqa raçhpawan pillur aparanllapa pampaqqa.

⁷ Ananías wanushana katin, kimsa uramanta yupayqa, chay kayashanllapamanqa yaykuran Ananiaspa warmin, mana imata yaçharlamapischu.

⁸ Chaymi Pedro tapuran kaynu nir:

—Nimay ¿chiqaptachu gamkunaqa rantikuraykillapa chay pachataqa, gamkuna niyashaykillapanula? nir.

Payqa niran:

—Ari, chaynu nishushayllapanumi rantikurayllapa.

⁹ Chaynu nitinmi, Pedruqa chay warmita niran:

—¿Imapaqtaq gamkunaqa parlashaykillapa chayllata rimar, Amitunchikpa Ispiritunta llullachiyta kamanaykillapapaq? Chaytami runaykita pampaqkunaqa shamuyanllapa. Kananqami qamtana apashunqallapa pampaqqa nir.

¹⁰ Chaynu Pedro nitinmi Safirapis, Pedrupa çhakinman ratar wanuran. Chaymanta chay musu runakuna yaykurqa, wanushatana tarir, aparanllapa runan pampakashanllaman pampaqqa.

11 Chaymi Jesucristupi tukuy kriyiqkuna, chaynulla wakin runakunamapis, chayta yačharllapaqa kusalata manchakuranllapa.

Achka milagrukunata ima ruraranllapa

12 Tayta Dyusmi, apustulkunata yanapatin ruraranllapa kusa shumaq mana ruraypaqkunata chaynulla kusa achka milagrukunata runakunapa naypanpiqa. Chaymi tukuy kriyiqkuna tantakaqlapa Salomón rurashan kurridurpi.

13 Nataq mana kriyiqkunaqami paykunawanqa mana pulla kayta mu-naqllapachu manchakushanllaparayku. Piru chaynumapis kusalata paykunataqa alabachiqlapa.

14 Chaymi Amitunchikpi kriyiqkunaqa ullquraq, warmiraq kusalata achkayayaranllapa.

15 Chaqa, achka runakuna qishaqninllapakunata wasinmanta urquqllapa kallikunaman pununakunapi, parakunapi ima. Chaynumi Pedro pasatinqa, qishaqkunapa ananta llantunlamapis pasanman nir yarpuqllapa.

16 Chaymi Jerusalén pwiblupa shipchankunamanmatapis, runakunaqa apamuran qishaqninkunata, tukuy chay dyablupa yarpuyinrayku yaruyashakunamatapis. Chaynumi tukuy shamuqkunaqa alliyaqllapa qishayninllapamantaqa.

Apustulkunatami qischaranllapa

17 Chaymantami chay kurakunapa mantaqinwan, chay saduceo runakunaqa apustulkuna Jesucristupaq yačhachikutin achka runakuna kriyishanllaparayku kusalata čihiqiranllapa.

18 Chaymi paykunataqa aypar, karsilman itaranllapa.

19 Piru Amitunchikpa uk angelnin tuta chaypi rikarirmi, karsilpa punkunta kičhar llugshichimuran kaynu nir:

20 “Riyllapa, Dyusta adurananllapa wasiman. Chaypimi shar yačhachikuyllapa tukuyta mushuq bidapaq, imatami ruranqallapa nir”.

21 Chaynu ángel nishannullami, allaqmantaqa amsaq amsaqla Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, yačhachikuq qallariranllapa. Piru chaykamanqami, kurakunapa mantaqinqa, paywan pulla kaqkunawan, qayamuranllapa kusa maš karguyjunkunata, chaynulla Israel runakunapa ruku mantaqninkunata ima, tantakar parlananllapapaq. Chaymi kačhakuranllapa apustulkunataqa karsilmanta apamunanllapapaq.

22 Piru kuytakuqkuna karsilman rirqa, apustulkunataqa mana tariranllapachu. Chaymi tikrakamurqa kaynu niranllapa:

23 –Karsilpa punkuntaqami alli kirpakashata tarinillapa. Chaynulla chay kuytakuq suldadukunatapis, karsilpa punkunpi allita chapar kuytakur shaqta tarinillapa. Piru punkuta kičharqa, mana mayqantapis tarinllapachu ruriپیقا nir.

24 Chaynu nitinllapa, chay kurakunapa mantaqin, Dyusta adurananllapa wasipa kuytakuqninkunapa mantaqin, chaynulla kurakunapa wakin mantaqninkuna ima uyaparqa, ninakuqllapa: “¿Imanutaq llugshisha kangaqa? ¿Kanan-shuypaqa imanuraq tukushunllapa?” nir.

25 Chaymi chay kutilla, ukqa čhar niran paykunataqa:

–Qamkuna runakunata karsilman itaraykillapa, chaykunaqami achka runakunata Dyusta adurananllapa wasipi yačhachiyay nir.

26 Chaymi chay kuytakuqkunapa mantaqin wakin kuytakuqkunawan rir maskar tariranllapa. Piru chaynu tarirmapis, manami qischaranllapachu.

Chaqa manchakuyaranllapari “Runakuna rumillawan sitamachuwanllapa” nir.

²⁷ Chaymantaqa aparanllapa kusa mas karguyjunkuna tantakasha karanllapa chayman. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga kaynu niran:

²⁸ –Nuqakunaqami allita willashurayllapa, amana Jesuspa shutinta rimarqa yaĉhachikunaykillapapaqnachu. Chaynu katinga zimataq qamkunaqa rurashaykillapa? Chaqa chaynu yaĉhachikutkillapami, tukuylla Jerusalén pwibluta shikwakasha. Chaynullami anallan uchachamanayankillapa chay runa wanushanpaqmapis nir.

²⁹ Chaymi Pedro chay wakin apustulkunawanqa niranllapa:

–Nuqakunaqami runakunata naypaqta kasunayllapamantaqa, Dyusaraq kasunillapa.

³⁰ Chaqa unay rukunchikkunapa Dyusinmi, Jesusta qamkuna kruspi klabar wanuchitkillapamapis qashan kawsachimuran.

³¹ Chaynu kawsachimurmi syilupiqa alilaw qichqanpi tachisha. Chaymi nisha puytiq Mantakuq, Washakuq ima katin tukuy Israel runakuna Dyusmanna tikrakatin, uchanllapamanta pirdunanapaq.

³² Chaymi nuqakuna, chaynulla Santu Ispiritu ima tistigu kanillapa tukuy chaykunapaqqa. Chaqa Dyusmi payta kasuqkunataqa Santu Ispiritunta qusha nir.

³³ Chaynu apustulkuna niqta uyaparqa, karguyjunkunaqa kusalata piñakur, apustulkunataqa wanuchiya yarpuranllapa.

³⁴ Piru chay kusa mas karguyjunkunamantami kaq uk fariseo runa Gamaliel shutiq. Paymi Moisés mantakushanta kusata yaĉhar yaĉhachikuq katin, kusalata rispitaqllapa wakin runakunaqa. Chaymi sharir, kaĉhakuran apustulkunata uk ratituta waqtaman llugshichinanllapapaq.

³⁵ Chaymantami wakin karguyjunkunataqa niran:

–Israel runakuna, allita intrakankillapa. Kuytakankillapa chay runakunamantaqa imata ruranayarllapamapis.

³⁶ Yarpuyllapa qamkuna. Uk tyimpupi Teudas shutiq runa kusa puytiq kayta munatin, kwatru-syintus runakuna yupay paypi kriyir ikinpi puriranllapa. Piru chaymantaqa chay runata wanuchitinllapaqa chay ikinpi puriqkunaqa wakta kayta shikwakar tukukaranllapa.

³⁷ Chaymanta qashan uk tyimpupi, sinsuta ruratinllapaqa, Galileamanta uk runa Judasna rikariran. Chaymi paypi kriyir puriqkunapis karanllapa. Piru chaytapis wanuchiranllapa. Chaynullami, chay ikinpi puriqkunaqa wakta kayta shikwakanllapa.

³⁸ “Chayraykumi nishunillapa, chay runakunataqa ama imatapis rurarchu, dijanaykillapapaq. Chaqa chay runakuna yanqa runakunapa rimayninkunalata rimayarqa, chinqanqallapa.

³⁹ Nataq Dyuspa rimayninwan katin-shuypaqa manami iman u tukurpis binsiyta puytinkillapachu. ¡Kuytakankillapami! ¡Imanupiqakish Dyuspa kuntranmana, shachinakuq qallaritkillapa!” nir.

⁴⁰ Chaynu Gamaliel nitinmi, chay karguyjunkunaqa “Allinmi chayqa” niranllapa. Chaymantaqa apustulkunata qayamur kusata llibachir ima, willaranllapa, amana Jesuspa shutinpi rimar yaĉhachikur purinanllapapaqnachu. Chaynu allita willar imaqa, kaĉharanllapana.

⁴¹ Piru chaynu ruratinllapamapis, apustulkunaqa chay karguyjunkunapa naypanmantaqa kusala aligrina llugshiranllapa. Chaqa Dyusmi paykunataqa akraran Jesucristurayku chaynu qischakananllapapaq.

⁴² Chaymi ashwan waran waran Dyusta aduranllapa wasikunapi, tananllapa wasikunapi ima mana manchakurlamapischu Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqllapa, Jesusmi Dyus Akrashan Cristun nir ima.

6

Sirbikuqkunatami akraranllapa

¹ Chay tyimpuqa Dyuspi kriyiqkuna mastana achkayaq qallarisha katinllapanaga, chay griego rimaypi rimaqkunaga rimapakuqllapa chay hebreo rimaypi rimaqkunapaqqa, kaynu nir: “Chay griego byuda warmikunaqashi, chay hebreo byuda warmikuna yupayqa mana aypaqchu kasha chay ministiyashan qukuyashanllapamantaqa” nir.

² Chaymi chay dusi akrakasha apustulkunaga, tukuy kriyiqkunata tantar niranllapa:

–Manami allinchu nuqakuna Dyuspa rimananta yaĉhachikuyashayllapata dijar, mikuy tantashanchikllapata qukunayllapapaqqa.

³ Chayrayku kriyiq masiykuna, qamkunallamanta akrayllapa syiti runakuna, kusa allin yarpuyunjun, kusa intrakaq, Dyuspa Santu Ispiritunwan kaqkunata ima. Paykunatana willatiyllapa, kay ruraykunataqa rurananllapapaq.

⁴ Nuqakunagami Dyusman mañakur ima, paypa rimayninta yaĉhachikushaqllapa maydiyapis nir.

⁵ Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaga tukuyin “Allinmi chay nishaykil-lapaqa” nir, akraranllapa Estebanta. Paymi Amitunchikpi kusata kriyiq, chaynulla Dyusninchikpa Santu Ispiritunwan karan. Akraranllapapismi: Felipita, Procuruta, Nicanorta, Timonta, Parmenasta, Nicolasta ima. Pay Nicolasmí Antioquia pwiblumanta karan. Piru yaĉhakushami karan Israel runakunapa kustumrinkunata.

⁶ Chaymantaqa aparannllapa paykunataqa chay apustulkunapa naypanman. Ćhachitinllapaqa apustulkunaga, chay syiti akrakashan runakunata, allitana Dyusta sirbinanpaq nir, paykunapa ananman makinkunata ĉharar, Dyusman mañakuranllapa.

⁷ Chaynulla, Dyus rimashantaqami tukuy parlakutinllapa, kriyiqkunamapis achkana karanllapa Jerusalenpiqa. Chaynullami, Jesucristupiqa chay Israelmanta kurakunamapis kusala achkana kriyiranllapa.

Estebantami prisuranllapa

⁸ Dyus yanapatinmi, Estebanqa ashwan kusala pudirniyun kar, milagrunakunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ima ruraran tukuypanaypanpi.

⁹ Chaymantami tantakananllapa wasi Libertos shutiqmanta wakin runakuna, chaynulla Cirene, Alejandria pwiblumanta kaqkuna, chaynulla chay Cilicia, Asia lugarmanta kaqkuna ima tantanakur, Estebanwan willanakuq qallariranllapa.

¹⁰ Piru chay runakunaga mana upallachiytaqa puytiranllapachu. Ćhaqa Estebanqa, Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kusa shumaqta rimayaran.

¹¹ Chaymi Estebanta kuntraq runakunaga mana imanupis binsiya puytirqa, wakin runakunata pagraran rimananllapapaq Estebanpa kuntran kaynu nir: “Estebantami, Moisespa, chaynulla Dyusninchikpa kuntranta rimaqta uyapasha kanillapa” nir.

¹² Chaynu llullakutinllapami, runakunaga kriyir tukuy ruku mantakuqkunawan, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunawan

tantanakur kusata piñakuranllapa. Chaynu piñakurllapami Estebantaqa aypar aparanllapa kusa mas karguyjunkunapa naypanman.

¹³ Chaynulla tistigukunatapis, Estebanpa kuntran rimar llullakunanllapa-paq maskaranllapa. Chaymi kaynu niranllapa:

—Kay runaqami kusa saqra mana rimaypaqkunata waran riman Dyuspa wasinpaq, chaynulla kusa allin mantakushanpaqmapis.

¹⁴ Chaynullami uyapasha kanillapapis kaynu niqta: ‘Nazaretmanta Jesusshi, Dyuspa wasinta ratachayanqa. Chaynullashi Moisés kustumrinta qumashanchikllapatapis ukmanpaqna tikrayanqa’ nir.

¹⁵ Chaynu nitinllapami, tukuy kusa mas karguyjunkuna, Estebanta chapraqa, rikaranllapa kusa angelnula qaqlitayjunta.

7

Estebanmi allita rimaran

¹ Chay kurakunapa mantaqninmi Estebantaqa kaynu nir tapuran:

—Qampaq chaynu rimayashanllapaqa, ¿chiqapchu, manaqachu mana? nir.

² Chaymi Estebanqa niran:

“Ukniykuna, taytituykuna allita uyapamayllapa: Kusa puytiq Taytanchik Dyusmi, unay rukunchik Abraham Mesopotamia pwiblullapi kar, manaraq Harán pwibluman taq riyatin, payman rikariran.

³ Abrahamtaqa niran: ‘Pachaykita, aylluykikunata dijar, riy chay pachata nuqa rikachishuyani chayman’ nir.

⁴ Chaynu nitinmi, Abrahamqa chay tayashan Caldea pwiblumantaqa llugshir rir; Harán pwibluman çhar, chaypina taran. Chaymanta taytan wanutinga, Abrahamtaqa Tayta Dyus apamuran, kay tayashanchikllapa Israel pachamanqa.

⁵ Piru kaypiqami Abrahamtaqa mana irinsyantaga qurancho, uk çhakisitunta sarukuchinanlapaqmapis. Piru mana kaypi qurmapis, arniranmi pay wanutinga wamrankunana kay pachapiqa tananllapapaq. Chaynumiri arniran manaraq wamranmapis kayatinraqchu.

⁶ “Chaynullami Dyusqa niranpis: ‘Aylluykikunagami kay tayashanllapamantaqa llugshir rir uklaw pachakunapi kwatru-syintus (400) añuta tanqallapa furastirukuna yupay, kusata sirbikur, qischakar ima.

⁷ Piru chay nasyun aylluykikunata sirbikuchir qischaqkunataqami nuqa kastigashaq. Chaymantami paykunaqa llugshir shamur, kay lugarpina sirbimanqallapa’ nir.

⁸ “Chaynu nirmi Dyusqa Abrahamwan uk tratuta ruraran, tukuy Israelmanta kaqkunaga señal kustumrita rurananllapapaq * nir. Chaymi Abrahamqa wamran Isaac nasishanmanta uchu diyayjunna katinga señal kustumrita ruraran. Chaynullami Isaacpis wamran Jacobo nasitinga ruraran. Chaymi Jacobupis wamrankunawan chay Israel runakunapa dusi pwiblunkunapa rukunkunawanqa ruraran.

⁹ “Chay dusi rukunchikllapamantami uknin shutiq José. Paytami ukninkuna çhiqinir Egiptuman rantikuran.

¹⁰ Piru Tayta Dyusmi, Josiwan kar, qischakatinmapis kusata llakipar kusa yaçhaqpaq imana tikraran Egiptupa mantaqnin Faraonpa naypanpiqa. Chaymi ashwan Faraonqa, Josita numraran pay mantakuna wasinpi, chaynulla chay pwiblupa mantakuqninna karanapaq.

* 7:8 Kay tratupaq mas intrakanarqa rikashun Génesis 17.1-14.

11 “Piru chaymantami chay Egipto pachapi chaynulla Canaán pachapiqa kusala mallaq tyimpu katin, kusalata qischakaranllapa. Chaqa manari imapis karanchu rukunchikllapakuna mikunanllapapaqqa.

12 Chaymantami, Jacobuqa Egiptupishi trigu kan nir yaçharqa, kaçharan wamrankunata, chay rukunchikkuna karan chaykunata. Chaymi paykunaqa riranllapa puntataqa.

13 Qashan ishkay kutipaqna ritinllapaqa, Josiqa ukninkunata niran, payqashi ukninllapa nir. Chaynu José ukninkunata nitinmi, Faraonqa yaçharan mayqan ayllumantami Josiqa nirmapis.

14 “Chaymi Josiqa kaçhakuran taytan Jacobuta, tukuy aylluntinta apananllapapaq. Tukuy ayllunkunaqami sitintay sinku (75) kasha kanqallapa.

15 Chaynu rirmi Jacobuqa Egiptupi tayar, chaypina wanuranmapis. Chaynullami unay rukunchikllapakunamapis chaypi wanuran.

16 Chaymantaqa Jacobupa kwirpunta aparanllapa Abrahampa unay tashan pwiblu Siquempi pantyunninman pampaq. Chaqa chaytaqami Abraham rantisha karan, uk runa Hamor shutiqa wamrankunamanta.

17 “Taytanchik Dyusmi, Abrahamta tukuy ima pasayanqa nir arnishan tyimpu shipchamuyatinnaqa, Israel runakunaqa kusala achkana karan Egiptupiqqa.

18 Chay tyimpumi Egiptupiqqa mantakuran uk gubyirnuna. Payqami Jositaqa mana riqsishachu karan.

19 Chaymi chay gubyirnuqa ingañar ima kusalata qischaranllapa unay rukunchikkunataqa. Chaynullami mantakuranpis ullqu wamritukuna chayraq nasitinqa, dijatinllapa wanur amana achkayananllapapaq.

20 “Piru chay tyimpupimi Moisés nasiran. Paymi kusala shumaq wamritu karan Dyuspaqqa. Chaymi Dyus yanapatin taytankunaqa wasinpi pakaqnula kimsa misista purichiranllapa.

21 Chaymanta wasinpi manana pakayta puytir waqталapi dijasha katin, † Faraonpa warmi wamran tarir apar, kusa shumaqta kriyakuran wamranta yupay.

22 Chaynumi Moisesqa winaran Egipto runakunapa yaçhayninkunata kusata yaçhakur. Chaymi Moisesqa kusa puytiq karan rimananpaq, chaynulla imata rurananpaqmapis.

23 “Kwarinta añuyjunna karqa, Moisesqa watukuran Israel masin runakunata, paypa chiqap ayllunkuna katin.

24 Chaymi Egiptumanta runa, paypa ayllu masinta maqaqta rikarqa, washananrayku chay Egiptumanta chaytaqa wanuchiran.

25 Chaqa payqari yarpuran, Israel aylluykunaçi allita kwintata qukar ninqallapa: ‘Dyusmi, Moisesrayku Egipto runakunamanta washamashunllapa’ nir. Piru paykunaqa mana kwintata qukaranllapachu.

26 Chaymanta, allaqnin ishkay Israel runakunata maqanakuqta tariran. Chaymi payqa washanachiyta yarpur niran: ‘Qamkunaqami chay ayllulla kankillapa, ¿imapaqtaq uknikillapa uknikillapaqa maqanakur ima qischanakunkillapa?’ nir.

27 “Piru ukninta masta qischaq chayqa, Moiesta kumsar niran: ‘¿Pitaq qamtaqa uk mantakuq jwista yupayqa çhuramushusha nuqakunamanqa?’

28 ¿Manaqaachu qamqa, quya imanuchi uk Egiptumanta runata wanuchirayki, chaynulla nuqatapis wanuchimanayanki?’ nir.

† 7:21 Taytankuna mana wanunanta munarmi, kanastitalaman itar yakupa çhaypinkaqlapi pakar çhuran ama wanunapaq. Mas allintaqami intrachimanchik Exodupi 2.2-10.

²⁹ Chaynu nitinmi, Moisesqa alsakar riran Madián shutiq pachaman. Chaypimi furastiru yupay tayatin, ishkay wamrankuna nasiran.

³⁰ “Kwarinta añuna pasasha katin Moisés chunllaq lugar Sinaí sirkapi kayatinmi, sarsapi nina ratakuq rurimanta uk ángel † payman rikariran.

³¹ Chaymi Moisés chayta riqarqa kusalata dispantakaran. Chaymanta mas qimikar rikashaq niyarqa, uyaparan Amitunchik kaynu niqta:

³² ‘Nuqami unay rukuykikuna Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. Piru Moisesqa kusalata manchakur chukchukyashanrayku, mana chapananlamapischu.

³³ Chaymi Amitunchikqa kaynu niran: ‘Llanqikita urquy. Chaqa kay lugar kayashaykiqami, kusa santu lugar.

³⁴ Nuqami allita rikasha kani pwibluymanta runakuna iman u Egiptupi qischakatinmapis. Paykunatami uyapasha kani kusata llakir qaychakutinmapis. Chayraykumi ishkimusha kani paykunata washanaypaq. Chaymi shamuyana. Chaqa Egiptumanmi kaçhashuyani’ nir.

³⁵ “Unaymi paykuna, Moiesta disprisyar ‘¿Pitaq kaçhashusha mantakuq jwis yupay kanaykipaq?’ niranllapa. Piru Dyusmi kaçharan mantakuq kar washakunanpaq, imanutaq angelnin chay sarsa rurinpi rikar intrachishan-
nulla.

³⁶ Chaymi Moisesqa, milagrukunata, chaynulla mana ruraypaq shumaq imakunata rurar ima Egiptumantaqa lluqshichir unay rukunchikkunataqa apar pasachiran chay chupika mar yakupa rurinta. Chaynumi milagrukunata rurar ima, chay chunllaq lugarkunapi kwarinta añuta puriran.

³⁷ Chaqa Moisesllami Israel runakunatapis niran: ‘Dyus Amitunchikmi qamkunamanta ukta akranqa nuqa yupay rimaqnin kananpaq. Chayna qamkunaqa kasunaykillapapaq’ nir.

³⁸ “Israel runakuna chunllaq lugarpita tantakasha katinmi, Moiesta, angelqa Sinaí sirkapi shumaq imakunata willaran. Payna rukunchikkunata iman u kawsananllapapaq nir intrachitin, nuqanchikkunatapis intrachimashallapa kasurna kawsananllapapaq.

³⁹ “Piru rukunchikkunaqami mana uyakunar disprisyashanllaparayku ashwan Egiptuman tikrakanaranllapa.

⁴⁰ Chaymi Aaronta niranllapa: ‘Moisés Egiptumanta urqumaranllapa chayqa, mana rikarinnachu. Chayraykumi dyuskunata ruratki, yanapar Egiptuman apamanallapata munanillapa’ nir.

⁴¹ Chaynu nitinllapami, Aaronqa ruraran uk dyus bisirrunuta. Chaynami animalkunata wanuchir, rupachir imana fyistata rurar aduraranllapa chay paykunalla rurashan dyustaqa.

⁴² Chayraykumi Dyusqa paykunamanta ashur, dijaran syilupi tukuy ima kaqkunata adurananllapapaq. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin, rimaqninkunaqa kaynu nir iskrishisha kayaq:

‘Israel runakuna, ¿qamkunachu chay kwarinta añukunata chunllaq lugarpita
karqa,

animalkunata wanuchir, ufrinditata çhurar ima aduramaraykillapa?

⁴³ Ashwanmi qamkunaqa chay yanqa dyus Molocita andasninpi purichiraykillapa.

Chaynullami Refán qullarpa ritratunta ima rurar dyus nir aduraraykillapa.

Chaykunata adurashaykillaparaykumi,

† 7:30 Ángel nirqami intrachimanchik Dyus angelpaq tikrakar rikariran Moisesman nir. Masta intrakanarqa rikashun Éxodo 3.1-5.

nuqaqa pwibluykimanta urqur, Babilonia pwiblumanmatapis mas wakaqman itakushaykillapa' nir.

44 “Unay rukunchikkunami chay chunllaq lugarkunapiqa ruraran Dyusta adurananllapa tuldu wasita, imanutaq Dyus, Moiesta rikachir willaran chaynulla. Chaytaqami purichiqlapapis Dyuswan tratuta rurashanpaq yarpunanllapaq.

45 Chay tuldu wasitaqami ayka añukunata purichiyarqa, Josuewan apar rir uk pwiblumanta kaqkunata binsir taran, Tayta Dyus arnishan pachapi. Chay tuldu wasiqami chaypiqa karan Davidpa tyimpunkaman.

46 “Davidtaqami Tayta Dyusqa shumaqta rikar, kusata yanapan. Chaymi Davidqa mañakuran Dyusta adurananllapa wasita ruratin, chaypina Jacobupa Dyusnin tananpaq.

47 Chaynu mañakusha katinmapismi, wamran Salomón ruraran Dyusta adurananllapa wasitaq.

48 Piru allita yaçhashanchikllapanu syilumanta Taytanchikllapa Dyusqami, mana runakuna rurashan wasikunapichu tan. Chaypaqmi Dyuspa rimaqninga kaynu nisha kayaq:

49 “Unaq syilumi, tar mantakunay.

Nataq pacha-shuypaqa çhakiy shanan.

¿Imanu wasitataq rurayanqallapa nuqapaqqa?

¿Mayqantaq tanay wasiqa kanqaqa?

50 Nuqami tukuy imata rurasha kani' nir”.

51 Chaynu Dyuspa rimaqnin nishanta willarmi, Estebanqa niranpis:

“Qamkunaqami unaymanta kusala mana intrakaq, anku shunqukuna kankillapa. Chaynullami chay mana kriyiqkuna yupay mana kasukuq, mana shumaqta yarpuqkuna ima kankillapa. Chaynu karmi maydiyapisi Dyuspa Santu Ispiritunpa kuntranla kankillapa. Chaynuqami unay rukuykillapa yupaylla kankillapa.

52 Chaymi nimayllapa, ¿Dyuspa mayqan rimaqningataq mana qischaranchu chay unay rukuykillapaqa? Paykunami, wanuchiranllapa Dyuspa Akrashan Cristunmi shamuyanqa nir yaçhachikuqkunata. Piru chaynumapisi Dyuspa Akrashan Cristun shamutinga, kuntrankunaman qukur ima wanuchiraykillapa.

53 Chaynullami Dyus mantakushanta angelkuna, Moiesta willatin, intrachishutinllapapis mana kasukuraykillapachu” nir.

Estebantami wanuchiranllapa

54 Chaynu Esteban nitinmi, payta kuntrashanllaparayku chay karguyjunkunaqa kusata piñakur kirunllapamatapis richyachiranllapa ima.

55 Piru Estebanqami, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, unaq syiluman chapakur, Dyusninchikta kusa llipyaraqta rikaran. Chaynulla rikaranpis Jesús, Dyuspa allilaw qichqanpi shaqta.

56 Chaymi Estebanqa niran:

—¡Rikayllapa! ¡Syilutami rikani kiçhakashata! Rikanipismi Dyusmanta Shamuq Runata paypa allilaw qichqanpi shaqta nir.

57 Piru chaynu nitinga, chay runakunaqa mana uyapanar rinrinllapata kirpar, qayçhakur ima, tukuyin kallparanllapa Estebantaq aypaq.

58 Chaymanta ayparqa, chay pwiblumanta lluqshichir, rumikunawan sitaranllapa. Chaymi chay llullakuq tistigukunaqa raçhpanllapata urqur inkargaranllapa uk musu runa Saulo shutiqta.

⁵⁹ Chaynu sitayatinllaparaqmi, Estebanqa mañakuran kaynu nir: “Amituy Jesucristo, ispirituyta rikapamanki”.

⁶⁰ Chaynu nirqa, qunqurikur kusala jwirtita rimar niran: “Taytituy, amami kay uchakushanllapataqa kwintachankichu” nir.
Chaynu nirqami, wanuranna.

8

Saulumi kriyiqkunata kusata qischaran

¹⁻² Chayta rikarmi, Sauluqa yarpuran: Estebanta wanuchirqami allinta tukuyanllapa nir. Nataq chay kusala allin llakipakuq runakunalami Estebantaqa pamparanllapa kusata paypaq waqar ima. Chaymanta chay diyallami Jerusalenpiqa, Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi puriq qallariranllapa qischananllapapaq. Chaymi tukuy kriyiqkunaqa shikwakar, riranllapa Judeapa, Samariapa pwiblunkunaman. Piru apustulkuna-shuypaqa mana llugshiranllapachu Jerusalenmantaqa.

³ Chaykamanqami Sauluqa kusalata qischaq Jesucristupi kriyiqkunataqa. Chaymi wasin wasin yaykur, ullqutaraq warmitaraq aysachakur llugshichimuqlapa karsilman apananllapapaq.

Samariapimi Jesucristupaq yaçhachikuranllapa

⁴ Nataq Jerusalenmanta wakta kayta shikwakaqkunaqa, may rishankunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuranllapa kriyirna washakananllapapaq.

⁵ Paykunamanta uknin Felipimi, Samaria pwibluman rir çharqa, Dyuspa Akrashan Cristunpaq yaçhachikuq qallariran.

⁶ Chaynu yaçhachikutinmi tukuyta tantakashakunaqa kusalata uyakuqlapa, Felipe imata nitinpis. Chaynullami rikaqllapapis Felipe, Dyuspa pudirninwan milagrukunata ruratin ima.

⁷ Kusa achka runakuna dyablupa yarpuyinwan kaqkuna alliyaqllapa. Felipita uyar, dyablukunapa yarpuyin runakunata gayçhachir, llugshiqllapa. Chaynullami achka mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna, chaynulla kujukunamapis alliyananllapa.

⁸ Chaynu katinmi, chay pwiblupiqqa tukuyta kusata aligriyaqllapa.

⁹ Piru chaypiqami karan uk runa, Simón shutiq. Paymi unaymanta-pacha Samaria pwiblumanta runakunata wasqakur, kriyichisha karan: Payqashi kusa puytiq runa nir.

¹⁰ Chaymi tukuy wamrantin, rukuntin paytaqa kusata uyakuqlapa. Paykunami niqllapa: “Kay runa, Dyuspa pudirninwan. Chayrayku tukuy riqchaq milagrukunata rurayta puytin” nir.

¹¹ Chaynu nir imami, paytaqa kusata kasuqllapa unaymanta-pacha wasqakur kriyichisha kashanrayku.

¹² Piru Felipe, Dyuspa shumaq rimayninta Jesucristupa shutinpi kriyirmi, Dyuspa mantakuyinpi kawsananllapapaq nir yaçhachikutinmi, warmipis ullupis kriyirna tukuyta shutikuranllapa.

¹³ Chaynulla chay wasqakuq Simonpismi, Felipe nishanta kriyir, shutikuran. Chayna Felipipa pullan puriqna qallariran. Achka milagrukunata Felipe ruratin rikar, Simonqa kusalata dispantakaran.

¹⁴ Chaymanta Jerusalenpi apustulkunaqa “Samaria pwiblupi runakunaqashi Dyuspa rimayninpi kriyishallapana” nir yaçharqa, Pedruwan Juanta kaçharanllapa.

¹⁵ Paykunaqa Samaria pwibluman çharqa, Dyusman mañakuranllapa Santu Ispiritunwanna mushuq kriyiqkunaqa kananllapapaq.

16 Chaqa, manaraqmi kriyiqkunamanqa shamushachu karan, Dyuspa Santu Ispiritunqa. Piru paykunaqami shutikushallapana karan Amitunchik Jesucristupa shutinwanqa.

17 Chaymi Pedruwan Juanqa, kriyiqkunapa ananman makinkunata çhuratin, Dyuspa Santu Ispiritunwanqa paykunaqa kideranllapa.

18-19 Chaynu apustulkuna kriyiq runakunapa ananman makinkunata çhuratinllapa, Dyuspa Ispiritun paykunawan kidatin rikaran, chay Simonqa. Chaymi apustulkunata qillayta arnir, kaynu niran:

—Chay pudirta qumayllapa, nuqapis makiykunata mayqanpa ananman çhuratiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunwanqa paykunaqa kananpaq nir.

20 Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tayta Dyus pudirninta qumanchik chayta rantinashaykirayku, qilaynikiwan pulla chinqankillapa.

21 Qamqa mana ima dirichuyjunchu kanki nuqakuna rurashayllapata ruranaykipaqqa. Chaqa qampa shunquykiqami Dyuspaqqa mana allinchi.

22 Chaymi ashwan uchaykita dijar, Tayta Dyusman tikrarak mañakuy ichapis pirdunashunman chay mana allinta yarpushaykimantaqa.

23 Chaqa yaçhayanimi shunquykiqipa kusata inbidyakayanki nir. Chaymi uchaykiqa prisu yupayna purichishuyan nir.

24 Chaynu Pedro nitinmi, Simonqa niran:

—Amitunchikman mañakupamayllapari. Chaqa manami munanichu chay nimashaykillapanulla imapis pasamanantaqa nir.

25 Chaymanta Pedruwan Juan, Dyuspa rimayninta yaçhachikurllapanaqa, tikrakanallapana Jerusalemman, Samariapa pwiblunkunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqnu ima.

Felipimi parlaran Etiopiamanta runawan

26 Chaymantaqami Dyuspa uk angelnin Felipiman rikarir niran:

—Sharir riy surlawman, Jerusalemman nanta rishaykinu Gaza pwiblukanman. Chay nanqami chunllaq lugarta pasan.

27 Chaymi Felipiga sharir, riran. Riyarmi, nanpiqa rikaran Etiopía pwiblumanta uk runata. Payqami uk kusa karguyjun eunuco karan. Chay payllami gubyrna Candace shutiqpa imankunata rikaq. Chay runami risha karan Jerusalemman Tayta Dyusta aduraq.

28 Chaymanta qashan pwiblunman tikrarak, uk karritapi tasha riyaran, Dyuspa rimaqnin Isaiás iskribishan libruta liyiqnu.

29 Chaymi Dyuspa Ispiritun Felipitaqa niran:

—Rir qimikay wak karritaman nir.

30 Chaymanta Felipe chay karritaman qimikar chay runa, Isaiaspa librunta liyiqta uyaparqa, kaynu nir tapuran:

—¿Intrakankichu kay liyiyashaykitaqa? nir.

31 Chaynu taputinga chay runaqa niran:

—¿Imanunari intrakashaq, mana mayqanpis intrachimatinqa? nir.

Chaymi Felipitaqa rugaran kaynu nir:

—Karritayman iqamur qichqaypi tay nir.

32 Nataq chay librupi liyiyashanqami kaynu niyaran:

“Imanutaq Uyshata wanuchitin,
millwanta rututinllapamapis uyarala,
chay yupaymi paypis mana imatapis rimaranchu.

33 Pingaypaqta ruraranllapa.

Chaynulla mana llakiparchu, allin runa katinmapis uchacharanllapa.

Piru mayqanpis mana yarpuranchu ¿imanumi payqa maydiyaqa kanqa? nirqa.

Chaqa wanuchirna kay pachamanta ashuchiranllapa” nir.

³⁴ Chaymi chay karguyjun runaqa tapuran Felipitaqa kaynu nir:

—Willamay-ari, ¿pipaqtayq rimayan kay Dyuspa rimaqñinqa? ¿Payllapaqchu, manaqachu ukpaq?

³⁵ Chaymanta Felipiqa chay runa liyiyashanpaq willar, intrachiran Jesuspaq: “Imanumi washamanchikllapa” nir.

³⁶ Chayna parlar riyarllapaqa, uk lugar yarguyjun kaqta pasayarqa, chay karguyjun runaqa niran:

—Kaypi kan yaku. ¿Manachu nuqapis shutikuyma? nir.

[

³⁷ Felipiqa niran:

—Tukuy shunquykiwan kriyitkiqami, puytini shutichishuyta.

Chaymi chay runaqa niran:

—Kriyini, Jesucristuqa Dyuspa Wamran nir.]

³⁸ Chaymi karritanta yarachir, ishkantin ishkir, yaykuranllapa yakuman. Chaymi chaypina Felipiqa shutichiran eunucutaqa.

³⁹ Chaymanta yakumanta lluqshitinllapaqa, Amitunchikpa Ispiritun Felipitaqa illaqmanta apatin, chay runaqa mana rikarannachu. Piru chaynumapis ashwan kusa aligrina riran.

⁴⁰ Nataq Felipiqa Azoto pwiblupi rikariran. Chaymi pwiblun pwiblun riran, Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuqnu, Cesarea pwibluman çhanankaman.

9

Saulumi Amitunchikpina kriyiran

¹⁻² Chaykamanqa Saulo-shuypaqa mana shaykuq, rimapakur puriran, Amitunchikpi kriyiqkunata wanuchiya yarpur. Chaymi kurakunapa mantaqñinkunaman rir mañakuran uk urdinta. Chaywanna Damasco pwibluman rir, tantakananllapa wasikunaman yaykur Jesuspi kriyiqkunataqa tarir ullquta, warmita ima prisur Jerusalén pwibluman apamunanpaq.

³⁻⁴ Chaymanta, Damasco pwibluman rir çhayatinllapanaga, nanpi illaqmanta kusala llipya intiru, syillumanta achkirachikamuran Saulo kayashanmanqa. Chaynu achkirachikamutinga, pachaman ratar, uk rimayta uyaparan kaynu niqta: “¡Saulo, Saulo! ¿Imapaqtay ikiypi puriyanki qisçhamanaykipaq?” nir.

⁵ Chaymi Sauluqa niran: “¿Mayqantaq kanki, Taytituy?”

Chay rimaqñami niran: “Nuqami Jesús kani, mayqanpa ikinpiçi qisçhamanaykipaq puriyanki chay. [Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuchi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi çhachikarqa paylla nanachikun chay yupay”.

⁶ Chaymi Sauluqa manchaysalla chukchukyayar, kaynu nir tapuran: “Taytituy, ¿imatataq ruranaypaq allin kanqa?” nir

Amitunchikqa niran:] “Sharir, riy Damasco pwibluman. Wakpimi willashunqallapa imatami ruranki nirmapis”.

⁷ Chaynulla Sauluwan riqkunapis uyaparan chay rimaytaqa. Piru manami mayqantapis rikananllapachu. Chaymi kusalata dispantakaranllapa.

⁸ Chaymanta, Sauluqa ratshanmanta sharir, manana rikakuyta puytiranchu. Chaymi pullan kaqkunaqa, makinmanta aysakurna, aparanllapa Damasco pwiblumanqa.

⁹ Chaypiqami kimsa diyatana karan mana chapakur; mana mikur, mana imatapís upyar imalamapischu.

¹⁰ Damasco pwiblupi qami taq Amitunchikpi kriyiq uk runa Ananías. Chaymi Amitunchikqa, rikapakuyinpi payman rikarir, kaynu niran: “¡Ananías!”

Payqa niran: “Kaypimi kani, Taytituy” nir.

¹¹ Chaymi, Amitunchikqa niran: “Sharir, riy chay kalli Dirichu shutiqman. Chaypimi Judaspa wasinpi tapukuy uk runa Saulo shutiqpaq. Payqami Tarso pwiblumanta. Paymi Dyusman kusata mañakuyan.

¹² Chaymi, rikapakuyinpi rikashusha wasiman çhar yaykur, makikikunata ananpi çhuratki qashan rikakuyan” nir.

¹³ Chaynu Amitunchik nitinmi, Ananiasqa niran: “Taytituy, kusa achka runakunami parlamashallapa paypaqqa, tukuy mana allinkunata Jerusalenpi qampi kriyiqkunata rurashanpaq.

¹⁴ Kananqami chay runaqa kay Damasco pwiblumanna shamusha, kurakunapa mantaqninkuna kaçhamutin, qampi kriyiqkunata apar prisunanpaq” nir.

¹⁵ Chaynu nitinmapis, Amitunchikqa kaynu nir kaçharan: “Riy. Chaqa paytami akrasha kani nuqapaq rimar yaçhachinanpaq chay Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunata, gubyirnunkunata ima.

¹⁶ Nuqami paytaqa intrachishaq, nuqapaq rimar yaçhachikurqa kusata qischakayanqa” nir.

¹⁷ Chaynu Amitunchik nitinga, Ananiasqa riran, chay maypiçi Saulo kayashanman. Chayman çharqa, wasiman yaykur Saulupa ananpi makinkunata çhurar, niran:

—Kriyiq masiy Saulo, nanta shamuyatki Amitunchik Jesús qamman rikariran chay paymi kaçhamasha nawiki rikakutinna, Santu Ispiritu qamwanna kananpaq nir.

¹⁸ Chayta nitinmi chay kutilla, Saulupa nawinmantaqa pispa yupaylla wiqtikuna rataran. Chaymi qashan rikakurna sharir shutikuran.

¹⁹ Chaymantaqa mikur kusa jwirsayjunna tikrakan. Chayna Jesucristupi kriyiqkunawanqa pullana taran Damasco pwiblupiqa, ayka diyalataqa.

Saulumi Damascupi yaçhachikuran

²⁰ Chaymantami Sauluqa, Damasco pwiblupiqa Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi yaçhachikuran, “Jesucristuqa, Tayta Dyuspa Wamranmi” nir.

²¹ Chaynu yaçhachikutinmi, tukuy chay uyakuqkunaga dispantakashalla ninakuqlapa: “¿Manachu kay runa Jerusalenpiqa, Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi puriq prisur ima qischananpaq? ¿Manachu chaynu kar, kaymanpis shamuran Jesuspi kriyiqkunata prisur, kurakunapa mantaqninman qukunapaq?” nir.

Chaynu nir imami, paykunapura parlaqlapa.

²² Piru chaynu ninakutinllapamapis, Sauluqa mana mayqantapis mancharchu, kusata animakur yaçhachikuran: “Jesusmi, Dyus Akrashan Cristun chiqap washamaqninchikllapaqa” nir. Chaynu nir yaçhachikutinmi, Damasco pwiblupi taq Israel runakunaga alliplatea yarpupakuranllapa.

²³ Chaymanta, ayka diyakuna pasatinnaqa, chay runakunaga tantakar parlaranllapa Saulutaqa wanuchinanllapapaq.

24 Piru Sauluqami yaçharan, tukuy unaq, tukuy tutashi chay çhiqniqninkunaqa yarakuyan, chay pwiblumanta lluqshina punkupi, pay yarquqta wanuchinanllapapaq nir.

25 Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa Saulutaqa uk kanastaman itar, chay pwiblupa ridurninpi rumiwan llutakasha pata kaq chaypa ananman iqachir, chaylata tuta waqталawman ishkichiranllapa.

Saulumi Jerusalemipi

26 Chaymanta Saulo, Jerusalén pwibluman çharqa, Jesucristupi kriyiqkunanaman pullachakayta munaran. Piru payta kusata manchashanllaparayku mana kriyiranllapachu, “Jesucristupi kriyiyanaq” nirqa.

27 Nataq Bernabimi Saulutaqa aparan apustulkunanaman. Chaymi apustulkunataqa parlaran, imanumi Sauluqa nanpi Amitunchikta rikatin, payqa parlaran, chaynulla imanumi yaçhachikuran Amitunchik Jesuspaq Damasco pwiblupi, mana mayqantapis manchar imachu nir.

28 Chaynami Sauluqa Jerusalemipi kidar, paykunawanna puriran.

29 Chaynullami mana manchakur imachu Amitunchikpaq yaçhachikuq, chay griego rimaq Israel runakunawan parlar, willanakur ima. Piru chay runakunaqami Saulutaqa wanuchiya yarpuranllapa.

30 Chaymanta kriyiq masinkuna chayta yaçharmi, Saulutaqa Cesarea pwibluman apar, paypa pwiblun Tarsumanna kaçharanllapa.

31 Chaynami Judeapa, Galileapa, Samariapa pwiblunkunapi Jesucristupi kriyiqkunaqa kusa shumaqтана kawsaqlapa, mana qischakarnachu. Chaymi ashwan Amitunchik munashannulana kawsaqlapapis. Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, masna achkayaranllapapis.

Pedrumi Eneasta allicharan

32 Chay tyimpukunapimi Pedruqa, Jesucristupi kriyiqkunata watukur puriq. Chaymi Lida shutiq pwiblupi taqkunatapis riran watukuq.

33 Chayman çharqami, tarinakuran uk runa Eneas shutiqwan. Paymi mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kar, uchu añupaqna mantanlapi karan.

34 Paytami Pedruqa niran:

—Eneas, kananqami Jesucristo alliyachishunna. Chaymi sharir, mantaykita tantay nir.

Chaynu nitinmi, Eneasqa chay kutilla allinna shariran.

35 Chaymi, chay Lida pwiblupi, Sarón pwiblupi taqkunaqa, rikaran imanumi Eneas sharitinmapis. Chayta rikarmi, uchanllapakunata dijar, Jesucristupina kriyiranllapa.

Pedrumi Dorcasta kawsachimuran

36 Lida pwiblupa shipchanpimi kaq uk pwiblu Jope shutiq. Chaypimi karan uk warmi, Amitunchikpi kusata kriyiq. Paymi shutiq Tabita. Nataq, griego rimaypi-shuypaqa “Dorcas” nir. Chay warmisitaqami kusa allinkunata rurar, mana imayjunkunata yanapar ima kawsaq.

37 Chaymantami chay diyakunapiqa qishar wanuran. Chaymi kwirpuntaqa paqachir ima aparanllapa wasipa altun unakaqnin kwartuman çutarachiq.

38 Chaymi chay Lida pwiblupi Pedro katin, Dorcaspa kriyiq masinkunaqa ishkay runata kaçharanllapa, Pedruta kaynu willananllapapaq: “Dorcas wanusha katin, kananllashi rinki Jopiman, ama tardarchu” nir.

³⁹ Chaymi Pedruqa paykunawan riran. Chaymanta êhatinga, aparantlapa Dorcas chutarayashanman. Chaypimi achka byuda warmikuna, Dorcaspa ridurninman tantakasha, kusata waqayaranllapa. Chaynu waqarllapami, Pedrutaga uknin uknin rikachiranllapa, manaraq wanuyar raçhpanta rurashankunata ima.

⁴⁰ Chayna Pedruqa, chay ruripi kaçkunataqa tukuyta waqtaman urqur, payqa qunqurikur Dyusman mañakuran. Chaymantaqa chay wanushata chapar, niran:

—Tabita, shariy, nir.

Chaynu nitinmi, chay warmisitaqa chay kutilla, nawinkunata chapakuchiran. Chayna Pedruta rikarqa, das taran.

⁴¹ Chaymanta, Pedruqa makinmanta chutar sharichir, kriyiq masinkunata, byuda warmikunata qayar, Dorcastaqa kawsaqtana paykunapa naypanman apamuran.

⁴² Chaymi chayta Jope pwiblupi yaçharllapaqa, kusala achka kriyiranllapa Amitunchikpiqa.

⁴³ Pedrupismi, achka diyakunata Jope pwiblupiqa kidaran, uk runa Simón shutiqa wasinpi. Simonqami qarata blanduchar trabajaq.

10

Pedrumi Corneliuwan

¹ Nataq Cesarea pwiblupimi taq uk runa Cornelio shutiq. Paymi uk kwartil Italiano shutiqmanta suldadukunapa uk mantaqnin karan.

² Payqami mana Israel runa karmapis tukuy chay wasinpi ayllun taqkunawan Dyusta allipta kasur, aduraçllapa. Chaynu karmi, çillaynin kaçkunamatapis, Israel runa ministiqkunata qur yanapaq. Chaynulla waran waran Taytanchik Dyusman mañakuq.

³ Chaymi uk diyaqa tardi, alas tris yupayna katin, Corneliuqa rikapakuyinpi Dyuspa angelninta rikaran. Chaymi Dyuspa angelninqa pay kashanman yaykur, kaynu niqta uyaparan: “¡Cornelio!” nir.

⁴ Chaymi, Corneliuqa angelta kusata chapar manchakur, tapuran: “¿Imatataq munanki, Taytituy?” nir.

Angelqa niran: “Tayta Dyusmi uyashusha, payman mañakutki. Chaynulla, mana imayjunkunata yanapatkipis, shumaqta rikashusha.

⁵ Kananilla Jope pwibluman kaçhakuy apamunanllapapaq uk runa Simón shutiqta. Paytami ninllapapis Pedro nir.

⁶ Payqami tukayun Simón, qarata blanduchar trabajan chaypa wasin, mar yakupa manyanlapi, chaypi tayan. [Chaymi shamurqa imata ruranaykipapapis willashunqa].”

⁷ Chaynu ángel parlar ritinnaqa, Corneliuqa uk suldadunta, chaynulla ishkey sirbikuqninta qayamuran. Chay suldadunqami Dyuspi kusata kriyiq. Chaynulla pay Corneliutapis kusata kasuq. Chaynu katinmi Corneliuqa chay suldadunpaq kusata yarpuq.

⁸ Qayamur paykunata chay rikashanta manyaqta parlarqa, kaçharan Jope pwibluman.

⁹ Allaqninga yaqqana Jopiman çhayatinllapa, alas dusi yupaynaqa Pedruqa iqaran wasipa ananman, Dyusman mañakunanpaq.

¹⁰ Paygari kusata mallaqnar, mikunayan. Chaymanta mikunanta kamakachinanllapakamanqa, rikapakuyinpi rikaran syilu kiçhakaqta.

¹¹ Chaynu syilu kiçhakatinqa unaqmanta ishkimuyaran uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha.

12 Chay pullu watacashapa rurinpiqa karan tukuy riqchaq mana mikuy-paq animalkuna, kwatru çhakijjun animalkuna, largu kurukuna, pariç kurukuna ima.

13 Chay rikapakuyinpi uyaparanpis syilumanta kaynu niçta: “Pedro, sharir wanuchir, mikuy” nir.

14 Piru Pedruqa niran: “Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuy-paq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis” nir.

15 Chaynu nitinga, qashan chay rimaqqa niran: “Tayta Dyus tukuy imatapis ‘Allin’ nishantaqa, ama ‘Mana allin’ niychu qamqa” nir.

16 Chaynullamiri kimsa kuti willaran. Chaymantaqa qashan tikrakaranna syiluman chay pulluqa. *

17 Pedruqa kusata yaçhayta munaran chay riqchaq rikapakushanpaq, çimataq kanqa chayqa? nir. Chaypaq kusata yarpupakunankaman, Cornelio kaçhashan runakunaqa çharanna Simonpa wasinmanqa, Pedrupaq tapukur.

18 Chay wasiman çharnaqa kusa jwirtita rimar tapukuranllapa:

—çKaypichu Pedro ninllapa Simón shutiq runa tan? nir.

19 Pedruqari chay riqchaq rikapakuyinpaq yarpuyatinlla, Dyuspa Santu Spiritunqa niran: “Chapay. Kimsa runakuna maskashuyan.

20 Sharir, ishkir paykunawan riy ama imapaqpis yarpupakurchu. Nuçami chay runakunataqa kaçhamusha kani qamman shamunanllapaq” nir.

21 Chaymi Pedruqa wasipa ananmanta ishkimur, Cornelio kaçhashan runakunataqa niran:

—Nuçami kani Simón Pedruqa. çImalapaqtaq shamushaykillapa? nir.

22 Paykunaqa niranllapa:

—Nuçakunami shamunillapa suldadukunapa kapitannin Cornelio kaçhamatinllapa. Paymi allipta Dyuspi kriyin. Chaymi Israel runakunapis paytaqa kusata rispitanllapa, munanllapa ima. Pay Corneliumi kaçhamashallapa paypa wasinman rir willatki uyakushunanpaq. Chaqa payqa nimiranllapa Dyuspa angelninshi willasha, qam rir wasinpi willatki uyakushunanpaq nir.

23 Chaynu nitinllapaqami, Pedruqa samachiran wasin ruriman. Chaypimi pullana chay tutaqa kidaranllapa. Chaymanta allaqninga paykunawan pullalla riranllapa. Chaynulla wakin chay Jope pwiblupi, Dyuspi kriyiqkunapis pullan yapar riran Pedrutaqa.

24 Jope pwiblumanta lluqshirqa, allaqninraq Cesarea pwiblumanqa çharanllapa. Çhatinllapaqa, Corneliuqa aylunkunawan amigunkunawan tantakasha, Pedrutaqa yarayasha karanllapa.

25 Pedro çhatinqa, Corneliuqa lluqshiran tariq, naypanpi qunqurikur aduranpaq.

26 Piru mana chayta munarchu kaynu nir sharichiran:

—Shariy taytituy. Nuçapismi qam yupay runala kani nir.

27 Chaynu paywan parlaqnu riyar wasinman yaykurqa, chay wasi rurip-
iqa achka runa tantakashata tariran.

28 Chaymantami Pedruqa tukuyta chaypi kaqkunataqa niran:

—Qamkunaqami yaçhankillapa nuçakunapa kustumriyllapata. Israel runakuna katiyllapa kustumriyllapaqami intrachimanllapa: Ama uk-lawmanta runakunawanqa tantakanayllapaqchu, ama wasinmanmapis

* **10:16** Dyus, Pedruta kay rikachishanpaqmi intrachinayaran, mayqan runapis Dyuspi kriyiq kar, maylawmanta karpis, chaylla Dyuspaqqa. Mana ukman ukmanchu nir.

yaykunayllapapaq imachu. Piru Tayta Dyusmi yaĉhachimasha amashi pitapis nishaqchu: ‘Mana watukuyapaqchu, mana allinchu ima’ nirqa.

²⁹ Chayraykumi qayachimatkillapaqa, utqaylla shamusha kani, mana imapaqpis ukmanta yarpur imachu. Chaymi yaĉhayta munanina ĉimalapaqta qayachimashaykillapa kanqa? nirmapis.

³⁰ Chaymi Corneliupa niran:

–Kananwanqa kwatru diyana, kay uras yupay nuqaqa kay wasiypi ayunar, Dyusman mañakuyaray. Chaykamanmi, naypaypi uk runa allipla yuraq intiru raĉhpajjun rikariran. Chaymi nimiran:

³¹ ‘Cornelio, Dyusman mañakutkimi, payqa uyapashusha. Chaynulla, mana imayjunkunata yanapatkipis payqa shumaqta rikashusha.

³² Kaĉhay runakunata Jope pwibluman Simonta, Pedro ninllapa chayta apamunanllapapaq. Mar yakupa manyanpimi chay tukayun qarata blanduchar trabajaqpa wasinpi tayan’ nir.

³³ “Chaynu nimatinmi, utqaylla kaĉhakuray shamunaykipaq. Qamqami mana ima mana allinkunataqa yarpurchu, ashwan utqaylla shamushayki. Kanan-shuyapaqari tukuylla, kaypi kanchikllapa, Dyuspa naypanpi. Chaymi kusata uyakushuyta munanillapa, tukuy imata Amitunchik willashusha nuqakunata willamanaykillapapaq chayta rimatki” nir.

Pedrumi Corneliupa wasinpi rimaran

³⁴ Chaymantami Pedruqa paykunata niran:

–Kananqami allita intrakanina, ĉiqaptami Dyusqa mana ukmanta ukmantachu rikamanĉik maylawmanta kashamapis nir.

³⁵ Ashwanmi maylaw nasyonmanta, ima ayllumanta karmapis payta kasusha, allinkunata rurashaqa, kusa munashan wamranpaqna riqsimanĉik.

³⁶ Nuqakuna Israel runakunatami willamashallapa, tukuyta Amun Jesusryku, imanumi Dyuswanqa shumaqta kawsanayllapapaq nir.

³⁷ “Qamkunagami allita yaĉhankillapa Israel pwiblupi pasashantaqa. Naypaqtaqami Dyusninĉikqa akraran Shutichikuq Juanta, Amitunchik Jesuspaq allita yaĉhachikunanpaq.

³⁸ Chaynulla yaĉhankillapapis, Taytanĉik Dyus Nazaretmanta Jesusta Santu Ispiritunta, pudirninta qushanpaqmapis. Chaynu karmi Jesusqa allinkunalata ruray, runakunata dyablu qischatinmapis washaran, Dyus pullan katin nir imami yaĉhankillapa.

³⁹ Chaqa nuqakunami rikasha kanillapa Jesús tukuy imata Jerusalemni, Judeapa pwiblunkunapi ima rurashanta, chaynulla kruspi klabar wanuchishanllapamatapis. Chaymi nuqakunaga tukuy chaykunapaqqa tistigu kanillapa.

⁴⁰ Piru Dyus, kimsa diyamanta kawsachimutinmi, nuqakunaman rikariran.

⁴¹ Manami tukuylla runakunamanchu rikarimuran. Ashwanmi Dyus nuqakunata tistigukuna kanayllapapaq akramashanllapakunalaman rikariran. Chaqa kawsamutinqami, paywan mikurayllapa, upyarayllapa ima.

⁴² “Chaymantami payqa kaĉhamaranllapa, rir tukuyta intrachinayllapapaq: ‘Dyusmi, Jesustaqa kaĉhamusha wanuqkunata, kawsaqkunata allita rikar yaĉhanapaq’ nir.

⁴³ Chaqa Dyuspa tukuy rimaqninkunami Jesuspaq kaynu nisha kayaq: ‘Tukuy paypi kriyitinllapashi tukuy uchankunamanta payqa pirdunayanqa’ nir”.

Mana Israel runakunamanmi Santu Ispiritu shamuran

⁴⁴ Pedro chaynu yaĉhachikuyatinmi, tukuy chay uyakuĉkunamanqa Dyuspa Santu Ispiritun shamuran.

⁴⁵⁻⁴⁶ Chaymi Santu Ispiritu uyakuĉkunaman shamutinga, Israelmanta kriyiq runakuna Pedruwan ĉhasha karan chaykunaqa, alliplata dispan-takaranllapa. Chaqa chay uyakuĉkunaqa ukman rimaykunapi Dyusta alabaqta uyaparanllapa. Chaymi yarpuranllapa: ĆImanutaq Dyusninĉikqa mana Israel runakunatapis Santu Ispiritunta ĉun? nir.

⁴⁷ Chaymi Pedruqa niran:

—Nuĉanchikkunata yupaylla kay runakunatapis Dyusninĉik Santu Ispir-
itunta ĉusha katinga, ĉama shutikuychu niytachu puytinĉik? nir.

⁴⁸ Chaynu nirnaqa kaĉhakuran Amitunĉik Jesuspa shutinpina shutiku-
nanllapapaq. † Chaymanta shutikurnaqa, Pedruta kusata rugaranllapa
ayka diyallataq paykunawan kidananllapapaq nir.

11

Pedrumi kriyiqkunata willaran imata rurashanpaq

¹ Apustulkuna, chaynulla Judea pwiblunapi Jesuspi kriyiq runakunapis
uyaparanllapana, “Chay mana Israel runa kaĉkunapis, Dyusninĉikpa shu-
maq rimayninpi kriyishallapana” nir.

² Chaymi Jerusalén pwibluman qashan Pedro ĉhatinnaqa wakin Israel-
manta kriyiqkunaqa, paywan willanakuranllapa. Chaqa paykunaga
yarpuqllapa, mayĉanpis Jesuspi kriyiq karmapis, paykunapa kustumrin-
tapis rurananllapapaq nir.

³ Chaymi Pedrutaqa tapuranllapa kaynu nir:

—ĆImapaqtaq rirayki chay kustumrinĉikta mana ruranllapachu chayku-
napa wasinmanqa? Chaynulla ĉimapaqtaq paykunawan pulla mikushayki
ima? nir.

⁴ Chaynu taputinllapami, Pedruqa manyaqmanta parlaran tukuy ima
pasashankunata, kaynu nir:

⁵ —Nuĉaqa Jope pwiblupi karay. Chaypi kar Dyusman maĉakuyarmi,
rikapakuyiniypi rikaray syilumanta uk atun pullu kada manyankunamanta
watakasha nuĉaman ishkimuqta.

⁶ Chaymi, chaypa rurinman chapakurqa rikaray mana mikuyapaq kwatru
ĉhakiyjun animalkunata, utiq kurukunata, largu kurukunata, pariĉ kuruku-
nata ima.

⁷ Chaynullami uyaparaypis syilumanta kaynu nimaqta: ‘Pedro sharir
wanuchir mikuy’ nir.

⁸ “Chaynu nimatinga nuĉaqa niray: ‘Mana Taytituy, Chaqa chay riĉĉaq
mana mikuyapaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis’ nir.”

⁹ “Chaynu nitiyqa, chay syilumanta willamaqqa qashan nimiran: ‘Tayta
Dyus tukuy imatapis “Allin” nishantaqa, ama “Mana allin” niychu qamqa’
nir.”

¹⁰ Chaynullamiri kimsa kuti willamaran. Chaymantaqa chay pulluqa
qashan tikraranna syiluman.

¹¹ “Chay kutillami, chay wasi kayashaymanqa ĉharan kimsa mana Israel
runakuna. Paykunataqami, Cesarea pwiblumanta kaĉhasha karanllapa
nuqata apamananllapapaq.

† 10:48 Amitunĉik Jesuspa shutinpina shutikuranllapa nirgami intrachimanchik, paymi
uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunĉik nir.

12 Chaymi, Dyusninchikpa Santu Ispiritun nimiran paykunawan rinaypaq, ama ukmanta yarpurlamapischu. Pullaymi riran kay saysi ukninchikkunapis. Tukuy paykunawanmi yaykurayllapa chay runapa wasinmanqa.

13 Chaymi chay runaqa parlamaranllapa imanushi uk ángel wasinman yaykur kaynu willaran nir: 'Jope pwibluman kaçhakuy apamunanpaq uk runa Simón shutiqa, chay Pedro ninllapa chayta.

14 Pay shamurmi willashunqa, imanumi qam, chaynulla tukuy ayluykikunamapis washakankillapa' nir.

15 "Chaymi, paykunata yaçhachiyatiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunqa paykunaman shamuran, imanutaq uk kuti shamuran nuqanchikkunaman chaynulla.

16 Chaymi chaymantaqa yarpuray Amitunchik nishanta. Chaga niqmi: 'Chiqaptami Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Piru Dyusqami gamkunataqa Santu Ispiritunwan shutichishunqallapa' nir.

17 Chaymi paykunatapis, Amitunchik Jesucristupi kriyishanrayku, Taytanchik Dyus nuqanchikkunata yupay, Santu Ispiritunta qutinqa, çpitaq nuqaqa kani Dyusninchikta willanaypaq 'Ama paykunataqa Santu Ispirituykitaqa quychu' nirqa?"

18 Chaynu Pedro nitin, Jerusalemanta kriyiqkuna uyaparqa uyarala kidar, ashwan Dyusninchikta alabaran kaynu nir:

"Dyusninchikqami chay mana Israel runakunatapis yanapashana, uchankunata dijar paymanna tikrakananllapapaq. ¡Chaynuqami paykunapis tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa!"

Antioquiapi punta kriyiqkuna

19 Estebanta wanuchishallapana karqa, wakin kriyiqkunapa ikinpi puriran qischananpaq chay kuntraqninkunaqa. Chaymi wakin kriyiqkunaqa alsakar riranllapa, Fenicia, Chipre pwiblukumaman, chaynulla Antioquia pwiblumanpis. Chay pwiblukumapiqa Amitunchik Jesuspaq yaçhachiqllapa Israel runa masinkunalata. Nataq, wakinkunata-shuyapaqa mana yaçhachiranllapachu.

20 Chaymantaqa ashwan, Chiprimanta, Cirene pwiblumanta shamuranllapa Antioquia pwibluman. Chaypiqami paykunaqa Jesuspa shumaq rimayninta yaçhachiran tukuy chay wakin mana Israel runakunatapis.

21 Amitunchik paykunata yanapatinmi yaçhachikutinllapaqa, achka runakuna unay mana allin rurayninkunata dijar, Amitunchikpina kriyiranllapa.

22 Jerusalemni kriyiqkuna "Antioquiapi mana Israel runakuna kusata kriyinnllapa" nir uyaparqa, Bernabita kaçharanllapa, rir rikananpaq.

23 Chaymi, Bernabé çharqa rikaran, Dyusninchik imanun bindisir paykunata yanapashanmatapis. Chaymi payqa alliplata aligriyan. Chaynulla paykunataqa kusata kunsijaran, ama imatapis yarpurchu, tukuy shunqunwan shumaqta Amitunchikta kasunanllapapaq.

24 Chaqa payqami kusala bwinu, chaynulla Amitunchikpi kusalata kriyiq karmi, Dyuspa Santu Ispiritunwan karanpis. Chaymi yaçhachikutinqa, achka runakuna Amitunchikpi kriyir masna achkayaranllapa.

25 Chaymantami Bernabiq riran Tarso shutiq pwibluman, Sauluta maskaq.

26 Chaymi tarirqa, aparant Antioquiaman. Chaypiqami paykunaqa uk añuta, Jesucristupi kriyiqkunawan taran, achka runakunata yaçhachir. Chay

Antioquiapi yaĉhachikushanmanta-pachami Jesucristupi kriyiqkunataqa cristianukuna nir riqsiranllapa.

²⁷ Chay tyimpukunapimi Dyuspa wakin rimaqninkuna, Jerusalemanta riran Antioquiaman.

²⁸ Paykunapa ukninmi shutiran Agabo. Paymi kriyiq masinkunapa ĉhaypinpi shar, Santu Ispiritu rimachitin, niran: “Tukuy intirupimi mallaq tyimpu kanqa” nir. Chay nishanqami chiqapta karan, chay Romapa gubyir-nun Claudio mantakuyashan tyimpunpi.

²⁹⁻³⁰ Chaynu mallaq tyimpu katinmi, Antioquiamanta kriyiqkunaqa, puytishanllapata qillayta tantar kaĉharanllapa chay Judea pwiblukunapi kriyiqkunamanqa. Chay tantashanllapataqa Bernabiwan Saulo aparannya chay Judeapi kriyiqkunapa rikaqninkunata qutin, chay paykunana qunanllapapaq chay ministiqkunataqa.

12

Santiaguta wanuchir Pedruta karsilaranllapa

¹ Chay tyimpukunapi gubyirnu Herodesqa, qallariran Jesucristupi wakin kriyiqkunataqa kusata qischaq.

² Chaymi kaĉhakuran Juanpa uknin Santiaguta ispadawan wanuchinanllapapaq.

³ Chaynu Santiaguta wanuchishanpaqmi Israel runakunaqa kusa shumaqta yarpuranllapa. Chayraykumi Herodesqa kaĉhakuran Pedrutapis aypar karsilanallapapaq. Chaykunataqami Herodesqa ruraran Pascua fyistapi tantakunata mana libadurayjuntachu mikunchik chay diyakunapi.

⁴ Chaqa payqari yarpuran, Pascua fyista pasatin, Pedrutaqa tukuy runakunapa naypanman apatin, rikar yaĉhatinllapa wanuchinanpaq nir. Pedro karsilpi katingami kuytayaranllapa dyisi-saysi (16) suldadukuna, kwatru kwatru turnanakur ima.

⁵ Chaynumiri Pedrutaqa karsilpiqa suldadukuna allita kuytayaranllapa ama lluqshinanpaq. Piru kriyiq masinkunaqami mana shaykuq mañakuyaranllapa Dyusman, Pedrupaqa.

Pedrutami uk ángel karsilmanta lluqshichiran

⁶ Herodes, runakunapa naypanman apananpaq diya quyapachanqa, Pedruqa punuyaran ishkaq suldadukunapa ĉhaypinpi, ishkaq kadinakunawan alli watakasha. Nataq wakin suldadukuna-shuypaqa karsilpa punkunpi kuytakuyaranllapa.

⁷ Chaymantami illaqmanta Amitunchikpa uk angelnin chaypi rikaritin, kusa llipya intiru karsilqa tikrakan. Chaymi angelqa Pedrutaqa qichqanmanta kumsar rikĉhachir kaynu niran:

—Utqar shariy, kananlla nir.

Chaynu nitinga chay kutilla, Pedrupa makinmanta kadinakunaqa rataran pachaman.

⁸ Chaymi angelqa Pedrutaqa niran:

—Allita waĉhakur, llanqikita llanqikuy nir.

Chaynumiri Pedruqa ruraran. Chaymi angelqa qashan niran:

—Qataykita qatakur, nuqapa ikiyta shamuy nir.

⁹ Chaynu nitingami Pedruqa angelpa ikinta riran, ángel rurayashanqachu chiqap kanqa, manaqachu mana nirmapis, mana yaĉharchu. Ashwan paytaqa yarpuchiyaran yanqa musquyninlapi rikaq yupay.

¹⁰ Chaynu yarpuyarmapis Pedruqa angelwanqa naypaq kuytakuq suldadukunapa chaypinta pasaran. Chaynulla mas riyarqa uk suldadukunatapis pasaranna. Chaymanta mas naypaqman riyarllapaqa ashwan charanllapana karsilpa waqta llugshina jyriru punkunmanpis. Chaymi chay punkuqa paylla kiçhakaran. Chaynami, llugshir ishkan tin riyatinllapaqa, wakaqpina karqa, angelqa paylatana dijaran Pedrutaqa.

¹¹ Chaymi Pedruqa chaypiraq kwintata qukar niran: “Kanan-shuyapaqa Amituyqa chiqapta, angelninta kaçhamusha washamanapaq Herodesmanta, chaynulla Israel runakuna tukuy imata ruramanapaq kashanmanmatapis” nir.

¹² Chaynu kwintata qukarnaqa, Pedruqa riran Juanpa maman Mariapa wasinman. Kay Juantami Marcos niqllapapis. Chaypimi kusa achka kriyiq masinkuna tantakasha, Dyusman mañakuyaranllapa.

¹³ Chay wasiman çharnaqami, waqta yaykuna punkumanta takakur qayakuran. Chaymi, uk warmi wamra Rode shutiq, punkumanta qayakuqta uyaparqa kallparan rikaq.

¹⁴ Chaymanta, rimayninmanta Pedrutaqa riqsiran. Chaymi chay warmi wamraqa kusata aligriyar, punkuta mana kiçharchu ruriman kallparan wakinkunata willaq, Pedrumi chay punkupi qayakuyan nir.

¹⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Yaruyashayki kanqa nir.

Chaynu nitinllapamapis, wamraqa niran:

—Chiqaptami pay nir.

Chaynu nitinmapis, paykunaqa niranllapa:

—Manami Pedruchu kanqa. Ashwanmi angelnin kanqa nir.

¹⁶ Chaynu ninanllapakamaqa, qayakuyaran Pedruqa. Chaymi rir punkuta kiçhar, Pedruta rikarqa alliplata dispantakaranllapa.

¹⁷ Piru, Pedruqa makinlawan willaran uyarananllapapaq. Chayna paykunataqa parlaran imanushi, Tayta Dyusqa karsilmanta urquran nirmapis. Chaynullami niranpis:

—Kay nishushayllapatami, parlankillapa Santiaguta, * chaynulla kriyiq ukninchikkunatapis nir.

Chaynu nirqa, chay kayashanmanta yarqur riran uklawtana.

¹⁸ Achkiyatinnaqa, chay suldadukuna-shuyapaqa mana iman u tukushaq nirpis yaçharanllapachu. Chaqa paykunaqari mana yaçharanchu maytataq Pedruqa risha nirmapis.

¹⁹ Chaymanta, Herodesqa kaçhakaran Pedruta maskananllapapaq. Piru mana tariyta puytitinllapanaqa, chay kuytakuqkunata uchachar, Herodesqa mantakuran wanuchinanllapapaq.

Chaymantami Herodesqa Judeamanta llugshir, riran Cesareamanna taq.

Herodesmi wanuranna

²⁰ Chaypi katinmi Tiro, Sidón pwiblukunapi taqkunaqa Herodesmanqa rinanpaq yarpuranllapa: Herodesqa, alliplata piñakusha nuqanchikkunawanqa. Rir shumaqchanakushunllapa paywan. Chaqa paypa pwiblunmanta mikunanchikta rantimunchik nir. Chaynu rinanllapapaqqa, naypaqtaq amiguta ayparanllapa, Herodespa uk kusa yanapaqnin Blasto shutiq runawan. Payraykumi, Herodeswanqa shumaqchanakuranllapa.

²¹ Chaymi, Herodesqa uk diyapi paywan pulla tantakar parlananllapapaq niran. Chay diya çhamutinqa, payqa kusa shumaqta mudakur mantakunan samanapi tar, kusa shumaqta rimaran.

* **12:17** Kay Santiagutami “Jacobo” niqllapapis.

²² Chaymantami chay uyakuqkunaqa, kusa jwirtita rimar, niqllapa:
—¡Kay rimaqqami dyus, mana yanqa runalachu! nir.

²³ Chayta nitinllapaqa, Herodesqa Dyusta mana alabarchu, ashwan payna dyusnu kusa puytiq tukuran. Chaymi Amitunchikpa angelninga kusa saqra nanayta Herodesman kaçhamutin, limpu kurur tukukar wanuran.

²⁴ Piru ashwan kriyiqkuna-shuypaqa Amitunchikpaq rimatinllapa, shik-wakaran chay rimashankunaqa. Chaymi, tukuy uklaw pachakunapipis yaçharanllapana Amitunchikpa rimayninpaqqa.

²⁵ Chaymanta Bernabiwan Saulo Jerusalenpi qillayta apustulkunata qushana karqa tikrakamuranllapana Antioquiaman. Piru Marcos ninllapa chay Juanta aparmi shamuranllapa.

13

Bernabiwan Saulutami akraranllapa yaçhachikunanpaq

¹ Antioquia pwiblupi kriyiqkunamantaqami karan Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla yaçhachikuqkuna ima. Paykunaqami karan Bernabé, Simón, Lucio, Manaén, Saulo ima. Chay Simontami niqllapapis, “Yana Runa” nir. Lucio-shuypaqa Cirene pwiblumanta karan. Nataq Manaén-shuypaqa, Galileapa gubyirnun Herodespa pullan kriyakasha karan.

² Uk diyapimi paykunaqa ayunupi kar Dyusta adurayatinllapaqa, Dyuspa Santu Ispiritun kaynu niran: “Bernabiwan Sauluta, akrayllapa. Chaqa nuqami paykunataqa akrasha kani yaçhachikunanpaq” nir.

³ Chaymi chaypi kaqkunaqa ayunar, Dyusman mañakushana karqa, Bernabipa, Saulupa ananman makinllapata çhurar, kaçharanllapana.

Bernabiwan Saulumi Chipripi yaçhachikuranllapa

⁴ Bernabiwan Sauluta, Dyuspa Santu Ispiritun apatinmi, riranllapa Seleucia pwibluman. Chaymantaqa, yaku karrupina riranllapa uk lugar yaku çhaypilapi Chipre shutiq chayman.

⁵ Chay Chipre lugarllapi Salamina shutiq pwibluman çharqa, Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi, yaçhachikuranllapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa. Juanpis* paykunata yanapar pullanllapa riyaran.

⁶ Chay Chipripi tukuy pwiblunkunapimi puriranllapa yaçhachikurqa. Chaynu rirmi Pafos shutiq pwiblukaman çharanllapa. Chay pwiblupimi tarinanllapa Israelmanta uk bruju Barjesús shutiqta. Chay brujuqami Dyusninchikpaq rimaq tukuqla.

⁷ Chay brujuqami, Sergio Paulo shutiq gubirnadurwan amigu karan. Chaqa chay gubirnadurmi kusala yaçhaq runa kaq. Chaymantaqa kaçhakuran Bernabiwan Sauluta qayamunanllapapaq. Chaqa paymi kusata uyakunaran Dyuspa shumaq rimaynintaqa.

⁸ Piru chay bruju Barjesús, griego rimaypi Elimas shutiqqami, apustulkunapa kuntran çhurakaran, gubirnadurqa ama kriyinanpaq Dyuspaq yaçhachikutinllapaqa.

⁹ Chaymi Saulo, griego rimaypi Pablo shutiqqa, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, chay brujutaqa kusata chapar niran:

¹⁰ —¡Kusa llulla, mana allinkunata yarpuq runa, dyablupa wamran, tukuy allin kaqkunapa kuntran! ¿Imapaqtaq Dyus yaçhachikushanta dañayta munanki?

* **13:5** Kay Juantami “Marcos” niqllapapis. Rikashun Hechos 12:12; 15:37,39.

11 Chayta ruranashaykiraykumi Dyusqa kananqa kastigashuyan. Chaymi kananmanta-pacha syigu kidarna, ayka diyallataqa rupay achkirachikuqla-matapis mana rikankinachu nir.

Chaynu nitinlami chay brujupa nawinqa tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi manana rikakuyta puytir, uk runata maskayaran aysakur purichinanpaq.

12 Tukuy chayta rikar, chaynulla Saulo yaçhachikushanta uyakur kusalata dispantakarmi gubirnadurqa Amitunchikpa shumaq rimayninpi kriyiranna.

Pabluwan Bernabimi Pisiadian riranllapa

13 Pafos pwiblumantami Pabluqa, pullan puriqkunawan riranllapa uk yaku karrupi Perge pwibluman. Chay pwiblumi, Panfilia shutiq lugarpi kaq. Piru Juanqami chaypi wakinninkunata dijar, Jerusalemman tikrakamuran.

14 Nataq wakinninkuna-shuyupaqa, chay Pergimanta llugshir, riranllapa Pisiadiapa yatan Antioquia pwibluman. Chaypimi samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur, samaranllapa.

15 Chaymanta, Dyus nitin Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta liyitinllapa imaqa, chay wasipa mantakuqninkunaqa kaynu niran:

—Ukniy masiykuna, runakunata animachinaykillapapaq imata rimana-yarllapaqa, kananlla rimayllapa nir.

16 Chaynu nitinllapami, Pablo sharir makinlawan runakunataqa upal-lachir, kaynu niran:

—Pwiblumantami runa masiykuna, chaynulla uklawmanta gamkuna, Dyusta manchar kasuqkunapis, uyakumayllapa kayta willashutiylapa:

17 Dyusninchikllapami, unay rukunchikkunata akraran paypaqna kananllapapaq. Chay rukunchikkunapaqqa kaynu karan: Egipto pwiblupi furastiru yupay tayarllapamapis, alliplata achkayaranllapa Dyusninchik akrashan katin. Piru chaymantami chay pwiblumantaqa llugshichimuran paypa pudirninwan.

18 Chaynu llugshichimurmi, chunllaq lugarkunaman apar kwarinta añuta kuytaran imanuk tatur tatinllapamapis.

19 Chaynulla, Canaan shutiq lugarpi, syiti atun pwiblupi taqkunata limpu wanuchir tukchiran, chay wanushapa pachankunataqa rukunchikkunatanana qunanpaq.

20 Tukuy kay pasashankunaqa kwatru-syintus sinkwinta (450) añumata kaq kasha kanqa.

“Chaymantami, rukunchikkunataqa quranllapa puytiq runakuna rikananllapapaq, Dyusninchikpa rimaqnin Samuelpa tyimpunkaman.

21 Piru rukunchikkunaqami Dyusta mafaranllapa gubyirnunllapata numrananpaq. Chaymi Dyusqa munashanllapata rurar, numraran Saúl mantakunanpaq. Saulqami, Benjaminpa ayllunmanta, Cisca wamran karan.

“Chaymantami kwarinta añuta yupay mantakushana katinga,

22 Dyusqa, Saulta kargunmanta urqur, Davidtana numraran, gubyirnu kananpaqqa. Paypaqmi Dyusqa niran: Uk allipla allin runatami tarisha kani. Paymi imata ruray nityipis, rurana. Payqami Isaipa wamran David.

23 Chaqa Davidpa ayllunllamantami karan Jesuspis. Paytami Tayta Dyusqa kaçhamuran washamanallapapaq, imanutaq arnimashanchikllapa karan chay kumplikananpaqqa.

24 Chaymi manaraq Jesús shamuyatinga, Shutichikuq Juanqa tukuy Israel runakunataqa kaynu niq: Uchaykillapata dijar, Dyusmanna tikrarak shutikuylapa nir.

²⁵ Chaymanta Juanpa wanunan tyimpu shipchamuyatinnaga, kaynu niran: 'Nuqaqa manami Dyus arnishushanllapa runapaq yarpuyankillapa chay paychu kani. Paygami chaymantaraq shamunqa. Chaymi paypaqqa nuqaqa mana sirbinichu uk sirbikuq yupay llanqinpa watunta kaçhanaylapaqmapis' nir".

²⁶ Chaynullami Pabluqa niranpis:

"Abrahampa ayllunmanta ukniykuna, qamkuna uklaw nasyunkunamanta Dyusta kasuqkunatapis nishunillapa: Dyuspa shumaq rimaynin washamanallapapaq chayqami tukuy nuqanchikkunapaq.

²⁷ Chaqa, Jerusalem taqkuna, chay mantakuqkuna imaqa, Jesusta mana riqsir, mana kwintacharanllapachu. Chaynullami Dyuspa rimaqninkuna Jesuspaq iskribishanllapata, samana diyakunapi liyirmapis, mana intrakaranllapachu. Chaymi ashwan Jesustaqa kuntrar qukuranllapa wanuchinanllapapaq. Chayta rurarmi Dyuspa rimaqnin iskribishannulla kumpliranllapa.

²⁸ Chaqa mana ima uchayjun katinmapis wanuchinanllapapaq, Pilatuta mañaranllapa.

²⁹ Chaynumiri Dyus nitin iskribikashannulla ruraranllapanaqa, Jesustaqa krusmanta ishkichimur pamparanllapana.

³⁰ Piru Dyusqami Jesustaqa kawsachimuran.

³¹ Chaymi Jesusqa, achka diyakunata pullanllapa karan, Galileamanta Jerusalemman yapar pullan riranllapa chaykunawanqa. Chaymi kananqa pyakunaqa tukuyapaq uk tistigu yupayna chay pasashankunapaqqa.

³²⁻³³ "Chaymi Bernabiwan nuqaqa willashunillapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa: Taytanchik Dyusmi kawsachimuran Jesustaqa kusa munashan Wamran kashanrayku. Chayta rurarmi rukunchikkunata arnishantaqa kumpliran, nuqanchikkunawan, imanuchi Salmospi nishannulla. Chaqa niqmi:

'Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani' nir.

³⁴ Dyusqami rimashallana karan, Jesús wanushanmanta kawsamuyanqa kwirpun ama ismunanpaq nir. Kaynutami, iskribishanpimis nin:

'Qushaqmi kusa allinkunata Davidta arnishaytaqa' nir.

³⁵ Chaymi Salmoslapi ninpis:

'Ama kusa munashayki Wamraykipa kwirpuntaqa dijankichu ismunanpaqqa' nir.

³⁶ "Piru Davidmi, paypa tyimpun runakunataqa Dyus munashannulla yanaparmapis, wanurqa rukunkunawan pulla pampakaran. Chaypimi kwirpunpis ismur tukukan.

³⁷ Nataq, Dyus kawsachimushan Cristupa kwirpunqa mana ismuranchu.

³⁸⁻³⁹ "Chayraykumi ukniykuna allita intrakayllapa, kaynu nirmi yaçhachikunillapa: Jesusraykulami uchanchikmanta pirdunakanchikllapa, mana Moisés mantakushanta kasushanchikllaparaykuchu. Chaymi ashwan Dyusqa, Jesuspi kriyiqkunataqa tukuyлата pirdunar, mana uchayjunpaqnachu riqsin nir.

⁴⁰ "Chaymi kuytakankillapa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankuna nishannulla, ama mana kriyiqkuna yupay pasashunanllapapaq. Chaqa chay iskribishankunapiga nin:

⁴¹ '¡Qamkuna mana kriyinaqkuna, dispantakar chinqayllapa!

Chaqa qamkunapa tyimpuykikunapimi rurashaq ukman shumaq ruraykunata.

Chaymi mayqan parlashutinllapamapis, mana kriyinkimanllapachu' nir".

⁴² Chaynu Pabluwan Bernabé yaĉhachikur tukchirnaqa, llugshimuranna Israel runakunapa tantakananllapa wasimantaqa. Chaymi chay mana Israel runakunapa, paykunataqa rugaranllapa qashan uk samana diyapipis chayllapaq mas intrachinanllapapaq.

⁴³ Piru Pabluwan Bernabé, tukuymanta dispidikur, ritinllapanaqa, kusa achka Israel runakuna, chaynulla Israel runakunapa kriyinanpi kriyiqkuna ima paykunawan riranllapa. Chaymi Pabluwan Bernabiqa, chay tantaqaqkunataqa kaynu nir willaran: "Ama ukmanta yarpur imachu Dyuslapi allita kriyiyllapa, Dyus llakipar akrashushanllaparayku" nir.

⁴⁴ Chaymanta uk simanapina, samana diyapiqa yaqqa tukuyla chay pwiblumanta runakunapa tantakaranllapa, Dyuspa shumaq rimayninta uyakananllapapaqqa.

⁴⁵ Chaymi Israelmanta kaq karguyjunkunaqa, achka runakuna tantaqaqta rikarqa, kusata inbidyakaranllapa. Chayraykumi Pablutaqa kuntrar allipla saqrata willaranllapa.

⁴⁶ Chaymi Pabluwan Bernabiqa mana imatapis mancharchu kaynu niranllapa:

—Nuqakunagaqami naypaqtaqa qamkuntaraq Dyuspa shumaq rimayninkunataqa yaĉhachishunayllapapaq karayllapa. Piru qamkunaqa chayta mana munashaykillapachu. Chaynu mana yaĉhachishunayllapata munarqami, mana tukuy tyimpu kawsayta munankillapachu. Chaymi kananqa mana Israel runakunatana yaĉhachiq rishaqllapa,

⁴⁷ imanuĉhi Amitunchikllapa nir kaĉhamaranllapa chaynulla:

'Nuqami qamtaqa ĉhurashusha kani mana Israel kaq runakunapa uk achkirachikuqnin yupay kanaykipaq.

Chayna qamqa nuqapa shumaq rimayniyta yaĉhachikunki tukuy pachapi washakananllapapaq' nir.

⁴⁸ Chayta uyaparllapami, chay mana Israel kaq runakunapa, kusata aligriyar, niranllapa: "Amitunchik nishanqami kusala allin" nir. Chaymi ashwan Dyuspi kriyir tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq kaqkunapa, tukuyla kriyiranllapa.

⁴⁹ Chaynumiri Dyuspa rimaynintaqa tukuy chay lugarkunapiqa yaĉhachikuranllapa.

⁵⁰ Piru chay Israelmanta kaq karguyjunkunaqa Dyuspi kriyini niq wakin warmikunawan, tukuy puytiq runakunawan ima parlar animachiranllapa, Pabluwan Bernabitaqa aypar chay lugarmantaqa llugshichinanllapapaq.

⁵¹ Chaynu ruratinllapaqa Pabluwan Bernabiqa llanqinllapata ĉhaspichikuranllapa, kay pwiblupi runakunapa mana kriyiyta munanllapachu nishaq nir. Chayta rurarinllapana riranllapana Iconio pwiblumanna.

⁵² Piru Cristupi kriyiqkuna-shuypaqa, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, allipla aligrina karanllapa.

14

Pabluwan Bernabini Iconio pwiblupi

¹ Iconio pwiblupimi, Pabluwan Bernabiqa pulla yaykuranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaymi, chaypi paykunapa yaĉhachikuranllapa Jesucristupaq. Chaynu yaĉhachikutinllapami achka runakuna kriyiranllapa, Israel runakuna, mana Israel runakunamapis.

² Piru Israel runakuna Jesucristupi mana kriyiqkunaqa ukman shumaqta rimar ingañaranllapa chay mana Israel runakunataqa, Jesucristupi tukuy kriyiqkunapaqa kuntran kananllapapaq.

³ Chaynu katinmapismi, Pabluwan Bernabiqqa mana mayqantapis mancharchu, ashwan Amitunchikpi kusata kunfyakar, achka diyakunata chayp-iqa kidaranllapa yaçhachikur. Chaymi Amitunchikqa paykunataqa yanapar, pudirninta quran, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata rurananllapapaq. Chaymi yanaparan runakuna rikar ninanllapapaq, chiqap-tami Dyus nishanta yaçhachikuyan nir.

⁴ Piru, chay pwiblupi runakunaqa ukmanta ukmanta yarpupakuranllapa. Chaymi wakinqa Israel runakunapa faburnin kaqllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa Apustulkunapa faburnin kaqllapa.

⁵ Chaymantaqa, Israel runakuna, chaynulla mana Israel runakunapis karguyjunkunawan parlaranllapa, Pabluwan Bernabitaqa kusata qischar, rumikunawan sitar ima wanuchinanllapapaq.

⁶ Piru chaykunata yaçharmi Pabluwan Bernabiqqa alsakar riranllapa prubinsya Licaoniapa pwiblunkunaman. Paykunaqa alsakar riranllapa Listra-man, Derbiman, chaynulla chay shipchan pwiblukunamanpis.

⁷ Chaymi chaykunapina Dyuspa shumaq rimaynintaqa yaçhachikuranllapa.

Pablutami sitaranllapa Listra pwiblupi

⁸ Chay Listra pwiblupimi, karan uk kuju runa. Paymi mana puriyta puytiqchu. Chaqa payqari nasishanmanta-pacha mana maydiyapis purishachu kaq.

⁹ Chaymi Pablo yaçhachikuqta uyakur tayaran. Chaynu yaçhachikuyarmi, Pabluqa chay runataqa chapar yarpuran, payqami alliyanqa allita Dyuspi kriyishanrayku nir.

¹⁰ Chaymantami, Pabluqa jwirtita rimar niran:

—¡Sharir shay! nir.

Chaynu nitinga chay runaqa das piryar sharir, puriq qallariranna.

¹¹ Chaynu Pablo rurashanta rikarllapapaqa, runakunaqa qallariranllapa kusalata rimaq chay Licaoniapa rimayninpi, kaynu nir:

—¡Runa yupay dyusninchikkunami shamusha nuqanchikkunamanqa! nir.

¹²⁻¹³ Chay Listra pwiblupi taqkunapaqqami Jupiterqa uk dyusninllapa kaq. Iglisyan-shuypaqa, pwiblunpa yaykunanlapi kaq. Chaynu dyusninchik nirllapami, Bernabita shutichiranllapa Jupiter. * Nataq Pabluta-shuypaqa shutichiran Mercurio, pay rimaq chay katin. Chayna chay Jupiterpa kuranqa apamuran turukunata, tuktitukunata ima, tukuy chaypi runakunawan pullana, Pabluwan Bernabitaqa adurananllapapaq.

¹⁴ Piru Bernabiwan Pablo, nuqanchikta aduramanayanchik nir kwintata qukarqa, llakir piñakur raçhpanmatapis llikiranllapa. Chaymantaqa, chay runakuna riyashanman kallpar rir yaykuranllapa, jwirtita kaynu nir:

¹⁵ —Piru taytituykuna, çimapaqtaq kaytaqa rurayanakillapa? Chaqa, nuqakunapis qamkuna yupay runakunala kanillapa. Ashwanmi chay yanqa imakunata aduranaykillapata dijanaykillapapaqna shamusha kanillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishuqllapa. Chaynuqami chigap kawsaq Dyus, syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqta rurasha, chay paypina kriyinyakillapapaq.

¹⁶ Unayllaqami, Dyusqa tukuy runakunata dijamashanchik karan munashanchikllata rurar kawsanallapapaq.

* **14:12-13** Griego rimaypimi Jupiterpaq ninqallapa “Zeus”. Nataq Mercuriupaq-shuypaqa ninllapa “Hermes” nir.

¹⁷ Chaynu dijamarninchikmapis, allinkunata rurar rikachimashanchik, 'Pimi kani' nirmapis. Chaynulla kananpis, paymi nuqanchikkunaman tamyata kaçhamun, tarpukushanchikkunamanta shumagta urqkunallapapaq. Chaynulla, paylla chay mikunanichikllapamatapis qumayanichikllapa unta mikur ima aligri kawsanallapapaqmapis.

¹⁸ Chaynu Pabluwan Bernabé nitinllapamapis paykunaqa mana intrakananllapachu. Chaymi yaqqa mana imanupis willayta puytiranllapachu turunllapakunataqa wanuchir paykunata aduranatinllapapaq.

¹⁹ Chaypi chaynu kayatinllapapaq, çharanllapa ayka Israel runakuna. Paykunaqa karanllapa Antioquiamanta, Iconiumanta ima. Paykunami chayman çharqa chay runakunataqa ukmanta yarpuchiranllapa. Chaymi runakunaqa Pablutaqa sitaran rumikunawan wanuchinanllapapaq. Chaynu qischarllapapaq, wanushana kanqa nir yarpurllapa pwiblu waqталawman aysaçhakur urqur itakuranllapa.

²⁰ Chayna, chaypi itakur ritinllapapaq, Jesucristupi kriyiqkunaqa Pablo usurayashan ridurninman tantakaranllapa. Chaymantami payqa allinna sharir qashan tikrakanan chay pwibullaman. Chaymanta, allaqninga Bernabiwan chay pwiblumanta llugshir, riran Derbe shutiq pwiblumanna.

²¹ Chayna chay Derbipi, Amitunchikpa shumaq rimayninkunata yaçhachikutinllapapaq, achka runakuna kriyiranllapa. Chaymantaqa qashan tikrakananllapa Listraman, Iconiuman, prubinsya Pisidiapa pwiblun Antioquiakaman ima.

²² Chaymi, chay pwiblukunapiqa Jesuspi kriyiqkunata willar animachiranllapa Amitunchikta allita kasur, paypi allita kriyir kawsanallapapaq. Chaynulla paykunataqa niranpis: "Syluman Dyusninchikwana kawsaq rinapaqqa, kay bidapiqa kusataraq qisçhakanchik" nir.

²³ Chaynulla, chay purishanllapa pwiblukunapiqa, kriyiqkunapa rikaqninkunata paykunallamanta numrananllapa. Chaymantami Dyusman mañakur, ayunasha imana karqa, Amitunchikpi kriyishanllaparayku, paypa makinpina dijaranllapa.

Pablumi Bernabiwan tikrakanan Siriapa pwiblun Antioquiaman

²⁴ Chayna, prubinsya Pisidiamanta rirnaqa, çharanllapa Panfilialawman.

²⁵ Chay Panfilia lugarpi Perge pwiblupi, Amitunchikpa shumaq rimayninta yaçhachikur, chaymantaqa riranllapa Atalia pwibluman.

²⁶ Chaymantaqa, yaku karrupi mar yakullata riranllapa Antioquia pwibluman çhanankaman. Chay pwiblumanmi kaçhasha karanllapa, Dyusta kusata mañakur, pay yanapatin rimayninta yaçhachikunanllapapaq. Chaynu yaçhachikushana karllapapaq, qashan tikrakananllapa Antioquiallamanna.

²⁷ Chayman çharqami, Jesucristupi kriyiqkunata tantar parlaran manyaqlla, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanta. Chaynulla parlaranllapapis imanumi Dyus, chay mana Israel kaq runakunatapis yanapasha paypi kriyinanllapapaq nir ima.

²⁸ Chaymantaqa Pabluwan Bernabiqa, chay Antioquiapina Dyuspi kriyiqkunawan kidaranllapa unaytana taq.

15

Jerusalenpimi kriyiqkunaqa tantakaranllapa

¹ Chay tyimpukunapimi wakin Judeamanta runakunaqa Antioquiaman riran, Jesucristupi kriyiqkunata yaçhachiq. Chaymi kaynu niranllapa: "Moisés mantakushannulla chay siñal kustumrita mana ruraraqashi, mana washakashunllapachu" nir.

² Chaymi, Pabluwan Bernabiqa alliplata paykunawanqa, uknin uknin willanakuranllapa: “Manami chaynuchu washakanapaqqa” nir ima. Chaynu willanakuyatinllapaqa, Pabluta, Bernabita, ayka wakin kriyiqkunatapis, Antioquiamanta kriyiqkunaqa numraranllapa Jerusalemman riranllapapaq. Chayna chay parlayashanllapapaq, Amitunchikpa apustulninkunawan, chaynulla wakin kriyiqkunapa rikaqninkunawanpis parlananllapapaq.

³ Chaynu kaçhatinllapami, paykunaqa riranllapa Jerusalemmanqa. Chayman riçnuqa, Feniciapa, Samariapa pwiblunkunapi kriyiqkunataqa parlaranllapa tukuy mana Israel runakunapaq: “Unay kriyinanllapataqa dijar ashwan kananqa, Dyuspina kriyinllapa” nir. Chaynu parlakutinmi, chaypi kriyiqkunaqa alliplata aligriyaranllapa.

⁴ Chaynu yaçhachikur riyarqa Pabluwan Bernabé Jerusalemman çharanllapana. Chaypiqa samachiranllapa Jesuspi kriyiqkuna, wakin apustulkuna, chaynulla kriyiqkunata rikar yaçhachikuna ima. Samachitinllapaqa, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanllapataqa parlakuranllapa.

⁵ Piru Jesuspi wakin kriyiq fariseo runakunaqa das sharir, kaynu niranllapa: “Kriyiq mana Israel runakunaqa, chay siñal kustumrita, chaynulla Moisés tukuy mantakushakunatapis rurananllapapaq” niçllapa.

⁶ Chaynu nitinllapaqa, apustulkuna, Jesuspi kriyiqkunata rikar yaçhachikuna ima tantakaranllapa chay fariseukuna nishanpaq parlananllapapaqqa.

⁷ Chaynu kusata uknin uknin unaytana parlayatinllapaqami, Pedruqa sharir paykunataqa niran:

“Kriyiq masiykuna, çamkunaqami yaçhayankillapa, pulla kashallapa Dyusninçhikqa nuçata akramaran chay mana Israel runakunata, Dyusninçhikpa shumaq rimayninkunata yaçhachitiy, paykunapis kriyirna washakananllapapaq.

⁸ Dyusninçhikmi tukuypa yarpuyinçhikllapata riçsin chay paymi, mana Israel runakunatapis allita riçsir wamranpaçna nisha. Chaymi Santu Ispirintapis qusha, imanuçhi nuçanchikkunata çumaranchikllapa chaynulla.

⁹ Nuçanchikkunatami paykunawanqa mana ukmanta ukmantaqa rikamaranchikllapachu. Çaqa paykunatapis yarpuyinllapataqa shumaqçhacha, paypi kriyishanllaparayku.

¹⁰ Chaynu katinqa kanan-shuypaqa çimapaqta Dyusta mana munaq yuypachu tukunkillapa, kay mana Israel runakunata, Moisés mantakushanta rurachirqa? Moisés mantakushankunaqami kusala llaşaq karga yupay, mana puytiyaqchu. Çaykunataqa manam çiqapta rurashanchikllapachu nuçanchikkuna, unay rukunchikkunamapis.

¹¹ Ashwan nuçanchikkunaqami yaçhanchikllapa Amitunchik Jesús llakipamarninçhikllapa uchanchikllapamanta washamashanchikllapa dibaldila, nir. Chaynumiri mana Israel runakunatapis washasha nuçanchikkunata yupaylla”.

¹² Pedro parlakutinnaqa, Pabluwan Bernabipis parlakuç çallariranllapa. Paykunaqa parlakuranllapa Tayta Dyus yanapatin, mana Israel kaq runakunapi tukuy milagrakunata mana ruraypaq shumaq imakunata rurashanllapata. Chaynu parlakuyatinllapami tukuy chaypi kaqkunaqa uyarala uyakuranllapa.

13 Chaynu parlakur tukchitinnaqa, Santiaguqa * niran:

“Kriyiq masiykuna uyakumayllapa.

14 Simonqami willamayanchikllapa, imanutaq kananqa Tayta Dyus, mana Israel runakunatapis yanapar, paypa wamrankunana kananpaq nisha nir ima.

15 Kayqa Dyuspa rimaqnin nishannu, allip chaynu kasha. Chaqa chay iskribikashapiqami kaynu nin:

16 “Davidpa ayllunkunaqami wasi limpu ratasha yupay unayna mana mantakunnachu.

Chaymi nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq, amana qashanqa ratananpaqnachu. †

17 Chaynu ruratiymi mana Israelmanta kaqkunata akrashaykunapis maskamanqallapa.

18 Kaytaqami nuqa Tayta Dyus nini.

Chaqa unaymanta-pacha chaynu kananpaq nishallana karay’ nir.

19 “Tayta Dyus nisha katinmi nuqapis nini: Chay mana Israel kaq runakuna unay kriyinanllapakunata dijar, Dyuspina kriyisha katinga, ama piñachishunllapachu ‘Moisés tukuy mantakushankunata ruray’ nirqa.

20 Ashwan paykunamanqa iskribishunllapa kaykunalata rurananpaq: Chay runa rurashan yanqa dyusman ufrindakunata çhurasanllapataqa ama mikunanllapapaq. Chaynulla nishunllapapis runa kar, warmi karmapis ama ukwan ukwan pununanpaqchu. Nishunllapapis, animalpa yawarninta, animal ratar manaqa çhuqar wanushapa aychantaqa ama mikunanllapapaqchu.

21 Chaqa Moisés mantakushanllata unaymanta-pacha tukuy pwiblukunapi yaçhachikunllapa. Chaymi tukuy samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasinkunapiqa liyir yaçhachikunllapa”. ‡

Kartata kaçharanllapa mana Israel runakunaman

22 Santiago chaynu nitinga, Jesuspa apustulninkuna, Dyuspi kriyiqkunapa rikaqninkuna, tukuy kriyiqkunawan yarpuranllapa: Nuqanchikku namanta akrrar kaçhashunllapa rinanllapapaq Pabluwan Bernabiwan pulla Antioquiawan nir. Chay akrashanllapapaq karan Judas Barsabás ninllapa chaywan Silas. Paykunaqami kusa rispitaqasha runakuna karanllapa kriyiqkunapaqqa.

23 Chaymi, paykunawan kaçharan chay kartataqa, kaynu nir:

Mana Israelmanta kriyiq masiykuna, qamkuna Antioquiapi, Siriapi, Ciliciapi taqkunata saludashunillapa nuqakuna apustulkuna, kriyiqkunata rikar yaçhachikunawan, chaynulla tukuy kriyiqkunawan ima.

24 Chaqa yaçhashami kanillapa, kay Jerusalemanta wakin kriyiqkunashi, nuqakuna mana kaçhamutiylapachu shamur, Moisés mantakushanta ukmanta yaçhachishushallapa, nir. Chayshi alliplata piñachir ukmanta yarpuchishushallapa ima.

25 Chayraykumi nuqakunaqa tukuyniyllapa yarpur parlasha kanillapa, nuqakunamanta runakunata akrrar kaçhamutiylapa rikashunanllapapaq.

* **15:13** Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalempi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19. † **15:16** Rikashunllapa Amós 9.11-12. Nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq nirqami intrachimanchik Jesus shamur tukuy tyimpupaqna mantakananpaq nir. ‡ **15:21** Kaykunatami willaranllapa Israelmanta kaqkuna Moisés mantakushanllata kasuqkunawan Jesuspi kriyiq mana Israel runakunaqa pulla kananllapapaq nir.

Chay kaçhamuyanillapa chaykunaqami kusa munashayllapa Bernabiwan Pabluwan pulla shamuyanllapa.

²⁶ Bernabiwan Pabluqami wanuchinatinllapamapis mana manchakurchu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur purinllapa.

²⁷ Chay ishkay qamkunaman shamuyqami Judaswan Silas. Paykunanami manyaqmanta parlashunqallapa kay iskribishunillapa chaypaqqa.

²⁸ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunmi mana munanchu, Moisés tukuy mantakushanta rurar mas qischakanaykillapataqa. Chaynulla nuqakunapis mana munanillapachu kay nishuyanillapa chaymanta mas qischakanaykillapataqa.

Chaymi nishunillapa kaylata ruramaykillapapaq:

²⁹ Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata çhurashanllapata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar manaqa çhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar manaqa warmi karpis ama ukwan ukwanqa pununkillapachu. Chiqapta kay nishushayllapata kasurqami, Dyus munashanta kumpliyankillapa.

Chaylatanami willashunillapa.

³⁰ Chaymanta chay kartata qutin, paykunaqa dispidikur riranllapana Antioquiamanqa. Chayman çharqa Jesuspi tukuy kriyiq runakunataqa tantamur, chaypi quranllapa kartataqa.

³¹ Chaymanta chay kartata Dyuspi kriyiqkuna liyirqa allipta aligriyanrillapa, chay kartapi paykunapaq uk kunswilu kashanrayku.

³² Chaynulla Judaswan Silaspis Dyuspa rimaqninkuna kar, paykunata kusata kunsular ima, animachiranllapa, Amitunchikta allita kasunanllapapaq.

³³ Chaymanta uk diyapinaqa, Judaswan Silastaqa kaçharanna chaypi, Jesuspi kriyiqkunaqa “Kusa allin rinkillapa” nir. “Chaynulla chay kaçhamushushallapa chaykunatapis shumaqta saluduta qupamankillapa” nir ima. [

³⁴ Piru Silasqami Antioquialapi kidanar, chaylapina kidaran.]

³⁵ Chaynulla Pabluwan Bernabipis Antioquiallapi kidaranllapa. Chaypiqami wakinkunawan pulla yaçhachikuranllaparaq Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa.

Pablumi Bernabimanta chiqanchakaran

³⁶ Chaymanta uk tyimpu pasatinnaqa, Pabluqa niran Bernabitaqa:

—Rishun qashan kriyiq masinchikkunata watukuq, chay mayqan pwiblukunapichi Amitunchikpa shumaq rimayninta yaçhachikushanchik karan chaykunaman, imanushi paykunaqa puriyan nir.

³⁷ Piru Bernabiqa, Juan Marcos niqllapa chayta pullanllapapaq apanaran.

³⁸ Piru Pablutaqa mana allintachu chayqa yarpuchiran. Chaqa Juan Marcosqa Panfilia pwiblupi paykunalatana dijar mana pullanllapa yaçhachikurnachu puriran. Chaymi Pabluqa mana munaranchu pullanllapa rirantaqa.

³⁹ Chaypaqmi Pabluwan Bernabiqa allipta uknin uknin willanakuyarqa, chiqanchanaturanllapa. Chaymi Bernabiqa Marcosta apar riran Chipri-man.

⁴⁰ Nataq Pablo-shuypaqa Silasta akraran pullan apananpaqqa. Chaymanta Pablo rinanpaqna katinga, tukuy chaypi kriyiqkunaqa Dyusman mañakuranllapa paykunata yanapananllapapaq.

⁴¹ Chaymi rignuqa pasaranllapa Cilicia, Siria pwiblukunapi kriyiqkunata kusata animachir ima.

16

Timoteumi Pabluwan Silaswan riran

¹ Pabluqami çharan Derbe shutiq pwibluman, chaynulla Listra pwiblumanpis. Listrapiqqa tarinakuran Jesuspi kriyiq Timoteo shutiqwan. Paypa mamanmi unaymanta-pacha Jesuspi kriyiq. Payqami, Israel warmi kaq. Nataq taytan-shuypaqa griego runa karan.

² Chay Listra, Iconio pwiblukunapi kriyiqkunaqami Timoteupaqa kusa allinta rimaqllapa.

³ Chaymi Pabluqa munaran Timoteuqa yapananta. Piru naypaqtaqa siñal kustumrita rurachiran. Chaytaqami ruraran Israel runakuna chay lugarpi taqkuna ama piñakunanllapapaq, chay kustumrinta mana rurashanrayku. Chaqa tukuy runakuna yaçhayaqllapa Timoteupa taytanqa griego runa nir.

⁴ Tukuy pwiblukunata pasashanllapapiqa, kriyiqkunata intrachir riranllapa, chay apustulkuna, Jerusalempi kriyiqkunata rikar yaçhachiqkunapa kartanpi iskribishanta ima.

⁵ Chaymi chay pwiblupi kaqkunaqa kriyishanllapapi masta animakur, kusatana waran waranqa achkayaranllapa.

Pablumi musqupakuran

⁶ Pabluqami, Silaswan Timoteuwan riyta yarpuran prubinsya Asiaman yaçhachikuq, Piru Dyuspa Santu Ispiritun “Ama wakmanqa riychu” nitinmi, manana Asiaman rirchu, pasaranllapa prubinsya Frigiata, prubinsya Galaciata, Misia pwiblupa lindirunman çhanankaman.

⁷ Chay pwiblumantaqa paykunaqa, riyta yarpuranllapa Bitiniapa lugar-ninkunaman. Piru Amitunchik Jesuspa Ispiritun “Ama riychu” nitinmi, mana riranllapachu chay lugarkunamanqa.

⁸ Chaymi paykunaqa chay prubinsya Misiataga pasashannu riranllapa Troas pwibluman.

⁹ Chaypimi Pabluqa musquyninpi, Macedoniamanta uk runata rikaran. Chayshi chay runaqa shasha rugakuyaran kaynu nir: “Shamuy-ari kay chimpa Macedonia pwibluman yanapamanaykillapapaq” nir.

¹⁰ Chaynu Pablo musqupakutinqa, chay kutilla Macedoniamanqa rinayllapapaq listakarayllapa, * Dyusninchik qayamayanchikllapa, shumaq ri-mayninta rimanallapapaq nir yaçhar.

Pabluwan Silasmi Filiposman riranllapa

¹¹ Troas pwiblumantaqa yaku karrupina mar yakuta pasarayllapa Samotracia shutiq pachakaman. Nataq, allaqnin diyaqa yaku karrupi çharayllapa Neapolis pwiblukaman.

¹² Chaymantaqa rirayllapa Filiposman. Chayqami romano runakunapa pwiblun. Chay pwiblupami kusa mas mantakuq kaq, tukuy chay Macedonia pwiblupa pwiblunkunamanmatapis. Chaymi, chay pwiblupi ayka diyakunata tarayllapa.

* **16:10** Macedoniaman rinayllapapaq listakarayllapa nirqami, intrachimanchik kay libruta iskribisha Lucas chaynuqa niyan nir.

¹³ Uk diyapimi, samana diya katin, chay pwiblumanta lluqshir, rirayllapa uk riyupa yatankaqman, chaypi Israel runakuna Tayta Dyusman mañakunanpaq lugar kanqa nir yarpur. Piru chaypiqa warmikunalata tantakashata tarir, nuqakunaqa chaylapi tar, Jesucristupaq yaçhachirayllapa paykunataqa.

¹⁴ Chay warmikunamanta ukninmi shutiran Lidia. Payqami Tiatira shutiq pwiblumanta karan. Rantikuqmi chupika murada seda raçhpakunata. Chay Lidiagami aduraq Taytanchik Dyuslata. Pay Dyusunichik intrachitin uyakur intrakaran Pablo yaçhachikutinqa.

¹⁵ Chaymi chaymantaqa nuqakunaqa shutichirayllapa tukuy aylluntinta “Jesusna washamayan” nir kriyitinllapa. Shutichishana katiyllapaqa, kaynu nir rugamaranllapa:

–Qamkuna, alliptana Dyusta kasunki nir yarpuyatkillapaqa, rishunllapari wasiypi samanaykillapapaq.

Chaynu kutir kutir “Rishunllapa wasiyman” nimayatinllapaqa, rir chay wasinpina samarayllapa.

¹⁶ Chaymanta qashan, Dyusman mañakunanllapa lugarman riyatiyllapanaqa, uk surtyakuq shipash tarimaranllapa. Chaymi qillayta tarisha apamuyaran mantaqninkunaman. Chay shipashpa rurinpimi dyablupa yarpuyin katin, payqa chaynu surtyakuq ima kaq. Chaynu karmi chay mantakuqninkunataqa, surtyakurla kusa achka qillayta quq.

¹⁷ Chay shipashqa Pablupa, nuqapa ikiyllapata shamuy qallariran kaynu nir jwirtita rimar:

–Kay runakunaqami unaq syilumanta Dyuspa sirbikuqninkuna. Paykunami qamkunata yaçhachishunllapa imanun washakankillapa nir.

¹⁸ Chaynu rimarlla puriran ayka diyatana. Chaymi Pablutaqa kusata piñachitin, kaynu nir yarpuran, wakqami Dyuspi mana kriyiq kar yanqa illaqta chaynu niyan, nir. Chaymantami chay shipashpi dyablupa yarpuyin kaqtaqa kaynu niran:

–Jesucristupa shutinwan mantashuni: ¡Lluqshiy kay shipashmantaqa! nir.

Chaynu nitinmi, das dyablupa yarpuyinqa lluqshiranna.

¹⁹ Piru chay shipashpa mantaqninkunaqa “Manana qillayta tariyta puytishunnachu” nirqa, Pabluwan Silastaqa aypar aparanllapa tukuy karguyjunkunapa naypanman.

²⁰ Kaynu nirmi jwiskunapa naypanmanqa çhachiran:

–Kay Israel runakunami pwiblunchikmanta runakunata pantachiyan.

²¹ Kusa ukman saqra kustumrikunata yaçhachiyana. Chay kustumrikunataqa nuqanchikkunaqa mana rurayta puytinchikllapalamapischu, Roma pwiblumanta kashanchikllaparayku nir.

²² Chaypi wakin runakuna kayaq chaykunaqa Pabluwan Silastaqa musyaq qallariranllapa. Chaymi jwiskunaqa kaçhakuran raçhpanta amalas lluqshichir barakunawan wipyananllapapaq.

²³ Chaynu wipyarllapanaqa, karsilman itar, chay punkupi kuytakuqtaqa mantaran, allita kuytar ama safachinanllapapaq nir.

²⁴ Chaynu nir willatinllapami, chay kuytakuqqa, chay karsilpa mas ruri kaqman itaran. Chaymi chaypiqa uçhkuyjun qiruman çhakinta itar apirtar dijaranllapa.

²⁵ Piru çhaypi tuta yupaynaqa, Pabluwan Silas Dyusman mañakur himnukunata takitinllapa imaqa, wakin prisu kaqkunaqa uyakuyaranllapa.

²⁶ Chaymantami illaƣmanta kusa jwirtita pacha kuyuran. Chaymi wasipa patankunamapis kusata kuyutin, chay kutilla punkukunamapis kiĉhakaran. Chaynulla kadinakunawan wakin prisu wataraqkunapis, kaĉhakaranllapana.

²⁷ Chaymanta chay kuytakuq rikĉhakur, punkukunata kiĉhallata rikarqa, ispadanta llugshichir paylla wanuchikanaran, prisukunaqa safashallapa kanqa nir yarpur.

²⁸ Piru Pabluga jwirtita kaynu niran:

—¡Ama imatapis rurakaychu, tukuyniyllapami kaypi kanillapa! nir.

²⁹ Chaymi, chay kuytakuqqa Pabluta uyarqa, “Bilata apamuyllapa” nir, kallpaqla yaykuran kusalata manchakur chukchukyaqnulla. Chaymi Pablupa, Silaspa ĉhakinllapaman qimikar pukĉhiraran.

³⁰ Chayna paykunataqa ruri karsilmanta waqtaman urqur, tapuran kaynu nir:

—Taytituykuna, ĉimatataq rurashaq washakanaypaqqa? nir.

³¹ Paykunaqa niran:

—Amitunchik Jesucristupi kriyiy, washakanaykipaq tukuy aylluykikunawanna nir.

³² Chaymantaqa willaranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimayninta, tukuy chay wasinpi kaqkunatapis.

³³ Chaymi chay tutalla chay kuytakuqqa, Pablupa, Silaspa chuqrikashankunata paqashana karga, tukuy ayllunkunawan tantakar shutikuranllapana.

³⁴ Chaymantaqa Silaswan Pabluta wasinman apar, qararan. Piru payqa tukuy aylluntin kusala aligri karanllapa, Taytanchik Dyuspi kriyishanllapayku.

³⁵ Allaƣmanta achkiyatinnaqa, jwiskunaqa kaĉcharan suldadukunata, chay kuytakuqta willatin, Pabluwan Silasta kaĉchar llugshichinanllapapaq.

³⁶ Chaymi chay kuytakuqqa, Pabluta niran:

—Jwiskunami kaĉhakamusha, qamkunata llugshichishunayllapapaqna. Chaymi, shumaqna rikunkillapa nir.

³⁷ Piru Pabluga chay suldadukunata niran:

—Nuqakunatami tukuypa naypanllapapi alliplata llibachir karsilman itamaranllapa romano runakuna katiyllapamapis. Chaqa paykunaqa mana allita tapukur yaĉarchu, chay mana allinkunataqa ruramaranllapa. Nuqakunapismi alli yaĉhaymantaqa romanukuna kanillapa. ĉKananqachu kaĉhamanayanllapana mana mayqanpis yaĉhatinhu? ¡Manami llugshishaqllapachu kaymantaqa! Paykunalla shamur, llugshichimanqallapa nir.

³⁸ Chaynu nitin, chay suldadukunaqa rir Pablo nishanllata jwiskunata willatinllapaqa, kusata manchakuranllapa, paykunaqa romano kashallapa nir.

³⁹ Chaymi jwiskunaqa karsilman rir, Pabluwan Silastaqa kusata rugaranllapa: “Pirdunamayllapari” nir. Chayna, karsilmanta urqur, shumaqta willar, rugaranllapa chay pwiblumanta llugshir riranllapapaq.

⁴⁰ Chaymi Pabluwan Silasqa, karsilmanta llugshirqa, Lidiapa wasinmanraq riranllapa. Chaymanta, Jesucristupi kriyiq masinkunata watukur, animachirllapa imanaqa, chay pwiblumantaqa riranllapana.

¹ Pabluwan Silasqa, Anfípolis Apolonia pwiblukunata pasar rir, çharanllapa Tesalónica pwibluman. Chaypiqami, Israel runakunapa tantakananllapa wasi kaq.

² Chaymi Pabluqa, kustumrin katin, Israel runakunapa tantakananllapa wasiman rir, kimsa simanata kada samana diyakunapi chay runakunawanqa parlaranllapa.

³ Pabluqami, Dyuspa rimananmanta paykunataqa kaynu parlaran: “Dyus Akrashan Cristunqashi qischakar wanunqa. Chaymanta, qashan kawsamuyanga” nir. Chaynulla niqpis: “Jesuspaq parlashuyanillapa chaymi, Dyuspa Akrashan Cristunqa” nir ima.

⁴ Chaynu Pablo nitingami Israel wakin runakunaqa kriyiranllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq achka griego runakuna, achka yaçhaq warmikunapis Pablo nishannu Amitunchik Jesuspiqa kriyir pullachanakuranllapa Pabluwan, Silaswanqa.

⁵ Piru chaynu kriyitinllapami, wakin mana kriyiq Israel runakunaqa alliplate piñakuranllapa “Jesuspi kriyiqkunagashi paykunapa yarpuyinmantaqa mana allintachu tukuyan” nir. Chaymi kallikunamanta mana allin qilla runakunawan tantanakur, yarpuranllapa Jesuspi kriyiqkunataqa qatiçhashunllapa nir. Chaymi kusa ukmanta tukur, laqyar ima rir, ashwan Jasón shutiq runapa wasinman çhar maskaranllapa Silaswan Pablutaqa, chaypi tarirqa wakinninllapaman qukunanllapapaq.

⁶ Piru Pabluwan Silasta mana tarirnaqa, chay wasipa amun Jasonta, chaynulla wakin kriyiqkunatapis aysaçhakuypimapis aparannllapa karguyjunkunaman. Chayman çhachirnaqa kaynu jwirtita rimar qukuranllapa:

—¡Pabluwan Silasmi tukuy intirupi runakunata kusa ukmanta yaçhachisha! Chaynullami kaymanpis shamushallapana chayllata yaçhachikuq.

⁷ ¡Piru chaynu katinmapis, kay Jasón samachisha paykunataqa! ¡Chaymi tukuy paykunaqa, mantakuqninchik César nishantaqa mana kasuyanllapachu! Ashwan paykunapa mantaqinllapaqashi kan uk. Payqashi shutin Jesús nir.

⁸ Chayta uyaparllapami tukuy runakuna, karguyjun runakunamapis kusa ukmanta tukuranllapa.

⁹ Chaymi chay karguyjunkunaqa, Jasonta wakin kriyiqkunatapis pagrakuchir dijatin, riranllapa.

Pabluwan Silasmi Bereaman riranllapa

¹⁰ Chay diyalla tutanaqa, chay Tesalonicamanta Dyuspi wakin kriyiqkunaqa Pabluwan Silastaqa kaçharanllapa Berea pwibluman. Chaymanta paykuna chayman çharanaqa, riranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman.

¹¹ Chay Berea pwiblupi taq Israel runakunaqa, Tesalonicapi Israel runakunamantaqa mas das intrakar kasukuq runakuna karanllapa. Chaynu karmi Pabluwan Silas, Jesuspaq yaçhachikutinga, kusata uyakuqllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunataqa waran waran kusata liyiqllapa, chiqapchu kanqa chay yaçhachikuyashanllapaqa nir.

¹² Chaynu Pabluwan Silas yaçhachikutinllapaqa, chaypi Israel runakunaqa kusa achka kriyiranllapa. Chaynulla griego runakuna, kusa nisha warmikunamapis, kusata kriyiranllapa.

13 Piru chaymanta, Jesuspi mana kriyiq Israel runakuna Tesalonicapi taqkunaqa, Pabluqa Berea pwiblupipis yaçhachikuyan nir uyaparqa, chaymanpis riranllapa. Chaymi runakunataqa kusa ukmanta willaran, amami Pabluwan Silastaqa kasunkillapachu nir.

14 Piru chaynu nitinllapamapis, Jesuspi kriyiqkunaqa utqaylla Pablutaqa chay pwiblumantaqa kaçharanllapa marlawman. Nataq Silaswan Timoteo-shuyupaqa Bereallapi kidaranllapa.

15 Pablupa pullan riqkunaqa, Atenas pwiblukaman riranllapa yaparqa. Chaymantami Pabluqa paykunataqa kaçharan kaynu nir: “Rir willapamayllapa Silaswan Timoteo utqar shamutin, kaypi tarinakunayllapapaq” nir.

Pablumi Atenas pwiblupi

16-17 Chaynu nir Pabluqa Atenas pwiblupi Silaswan Timoteupaq yarakur tayaran. Chaynu yarakuyarqa riran Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chayman rirmi Israel runakunawan, wakin griego runakuna Dyuspi kriyiqkunawanpis kusata Jesuspaq parlaranllapa. Chaynu parlakur puriyarqa chay pwiblupi runakuna rurashan kusa achka yanqa dyuskunata rikar mana allintachu yarpuran. Chaynuta rikarmi tukuy diya plasapi tantakaq runakunawanpis parlaqllapa Jesuspaqqa.

18 Chaynu parlakuyarmi Pabluqa tarinakuran wakin kusa yaçhaq runakunawan. Paykunaqami shutiran Epicureukuna Estoicukuna. Chaymantaga paykunapis Pabluwan willanakug qallariranllapa. Chaymi Pablo, “Jesús nuqanchikrayku wanur, piru qashan kawsamurin” nitin, paykunamanta wakinqa niyaqllapa:

—¿Mayqanpaqtaq rimayan, kay yanqa illaqta rimar alabakaqqa? nir.

Ukkuna-shuyupaqa niqllapa:

—Kay runaga riqchaq dyuskunapaq willamayanchik nir.

19 Chayraykumi, Pablutaqa aparanllapa uk lugar Areópago shutiqman. Chaypiqami allipla yaçhaq runakuna tantakaqllapa. Chaymi, chayman çhatinnaqa kaynu niranllapa:

—Willamayllapa taytituy imatataq yaçhachikuyanki.

20 Chaqa qamqa mana riqsishayllapakunapaq willamankillapa. Chaymi nuqakunaqa yaçhayta munanillapa, ima niyanmi chay rimashaykiqa nirmapis.

21 Chaynuqa tapukuyaranllapa yanqa illaqta, chaynulla mushuq rimaykunalata uyakur parlakur ima taq karllapa.

22 Chaynu nitinga, chay Areópago lugarpiga Pabluqa tukuy paykunapa çhaypinpi shar, kaynu niran:

“Atenasmanta runakuna, nuqapa rikayniymantaqami qamkunaqa chay dyusnikillapapiqa kusata kriyinkillapa.

23 Rikashami kani achka lugarkunapi dyuskunata aduranaykillapata. Piru puriyarqami tarisha kani uk lugarpis kaynu iskribikashata: ‘KAY ALTARMI UK DYUSTA MANARAQ RIQSIYANCHIKCHU CHAYPAQ’ niqta. Nishaykillapa: Nuqami Dyusta mana riqsinillapachu niyashaykillapapaq yaçhachishuyanillapa.

24 “Chay Dyusmi, kay pachata, tukuy ima kaqkunatapis rurasha. Chaymi pay, unaq syilupa, kay pachapa Amun. Manami runakuna wasita shachishanpichu tan.

25 Chaynulla payqa mana mayqantapis ministinchu imata rurashan yanapananllapamatapis. Chaqa pay, ashwan tukuyta kawsachimanichik, amayninchikta qumanichik, chaynulla tukuy imakunatapis qumanichik.

²⁶⁻²⁷ Paymi uk runalamanta tukuy intirupi runakunata ruraran, tukuy pachapi kawsananllapapaq. Chaynulla paymi nisha runakuna maypi tar ima tyimpukaman kawsananllapapaqmapis. Chaqa munanmi runakuna paypi chiqapta kriyir, munashanlata rurananllapata. Piru alli yaçhaymantaqami mana kriyinishamapis, Dyusqa nuqanchikkunapaqa pullanchikllapa.

²⁸ Payraykumi kanchikllapa, kawsanchikllapa, purinchikllapa, imamapis. Kaynullatami wakın qamkunamanta unay yaçhaq runakunapis niqllapa: ‘Tukuy runakuna Dyusmanta kanchikllapa’ nir.

²⁹ “Chaynu Dyusmanta tukuy la karqa, ama chay urumanta, platomanta, rumimanta yanqa rurakashakunataqa dyusniy nishunllapachu. Chaqa chaykunataqami runakuna yarpuyinllamanta rurasha.

³⁰ Piru unaynari mana yaçhar pantasha kar michkata uchakusha kashallapamapis Dyusinchiqqa chay uchakushanchikpaqqa mana kwintachakaranchu. Piru kanan-shuypaqa chay mana allin rurayninchikkunata amana rurarchu, paylatana kasunallapapaq nisha.

³¹ Chaqa uk diyatami jwisyu diyapaq akrashana. Chay diyapiqami tukuyta rikar yaçhamashunllapa ‘Allin mana allin kanchikllapa’ nirmapis. Chay diyapaq rikamanallapapaqqa uk runata akrashanrayku wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chayna rikar kwintata qukanallapapaq chay paymi rikamaqninchikqa nir”.

³² Chaynu “Dyus chay runata wanushanmanta kawsachimuran” nir Pablo parlakutinmi, wakinkunaqa kusata asiparanllapa. Piru ukkunaqa kaynu niranllapa:

—Qashan kaykunata parlamatkillapapis uyakushaykillapa nir.

³³ Chaynu nitinllapami, Pabluga paykunata chaypi dijar riranna.

³⁴ Chaymantami wakinkunaqa kriyir Pabluwanqa pullachanakuranllapa. Chay kriyiqkunaqami ukqa karan Dionisio. Paymi Areopagupa uk mantagnin kaq. Chaynulla uk warmi Dámaris shutiqpis wakinkunawanpis pullachanakuranllapa.

18

Pablumi Corinto pwiblupi

¹ Chaymantami Pabluga chay Atenas pwiblumantaqa llugshir, riran Corinto pwiblumanna.

² Chaypiqa tarinakuran uk Israel runa Aquila shutiqwan. Payqa Ponto lugarmanta karan. Chay tyimpumi, payqa warmin Priscilawan pulla chayraq çhamusha karan Italia nasyunmanta. Paykunaqa Italiamantaqa çhamusha karanllapa, chay nasyunpa mantakuqnin Claudio, Romamanta tukuy Israel runakuna llugshinqa nisha katin. Chaymi Pabluga paykunata watukuq rir,

³ chaypina kidaran, pulla trabajanallapapaq. Chaqa paykunapismi Pablu yupay tulduta siraypi trabajaqllapa.

⁴ Samana diyakunapi-shuypaqami Pabluga Israel runakunapa tantakananllapa wasiman riq. Chaypiqa tukuy Israel runakunata, mana Israel runakunamatapis, kusata willaq intrakananllapapaq, Jesús tukuy pa Washakuqnin nir.

⁵ Chaymanta chay diyakunapi Silaswan Timoteo Macedoniamanta çhamuran. Chaymi Pabluga chaypiraq kusa masta yaçhachiq qallariran Israel runakunata “Jesusmi Dyusinchiq Akrashan Cristunqa” nir ima.

⁶ Piru ashwan Israel runakunaqa, Pablupaqa kuntran tikrakar kusata qaryaparanllapa. Chaymi Pabluga raçhpanta çhaspir kaynu niran:

–Dyusninchikpa Cristunpaq willashutiyllapa, mana kriyishaykillapa-paqqa qamkunana kulpayjunqa kankillapa, mana nuqachu. Ashwanmi kananmantaqa riyani chay mana Israel runakunatana Jesuspaq yaçhachiq.

⁷ Chaynu nir, Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta lluqshir, Pabluqa riran uk runa Justo shutiqpa wasinman. Payqami tantakananllapa wasipa qichqanlapi taq. Paypismi Dyusta aduraq.

⁸ Chaynulla chaypi uk runa Crispo shutiqpis, tukuy aylluntin kriyiq Amitunchik Jesuspi. Payqa Israel runakunapa chay tantakananllapa wasipaqa mantakuqnin kaq. Chaynulla Corintumanta kusa achka runakunapis Dyuspa shumaq rimayninta uyakurllapaqa, kriyirna rir shutikuranllapa.

⁹ Chaymanta uk tutaqa, Amitunchik Jesusqa Pabluta musquyninpi niran: “Ama manchakurchu, ama upallala kidar imachu ashwan nuqallapaq yaçhachikuskiy.

¹⁰ Chaqa kay pwiblupiqqa kusa achka runakuna nuqapi kriyinaqkunaqa. Nuqagami qamwanqa pulla kani, manami mayqanpis ima mana allinkunataqa rurashuyta puytinqachu” nir.

¹¹ Chaynu nitinmi, Pabluqa uk añu-y-midyuta chay Corintupiqqa taran, Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur.

¹² Piru uk tyimpupi, Acaya prubinsyapa gubirnadurnin Galión katinga, Israel runakunaqa Pablupa kuntran tikrarak, aparannllapa gubirnadurman.

¹³ Çhachirqa gubirnadurtaqa, kaynu niranllapa:

–Kay runami Dyusta kasunanllapaqaq yaçhachikur puriyan. Piru chay yaçhachikushanqami mana liyninchik nishannullachu nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapami Pabluqa rimanannllapaqa katin, Galionqa chay Israel runakunataqa niran:

–Ima kusa mana allinkunata rurasha katin, manaqa wanuchikusha ima katinga, nuqagaq rikar yaçhayman imanukatinpis.

¹⁵ Piru yanqa illaq qamkunapa liynikillapalapaq katinga imapaqnari chaymanqa nuqagaq yakapakashaq. Chaytaqa qamkunalla imanupis parlayllapa nir.

¹⁶ Chaynu nirmi chay dispachunmantaqa llugshichiran, Israel runakunataqa.

¹⁷ Chaynu llugshichitinga, chay piñakuq runakunaqa waqtapiqa ashwan Sóstenes shutiq runatana ayparanllapa. Payqami Israel runakunapaqa uk mantakuqnin karan. Ayparllapaqa chaylata kusata wipyanllapa, chay gubirnadurpa naypanpi. Piru wipyatinllapamapis Galionqa, mana chaypaqqa kwintachakaranchu.

Pablumi kimsa kutipaqa Antioquiaman riran yaçhachikuy

¹⁸ Pabluqami Corintupiqqa achka diyataraq taran. Chaymantaqa Jesuspi kriyiqkunata dispidir, payqa Priscilawan, Aquilawan pulla riq qallariannllapa Siriapa uk lugarninman. Chayman riqnuqa, ashwan Cencrea pwiblumant çharqa aqchanta rutukaran, runakuna yaçhananpaq, Dyusta arnishanta kumpliyan nir.

¹⁹⁻²¹ Chay Siriaman riqnullami yaku karrupina rir çharannllapa Éfeso pwiblumant. Chaypi karnaqa, Pabluqa riran Israel runakuna tantakananllapa wasiman. Chaypiqami Pabluqa, Jesuspaq parlaran Israel runakunataqa. Chaynu yaçhachikutinga kusata rugaranllapa mas diyakunata kidananpaq. Piru payqa, [“Imanupis Jerusalén fyistapi kanaypaq karay” nir] “Mana puytinichu” niran. Chaymi “Dyus munatinga may diyalapis, qashan shamushaq watukushuqllapaqa” nir dispidikurmi, Priscilawan Aquilataqa Efesupi dijar paylana riran yaku karrupi.

²² Chaymanta Cesarea pwibluman çharqa wichan riran Jerusalemman tukuy kriyiqkunata saludaq. Chaypi saludakurnaqa, chaymanta riranna ura Antioquia pwibluman.

²³ Chaymantami uk tyimpumantaqa, unay purishankunaman qashan llugshiran pari q pwiblun pwiblun, Galaciapa, Frigiapa pwiblitunkunapi Jesuspi kriyiqkunata animachiqnu ima.

Apolosmi yaçhachikuran Éfeso pwiblupi

²⁴ Chay tyimpumi Priscilawan Aquila Efesupi taqllapa. Chaymanmi, Alejandriamanta uk Israel runa Apolos shuti q çharan. Paymi Dyus nitin iskribikashakunata kusa allita intrakaq kar, runakunatapis alliplata intrachiq.

²⁵ Chaynulla kusa allitami yaçhakusha karan Shutichikuq Juan, Amitunchik Jesuspaq yaçhachikushanmatapis. Chaymiri Amitunchikpaq yaçhachantaqa, kusa aligrila allita yaçhachikuq.

²⁶ Chayraykumi, Apolosqa mana manchakur imachu, tantakananllapa wasipi yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikuqta uyaparmi, Priscilawan Aquilaqa, Apolostaqa wakaqla apar kusa masta intrachiranllapa Dyuspaqqa, imanumi washamanchik nir ima.

²⁷ Chaymanta Apolos uk lugar Acaya shuti qman rinatinga, Jesuspi kriyiqkunaqa, kusata animachir uk kartata rurar kaçharanllapa Acayapi kriyiqkunaman, Apolos çhatinqa shumaqta samachinanllapaq. Chaymi Apolos çharqa, Dyus akrashan kriyiqkunataqa, kusata yanaparan.

²⁸ Chaqa tukuy Israel runakunataqa intrachiran Jesuspaq, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir. Chaynulla Dyus nitin iskribikashakunata liyir chaypaq intrachikutinmi, mana mayqanpis mana chaynuchu niytaqa puytiranllapachu.

19

Pablumi Éfeso pwiblupi

¹ Corinto pwiblupi, Apolos kanankamanqa, Pabluqa Antioquia pwiblumanta llugshir rir, chay achka shallqakaq pwiblukunata watukurnaqa, çharan Éfeso pwibluman. Chaypimi tariran ayka kriyiqkunata.

² Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—çKriyitkillapaqachu, Dyuspa Santu Ispiritunqa, qamkunaman shamuran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami Santu Ispiritu kan nirlamapis uyapashachu kanillapa nir.

³ Chaynu nitinllapaqa, qashan Pabluqa tapuran:

—çChaqa, Santu Ispiritunta mana riqsirqa, imanutaq shutikushaykillapaqa? nir.

Chayna, paykunapis qashan niranllapa:

—Shutichikuq Juan yaçhachikushanta kriyirmi, shutikurayllapa nir.

⁴ Chaynu nitinga, Pabluqa paykunataqa niran:

—Alliptamiri Juanqa, uchanllapata dijar Mantasman tikrakaqkunataqa shutichiq. Piru shutichirqami niq: Kay nuqamantagami uk runa shamuyan. Chay paypimi kriyinkillapa. Chaynu nirqami Jesucristupaq niyaq.

⁵ Chaynu Pablo nitin uyaparqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi shutikuranllapana.

⁶ Chaymantami Pabluqa ananllapaman makinkunata çhuratin, Dyuspa Santu Ispiritun paykunamanqa shamuran. Chaymi ukman ukman rimaykunapina Dyusllapaq rimaranllapa.

⁷ Tukuyninqami paykunaqa dusi runakuna kasha kanqallapa.

⁸ Chay Éfeso pwiblupi kayarllaraqmi, kimsa misistana Pabluqa risha karan Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaypiqami shumaqta yaçhachikuq mana mayqantapis mancharchu, “Dyusninçhikqami mushuq-manta nuqanchikkunata mantamayashunllapa” nir ima.

⁹ Piru chaynumapis, wakinqa kusa mana intrakaq runa kar, mana kriyinaranllapachu. Ashwanmi Jesuspi kriyiqkunata tukuy runakunapa naypanpi kusa ukmata juraparanllapa. Chaymi Pabluqa kriyiqkunataqa akra, aparun uk runa Tiranno shutiqpa yaçhachikunan wasinman.

¹⁰ Chaypinami Pabluqa waran waran yaçhachikuran, ishkey añuta. Chaynumi, tukuy Israel runakuna, mana Israel runakunamapis prubinsya Asiapi taqkunaqa, uyakuranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa.

¹¹ Dyus pudirninwan Pabluta yanapatinmi, kusa shumaq mana ruraypaq milagrukunata ruraran.

¹² Chayraykumi Pablupataqa raçhpanlata, pañu çhurakushanlamatapis qishaqninkunaman apaqllapa. Chaynu apatinllapami, qishaqkunaqa dasla alliyaq. Chaynulla dyablupa yarpuyinmapis lluqshiq qishaqkunamantaqa.

¹³⁻¹⁴ Karanpismi Israelmanta wakin runakuna dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta lluqshichiq. Kay paykunamanta karanllapa kurakunapa mantagnin Escevapa syiti wamrankuna. Paykunami Pablo rurayashanta rikar, Jesuspa shutinwanna uk runamanta dyablupa yarpuyininta lluqshichinarqa niqllapa: “Chay Pablo yaçhachikuyashan Jesuspa shutinpi nishunillapa: ¡Kay runapa rurinmanta lluqshiy! nir”.

¹⁵ Chaynu niyatinllapami dyablupa yarpuyininqa niran: “Nuqagami Jestastaqa riqsirni. Chaynulla yaçhani Pablupaqpis, mayqanmi payqa nirmapis. Piru çqamkunaqa pitaq kankillapa mantamanaykillapapaqqa?” nir.

¹⁶ Chaynu nirqami, chay kutilla chay dyablupa yarpuyinwan runaqa, kuntran tikrakar kusa jwirsayjun kar, chay Escevapa syiti wamrankunataqa binsir kusata qischaran. Chaynu qischatinllapami, chay wasimantaqa lirila limpu lisyakasha alsakar riranllapa.

¹⁷ Tukuy Éfeso pwiblupi taqkunaqa, Israel mana Israel runakunamapis chay syiti runakunata pasashanta uyaparllapaqa, alliplata manchakuranllapa. Chaymi, Amitunchik Jesuspa shutinta kusa allinpaq riqsirna, ashwan kusata alabaranllapa ima.

¹⁸ Chaynulla tukuy kriyiqkunaqa, unay ima mana allin rurashanllapa-paqqa, tukuypan naypanpi rimaranllapa: “Mana allintachu tukusha karayllapa” nir.

¹⁹ Chayrayku unay wasqakuqkuna, surtyakuqkunamapis, Amitunchik Jesuspi kriyirna chay sirbiq papilninllapamatapis apamur rupachiranllapa tukuypan naypanpi. Chay papilnin rupashakunapa çhaninqami, karan sinkwinta mil (50,000) qillay yupay.

²⁰ Chaynumiri Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa uyakur, pudirninta rikar ima, mastana kriyir achkayaranllapa.

²¹ Tukuy chaykuna pasatinnaqa, Pabluqa riyta yarpuran Macedonia-man, Acayaman, chaynulla Jerusalemman çhanankaman. Chaymi niqpis: “Jerusalemman çharqa, Romamanpis rishaq” nir.

²² Chaymi ashwan kaçharan Macedoniaman ishkey yanapaqninkunata, Timoteuwan Erastuta. Nataq pay-shuypaqa kidaranraq prubinsya Asiallapi uk tyimpu masta.

Efesupimi kusa ukmanta tukuranllapa

²³ Chay tyimpukunapiqami, kusala ukmanta tukuranllapa Jesuspi kriyikunata kuntrashanrayku.

²⁴ Chaytaqami uk runa Demetrio shutiq ruraran wakin runakunawan. Demetriuqami platamanta ruraq, dyusnin Diana * niqllapa chaypa wasinpa ritratunkunata. Chaynulla paywan trabajaqkunatapis kusa achkata pagraq.

²⁵ Chaymi chay trabajaqninkunata, wakin chaynukaqllapi trabajaqkunawan tantar, kaynu niran:

“Taytituykuna, qamkunaqami yaçhankillapa chay trabajashanchikwan imançhikta tarikur kusa shumaqta kawsanchikllapa nir.

²⁶ Piru qamkuna rikashaykillapanu, uyapashaykillapanu, chay Pablo shutiq runaqa, purin runakunata yaçhachir kay rurashanchikllapa dyusku-naqashi mana chiqap dyuschu nir ima. Chaynu purirraqami yaqqa tukuy intirupina runakunataqa intrachisha, mana kay Efesulapichu. Ashwan tukuy kay prubinsya Asiapimapis tukuykaqtana kriyichisha.

²⁷ Kayqami allip manchakuyapaq. Chaqa manana ganayta puytichuwanllapanachu. Chaynulla chay mamanchik Dianapa iglisyanmatapis manana shumagtanachu riqsinmanllapa. Chaynu ruratinllapaqami, chay mamanchik Dianataqa manana pipis kriyingallapanachu tukuy Asiamanta runakuna, chaynulla tukuy may pachamanta runakuna kriyiq chaykunamapis”.

²⁸ Chaynu nitin, uyaparmi kusata piñakur kaynu niranllapa: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chayqa paymi nuqanchik Efesumanta runakunapa dyusninçhikqa!” nir.

²⁹ Chaynumiri chay pwiblupi kaqkunaqa tukuyla kusa ukman dispan-takaypaqta tukuranllapa. Chaymi kallpar rir ayparanllapa Macedonia-manta ishkey runakuna, Pabluta yapar puriqkunata. Ukninqa shutiq Gayo, uknin-shuypaqa Aristarco. Chay paykunataqa aysaçhakur aparanllapa chay kusa atun tantakananllapa wasiman.

³⁰ Chay wasi ruriman yaykuchitinllapaqa, Pabluga yaykunaran runakunawan parlaq. Piru wakin kriyiq masinkuna mana yaykunantaqa murananllapachu.

³¹ Chaynulla chay prubinsyamanta karguyjunkuna Pablupa riqsinan karan chaykunapis, niranllapa: “Willayllapa ama yaykunqachu chay kun-trankunamanqa” nir.

³² Chaykamanqami ruripiqqa tantakasha runakunaqa, wakinqa ukmanta niyaqllapa. Chaynulla wakinkunapis ukmanta niyaqllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana yaçhayaranllapachu imapaqmi tantakamushanchikllapa nirmapis. Piru chaynumapis kusata lanyaranllapa.

³³ Piru chaypi Israel runa kaqkunaqami, uknin Alejandrutaqa naypaqman kumsar kaçharan paykunapaq rimananpaq. Chaymi naypaqman lluqshir, Alejandruqa makinlawan siñata rurar runakunata uyarachir intrachiyta yarpuran.

³⁴ Piru chaynu tukutinmi, kwintata qukaranllapa paypis Israel runa nir. Chaymi, ashwan qayçhakuranllapa ishkey urata yupay kaynu nir: “¡Biba

* 19:24 Kay Dianatami “Artemisa” niqllapapis.

biba mamanchik Dianaqa! ¡Chay paymi tukuy Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.

³⁵ Nataq, Éfeso pwiblupa sikritaryun-shuypaqa runakunata upallachir niran:

“Taytituykuna, tukuy pachamanta runakunami yaçhanllapa, kay pwiblumanta runakunaqa inkargakasha syilumanta ishkimusha mamanchik Dianata kuytananllapapaq, chaynulla iglisyantapis rikananllapapaq.

³⁶ Yaçhashaykillapanu, manami mayqanpis mana niytaqa puytinllapachu dyusninchikllapataqa. Chaymi ashwan ama imatapis rurayta yarpuyllapachu, manaraq allita yarpurqa.

³⁷ Kay runakunata apamushaykillapaqami, mana imatapis mana allintaqa rurashachu mamanchik Dianapa iglisyantaqa. Chaynulla mamitanchiktaqa manami jurapashalamapischu.

³⁸ Chay Demetrio trabajadurninkunawan, chaynulla mayqanwan dimandayta yarpuyatinllapapaq, chaypi wakmaqa jwiskuna chaykunapaq parlananllapapaqqa. Chaypiqa paykunana yaçhanqallapa imanun parlashaq nirmapis.

³⁹ Qamkuna imata mas yaçhayta munarqa tukuy mantakuqkunawan tantanakur parlayllapa.

⁴⁰ Piru kay pasashanrayku karguyjunkunaqa nimachuwanllapa mana allintachu tukushaykillapa nir. Chaynu nimashallapaqa mana imanun washakayta puytishunllapachu, imapaqmi kaynu purichinakuyanillapa nirmapis”.

⁴¹ Tukuy chaykunata willarqami, runakunataqa riyllapana nitin riranllapana.

20

Pablumi riran Macedoniaman Greciamanpis

¹ Chaynu kusa ukmanta tukuyar qasillatinllapanaqami, Pabluqa Jesuspi kriyiqkunata qayamur, kusata animachir abrasar ima dispidirnaqa riran Macedonia lugarman.

² Chaymi, chaypa lugarninkunapiqa tukuy kriyiqkunata watukur animachir shumaqta willar imanaqa, riran prubinsya Greciaman.

³ Chaypiqami kimsa misista tayar, Siria lugarman riyta yarpuran. Chaymanta, Siria lugarman rinanpaq yaqqana yaku karruman iqayarqa, Pabluqa yaçharan, Israel runakunashi wanuchinanpaq yarpusha nir. Chaymi payqa yarpuran qashan çhakpala Macedonia lugarllata tikrakar riyta.

⁴ Chaymanta Pablo ritinga, yapar riranllapa Berea pwiblumanta Pirro shutiq runapa wamran Sópater, chaynulla Aristarcuwan Segundo ima. Paykunaqami ishkantin Tesalónica pwiblumanta kaqllapa. Chaynulla riranllapapis Derbe pwiblumanta Gayuwan Timoteo. Wakin riqkunaqami prubinsya Asiamanta Tiquico, Trófimo ima kaqllapa.

⁵ Tukuy kay ukninchikkunami naypaqta rir, Troas pwiblupi yaramaranllapa.

⁶ Nataq, nuqakunaqa Pascua fyista pasatinna, Filipos pwiblumantaqa rirayllapa yaku karrupi. Chaymantami, sinku diyamanta çharayllapa Troas pwibluman. Chayna, wakpiqa syiti diyata karayllapa.

Pablumi Troas pwiblupi kriyiqkunata watukuran

⁷ Piru chay simanapa punta diya qallarinanpiqa, tantakarayllapa Santa Mikunata mikunayllapapaq. Nataq Pabluqa allaqnin rinanpaqna kar, mana shaykuqchu chaypi tutakaman yaçhachiyaran kriyiq masinkunataqa.

⁸ Tukuymi uk wasipa unaq kimsa altunpi tantakasha karayllapa. Chaynulla chaypiqami achka bilakuna achkriachikuyaran.

⁹ Chaypi Pablo yaçhachikuyatinqa, uk musu wamra Eutico shutiq bintanalapi uyakur tayaq. Chaynu kusa unaytana uyakur tayatinga chay musu-taqa punuy binsiran. Chaymi wasipa unaq kimsa altunmanta ratamuran pachaman. Chaynu ratamutinga, wanushatana tariranllapa.

¹⁰ Piru Pabluqa pachaman ishkimur, chay wanushataqa piratar abrasar chaypi kaqkunataqa niran:

—Ama manchakuyllapachu. Kawsayanmi kay musuqa nir.

¹¹ Chayna, Pabluwan tukuy chaypi kaqkunaqa qashan chay wasipa unaq altun kayashanllapaman iqar, Santa Mikunata tantakar mikutinllapanaqa, yaçhachikuran achkiyanankaman. Chaymantaqami riranna.

¹² Nataq chay Euticutaqa kawsaqтана aparannllapa wasinmanqa. Chaymi chay llakiqkunaqa kusalata aligriyaranllapa.

Troasmanta Mileto pwibluman riranllapa

¹³ Riyatiyllapanaqa, nimiranllapa: “Qamkunaqa yaku karrupi nay-paskiyllapa Asón pwibluman. Nataq nuqami çhakpala shamushaq” nir.

Chaynu Pablo nimatinllapami, rirayllapa yaku karrupi naypaqta payta wakpi yaraq.

¹⁴ Yarakuyatiyllapa çhatinnaqa, yaku karrupina rirayllapa Mitilene shutiq pwibluman.

¹⁵ Chaynulla chay pwiblumantapis llugshir, allaqninraq pasarayllapa mar yakupa chaypinlapi uk pachita kaq chaypa naypanlawta. Chay pachitaqami shutiq Quío. Nataq allaqninraqmi çharayllapa Samos pwiblumanqa. Chaymanta chay pwiblumanta rirna, allaqnin [Trogiliuman çhar pasar] çharayllapa Mileto shutiq pwiblumanqa.

¹⁶ Chaqa Pabluqari mana yaykunaranchu chay Éfeso shutiq pwiblumanqa, chay prubinsya Asiapi mana kidanar. Chaqa payqami daskaqla çhanaran Jerusalén pwiblumanqa, ashwan chay Pentecostés fyista Jerusalenpi kaq chaypi kayta munar.

Pablumi Efesumanta kriyiqkunawan

¹⁷ Piru Miletupina karqa, Pabluqa kaçhakuran Éfeso pwibluman, kriyiqkunata rikar yaçhachiqkunata willatin, pay kayashanman shamunanllapapaq.

¹⁸⁻¹⁹ Chaymi, çhamutinllapanaqa paykunataqa niran:

“Qamkunaqami yaçhankillapa imanun nuqa gamkunawan karay naypaqta chay prubinsya Asiaman shamushaymanta-pacha nirmapis. Chaqa, tukuy tyimpumi gamkunawan kar, Amitunchikta sirbisha kani. Manami kusala puytiqkuna yupayqa tukuraychu. Ashwanmi gamkunapaq waqasha, qisçhakasha imamapis kani, Israel runakuna imanachimayta munatinllapamapis.

²⁰ Chaynu qisçhakarpi, manami uyararchu ashwan yanapashunayllapapaq tukuy imatapis yaçhachishushallapa kani tukuypa naypanpi, chaynulla wasikillapapi ima.

²¹ Chaynulla Israel runakunata, mana Israel runakunamatapis willashana kani, chay uchakushankunata dijarna kriyinanllapapaq Taytanchik Dyuspi, chaynulla Amitunchik Jesucristupipi.

22 “Nataq, kananqami Jerusalén pwibluman riyani, Dyuspa Santu Ispiritun * apamatin. Chaypiqa ima pasamayanqa nirmapis manami yaĉhanichu.

23 Piru kaylata yaĉhani, kada pwibluman rishaypi Dyuspa Santu Ispiritun willamayan, karsilman itamar qischamayanqallapa Jerusalenpi nir.

24 Chaykunata yaĉharmapis, manami llakir manchakunichu wanunaypaqqa. Chaqa kay bidayqa mana imachu nuqapaqqa. Chaymi aligriyar, allita Amitunchik Jesús munashanta ruramani wanunaykaman. Chaqa paymi akramasha runakunata yaĉhachinaypaq: ‘Dyus llakipamarninchik nuqanchikkunata washamayninchikta munan’ nir.

25 “Kanan-shuypaqa qamkunata nishunillapa: Manami kananmantaqa rikamankillapanachu mayqannikillapapis, Amitunchik mantamaqninchikpaq yaĉhachishurayllapa chay qamkunaqa.

26-27 Chaymi kananqa willashunillapa: Dyusninchik tukuy munashanlata willashushallapa kani mana imalatapis pakarchu. Chaymi kananqa manana mayqannikillapapaqpis uchayjun yupaynachu yarpuni. Chayqa qamkunapinari kanqa.

28 Chayna qamkunana kuytakar, Dyuspi tukuy kriyiqkunataqa shumaqta rikar kuytayllapa. Dyuspa Santu Ispiritunqa, uk michikuqkunata yupay akrashushallapa rikanaykillapapaq paypi kriyiqkunataqa. Chaqa paypi kriyiqkunaraykumi Amitunchik Jesusqa kruspi wanur yawarninwan rantishana.

29 “Chaymi nini: Maydiya nuqa ritiyñaqami rikarimunqa uk saqra yaĉhachikuqkuna. Paykunami, atun surrukuna uyshata mikuqkuna yupay kanqallapa. Chaymi kriyiqkunataqa ukmanta yaĉhachitin manana Dyuspiqa kriyinqallapanachu.

30 Chaynulla qamkunamanta wakinnikillapami Dyuspa kuntran tikrakar, ukmanta yaĉhachikutin Dyuspi wakín kriyiqkunaqa chaypina kriyinqallapa.

31 Chaymi qamkunaqa kusata kuytakar alamirala kawsankillapa. Yarpunkillapa kimsa añutami, tuta, unaq katinmapis, waqaypi ima, mana shaykuq tukuynikillapata yaĉhachishurayllapa.

32 “Kanan-shuypaqa kriyiq masiykuna, Dyusninchikman mañakusha kani payna qamkunata llakipashurllapa kusa shumaqtana kuytashunanllapapaq. Ashwan payna kananqa qamkunata yanapashurllapa kusa yaĉhaqpaqna tikrashunqallapa. Chayna chay arnishushannu washashunqallapa tukuy kriyiqkunataqa.

33 Manami nuqallapaqqa raĉpata, uruta, qillaymatapis munashachu kani, mayqanpatapis.

34 Ashwan allitami yaĉhankillapa, makiywan trabajaray, nuqapaq chaynulla wakín pullay kaqkunapaqpis.

35 Chaqa Amitunchik Jesusmi nisha: ‘Mas allinmi kanqa ministiqkunata qunallapapaq, ashwan paykuna qumanallapamantaqa’ nir. Chaynu pullaykillapa karqami, nuqapaq yaĉhachishuyaqllapa kani ‘Trabajar ministiq runakunata yanapankillapa’ nir”.

36 Chaymanta chaynu nirqa Pabluga tukuy paykunawan qunqurikur Dyusman mañakuranllapa.

37 Chaymi tukuyninllapa waqar Pablutaqa abrasar mucharanllapa ima.

38 Chaqa paykunaqami alliplata llakisha karanllapa, Pablo “Mananami rikamankillapachu” nisha karan chayrayku. Chaymantami Pablutaqa yapar aparannllapa yaku karru kayashankaman.

* 20:22 Dyuspa Santu Ispiritun apamatin riyani nirqami intrachimayninchiktapis puytin, ispirituy kusalata animachimatin riray nir.

21

Pablumi qashan riran Jerusalemman

¹ Chaymanta Jesuspi kriyiq masiyllapata dijarna rirayllapa yaku karupipi uk pwiblu Cos shutiqman. Chaymanta allaqninga, rirayllapa Rodas pwibluman. Chaymantami rirayllapa Pátara pwiblumanpis.

² Chay Patarapimi, tarirayllapa uk yaku karruta. Chayqami riyaran uk pwiblu Fenicia shutiqman. Chaymi, chayman iqar rirayllapa wakmanqa.

³ Chayna chay yakupa ananta riqnuqa, rikarayllapa yakupa chaypinlapi uk pwiblu Chipre shutiqta. Chay pwiblumi, ichuqlawniyllapapi karan. Chayta pasarmi rirayllapa uk prubinsya Siria shutiqkaman. Piru chay yaku karrumanta kargakunata chay Tiro pwiblupi ishkichinanpaq katinmi, nuqakunapis chay yaku karrumanta ishkir chay pwiblumanqa yaykurayllaparaq.

⁴ Chayman yaykurqa, Jesuspi kriyiqkunata tarir chaypi paykunawan kidarayllapa syiti diyata. Piru paykunatami, Dyuspa Santu Ispiritun willasha katin, Pablutaqa willaranllapa ama rinanpaqchu Jerusalemmanqa.

⁵ Chaynu niyatinllapamapis, syiti diya pasatinnaga Pabluwan rirayllapana. Chayna tukuy runakuna, warmikuna wamrituntin ima yapamaranllapa pwiblumanta lluqshinayllapakaman. Chaymi, mar yakupa manyanlapi qunqurikur Dyusman mañakurayllapa.

⁶ Chaymanta dispidikur yaku karruman iqatiyllapanaqa, paykunapis tikrakanllapa wasinllapamanna.

⁷ Chaynu Tiro pwiblumanta rirmi, Tolemaida pwibluman charayllapa. Chayman charmi, Jesuspi kriyiq masiyllapata tarir saludarayllapa. Chayna chaypi kidarayllapa paykunawanqa uk diyataraq.

⁸ Chaymanta allaqnin chay pwiblumanta rirqa, charayllapa Cesarea pwibluman. Chayman charnaqa, rirayllapa kriyiq masiyllapa Felipipa wasinman samaq. Paymi apustulkunapa syiti akrashanmanta uknin kaq. * Paymi mana kriyiqkunata intrachiq Jesuspi kriyir washakananllapapaq.

⁹ Kay Felipipami, kwatu shipash wamrankuna mana runayjunchu kaq. Paykunaqami Dyuspaq rimaqninkuna karanllapa.

¹⁰ Chayna, chay paykunapa wasinpi ayka diyatana kayatiyllapaqa, Judea pwiblumanta Dyuspaq rimaqnin uk runa Agabo shutiq charan.

¹¹ Paymi, Pablo waçhkakushan waçhkunta lluqshichir çhakinta, makinta watakur niran:

—Dyuspa Santu Ispiritunmi nin, Jerusalempiqa Israel runakunaqashi kay waçhkupa amuntaqa, kaynu watar uklawmanta jwira kaq runakunata quyanqa nir.

¹² Chayta uyarmi, nuqakuna, chaynulla Cesarea pwiblumanta kaqkunapis, Pablutaqa rugarayllapa ama Jerusalemmanqa rinanpaq.

¹³ Piru Pabluga nimiranllapa:

—¿Imapaqtaq waqankillapa? Kusataraq llakichimankillapa. Nuqaqami listuna kani mana watakanaylapaqchu. Ashwanmi Amitunchik Jesucristu-rayku Jerusalemni wanuyapaq karmapis, wanushaq.

¹⁴ Chayna mana imanupis kidanatinmi, mana imatapis willarllapanachu, “Amitunchik Jesús munashanmi kanqa” nirayllapa.

¹⁵ Chaymantaga nuqakunapis alli kamkachikur imanaqa, rirayllapana Jerusalemmanqa.

* 21:8 Rikayllapa Hechos 6.1-6.

16 Pullayllapaqami Cesarea pwiblumanta ayka kriyiq masiyllapakuna riranllapa. Paykunami apamaranllapa Chiprimanta uk runa Mnason shu-tiqpa wasinman. Chaymi payqa Jesuspi unaymanta-pacha kriyiq kar samachimaranllapa.

Pablumi Santiaguta watukuq riran

17 Chayna, Jerusalén pwibluman çhatiyllapaqa, Jesuspi kriyiqkunaqa kusa aligrla samachimaranllapa.

18 Chaymanta allaqninqa, Pabluwan nuqakunaqa rirayllapa chay punta yaçhachiqninllapa Santiaguta watukuq. Chayman çhatiyllapaqa chaypi kasha karanllapa tukuy kriyiqkunata rikar yaçhachiqninkuna ima.

19 Chaymi, Pabluqa tukuyninta saludar manyaqmanta parlaq qallariran, Tayta Dyus pudirninwan yanapatin chay jwira mana Israel runakunawan rurashanta ima.

20 Chaynu parlatinmi, Dyusta kusata alabaranllapa. Chayna, Pablutaqa niranllapa:

“Allitami ninki kriyiq masiy. Qam rikashaykinumi tukuy Israel runakunamanta, Jesucristupi kusala achkana kriyinllapa. Piru ninllapami Moisés mantakushanllatashi rurashaqllapa nir.

21 Chaynulla nishapismi, qamshi Israel runakuna uklaw pachakunapi taqtaqa ninki: ‘Moisés mantakushantaqa ama kasunkichu’ nir. Chaynullashi ninkipis: ‘Chay siñal kustumrita, chay wakin kustumrikillapatapis ama kasunkillapachu’ nir.

22 ¿Imanutaq tukushaqllapa? Chaqa runakunaqami yaçhanqallapa qam kaypi kanki nir.

23 Kaytami ruranaykipaq allin kanqa: Kay nuqakunamantami kan kwatru runakuna. Paykunami kumpliyanqallapa Dyusta arnishanllapataqa.

24 Paykunawan pulla rir, rurayllapa chay paqakuna kustumritaqa. † Chaymanta, chay gastashanllapata pagray, paykunapis aqchanta rutunanllapapaq. Chaynuqami tukuy yaçhanqallapa qampaqqa ‘Yanqalla rima-pakuyashanchikllapa’ nir. Ashwan nishunqallapa ‘Payqa Moisés mantakushantaqa chiqapta kasun’ nir.

25 “Piru chay jwira mana Israel runakuna kriyiqkunatami, mana kay nuqakuna rurani chayaraq ruray ima ninillapachu. Ashwan kaykunalata rurananpaq iskribir ‡ willasha kanillapa kaynu nir: ‘Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata çhurashanllapakunata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar, man-aqa çhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar, manaqa warmi karpis, ama ukwan ukwanqa pununkillapachu’ nir”.

Dyusta adurananllapa wasipi Pabluta ayparanllapa

26 Chaynu willatinllapami, allaqmantaqa Pabluqa chay kwatru runakunawan riran, chay paqakuna kustumritaqa pulla rurananllapapaq. Chaymanta chay kustumrita rurar tukchinanllapapaqnaqa, Pabluqa Dyusta aduranan wasiman rir yaykur, willaran ima diyami chay ufrinditanllapata çhurayanqallapa nir.

27 Chayna chay willashan syiti diya kumplikayatinnaqa, Asiamanta shamug Israel runakunaqa, Dyusta aduranan wasipi Pablutaqa rikaranllapa. Chaymi runakunata willatin, kusa ukmanta piñakur, Pabluta kuntrar ayparanllapa.

28 Chaynu ayparllapami, kusa jwirtita kaynu niranllapa:

† 21:24 Masta intrakanarqa rikashunllapa Números 6.1-12. ‡ 21:25 Rikayllapa Hechos 15.29.

“Israel pwibluymanta kaq runakuna, jyanapamayllapa! Kay runami, tukuy pachapi runakunata yaçhachir purin. Chaynuqami nuqanchikkunata, Moisés mantakushanta, chaynulla Dyusta adurananchikllapa wasimatapis kuntrar purin. Chaynu kuntramayarninchikllapamapis, ashwan kananqa Dyuspa kusa allin adurana wasimanpis, apamusha yanqa jwira mana kriyiq runakunata. Chayta rurarmi mana allintachu rurayan” nir.

²⁹ Chaynuqami niyaqllapa, Trófimo shutiq runawan pulla pwiblupi puriqta rikashanllaparayku. Chay Trofimuqami Efesumanta, mana Israel runachu kaq. Chaymi yarpuqllapa, Pabluqa chay Trofimumapis apamusha kanqa Dyusta adurananllapa wasiman nir.

³⁰ Chaymi chay pwibluymanta tukuyula runakuna kusala ukmanta piñakur, kallpar rir çharanllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Chaymantami Pablutaqa aypar aysaçhakur urqumur, punkukunamatapis chay kutilla kirparanllapa.

³¹ Chaynumi Pabluta limpu wanuchinanllapapaqna katinga, Romamanta suldadukunapa mantaqñinta kunachiranllapa, kay pwiblumanta runakuna kusa ukmanta tukuq qallarishallapa nir.

³² Chaymi payqa suldadunkunata, suldadukunapa mantaqñinkunata ima tantar, kallpar riranllapa chay runakuna kayashanmanqa. Chayna paykunata rikarqa, Pablutaqa dijaranllapana chay qisçhayashanllapamantaqa.

³³ Chaymi chay suldadukunapa mantaqñinqa qimikar, Pabluta aypar kaçhakuran alli watananllapapaq ishka kadinakunawan. Chaymanta chay runakunataqa tapuran: “¿Pitaq payqa, imatataq rurasha?” nir.

³⁴ Chaynu taputinllapami wakinqa ukmanta niyaq. Nataq ukkunaqami ukmanta niyaqllapa, mana chayllatachu. Chayraykumi mana imapaq rimayanllapa nirpis intrakaranchu. Chaymi, kaçhakuran kwartilman apananllapapaq Pablutaqa.

³⁵ Chaymanta chay kwartilman çharnaqa, alsar Pablutaqa ruriman yaykuchiq qallariranllapa, chay achka runakuna qillakachir ikinta riyashanllaparayku.

³⁶ Chaqa tukuy runakunamiri ikinta riyaranllapa, kusa jwirtita kaynu nir: “¡Wanuchiyllapa!”

Pablumi tukuyya naypanpi rimaran washakananpaq

³⁷ Chaymanta, chay kwartilman itananllapapaqna katinga, Pabluqa kaynu nir tapuran chay mantakuqtaqa:

—¿Qamwanchu uk ratituta parlayta puytini? nir.

Chaymi, chay mantakuqqa niran:

—¿Griego rimaytachu yaçhanki?

³⁸ ¿Manachu qamqa kayanki kanqa Egiptumanta runa uk kuti kusata tukuq qallarir, chunllaq lugarman kwatru mil wanuchikuq runakunawan riran chay? nir.

³⁹ Chaymi, Pabluqa niran:

—Manami. Nuqaqami Israel runa kani, Ciliciapa pwiblun Tarsumanta. Chay pwiblumi kusala riqsikasha pwiblu. Piru uk ratituta yaray, tukuy runakunawan parlanaypaq.

⁴⁰ Chaymi, chay suldadukunapa mantaqñinqa uk ratituta dijaran rimananpaq. Chaynu dijatinga Pabluqa chay iqayashanllapalapi shar, makinlawan runakunata willar uyarachirqa, hebreo rimaypi kaynu nir willaran chay runakunataqa.

22

1 “Pwibluymanta taytituykuna uyakuyllapa, kaytami willashaykillapa intrakanaykillapapaq”.

2 Chaynu nir hebreo rimaypi rimaqta uyaparllapa, ashwan masta uyakuranllapa. Chaymi, Publaqa riraman kaynu nir:

3 “Nuqaqami chiqap Israel runa kani. Ciliciapa pwiblun Tarsupimi nasisa kani. Piru kay Jerusalén pwibluypimi kriyakasha kani. Chaynulla Gamaliel shutiq runami yaçhachimaran, unay rukunchikkunapa kustumrinllawan. Nuqaqami maydiyapis allita Dyuslata sirbiyani nir yarpuq kani, imanutaq qamkuna Dyuslata sirbiyani nir yarpunkillapa chaynulla.

4 Yarpuqpismi kani Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi wanuchinaypaq purirqa, allinta rurayshaq nir. Chaymi apar itaq kani karsilman ullqutaraq warmitaraq.

5 Chaykunapaqqami yaçhan kurakunapa mantaqnin, chaynulla ruku mantakuqkunapis. Chaqa paykunami urdinta qumaran, chay Damascupi Israel masinchikllapata qunaypaq. Wakman chay urdinwan riray maskanaypaq Jesuspi tukuy kriyiqkunata kay Jerusalemman apamur qis-chachikunaypaq.

6 “Damascuman nanta riyar yaqqana chay pwibluman çhayatiyllapanaqa, alas dusi yupayqa, unaq syilumanta kusa lliypa intiru nuqa kayashayman achkirachikamuran.

7 Chaynu achkirachimatinga, rataray pachaman. Chaymi syilumanta uk rimayta uyaparay, kaynu niqta: ‘Saulo, Saulo. çImapaqtaq ikiypi puriyanki qisçhamaanaykipaq?’ nir.

8 Chaynu niqta uyaparmi nuqaqa tapuray: ‘çMayqantaq kanki taytituy?’ nir. Chaymi chay rimaqqa nimiran: ‘Nuqaqami Nazaretmanta Jesús kani, chay mayqanpa ikniçhi qisçhayanaykipaq puriyanki chay’ nir.

9 “Chaymi nuqawan riyay chaykunaqa, chay lliyparaq chaytaqa rikaranllapa. Nataq chay rimayta-shuypaqa mana intrakaranllapachu.

10 Chaymi nuqaqa qashan tapuray: ‘çImatataq rurashaq, Taytituy?’ nir. Chaymi payqa nimiran: ‘Sharir, riy chay riyashayki Damascuman. Chayman çhatkimi willashunqallapa imatami ruranki’ nirmapis.

11 Piru chay achkirachikamuqpa lliypayninmi syigu dijamaşa katin, chay pullay riqkunana aysakur apamaranllapa Damascumanqa.

12 “Chay Damascupiqami uk runa Ananías shutiq shamuran rikamaq. Chay paymi kusa llakipakuq runa kaq. Chaynulla allitami kumpliç Moisés mantakushankunataq. Chaymi tukuy Israel runakuna chaypi taqkunaqa kusala allinta rimaq paypaqqa.

13 Chaynu rikamaq çhamurnaqa nimaq: ‘Kriyiq masiy Saulo, qashan allitana çhapakuy’ nir. Chaynu nir willamatinga, paytaqa chay kutilla rikarayna.

14 Chaynulla nimiranpis: ‘Unay rukunchikkunapa Dyusninmi akrashusha pay munashanta riqsinaykipaq. Chayna kusala allin Amitunchikta rikar, pay willashutin uyanaykipaq.

15 Chaqa çammi tukuy kay rikashaykipaq, uyapashaykipaq uk tistigu karna, tukuy intirupi parlakunki.

16 Chayraykumi, ama yararchu ashwan chay uchaykikunamanta shumaqna kanaykipaq, Amitunchik washamaqninçhik nir kriyir sharir kanalla shutikuy’ nir.

17 “Chaymanta Jerusalemman tikrarakay. Chaymi çhaypiqa Dyusta adurananllapa wasiman rir mañakuyarqa, rikapakuray

18 Amitunchik kaynu nimaqta: ‘Kay Jerusalemipi nuqapaq rimar par-lakutkiqa, mana kriyishunqallapachu. Chayrayku kaymantaqa utqar lluqshir riy’ nir.

19 “Chaynu nimatinga nuqaqa niray: ‘Piru Taytituy, paykunami yaçhan nuqaqa tukuy tantakananllapa wasikunaman çhar, qampi kriyiqkunata prisur qischaq kani nirmapis.

20 Chaynulla qampaq rimaq Estebanta yawarninta içhachir wanuchiyatin-llapamapis, nuqami chaypi kar allinmi wanuchiylapa niq kani. Chaynul-lami raçhpanmantapis kuytaq kani chay wanuchikuqkunapataqa’ nir.

21 Piru Amitunchikqa nimiran: ‘Utqar riyna. Chaqa kaçhashuyanimi jwira mana Israel runakunaman nuqapaq yaçhachikunaykipaq’ nir”.

Pablumi suldadukunapa mantaqinpa naypanpi

22 Tukuy chaykunata rimatinmi kaykamanqa Pablutaqa uyakuranlla-paraq. Piru “Jwira mana Israel runakunaman Dyus kaçhamasha” nitin-shuyapaq, kusa jwirtita kaynu niranllapa: “Wak runaqami mana allinchi kawsananpaqqa, jwanuchiy!” nir.

23 Chaynu kusa jwirtita rimar raçhpanllapamatapis çhaspir, allpata unaqman ima itakuyatinllapaqa,

24 suldadukunapa mantaqninga kaçhakuran Pabluta kwartilman itananl-lapapaq. Kaçhakuranpismi wipyatin rimanapaq, imapaqshi chay runaku-naqa paypaq chaynu rimapakunllapa nir.

25 Piru wipyananllapapaq watashallapana katinga, Pabluqa tapuran chay suldadukunapa kapitanninta kaynu nir:

—¿Qamkunataqachu mantashushallapa romano runata wipyanykipaq, mana imanu kasha nir allita yaçharmapis? nir.

26 Chaynu nitin, uyaparqami chay suldadukunapa kapitanninga rir kaynu nir willaran chay suldadukunapa mantaqninga:

—¿Imataq rurayanki kanqa kay runawanqa? Chaqa payqami romano runa nir.

27 Chaynu nitinga, chay suldadukunapa mantaqninga Pabluman qimikar kaynu nir tapuran:

—¿Chiqaptachu qamqa romano kanki? nir.

Pabluqa niran:

—Ari. Romanumi kani nir.

28 Chaymi chay suldadukunapa mantaqninga Pablutaqa niran:

—Nuqaqami achka qillaykunata gastaray romano kanaypaqqa nir.

Nataq Pabluqa niran:

—Nuqaqami romano kani taytayrayku.

29 Chaynu Pablo nitinmi chay wipyar rimachinanpaq karan chaykunaqa paymanta wakaq tukuranllapa. Chaynulla chay suldadukunapa mantaq-ninmapis romano nir kwintata qukarqa, kusata manchakuran kadinaku-nawan watashanpaqqa.

Pablumi kusa karguyjunkunapa naypanpi

30 Chaymanta allaqninga, chay suldadukunapa mantaqninga, ¿imapaqtaq Israel runakunaqa Pablutaqa uchachayanllapa? nir chiqapta yaçhanaran. Chaymi kadinakunawan watashanta kaçhar, kaçhakuran tantakamunan-llapapaq chay kurakunapa mantaqninga, chaynulla kusa mas kar-guyjunkunapis. Chaymanta Pabluta urqur paykunapa naypanman qimi-ran.

23

¹ Chaymi Pabluqa tukuy chay tantakasha kusa mas karguyjunkunata chapar kaynu niran:

—Ukniykuna, nuqaqami kanankaman Dyuspa naypanpiqa tasha kani allinkunata yarpur, rurar ima.

² Chaynu nitinmi, kurakunapa mantaqnin Ananiasqa willaran, chay yatankaqlapi kaq runakunata, Pabluta shiminpi maqananllapapaq.

³ Chaymi Pabluqa niran:

—¡Allin tukuq runa, Dyusmi qamtapis maqashunqa! Chaqa qam, liy nis-hannullata nuqawan ruranaykipaq chaypi tayarqa, ¿imapaqtaq liyta mana kasurqa maqachimanki? nir.

⁴ Chaynu nitinga, chaypi kaqkunaqa niranllapa:

—¿Waknuchu Dyus akrashan kurakunapa mantaqnintaqa musyanki? nir.

⁵ Pabluqa niran:

—Ukniykuna, manami nuqaqa yaçharaychu kurakunapa mantaqnin kanqa nirqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Amami pwibluykiipi mantakuqtaqa mana allinta willankichu’ nir.

⁶ Chaymantami Pabluqa chaypi tantakashakunaqa fariseo, saduceo runakuna nir kwintata qukaran. Chaymi jwirtita rimar niran:

—Ukniykuna, nuqaqami fariseo runa kani, fariseukunapa ayllun. Chayraykumi, wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, allita tapumar yaçhamanayanllapa.

⁷ Chaynu Pablo nitinmi, chay fariseukuna, chaynulla saduceo runakunapis, paynin paynin willanakur, chiqanchanakuranllapa. Chaqa fariseo runakuna yupayllami Pablupis kriyiq.

⁸ Piru saduceo runakunaqa ninllapa, wanuqkunagashi mana kawsamunnachu nir. Chaynulla ninpis, angelkuna, ispiritupis, mana kanchu nir. Nataq fariseo runakuna-shuypaqa kriyinllapa chay saduceukuna mana kriyishankunapiqa.

⁹ Chaynu piñachinakurmi, paynin paynin anyanakuranllapa. Chayna, yaçhar yaçhachikuqkuna fariseukuna kar, sharir kaynu niranllapa Pablupaqa:

—Kay runaqa mana ima mana allintapis rurashachu. Imanupiqaçhi uk ispiritu, manaqachu uk ángel willatin rimasha kanqa nir.

¹⁰ Piru chaynu mana qasillaq anyanakuyatinllapaqa, chay suldadukunapa mantaqninga yarpuran: Wak Pablutaçhi aypar piti piti tukchingallapa nir. Chaymi ayka suldadukunata kaçharan Pabluta dasla apananpaq chay kwartil kayashanllaman.

¹¹ Chaymanta chay tuta yurqaypimi Amitunchikqa Pabluman rikarir niran: “Shachinakuy Pablo. Chaqa nuqapaq kay Jerusalenpi rimashaykinumi, Romapipis rimanki” nir.

Pabluta wanuchinanpaqmi parlaranllapa

¹² Chaymanta achkiyatinnaga, wakin Israel runakunaqa parlaranllapa imanu Pabluta wanuchinanllapapaq nirmapis. Chaymi juraranllapamapis, manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayanqalamapischu Pabluta manaraq wanuchisha karqa nir.

¹³ Chaynu tratuta rurasha chaykunaqami, kwarintamantapis mas runakuna karanllapa.

¹⁴ Chaymi kurakunapa mantaqninkunaman, chaynulla ruku mantakuqkunaman rir kaynu niran:

—Nuqakunaqami jurasha kanillapa ama mikunayllapapaqchu, manaraq Pabluta wanuchiyaq.

¹⁵ Kananqami qamkuna chay wakin kusa mas karguyjunkunawan mañayllapa chay suldadukunapa mantaqninta qamkunaman allaqmanta Pabluta apamunanllapapaq, ‘Imanullapis allita tapushaqllapa’ nirla. Chaypaqgami, nuqakunaqa listuna yarakuyashaqllapa, manaraq chamuyatin wanuchinayllapapaq.

¹⁶ Piru chaynu parlashanllapapaqmi, Pablupa irmananpa wamran yacharan. Chayta yacharqa, riran chay suldadukunapa kwartilninman Pabluta willaq.

¹⁷ Chaymi, Pablupa suldadukunapa uk kapitanninta qayar niran:

—Kay wamrata apay mantaqnikiman. Paymi imalataqa willanayan nir.

¹⁸ Chaymi, chay kapitanqa mantaqninman apar niran:

—Chay prisu kaq Pablumi qayamar nimasha, kay wamrata qamman apamunaypaq. Chaqa payqashi imalataqa willashunayan nir.

¹⁹ Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga, makinmanta aysakur wakaqla apar chay wamrataqa kaynuta tapuran:

—¿Imataqa willamanayanki? nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay wamraqa niran:

—Israel runakunami parlasha, qamta willashutinllapa allaqmanta apanyakipaq Pabluta chay kusa mas karguyjunkunaman, ‘Imalataqa tapushaqllapa’ niqnula.

²¹ Piru amami kriyinkichu. Chaqa, paykunamanta kwarintamantapis mas runakuna yarakuyanqallapa pakakusha wanuchinanpaq. Chaqa paykunami jurashallapa manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayanqallapapischu Pabluta wanuchinankaman nir. Kananqami, paykunaga ‘Apashaq’ ninaykilatana yarayanllapa.

²² Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga chay wamrata kacharan kaynu nir:

—Amami mayqantapis willankichu chay parlamashaykitaqa.

Pablutami kacharanllapa gubirnadur Felixman

²³ Chayna chay suldadukunapa mantaqninga, ishkay kapitanta qayamur willaran:

—Suldadukunata willay listakanqallapa kanan tuta tukuynin, a las nwibi rinanllapapaq Cesarea pwibluman. Kaynumi listakanqallapa: Dusyintus suldadukuna chakpa rinanpaq, sitintaqa bistyapi rinanpaq, nataq dusyintusshuypaqa lansawan rinanllapapaq.

²⁴ Chaynulla Pablupaqpis listankillapa uk bistyata chaypa anan ritin, allilanta chachinaykillapapaq gubirnadur Felixpa naypanmanqa.

²⁵ Chay paykunawanqa uk kartata kacharan kaynu niqta:

²⁶ Nuqa Claudio Lisiasmi, gam kusa mantakuq gubirnadur Felixta saludashuni.

²⁷ Nishunimi: Israel runakunami, kay runataqa aypashallapa kasha wanuchinanllapapaq. Chaymi “Nuqa romano runa” nir yachar, suldaduykunawan rir washasha kanillapa.

²⁸ Chaypaq allita yachanarmi, aparay Israel runakunapa kusa mas karguyjunkunaman.

²⁹ Chayman apatiymi, paykunapa kustumrinkunaraykula chiqnisha kasha karanllapa. Chaynu katinmi, wanuchinanllapapaq, karsilman itananllapapaqmapis mana allinchu.

³⁰ Chaymi, Pabluta qamman kaçhamuni Israel runakunashi parlashalapa wanuchinanllapapaq nir yaçhar. Chaynulla gubirnadur Félix, Israel runakunatapismi willasha kani qampa naypaykiman shamur parlashutin yaçhanaykipaq, imapaqmi uchachayan nirmapis.

Kaylatami willashunaray.

³¹ Chay suldadukunaqami, chay mantaqnin nishannulla Pablutaqa tuta aparannllapa. Chaynu tukuy tuta rirllapami, çaranllapa Antípatris shutiq kwartilkamam.

³² Chaymanta achkiyatinnaqa, chay çhakpa risha suldadukunaqa tikrakamuranllapana chay kwartilninllapaman. Nataq chay bistyapi risha chaykuna-shuyapaqa, riranllaparaq chay Cesarea pwibluman çhanankaman.

³³ Chaymanta Cesarea pwibluman çharnaqa, chay kartata apashanllapataqa gubirnadurta quranllapa. Chaynulla Pablutapis qukuranllapa.

³⁴ Chay kartata qutinllapa liyirqa, chay gubirnadurqa Pablutaqa tapuran: —¿Maymantataq kanki? nir.

Chaymanta Pablugaqashi prubinsya Ciliciamanta nir yaçharqa,

³⁵ niran:

—Chay uchachashuqkuna shamutinmi yaçhashaq nir.

Chaymantami, kaçhakuran allita rikananllapapaq Pablutaqa, gubyirnu Herodespa mantakuna wasinpi tatin.

24

Pablumi Felixpa naypanpi rimaran

¹ Chaymanta sinku diyamantaqa, chay kurakunapa mantaqnin Anani-asqa Cesareman çharan wakín ruku runakunawan, chaynulla paykunapa uk abugadun Tértulo shutiqwan. Tukuy kaykunami, chay gubirnadurpa naypanpi taranllapa Pablupaq willananllapapaq.

²⁻³ Chaymanta, Pabluta apamutinllapanaqa, washaqninllapa Tertuluqa willaq qallariran chay gubirnadur Felixtaqa kaynu nir:

—Kusa allin tayta gubirnadur Félix, qamrayku kusa shumaqta tanchikllapa. Qampa yaçhaynikiwán kusa shumaqkunata rurashanchikllapa kay nasyunninchikipiqa. Tukuy chaykunapaqqami maydiyapis, maypipis yaçhar tukuy shunquyllapawan payji nir agradisishunillapa.

⁴ Piru ama masyadu tardachishunaypaqmi, qamta rugashunillapa uk ratulataqa rimatiyllapa uyakunaykipaq.

⁵ Kay runatami, lançha yupay mana allinta tukuqta tarisha kanillapa. Chaqa tukuy pachapimi, ukmanta yaçhachikutin Israel runakunaqa manana pullanachu kar, piñachinakur kawsanllapa. Chaynulla payqa Nazaretmanta Jesús ninllapa chay paypi kriyiqkunapa mantaqnin.

⁶ Payqami, Dyusta adurananchikllapa wasipipis ukmanta tukunaran. [Chayraykumi, runakunawan ayparayllapa nuqakunapa liyniyllapawan rikar kastiganayllapapaq.

⁷ Chaypi aypasha katiyllapa, chay suldadukunapa mantaqnin Lisiasmi suldadunkunawan shamur binsimarllapa aparán.

⁸ Chaynu aparnaqa ashwan kaçhamaranllapa qamman.] Chaymi kananqa gamlla tapukur yaçhanki tukuy kay uchachayashayllapapaqqa.

⁹ Chaynu nitinmi, wakín Israel runakunapis chaynullata nir kaynu niqlapa: —Chiqaptami chaynu tukusha” nir.

¹⁰ Chaymanta chay gubirnadurqa, makinwan siñalta ruraran Pablo rímanapaq. Chaymi Pablugaq niran:

—Tayta gubirnadur. Nuqaqami rimashaq kaynuta qampa naypaykipi washakanaypaq. Chaqa yaçhanimi qamqa kay pachapa rikaqnin kanki unaymanta-pacha nir. Chaymi yaçhanki imami allin, mana allin nirmapis.

¹¹ Qamllami allita tapukuyta puytinki, nuqaqami Jerusalenmanqa çamusha kani chayraq Dyusninchikta aduraqqa. Chayraq dusi diyaraqmi kayman çamushayqa.

¹² Piru nuqataqami, mana mayqanwan anyanakuqlamatapis tarimashal-lapachu. Chaynulla Dyusta adurananllapa wasipipis runakunataqa mana imanishalamapischu kani. Chay wakin tantakananllapa wasikunapimapis, chaynulla kay pwiblupa lugarninkunapiqa mana imatapis rurashachu kani.

¹³ Kay runakunaqami, mana imanupis uchachamayta puytinllapachu, chay rimashankunaqa mana chiqap kashanrayku.

¹⁴ “Piru nuqaqami allita willashaykillapa: Paykuna yupaymi tukuy unay rukunchikkunapa Dyusninta sirbini, Moisés mantakushankunata rurani, Dyuspaq unay rimaqninkuna iskribishankunapi kriyini ima. Chaynulla Amitunchik Jesuspipis kriyini. Piru Amitunchik Jesuspi kriyiqkunaqashi, chay uchachamaqkunapaqqa mana allinchiu nin.

¹⁵ Nishushayllapanulla nuqapis, Dyus nishanta kriyiq kar, paykuna yupay yarakuyani wanuqkunaqa qashanpis kawsamun, allin kar, mana allin kasha karmapis nir yaçhar.

¹⁶ Chayta yaçharmi Tayta Dyuspa naypanpi, chaynulla runakunapa naypanpipis, kusa allinlata rurayta yarpuni tukuy tyimpu mana shaykuq.

¹⁷ “Unaytana uklaw pachakunapi yaçhachikur puriyarqa, tikrakamuray pwibluy Jerusalenman qillaysitukunata tantar ima, chay mana imayjunku-nata yanapanaypaq. Chaynulla riraypis ufrindakunata çhuraq Tayta Dyus-papapis.

¹⁸⁻¹⁹ Kayllatami rurayaray, chay paqakuna kustumrita rurashana kar, mana mayqantapis qillakachirchu. Chaypi chaynu kayatiy, piru Asia pwiblumanfami, Israel runakuna shamur tarimaranllapa Dyusta adurananllapa wasipi. Chay paykunami kay naypaykiman shamur willashun-manllapa, imanü nuqa mana allinta tukusha katiymapis.

²⁰ Imatataq kay uchachamaq runakunaqa yarayanllapa. Willashunman-nari chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi nuqapa uchayta tarisha karqa.

²¹ Manaqachu nuqataqa uchachamayannllapa chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi jwirtita rimar kaynu nisha kayaq kani chaypaq: ‘Qamkunami wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, rikar yaçchamanayankillapa’ nishayrayku”.

²² Chay Felixqa allita, Jesuspi kriyiqkunapaq yaçhaq kar, Pablo rimatin uyakurmi chaylapi qasillaran, “Chay suldadukunapa mantaqnin Lisias Jerusalenmanta çhamutinmi allitaqa yaçhashaq, kay runata uchachayashaykillapapaq” nir.

²³ Chaymi Felixqa, chay kapitanta niran:

—Pablutaqa apar chay kwartil kayashanman itar kuytayllapa. Piru mayqan amigunkuna ayllunkuna ima ministiyashanwan rikaq çhatinmaqa, dijatkillapa llugshir parlanqa.

²⁴ Chaymanta ayka diyamantanaqa, qashan Felixqa çharan warmin Drusi-lawan pulla. Chay warminqami Israel warmi kaq. Chaymantami Felixqa kaçhakuran Pabluta qayamunanllapapaq. Chaymi Amitunchik Jesuspi chiqapta kriyishanpaq parlatin, payqa uyakuran.

²⁵ Pabluqami niran: “Allinkunata rurar, imakunamantapis tanyakar ima tashunllapa. Maydiya jwisyu diya çhamutinmi Tayta Dyus tukuyta rikamarninchikllapa yaçhamashunllapa”. Chaynu nitin uyaparqami, kusata manchakur niran:

—Riy kananqa. Qashan yanqalla karmi qayashayki nir.

²⁶ Piru Felixqami yarpuyaran: Pabluqami llugshichinaypaqqa qillayta qumayanqa nir. Chayraykumi kutir, kutir qayayaranlla Pablutaqa, paywan parlanapaq.

²⁷ Chaynuqami ishkey añuta karanllapa. Chaymanta Felixqa gubirnadur kashanmanta yarqunanpaqna karqa, Israel runakunawan allinpi kidanar, Pablutaqa prisu dijaran. Felixpa lugarninqa, uk runa Porcio Festo shutiqna kidaran.

25

Pablumi Festupa naypanpi

¹ Chaymantami, Cesarea pwiblupi Festuqa gubirnadur kargunta ayparna, kimsa diyamantaqa Jerusalén pwibluman riran.

² Chaypimi, kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa wakín karguyjunkunawan tantakar, Pabluta kuntrar chay uchachayaqllapa chaypaq willaranllapa.

³ Chaynullami kusalata mañaranllapapis Pablutaqa, Jerusalemman apamunanllapapaq. Chaynuqami munaranllapa nanllapi wanuchiyta yarpur.

⁴ Piru Festuqami niran:

—Pabluqami Cesarea pwiblupi prisu. Ayka diyamantami nuqa riyani wakman.

⁵ Qamkunamanta kay karguyjunkuna nuqawan pulla Cesareaman rinarllapaqa riyllapa. Chayna wakpi chay runa ima mana allinta rurasha katinga, naypaypi willatkillapa yaçhashaq nir.

⁶⁻⁷ Chay Festuqami, uchu diya manaqa dyis diyataraq kasha kanqa Jerusalemipiqa. Chaymantaraqmi Cesareamanqa tikrakan. Allaqnin Cesareaman çhashana katinga, chay Israel karguyjunkuna çhatinnaqa, Festuqa chay mantakunan samanampi tar kaçhakuran Pabluta apamunanllapapaq. Chayna Pabluta yaykuchitinllapanaqa, Israel runakuna Jerusalemanta çhasha chaykunaqa qimikar, kusa mana allin ukmankunata willar uchacharan. Piru chay rimashanllapaqa, mana chiqapchu karan.

⁸ Chaynu nitinllapanaqa Pablupis washakanapapaqqa, kaynu niran:

—Nuqaqa manami paykunapa liyninmanta, Dyusta adurananllapa wasimanta, chaynulla Romapa mantakuqnin Cesarpaqpis ukman mana allintaqa tukushachu kani nir.

⁹ Chaynu nitinmi, Festuqa Israel runakunawan allinpi kidanar qashan Pablutaqa tapuran:

—¿Rinayankichu Jerusalemman, wakpi nuqaqa rikar yaçhanaypaq?

¹⁰ Pabluqa niran:

—Nuqaqami qampa naypaykipi kani romano kashayrayku chay punta mantashuqniki Romamanta numrashusha katin. Chaymi qam rikar yaçhamanaykipaq kanki imanukani nirmapis. Qamqami allita yaçhanki, nuqaqami mana ima mana allinkunataqa tukushachu kani, Israel runakunawanqa nirmapis.

11 Mana allinta tukusha katiyqa, kastigar wanuchimanqallapa. Wanunaypaqqa manami manchakunichu. Piru mana imanu tukusha katiyqa, manami mayqanpis paykunaman qukumaytaqa puytinllapachu. Chaynu paykunaman kaçhamanatkiqa, ashwan mañashaq chay Romapa punta mantakuqnin Cesarta, payna rikar yaçhamanapaq nir.

12 Chaymi Festuqa wakinnin karguyjun kaqkunawan parlar niran:

—Qamllami mañamanki, chay mantakuq César rikar yaçhashunanpaq nir. Chaynami paymanna rinki nir.

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi

13 Ayka diya pasatinnaqa, gubyirnu Agripaqa irmanan Berniciwan riranllapa Cesarea pwibluman Festuta watukuq.

14 Chayman çhar ayka diyatana katinmi, Festuqa parlaran Agripata kaynu nir:

—Kaypimi dijasha chay gubirnadur Félix uk prisuta. Paymi shutin Pablo.

15 Jerusalemipi katiymi, kurakunapa mantaqnin, Israel runakunapa ruku mantakuqninkunawan payta uchachar wanuchichinaypaq nimiran.

16 Piru nuqaqa niray: ‘Romamanta karguyjunkunaqami mana wanuchikuyta puytinchikchu, manaraq chay uchachakuq chaywan, chay uchachakuq chayta allita tapur yaçharqa’ nir.

17 Chayraykumi paykunawan Jerusalemanta kay Cesareaman shamurayllapa. Çhamurnaqa, manami tardarchu allaqnin chay mantakunay samanaypi tar, kaçhakuray chay runata naypayman apamunanllapapaq.

18 Piru chay naypayman shamur uchachakuquna qimikarqa, mana ukman imata rurashankunapaq uchachayanqa nir yarpuyashaynutachu willaranllapa.

19 Chay uchachakuqunaqami, uchachayanllapa uk runa, Jesús shutiq wanusha katinshi, Pabluqa chay runaqa kawsayan nir kriyishanlapaq. Chay paykunamanta ukmanta kriyiq katin, chaylapaqmi çhiqnir uchachayanllapa.

20 Chayna nuqaqa mana imatapis chaykunapaq rurashaq nir yaçharna, tapuray Pablutaqa rinayanqallachu Jerusalemnan chaypi tapur yaçhanayllapapaq kaykunapaqqa nir.

21 Piru payqami mañamaran: ‘Romapa mantaqnin César rikar yaçhamanapaq’ nir. Chaymi nuqaqa prisullaraq dijasha kani, payman kaçhanaykaman nir.

22 Chaymi Agripaqa niran Festutaqa:

—Nuqapismi chay runataqa uyakuyta munani nir.

Chayna Festuqa niran:

—Allaqmantami uyakunki nir.

23 Chayna allaqmantaqa Agripawan Berniciqa kusata mudakusha çhar, chay wasipi tantakasha karanllapa chayman yaykuran. Pullanqami yaykuran suldadukunapa mantaqninkuna, chaynulla chay pwiblumanta kusa runa nishakunapis. Chaymi Festuqa kaçhakuran apamunanllapapaq Pablutaqa.

24 Çhachitinllapanaqa niran:

—Gubyirnu Agripa, wakin kaypi kaqkuna, chaypimi wak runaqa. Tukuy Israel runakunami Jerusalemipi chaynulla kay Cesareapipis, nuqaman shamur payta uchachar, mana uyaraq ‘¡Wanuchiy, wanuchiy!’ nimiranllapa.

25 Piru nuqapaqqa manami imatapis mana allintaqa rurasha yupaychu wanuchinapaqqa. Chaynu katinmapismi paylla mañamasha, chay Romapa

mantaqnin César ninllapa pay tapunanpaq. Chaymi nuqaqa payman kaçhashaq nisha kani.

²⁶⁻²⁷ Piru paypaq mana imatapis allita yaçharmi, mana imatapis iskribiyta puytinichu chay mantaqninchik Cesarmanqa. Chaqa manami allintachu yarpuchiman, uk prisuta kaçhanaypaq payman ima uchayjun nir mana iskribirqa. Chaymi apamuni qamkunapa naypaykillapaman qam gubyirnu Agripa taputki, uyakurna iskribinaypaq.

26

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi rimaran

¹ Chaymantami Agripaqa niran Pablutaqa:

—Kananqa rimayta puytinki yaçhanaypaq imanun purinki nirmapis.

Chaymi, Pabluga makinta alsar kaynu niran:

²—Gubyirnu Agripa, kusala aligrimi kani, qampa naypaykipi rimanaypaq kashayrayku. Nuqami Israel runakuna uchachamashanllapapaq rimashaq yaçhanaykipaq.

³ Qamqami chiqapta yaçhanki kay Israel runakunapa kustumriyllapataqa. Chaynulla yaçhankipismi chay willanakushayllapapaq. Chayraykumi mañashuni allita uyakumanaykipaq.

⁴ “Tukuy Israel runakunami yaçhanllapa, takshaymanta-pacha chay pachaypi, Jerusalenpimapis, imanumi paykunawan tasha kani nirmapis.

⁵ Yaçhanllapapismi, rimayta munarqa rimanqallapa, nuqaqa fariseo runa kasha kani nir. Chaqa chay fariseo runakunaqami tukuy Israel runakuna kriyishanchikllapataqa kusa allita rurur kumplinllapa.

⁶ Nuqaqami kriyini unay rukunchikkunata, Dyus ‘Uk washakuqta kaçhamushaq’ nir arnishanpi. Chaypi kriyishayraykumi uchachamarllapa kanan-shuyapaqa kayman apamashallapa tapumananllapapaq.

⁷ Chaynu kay Israel dusi ayllukunamanta, Dyus chay arnishanta rikayta yarpur, unaqpis tutapis Dyusta allita kasur sirbir ima kawsanllapa. Gubyirnu Agripa, nuqapis chaynu paykuna yupay katiymi, yanqa illaqa uchachamayannllapa.

⁸ ¿Manachu qamkunaqa kriyinkllapa, Tayta Dyusqa wanushakunata qashan kawsachimun nirqa?

⁹ “Paykuna yupay nuqapis unayqa Nazaretmanta Jesuspa shutinta çhiqnir, kusa saqra ukmanta rurayta yarpuq kani.

¹⁰ Chay yarpushaynumi ruraray Jerusalenpiqa, chay kurakunapa mantaqninkuna urdinta qumatinllapa. Chaymi Jesuspi kriyiqkunataqa prisuq kani. Chaynulla wanuchitinllapapis nuqapis chay yarpuylla kar ‘Wanuchiylapa’ niq kani.

¹¹ Kutir kutirmi qischaq kani, ‘Jesuspiqa manana kriyishaqnachu’ niankaman. Chaynullatami ruraq kani tukuy tantakananllapa wasikunapi. Paykuna kusata piñachimatinni, uklaw pwiblukunapi katinmapis ikinta riq kani.

¹² “Chaynu chay kriyiqkunapa ikinllapapi puriq karmi, riyaray Damasco pwibluman, chay kurakunapa mantaqninkuna urdinta qumasha katin.

¹³ Piru, gubyirnu Agripa, alas dusi yupayna nanpi karqami, rikaray unaq syilumanta kusa llipya intiru, rupaymanmatapis masta achkirachikamuqta. Chayqami tukuy nuqawan riqkunamanpis achkiramuran.

¹⁴ Chaynu achkirachimatinnllapami tukuyniyllapa pachaman ratarayllapa. Chaymanta uk hebreo rimaypi, kaynu nimaqta uyaparay: ‘Saulo Saulo çimapaqtaq ikiypi purinki qischamanaykipaq?’ Chaynu purirqami

qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuêhi turumaqa yapukuyar, iki-man matqakur, rijapi êhachikarqa paylla nanachikun chay yupay’.

15 “Chaymantaqa niray: ‘¿Mayqantaq kanki, Taytituy?’

“Chaynu nitiymi Amitunchikqa nimaran: ‘Nuqami kani Jesús, chay mayqanpa ikinpiêhi qischanaykipaq puriyanki chay.

16 Sharir shay. Chaqa nuqagami qamman rikarisha kani nuqatana sir-bimar, kay kanan rikashaykikunapaq uk tistigu yupay parlakunaykipaq. Chaynullami kaymanta naypaqman rikachishuyani, chaykunapaqpis qam parlakunki nuqapaqqa.

17 Chaynu parlakutki, Israel pwibluymimanta kaqkuna, chaynulla chay jwira mana Israel runakuna êhiqnishutinpis nuqami washashayki. Chaqa mana Israel runakunamannami kananqa kaêhashuni.

18 Chaynu yaêhachikutki paykunaqa intrakar manana tutaparaqpi yupay dyabluwannachu puringallapa. Ashwan nuqapi kriyirna, achkiraqlapina kusa shumaqta kawsanqallapa. Chaynuqami uchankunamanta pirdunar wamraypaqna riqsishaq, chay wakinkuna nuqapi kriyishakunata yupayna’ nir.

19 “Chaymi gubyirnu Agripa, syilumanta willamashanta, kasurmi kriyirna.

20 Chayraykumi ashwan naypaqtaqa Dyus rimashankunata Damasco pwiblupi rimar yaêhachikuray. Chaymantami yaêhachikuray Jerusalem, chaynulla Judea pwiblukunapi, mana Israel runakunata, Dyuspina kriyir, paymanna tikrakar kusa allinkunatana rurar kawsananllapapaq.

21 Chayta rurashayraykumi Israel runakunaqa Dyusta adurananllapa wasipi aypamar wanuchimananllapa.

22 Piru Tayta Dyus yanapamatinmi, kanankaman mana manchakur imachu payllapaq yaêhachikur purini, tukuy runakunata – taksha kaqkunata, chaynulla atun kaqkunamatapis. Manami Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla Moisés rimashanmanta ukmantachu rimasha kani. Chaqa paykunata Dyus rimachitin, imami pasayanqa nir kaynu niqllapa:

23 ‘Dyus Akrahan Cristunshi wanuyanqa. Piru wanushana karmapisshi, qashan tukuyamanta naypaqta kawsamuyanqa. Chaynullashi pay wanur kawsamushanwanqa, intrachimanchik paypi kriyisha kar wanurmapis washakayashun, kay pwiblunchikpi taqkuna, chaynulla uklaw pwiblukunapi kaqkunamapis’ nir”.

Pablumi gubyirnu Agripata willaran Jesuspi kriyinanpaq

24 Pablo, Jesús wanur qashan kawsamusha nir rimatinmi, Festuqa jwirtita rimar kaynu niran:

—¡Pablo kusa yarumi kanki! ¡Kusata istudyasha karmi yaruyashayki! nir.

25 Piru Pabluga niran:

—Manami yaruyashachu kani. Kusa allin tayta Festo, ashwan kay rimashaykunami chiqap mana lullachu intrakaqkunapaqqa.

26 Mana kriyimatkilapapismi, kay tayta gubyirnu Agripa, pay yaêhan Jesuspaqqa tukuyta. Chaymi nuqaqa paypa naypanpimapis mana manchakurchu rimani. Chaqa nuqaqa yarpuni payqami chiqapta intrakasha kaykunapaqqa nir. Chaqa kaykunapaqqami tukuy runakuna yaêhan.

27 ¿Kriyinkichu gubyirnu Agripa, Dyuspa unay rimaqninkuna nishantaqa? Nuqagami yaêhani, qamqa kriyinki nir.

28 Chaynu nitinga, chay gubyirnu Agripaqa niran:

—¿Kananllachu Jesucristupi dasla kriyiq tikrakanayta munayanki? nir.

29 Chaymi Pabluga niran:

—Tayta Dyus munatingami kanan, manaqa maydiyapis kanman. Piru mana qamlachu, ashwanmi tukuy kaypi uyamaqkunaqa kriyinmanllapa. Maydiyaqaçhi nuqa yupay kanmanllapa, mana prisukasha karllapa imamapis.

³⁰ Chaymantaqa, chay gubyirnu sharir chaynulla gubirnadurpis, Berniciwan pulla, wakin chaypi taqkunawanpis,

³¹ riranllapa wakaqla parlaq, Pablo nishankunapaq. Chaymi paykunapura ninakuyaqllapa: “Kay runaqa manami ima mana allintapis rurashachu wanuchinallapapaqqa. Chaynulla manami karsilpi kananlapaqmapis allinchu”.

³² Chaymi chay gubyirnu Agripaqa, Festuta niran:

—Mana pay, chay mantakuq César rikar yaçhamaanqa nimasha kashallapaqa, kay runataqa kaçhashana kachuwanllapa nir.

27

Pablutami Roma pwiblumana kaçharanllapa

¹ Chaymanta, Italiama kaçhamaanllapapaq parlaranllapa. Chaymi Pabluman wakin prisukunataqa quranllapa suldadukunapa mantaqnin uk kapitan Julio shutiqta. Payqami Romapa mantaqnin Augustupa chay wakin suldadunkunata mantaq kaq.

² Nuqakunaqami riq kanillapa yaku karrupa shananman, Italiama rinayllapapaq. Chayman çharqa tarirayllapa uk yaku karruta Adramitio pwiblumanta. Chayqami rinanlapaqa kasha kayaq Asiapa pwiblunkunaman. Chaymi chayman iqar rirayllapa. Pullayllapaqami riyaq Macedoniapa pwiblun Tesalonicamanta Aristarco.

³ Chaymanta allaqnin diyaqa çharayllapa mar yakupa manyan uk pwiblu Sidón shutiqman. Chaypiqami chay Juliuga, Pabluman kusa shumaqta yarpur Pablutaqa dijaran amigunkunata rir watukutin, paykunana samachir qarananllapapaq ima.

⁴ Chaymanta Sidón pwiblumanta lluçshitiyllapanaqa, naypayllapalawmanta kusa jwirti wayra shamug qallariran. Chaymi mana naypaqman rinayllapapaq dijamatinllapaqa, chay yakupa çhaypinpi Chipre shutiq pachapa allilaw qichqanta pasar rirayllapa.

⁵ Chaynu mar yakullata riyar, pasarayllapa Ciliciapa, Panfiliapa pwiblunkunapa naypanta. Chaynu riyarmi çharayllapa Liciapa uk pwiblun Mira shutiqman.

⁶ Chayman çhatiyllapanaqa, chay suldadukunapa kapitanninga, uk yaku karru Alejandria pwiblumanta Italiama riqta tarir chayman iqachimaranllapa chaypina rinayllapapaq Italiama çhanayllapakaman.

⁷ Chaymi ayka diyata wayrarayku allmanta rirayllapa. Chaynu rirmi uk pwiblu Gnido shutiqpa naypanlawlaman çhaq kanillapa. Piru wayra naypaqman mana rinayllapapaq dijamatinllapami, yakupa çhaypinpi Creta shutiq pachapa ichuqlaw qichqanta pasar rir; Salmona pwiblupa naypanlawta pasar rirayllapa.

⁸ Chaynu chay pachapa naypanlawta riyar wayrarayku qisçhakayarmapis çharayllapa uk pwiblu “Buenos Puertos” shutiqman. Chayqami Lasea shutiq pwiblupaqa yatalanpi kaq.

⁹ Kusa unaytanami yakullapi karayllapa. Chaymi mar yakullata rinayllapa-papaq kusa manchakuypaqna kayaq. Chaqa tamya tyimpu shipchanamiri * karan. Chaymi Pabluga tukuyta kaynu nir willaran:

¹⁰ –Taytituykuna kay riyashanchikllapaqami kusa manchakuypaqta rikani. Kaypiqami imallaqa pasamashunllapa. Chaymi yaku karrumapis tukuy imantinchiq limpu chinqanqa. Piru manami yaku karrulachu chinqanqa, ashwanmi nuqanchikkunamapis chinqachuwannllapa nir.

¹¹ Chaynu nitinmapis, chay suldadukunapa mantaqninga, masqa chay yaku karrupa amunta, chaynulla chay yaku karruta purichiqta kasuran. Nataq Pabluga-shuypaqa mana kasuranchu.

¹² Chay pwiblumi yaqqa mana allinchu kaq tamya tyimputa pasanayllapa-papaq. Chaqa kusatari wayra kallpaq. Chayrayku yaqqa tukuyta yarpurayllapa Cretapa pwiblun Fenice shutiqman chayta. Chaqa chaylawtaqari wayraqa mana kallpaqchu. Chaymi chaylapi tamya tyimputaqa pasayta yarpurayllapa.

Kusa manchaypaq wayra, yaku karruta kallpachiran

¹³ Rinayashayllapalawman wayra kusa shumaqta qallaritin, anklata tantan chay mar yakullata riq qallarirayllapa. Chaymi chay Creta pachapa qichqanllata riyaq kanillapa.

¹⁴ Chaymanta wakaqpina katiyllapaqa illaqmanta kusala jwirti wayra Euroclidón shutiq shamuy qallariran chay allilaw qichqayllapamanta.

¹⁵ Chaymi chay yaku karrutaqa kusalata awikuq qallarir, chay riyashayllapamanga wayra mana dijamaranllapachu rinayllapapaqqa. Chayraykumi dijatiyllapana apamaranllapa pay riyashanman.

¹⁶ Chaynu wayra apamatinllapa riyarqa pasayarayllapana yakupa chaypilanpi uk pachita Clauda shutiqpa ikinlawta. Chayta riyatiyllapanaqa chay pachita ashllila wayrata arkashanrayku, kusata qischakar ima chay ikilawpi watakasha kayaq yaku karritutaqa iqachirayllapa.

¹⁷ Chaymanta-shuypaqa waskakunawan allita watarayllapa chay atun yaku karruqa ama pakikananpaq. Chaynu kusa jwirti wayra katinmi, kallpachir apar chay achka aqu tantakasha Sirte shutiqman waqrachimachuwannllapa nir yarpur, chay yaku karrupa unaqninpi raçhpa kaq chayta ishkichimuranllapa. Chaynu ruratiyllapaqami wayraqa munashannuna apamaranllapa.

¹⁸ Nataq allaqninga, chay wayraqa kusala jwirtillaraq karan. Chaymi chay yaku karru ankishyanapaqqa, kargata apayashanllapatapis yakuman itakuqna qallariranllapa.

¹⁹ Chaymanta kimsa diyamantanaqa, ashwan makinllapawan † itakuq qallariranllapa chay yaku karrupi yaqqa mana ministikaypaq kaqkunataqa.

²⁰ Chaynulla rupayta, qullarkunamatapis ayka diyata mana rikayta puytirayllapachu. Chaqa, chay wayraqa kusala puktay intiru karan. Chaymi nuqakunaga kusalata qischakar mana imanupis washakayashunllapachu nir yarpurayllapa.

²¹ Chaynu qischakar imami, unaytana mana mikushachu karayllapa. Chaymi Pabluga tukuyta chaypinpi shar niran:

* **27:9** Israel runakuna ayunu fystanta silibranan tyimpu pasatinnaqami, tamya tyimpu qallariqna. Chaymi mar yakupi purinanllapapaqqa mana allinnachu kaq. † **27:19** Wakin iskririkashakunapimi nin: “Makiyllapawan itakuq qallarirayllapa” nir.

—Taytituykuna, allinmi kasha kanqa qamkuna kasumanaykillapapaq. Kasumar chay Creta pachamanta mana shamusha kashallapamaqa, mana tukuy kay pasamayashanchikkunaqa pasamayachuwanllapachu.

²² Chaynu katinmapis, kanaanqa ama kwashallaqa tikrakayllapachu. Kay yaku karru chinqatinmapis, nataq tukuy nuqanchikkuna-shuypaqa mana uklamapis wanushunllapachu.

²³ Chaqa nuqa Dyuspa kar, payta sirbini chaymi naqa tuta nuqaman uk angelninta kaçhamusha.

²⁴ Chaymi payqa nimiran: ‘Pablo, ama manchakuychu. Chaqa Roma pwiblupa punta mantakuqnin Cesarmanqami çhanaykipaq Dyusqa nisha. Chaynulla qamraykumi wakin pullayki chay yaku karrupi kaqkunapis washakanqa’ nir.

²⁵ Chayraykumi nuqa nishunillapa: Animakuyllapa. Chaqa nuqaqami Dyusniypi kunfyakar kriyini. Chaymi nini chay nimashanqa chaynu kanqa nir.

²⁶ Piru wayraqami apar yaku çhaypinlapi uk pachita chayman waqrachir itakumashunllapa.

²⁷ Chay tuta riyashayllapawanqa ishkay simanapaqna yakullata rirayllapa. Chaymi karayllapa chay yaku Adriático shutiqpi. Chay lugarpimi wakman kayman wayraqa yaku rurillapi purichimaranllapa. Chaymi çhaypi tutana yupay chay yaku karruta purichiqkunaqa tantyaran pachaman shipchayanchikllapana nir.

²⁸ Chayna miditinllapanaqa yaku rurimanqa karan binti brasa. Chaymanta ashllila naypakaq riyar qashan miditinllapaqa kinsi brasalana kayaq.

²⁹ Chay ruripi rumikuna katin waqrakachuwanllapa nir, chay yaku karumanta waskakunawan watar ikilawman itakuran kwatru anklakunata. Chaykamanqa paykunaqa kusalata yarpuyaqllapa achkiyanmanna nir.

³⁰ Nataq chay yaku karruta purichiqkunaqa alsakar washakayta yarpuranllapa. Chaymi naypaqlawmanpis anklata itakuq tukuqnula chay takshala yaku karrituta yakuman ishkichiya yarpuranllapa.

³¹ Piru Pabluqami, chay mantaqninta chaynulla suldadunkunatapis niran:

—Kaykuna mana kay yaku karrupi kidatinga, nuqanchikkunaqa mana washakashunllapachu nir.

³² Chaymi chay suldadukunaqa, chay taksha yaku karruta ayka waskakunawan watasha karan chaytaqa pititin, yakuman rataran.

³³ Nataq achkiyatinnaga, Pabluqa tukuy mikunanllapapaq kaynu niran:

—Ishkay simananami kay yaku ruripi yarakushanchikllapa imashi pasanqa nir. Chaypaq yarpur mana mikuranichikllapachu imanuçhi mikunchikllapa chaynuqa.

³⁴ Chaymi rugashaykillapa imalataqa mikuyllapa nir. Mikunaykillapapaqmi allin kanqa kawsanaykillapapaq. Chaqa manami mayqanninchikllapapis uk aqchanchiklamapis chinqanqachu nir.

³⁵ Kaykunata nirmi Pabluqa tantata aypar tukuypa naypanpi Dyusta payji nir, pakir mikuq qallariran.

³⁶ Chaymi, tukuy animakur mikuq qallariranllapa.

³⁷ Chay yaku karrupiqami dusyintus sitintay-saysi (276) runakuna karayllapa tukuyniyllapaqa.

³⁸ Chaymanta munashanllapata mikurnaqa, trigukunataqa mar yakuman itakuranllapa, yaku karruta ankishyachinanllapapaq.

Yaku karrumi marman chinqaran

³⁹ Chaymanta limpu achkiyatinnaqa, chay yaku karruta purichiqkunaqa karu maypi pachata rikaran. Piru mana yačharanllapachu maypi kanchikllapa nirmapis. Chaymi chaypi rikaranllapa uk kusa shumaq laduyjun aqulla pachata. Chaymi chaykaman yaku karrutaqa qimiya yarpuranllapa.

⁴⁰ Chayraykumi chay anklakunataqa, pitir chaypina dijaranllapa. Chaynulla uk palalla qiru ikilawpi tikrachinanpaq sirbin chaytaqa, watananmanta sarpicharanllapa chaywanna apananllapapaq. Chaymantaqa chay naypaqlaw purichinan račhpakunata unaqman alsar timplaranllapa, wayra pukatin yaku karru rinanpaq. Chaymi chay yaku karruqa chay aqulla pachaman čhanayaqllapa chaylawman qimikaq qallariranna.

⁴¹ Piru chay yaku karruqami, yaku ruripiqqa aqulla uk pacha karan chaypi waqrakaran. Chaymi naypaqlawunqa chay aquman yaykutin, manana kuyuranlamapischu. Nataq chay ikilawun chayta-shuypaqa yaku limpu pakiq qallariran.

⁴² Chaymi suldadukunaqa, chay prisukunata wanuchiya yarpuranllapa kanan nuqanchikkunamanta naypaqta lluqshirqa alsakanqa nir.

⁴³ Piru, chay suldadukunapa mantaqnin, Pabluta washanar mana wanuchinanllapataqa munaranchu. Ashwanmi kačhakuran, mayqanninpis nadayta puytiqqa yakullata rir naypaqta chay pachamanqa čhananpaq.

⁴⁴ Nataq wakin-shuypaqa tablakunapi, chay yaku karrupa pakinkunapi anan rir chay pachamanqa čhananllapapaq. Chaynumiri tukuyiniyllapa allilan mana imapis pasamatinllapachu, čharayllapa pachamanqa.

28

Pablumi Malta shutiq pwiblupi

¹ Chaymanta tukuyiniyllapa washakashana karqa, yačharayllapana chay maypiči karayllapa chay pachaqa Malta shutin rir.

² Chaymi chay pachapi taqkunaga, tukuyiniyllapata kusata kuytamaranllapa. Chayna kusalata tamyá ishkiyatín kusata qasatin, ninata ratachir qayamaranllapa qimikar quñukunayllapapaq.

³ Pablupismi shapshu yamtata tantakusha kar, chay ninamanqa itayaran. Chaymi, kusata nina miratin chay shapshuta ninaman itayashanmanta uk largu kuru lluqshimur Pabluta makinpi kanir warkurakuran.

⁴ Chayna, chaypi taq runakunaqa chay largu kuruta, Pablupa makinpi warkuraqta rikarqa paykunapura ninakuranllapa: “Kay runaqami uk wanuchikuq kanqa. Chaymi mar yakumanta michka washakasha karmapis, kastigakar wanuyanqa” nir.

⁵ Piru Pabluqa chay largu kurutaqa ninaman čhaspitiñ mana imapis pasaranchu.

⁶ Chaymi tukuy chaypi kaqkuna chayta rikar yarpuyaranllapa: Saksarchu wanunqa, manaqachu das wanunqa nir. Chaynu nirmi kusata chapayaranllapa. Unaytana chapayatinllapaqa mana imapis pasaq yupay katingqa, ukmantana yarpur ninakuqllapa: “Pabluqami uk amitu” nir.

⁷ Chay kayashayllapamanta yatayllapakaqlapi karan čhakra-kuna. Chaygami chay lugarmanta uk runa punta mantakuq Publio shutiqpa kaq. Paymi samachir kuytamaranllapa kimsa diyata.

⁸ Chaymi chay Publiupa taytan kusala qishaq mantalapi kayaq. Allipla rupapi chaynulla kusata waqtallata apaq. Chaymi Pabluqa riran watukuq.

Chayman êharnaqa, Dyusman mañakur chay qishaqpa ananman makinkunata êhuratinla, alliyaran.

⁹ Chayta rikarllapami, ukkunapis qishaqninkunata apamuqllapa. Chaymi chaykunatapis Pabluqa allicharan tukuyta.

¹⁰ Chayraykumi, ashwan kusa masta kuytamaranllapa. Chaymi rinayllapapaqqa tukuy ima ministishayllapata qumaranllapa.

Pablumi Roma pwiblumana êharanna

¹¹ Piru kimsa misismantaraqmi rirayllapa, Alejandriamanta uk yaku karru tamyay tyimputa chaypi pasasha kayaq chaypi. Chay yaku karuqami dyusninkuna Castorwan Pólux niqlapa chaykunapa ritratunta naypaqlawunpi êhurakusha kayaq. Chayman iqarmi rirayllapa.

¹² Chaynu rirllapaqami, yakupa manyanlapi uk lugar Siracusa shutiq chayman êhar, chaypina kidaq kanillapa kimsa diyata.

¹³ Chaymantaqa rirayllapa yakullata, Regio shutiq pwiblumana êhanayllapakaman. Nataq allaqningami, wayra surlawmanta shamuyatin, uk diyapi taradilanla êhaq kanillapa uk pwiblu Puteoli shutiqman.

¹⁴ Chaypiqami tarirayllapa, Jesuspi ayka kriyiqkunata. Chaymi paykuna chaypi kidachimatinllapa kidarayllapa uk simanata. Chaymantaqa rirayllapana Roma pwiblumana.

¹⁵ Chaynu rir largullaraq êhanayllapapaq faltayatinga Romamanta wakin kriyiq masiyllapakunaqa yaêhayaqllapana nuqakuna riyaniyallapa nir. Chaymi shamur tarimaqllapa uk pwiblu Foro Apio shutiqpi. Chaynulla wakinkunashuypaqa tarimaranllapa chay uk lugar “Tres Tabernas” niqlapa chaypi. Chaymi paykunata rikarqa, Pabluqa kusata aligriyar Dyusta payji niran.

¹⁶ Chaymanta Roma pwiblumana êhatiyllapanaqami Pablutaqa karsilmanqa mana itaranllapachu. Ashwanmi kaêhakuranllapa paylana uk wasipi tatin uk suldaduna rikar kuytanapaq.

¹⁷ Pabluqa Romamana êhashana kar kimsa diyamantaqa, kaêhakuran Israel runakunapa wakin mantaqninkunata qayamunanllapapaq. Chaymi tantakashana katinllapaqa, Pabluqa niran:

—Ukniykuna manami ima mana allintapis rurashachu kani chay Israel runakunataqa. Chaynulla chay unay rukunchikkunapa kustumrinkunamatapis mana ukmantaqa rurashachu kani. Piru chaynu katiymapis, Jerusalenpimi, Romamanta karguyjunksunaman qukumaranllapa.

¹⁸ Paykunaqami limpu tapumarllapanaqa dijamanaranllapa. Chaqa manari ima uchaytaqa tariranllapachu wanuchimananllapapaqqa.

¹⁹ Piru Israel runakunaqa mana dijamayta munatinllapa, nuqalla mañaray kaypi Romapa punta mantaqnin tapumar allita yaêhanapaq. Nataq chay uchachamaqkunamataqa, nuqa-shuypaqa mana ima mana allinta rurayta yarpusha imachu kani. Chaqa paykunaqa pwibluyllamantari.

²⁰ Chayraykumi gamkunaman qayachimusha kani shumaqta parlanallapapaq tantakar. Chaqa tukuy nuqanchikkuna Israel runakunaqami kriyinchikllapa Dyusmanta washamaqninchikqa shamun nir. Chaynu kriyiq kar yaêhachikur puritiymi, nuqataqa kadinakunawan watar imamapis prisumashallapa.

²¹ Chaynu nitinmi paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunamanqami, Judea pwiblumantapa mana ima kartalamatapis êchachimushallapachu qampaqqa. Manami chay pwiblunchikmanta runa masinchikkuna wakmanta êhamuqkunamapis willamashallapachu qampaqqa imanun mana allinta tukushayki nirmapis.

²² Piru nuqakunami qamta uyakushunayanillapa imatataq yarpunki chay kriyishaykipaq nir. Chaqa kay mushuq kriyishanllapapaqmi, tukuy pwiblupi ukmanta rimanllapa.

²³ Chaymi uk diyapi parlashunllapa nitin, chay diya paykunaqa achka runakunawan çharanllapa chay maypiçhi Pablo samasha karan chay wasimanga. Chaymi Pabluga allaqmanta-pacha tardikaman parlaran tukuy runakunata, Dyus imanumi mantakun nir. Chaynulla Dyuspa rimaqnin Moisés, wakin rimaqninkuna iskribishankunata liyir Jesuspaq intrachiya kamaran.

²⁴ Chaymi Pablo chaynu rimatinga, wakin runakunaqa kriyiranllapa. Nataq wakinkuna-shuyupaqa mana kriyiranllapachu.

²⁵ Chayna paynin paynin mana intrachinakuyta puytirqa, riq qallariranllapa chay runakunaqa. Chaymi Pabluga niran:

—Santu Ispiritu Dyuspa rimaqnin Isaiaswan kar unay rukunchikkunata willashanqami chiqap kasha kaynu nirqa:

²⁶ ‘Rir willay kay runakunata:

Qamkunaqami michka kusata uyakurmapis, mana intrakankillapachu.

Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunkillapachu.

²⁷ Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyningami mana intrakaqpaq tikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq. Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.

Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.

Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapapaqami, mana allichashaqmapischu nir’.

²⁸ Imanuçi unay rukunchikkuna yupay, Dyus nishanta mana intrakasha karqa, qamkuna Israel kaqkunaqa manana intrakankillapachu. Chaynu katin kananqa Dyus washashunanllapapaq willashushayllapaqa chay jwira mana Israel runakunapaqna kanqa. Chaqa paykunaqami uyakur intrakanqallapa kay nishaytaqa.

[²⁹ Chaymi kaykunata Pablo nitinga, Israel runakunaqa riranllapana paykunapura willanakur.]

³⁰ Chaymanta Pabluga, ish kay añuta kidaran chay pwiblullapi chay wasita alkilashanllapi. Chaynulla chaypimi tukuyta samachiq payta watukuq çhaqkunataqa.

³¹ Manami mayqantapis manchar, mana mayqanpis willatin imachu, Pabluga Dyuspa mantakuyinpaq, chaynulla Amitunchik Jesucristupaqpis yaçhachikuq.

Romanos

Pablumi kartanta kaĉhan Romapi kriyiqkunaman

Apustul Pablo Corinto pwiblupi kimsa misista karmi, kay kartata kaĉharan Romapi kaq kriyiq masinkunaman. Kay kartata kaĉhashanqami karan aŋu 57pi yupay.

Romaqami kusala atun pwiblu karan. Chay pwiblupi mantakuqqami shutiq Nerón. Payqami achka pwiblukunata mantaq. Piru, Pabluqa manaraqmi Romamanqa ĉhasharaqchu kaq. Chaymi chay pwiblupi taq kriyiq masinkunaman Pabluqa kay kartata kaĉharan, Dyuspa rimayninta shumaqta intrakananllapapaq.

Kay kartapimi Pabluqa niran: Tayta Dyuspa rimananta tukuyta intrakar washakashunllapa. Chaqa tukuytami uchayjun kanchikllapa. Piru chaynu karmapismi, Amitunchik Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir, niran (1.1-8.39).

Chaynullami Pabluqa willaranllapapis: Tayta Dyusmi Israel runakunawan tratuta ruraranllapa nir. Piru chaynu paykunawan tratuta rurasha katinllapamapis, Amitunchik Jesucristupi mana kriyinaranllapachu. Chayraykumi kastigakashana karanllapa niran. Piru maydiya, Amitunchik Jesucristupi kriyirllapaqami, paywan kanqallapa nir imami willaran paykunataqa (9.1-11.36).

Chaynullami Pabluqa willaranpis: Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunagami, Tayta Dyus munashanlata rurar ima kawsanqallapa nir (12.1-15.13).

Kay kartallapimi paykunata niranpis: Kusalatami watukushuyllapata munayani nir. Chaymi Españaman riqnu, watukushaykillapa niran (15.14-33).

Chaynullami kay kartanpiqa kusalata saludaran ima paykunataqa (16.1-27).

Pablumi saludakun

¹ Munashay ukniykuna, nuqa Pablutami Tayta Dyus akrrar kaĉhamasha Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin, chaynulla apustulnin kar, paypa shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaq.

² Chaqa Tayta Dyusqami unay tyimpullapi paypa kaq rimaqninkunata willaran chay shumaq rimayninpaq kaynu nir iskribinapaq:

³ “Washakuq Wamranshi kay pachaman shamuyanga washamaqninchik” nir. Chaymantaqami Dyus nishannu, Jesucristuqa nuqanchiknu aychayjunpaq tikrakar Davidpa ayllunkuna kaqmanta nasiran.

⁴ Chaymi wanutinmapis, Santu Ispirituqa pudirninwan kawsachimuran. Chayraykumi yaĉhanchikllapa chiqapta Tayta Dyuspa Wamran nir, michka Davidpa ayllunmanta kasha karmapis.

⁵ Chaynu karmi Amitunchik Jesucristo kusata llakipar akramaran apustulnin kanaypaq. Chaymi kaĉhamaran tukuy nasyunkunata rir yaĉhachinaypaq paypi kriyirna kasunanllapapaq. Chaynuqami payqa kusa riqsikashana kanqa.

⁶ Chaynumi qamkunatapis Tayta Dyusqa munar akrashushallapa, Amitunchik Jesucristupi kriyir paypa wamrankunana kanaykillapapaq.

⁷ Chaymi kay kartata kaĉhamuni qamkuna Roma pwiblupi taqkunaman. Chaqa Taytanchik Dyusmi qamkunataqa kusata munar akrashushallapa, allin kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman,

chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

⁸ Puntataqami kayta willashaykillapa: Uklaw pachakunaman rirmapismi uyapasha kani, qamkunaqashi allita, Amitunchik Jesucristupi kriyinkillapa nir. Chaymi nuqaqa payrayku, Tayta Dyusta kusata payji nini qamkunapaq.

⁹ Chaynulla Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachikur, tukuy shunquywan Tayta Dyusta sirbini. Chaqa paymi nuqapaqqa kusa chiqapta yaĉhayan imanumi qamkunapaq mana shaykuq waran waran mañakuyani nirmapis.

¹⁰ Chaynumi imuraspis mañakunilla Tayta Dyus munatinga, mana imapis pasatin imachu shamur watukushunayllapapaq.

¹¹ Chaqa kusatami rikashuyllapata munani, qamkunallata yaĉhachishutiylapa chay kriyishaykillapamantaqa mas allita kriyiqkunana kanaykillapapaq.

¹² Kaynuqami nishunillapa: Qamkunaman shamutiy, Amitunchik Jesucristupi imanutaq kriyishanchikllapanulla ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakunallapapaq.

¹³ Uknijkuna, kaytami yaĉhanaykillapata munani: Kutir kutirmi qamkunaman shamuyta munasha kani nir. Piru kanankamanmi manaraq shamuytaqa puytishachu kani. Chaynumapis, Amitunchik Jesucristupaq tukuy intirupi mana Israel runakunata yaĉhachitiymi, paypi kriyishallapa. Chaymi kananqa qamkunamanpis shamunayani, chaypipis yaĉhachikutiy achkana kriyinanllapapaq.

¹⁴ Chaqa tukuyta yaĉhachinaypaqmi kani, griego mana griego runakunata, chay yaĉhaq mana yaĉhaqkunamatapis.

¹⁵ Chayraykumi kusata shamuyta munani qamkuna Romapi taqkunamanpis, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishunayllapapaq.

Dyusmi Jesucristupi kriyiqkunata washan

¹⁶ Manami nuqaqa pinqakunichu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikuytaqa. Chaqa Dyusqami pudirninwan mayqantapis, shumaq rimayninpi kriyiqkunataqa washanqa, puntataqa Israelmanta kaqkunata, chaymanta-shuypaqa mana Israelmanta kaqkunatapis.

¹⁷ Chaqa Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpi kriyishalami, Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, kusa allinpaqna riqsimanchikllapa nir intrachimanchikllapa. Chaypaqmi Dyus nitin iskririkashakunapigqa nin: “Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsakar kawsanqa” nir.

Tukuyimi uchayjun kanchik

¹⁸ Tukuy runakunami kusala mana allinkunata rurar ima, wakinkunata pantachinllapa Dyuspaq mana intrakananllapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusqa piñakur, syilumanta-pacha paykunataqa kastiganqa.

¹⁹⁻²⁰ Chaqa Taytanchik Dyusllami paykunata intrachiran, nuqami kusa allin, kusa puytiq Dyusnikillapa kani nir. Chaynuqami intrachikuran, kay pachata, chaynulla tukuy ima rurashankunawan. Chaymi payllata mana rikarpis, chay tukuy ima rurashanta rikarqa, tukuy yaĉhaytana puytinchikllapa Tayta Dyusqa imanun nirmapis. Piru tukuy chaykunata yaĉharmapismi, wakinkunaqa mana paypi kriyiytaqa munanllapachu. Chaymi, “Mana yaĉhashachu kani Dyuspaq” nirmapis, paykunaqa mana washakayta puytin-qallapachu.

21 Chaqa chay runakuna Tayta Dyuspaq yaçharllapapismi, imanuçi payta aduranapaq kaq chaynutaqa adurayta, payjichikuymatapis mana munashallapachu. Ashwan chaykunata rurananmantaqami mana allinkunata yarpur kawsashallapa. Chaymi shunqunpi mana allin yarpuyininkunarayku, yarpuyinllapaqa tutaparaqpi yupayna kidasha.

22 Chaymi paykunaqa “Kusa yaçhaynijunmi kanchikllapa” nirmapis, ashwan kusa mana intrakaqkunapaq tikrakashallapa.

23 Chaqa Taytanchik Dyus kusa puytiq, chaynulla tukuy tyimpupaq ima katinmapis, aduraytaqa mana munashallapachu. Ashwanmi adurayta munashallapa kay pachapi kaq tukukaq imakunata amituyllapa nirqa. Chaymi adurashallapa runapa, pariç kurukunapa, tukuy kwatru çhakiyjun animalkunapa, aysaçhakar puriq kurukunapa ritratunkunata ima.

24 Chayraykumi Tayta Dyusta mana kasushanllaparayku, chay runakunataqa dijasha munashanllapakunatana rurananllapapaq. Chaymi paykunaqa ukwan ukwan punur, kusa millanaypaq imakunata rurar imana kawsanllapa.

25 Chaynulla chay runakunaqami, chiqap Dyuspi mana kriyinar, payta adurayta mana munar, ashwan chay llulla kaqkunalapina kriyishallapa. Chaynu karmi, Taytanchik Dyustaqa mana adurananllapanachu. Ashwanmi Tayta Dyus rurashankunatana adurayanllapa. Piru Taytanchik Dyusqami munan, chay rurashankunataqa mana adurarchu, ashwan pay payllatana alabanallapapaq. Chaynumi kanqa.

26 Chaymi chay runakuna, Tayta Dyusta adurayta mana munatinllapaqa, payqa dijashana kusa pingaypaqkunata rurananllapapaq. Chaymi warmikunapis runanwan punuq yupayna warmipurana punur mana allinta ruranakunllapa.

27 Chaynullami ullqkunamapis warminwan punuq yupay ullqpurana punur, mana allin pingaypaqkunata ruranakunllapa. Chaynu tukurllapami, kusata qischakanllapa munashanllapalata rurashanllaparayku.

28 Chay uchayjunkunaqami mana imatapis yaçhayta munanllapachu Dyuspaqqa. Chaymi Tayta Dyusqa paykunamanta akrakaq yupay, paykunalatana dijasha yarpuyininkunapiqa kusa mana allinkunalatana yarpunanpaq. Chaymi kusa saçrakunatana yarpur, paykuna munashanllata ruranllapa.

29 Chaynu karmi tukuy riçhaq pingaypaq uchakunata rurar kawsanllapa. [Chaymi ukwan ukwan pununllapa.] Runa masinkunatami mana allinkunata ruranllapa. Çhiqnkunllapa. Iman katinpismi, miçhanllapa. Runa masinta inbidyanllapa. Wanuchikunllapa. Kusata piñakurmi anyanakunllapa. Llullachinakunllapa. Kusa mana allinkunalata rurayta yarpunllapa. Kusa kwintastiru ima.

30 Runa masinta yanqallamanta uchachanllapa. Tayta Dyustami çhiqninllapa. Kusa nubliro tukurmi, ukkunata disprisyanllapa. Paykunalla kusata alabakanllapa. Ukkunata mana allinpaq fikrayta yarpunllapa. Taytanllapakunata mana kasunllapachu.

31 Chaqa paykunaqami mana intrakanar kusala kuchi yupay. Imata arnikurpismi, mana kumplinllapachu. Paykunalapaq imanpipis yarpur, mana ukkunapaqqa yarpunllapachu. Mana ukkunata pirdunanllapachu. Chaynulla mana llakipakunllapa imalamapischu.

32 Piru paykunaqami allita yaçhanllapa Tayta Dyusmi tukuy chay riçhaq uchayjunkunataqa tukuy tyimpu wanunapaq kastigamançhik nir. Piru chayta yaçharmapismi mana allinkunata rurar kusata uchakur kawsanllapa.

Chay runa masinkuna paykuna yupay mana allinkunata rurar uchakutinlapamagami, ashwan kusata aligriyanllapa.

2

Dyusmi tukuyta allita rikar yaĉhamaqninchikqa

1 Piru qamkunamanta uknikillapa mana uchayjun yupay tukur, ukninta uchachar niyanman: “Payqami kusala uchayjun” nir. Chaynu nirqami, ashwan paylla kusa uchayjun kanqa. Chaqa ĉimatana ukninta willanqa paypis chaynu uchakurlla kawsarqa?

2 Yaĉhashanchikllapanu, uchakuqkunataqami Dyusninchik karanlata rikar “Qamqa uchayjun kanki” nimayninchikmatapis puytin, pay allinla kar tukuyta rikar yaĉhamaqninchik kashanrayku.

3 Piru qam, uknikita uchachar “Qamqa kusa uchayjun kanki” niqqami, mana imanupis washakayta puytinkichu, Dyusninchikpa kastigunmantaga.

4 Imanupiqakish qamqa mana manchakur uchakurlla kawsarqa, Dyuspaqqa kaynuta yarpuyatki: “Dyusninchikqami kusala allin kar, mana das piñakur imaqa kastigamanchikchu” nir. ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi uchakuqkunataqa kastigan. Piru payqami kusa llakipakuq kashanrayku yarashuyan, uchaykikunata dijar payman tikrakatki pirdunashunanpaq.

5 Piru qamqami, kusa kuchi kar, Dyusman mana tikrakanar bidaykitaqa mana kambyayta munankichu. Chaymi ashwan mas uchayjunpaqna tikrakayanki. Chaymi Tayta Dyusqa jwisyu diyapi tukuyta allita rikar yaĉhar, kusa manchaypaqtana kastigashunqa.

6 Chaqa tukuyninchiktami rikar yaĉhamayashunllapa, allinta mana allinta rurasha kashallapamapis.

7 Piru wakin runakuqamami mana shaykuq allinlata rurar, Dyusta sirbisha pullakumanchik nir, paywan tukuy tyimpupaq luryanpi kayta yarpunllapa. Chaymi paykunataqa Tayta Dyusqa yanapar tukuy tyimpupaq kawsachinqa.

8 Nataq chay mana allinkunata ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa kusata piñakur kastiganqa. Chaqa paykunataqami chay tukuy allin kaqmantaqa, Dyus nishantaqa mana imalatapis kasuyta munanllapachu. Ashwanmi munashanllata rurar kawsanllapa.

9 Chaynu kashanllaparaykumi michka Israel runakuna, mana Israel runakuna karmapis qischakanqallapa. Chaymi tukuy chay mana allinta ruraqkunapaqqa kusala qischakaykuna, yarpupakuykuna kanqa.

10 Piru Tayta Dyusqami chay allin ruraqkunataqa allinmi kanki nir, kusata aligriyachir shumaqta kawsachinqa, Israelmanta kaqkunata, chaynulla mana Israelmanta kaqkunamatapis.

11 Chaqa Tayta Dyusqa manami ukmanta, ukmantachu rikamanchikllapa.

12 Chaymi mayqanpis Moisés mantakushanta mana yaĉharpis, imami allin, imami mana allin nir yaĉhayar uchakushanraykumi Tayta Dyusqa allita rikar kastiganqa. Nataq Moisés mantakushanta yaĉhayar uchakuqkunata-shuypaqa chay mantakuykunallowan Tayta Dyusqa allita rikar yaĉhar, kastiganqa.

13 Chaqa Tayta Dyusqami mana chay mantakuykunata uyakuqkunalatachu allinpaqqa riqsin. Ashwanmi uyakusha karmapis chay mantakuykuna nishankunata kasuqkunatami, Tayta Dyusqa allinpaqqa riqsin. Chaymi chaynu karnaqa, Dyuswan pullana kanqallapa.

14 Piru mana Israel runakunamantaqami, wakinkunaqa Moisés mantashankunata mana yaĉharpis, allinta rurar kawsanllapa. Chaqa paykunaqami yarpuyninllapallamanta yaĉhanllapa imami allin, imami mana allin nirmapis.

15 Chaymi chaynu allinta rurar kawsatinllapaqa, yaĉhanchikllapa paykunapismi shunqunllapapi Dyus munashankunata allita intrakanllapa nir. Chaqa yarpunllapami, allintachu rurayani manaqachu mana nir.

16 Chay nishushayllapanumi, jwisyu diyapiqa kanqa. Chaqa Amintunchik Jesucristupaq yaĉhachishushayllapanu, payqa yarpuyashanchikunata rikayanqa. Chaymi ukkunata washayanqa. Nataq ukkunataqa uchakushanllaparayku kastigayanqa.

Israel runakunami Moisés mantakushanta mana kasushallapachu

17 Israelmanta kaq runa masiy, qamqami ninki: “Nuqaqami Israel runa kar, Moisés mantakushankunata yaĉhakushayrayku Dyusqa masta munan” nir. Piru chaynuqami ninki kusata alabakarla.

18 Chaynulla Moisés mantakushanta yaĉhakushana karqami ninki, “Tayta Dyus munashantaqami allita intrakanina” nir.

Chaymi Moisés mantakushankunata yaĉhakushana karqa, yarpunki Tayta Dyus munashankunatalata intrakarmi, kwintata qukani imataq allin nir.

19 Chaynullami ninkipis: “Chay mana yaĉhaqkunaqami mana rikakuq yu-pay katinllapa, yaĉhachiyta puytini, amana tutaparaqlapi yupay purinanllapapaq” nir.

20 Ninkipismi: “Moisés mantakushankunata allita yaĉhaq karmi, Dyus munashanta allita intrakayani. Chaymi chay wamritukuna yupay kar, mana yaĉhaqkunata yaĉhachiyta puytini: ‘Imataq allin, imataq mana allin’ nir. Chaqa Moisés mantakushanraykumi yaĉhayta puytinchik Dyus munashantaq”.

21 Piru allita intrakar yaĉhachikurqa, ĵimaraykutaq chay yaĉhachikushaykitaqa mana kasunkiq? Chaqa qamqami yaĉhachikunki: “Ama suwakuyllapachu” nir. Piru ĵimaraykutaq suwakunkiq?

22 Yaĉhachikunkipismi: “Ukpa warminwanqa manami allinchu pununapaq” nir. Piru, ĵimaraykutaq ukpa warminwan pununkiq? Runakuna rurashan amitunllapakunatapismi kusata ĉhiqninki. Chaynu chaykunata ĉhiqnirqa, ĵimaraykutaq chay amitunllapapa wasinkunaman yaykunki iman kaqkunata suwakuqqa?

23 Kananqami Moisés mantakushanta allita yaĉharqa, kusata alabakanki. Piru chay mantakuykunata mana kasurqami, Dyusmanta burlakayanki.

24 Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapi nin: “Qamkuna Israelmanta kaqkuna mana allinkunata rurashaykillaparakumi, chay uklawmanta kaq runakunaqa, Dyusninchikpaq mana allinta rimanllapachu” nir.

25 Qammi Dyuswan kanaypaq nir chay siñal kustumrita ruranki. Chaynu chay siñal kustumrita rurar, Moisés mantakushanta mana chiqapta kasurqami, yanqallana chay siñaltaqa * rurashayki kanqa.

* 2:25 Siñal kustumriqa chay Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta-pacha uchu diyayjunna katinga, uk siñalsituta ruraqlapa chay wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswana kananpaq nir.

²⁶ Chay mana Israelmanta runakunaqami chay siñal kustumritaqa mana ruranllapachu. Piru allita Dyus munashanta rurarllapaqa, ¿manachu Dyuspaqqa chay siñal kustumrita rurasha yupayna kanqallapa?

²⁷ Chay paykunaqami, Dyus munashanta rurasha kar, Dyuswanna kanqallapa. Chaymi Dyuspaqqa mas allinna kanqa qammantaqa. Chaqa qamqami, chay siñal kustumrita rurasha karmapis, Moisés mantakushantaqa chiqaptaqa mana kasunkichu.

²⁸ Ma chaynu katinga ¿mayqankunataq Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanqa? Manami kwirpunchikpi siñal kustumrita rurashanchikraykuchu chiqap wamrankunaqa kanchikllapa.

²⁹ Chaqa Moisés tukuy mantakushankunata kasunasha kashamapis, manami chayqa washamayninchikta puytiranchu. Ashwan Dyuspi allita kriyishalami, Santu Ispiritu yarpuyinchikpi siñalamaqinchik yupay intrachimanchik Dyuspa wamrankunana kanchikllapa nir. Chaynu Dyuspaq kashallapaqami, runakunaqa mana alabamashunllapachu, ashwan Taytanchik Dyusmi kusa allinna kankillapa nimashunllapa.

3

¹ Piru chaynu nishutiyaqakish qamqa yarpuyatki, chaqa ¿imatataq sirbiman Israel runa kar, chay siñal kustumrita rurashayqa? nir.

² Amami chaynutaqa yarpuychu. Chaqa Tayta Dyus munar akrashushanllaparaykumi, rimaynintaqa puntata unay rukuykillapakunata intrachiran, wakinkunata intrachinanllapapaq.

³ Piru chaynu katinmapismi, wakin Israel masakikunaqa Dyusninchik washananllapapaq nir tratuta rurashantaqa mana kwintacharanllapachu. Chaynu mana kwintachatinllapamapismi, Dyusninchikqa chay tratuta rurashantaqa allita kumpliyanqa.

⁴ ¡Chaqa tukuy runakuna ima nishanta mana kumplitinmapismi, Tayta Dyusqa imanun yanapamanallapapaq, chaynulla imanun ruramanallapapaq nir arnimashanchikllapataqa, allita tukuyta kumpliyanqa! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

¡Tayta Dyus, qam rimatkimi

tukuy uyashuqkuna yaçhanqallapa, chiqaptami rimanki!

¡Chaymi tukuy musyashuqkunata binsir, uyarachinki! nir.

⁵ Piru Tayta Dyus llakipakuq kashanraykumi, ukkunaqa yarpuyinllamanta kaynu ninllapa: Uchakurlla kawsatiymapis Tayta Dyus llakipamaqta wakinkuna rikarmi, ninllapa: Dyusqami kusala allin llakipakuq nir. Chaynu uchakushayrayku ukkunaqa Dyusqa llakipakuq nir intrakatinga, manami allinchu kanqa Dyus kastigamananpaqqa michka uchakutiymapis nir.

⁶ ¡Piru manami chaynuchu! Chaqa Dyus tukuy nishanta mana kumplirqa, ¿imanunari jwisyu diyapiqa tukuyta allita rikar yaçhanqa?

⁷ Piru uk uchakusha karmapis, washakayta munar niyanmanllaraq: “Lullakushayraykumi Dyusta masta alabar ninllapa: ‘Dyusqa mana llullachu’ nir. Chaymi chay llullakushaypaqqa, mana allinchu kastigamananpaqqa” nir.

⁸ Nishaykillapa: Chaynu rimarqami, paylla llullachikayan. Chaqa ashwan chaynu rimaqkunaqami, llullakur ukkunata ninpis: “Kusata uchakushamapismi, Dyusqa kusala llakipakuq kar, mana kastigamananchikchu” nir. Chaynulla ninllapis: “Pablupis nuqakuna yupaylla yaçhachikun” nir. Chaymi chaynu llullakur yaçhachikuqkunataqa, Dyusqa kusa manchaypaqta kastiganqa.

Tukuymi uchayjun kanchikllapa

⁹ ¡Ma yarpushunllapa! ¿Nuqanchikkuna Israelmanta kashanchiklla-paraykuchu, wakinkunamantaqa kusa mas allin kashunllapa? ¡Manami! Chaqa yaĉhachishushayllapanu Israelmanta kaqkuna, chaynulla chay mana Israelmanta kaqkunamapismi tukuy uchayjun kanchikllapa.

¹⁰ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Dyuspaqqa manami ukلامapis kanchu allinta ruraqqa.

¹¹ Manami ukلامapis kanchu Dyuspaq yarpuqqa.

Chaynulla Dyuspaq intrakayta munaqqa manami kanchu ukلامapis.

¹² Chaqa tukuymi Tayta Dyusmanta chiqanchakar, mana allinpaqna tikrakashallapa.

Chaymi mana ukلامapis kanchu allinta ruraqqa.

¹³ Chaqa mana allinta ruraq runakunapa kunkanqami,

imanutaq uk wanur pampakashan kiĉhalla kar kusalata asyan, chay yupay.

Chaymi das imatapis saqrata riman.

Chaynullami qallunllapapis kusala llulla katin, shiminllapapi largu kurupa bininunta pakaq yupay.

¹⁴ Aqrunllapapismi kusa saqrata ayaq yupay katin, runa masinllapakunamatapis kusalata musyanllapa ima.

¹⁵ Ćhakinllapakunapismi kusa utqaylla purin ukkunata mana allinta rurur wanuchinanllapapaq.

¹⁶ Chaynullami mayta rirllapapis achka runakunata qischar ima llakichinllapa.

¹⁷ Chaqa manami mayqanwanpis shumaqta kawsaytaqa yaĉhanllapachu.

¹⁸ Chaymi Tayta Dyusta manchar kasuylamatapis mana yarpunllapachu” nir.

¹⁹ Chaynumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa intrachimanchik Israelmanta kaqkunapismi uchayjun kanchikllapa nir. Chaqa manami mayqanpis tukuy mantakuytaqa kumpliya puytishachu. Chaymi jwisyu diyapiqa, Dyusta mana ima nishaq nir yaĉharchu tukuylla Israelmanta kaq, chaynulla mana Israelmanta kaqkunamapis kastigakasha kanqallapa.

²⁰ Chaymi Moisés mantakushankunata michka kumplishaq nisha katinllapamapis, Dyusqa mana mayqantapis ninqachu: “Mananami uchayjun-nachu kanki” nirqa. Chaqa chay mantakuykunaqami intrachimanalapaq karan: “Kusa uchayjun kanchikllapa” nir.

Jesucristupi kriyishami Dyusqa pirdunamanchikllapa

²¹⁻²² Piru kanaanqami Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, mananashi chay unay mantakuykunata kasurnachu washakayta puytinchik nir. Ashwanmi Jesucristupi kriyishalana mana uchayjunpaqnachu riqsir, tukuy Israelmanta kaqkunata chaynulla mana Israelmanta kaqkunamatapis washamanchikllapa. Chaqa chaypaqmi Dyuspa rimaqnin Moisés, chaynulla wakin rimaqninkunapismi Dyus nitin iskribiran. Chay iskribishankunaqami niyaq: “Uk washakuq shamurshi, tukuylla paypi kriyiqkunataqa washar, Dyuswan pullachamayashunllapa” nir.

²³ Chaymi nishaykillapapis: Tukuylami uchakusha karanchikllapa nir. Chaynu karmi kusa allinla llakipakuq Dyusninchikpa naypanmantaqa karupllapi karanchikllapa.

²⁴ Piru chaynu kashallapamapismi, Jesucristo uchanchikllapapaq pagrakuq yupay wanuran Tayta Dyuswan pullachamanallapapaq. Chaymi

kananqa Taytanchik Dyusqa dibaldila mana imawan pagrashalamapischu llakipar uchanchikllapamantaqa pirdunamanchikllapa.

²⁵ Chaqa Tayta Dyus munatinmi Jesucristo yawarninta iĉhar wanuran. Chaynu wanurmi chay uchanchikllapawanqa payna kidaran. Chaynuqami Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyusqa manana kastigamanallapapaq-nachu. Chaynuqa kwintata qukanchikllapa, Tayta Dyusqa tukuyla uchata mana chaynulaqa dijanchu nir. Chaynu katinmi chay unay runakuna, manaraq Jesucristo shamuyatin uchakurmapis Tayta Dyuspi kriyitinllapalami payqa llakiparan.

²⁶ Chaynullami kanan tyimpukunapis Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa, Wamran wanushanrayku. Chaymi Jesucristupi tukuy kriyiqkunata pirdunatinga, kwintata qukanchikllapa: Tayta Dyusqami maydiyapis kusa allinla kar, rikar yaĉhar manana uchayjunpaq-nachu riqsimanchikllapa nir.

²⁷ Chaynu Tayta Dyus rurasha katinga, ¿imapaqtaq sirbin alabakanallapapaqqa? ¿Alabakaytachu puytinchik Moisés mantakushanta kasushanchikrayku? ¡Manami! Chaqa Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa. Chaynu katinmi mana sirbinnachu imapaqpis alabakanallapapaqqa.

²⁸ Chayraykumi yaĉhanchikllapa Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunamanchikllapa, mana Moisés mantakushankunata kasushanchikraykuchu nir.

²⁹ Chaqa Tayta Dyusqami mana, Israelmanta kaqkunapa Dyusnin-lachu. Ashwanmi Wamran Jesucristupi tukuy kriyiqkunapaqa, Israelmanta kaqkunapa, chaynulla mana Israelmanta kaqkunapamapis Dyusnin.

³⁰ Uk Dyusla kashanraykumi Jesucristupi tukuy kriyiqkunataqa uchanchikmanta pirdunamanchik, chay siĉal kustumrita rurasha kasha, chaynulla mana rurasha kashallapamapis.

³¹ Piru chaynu pirdunamashallapaqa, imanupi yarpuchuwannllapa Dyus nitin Moisés mantakushankunagaqami manana sirbinnachu nir. ¡Manami allin chu chaynu yarpunallapapaqqa! Ashwanmi Jesucristupi kriyirqa, Dyus nitin Moisés tukuy mantakushankunataqa kumplisha yupayna kanchikllapa.

4

Dyusmi Abrahamtaqa pirdunaran kriyishanraykula

¹ Ma yarpushunllapa, nuqakuna Israel runakunapa unay rukuyllapa Abrahamta, Dyus allinpaq riqsisanpaq.

² Tayta Dyusqami Abrahamtaqa kriyishanraykula allinpaqqa riqsiran. Chaqa Abrahamqa trabajaq yupay, Dyuspaq allinlata rurasha karqami paylla alabakayta puytinanta. Piru mana allinlata rurayta puytishan-raykumi mana paylla alabakaytaqa puytiranchu.

³ Chaynu katinmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Abrahamqami Tayta Dyuspi allita kriyishanraykula mana uchayjunpaqnachu riqsikaran”
* nir.

⁴⁻⁵ Ma allita yarpushunllapa: ¿Uk runa mana trabajarqachu pagrakayta puytin? ¡Manami! Chaynullami nuqanchikkunapis Tayta Dyuspi mana kriyirqa, mana niyta puytishunchu “Tayta Dyus washamay” nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa mayqan kusa uchayjun katinmapis washanarqa, llakipar dibaldila washan. Chaymi ashwan, Jesucristo washamaqninchik nir kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa.

6 Chayraykumi runakuna uchakusha kar, kriyishanraykula Dyusqa, dibaldila llakipatin kusata aligriyanqa nir, chay unay gubyirnu Davidpis

7 kaynu niran:

“Kusa shumaqmi kanqa
mayqan uchakusha katinmapis
Tayta Dyus uchankunamanta pirdunatinga.

8 Chaynulla kusa shumaqmi kanqa chay runaqa,
Tayta Dyus uchankunata mana kwintachatinga” * nir.

9 ¿Chaynuqachu kusa shumaqqa kanqa chay siñal kustumrita rurasha kaqkunala? ¡Manami! Ashwan Tayta Dyuspi kriyirmi shumaqqa kanqallapa, mana chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapis. Yaçhashanchikllapanu, Abrahamtami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaq riqsiran, paypi kriyishanraykula.

10 Chaynuqa ¿ima tyimpupitaq Tayta Dyusqa chaynuta riqsiran Abrahamtaqa? ¿Siñal kustumrita rurashana katin, manaqachu manaraq rurayatin? Ashwanmi manaraq chay siñal kustumrita rurayatinraq, allinpaqqa riqsiran.

11 Chaymi chay siñal kustumrita manaraq rurayatinmapis, Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaq riqsir kaynu niran: “Siñal kustumrita ruray” nir. Chaynu nitinraqmi, Abrahamqa chay siñal kustumrita ruraran, ama maydiyapis qunqananpaq, Dyusmi allinpaq riqsimasha paypi kriyishayraykula nir. Chaymi Abrahamqa intrachimanchik, Tayta Dyuspi kriyirlami Dyuspaqqa allin kanchik nir. Chaynu Abrahampaq yarpurqa, allita yaçhanchikllapa Tayta Dyusmi chay siñal kustumrita mana rurasha kaqkunatapis allinpaq riqsin paypi kriyitinga nir.

12 Abrahamqami siñal kustumrita rurasha kaqkunamatapis intrachimanchikllapa, Dyuswanqami allin kanchik paypi kriyirla, mana siñal kustumrita rurarlachu nir. Chaqa imanutaq Abrahamtaqa manaraq siñal kustumrita rurayatinraqchu Tayta Dyuspi kriyishanraykula, allinpaq riqsiran.

Abrahammi allita kriyishanrayku Dyus arnishanta ayparan

13 Abrahamqami kusata kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa ayllluntinta arniran tukuyta kay pachaqa paykunapa makinpina kananpaq nir. * Piru manami, Moisés mantakushankunata kasushanraykuchu chaynuqa arniran. Ashwanmi arniran, allita Dyuspi kriyishanraykula. Chaynu kriyitinmi, Tayta Dyusqa uchankunamanta llakipar kusa allinpaqna riqsiran.

14 Chayraykumi mayqanpis Tayta Dyuspi allita kriyirlami, tukuy arnishankunamatapis aypayta puytinllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata kasur washakananllapapaq katinga, kriyirla washakananllapapaq nir arnishanchikllapaqa yanqalla kayanman.

15 Piru Tayta Dyus, Moíesta mantakuykunata qushanta kasushaq nir yarpurmi mas uchakushana rikarinllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata piñakurna kastiganqa paykunataqa.

16 Chaymi Tayta Dyusqa Abrahamta arnir yanapanan, paypi kriyishanrayku. Chaynullami nuqanchikkunatapis arnir dibaldila yanapamanchikllapa kriyishanchikraykula. Chaynuqami Abrahamqa tukuy kriyiqkunapaqa taytanchikllapa yupayna kar intrachimanchikllapa, imanumi Tayta Dyuspi kriyishala allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa Dyusninchikqa manami yanapanchu Moisés mantakushanta kasuqkunataqa. Ashwanmi yanapan Abraham yupay Dyuspi allita tukuy kriyiqkunata.

* 4:8 Sal 32.1-2 * 4:13 Gn 17.4-6; 22.17-18.

¹⁷ Chaqa Abrahamqami allita kriyiran: Tayta Dyus rimayninlawan mana imapis kayashanmanta tukuy imata rurayta puytin nir. Chaynulla kriyiranpis: Wanushakunamatapis kawsachimun nir. Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa niran: “Qamnantami achka ayllukuna kanqa. Chaymi taytan yupay kanki” nir. Chaynu nitinmi Abrahamqa kriyiran.

¹⁸⁻¹⁹ Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta nisha karan: “Warmiki Sararaykumi uk wamrayjun kanki” nir. Piru Saraqami mana wamrakuq warmichu karan. Chaynu Abraham mana wamrayjun karpismi, Tayta Dyus nishanta kriyiran. Piru manami dasqa wamrayjunchu karan. Ashwanmi kusa achka añuta yararan, Tayta Dyus nishannu kumplikananpaqqa. Chaymi ashwan Abrahamqa warmin Sarawan yaqqana syin añuyjun karanllapa. Chaynu kusa rukuna karllapa wanunanllapapaqna kar, Sara mana wamrakuq katinpismi, Tayta Dyus nishanlapi mana shaykuq kriyiran. Chaymi rukuna katinllapamapis Tayta Dyus nishannu, Saraqa wamrakusturanna. Chaynumi achka pwiblukunapa taytanllapa yupayna karan.

²⁰ Chaqa Abrahamqa kusa allita kriyisha karan: Tayta Dyusmi chay arnimashanta chiqapta qumanqa nir. Chaymi tukuy nishanpi mana shaykuq kriyir, Dyusta kusata alabaran.

²¹ Chaqa kusatami yarpukusha karan: Tayta Dyusmi kusa pudirniyjun kar, tukuy chay arnimashantaqa rurayta puytin nir.

²² Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaqna riqsiran.

²³ Piru Abraham, Tayta Dyuspi kriyishanrayku allinpaq riqsisha nirqami, mana Abrahamlapaqchu chaynuqa niyan.

²⁴ Ashwanmi chaynuqa nin, kanan nuqanchikkuna tukuy paypi kriyiqkunapaqpis. Chaqa nuqanchikkunapismi, Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta kawsachimusha chay paypi kriyinchikllapa.

²⁵ Chaqa Jesucristumi wanuran uchanchikllaparyku. Chaymantaqami chay wanushanmanta kawsachimuran, mana uchayjunpaqna riqsimanal-lapapaq.

5

Jesucristuraykumi mana uchayjunnachu kanchik

¹ Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsi-manchikllapa. Chaqa Amitunchik Jesucristo shumaqchamashanchikrayku, Dyuswanqa kusa shumaqna kanchikllapa.

² Chaynu kriyishallapami, Tayta Dyus kusa allin kar, mana imawan pagrasha imachu dibaldila uchanchikllapamanta llakipar kusa allinpaq riqsi-manchik. Chaymi paylapi kunfyakar kusata aligriyanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqna kashunllapa pay kayashanpi nir.

³ Chaynu karqami, chay qischakaykuna katinpis aligriyashunllapa. Chaqa yaçhashanchikllapanu, chay qischakaykunaqami yaçhachimanichikllapa maydiyapisi chay kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq nir.

⁴ Chaymi chay kriyishanchiknulla waran waran shachinakushaqami, Dyusqa nimashunllapa allinmi kankillapa nir. Chaynu nimashallapami nuqanchikkunaqa chiqapta kunfyakanchikllapa maydiyaqa kusa shumaqna paywan kashunllapa nir.

⁵ Chaymi chay kunfyakayashanchikqa mana yanqallachu kasha nir yaçhanapaqqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumashanchik. Chaqa payqami intrachimanichik tukuyta kusata munamanichikllapa nir.

6 Unaymantami nuqanchikkunaqa mana imanupis washakayta puytiranchikllapachu, chay mana allinta rurashanchikrayku. Chaymi Tayta Dyusqa munashan tyimpupi, Wamran Jesucristuta kaçhamutin nuqanchikkunarayku wanuran, michka payta mana kasur uchakusha kashallapamapis.

7 Yaçhashanchikllapanu manami mayqan runapis, runa masinpaq wanuyta yarpunmanlamapischu. ¿Piru imanupi uk runapa kusa allin, kusa munashan runa masin katinmaqa, nuqa qampaq wanushaq niytachu puytayanman?

8 Piru imanutaq ashwan Amitunchik Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkuna manaraq kriyir uchayjun kashanchikmanta washamanallapapaq. Chaynuqami wanuran, Tayta Dyus allita intrachimanallapapaq kusata munamanchikllapa nir.

9 Chaqa Jesucristo yawarninta içar wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunar mana uchayjunpaqna riqsimashanchik. Chaymi chiqapta yaçhayanchik, jwisyu diyapiqa Tayta Dyusqa manana tukuy tyimpupaq kastigamashunllapanachu nir.

10 Chaqa nuqanchikkunaqami uchanchikllaparayku Tayta Dyuspaqa kuntran kar, mana pullan kayta puytiyashallapamapis, ashwan Wamran Jesucristuta kaçhamuran wanur paywan pullachamanallapapaq. Chaymi chiqapta yaçhanchikllapa, Jesucristo kawsamushanrayku washamashunllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq nir.

11 Chayraykumi ama aligriyashunllapachu tukuy tyimpupaq washamashanchikllapa chaylapaqa. Ashwanmi aligriyashunllapa Amitunchik Jesucristo wanur kananmanta-pacha Tayta Dyuswan kusa shumaqtana pullachamashanchikllapa nir.

Adanraykumi wanunchik Jesucristuraykumi kawsanchik

12 Kusa unay tyimpupimi, Taytanchik Dyus punta runata rurashan Adán shutiqqa, pay willashanta mana kasurchu uchakur, rukuyarna wanuran. Chaymi Adán uchakushanmanta-pacha, tukuy nuqanchikkuna uchayjunllana kar wanunchikllapa.

13-14 Chaqa Adanqami Dyus willashantaqa mana kasuranachu. Chaymi paypa ayllunkunamapis uchakurlla wanuranllapa manaraq Moisés mantakushankuna katinmapis. Chaynumi Adanmanta-pacha Moiseskaman uchakurlla kawsaranllapa. Piru paykunaqa manami Adán yupay, Dyus willashanta mana kasurchu uchakur wanuranllapa. Chaynumi Adán uchakushanraykuqa uk washakuq shamuyanqa nir yaçhanchikllapa. Piru payqami shamuyan washamanallapapaqna mana uchakuqnachu.

Adanqami Jesucristuwanqa mana chayllachu

15 Chaqa Adán uchakushanraykumi, tukuylla mana puytiranchikllapachu chay wanuyanta washakaytaqa. Ashwan Tayta Dyuslami kusata munamarninchikllapa wanunallapamantaqa mana imawan pagrasha imachu dibaldila washamashanchikllapa. Chaqa Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyuslla munar uchanchikkunamanta llakipamanchikllapa tukuylla paywan kusa shumaqtana kawsanallapapaq.

16 Adán uchakushanmanta-pachami tukuy runakuna uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaymi Tayta Dyusqa kastigamanallapapaqa karan. Chaymantami ashwan Jesucristo wanushanrayku, Tayta Dyusqa tukuy mana allinta rurar uchakushanchikmanta llakipar, mana uchayjunpaqna riqsimashanchikllapa.

¹⁷ Adán uchakushanraykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyus uchanchikmanta mana imawan pagrasha imachu, dibaldila pirdunamashanchikrayku tukuy tyimpupaq paywan pullana kawsashunllapa.

¹⁸ Adán uchakushanraykumi, wanur tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo allinta rurar wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, mana uchayjunpaqna riqsimarninchik tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq niran.

¹⁹ Chaynulla Adán, Tayta Dyusta mana kasushanraykumi, tukuyula uchakurlla kawsaranchikllapa. Piru Jesucristo, Tayta Dyusta allita kasur wanushanraykumi, kusa allinpaq riqsimanchikllapa.

²⁰ Tayta Dyus, Moiesta mantakuykunata qushanqami, mana washamanapaqchu karan. Ashwanmi intrachimanalapaq karan tukuyimi uchayjun kanchikllapa nir. Piru chaynu intrakarmapismi, uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaynu kashallapamapismi, Tayta Dyusqa kusa allinla kar uchanchikmanta pirdunar kusa allinpaqna riqsimaranchikllapa.

²¹ Chaynumi tukuyula uchakushanchikrayku wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyusqa kusala llakipakuq kar, tukuy uchanchikkunamanta pirdunamaranchikllapa. Chaymi Amitunchik Jesucristupi allita kriyishaqa tukuy tyimpupaqna paywan kawsanapaq nimaranchikllapa.

6

Jesucristupi kriyirnaqa ama uchakushunllapachu

¹ Ma, ¿allinchu kanqa kaynata yarpunapaq: Tayta Dyusmi kusa allin kar uchanchikmanta llakipamashanchiknulla, uchakurlla kawsashapis qashan masta llakipamayashunllapa nir?

² ¡Manami chaynuchu! ¡Ashwan imanutaq uk runa wanushana karqa manana uchakuyta puytinnachu, chaynumi mana uchakur kawsanapaqnachu kanchikllapa!

³ ¿Manachu gamkunaqa yačhankillapa, Jesucristupi kriyir shutikurqa paywan pulla uchapaqqa wanusha yupayna kanchik nir?

⁴ Chaynullami Jesucristupi kriyir shutikuyarnaqa, paywan pulla pam-pakaq yupayna karanchikllapa. Shutikurna-shuypaqami, mushuqmantata kawsamuq yupayna karanchikllapa. Chaqa imanutaq Jesucristuta, Tayta Dyusqa kusa pudirninwan kawsachimuran, chaynullami nuqanchikkunata-apis uchanchikpaq wanusha yupay kashallapamapis yanapamashanchikllapa, mushuq bidapina kawsanallapapaq.

⁵ Jesucristuwan pulla uchanchikpaq wanusha yupayna karqa, mana uchakur kawsanapaqnachu kanchikllapa. Chaynu paywan pulla wanushanchikmanta kawsamusha karnaqami, pay yupayna kusa allinkunata rurar kawsanapaqna kanchikllapa.

⁶ Chaqa yačhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristo wanuran, uk kruspi klabatinllapa. Chaymi pay wanushannu, nuqanchikkunapis uchanchikpaqqa wanusha yupayna kar, chay unay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa amana rurashunllapanachu. Chaynuqami manana uchapa sirbiqninna kar, allinkunalatana rurayta puytishunllapa.

⁷ Chaqa yačhashanchikllapanu, uk runa wanushana karqami manana imat-apis rurayta puytinnachu.

⁸ Chaymi nuqanchikkuna, uchanchikkunapaq Amitunchik Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karqa, allita yačhar kunfyakanchikllapa, paywan pullanami maydiyapis kawsashunllapa nir.

⁹ Chaqa yaĉhanchikllapapis Jesucristumi wanushanmanta kawsamuran tukuy tyimpupaqna kawsananpaq nir. Chaymi chay wanuyqa manana qashanqa taringanachu.

¹⁰ Chaqa payqami uk kutilana uchanchikkunarayku wanuran. Chaymanta wanushanmantaqa tukuy tyimpupaqna kawsamuran Taytan Dyuswan pullana kawsananllapapaq.

¹¹ Chaynumiri qamkunapis uchapaqqa wanusha yupayna yarpuyllapa. Chaynuqami, ashwan Amitunchik Jesucristuwan pullana kar, Tayta Dyuslapaqna kawsar allinkunalatana rurар payta sirbiyllapa.

¹²⁻¹³ Chayrayku chay mana allin yarpuynikillapakunata dijar, kwirpuykillapata tantyakachir, amana ima mana allintaqa rurayllapanachu. Ashwanari tukuy kwirpuykillapata, yarpuynikillapamatapis Dyuspa makinman ĉhurayllapa, pay munashannula imatapis karanlata rurар kawsanaykillapapaq. Chaqa uchapaqgami wanur kawsamusha yupayna kankillapa.

¹⁴ Chaynu katkillapaqami, chay uchakuchishuqllapaqa, mana imanupis uchakuchishuyllapata puytinganachu. Chaqa Tayta Dyus kusalata llakipashushanllaparaykumi, manana Moisés mantakushanta kasur kawsanaykillapapaqna kankillapa.

Dyuspa sirbiqnin kashunllapa

¹⁵ Yaĉhashanchikllapanu Moisés mantakushankunaqa mana washamayninchikta puytiqchu. Piru kananqami Amitunchikpi kriyisha, payqa uchakushamapis llakipamanchik. ĆChaynu katingachu, uchakurlla kawsashunllapa? ĵManami!

¹⁶ Chaqa allitami yaĉhanchikllapa, uk runa patrunki trabajaqgami chay pay nishannulla imatapis rurар. Chaynu qamkunapis Tayta Dyuslata patrunkillapata yupay kasutkillapaqami, payqa uchaykillapamanta llakipashunqallapa, allinlatana rurар kawsanaykillapapaq. Nataq dyabluta kasur, uchakurlla kawsarqami tukuy tyimpupaq Dyusmanta chiqanchakar wunukillapa.

¹⁷ Piru qamkuna, chay yaĉhachishushanllapamanta tukuy shunquykillapawan allita kriyirqami, manana chay uchakunapa sirbiqninnachu kankillapa. Chayraykumi, qamkunapaq kananqa Tayta Dyusta kusata payji nini.

¹⁸ Chaqa Tayta Dyus yanapar tukuy uchakunamanta chiqanchashushallapa katinmi, manana uchakur imachu pay munashannu allinlatana rurар kawsayankillapa.

¹⁹ Chaymi kaykunata willashunillapa allita intrakar amana uchakurlachu kawsanaykillapapaq. Chaqa mana chaynu yaĉhachishutiylapaqami, mana allita intrakarcho uchakurlla kawsayankimanllapa. Chaqa imanutaq unaymaqa kusa mana allin imakunataqa dasla ruraq kankillapa, chaynulloami ashwan kananqa Tayta Dyuslatana kasur imatapis kusa allinlatana rurар kawsayllapa.

²⁰ Chaqa unay uchakurlla kawsarqami, chay uchakunapaqa sirbiqnin kar, mana shumaq allinta kawsaytaqa puytiraykillapachu.

²¹ Piru chaynu uchakutkillapagaqchu, Ćimallapaqqa sirbishuranllapa? ĵManami! Ashwan tukuy tyimpupaq wanunaykillapapaqna karaykillapa. Chaymi kananqa chay rurashaykillapata yarpur, kusata pinqakunkillapa.

²² Piru kananqa qamkunaqa manana uchapa sirbiqninnachu kar, ashwan kananqa Tayta Dyuspa sirbiqninkunana tikrakashaykillapa. Chaqa chayqami kusala shumaq kar, yanapamanchik kusa allinlana kanallapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumashunllapa.

²³ Piru uchakurlla kawsarllapaqami tukuy tyimpupaq wanushunllapa. Nataq Amitunchik Jesucristupi kriyishallapaqami, Tayta Dyusqa llakipamashunllapa dibaldila, paywan pulla tukuy tyimpupaqna kawsanallapaq.

7

Jesucristupi kriyiqkunaqami manana ministinnachu unay mantakuykunataqa

¹ Ukniykuna, gamkunaqami allita yaçhankillapa Moisés mantakushankunataqa wanunakalaman kasunapaq karan nir. Chaymi mayqanpis wanushana karqa manana kasuyta ministinnachu chaytaqa.

² Chay mantakuykunamanta ukqami kaynu nin: Uk warmi runayjun karqashi, chay runanllawan kawsanqa maydiya wanunankaman nir. Piru maydiya runan wanutingashi, chay warmiqa paylana kashanrayku ukwan kasaraytapis puytinga.

³ Chaqa chay warmipa runan kawsayatinlla, uk runawan karqa Dyusman-taqa uchakuyan. Piru chay warmipa runan wanushana katin, uk runawan kasarqami, Dyusman-taqa manana uchakuyannachu nir.

⁴ Ukniykuna, yarpushunllapa: Uk runa wanushana karqami, manana kasuyta ministinnachu Moisés mantakushantaqa. Chaynullami nuqanchikkunapis, uchanchikpaq Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karmi, washakanapaqqa mana ministinchiknachu Moisés mantakushankunataqa. Ashwanmi Jesucristo wanur kawsamushanrayku paypana kanchikllapa, Tayta Dyus munashanlata rurur kawsanallapaq.

⁵ Piru manaraq Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankunata yaçharmapis, mana kumplyta puytir uchakurlla kawsaq kanchikllapa. Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa.

⁶ Nataq Jesucristupi kanan kriyirqami, Moisés mantakushanpaqqa wanusha yupayna kanchikllapa. Chaymi chay mantakuykuna nishannuqa manana rurarchu, ashwan Jesucristupi kriyishanchikrayku, kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapamanchik, mushuq kawsaypina kawsar Dyuslatana sirbinallapaq.

Moisés mantakushanta yaçharmapismi uchakurlla kawsanchik

⁷ Chaynu katinga, ¿imatataq nishun? ¿Moisés mantakushankunaqami mana allin kar uchakuchimananchik nir? ¡Manami! Ashwanmi chay mantakuykunaq intrachimanapaq karan kusa uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaqa chay mantakuykuna mana katingami, nuqamaqa mana yaçhanaytachu runa masiypa imankunata munapakurqami uchakuyani nirqa.

⁸ Piru Moisés mantakushankunamanta ukmi, kaynu nin: Amami runa masikipa imankunata munapakur uchakunkillapachu nimasha katinmapismi, ashwan chay mantakuyqa, chaykunata munapakuy nimasha kanman yupay, ukpa imankunata munar ima uchakuray. Piru chay mantakuykuna mana katingami, munashaynulla imata rurarmapis mana yaçhanaytachu uchakuyanimi nirqa.

⁹ Chaqa unay manaraq chay mantakuykunata yaçharqami, uchakurmapis yarpuq kani, ¡kusa allinmi kani! nir. Piru chay mantakuykunata yaçharmapismi, mana kwintachar masta uchakuyta munaray. Chaymi yarpuray uchakushayraykumi tukuy tyimpupaqna wanuyashaq nir.

¹⁰ Chaqa Tayta Dyusqami chay mantakuykunataqa qumaranchik allita kashur washakar, paywan tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. Piru nuqaqami mana kasuyta puytiraychu chay mantakuykunataqa. Chaymi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay.

¹¹ Piru nuqaqami puntata yarpuray, tukuy mantakuykunatami kasuyta puytini washakanaypaq nir. Chaynu yarpurqami nuqalla ingañakayaray. Chaqa chay mantakuykunata mana allita kasuyta puytishayraykumi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay.

¹² Chaymi nishaykillapa: Dyus nitin Moisés mantakushanqami kusa allin, kusa shumaq ima, Tayta Dyusmanta kashanrayku. Chaymi mana ima mana allintapis rurachimayninchikta puytinchu.

¹³ ¿Piru chaynu allin kashanraykuchu tukuy tyimpupaq wanunaypaqqa karay? ¡Manami! Ashwanmi nuqa munashaynullata ruray uchakushaypaq tukuy tyimpupaq wanunaypaqqa karay. Piru chay allin mantakuykunatami yaçhachimaran, kusa mana allinta rurarmi uchakuyani nir. Chaqa chaynu yaçhachimatinmi kwintata qukaray, uchaykunaraykumi tukuy tyimpupaq wanuyashaq nir. Chaymi chaynuqa yaçhayanchik, kusala mana allinnachu Tayta Dyuspaqqa kanchikllapa nir.

¹⁴ Allitami yaçhanchikllapa, chay mantakuykunataqami, Tayta Dyus qumashanchikllapa allinlatana rurannallapapaq nir. Piru nuqa, Jesucristupi manaraq kriyiq karmi, mana allintachu ruraq kani. Chaymi chay munashay uchapaqa sirbiqnin yupay karna, munashayllata imatapis ruraq kani.

¹⁵ Piru nuqaqami mana intrakaqchu kani, imaraykumi uchakuni nirmapis. Chaqa allinkunata rurayta munarmapismi, mana puytiraychu. Chaynu mana uchakunarmapismi uchakuqla kani.

¹⁶ Chaymi manana uchakuyta munar kwintata qukaq kani, Tayta Dyuspa mantakuyninkunaqa kusala allin nir. Piru chaynumapis imanupiqqa uchakurlla kawsaq kani.

¹⁷ Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa kwintata qukaq kani, yarpuyniypi mana allin kaq yarpuyniymi chay mana allinkunataqa ruray uchakuchimayan nir.

¹⁸ Chaymi allinlata rurayta munarmapis mana puytiqchu kani. Chayraykumi yaçhaq kani kusala uchayjunmi kani nir.

¹⁹ Chaqa allinta rurayta munayani chaytaqami, mana ruraqchu kani. Ashwanmi chay mana munayashayta ruraq kani.

²⁰ Chaynu mana allinta rurarmapis, manami munashaymantachu ruraq kani. Ashwanmi yarpuyniymanta chay mana allin munayniykuna, chaynu-taqa rurachimaq.

²¹ Chaymi allita kwintata qukaq kani, allinkunata rurayta munarmapismi, ashwan mana allinkunata ruray uchakushana rikariyani nir.

²² Piru tukuy shunquypimi, kusa shumaqta yarpuchimaq Tayta Dyuspa mantakuyninkunaqa.

²³ Chaynu kusa shumaqta yarpuchimatinmapismi, uchayjun kashayrayku, ishkay yarpuyniyun yupay kaq kani. Chaymi chay mantakuykunata mana kasushayrayku, allinkunata rurayta mana puytitiyqa, chay uchaqa uk prisuta yupay purichimaq mana allinkunata rurachimar.

²⁴⁻²⁵ Chaqa uk yarpuyniyqami, Tayta Dyus mantakushankunata kusata kasuyta munaq. Piru uk yarpuyniy-shuyapaqami uchakurlla kawsayta munaq. Chaymi kusata llakir yarpukuq kani: ¿Piraq yanapamañqa, chay mana allinkunata ruray uchakuyashaytaqa dijar, amana tukuy tyimpupaq wanunaypaqnachu? nir. ¡Amituy Jesucristumi yanapamasha! Chaymi

nuqaqa Tayta Dyusta kusata payji niq kani Wamranta kaçhamutin yanapamashanrayku.

8

Dyuspa Santu Ispiritun munashannulla kawsanchikllapa

1 Chaymi kanaanqa mayqanpis, Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaqqa kastiganqanachu. *

2 Chaqa Jesucristo uchanchikllaparayku wanusha nir kriyishallapami, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunga yanapar washamashanchikna, amana uchallapi kawsar tukuy tyimpupaq wanunallapapaq. Ashwanmi chaynuqa yanapamashanchik uk mushuq kawsaypina kawsanallapapaq.

3 Chaqa unayqa kusa uchayjun kashanchikrayku, mana puytiranchikllapachu kumpliya Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranchikllapachu. Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaqqa. Chaymi Jesucristuqa kay pachamanqa shamuran uk runapaq tikrakar. Piru chaynu tukuy uchayjunkunaman shamurmapismi payqa mana imalapimapis uchakurancho. Chaqa chaynu karmapis uchanchikllaparayku uk kruspi wanuran, Tayta Dyus kastigamanallapapaq karan chaymanta washamanallapapaq.

4 Chaynuqami Jesucristuqa wanuran, chay unay mantakuy kaqkunataqa allita kumplisha yupayna kanallapapaq Tayta Dyuspaqqa. Chayna manana nuqanchik munashanchiknullata rurarchu, ashwan Santu Ispiritun yanapamashallapa allinkunalata rurarna kawsanallapapaq.

5 Chaqa uk runa munashanllapi kawsaqqami, pay munashanlapaq yarpur kawsan. Piru mayqanpis Santu Ispiritu munashannulla kawsaqqunaqami, Santu Ispiritu munashannula yarpur kawsan.

6 Chaqa chaynu nuqanchik munashanchiklapaq yarpurqami, tukuy tyimpupaq wanunapaqna kayashunllapa. Piru Santu Ispiritu munashanlapaq yarpurqami, paywan pulla shumaqtana tukuy tyimpupaq kawsashunllapa.

7 Nataq mayqanpis munashanlapaq yarpurqunaqami, Tayta Dyustaqa çhigqinllapa. Chaymi mana mantakushanlamatapis kasuyta munanllapachu. Chaynulla manami kumpliya puytinllapalamapischu.

8 Chaymi mayqanpis pay munashanllata ruraqqa, Tayta Dyuspaq allinta ruraytaqa mana puytinllapachu.

9 Piru qamkunaqami manana munashaykillapata rurarnachu kawsayankillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa Ispiritun qamkunapi katinmi, payta kasur munashanlata rurarna kawsayankillapa. Piru Jesucristupa Ispiritun mana qamkunawan katingami, mana Jesucristuwanchu kankimanllapa.

10 Ashwan Jesucristupa Ispiritun qamkunawan kashanraykumi tukuy tyimpupaq kawsankillapa, kwirpuykillapa uchaykillaparayku michka wanunapaq kasha katinmapis. Chaqa Tayta Dyusmi mana uchayjunpaqna riqshunllapa, Jesucristo qamkunapaq wanur kawsamushanrayku.

11 Chaqa Jesucristutami, Tayta Dyus wanushanmanta kawsachimuran. Chay paypa Ispiritun qamkunapi kawsashanraykumi, chay kwirpuykillapa uchaykillaparayku wanutinmapis, maydiyaqa qashan kawsachimunqa.

* 8:1 Wakin iskribikashakunapimi nin: "Santu Ispiritu munashannulana rurar mana paykuna munashannulla kawsaqqunataqami" Tayta Dyus yanapar manana tukuy tyimpupaq kastiganqanachu nir.

¹² Chayraykumi ukniykuna tukuy chaykunata yaçharqa, Tayta Dyuspa Ispiritun munashanllatana rurar kawsar, amana munashanchikllata rurar uchakurnaqa kawsashunllapachu.

¹³ Chaqa qamkuna munashaykillapanulla kawsarqami, tukuy tyimpupaqna wanunkillapa. Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami, tukuy chay mana allin munayashaykillapakunataqa wanuchiq yupay dijarqa, tukuy tyimpupaqna kawsankillapa.

¹⁴ Chaynulla Dyuspa Ispiritun kaynu rurar kawsayllapa nishanchiknulla ruraqkunaqami, chiqap Tayta Dyuspaqa wamrankunana kanchikllapa.

¹⁵ Chaynu karmi manana, imanutaq uk sirbikuq mantaqnin payta qishashanrayku manchakun chay yupayqa Tayta Dyusmantaqa manchakuyta puytinchiknachu. Ashwanmi Santu Ispiriturayku, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kar payman qimikar “*Abba*, † Taytaymi kanki” niyta puytinchikllapa.

¹⁶ Chaqa Santu Ispiritullami shunqunchikllapapi kar intrachimanchikllapa, Tayta Dyuspaqa wamrankunanami kanchikllapa nir.

¹⁷ Chaynu Tayta Dyuspa wamrankuna karnaqa, imanutaq Jesucristumaqa Tayta Dyuswana, chaynullami maydiyaqa nuqanchikkunapis kashunllapa. Chayraykumi kananqa kriyishanchikrayku michka qishchakar imamapis shachinakushunllapa, maydiyaqa paywan pullana kusalata aligriyashunllapa nir yaçhar.

Dyus arnimashanchiktami yarayanchikllapa

¹⁸ Kanankuna kay pachapi kusata qishchakanchikllapa. Piru chaynu qishchakarmapis ama llakishunllapachu. Chaqa chay qishchakaykunamantaqami, kusala mas shumaqta aypashunllapa Tayta Dyus arnimashanchikllapataqa.

¹⁹⁻²¹ Piru kay tyimpukunapiqami Tayta Dyus kay pachapi, syilupi tukuy imata rurashankunata rikayashanchikkunaqa, nuqanchikkuna uchakushanchikllaparayku, Tayta Dyusqa dijaran kusata qishchakar wanunanllapapaq ima. Chaymi yarakuyanllapa, Tayta Dyus uchanchikllapamanta shumaqchar pullakumanallapakaman. Chaqa chay diyaqami, tukuy imapis shumaqchakashana kanqa. Chaymi nuqanchikkunaqa, Dyus tukuy imata rurashankunawanqa, pullana kar kusa shumaqta kawsashunllapa.

²² Chay nishanchikllapanami, Tayta Dyus rurashankunapis tukuylla kanankaman kusalata qishchakar yarakuyan, imanutaq uk warmisitamaqa itikunanpaq qishchakan chaynu.

²³ Piru chaynuqami mana paykunalachu qishchakayanllapa. Ashwan nuqanchikkunapis Tayta Dyus rurashankunawanqa, pullana qishchakayanichikllapa. Piru Tayta Dyusqami Santu Ispiritunta qumashanchik intrachimanallapapaq, tukuy arnimashanchikkunataqa kumplimayashunllapa nir. Chaymi kusata qishchakarmapis, yarakuyanchikllapa Tayta Dyus arnimashanchikllapakunata aypanallapapaq. Chaqa chay diyapimi wanushanchikmanta kawsachimarninchikllapa, uk mushuq kwirputana qumashunllapa, chiqap wamrankunana kar, paywan pullana tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq.

† **8:15** *Abba* nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papisitu nir.

²⁴ Chaqa Tayta Dyuspi allita kriyishallapalami, payqa washamasha unaq syilupi tukuy tyimpupaqna kawsanapaq kanchikllapa. Piru manaraqmi tukuy chaykunataqa rikayanchikraqchu. Chaqa chay tukuy arnimashanchikkunata aypashana karqami, mana yarpuyachuwanllapanachu Tayta Dyuswan unaq syilupi pullana kashaq nirqa.

²⁵ Chayraykumi kanankaman mana shaykuq yarakuyanchikllapa, unaq syiluman rir chay manaraq rikayashanchikllapa chaykunata rikanallapakaman.

²⁶ Piru nuqanchikkunaqami, chiqaptaqa mana yaçhanchikllapachu, Tayta Dyusman imanu mañakuymatapis. Chaynu katinmapismi, Santu Ispirituqa nuqanchik rimar mañakuyashanchikmantaqa, kusala llakiywan mañakur intrachin Tayta Dyustaqa. Chaynullami Santu Ispirituqa yanapamanchikpis qischakar yarpupakushamapis.

²⁷ Piru Tayta Dyusqami tukuy imata yarpuyashanchikkunamatapis allita yaçhanllana. Chaymi Santu Ispiritu mañakutinga kusa allita intrakan. Chaqa pay munashannullami, Santu Ispirituqa mañakun Dyuspa allin kaqninkunapaqqa.

Manami imapis Jesucristumantaqa chiqanchamashunllapachu

²⁸ Allita yaçhashanchikllapanu, Tayta Dyusmi akramashanchikllapa pay munashannulla, imanu kanallapapaqmapis nir yaçharllana. Chaymi tukuy paypana kar, payta munaqkunataqami imapi rikarishallapamapis allinpaqna tikramanchikllapa.

²⁹ Chaqa unaymanta-pacha manaraq nasiyashallapami, Tayta Dyusqa riqsimarninchik akramaranchikllapa imanutaq Wamran Jesucristo allinlata rurar kawsaran chaynu kanallapapaq. Chaynu kashallapami, Jesucristuqa tukuy nuqanchikkunapa kulaka ukninchikllapanu.

³⁰ Chaynu akramarninchikllapami, Tayta Dyusqa paypa wamrankunana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi uchanchikllapakunamanta llakipar, manana uchayjunpaqnaqchu riqsimashanchikllapa. Chaynu llakipar mana uchayjunpaqna riqsimashanchikllaparaykumi, maydiyaqa Jesucristo mantakuyashanpina, kusa shumaqta kawsanallapapaq nisha.

³¹ Chaynu tukuy chaykunata yaçharnaqa, jamana imapaqpis yarpupakushunllapachu! Chaqa Tayta Dyus kusa pudirninwan kuytamashaqa, manami mayqanpis paymanta chiqanchamayninchiktaqa puytingallapachu.

³² Chaqa Tayta Dyusqami kusata munamarninchikllapa, Wamran Jesucristumatapis mana miçhamarninchikllapachu, paylla kay pachaman kaçhamuran uchanchikllaparayku wanunanpaq. Chaynu Wamran Jesucristuta nuqanchikrayku kaçhamusha karqa, ¿manachu Tayta Dyusqa tukuy chay arnimashanchikkunataqa qumayashun Wamranwan pullatana?

³³ Chaynu Tayta Dyus akrashan wamrankunata mana uchayjunpaqna riqsimashallapaqa, ¿mayqantaq uchachar, qamqa uchayjun kanki nimayninchikta puytianza?

³⁴ Chaqa Jesucristumi wanuran, uchanchikkunamanta washamanallapapaq. Chaymantami chay wanushanmanta kawsamur, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpi tasha nuqanchikkunapaq mañakuyan. Chaymi mana mayqanpis nimayninchikta puytinchu: “Uchayjun kashaykiraykumi qamqa kasti-ganki” nirqa.

³⁵ Chaqa Jesucristo kusata munamashanchikmantaqami, mana mayqanpis paymanta chiqanchamayninchikta puytingallapachu. ¿Kaykunachu

chiqanchamayninchikta puytiyanqa? ¿Chay qischakaykuna, llakiykuna, qischamaqninchikkuna, mallaq tyimpu, mudananchik mana kar, saqra imakuna, chaynulla wanuykuna ima? ¡Manami!

³⁶ Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Tayta Dyus, qamta kasushushayllaparaykumi,

chay çhiqnimaqkunaqa imuraspis wanuchimananllapapaq yarpunllapa.

Chaqa uyshata imanutaq wanuchi qapanllapa,

chaynumi ruramananllapa” nir.

³⁷ Piru tukuy chaykunamapismi, mana binsimashunllapachu. Ashwanmi Jesucristo munar yanapamashanchikwanmi chaykunataqa binsinchikllapa.

³⁸ Chaymi nuqaqa kusata kunfyakar nini: Chay wanuykuna, kawsaykuna, angelkuna, dyablukuna, chaynulla kanan, maydiyapismi mana chiqanchamayninchiktaqa puytingallapachu Tayta Dyus kusata munamashanchikmantaqa. Chaynulla kusa puytiq mantakuqkuna,

³⁹ unaq syilupi, kay pachapi kaqkuna, chaynulla tukuy imakunata Tayta Dyus rurashankunamapismi, pay munamashanchikmantaqa mana chiqanchamayninchiktaqa puytingallapachu. Chaqa pay kusata munamarninchikllapami, Amitunchik Jesucristutaqa kaçhamuran washamanallapapaq.

9

Pablumi llakin Israel runakuna mana kriyishanllaparayku

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyiq kashayraykumi, Tayta Dyuspa Santu Ispirituwan kar, mana llullakur imachu chiqapta nishaykillapa:

² Chay pwibluyllamanta Israel runa masiykuna, Jesucristupi mana kriyishanllaparaykumi shunquypi kusalata llakichiman.

³ Chaymi pwibluyllamanta katinllapa paykunata kusata munashayraykuqa, puytiypaq katinmaqa Amituy Jesucristumanta ashur paykuna washakashana kananllapapaqqa lugarninllapa nuqa tukuy tyimpupaq kastigakayman.

⁴ ¿Piru imapaqtaq mana kriyinyanqallapaqa? Chaqa unaymantapachami Israel ayllulla kanillapa. Tayta Dyusmi akramaranllapa, paypa wamrankuna kanayllapapaqqa. Chaynulla unay rukuyllapakunawanpis tratukunata ruraran. Chaymi rukuyllapakunaqa Tayta Dyus paykunawan kashanrayku chay kusa shumaq llipyayninmatapis rikaranllapa. Chaynullami mantakuykunamatapis Moiestaqa qur, intrachiranpis, imanumi alilita payta aduranqallapa nir. Chaynulla niranpis, paykunallamantashi uk washakuq shamuyanqa nir.

⁵ Chaqa chay unay rukuyllapa Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa ayllunkunallami kanillapa. Chay aylluylapakunamantami Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupis nasiran. Payqami Dyuslla kar, tukuy imatapis rikar mantan. Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq alabakashana kanqa. ¡Chaynumi kanqa!

Manami Israelmanta kaqkunalachu Dyuspa wamrankunaqa

⁶ Chaymi ama yarpushunllapachu, Dyusqa arnikushantaqa mana kumplinchu nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa tukuy arnikushantaqa mana qunqarchu kumpliran. Piru chaynu Israelmanta kaqkunata Tayta Dyus kumplimatinnlamapis, manami tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa wamrankunaqa kanillapa.

⁷ Chaynulla Abrahampa ayllunllamanta karmapismi, mana tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanillapa. Chayraykumi Tayta

Dyusqa Abrahamta nisha kayaq: “Wamrayki Isaacmanta kaq ayllunkunalami, chiqap akrashay wamraykunaqa kanqa” nir.

⁸ Chaynu nirmi, Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, michka Abrahampa ayllunkuna karmapismi, mana tukuychu paypa wamrankunaqa kanillapa nir. Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta arnisha kayaq wamran Isaacraykushi aylluyjun kayanqa nir. Abrahamta ayllunkunapaq arnisha kayaq chaykunalatami Tayta Dyusqa chiqap wamrankunapaqqa riqsisha.

⁹ Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta kaynu nir arnisha kayaq: “Uk añumanta tikrakamutiyqami, wamiki Saraqa uk wamrituyjun kanqa” nir.
*

¹⁰ Manami kaykunawanchu tukukaran. Ashwanmi Tayta Dyusqa qashan ukkunatapis akraranraq. Chay akrashan chaykunaqami unay rukuyllapa Isaacclamanta kaq, Rebecapa milli wamrankuna.

¹¹⁻¹³ Piru kay wamritukuna manaraq nasiyar manaraq uchayjun katinmi Tayta Dyus, Rebecataqa niran:

“Chay puntata nasiq chaymi,
chay ikita nasiq chayta sirbinga” nir.

Chaynulla Tayta Dyus nitin iskribikashankunapipismi kaynu nin:

“Esauta yanapanaymantaqami,

Jacobo kusa shumaqta yarpuchimatin akrar yanaparay” nir.

Chaynu nirqami Tayta Dyusqa intrachimanchik, runakunata paypaq kananpaq akraranqashi, allinta mana allinta rurashanmatapis mana kwintacharchu akrar yanapan, pay munashanlatana rurananllapapaq nir.

¹⁴ Chaynu Tayta Dyus pay munashankunalata akratingami, ama nishunllapachu: “Tayta Dyusqami mana allin kar chaynu rurayan” nirqa.

¹⁵ Chaqa chaypaqmi Tayta Dyusqa, Moiesta kaynu niran:

“Mayqanta llakipar yanapayta munarqami,
llakipar yanapashaq” nir.

¹⁶ Chaynu katinga ¿nuqanchik allinta rurashanchikrayku chaynulla nuqanchiklla llakipakayta munashanchikraykuchu Tayta Dyusqa llakipamanchik? ¡Manami! Ashwanmi Tayta Dyusqa paylla munamarninchik llakipamanchikllapa.

¹⁷ Chaqa Tayta Dyus nitin iskribikashakunapimi, chay Egiptupi Faraonta niran:

“Qamtami kusa puytiq mantakuq kanaykipaq nishuray.

Piru chaynu kusa puytiq katkimapismi binsishuray.

Chaynuqami ruraray kwintata qukanaykipaq,

imanumi kusa pudirniyjun kani nir.

Chaymi chayta tukuy pachapi yaچارقا, riqsimanqallapa

imanumi kusa pudirniyjun Dyus kani” nir.

¹⁸ Chaynumi yačhanchikllapa Tayta Dyuslla munarmi runakunata llakipan, ashwan mana munarqa dijan mana intrakaqkunana tikrakananllapapaq nir.

¹⁹ Piru imanupiqachi uknikillapallaqa nimayankillapa kanqa. “Tayta Dyusmi tukuyta ruramashanchik, paypi kriyiqkunata, chaynulla mana kriyiqkunamatapis. Chaynu katinga mana intrakaqkunapaq tikramashallapa uchakushallapaqa ¿imaraykutaq kastigamayashunllapaqa?” nir.

²⁰ Chaynu nirqa, ¿pitaq qamqa kanki Taytanchik Dyusta chaynu niykipaqqa? Ma kayta yarpuyllapa, ¿uk runa, allpa mankata ruratingachu, chay rurashanqa niyanqa, imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami!

* **9:9** Kaynuqami Abrahamqa yačharan Dyus arnishanqa Isaacmanta karan, mana Ismaelmantachu nir. Rikashun Génesis 18.10-14, 21.8-12.

Chaynulla, Tayta Dyus, allpa mankata yupay rurashusha katingqachu ninkiman, ¿imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami!

²¹ Chaqa Taytanchik Dyus mankata ruraq yupay karmi, dirichuyjun imatapis pay munashanta ruranapaqqa. Chaymi chay napa allpallamanta rurayta puytin, kusa shumaqla purichir fyistakunalapi yanukunanpaq kusa shumaq mankakunata. Chaynulla ruraytapis puytin, waran waran yanukunanpaq ima. Chaynullami Tayta Dyusqa nuqanchikkunawanpis ruran. †

²² Chaymi payqa tukuyqa rikaqnin kashanrayku, pudirninllawan chay uchayjunkunamatapis kastiganapaq karan. Piru payqami intrachimanchik, imanumi kusa allin kar llakipakun nir. Chaynu karmi, tukuy tyimpupaq kastigakananllapapaq karan chaykunataqa llakipar, mana kastigarchu kusalata yararan.

²³ Chaynu unaymanta-pacha llakipakunanpaq nisha karmi, paykunata llakipar nuqanchikkunawanpis chaynullata ruraran kwintata qukanallapapaq Taytanchik Dyusqami kusa llakipakuq, kusa puytiq nir. Chaynuqami Tayta Dyusqa ruraran, maydiyaqa tukuyinichikllapana paywan kusala shumaq luryanpina kawsanallapapaq.

²⁴ Chaqa Tayta Dyusqami akramashanchikllapa wakinta Israelmanta kaqkunata, wakinta-shuypaqa mana Israelmanta kaqkunata, paypa wamrankuna kanallapapaqqa.

²⁵ Chaypaqmi Dyus nitin, Oseasqa kaynu nir iskribiran:

“Mana munashay runakunatami,
kusa munashay wamraykuna kankillapa nishaq.

²⁶ Chay lugarllapimi qamkunata nishurayllapa:

‘Manami nuqapa wamraykunachu kankillapa’ nir.

Piru kanaanqami chay lugarllapi qashan nishaykillapapis:

‘Chiqap kawsaq Dyus kashayrayku nuqapa wamraykunanami kankillapa’ nir”.

²⁷⁻²⁸ Piru Israelpa ayllunkunapaq-shuypaqami, Isaiasqa kaynu niran:

“Tayta Dyusmi nishantaqa kumplir,

tukuy pachapi taqkunata allita rikar yaçharqa dasna kastiganqa.

Chaymi Israelpa ayllunkuna kusala achka mar manyapi aqu yupay karmapis,

Tayta Dyus paykunata rikar yaçhatinqa, wakinkunalami washakanqallapa” nir.

²⁹ Chaynullami Isaiasqa, unayllana Israel runakunapaqqa kaynu nisha karanpis:

“Kusa puytiq Taytanchik Dyus

mana llakipamaqinichikllapa karqami,

mana wakinkunalamatapis washarchu

tukuyinichikllapata tukchimanallapata,

imanutaq chay Sodomata, chaynulla Gomorra pwibluta

limpulla chinqachiran chaynulla” nir.

Israel runakunami wakinqa mana kriyinaranllapachu

³⁰ Chaymi mana Israelmanta runakunaqa Moisés mantakushanta kasur washakaytaqa mana yarpuranlamapischu. Ashwanmi Jesucristupi kriyitinla Dyusqa llakipar mana uchayjunpaqnachu riqsiran.

³¹ Nataq Israel runakuna-shuypaqa, Moisés mantakushanta kumplir washakayta kamarmapis mana puytiranllapachu.

³² Chaqa paykunaqami Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana yarpuranllapachu. Ashwanmi Moisés mantakushanta tukuyta kumplirla washakayta

† 9:21 Masta intrakanarqa rikashun Jeremías 18.4-6.

yarpuranllapa. Chaynu Jesucristupi mana kriyinishanllaparaykumi, paypi trumpisar rataq yupayna karanllapa.

³³ Chaymi Jesucristupaq Dyus nitin iskribikashakunapiqa, kaynu nin:

“Sión pwibluypimi uk rumita çhurashaq.

Chay rumipimi trumpisanqallapa.

Piru paypi kriyiqkunataqami kusata yanapatin, mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nir.

10

Pablumi Israel masinkuna Jesucristupi kriyinanllapata munan

¹ Ukniykuna, nuqaqami tukuy shunquywan kusata munani Israel kaq masiykuna washakananta. Chaymi mañakurmapis, kusata Tayta Dyusta mañani paykunata washananpaq.

² Chaqa allitami yaçhani, paykunaqami kusata Tayta Dyusta sirbiytaqa munanllapa nir. Piru chaynu munarmapismi, mana intrakanllapachu Tayta Dyus munashanta rurananllapapaqqa.

³ Chaynulla manami intrakashallapachu Tayta Dyus imanu uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa nirqa. Ashwanmi paykunaqa yarpushanta karanlata rurar washakayta yarpunllapa. Chaymi Dyus nishannu Wamran Jesucristupi kriyiytaqa mana munanllapachu.

⁴ Piru Jesucristuqami, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumplir wanuran, uchanchikkunapaq pagrakunanpaqqa. Chaymi manana chay mantakuykunataqa ministinchikllapanachu washakanallapapaqqa. Ashwanmi Jesucristupi allita kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsir washamanchikllapa.

Dyusmi tukuyta washayta munan

⁵ Piru Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir iskribiranpis: “Tukuy chay mantakushaykunata kasur kawsaqkunalami kusa allinqa kanqallapa” nir.

⁶ Piru tukuy chay mantakuykunata mana kumplyta puytishanllaparaykumi, Tayta Dyusqa kaynu niran: “Wamray Jesucristupi kriyitinllapalami, mana uchayjunpaqnachu riqsir washashaq” nir. Chaynu Tayta Dyus nishanpaq willashutiylapaqachi niyankillapa kanqa: çMayqantaq syiluman rir Dyuspa Akrashan Cristunta kay pachaman apamuyanqa, payta rikar kriyinallapapaq? nir.

⁷ Chaynulla kaynutaçi yarpuyankillapa kanqa “çMayqantaq chay kusa saqra uçkupi pampakashanman rir, Dyuspa Akrashan Cristunta kawsachimur nuqanchikkunaman apamuyanqa?” nir. ¡Piru manami chaynuchu! Ashwanmi Tayta Dyusqa, Wamran Jesucristutaqa wanushanmanta kawsachimushana.

⁸ Mana chaynu kawsachimusha katinga çima nishaq nirtaq iskribikashakunapiqa nin: “Washakanaykipaq kaq kusa shumaq rimaygami pullayki, shimikipi, chaynulla tukuy shunquykipi” nirqa? çManachu intrakankillapa? Chaynuqami niyan Jesucristupaq yaçhachishuyashayllapakunapi kriyirla washakanaykillapapaq.*

⁹ Chaymi qamkuna, shimikillapawan “Jesucristuqami Amituy” nir, chaynulla tukuy shunquykillapawan “Tayta Dyusmi Jesucristuta wanushanmanta kawsachimushana” nir kriyirllapaqami, washakankillapa.

* 10:8 Rikashun Deuteronomio 30.12-14.

10 Chaqa tukuy shunqunchikwan allita kriyishallapaqami, Tayta Dyusqa manana uchayjunpaqnachu rigsimanchikllapa. Chaynu kriyirmi, shiminchikwanpis “Jesucristumi Amituyqa” nirlami washakanchikllapa.

11 Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Paypi kriyiqkunataqami, kusata yanapatin

mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nirqa.

12 Chaynuqami tukuypaq nin. Chaqa Tayta Dyusqami tukuypa amun kar, tukuyyata chayllata rikamanchik, michka Israelmanta runakuna kashalapa, chaynulla mana Israelmanta kaq runakunamatapis. Chaymi mayqanpis payta mañakushaqa yanapamanchikllapa.

13 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu ninpis:

“Mayqanpis Amitunchikpi † kriyir

shutinpi mañakuqqami, washakanqa” nir.

14-15 Piru Tayta Dyusta manaraq rigsir, mana mañakutinqa, ¿imanunari washanqa? Chaqa manaraq mayqantapis paykunata yaçhachinanllapapaqqa kaçhashachu. Chaynulla chay yaçhachikuqkuna manaraq çhayatinga, ¿imanuna yaçhayta puytingallapa Jesuspaqqa? Chayna Jesuspaq mana yaçharllapaqa, ¿imanunari Jesuspiqa kriyiyta puytingallapa? Chaqa manaraq-ari yaçhayanllapachu mayqanmi Jesusqa nirpis. Chaymi mana imanupis payman mañakuyta puytiyanqallapachu washakananllapapaqqa. Tukuy chaypaqmi Tayta Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Kusa shumaqmi kanqa, Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuq çhamutinllapaqa. Chaqa chaynu yaçhachikutinllapami, achka runakuna kusa aligrila kanqallapa” nir.

16 Piru kusa shumaq washakananllapapaq karan chayta yaçhachikutinllapapismi, Israelmanta kaqkunaqa tukuyqa mana kriyishachu kanillapa. Chaypaqmi Isaias kaynu nir iskribiran: “Tayta Dyus, qampaq yaçhachikutiyqa, manami tukuychu kriyimashallapa” nir.

17 Piru Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikutinllapami uyakunchikllapa. Chaynu uyakurmi Jesucristupiqqa kriyinchikllapa.

18 Mabir tapushaykillapa: ¿Manachu Israelmanta kaqkunaqa tukuy uyakurayllapa chay shumaqta washakanayllapapaq yaçhachikutinllapaqa? Tukuymi uyakurayllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa chaypaq kaynu nin:

“Tayta Dyus unaq syilupi rurashankunami,

maylawpi kaq runakunatapis uk rimaq yupay qampaq intrachin” nir.

19 Ma, qashan tapushaykillapa: ¿Chaynu yaçhachikutinllapamapischu, Israelmanta kaqkuna kwintata qukanayllapapaq karan chaykunaqa, mana kwintata qukarayllapa? ¡Kwintatami qukarayllapa! Chaypaqmi Moisespis Dyus nitin iskribishanpiqa kaynu niran:

“Israel runakunami piñakunqa, mana Israelmanta kaqkunata munar akrrar washashayrayku.

Chaqa chay mana intrakaq runakunata munatiy rikamarllapami, Israelmanta kaqkunaqa piñakunqallapa” nir.

20 Chaynullami Dyus nitin Isaiaspis mana manchakurchu, kaynu nir iskribiran:

“Mana maskamaq runakunami tarimaranllapa.

Nuqapaq mana tapukuq runakunatami dijasha kani rigsimananllapapaq” nir.

21 Piru Israel runakunapaq-shuypaqa, Dyus nitinmi Isaiasqa kaynuta iskribiran:

† 10:13 Amitunchik nirqami, niyanchik Jesucristupaq. Rikashunpis Joel 2.32.

“Chay runakunata mana shaykuq qayatiymapismi, paykunaqa mana intrakaqkuna kar, mana uyamayta munaranllapachu” nir.

11

Wakin Israel runakuna Dyuspi kriyishallapa

¹ Ma tapushaykillapa: ¿Tayta Dyusqachu Israel runakunawan mana imatapis yaçhayta munaninachu nirqa, tukuy tyimpupaqna ashusha kanqa paykunamantaqa? ¡Manami! Chaqa imanutaq nuqamaqa unay rukuy Abrahampa ayllun, Benjaminpa ayllunllamanta kar, Israel runalla katiymapis, Tayta Dyusqa mana nuqamantaqa ashushachu.

² Chaqa Tayta Dyusqami, unaymanta-pacha Israelmanta kaq runakunataqa akrar paypa wamrankunana kananpaq niran. Chaynu kat-inmi, Tayta Dyusqa paykunataqa akrashana kar, mana paykunalataqa dijashachu. Nishaykillapapis: Úk kutimi Eliasqa, Israel kaqkunamanta kriyiqqa paylana kanqa nir yarpur, kaynu niran:

³ “Tayta Dyusniy, kay pwiblu masiykunami rimaqnikikunata wanuchishallapa.

Chaynulla altarnikikunatapismi ratachishallapa ima.

Nuqalatami kawsaqtaqa dijamashallapa.

Piru kusatami wanuchimayta munanllapa” nir.

⁴ Chaynu Elías nitinmi, Tayta Dyusqa dibaldila llakipakuq kashanrayku, kaynu niran:

“Manami qamlachu nuqapi kriyiqqa kanki.

Ashwanmi akrashana kani syiti mil (7,000) Israel runakunata, nuqalata kasumananllapapaq.

Chaynulla chay akrashaykunaqami mana qunqurir adurashallapalamapis-chu,

chay Baal shutiq amituy niyashanllapamatapis” nir.

⁵ Chaynullami Eliaspa tyimpunpi yupay kanapis Israel runa masiykunamanta wakinqa Tayta Dyuspi kriyishanllaparaykumi payqa dibaldila llakipar akrashana paypa wamrankunana kananllapapaq.

⁶ Chaynu dibaldila llakipashanraykumi, kananqa washakashallapana. Piru chaynuqami akrarqa washasha Tayta Dyusqa kusala chiqap llakipakuq kashanrayku, manami paykuna imakunata kusa allinta rurashanllaparaykuchu washakashallapa. Chaqa allinta rurashanllaparayku washakashallapa katingqa, Tayta Dyus dibaldila llakipakushanqa manana imapaqpis sirbiyanmannachu.

⁷ Tukuy chaykunata yaçharqa, ¿imatataq intrakanchikllapa? Chaqa pwibluymanta achka runakunami Jesupis mana kriyirmapis washakayashaqlapa nir yarpuranllapa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranllapachu. Piru wakin Israelmanta kaqkunataqami Taytanchik Dyus akramaranllapa, Jesucristupi kriyir washakanayllapapaq. Piru paykuna munashanta ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa dijaran, kusa mana intrakaqkuna tikrakananllapapaq.

⁸ Chaymi Dyus nitin iskririkashakunapiqa nin:

“Tayta Dyusmi paykunataqa dijaran, pay nishanta ama intrakananllapapaq. Chaynu dijatinmi, nawiyjun karmapis, syigu yupayna kidaranllapa.

Rinriyjun karmapismi, upa yupayna kidaranllapa.

Chaymi chay munashanta ruraqkunaqa kanankaman chaynu kidashallapa” nir.

⁹ Chaymi Davidpis niran:

“Chay munashanta rurar tantanakur mikur kusala allinmi kanchikllapa nir yarpuyashanllapamapismi, imanutaq uk runata pata ñitin chaynu tiktirar kastigay Tayta Dyus.

¹⁰ Chaymi qamta mana kriyishur munashanta ruraqkunapaqa, nawinmapis syigu yupayna kidanqa.

Chaynulla waqtanllapamapis limpu kurpalla tikrakanqa. Chaynumi tukuy tyimpu qischakanqallapa” nir.

Dyusqami mana Israel runakunatapis washanqa

¹¹ Qashan tapushaykillapa: ¿Israel runakunaqachu, Dyuspi mana kriyinarqa tukuy tyimpupaqna ashushallapa? ¡Manami! Chaqa paykuna Jesucristupi mana kriyiyta munatinllapamapis, ashwan Tayta Dyusqa yanapasha mana Israel runakunata, Jesucristupi kriyir washakananllapapaq. Chaymi chay Israel runakunaqa inbidyakar piñakunqallapa mana Israelmanta kaqkuna yanapakashanrayku. Chaynu inbidyakarmi, imanupiqqa qashan animakunmanllapa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa.

¹² Chaymi, Israel runakuna Jesucristupi mana kriyitinllapaqa, Tayta Dyusqa mana Israel kaqkunata kusata yanapar washasha. Piru Israel runakuna Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa tukuyta ashwan masta yanapar washanqa.

¹³ Piru wakinnikikunaqami mana Israelmantachu kankillapa. Chayraykumi nishaykillapa: Tayta Dyusqami kaçhamasha qamkuna mana Israelmanta kaqkunapa yaçhachishuqnikillapa kanaypaq. Chaymi kusata aligriyar, puytishaykaman kusa allita yaçhachishuyllapata munayani.

¹⁴ Chaynu yaçhachishutiyllapa kriyitkillapami, chay pwiblumanta Israel kaq masiykunapis rikashurllapaqa, Jesucristupi kriyir washakanmanllapa.

¹⁵ Chaqa Israelmanta kaq masiykunaqami Jesucristupi mana kriyishanrayku, Tayta Dyuswanqa mana shumaqta kawsaytaqa puytiranllapachu. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Tayta Dyusqa llakipashuranllapa paypa wamrankunapaqna riqsikunanaykillapapaq. Piru kanan pwibluyanta Israel masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapaqami tukuypaq kusala shumaq kanman. Chaynuqami Israelmanta masiykunaqa wanushanmanta kawsamusha yupayna kanmanllapa.

¹⁶ Israelmanta unay rukunchikllapakuna Tayta Dyuspi kriyirqami, Dyuspaqa wamrankuna karanllapa. Chaynulla kananpis Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyirpismi, Tayta Dyuspaqa wamrankunalla. Yarpushunllapa kay ishkaq kumparasyunpaq: Dyuspaq tanta nishankunamanta chay punta kaq kusa shumaq katinga, chay wakin tantakunapis kusa shumaq kanqa. Chaynulla uk qirupa çhupan, Dyuspaq kusa shumaq kasha katingami, chay rikrankunapis shumaq kanqa Dyuspaqqa.

¹⁷ Chay wakin Israelmanta kaq masiykuna tarpuy ulibu qirupa rikran yupay katinmapismi, mana paypi kriyishanrayku Tayta Dyusqa pitir itakuran. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, mana tarpuy ulibumanta kar, munti ulibu qirukunapa rikran yupay katkillapamapismi, Jesucristupi kriyishaykillaparayku, Tayta Dyusqa chay tarpukasha ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chaymi qamkuna mana Israelmanta karmapis, chay tarpuy ulibu qirupa chiqap rikrankunapaqna tikrakashaykillapa.

¹⁸ Piru chaynu chay tarpuy ulibupa rikranpi tullmakashana karqami, ama yarpunkillapachu kusala allinna kani nirqa. Chaqa qamkunaqami yanqa rikranpi tullmakashala kankillapa. Ma yarpushunllapa, uk qiruqami shan çhupanrayku, mana rikranraykuchu. Chaymi qamkuna mana Israelmanta

kaqkunataqa uk qirupa êhupan shachishutinllapa allinqa kankillapa. Manami qamkunaraykuchu paykunaqa shar allinqa.*

¹⁹ Chaynu nitiyqaçhi yarpuyankillapa kanqa: “Chiqaptami chaynu. Piru Tayta Dyusmi, Israel runakunata itakur, nuqakunata washamaranllapa” nir.

²⁰ Piru Israel masiykunataqami mana yanqallachu itakuran. Ashwanmi Tayta Dyusqa itakuran Jesucristupi mana kriyishanrayku. Piru qamkunataqami Tayta Dyusqa washashushallapa, Jesucristupi kriyishaykillaparaykula. Chayraykumi ama yarpuyllapachu Israel runakunamantaqami kusa mas allinna kanchikllapa nirqa. Ashwanmi ama kusa kani nirchu Tayta Dyuslata manchar, allin qaqlata rurar kawsayllapa.

²¹ Chaqa chaynu kusa allinna kani nir alabakatkillapaqami, imanutaq Israel runakuna tarpuy ulibupa rikran katinmapis, Jesucristupi mana kriyishanrayku Tayta Dyusqa mana llakiparchu itakuran, chaynullami qamkunatapis mana llakiparchu itakushunmanllapa.

²² Piru jallita yarpuyllapa! Tayta Dyusqami kusa allinla tukuywan. Piru chay uchakuqkunataqami allita rikar kastigan. Chaymi imanutaq Jesucristupi mana kriyinaqkunataqa itakuran. Chaynu itakurmi, qamkunata chay uchaykillapamanta dibaldila pirdunashurllapa, chay tarpuy ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chayraykumi Tayta Dyus dibaldila washashushanllapapi yarpur pay munashanlata rurar kawsankillapa. Mana chaynu ruratkillapaqami chay tullmashushanllapamanta itakushunqallapa.

²³ Piru Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa qashan paykunataqa tullmanqa chay pifishanllaman. Chaqa Tayta Dyusqami kusala pudirniyjun chaynu qashan tullmar wamrankunapaqna riqsinanpaqqa.

²⁴ Chaynu tarpuy ulibupa rikrankuna kashanllaparayku, mas das tullmar wamrankunapaqna riqsiyanqa. Chaymi qamkuna, Jesucristupi kriyitkillapa, munti ulibupa yupay katkillapamapis, tarpuy ulibupa rikranman tullmashuqllapa yupay washashushallapa. Chaymi ashwan mas das washayta puytin Israelmanta kaq masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapamaqqa. Chaqa paykunaqami chay tarpuy ulibupa chiqap rikrankuna.

Dyusmi Israel runakunata munar washanayan

²⁵ Ukniykuna, Tayta Dyus yarpuyashankunataqami, mana allin chu aykala yaçhananpaqqa. Chaymi kananqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis, tukuy chaykunata yaçhanaykillapata munani. Piru amami ninkillapachu: “Tayta Dyus, Israel runakunata mana intrakaqkuna kananpaq dijarqami, nuqanchikkunatana masta munamanchikllapa” nirqa. Chaqa Israelmanta kaqkunaqami chaynu mana intrakaqkunapaqqa tukrakasha, qamkuna chay mana Israelmanta kaqkuna, Jesuspi kriyinyakillapakalaman.

²⁶ Chayna Jesucristupi kriyinyakillapapaq karan chaykuna kriyitkillapanaqami, Tayta Dyusqa tukuy Israel runakunatapis washanqa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Siôn † pwiblumantami uk washakuq shamunga,
Jacobupa ayllunkunata uchankunamanta llakipananpaq.

²⁷ Chaynumi kumplishaq
chay paykunata uchanllapamanta maydiyaqa washayashaq nir

* **11:18** Ukpa êhupan nishaq nirqami intrachimanchik, imanumi unaymanta-pacha Tayta Dyusqa Abrahamta arniran paymanta kaq ayllunkunatashi, tukuy Israelmanta kaqkunataqa washayanqa nir. † **11:26** Siôn nirqami niyanchik Jerusalén pwibluqaq.

uk tratuta rurashaytaqa”.

²⁸ Piru kananqami Israelmanta kaq masiykunaqa, Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana munanllapachu. Chaymi Tayta Dyuspaqa kuntran tikrakashallapa. Chaynu tukutinllapaqami ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunapaq kusala allin kasha. Chaqa Tayta Dyusqami qamkunatana llakipashurllapa mana uchayjunpaq riqsishushallapa. Piru chaynu katinmapis, Israel runakunataqa Tayta Dyusqa munayanraq, chay unay rukuyllapakunata akrashanrayku.

²⁹ Chaqa chay unay rukuyllapakunata akrarmi, arniran paymanta kaq ayllunkunata yanapananpaq. Chayraykumi Tayta Dyusqa, Israel runakunataqa mana qunqarchu tukuyta kumplinga.

³⁰ Piru Israelmanta kaq masiykuna Tayta Dyusta mana kasutinllapami, payqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunata llakipar yanapashuyanllapa. Piru unay tyimpuqami qamkunapis mana kasuraykillapachu Tayta Dyustaqa.

³¹ Chaynullami kanan, Israelmanta kaq masiykunapis Tayta Dyustaqa mana kasushallapachu. Nataq Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa, qamkunata yanapashuyanllapa chaynulla.

³² Piru tukuykami unayqa Tayta Dyusta mana kasuranchikllapachu. Chaymi uchanchikllaparayku Tayta Dyusqa uchapa makinpi wataq yupay dijamaranchikllapa. Chaynuqami Tayta Dyusqa dijamaranchikllapa, maydiyaqa tukuykata chayllatana llakipar yanapamanallapapaq nir.

¡Dyusninchiktami alabashunllapa!

³³ ¡Tukuy shunqunchikwan Taytanchik Dyusta alabashunllapa!

Payqa kusala allin,
kusala yaçhaynijun,
tukuy imata intrakan nir.

Chaynulla alabashunllapapis

pay yarpushantaqa mana mayqanpis intrakayta puytinchikllapachu nir,

chaynulla imanutaq

imanula kashallapamapis

payqa kusalata llakipar washamanchikllapa nir alabashunllapa.

³⁴ Chaqa manami mayqanpis

pay yarpuyashantaqa yaçhayta puytinchikllapachu.

Chaymi mayqanpis mana

paytaqa imatapis kaynu kaynu ruray nir

yaçhachiyta puytinchikllapachu.

³⁵ Chaynulla manami nuqanchikkunaqa

payta imalatapis qushanchikllapachu,

chay qushushaymanta imallataqa qumay ninallapapaqqa.

³⁶ Chaqa Taytanchik Dyusraykumi imapis kan.

Chaymi tukuy ima kaqpis Dyusninchikllapaq.

¡Chaynu katinmi

tukuyta paylata alabashunllapa tukuy tyimpupaq!

Chaynumi kanqa.

¹ Ukniykuna, chaynu Tayta Dyus munar llakipamashanchikllaparayku, kusata rugashunillapa tukuy shunquykillapawan paypi allita kriyinykillapapaq. Chaynu qarqami, ufrindapaq lugarnin uk kusa allin kawsaq ufrindita yupayna qimikayllapa Tayta Dyusmanqa. Chaynuqami, kusa chiqapta aligriyachir paylata adurayankillapa.

² Chayraykumi kay pachapi runakuna mana allinkunata rurar kawsanllapa chaykunataqa, amana rurarnachu kawsankillapa. Chaynu karnaqami chay unay kaq yarpuykillapamatapis dijarna, mushuq yarpuyniyunna kayllapa. Chaymi chaynu kawsarllapaqa, Tayta Dyus munashanlatami rurayani nir yaçhankillapa. Chaqa payqami munan allinlata rurar payta aligriyachir, kusala shumaq kawsanallapata.

³ Tayta Dyusmi kusa allin kar, nuqata akramar kaçhamasha, paypaq yaçhachishunayllapapaq. Chaymi tukuy qamkunata nishunillapa: Amami yarpuyllapachu ukkunamantaqami kusa allin kani, nirqa. Ashwanmi chaynu yarpunaykillapamantaqa Amituy Jesucristupi kriyishayraykumi imanu kanayllapapaqpis Tayta Dyus yanapamashallapa nir yarpuyllapa.

⁴ Chaqa imanutaq kwirpunchikmaqa ukla karmapis kusala achka partiyun. Piru chaynu achka karmapismi kwirpunchikpiqa mayqanninpis mana chayllata ruraytaqa puytinchu.

⁵ Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyirqa, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynuqami, tukuy imapipis yanapanakur, shumaqta kawsanapaqna kanchikllapa.

⁶ Tayta Dyusqami pay munashannulla pudirninwan yanapamanchikllapa ukta ukmanta, ukta-shuypaqa ukmanta imana ruranallapapaq. Chaymi paypaq rimanapaq nimashallapaqa, kriyishanchiknu karanlata rimashunllapa.

⁷ Mayqanninchikllapata Tayta Dyus wakinkunata sirbinallapapaq nimashallapaqa, aligrila sirbishunllapa. Chaynulla ukkunata yaçhachinapaq nimashallapaqa, yaçhachikushunllapana.

⁸ Ukkunata animachinapaq Tayta Dyus nimashallapaqa, animachishunllapa. Chaynulla ukkunata ima ministishanpi yanapanapaq nimashallapaqa, tukuy imapipis yanapashunllapa. Mayqanninchikllapata wakinkunata rikanapaq nimashallapaqa, chaylapi yarpur rikashunllapa. Ukninchikkunata llakipanaqqa nimashallapaqa, kusa aligrila llakipashunllapa.

Kriyiqkunaqami shumaqtana kawsashunllapa

⁹ Uknikillapa uknikillapa tukuy shunquykillapawan llakinakuyllapa. Chaynulla chay mana allin kaqtapis dijär, chay allin kaqlatana rurar kawsayllapa.

¹⁰ Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uk ayllula yupay uknikillapa uknikillapa kusata llakinakuyllapa. Chaynulla ama kusa kani nirchu, qammanta uknikillapataqa masta rispitar, tukuylla chaynu kayllapa.

¹¹ Amami qillakuna karchu, Amitunchik Jesucristupaq ima ruraykuna katinpis, tukuy shunquykillapawan aligrila rurar sirbiyllapa.

¹² Chaymi, Dyus syiluman rinaykipaq arnishushanpi yarpur, aligrila kawsayllapa. Chaynu qarqami michka qisçakarpis, ama disanimakurchu shachinakunkillapa. Chaynulla amami qunqarchu Tayta Dyusman mañakunkillapa.

¹³ Jesucristupi kriyiq masinchikkunapa iman faltatinpis yanapayllapa. Chaynulla mayqan wasikiman watukushuq çhamutinpis, shumaqta samachiyllapa.

14 Mayqan mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinllapamapis, Tayta Dyusman mañakuyllapa, paykunata bindisir yanapananpaq. Piru amami mañakunkillapachu kastigananpaqqa.

15 Chaynulla ukkuna aligriyatinnlapapaq, pullan aligriyayllapa. Ukkuna llakir waqatinllapapis, paykunawan waqayllapa.

16 Chaymi uknikillapa uknikillapa uk yarpuylla kar, kusa shumaqta kawsayllapa. Amami kusa kani nir imachu, chay mana imayjun, chaynulla mana yaçhaq chaykunawanmapis, chaylla yupayna kawsayllapa.

17 Mayqan ima mana allinta rurashutinllapapis, amami paykunata mana allinta rurayta yarpunkillapachu. Ashwanmi tukuyta naypanpi kusala allin kaqkunalata rurayta kamayllapa.

18 Chaymi imanullapis tukuywan shumaqta kawsayllapa.

19 Ukniykuna, mayqan ima mana allinta rurashutinllapapaq, amami qamkunalla rikar yaçhar imanachiytapis yarpunkillapachu. Ashwanmi dijayllapa Tayta Dyus paykunata rikar yaçhanqa. Chaqa Dyus nitin iskríbikashakunapimi kaynu nin:

“Nuqami chay mana allinta rurar uchakuqkunataqa

allita rikar yaçhar kastigashaq”.

Chaynumi nin Amitunchikqa.

20 Chaynullami ninpis:

“Chay mana allinta rurashunaqkuna mallaqnatinpis, qaray.

Chaynulla yakunatinllapapis, upyachiylapa.

Chaynu chay mana allinkunata rurashuqkunawan ruratkillapaqami, paykunaqa pingakutin qaqlanllapamapis kusa chupika intirupaq tikrakanqa” nir.

21 Piru amami dijankichu, chay mana allin kaqkuna binsishunanpaqqa. Ashwanmi allinkunalata rurar, mana allin kaqtaqa binsinkillapa.

13

Mantakuqninchikkunatami allita kasushunllapa

1 Kay pachapi kaq tukuy mantakuqninchikkunata allita kasushunllapa. Chaqa Tayta Dyusmi tukuy paykunataqa çhurasha kay pachapi mantakunanllapapaqqa. Manami uk mantakuqqa payllamantachu mantakuyan. Ashwanmi Taytanchik Dyus chaynu nisha katin mantakuyan.

2 Chaymi mayqanpis chay mantakuqkunata mana kasur, kuntran tikrakarllapapaq Tayta Dyusta mana kasuyanllapachu. Chaymi chaynu tukuyqa saqrata kastigakanqa.

3 Chaqa chay mantakuqkunataqami Tayta Dyusqa çhurasha, mana allin ruraqkunata kastigatin, manchakur ama mana allinkunata rurananllapapaq. Chayrayku qamkuna allinlatana ruraqkunaqa, amana manchakuyllapachu chay mantakuqkunaqa nuqakunatapis kastigamanqallapa nirqa. Chaymi mantakuqkuna kastigashunanllapata mana munarqa allinlata rurar kawsayllapa. Chaynuqami kusala allin runa nir alabashunqallapa.

4 Chaqa chay mantakuqkunaqami chaynu tukuyta allita rikarqa gamkunapaq byinnikillapapaq rurayan, Tayta Dyus munashannulla. Chay-ari qamkuna ima mana allinta rurasha karqa, chay mantakuqkunataqa manchayllapa. Chaqa manami yanqallachu paykunaqa Tayta Dyusta sirbiq yupay mantakuyanllapa. Chayraykumi mana allinta ruraqkunataqa, dirichuyjun kastigananpaqqa.

5 Piru chay mantakuqkunataqami, ama kastigakayta mancharlachu kasushunllapa. Ashwanmi chaynu kasunapaq allin nir yarpur kasushunllapa.

⁶ Chaymi chaynu allita rikamashanchikllaparayku, chay impwistuta pagrakunapaq kaqmatapis pagrakushunllapa. Chaqa paykunaqami pwiblunchikkunata allita rikar, Tayta Dyus munashanta rurayanllapa.

⁷ Chayraykumi imata paykunata pagranapaq kaqtaqa pagrashunllapa. Chaymi impwistukunata pagrakunapaq kaqtapis pagrakushunllapa. Chaynulla tukuy rispitanapaq kaqmatapis rispitar kasushunllapa.

Tukuywan shumaqta kawsashunllapa

⁸ Amami mayqanta pitilamatapis dibinkillapachu. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa dibinakuq yupay imuraspis kusalata llakinakunkillapa. Chaynu ruraraqami, Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumpliyankillapana.

⁹ Chaqa chaypiqami nin: “Warmiyjun manaqa runayjun kaqkunaqa, ukkunawanqa ama punuyllapachu. Ama wanuchikuuyllapachu; ama suwakuyllapachu; ama uknikipaq llullakur rimayllapachu. Chaynulla ama ukkunapa imanta munapakuuyllapachu” nir. Piru “Llakiy runa masakikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nishanlata rurarnaqami Dyus tukuy chay mantakushankunataqa kumpliyankillapana.

¹⁰ Chaqa uk runa ukniapaq chiqapta llakirqami, mana ima mana allintapis ruranchu. Chaymi uknikunata llakipar allinta rurar imanaqa Dyus tukuy mantakushankunataqa allitana kumplinllapa.

¹¹ Chaynu uknikillapakunapaq llakir imaqa, allita kwintata qukankillapa: Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna nir. Chaqa paypi chayraq kriyishaqami, kusa mas achka tyimpuraq karan shamunanpaqqa. Piru kananqami mana achka tyimpunachu kidan. Chayraykumi ama qillakurnachu Tayta Dyustaqa sirbiyillapa. Chaqa qillakur Dyusta mana sirbirqami, punuq yupay kayankillapa. Chaynu kashaykillapamanta kananqa rikchakuq yupay kwintata qukayllapa: Imanumi kawsayani nir.

¹² Chaqa chay uchayjunkuna kawsayashan tyimpuqami tutaparaqlla yupay karmapis, achkillapaqna tikrakayan. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna. Chayraykumi, tutaparaqpi yupay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa dijarna, ashwan achkila yupayna Tayta Dyus munashanlata rurar kawsashunllapa. Chaynuqami, chay tutaparaqpi mana allin ruraykunataqa binsishunllapa.

¹³ Chaynu achkiraqlapina kawsarqami, amana chay fyistakunapi sunsunulla tukunllapa chaykunaman rishunllapachu. Amami machashunllapachu. Tantyakar ama munashanchiklata rurashunllapachu. Amami runa kar, manaqa warmi karmapis ukwan ukwan punushunllapachu. Amami anyanakushunllapachu. Chaynulla amami inbidyanakushunllapachu.

¹⁴ Chaymi manana kwirpunchik munashannullata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristo imanu kanataq munayan, chaynulami kawsashunllapa.

14

Amami kriyiqpuraqa ukmanta rikanakushunllapachu

¹ Wakin kriyiq masinchikkunaqami Amitunchik Jesucristupaq yaçhachishanllapataqa manaraq allita intrakanllapachu. Piru chaynu katinllapamapismi ama kaynu ninkillapachu: “Qamqa manaraqmi allitaga intrakankichu” nirqa. Ashwanmi shumaqta samachir pulla paykunawan kayllapa.

² Chaqa wakin kriyiqkunaqami ninllapa: Tukuy mikuykunatashi mikuyta puytinllapa nir. Piru chay manaraq allita intrakaqkunaqami ninllapa: Chay

tarpukushankunalatashi mikur, mana aychakunamataqa mikuyta puytinlapachu nir.*

³ Chayraykumi qamkuna tukuy mikuykunata mikuqkunaga, ama ukmanta rikankillapachu aychata mana mikuqkunataqa. Chaynulla qamkuna aychata mana mikuqkunapis, amami ukmantaga rikankillapachu chay tukuy mikuyta mikuqkunataqa. Chaqa Tayta Dyusqami chayllata rikan wamrankuna nir.

⁴ Chaynu Taytanchik Dyus tukuyta shumaqta rikatinga, zipitaq kanki Dyuspa sirbiqninta mana allinta rikanaykipaqqa? Chaqa Tayta Dyuslami rikar yaçhayta puytin, sirbiqninkunataqa, allinta rurasha katin, chaynulla mana allinta rurasha katinmapis. Piru, chay tukuy mikuyta mikuqkunata, chaynulla chay aychata mana mikuqkunamatapismi, Tayta Dyusqa pudirninwan allinpaq tikrar, wamranpaqna riqsinqa.

⁵ Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunapis ninllapa: Tukuy diyakunamantami uk diyala kusa mas shumaq, Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Piru ukkunaqami kriyinllapa, tukuy diyakunashi chaylla Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Chaymi ima diyapipis Dyusninchikta aduranarqa, adurashunllapa. Chayqami nuqanchikkunapina kanqa.

⁶ Chaqa tukuy diyamanta uk diyalapi, Tayta Dyusta adurananpaq nirmapismi ruranga. Chaynulla tukuy diyami Tayta Dyusta adurananllapapaq nirmapis rurayta puytinga. Chay tukuy mikuyta mikuqkunapismi mikunqa. Chaynulla aychata mana mikuqkunapis ama mikunqachu. Chaqa, mayqanninllapapismi Tayta Dyusta payji ninanllapapaq tukuy chaykunataqa rurayanllapa.

⁷ Yaçhashanchikllapanu kawsarmapis manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurpis, manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu wanuyanchikllapa.

⁸ Chaymi kawsayarqa Amitunchikta sirbinapaq kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurmapis, payllapaq wanuyanchikllapa. Chayraykumi kawsayar, manaqa wanurmapis, Amitunchikllapaq kanchikllapa.

⁹ Chayraykumi wanushakuna, kawsaqkunamapis paypalla kanallapapaqqa, Amitunchik Jesucristuqa wanur kawsamuran. Chaymi tukuyta payllapaq kanchikllapa.

¹⁰ Chaynu katinga, zipimaqtaq kriyiq masikikunataqa mana allinta rikankillapa? Chaynulla zipimaraykutaq kriyiq masikikunataqa ukmanta rikankillapa? ¿Manaqachu qamkunalla rikar yaçhanakunaykillapapaq kankillapa? ¡Manami! Ashwanmi uk diya kayanqa tukuy nuqanchikkuna Tayta Dyuspa naypanman qimikashallapa rikar yaçhamanallapapaqqa.

¹¹ Chaypaqmi Dyus nitinga iskrilikashakunapiqa kaynu nir: "Nuqallapaq jurarmi nishunillapa:

"Tukuy riqsimarllapami, naypaypi qunqurir chiqap Dyus kanki nir alabamanqallapa' ninmi Amitunchikqa".

¹² Chaynu Dyus nishannumi allita yaçhanchikllapa, uk diyami Tayta Dyuspa naypanman qimikar imata rurashanchikllapatapis willashallapa, rikar yaçhamanallapapaq kanqa nir.

Kriyiq masinchikkunata ama disanimachishunllapachu

* **14:2** Chay tyimpukunapimi animalta wanuchir chay dyusnin nishanllapakunaman çhuraqllapa. Piru aychataqami wakinta chay fyistapi mikuqllapa, wakinta-shuyapaq rantikuyllapa. Chaymi Israelmanta wakin kriyiqkunaqa mana mikunaqchu. Chaqa niqllapami, chay aychata mikurqashi uchakuyanllapa nir. Piru wakin mana Israelmanta kaq kriyiqkunaqami, mikuranllapa. Chaqa paykunaqami kwintata qukaran, chay aychata mikurqami, mana uchakuyanllapachu nir.

¹³ Tukuy chaykunata yaĉharnaqa, amana ukninchikllapa ukninchikllapaqa ukmanta rikanakurnachu kawsashunllapa. Ashwanmi allita yarpushunllapa: Chaynu ukniykunawan ukmanta ukmanta rikanakutiyllapaqa, imanupiqā chay kriyishanmanta disanimakur uchakunman nir.

¹⁴ Nuqa Pablumi, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq kar, yaĉhani tukuy mikuykunata mikurqami mana uchakuyanchikchu nir. Piru wakin kriyiq masinchikkunaqa mana chaynutachu yarpunllapa. Ashwanmi chaynu mikurqashi, uchakuyanchik ninllapa. Chaynuta yarpuchitingami, paykunalapaq mana allinchi kanqa.

¹⁵ Chaymi nuqanchikkuna tukuy mikuykunata mikurq karmapis, chay wakin mikuylata mikuqkunapa naypanpiqa, ama mikushunllapachu. Chaqa imanupi chaynu mikushallapa, munar mikurqami, uchakur Jesucristupi kriyishanmanta chiqanchakanmanllapa. Allita yarpuyllapa Jesucristuqami, paykunatapis washananpaq wanuran. Chaymi chaynu uchakuchir imaqa, manana chiqapta munanakur kawsaq yupaynachu kachuwannllapa.

¹⁶ Kuytawkish qamkunapaq allin nir yaĉhayar, mikushaykillaparaykula ukkunata uchakuchitkillapa, wakin rikashuqkunaqa, “Imanutaq waknuqa kawsan” nitinllapa.

¹⁷ Chaqa manami mikushanchikrayku, upyashanchikrayku imachu Tayta Dyuspa mantakuyinpiqa kawsayanchikllapa. Ashwanmi Santu Ispiritu yanapamashallapa kusa aligrila, imatapis allinlata rurur tukuywan shumaqta kawsanallapapaqna kanchikllapa.

¹⁸ Chaynu kawsarmi, Jesucristuta allita sirbir, Tayta Dyus munashanlata rurayanchik. Chaynuqami, wakin rikamaqinichikkunaqa ninqallapa: “Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa” nir.

¹⁹ Chayraykumi imanupis kusa shumaqta ukninchikllapa ukninchikllapa kawsashunllapa. Chaynuqami animachinakushunllapa allitana Jesucristupi kriyinallapapaq.

²⁰ Yaĉhashanchikllapanu, tukuy mikuykunami allin. Nataq chay mana allin kaqqami, chay ukninchikkuna tukuy mikuyta mana mikuqkunapa naypanpi mikur uchakuchiyanchik chay. Chayraykumi mikuyraykulaqa ama ukninchikkuna kriyishanmanta chiqanchashunllapachu.

²¹ Chaymi ukniypa naypanpi tukuy mikuyta mikur, imata upyar, chaynulla imata rurarpis, chay kriyiq masinchikkunata uchakuchiyanchik nir yaĉharqa, tukuy chay rurayashanchikkunataqa ama rurashunllapachu.

²² Chayraykumi tukuy mikuykuna allin mikunapaq nir kriyirqa, qamla allita yarpunkiman Tayta Dyuspa naypanpiqa. Chaymi mayqanpis allin kaqlata rurayani nir kriyirqa, payllapaq kusa shumaq kanqa.

²³ Piru uk kriyiq masinchik manaraq allita yaĉhayar, kay mikuytami mana mikuyta puytinichu nir chaymanta mikurqa, uchakuyan. Chaqa kriyishanta mana rurur, chaynulla ima mana allinta rurarpis uchakuyan.

15

Amami munashaykilata rurarchu ukkunata yanapay

¹ Jesucristupi allita kriyiq kaqkunaqami, ama nuqanchikkuna munashanchiklata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi chay manaraq allita kriyiqkunata shumaqta yanapashunllapa, mas allita Jesucristupi kriyinallapapaq.

² Chaynu ukninchikkunata yanapar animachishallapami waran waranqa mas allitana kriyinqallapa.

³ Chaqa Jesucristumaqami, mana pay munashanllatachu ruraran. Ashwanmi runakunapaq llakir qischakarmapis, Taytan Dyus munashanlata ruraran. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Taytay, qamta musyashuqkunaqami nuqatapis musyamanllapa” nir.

⁴ Chaynuqami Tayta Dyus nitin unay iskribishanqa iskribikaran Dyus munashanta intrakanallapapaq. Chaymi chaynu intrakarnaqa, mana shaykuq paylapina yarpukur, aligriyashunllapa maydiyapis paywan kanchikllapa nir yaçharna.

⁵ Chaynu animachimaqininchik Taytanchik Dyus kusata yanapamanchikllapa, mana shaykuq paypi yarpukur kawsanallapapaq. Chaymi nuqaqa mañakuni Tayta Dyus yanapashutinllapa, Jesucristo yupay uk yarpuyla kar, qamkunapis uknikillapa uknikillapa yanapanakur shumaqta kawsanaykillapapaq.

⁶ Chaynuqami, tukuy uk yarpuywana kar, tantalana alabankillapa Amintunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyustaqa.

Kriyiqkunaqa shumaqta rikanakushunllapa

⁷ Imanutaq Jesucristo kusa shumaqta rikamashanchikllapa Dyuswana kanallapapaq, chaynullami tukuy kriyiqkunaqa, maylawmanta karmapis ukninchikllapa ukninchikllapa kusa shumaqta rikanakushunllapa. Chaymi chayta rikarqa Taytanchik Dyusta alabanqallapa.

⁸ Chaqa allitami nishaykillapa: Jesucristuqami, shamuran Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunatapis washananpaq. Piru nuqakuna Israelmanta kaqkunataqami, washamananllapapaqqa unayllana rukuyllapakunata arniran, uktashi kaçhamuyanqa washamananllapapaq nir. Chayraykumi allita yaçhanchikllapa Tayta Dyusqami mana imalapipis llullakurchu, tukuy arnikushantaqa kumplin nir.

⁹ Jesucristuqami shamuranpis, mana Israelmanta kaq runakunata yanapar washatin, paykunapis Dyusta alabar ninanllapapaq: “Tayta Dyusmi kusata llakipamashanchikllapa” nir. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Nuqami mana Israel runa kaqkunawan adurashayki.

Chaynulla takir ima alabashaq kusala shumaq shutikitaqa” nir.

¹⁰ Chaynullami ninpis:

“Qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, Dyus akrashan tukuy Israel runakunawan aligriyayllapa” nir.

¹¹ Qashanmi ninpis:

“Qamkuna mana Israel kaqkunapis tukuynikillapa Tayta Dyuslata alabayllapa” nir.

¹² Dyuspa rimaqin Isaiaspismi kaynu iskribiran:

“Imanutaq uk qiruta kuchusha qawamun,

chaynumi Isaipa * aylunmanta uk mantakuq rikaringa.

Paymi tukuy mana Israel runakunataqa shumaqta rikar mantanqa.

Chaymi paylapi kusata yarpunqallapa” nir.

¹³ Tayta Dyus animachimaqininchiktami kusata mañakuni, qamkunata yanapashutinllapa maydiyaqa paywan kawsashaq nir yaçhar kusalata aligriyanaykillapapaq. Chaynullami mañakunipis tukuy kriyiqkunataqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa, paypi yarpuyashaykillapata ama maydiyapis qunqarchu, kusa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Dyusmi Pabluta akraran mana Israel runakunata yaçhachinanpaq

* 15:12 Isaiqami unay gubyrnu Davidpa taytan karan.

14 Ukniykuna, allitami yaĉhani qamkunaqa Dyus nishantaqa allita intrakashaykillaparayku, kusa llakipakuq kar, qamkunapura kusa shumaqtana kunsijanakuuya puytinkillapa nir.

15 Piru kay kartatami kaĉhamuni, chay yaĉhakushaykillapata ama qunqanaykillapapaq. Chaymi mana imatapis pakarchu, tukuy yarpushaykunata nishunillapa. Chaqa Tayta Dyusqami kusala allin kar akramasha,

16 mana Israel runakunata Jesucristupaq yaĉhachinaypaq. Chaymi nuqaqa paypa shumaq rimashanta yaĉhachishuyanillapa imanuwashakanaykillapapaqpis. Chaynu paypi kriyitkillapagaqami Santu Ispirituqa qamkunata shumaqchashunqallapa. Chaymi imanutaq kuramaqa ufrindapaq nir imalatapis qimin Dyusman, chay yupaymi nuqapis qamkunata qimishunillapa, uk kusala allin ufrinditata yupayna Tayta Dyusqa rikashunanllapapaq.

17 Nuqa, Jesucristupi kriyiq katiymi, Tayta Dyus yanapamatin qamkuna mana Israel runakunata yaĉhachishushayllaparayku, Dyuspa naypanpi kusala aligri kani.

18 Chaqa manami nuqa rurashayrayku alabakar imachu parlashuyanillapa. Ashwanmi willashaykillapa, Jesucristo yanapamatinmi, allita rimar, rurar ima chay mana Israel runakunataqa allita yaĉhachisha kani, Dyusta imanuwashakanayllapapaq nir.

19 Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun pudirninwan yanapamatinmi, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratiy, chay rikamaqkunaqa kwintata qukaranllapa Tayta Dyusmi kaĉhamasha nir. Chaymi Jerusalén pwiblumanta-pacha wak Ilirico lugarkaman allita yaĉhachikusha kani, Jesucristupa shumaq rimaynintaqa.

20 Chaqa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa imanupis yaĉhachikusha kani, tukuy may lugarkunapi manaraq uyapashanllapakunapi. Chaynu puntata chay lugarkunapi yaĉhachikurqami, mana ukkuna yaĉhachikushanpa ananpichu yaĉhachikusha kani.

21 Ashwanmi yaĉhachikusha kani, imanutaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin chaynulla:

“Chay mayqanpis mana uk kutilamapis paypaq uyakusha kaqkunami uyaqanqallapa.

Chaynulla manaraq uyaqkunaqami allita intrakanqallapa paypaqqa” nishannulla.

Plabumi Roma pwibluman riyta yarpuran

22 Kusatami qamkunaman shamur watukushuyllapata munasha kani. Piru kanankamanmi manaraq shamuyta puytishachu kani, kaypi achka pwiblukunaman rir yaĉhachikunaypaq kashanrayku.

23 Piru kananqami kay pwiblukunapiqa tukchishana kani yaĉhachikunaypaq karan chaytaqa. Chaymi kananqa kusata rikashuyllapata munar,

24 chay España pwibluman pasaqnula, watukushuqllapaqa shamuyta munani. Chaynu chaypi qamkunawan aligriyashallapa imanaqa, yarpunipis qamkuna yanapamatkillapa Españaman rinaypaq nir.

25 Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, Jerusalén pwiblumanraq rishaq, chaypi kaq kriyiq masinchikkuna ima ministiyashankunata apar.

26 Chaqa kay Macedoniamanta, chaynulla kay Acaya pwiblumanta kriyiq masinchikkunami, chay Jerusalén pwiblumanta Israel kriyiq masinchikkuna mana imayjun kaqkunata yanapanpaq imalataqa tantashallapana.

²⁷ Chaynu paykunalla ukninkunata yanapayta yarpurqami, kusa allinta rurashallapa. Chaqa imanutaq Israelmanta kriyiq masinchikkunamaqa paykuna mana Israel runakunata yanaparan Jesucristupi kriyinanllapapaq. Chaynulla kanan chay mana Israelmanta kaqkuna, Israelmanta kriyiq masinkunata ima ministishanpi yanapashanqami, kusala allin.

²⁸ Chaymi chay tantashanllapataqa nuqalla apashaq chay mana imayjun Israel runakunamaqa. Chaymantaraqmi España pwibluman riqnu watukushurllapa pasashaq.

²⁹ Chaymi allita yarpukuni, qamkunaman shamur yaçhachikutiyipismi, chaypispis Jesucristuqa kusata yanapamanqa nir.

³⁰ Ukniykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi, chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munamaqninchikpimi mañashunillapa, nuqawan pulla mañakutkillapa Tayta Dyus nuqata yanapamananpaq.

³¹ Tayta Dyustami mañayllapa washamananpaq chay Judea pwiblupi kaq mana kriyiq runakunamanta. Mañakuyllapapis chay tantashanllapata apatiy, Jerusalenpi kriyiq masinchikkunaqa kusa aligrila aypananllapapaq.

³² Chaynulla mañakuyllapapis, Dyus munatin aligrila qamkunaman çhamur chaypi samatiy, kusata animachinakunallapapaq.

³³ Nuqapismi mañakuni, Taytanchik Dyusqa kusa shumaqtana qamkunata kawsachishunanllapapaq. ¡Chaynumi kanqa!

16

Tukukanantami Pablo saludakun

¹ Ukniykuna, kaytami nishaykillapa: Qamkunamanmi kriyiq masinchik mama Febe shamuyan watukushuqllapa. Payqami, Cencrea pwiblupi kriyiq masinchikkunata allita rikar yanapan.

² Chaymi Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishunillapa: Pay qamkunaman çhamutinga imanutaq Dyuspa allin kaqninkunamaqa samachinakun, chaynu samachinkillapa. Chaynulla tukuy ima ministishanpipismi yanapankillapa. Chaqa payqami kusa achka kriyiqkunata, chaynulla nuqatapis yanapamasha.

³ Imaraq saludapamankillapa kriyiq masinchik Priscilata, * chaynulla runan Aquilatapis. Chaqa paykunaqami nuqawan pulla kar, tukuy imapi yanapamashallapa, Jesucristupaq allita yaçhachikunayllapapaq.

⁴ Paykunaqami, chay tukuy saqra imakunamanta washamananrayku mana imatapis mancharchu, listu karanllapa wanunanllapapaqmapis. Chaymi paykunataqa kusata payji nini. Piru manami nuqalachu payji nini. Ashwanmi tukuy chay mana Israel kaq kriyiq masinchikkunapis, paykunataqa kusata payji ninllapa.

⁵ Saludapamankillapapis Priscilapa, Aquilapa wasinpi kriyiq masinchikkuna tantanakuqtapis. Chaynulla munashay masiy Epenetutapismi imaraq saludayllapa. Chaqa Asia pwiblukunapiqami Jesucristupi kriyiqqa, pay puntataqa karan.

⁶ Saludapamankillapa ukniy Mariatapis. Chaqa payqami kusata yanapashushallapa.

⁷ Saludapamankillapapis Israelmanta kaq masiy Andronicuta, Junastapis. Chaqa paykunaqami nuqamantaqa mas puntata Jesucristupi kriyiq karan. Chaynullami, nuqawan pulla karsilpipis karanllapa. Chaynu kusa allita kriyishanllaparaykumi, wakin kriyiqkunata rikar yaçhachikunamantaqa, paykunaqa kusa mas allita riqsikasha kaq apustulkunapaqqa.

* **16:3** Wakin iskribikashakunapimi "Prisca" nin.

⁸ Saludapamankillapapis munashay ukniy Ampliastapis.

⁹ Saludapamankillapapis yaĉhachikuq masiy Urbanuta, chaynulla munashay masiy Estaquista,

¹⁰ chaynulla Apelestapis. Chaqa payqami qischakarmapis, Jesucristupi allita kriyishanmantaqa mana ashunchu. Saludapamayllapapismi Aristobuluta tukuy aylluntinta.

¹¹ Chaynulla saludapamayllapapismi Israelmanta kaq masiy Herodionta, chaynulla Narcisupa tukuy ayllunkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunatapis,

¹² chaynulla ukninchik Trifenata, Trifosatapis ima. Chaqa kay warmisitakunaqami Amitunchik Jesucristo munashannulla ukninkunata kusata yanapanllapa. Saludapamayllapapismi munashay ukniy Persidatapis. Chaqa paypismi Amitunchik Jesucristo munashannullata rurar kusata yanapakusha.

¹³ Saludapamankillapapis kusa allita kriyiq masinchik Rufutapis, mamantinta. Chaqa mamitanqami mamay yupay munamar, kusata yanapamasha.

¹⁴ Saludapamankillapapis Asincrituta, Flegontita, Hermasta, Patrobasta, Hermesta. Chaynulla saludayllapapis tukuy kriyiq masinchik paykunawan tantakaqkunatapis.

¹⁵ Saludapamankillapapis Filologuta, Juliata, Nereuta irmanantinta, chay Olimpasta, paykunawan tantakaq kriyiq masinchikkunatapis.

¹⁶ Chaynumi uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa. † Chaynullami tukuy iglisyamanta kriyiq masinchikkunapis saluduta kaĉhamun qamkunaman.

¹⁷ Ukniykuna, kusalatami rugashunillapa kuytakanaykillapapaq, chay mana allinkunata yaĉhachikuqkunamanta. Chay paykunaqami ukman yaĉhachikuykunata yaĉhachir, ukninchikkunawan mana shumaqtanachu rikanachimayanchik. Chaqa chay runakunaqami, chay yaĉhakushaykillapataqa kuntrar, ukman mana allinta yaĉhachikunllapa. Chayraykumi chay paykunawanqa ama piĉhunakuyllapachu.

¹⁸ Chaqa paykunaqami Amitunchik Jesucristo munashanta mana rurarchu, munashanlata rurar kawsanllapa. Paykunaqami kusala shumaqta rimaq tukurla, chay manaraq allita intrakaqkunataqa dasna ingañanllapa.

¹⁹ Ukniykuna, tukuykami yaĉhanllapa qamkunaqami Dyus nishanta allita kasuq runakuna kankillapa nir. Chaymi kusata aligriyani. Piru munanimi allin kaqkunata rurar, ama chay mana allin kaqkunataqa ruranaykillapapaqchu.

²⁰ Chaynu allinlata ruratkillapaqami, kusa shumaqta kawsachimaqinchik Tayta Dyusqa dasna yanapashunqallapa, dyablupa mantaqnin Satanasta binsir saruĉhanaykillapapaq.

Amitunchik Jesucristo kusata llakipar yanapashunqallapa.

²¹ Saludutami kaĉhamun, yaĉhachikuq masiy Timoteo, chaynulla Israelmanta kaq masiykuna Lucio, Jasón, Sosípater ima.

²² Nuqa willatiy, Tercio kay kartata iskribiqpismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi saludashunllapa.

²³ Ukninchik Gayupismi saludashunllapa. Chaqa paypa wasinpimi, nuqa Pabluga tayani. Chaynulla payqami kriyiq masinchikkunatapis wasinpi

† 16:16 Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

samachin. Chaynulla kay pwiblupa tisorirun Erasto, chaynulla ukninchik Cuartupismi saludashunllapa.

²⁴ Jesucristumi tukuy qamkunata llakipar, yanapashunqallapa. ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi kay kartata tukchinapaq Dyusta kusata alaban

²⁵ Kananga Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami allita Jesucristupi kriyir kawsanallapapaq yanapamanchikllapa. Payqami kusa unaymanta-pacha Israel runakunata chaynulla mana Israel runakunatapis imanu washananpaq yarpuran. Piru chaynu yarpurmapismi, achka tyimputaraq mana mayqantapis intrachiranchu tukuy runakunata washayanqa nirqa.

²⁶ Piru kananqami intrachimashanchikna imanu washakananpaq nirmapis. Chaymi nuqakunaqa, unay rimaqninkuna iskribishannulla tukuy tyimpupaq kawsaq Dyusninchik munashannulla allita intrachishuyanillapa, mana Israel runakunata, chaynulla Israel runakunatapis Jesucristupi imanu kriyir washakanaykillapapaq nir.

²⁷ Chaymi Jesucristurayku, tukuy imata yaçhaq Taytanchik Dyusta tukuy tyimpupaq alabashunllapa.

Chaynumi kanqa.

1 Corintios

Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Corintupi kriyiqkunaman

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, prubinsya Acayapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwiblumana çhayatingami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaçhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman Pablo çhar yaçhachikutinga achka runakuna kusalata kriyiranllapa. Chayraykumi Pabluqa uk añu-y-midyuta chaypiqa taran kriyiqkunata masta yaçhachir ima. Corintupi Pablo katin imakuna pasashanta mas intrakanarqa, liyishun Hechos 18.1-17.

Piru chaynu Pablo yaçhachikutin Jesucristupi kriyiq karllapamapismi, mana Dyus munashannuchu kawsaranllapa. Chaymi paykunapura çhiqinakuranllapa (1.10-17; 3.1-4); kusa yaçhaq yupay tukuyaranllapa (3.18-23); Pabluta juraparanllapa: “Mana allinta rurayan” nir (4.1-21); kusa saqra uchapi taq kriyiq masinllapawan mana imatapis rimar ima kawsaranllapa (5.1-13); mana kriyiq karguyjunkunapa naypanman dinunsyankuqllapa (6.1-11); warmi kar, runa karpis ukwan ukwan punuyta munaqllapa ima (7.1-7). Chaynumi chay yanqa dyus nishanllapakunaman aychata çhurashanllapata mikuqllapa (8.1-13; 10.14-11.1). Chaynullami Pablo apustul katinmapis mana kwintacharanllapachu (9.1-27). Chaynumi warmikunapis runanta mana kasuranllapachu (11.2-16). Chaynullami uchayjun karllapamapis Santa Mikunanta mikuqllapa ima (11.17-34). Chaynullami Santu Ispiritu yanapatinmapis mana kwintacharanllapachu (12.1-31); manami imanu llakipanakuymatapis yaçharanllapachu (13.1-13). Chaynullami mana intrakayashanllapa rimaykunapi rimar Dyuspaqmapis yaçhachikuranllapa (14.1-40). Chaymi ashwan chay wanushakuna kawsamunanpaq kaqmatapis, mana kriyiranllapachu (15.1-58).

Chaynu kawsashanllaparaykumi, apustul Pabluqa kay kartata kaçharan, Amitunchik Jesucristupaq allita intrakananllapapaq. Chaynu Jesucristupa shumaq rimayninta wakinkuna mana allita intrakanatinllapamapismi, Pabluqa intrachiran mayqanpis allita kriyitinllapa Tayta Dyusqa washanqa tukuy uchanllapamanta nir (1.18-2.16). Chaynullami intrachiranpis masayjun kaqkunapaq, mana masayjun kaqkunapaq (7.8-40), chaynulla ufrindata çhurananllapapaq ima (16.1-4).

Pablumi saludakun

¹ Taytanchik Dyus munasha katinmi, Jesucristo akramasha apustulnin kanaypaq. Chaymi nuqa Pablo kriyiq masinchikllapa Sosteneswan pulla kar,

² kay kartata iskribimuni qamkuna Corinto pwiblupi, Taytanchik Dyuspi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunata, chaynulla uklaw lugarkunapi Jesucristupi allita kriyiqkunawan pullatami, Taytanchik Dyusqa akrashurllapa paypa allin kaqninkunapaqna rigsisushallapa. Chaynuqami ruraran tukuyta pay munashanlatana rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa tukuyta kriyiqkunapami Amitunchik Jesucristuqa Amitunchikllapalla.

³ Chaqa nuqaqami Taytanchikllapa Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashutinllapa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Pablumi Dyusta payji nin

⁴ Taytanchik Dyustami nuqaqa waran waran mana shaykuq qamkunapaq kusata payji nini. Chaqa Jesucristuraykumi, kusata llakipar yanapashushallapa.

⁵ Chaynullami Jesucristurayku, Tayta Dyusqa kusata yanapashushallapa kusala intrakaqkuna kar, paypaq imanun rimar ima yaĉhachikunaykillapapaqqa.

⁶ Kaykunaqami chaynuqa kasha Jesucristupaq yaĉhachishushayllapaqa chiqap kasha nir yaĉhanaykillapapaq.

⁷ Chaymi Tayta Dyusqa uknikillapata imata ruranaykillapapaq, chaynulla uknikillapata-shuyapaq uktana rurar yanapanakunaykillapapaq nishushanllapanumi rurayankillapa. Chaynu karmi, mana mayqannikillapapis yanqalla yupaychu kankillapa. Ashwanmi tukuynikillapa imata ruranaykillapapaq nishushanllapanulla rurar ima, kusata yarakunkillapa maydiya Amitunchik Jesucristo shamunankaman.

⁸ Taytanchik Dyus yanapashutinllapami, maydiyapis shachinakunkillapa tukuy mana allin imakunamanta, maydiya Amitunchik Jesucristo shamunan diyakaman. Chaynuqami, mana mayqanpis uchayjun kanki nishunqallapanachu.

⁹ Taytanchik Dyusmi tukuy imata arnikushantapis kumplin. Chaqa payllami akramashanchikillapa, Wamran Amitunchik Jesucristuwan pullana kusa shumaqta kawsanallapapaq.

Pablumi yaĉhachikun uk yarpuylla kananllapapaq

¹⁰ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpimi qamkunata kusalata rugar nishunillapa: Imata rurarpis ama chiqanchanakur imachu mayqannikillapapis chayllata yarpur, llakipanakur ima kawsayllapa.

¹¹ Kaytaqami ukniykuna chaynu nishunillapa, uknichik Cloepa wasinmanta kaqkuna willamashallapa katin. Chaqa nimashallapami, qamkunaqashi mana shumaqtachu tar anyanakur ima kawsankillapa nir.

¹² Chayshi qamkunamanta wakinnikikunaqa kaynu ninakur tankillapa: “Nuqami Pablo yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Ukkuna-shuyapaqashi ninllapa: “Nuqami Apolos yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Chaynulla ukkunapisshi ninllapa: “Nuqami Pedro yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Qashan wakinkunapisshi ninllapa: “Nuqami Cristo yaĉhachikushanlapi kriyini” nir.

¹³ ¿Imapaqta chaynuqa ninkillapa? Amami chaynuqa tukuyllapachu. Chaqa ¿Jesucristuchu ukla karmapis wakman kayman shikwakasha? ¿Manaqachu, nuqa Pablo qamkunata washashunayllapapaqqa wanuray? ¿Mayqannikillapallaqachu nuqapa shutiypi shutikuraykillapa? ¿Manami!

¹⁴ Chaynu katinga, ¿imapaqtaq wakinnikillapaqa chiqanchanakur, nuqalapi kunfyakankillapa? Chaqa wakinnikillapata shutichirmapismi, mana nuqapa shutiypichu shutichikushallapa kani. Ashwanmi Crispuwan Gayulata shutichishaypaq Tayta Dyusta kusalata payji nini.

¹⁵ Chaymi mana mayqanpis qampa shutikipimi shutikuray nir, nuqalapi kunfyakaytaqa puytingallapachu.

¹⁶ Piru qunqashami kasha kani. Allita yarputiyqami Estefanaspa ayl-lunkunatapis shutichiray. Paykunamanta mas shutichishaytaqami mana yarpunichu.

¹⁷ Chaqa allita nishaykillapa: Jesucristuqami akrarqa mana nimaranchu nir shutichikuy nirqa. Ashwanmi kaĉhamaran paypa shumaq rimayninta yaĉhachikutiy kriyir washakananllapapaq. Piru manami uk kusalata yaĉhaq runa rimar yaĉhachikun chaynuchu yaĉhachishurayllapa. Chaqa chaynu

yaĉhachikutiyqami, nuqalapi kunfyakar mana intrakanaykillapatachu, Jesucristo kruspi wanushanpi kriyirlami washakanchikllapa nirqa.

Jesumi intrachimanchik Dyusmi pudirniyun yaĉhayniyun nir

¹⁸ Piru Jesucristumi kruspi wanuran washamanallapapaq nir yaĉhachikushallapaqami, chay mana washakananpaq kaq runakunataqa yarpuchin yanqa yaruyasha rimayachuwan yupay. Piru tukuy nuqanchikkuna washakanapaq kaqkunapaqqami, Tayta Dyuspa pudirnin kar washamanchikllapa.

¹⁹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, chay kusa kani niqkunapaqqa kaynu nin:

“Chay kusa yaĉhayniyun kaqkunatami
yaĉhayninta kitashaq.

Chaynulla chay paykunallamanta intrakanan kaqkunatami
nuqaqa mana munashaqchu” nir.

²⁰ ¿Maypitaq chay kusala yaĉhaq runakuna, chaynulla yaĉhachikuqkuna, chaynullapis kay pachapi kaq imakunalapaq yaĉhaqkunaqa? Chaqa tukuy chay runakunataqami, Tayta Dyusqa tikrasha yanqa illaqlata rimaq runakunapaq.

²¹ Dyusmi kusa yaĉhaq kar, tukuy kay pachapi kawsaqkunaqa, kusa yaĉhaq, yarpuq intrakaq ima karmapis, amana payta riqsinanllapapaq niran. Piru ashwanmi Jesucristupaq yaĉhachikushanpi tukuy shunqunwan kriyiqkunalami washakananpaq niran, michka yaĉhaq runakuna chayta mana kwintachatinllapamapis.

²² Chaqa Israel runakunaqami milagrukunalata rikayta munanllapa. Nataq mana Israel runakuna-shuyapaqa, kusala yaĉhaqkuna kayta munanllapa.

²³ Piru nuqakunaqami yaĉhachikunillapa imanun Jesucristo kruspi wanur kawsamushanpi kriyirla washakananllapapaq. Chaynu yaĉhachikutiyllapami Israel kaq runakunaqa piñakur nin, ¿imanutaq Dyus Akrashan Cristun karqa askwintalla wanusha kanqa? nir. Chaynulla mana Israelmanta kaq runakunata-shuyapaqami yanqa uk yaruyasha yaĉhachikuyaymanllapa yupay yarpuchin.

²⁴ Piru Jesucristupi kriyiqkunataqami, Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunamatapis washamashanchikllapa. Chaynuqami, intrachimanchikllapa imanumi Dyusqa kusala pudirniyun, yaĉhayniyun nir.

²⁵ Chaynu katinmapismi wakinqa mana intrakananllapachu imanumi Tayta Dyus kaĉhamuran Wamranta washamanallapapaq nirqa. Piru mana kwintachatinllapamapismi Tayta Dyusqa kusala pudirniyun, chaynulla yaĉhayniyun kay pachapi kaq runakunamantaqa.

²⁶ Kriyiq masiykuna, allita kwintata gukayllapa imanun katkillapami Dyus akrashushanllapapaq. Piru yaqqa tukuynikillapami, wakin runakunapa rikayninpiqa mana kwintachaypaqla, mana kusa yaĉhayniyun, chaynulla mana riqsiyasha katkillapamapismi Tayta Dyusqa akrashuranllapa.

²⁷ Nishaykillapapis: Tayta Dyusqami chay kusa yaĉhaq, chaynulla kusala puytiq kani niqkunata pinqaypi dijananpaq, kay pachapi mana kwintachayashanllapata, chaynulla mana yaĉhaq, mana puytiqpaq riqsiyashanllapakunata akrasha.

²⁸ Chaynullami Dyusqa, kay pachapiqa chay kusa yaĉhaq, kusa puytiq runakunata dijar, chay mana kwintachashanllapa runakunata akrasha, paypa wamrankuna kanapaqqa.

²⁹ Chaynuqami, Tayta Dyuspa naypanpiqa manana mayqanpis payllapaq alabakaytaqa puytinqanachu.

³⁰ Piru Tayta Dyusqami llakipakuq kar, kusala uchayjun kashallapamapis, Jesucristurayku llakipamarninchik mana uchayjunpaqnachu rigisir, pulakumashanchikllapa. Chaymi Jesucristurayku intrakayta puytinchik imanumi Taytanchik Dyusqa washamanchik nirmapis.

³¹ Chaymi Tayta Dyus kusata yanapamashanchikrayku, paylata alabashunllapa. Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Taytanchik Dyusqami kusala pudirniyun nir

paylata alabayllapa, ama qamkunalla alabakarchu” nir. *

2

Jesucristumi kruspi wanuran uchanchikllaparayku

¹ Piru kriyiq masiykuna, Taytanchik Dyus imanumi washamayninchikta munan nir yaĉhachishuqllapa shamurqa, manami imanutaq uk kusala yaĉhaq runa riman chaynu rimarchu yaĉhachishurayllapa.

² Ashwan qamkunawan karqami Jesucristo uchanchikmanta washamanallapapaq wanuran nir yaĉhashaylata yaĉhachishunayllapapaq nisha karay.

³ Piru qamkunaman shamurqa ĉhamuray kusa litalla yupay kusata manchakur ima, imanupiqachi mana allita yaĉhachikutiy mana kriyinqallapachu nir.

⁴ Chayrayku Jesucristumi washamanchik nir yaĉhachishurllapaqa, manami nuqallamanta kusala yaĉhayniyun karchu yaĉhachishurayllapa. Ashwan Santu Ispiritu pudirninwan yanapamatin yaĉhachikutiy, kwintata qukar kriyiraykillapa.

⁵ Chaynu kriyirqami kwintata qukaraykillapa Dyus pudirninwan yanapamashalami washakayta puytinchik, mana runakunapa yaĉhayninpi kriyir-lachu nir.

Santu Ispiritumi Dyuspaq intrachimanchik

⁶ Piru chay allitana kriyiqkunataqami, Dyuspaqqa allitana yaĉhachinillapa, Dyuspaq kusa intrakaqkunana kananllapapaq. Chaqa chay yaĉhachikushayllapaqa, manami yanqa runakunapa yaĉhayninchu. Chaynulla manami kay pachapi mantakuqkuna maydiyaqa tukukayanqa chaykunapa yaĉhaynin imachu.

⁷ Ashwanmi chay washakanaykillapapaq yaĉhachikushaykunaqa, mana mayqanpis yaĉhatin, Tayta Dyus payla yarpushankuna. Chaqa payqami manaraq kay pachamatapis rurayaraqchu yarpushana karan, maydiyaqa washakar paywan pulla kayashunllapa nir.

⁸ Dyus tukuyta washamanallapapaq yarpushankunataqami, kay pachapi mantakuqkunaqa mana mayqanninpis intrakaranllapachu. Chaqa paykuna chay washakananllapapaq chayta intrakashallapa karqami, kusala shumaq allinla Amitunchik Jesucristutaqa mana wanuchinanllapatachu kruspi klabarqa.

⁹ Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Tayta Dyusqami, payta munaq wamrankunapaqqa,
kamkachishana uk kusala shumaq lugarta,
washakaqkunaqa chaypi kananllapapaq.

Piru chaytaqami mana mayqanpis rikashachu, uyapashallapalamapischu.

* 1:31 Rikashun Jeremias 9.24.

Chaynulla manami intrakashallapalamapischu” nir.

¹⁰ Piru unay tukuy chay mana intrakayashanchikkunataqami, Tayta Dyusqa, Santu Ispiritunwan intrachimashanchikllapana. Chaqa Santu Ispirituqami tukuy imata yaçhan, chaynullami yaçhanpis Dyus imata yarpuyashanta, ruramayashanta ima tukuyta.

¹¹ ¡Ma, tapushaykillapa! ¿Uk runachu, uk runa masin ima yarpuyashanta yaçhayta puytinman? ¡Manami! Uk runaqami yarpuyashantaqa paylla yaçhan imatami yarpuyan nirmapis. Chaynulla Tayta Dyuspapis Ispiritunlami yaçhan imatami payqa yarpun nirmapis.

¹² Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, allita intrakanallapapaq imanutaq payqa kusalata llakipar tukuyta dibaldila washamanchikllapa nir. Chaynu Ispiritunta qumashanchikraykumi, nuqanchikkunaqa manana yarpuyta puytinchiknachu chay mana kriyiqkuna yarpuyan chaynuqa.

¹³ Tukuy kaykunatami yaçhachikunillapa, Dyuspa Santu Ispiritun yaçhachimashanllaparayku. Manami nuqakuna munashayllapanulla yaçhakushayllapatachu yaçhachikunillapa. Ashwanmi Santu Ispiritu, Tayta Dyuspaq intrachimashanllapata, intrachikunillapa chay allita kriyir, Santu Ispirituwan kaqkunataqa.

¹⁴ Piru Santu Ispiritu intrachikunashantaqa, mana Santu Ispirituwan kaqkunaqa mana kriyinanllapachu. Chaqa paykunataqami yarpuchinllapa yanqa uk yaruyasha rimayanman yupay. Ashwanmi Santu Ispiritu intrachikushantaqa, paywan kaqkunala intrakayta puytin.

¹⁵ Chaymi Santu Ispirituwan kaqkunaqa, imatapis allita rikar yaçhayta puytin. Piru mana Santu Ispirituwan kaqqa mana imatapis rikar yaçhamayninchikta puytinllapachu, allinpichu kanchik manaqachu mana nir.

¹⁶ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin:

“Manami mayqanpis, Dyus yarpuyashantaqa yaçhayta puytinchikllapachu.

Chaymi mayqanpis paytaqa mana imatapis kaynu kaynu ruray nir yaçhachiytaqa puytinchikllapachu”

Piru ashwan nuqanchikkunaqami Santu Ispiriturayku, Amitunchik Jesucristo imanutaq yarpun, chaynu yarpur intrakayta puytinchik Taytanchik Dyuspaqqa.

3

Pablumi masta yaçhachikun uk yarpuyta kananllapapaq

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi allita kriyinyakillapapaq nuqa yaçhachishurllapapaq, manami Jesucristupi kriyiqta yupaychu willashurayllapa. Ashwanmi imanutaq taksha wamritumataqa kusa shumaqlata willar ima intrachinchik, chaynumi yaçhachishurayllapa Jesucristupaq allita intrakanaykillapapaqqa.

² Chaynumi qamkunataqa kusa shumaqlata yaçhachishurayllapa, imanutaq uk ñuñuq wamritumataqa, lichilata upyachir mana jwirti mikuyta qaranchikchu chaynu. Chaqa qamkunaqari, jwirti mikuyta mana mikuyta puytiq yupay, manaraq allita intrakaytaqa puytiraykillapachu. ¡Chaynullami kananmapis manaraq puytinkillapachu!

³ ¡Chaqa qamkunaqa imanutaq chay mana kriyiq runakuna kawsan, chaynullaraq kawsankillapa! Chaymi qamkunapura inbidyanakur, ukmanta willanakur ima tarqa ¿manachu unay kashaykillapanulla kawsayankillapa?

4 Chaymi kaynu ninakunkillapa: “Nuqaqami Pablo yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Nataq uknikillapaqa nin: “Nuqa-shuypaqa Apolos yaĉhachikushanpi kriyini” nir. Chaynu ninakur kawsarqami, imanutaq unay kawsayashaykillapanulla kawsayankillapa.

5 Ma tapushaykillapa: ¿Apoloswan, nuqa Pabluga imataq kanillapa kusalata ukniyllapapi ukniyllapapi yarpupakunaykillapapaqqa? Chaqa nuqakunaqami Dyuspa sirbikuqninkunala kar, Jesucristupaq yaĉhachishunillapa paypi kriyinaykillapapaq. Chaymi Amitunchik imatami ruranayllapapaq nimashanllapanullami ruranillapa.

6 Chaymi Tayta Dyusqa qamkunaman puntata kaĉhamaran yaĉhachishunayllapapaq. Chaynuqami, uk simillitata tarpukuq yupayna karay. Nataq Apolosta-shuypaqa Tayta Dyusqa niran, chay yaĉhachishushayllapata mas allita yaĉhachishunanllapapaq. Chaynu mas yaĉhachikurqami Apolosqa chay tarpushay simillitata parquq yupayna karan. Piru chay simillitata winachiĉ chay-shuypaqami Tayta Dyus karan.

7 Chaynu katinmi, tarpuq chay, chaynulla parqukuq chaymapis yanqa rikar ima ruranayllapapaq kanillapa. Piru tukuyta rikar winachiĉ chayqami Taytanchik Dyus payla.

8 Chaymi chay tarpukuq yupay yaĉhachikuq chay, chaynulla chay parqukuq yupay yaĉhachikuqmapis, chaylla kanillapa Tayta Dyuspaqqa. Piru chaynu katinmapis Tayta Dyusmi maydiyaqa imata rurashayllapanulla, allinta rurasha katiyllapaqa, allintami rurashaykillapa nimanqallapa. Piru mana allinta rurasha katiyllapaqami, mana allintachu rurashaykillapa nimanqallapa.

9 Piru nuqakunaqami Dyuspaqqa chaylla sirbikuqninla kanillapa. Chaymi qamkunapis Dyusllapaq kar, chay ĉakra tarpukasha chay yupay, chaynulla chay wasi llutakaq qallarisha chay yupay kankillapa.

10 Nuqatami, Tayta Dyusqa uk kusa allita llutakuqta yupay akrar kaĉhamaran, Jesucristupaq puntata yaĉhachishunayllapapaq. Chaymi nuqami imanutaq wasita shachinapaqqa puntataqa simintuta itanchik, chaynumi simintuta itaq yupay Jesucristupaq yaĉhachishurayllapa. Chaymi chay simintu itashaypa ananpina ukkunaqa llutakuyan. Piru chaynu llutakurqami, allita yarpur llutakunqa, allintachu llutakuyan manaqachu mana nir.

11 Chaqa uk llutakuq karmapismi, llutakunanpaqqa manana kambyayta puytinnachu chay simintu itakashataqa. Chaqa chay simintu itakasha chayqami, Jesucristo.

12 Chaymi kay llutakuq qallarishanpa ananpiqa, allinta yaĉhachikuqkunaqa llutakuyta puytinga uruwan, platawan, kusala shumaq rumikunawan ima. Chaynullami chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa rurayta puytinga qirulawan, shukchalawan, pajakunalawan ima.

13 Piru chay tukuy imanun yaĉhachikushanchikkunatami Dyus, jwisyu diyapiqa rikar yaĉhanqa ninawan. Chaymi chay ninaqa chay allinta yaĉhachikusha chaytaqa mana imanachingapischu. Piru chay mana allinta yaĉhachikusha chayta-shuypaqa limpu rupachir chinqachinga.

14 Chaymi chay mayqan kusa allinta yaĉhachikusha katin, ninamapis mana imanachitinga, Tayta Dyusqa allintami rurashayki ninqa.

15 Piru mayqanpis mana allinta yaĉhachikusha katin, chay yaĉhachikushanta limpu nina rupachitin-shuypaqa, tukuy chay yaĉhachikushankunaqa limpu tukukanqa. Ashwan chay yaĉhachikuq chaylami kriyishanraykula washakanqa nina rurimanta alsakaq yupaylana.

16 ¿Manachu qamkunaqa yaĉhankillapa Dyuspa wasin yupay kankillapa nirqa? Chaynulla ¿manachu yaĉhankillapa Tayta Dyuspa Santu Ispiritun qamkunapi kawsan nirqa?

17 Dyuspa wasin kaqkunaqami, kusala shumaq, kusala allin ima. Piru chaynu, Dyuspa wasin yupay katkillapa, mayqan mana allita kriyiq shamur, kriyishaykillapamanta chiqanchashutinllapaqami, chayta rurashanllaparayku Tayta Dyusqa kusala mana allinta rurar tukchinqa. Chaqa Dyuspaqami qamkunaqa kusala shumaq allinla wasin kankillapa.

18 Amami qamkunalla yaĉhayashaykipi kunfyakar ingañakankillapachu. Qamkunamanta mayqannkillapa chay runakuna yaĉhayashanta yaĉhakusha karqa, ama chay yaĉhayashaykipi kunfyakarchu, Tayta Dyuslapaq yarpunkimanllapa. Chaynu karqami Tayta Dyus yanapashutinllapa chiqap yaĉhaqpaqna tikrakankillapa.

19 Chaqa mayqanpis runa yaĉhayashanta yaĉhakusha kaqqami Dyuspaqqa mana kanman yupay. Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Kusata yaĉhaq kar, mas imakunatapis rurayta puytini niqkunatami, Dyusqa mana chay yarpuyashannu rurananpaqqa dijanchu”.

20 Chaynullami ninpis:

“Amitunchikmi yaĉhan, chay kusa yaĉhaq kani niqkunapa yarpuyninga yanqa mana kanman yupay” nir.

21 Chayraykumi, qamkuna runapa yaĉhayninta yaĉhakurqa, ama ninkillapachu, paywan kar kusala yaĉhaq ima kani nirqa. Chaqa Tayta Dyus tukuy imapa amunwanna karqa, ¿imapaqta yanqa runakunapi yarpupakunkillapa?

22 Chaqa yaĉhashanchikllapanu nuqa Pabluta, Apolosta, chaynulla Pedrutapismi Tayta Dyus kaĉhamaranllapa qamkunata yaĉhachishunayllapapaq. Chaymi sirbishuqnikillapa kanillapa. Chaynullami tukuy kay pachapi kaqta, kawsayta, wanuyta, kanan diyata, maydiyatapis pay qumashanchikllapa. Chaymi Cristuwanna karqa ama mas imakunapaq yarpupakurnachu kawsashunllapa.

23 Chaqa qamkunaqami Cristupana kankillapa. Nataq Cristo-shuyapaqa Tayta Dyuspana.

4

Pablumi yaĉhachikun apustulkunata kasunanllapapaq

1 Qamkunami riqsimankimanllapa Jesucristupa yaĉhachikuqnikunallapapaq. Chaynulla riqsimankimanllapapis nuqakunataqami akramashallapa, Tayta Dyus unaymanta-pacha imanun washamanallapapaq payla yarpushanta yaĉhachikuq kanillapa, nir.

2 Piru nishaykillapa: Mayqantapis uk mantaqnin imata rurananpaq nir akratinga, chay akrakasha chayqa imatapis karanlata ruran.

3 Chaymi nuqamataqa, Tayta Dyus mantamaqniy kar, akramaran paypaq yaĉhachikunaypaq. Chaymi nuqaga karanlata rurasha katiy, qamkuna, chaynulla chay mantakuqkunamapis mana nimayta puytingallapachu mana allinta rurashayki nirqa. Chaynulla manami nuqallamapis allintami rurayani, manaqa mana allintachu rurayani nikayta puytinichu

4 Piru yarpuyniypiqami mana uchayjunchu kani. Chaynu nirqami, mana nishunayanillapachu Dyuspaqqa kusala allin kar mana uchayjunachu kani nirqa. Chaqa imanun katiymapismi, Amitunchik Jesucristo rikar yaĉhamaqniyqa.

⁵ Chayraykumi, chay tukuy imamanta rikamaqninchik manaraq çhamuyatinga, amaraq nuqanchikkunalla rikar yaçhanakushunllapachu. Ashwanmi yaraskishunllapa Amitunchik Jesucristo shamur, chay tutaparaqllapi kar pakaplla tukuy rurashanchikkunata, yarpuyashanchikkunamatapis shutiman rikarichinankaman. Chaymi chaypiraq Tayta Dyusqa imanun imanun kanallapapaq nir, pay munashanlata rurashakunataqa kusata alabamashunllapa.

⁶ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunataqami byinnikillapapaq willashunillapa Apolospaq, nuqallapaq willashurillapaqa. Chaynu nuqakunallapaq willashurillapaqa intrachishunayanillapa imanutaq nuqakuna Dyus nitin iskribikashanta allitana intrakar kawsanillapa chaynu kanaykillapapaq. Chaynu karqami, allitana intrakar, manana ukpaq allinta rimar, ukpaq-shuypaqa mana allintaqa rimayankillapanachu kanqa.

⁷ ¡Ma nimayllapa! ¿Mayqanllaqachu yanapar wakinkunamanta kusa ma yaçhayniyunpaq tikrashuyanqallapa? ¿Manachu tukuy yaçhaynikillapataqa Dyusmanta aypashaykillapa? ¡Dyusmantami aypashaykillapa! Chaynu katinari ama qamkunalla yaçhaynikillapata tarisha yupay yarpunkillapanachu.

⁸ Chaynullami manana nuqakunata ministimarllapanachu, qamkunalla kusala yaçhaq, kusala mantakuqkuna yupayna tukunkillapa. Piru manami chaynuchu kankillapa. Chiqapmata chaynu mantakuqkuna kankimanllapa, nuqakunapis pullaykillapa mantakunayllapapaq.

⁹ Chaqa nuqakuna apustulkunataqami yarpuchimanllapa, Tayta Dyusqa tukuy lamanta ikikaqpi dijamashallapa, uchayllaparayku wanunayllapapaq yupay. Chaynullami kusata qischakar imaqa tukuy lapaq, angelkunapaq, chaynulla runakunapaq imaqa, kusala rikakuypaq yupay katiyllapa rikakumanllapa.

¹⁰ Nuqakunaqami, Cristupaq yaçhachikutiyllapaqa, yaruyashapaq yupay rikamanllapa. Nataq qamkuna-shuypaqa, Cristupaq yaçhakushaykillaparaykuqa, kusala intrakaqkunapaq riqsikankillapa. Chaynulla nuqakunaqa kusala litalla kaymanllapa yupay riqsikanillapa. Nataq qamkuna-shuypaqa kusala jwirti kayankillapa kanman yupay kankillapa. Nuqakunaqami kusala disprisядu kanillapa, qamkunata-shuypaqa kusalata rispitar munashunllapa ima.

¹¹ Kanankamanmi nuqakunaqa mallaqpaq, yakupaq, chaynulla mudanayllapa mana katin ima kusalata qischakanillapa. Runakunamapismi qischamanllapa, chaynulla manami nuqakunallapaq wasiyjun imachu kanillapa.

¹² Kusalata trabajarmi imanulapis kawsanillapa. Runakuna kusalata jurapamatinllapamapismi, paykunataqa kusala allinta rikanillapa. Chaynullami mana allinta ruramananllapapaq ikiyllapapi puritinllapapis allinlata rurashachinakunillapa.

¹³ Kusala mana allinta willamatinnllapamapismi nuqakunaqa allinlata paykunataqa willanillapa. Chaynulla kanankamanmi imanutaq uk runamaqa wasinta pichar, chay pichakushanta itakun, chay picha itakukashata yupaymi rikamanllapa.

¹⁴ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunataqami iskribimuni qamkunata intrachishunayllapapaq. Manami kusa mana allinta rurayashaykillaparayku pinqashunaypaqchu willashunillapa. Chaqa kusalatari munashunillapa chiqap wamraykunata yupay.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Michka dyis mil (10,000) yaçhachikuqkuna Cristupaq yaçhachishutinllapapis, manami kusa achka taytayjun yupayqa kayta

puytinkillapachu. Chaqa nuqami taytaykillapa yupay kani, Jesucristupa shumaq rimayninta puntata willar yaĉhachishushayllaparayku.

¹⁶ Chaymi kusalata rugashunillapa, imanutaq nuqa kani chaynula kanaykillapapaq.

¹⁷ Chayraykumi Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq masiy, kusala munashay Timoteuta kaĉhamuni. Chaqa paytami Jesucristupaq willatiy puntata kriyishanrayku, wamray. Paymi intrachishunqallapa Jesucristupi imanu kriyiq kar, mayta kriyiqkunaman yaĉhachikuq rirpis, yaĉhachikuni nir.

¹⁸ Qamkunamanta wakinnikikunaqami, nuqaqa mana shamuyashaq-nachu rikashuqllapa nirqa, kusalata alabakar ninkillapa: "Pabluman-taqami nuqanchikkunaqa kusa mas yaĉhaq imana kanchikllapa" nir.

¹⁹ Piru Amitunchik munatingami, mana tardarchu shamushaq rikashuqllapa. Chaymi chaypiraq rikashaq chay nuqamanta kusa mas nir yarpuqku-nataqa, mabir chiqaptachush Dyus munashannu rurayan, manaqachū rima-yanla kusa kani nirqa.

²⁰ Chaqa mayqanpis Dyus munashanta ruranarqa, tukuy shunqunchik-wan allita kriyisha kar, rurayta puytinchik. Manami yanqa rimarlachu Dyus munashantaqa rurayta puytinchik.

²¹ ¿Imanutataq munankillapa: Rikashuqllapa shamurqa qiruwan maqag yupay anyashuqnulla willashunayllapata, manaqachu munashurllapa kusala shumaqta willar intrachishunayllapata ima?

5

Kriyiq masinchik uchakurlla kawsatinqa ama pullaqa kashunllapachu

¹ Yaĉhashami kanillapa, qamkunamanta ukqashi, maman tukuqta warmikusha nir. Chaynuqami kusala pingaypaq mana allinta rurār uchakusha. Chaqa chay mana kriyiqkunamapis, manami chaytaqa ruranllapalamapischu.

² ¡Piru uknikillapa chaynu uchakusha katinmapismi, mana imapis pasasha kanman yupay, qamkunaga kusana kani ima nir tankillapa! Ashwanmi chay runa uchakushanpaq yarpur kusata kwashayar ima, chay mayqanĉhi uchakusha chaytaqa qamkunamanta itakushana kankimanllapa.

³ Chaymi nishaykillapa: Nuqa qamkunawan mana pulla karmapis, yarpuyniypiq qamkunawan pulla kani, michka mana nuqa nuqalla chaypi karmapis. Chayraykumi, chay qamkunamanta uknikillapa uchakusha chaypaqqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishana kani kastigakashana kananpaq.

⁴ Chaymi chay runa uchakushanpaq parlanaykillapapaq tantakatkillapaqami, nuqa mana chaypi karmapis yarpuyniypiq pullaykillapa kashaq. Chaynullami Amitunchik Jesucristo pudirninwan yanapashunqallapa shumaqta parlanaykillapapaq.

⁵ Chaynu allita parlarllapa, chay runataqa qamkunamanta itakur, Sata-naspa makinpina dijankillapa. Chaynuqami, kusata qischakar imaqa, kwintata qukanqa. Chaymi imapaqraq chaynu uchakuray nir, chay uchakushanta dijatingami, maydiya Amitunchik Jesucristo shamutinga, chay runaqa washakashana kanqa.

⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Manami allinchi wakinninchikkuna uchakutin, chay uchakushanta mana kwintachar, kusami kanillapa ima ninallapapaqqa. Chaqa yaĉhashanchikllapanu, imanutaq tantata ruranapaqmaqa pitila libadurata itashamaqa, chay tantapaq chaytaqa limpula saksachin.

⁷ Chaynu katinmi, chay libadura byijuyasha yupay, uchakuchishu-naqllapa chaytaqa qamkunamanta itakur, ashwan chay mana libadurawan rurakasha turtilla yupayna kidayllapa. Chaqa chiqaptaqami Dyus-paqqa chaynu kankillapa. Chaynu karmi, imanutaq Pascua fyistapi mikunchik mana libadurayjun turtilla yupayna kayllapa. Chaqa Jesu-cristumi uchanchikllaparayku wanushana, Pascua fyistapi uk uyshitata wanuchir mikunchik chay yupay.

⁸ Chayraykumi, Pascua fyistapi mana libadurayjun turtillata mikuqllapa, chay yupayna kashunllapa. Chaynu karmi imatapis allinta, chiqap kaqlata rurashunllapa, mana chay libadura byijuyasha yupay mana allinkunata imachu.

⁹ Uknaykuna, nuqaqami chay uk kartaypi iskribishurllapaqa, nishurayllapa, amami chay ukwan ukwan punur, mana allinta ruraqkunawanqa tantanakunkillapachu nir.

¹⁰ Chaynu nishurllapaqa, manami nishunarayllapachu, chay mana kriyiqkunamanta tukuy tyimpupaq chiqanchakankillapa nirqa. Chaqa paykunaqami, ukwan ukwan pununllapa, kusalata imakunata munanllapa, suwakunllapa, chay yanqa dyus nishanllapakunata aduranllapa ima. Chaqa kawsayarllaqami, mana tukuy tyimpupaq chiqanchakayta puytinchikchu chay mana kriyiqkunamantaqa.

¹¹ Ashwanmi chaynuqa willashurayllapa, chay kriyiq masinchikllapa yupay tukur, chaymanta ukwan ukwan punur, kusalata imakunata munayan, yanqa dyus nishanllapakunata adurayan, kusala kwintastiru, maçhalun, suwakuqkuna ima, chaykunawan ama piçhunakunaykillapapaqchu. Chaynu runakunawanqami, ama imata ruranaykillapapaqmapis parlankillapa, chaynulla amami pullaqa mikunkillapalamapischu.

¹²⁻¹³ Chaqa manami nuqaqa chay mana kriyiqkunata rikar yaçhar, mana allinta rurashaykiraykumi kastigakashana kanki niyta puytinichu. Ashwanmi tukuy paykunataqa Tayta Dyusla rikar yaçhanqa imata rurashantapis. Piru qamkunaqami kriyiqkuna kashaykillaparayku qamkunapura allita rikanakur yaçhayta puytinkillapa. Chaymi chay uchakuqlla chaytaqa itakuyta puytinkillapa qamkunamantaqa.

6

Kriyiqpuraqa ama dinusyanakushunllapachu

¹ Qamkunamanta, uknikillapa kriyiq masinwan piñachinakutin imaqa, çimapaqtaq rinkillapa chay mana kriyiq jwiskunata willaq, paykuna rikar yaçhananpaqqa? Chay mana kriyiq jwiskunaman rinaykillapamantaqa, çimanachu qamkuna kriyiqpuralla, ima katinpis parlar shumaqchayta puytinkillapa?

² ÇChaqa manachu yaçhankillapa Dyuspi kriyiqkunaqami maydiyaqa, tukuyta rikar yaçhayanqa iman u katinllapapis nirqa? Chaynu tukuyta rikar yaçhanaykillapapaq karqa, çima manachu puytinkillapa, chay qamkunapi ima pasashanta parlar shumaqchaytaqa?

³ ÇManachu yaçhankillapa nuqanchikkunaqami angelkunamatapis rikar yaçhayashunllapa iman u katinllapapis nirqa? ÇChaynu katinmi, ashwan kay nuqanchikkunapi ima pasatinmaqa dasla rikar shumaqchayta puytinchikllapa!

⁴ Chayraykumi qamkunallapi ima pasasha katinmapis, çimapaqna chay mana kriyiq, mana allita rikar yaçhaq jwiskunamanqa rinkillapa?

⁵ Kaytaqami kaynuqa willashunillapa pingakur amana chaynuta runaykillapapaq. ¿Chaqa manachu ukلامapis qamkunamanta kan, uk kriyiq masin imanu katinpis shumaq parlar shumaqchananpaqqa?

⁶ Piru kriyiqpuralla piñachinakurqa, ¿imaraykutaq chay mana kriyiq jwiskunaraq rikar yaçhanta munankillapa?

⁷ ¡Nishaykillapa! qamkunamanta kriyiqpuralla imalapaq piñachinakur mana kriyiq jwiskunaman qayachinakur imaqa, kusala pingaypaqta kawsankillapa. Ashwan uknikillapa piñachishutinllapa, manaqa ingañashutinllapamapis, kriyiq kashaykillaparayku, uyarala kankimanllapa.

⁸ Piru ashwan qamkuna uyarala kanaykillapamantaqa, uknikillapata mana allinta rurayankillapa, chaynulla ingañayankillapa ima.

⁹⁻¹⁰ ¿Manachu yaçhankillapa chay mana allinta ruraykunaqa, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytingallapachu nirqa? Chaqa chay ukwan ukwan punuqkuna, yanqa dyus nishanllapakunata aduraqkuna, warmi, manaqa runa karmapis kasarashana kar, chaymanta ukwan punuqkuna, uk runa warmi yupay tukuqkuna, runapuralla punuqkuna, suwakuqkuna, imakunata munapakuqkuna, maçhaqkuna, chaynulla chay kwintastirukuna, llullakurla imanta tarikuqkuna imaqa, Tayta Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykuyta puytingachu. Chayraykumi ama ingañakankillapachu maydiyaqa Tayta Dyuswan pulla kashaq nirqa.

¹¹ Qamkunamanta wakinqami, unayqa chaynu kaq kankillapa. Piru kananqami, Amitunchik Jesucristo uchaykillapapaq wanushanrayku Tayta Dyusqa llakipar, mana uchayjunpaqnachu riqsisushallapa. Chaymi kananqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa allinkunalata rurar, Tayta Dyuswan pullana kayta puytinkillapa.

Imatapis Dyuslapaq rurashunllapa

¹² Imanupiqami wakinqa ninllapa: Nuqaqami Jesucristupi kriyishayllaparayku tukuy imatapis runayllapapaq kani nir. Chaynu katinga tapushaykillapa: ¿Chay tukuy munashaykillapanulla rurashaykillapagaqchu imallapiqa yanapashunllapa? ¡Manami! Chaqa manami allinchi chay mana allin kaqkunaqa, pay munashannullata rurar uchakuchimanapaqqa.

¹³ Chaynulla ninllapapis: Mikuyqami paçhayta untachinanpaq. Chaynulla paçhay-shuypaqa mikuywan untananlapaq nir. ¡Chiqaptami chaynu! Piru nishaykillapa maydiyaqami Dyusqa ishkantinta chinqachinqa. Chaynullami ninllapapis, kwirpunchikpis yanqalla kashanrayku, allin ukwan ukwan ima pununapaq nir. Piru manami chaynuchu, ashwanmi kwirpunchikqa Amitunchik Jesucristulata sirbisha ima, paypis kwirpunchikpi kawsananpaq.

¹⁴ Chaynu Amitunchik kwirpunchikpi kawsashanraykumi, imanutaq Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, chaynullami nuqanchikkunatapis wanushallapamapis pudirninwan kawsachimashunllapa.

¹⁵ ¿Manachu yaçhankillapa kwirpunchikllapaqa Cristupa kwirpun nirqa? ¿Chaynu Cristupa kwirpun katingachu, allin kanqa chay kwirpunchikllawan rir uk warmi waynasapawan pununapaqqa? ¡Manami!

¹⁶ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Runawan warmi pullachakarqami, ishkantinqa uk kwirpulana yupay kidanllapa” nir. Chaymi qamkunamanta mayqanpis uk warmi waynasapawan punurqa, chaynu mana allinta rurarmapis, uklapaqna tikrakayanllapa.

¹⁷ Nataq nuqanchikkuna-shuypaqa, Amitunchik Jesucristupi kriyishanchikrayku, paywanqa uk yarpuylapaqa tikrakanchikllapa.

¹⁸ Chaynu katinga, chay ukwan ukwan punur kusa saqrata uchakunaykil-lapamanta chiqanchakayllapa. Chaqa chaynu uchakuymi kwirpunchik-paqqa kusala mana allinchu, wakin uchakunamantaqa. Chayrayku mayqan ukwan ukwan punur uchakuqqami, paypa kwirpunllapaq kusala saqrata uchakuyan.

¹⁹ ¿Manachu qamkunaqa yaçhankillapa kwirpuykillapaqa, Dyus Santu Ispir-itunta qushushanllapapa wasin nirqa? ¿Chaynulla manachu kwintata qukanillapa Dyuspa Santu Ispiritunqa qamkunapi kawsan nir? Chaqa qamkunaqa, manami kwirpuykillapapaqa amunchu kankillapa.

²⁰ Ashwanmi Dyuspana kankillapa, Wamran Jesucristuwan rantishushanllaparayku. Chaynu paypana karqa, tukuy kwirpuykillapawan allinlata rurar Dyuslatana aligriyachiylapa.

7

Pablumi yaçhachikun masayjun mana masayjun kaqkunapaq

¹ Qamkunami uk kartata iskrimar tapumaraykillapa. ¿Allinchu kanqa uk runa warmikunanpaqqa? nir. Chaypaqmi kananqa willashaykillapa. Allinmi kanman uk runa ama warmikunanpaqqa.

² Piru ama ukwan ukwan punur uchakunanllapapaqgami warmipis, ul-lqupis masayjun kananpaq allin. Chaynu karmi runaqa warminlawanna kawsanqa, chaynulla warmipis runanlawanna kawsanqallapa.

³ Chaynu karmi, warmi chay, ullqu chaypis masayjun kashanta yarpur, ama kwirpunta miçhanakurchu pulla shumaqta kawsanqallapa.

⁴ Chaqa uk warmi masayjunna karqa, manami payqa kwirpunpa amunnachu, ashwan kwirpunqa runanpaqna. Chaynullami runapis masayjunna karqa, manana kwirpunpa amunnachu, ashwanmi kwirpunqa warminpaqna.

⁵ Chaynu katinmi, chay warmi chay, chaynulla chay ullqu chaymapis mana miçhanakuyta puytingachu pununanllapapaqqa. Piru imanupiqqa pulla punuyashanllapamantaqa, allita parlar ayka diyallataqa mana pulla punur gwardakar ima Dyusman mañakunayarqa, rurayta puytingallapa. Chaymantami qashan pullachanakunqallapa. Imanupiqakish Dyusman mañakunaykillapapaq gwardakasha kanillapa niyar, mana kwirpuykita tanyakachiyta puytitkillapa, Satanasqa dasla imakunapi ukwan uchakuchishunmanllapa.

⁶ Tukuy kaykunata willashurllapaqa, manami mantashuqllapa yupay nishuyanllapachu warmikunillapa ima nirqa. Ashwanmi tukuy kayku-naqa qamkunapina kanqa.

⁷ Chaqa nuqapa yarpuyniymantaqami, kusala allin kanman nuqa yupay mana warmiyjun kar, kusala allinta kawsanaykillapapaq. Piru Tayta Dyusmi tukuyta yanapamashanchikllapa wakinqa warmiyjun kanapaq, nataq wakinta-shuyapaqa mana warmiyjunchu kanallapapaq.

⁸ Chaymi chay musukuna manaraq warmiyjun kaqkunata, chay warmi shipashkuna manaraq runayjun kaqkunata, chaynulla chay byuda kaqku-nataqa nini, ama masayjunnachu kar, nuqa yupay kananllapapaq.

⁹ Piru imanupi masayjun kanayarllapaqa, kasarayllapa. Chaqa manami allinchu mayqanpis masayjun kanayar, mana masakar uchakunanpaq yarpurla kawsananpaqqa.

¹⁰ Piru tukuy chay warmiyjun, runayjun kaqkunatami kaynu nishaykil-lapa: Mayqan warmipis masayjunna karqa, runanlawanna kawsar amana

dijanqanachu. Kaytaqami kaynu nishunillapa mana nuqapa yarpuyiniy-mantachu. Ashwanmi willashunillapa Amitunchik Jesucristo chaynu nir mantakushankunamanta.

11 Chayrayku, imanupi uk warmi runanta dijarqa, mananami ukta runakuyta puytinganachu. Piru imanupi runayjun kayta munarqa, runanllawan shumaqchanakur, puringallapa. Chaynullami runapis warmintaqa ama dijanqanachu.

12 Kananqa willashuyllapata munani nuqa intrakashaymanta, Amitunchik Jesucristo kay pachapi kar mana chaynu yaĥachikusha katinmapis. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warmiyjun kanman, chaymanta chay runaqa, Jesucristupi kriyiq tikrakatin, chay warminqa mana kriyinanmanchu. Piru chay warminqa mana kriyinarmapis runanta munar ima mana dijanatingami, chay kriyiq runanqa mana dijarchu payllawan kanqa.

13 Chaynullami uk warmipis runayjun kanman, chaymanta chay warmiqa, Jesucristupi kriyinanman. Piru chay runan-shuypaqa mana kriyiyta munarmapis, warminta munar mana dijanatinga, chay warminqa ama dijarchu payllawan kawsanqa.

14 Chaynuqami chay runa mana kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa, warmin kriyiq tikrakashanrayku. Chaynullami uk warmi mana kriyiqtapis Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa runan, kriyiq kashanrayku. Chaynu shumaqta mana dijanakur ima kawsatinllapaqami, Tayta Dyusqa wamranllapakunatapis llakipar shumaqchanqa. Piru dijanakur ima kawsatinllapa-shuypaqa wamranllapamapis mana shumaqchakashachu kanqa Dyusmantaqa.

15 Piru imanupi chay kriyiqkunamanta, warmi mana kriyiq kar runanta dijanayanman, chaynullapis imanupi ullqu chay mana kriyiq kar, warminta dijanayanman. Chaynuta ruranarqami mayqanninpiis ruranqa. Chaynuqami, chay kriyiqqa warmi kar, manaqa ullqu chaymapis paylana kidar shumaqtana kawsanqa. Chaqa Tayta Dyusqami qayashushallapa, shumaqlana kawsanaykillapapaq, amana maqanakur imanachu.

16 Chaqa gam kriyiq masiy, runayki dijashur rinatin, mana dijanarqa ĥimanutaq yaĥanki qamrayku runayki washakayanqa nirqa? Chaynulla kriyiq masiy, warmiki dijashur rinatin mana dijanarqa, ĥimanutaq yaĥanki qamrayku warmiki washakayanqa nirqa? Chayraykumi rinatinga dijayllapa rinqa.

17 Chaymi kananqa nishaykillapa: Mayqannikillapapismi imanu kanaykillapapaq Amitunchik Jesucristo akrashushallapa chaynullami kawsankillapa. Chaynulla imanutaq Tayta Dyus chayraq paypaq akrashutinllapa karaykillapa, chaynulla kar kuntintakayllapa. Kaynu nir tukuy maylawpi kaq kriyiqkunatapis willani.

18 Chaymi mayqan Israelmanta kar, chay siñal kustumrita rurashana katin, Tayta Dyus qayasha katinga, chaynullana kanqa. Chaynulla mayqan mana Israelmanta kar, manaraq chay siñal kustumrita rurasha katin Tayta Dyus qayasha katinga, chaynullana kar amana ruranqanachu.

19 Chaqa manami chay siñal kustumrita rurasha kar, manaqa mana chay siñal kustumrita rurasha karlachu Tayta Dyuspaqqa allinqa kanchik. Ashwanmi imanu kashanchiknulla Tayta Dyustaqa ĥiqapta kasur, munashannullaqa kawsayta puytinchik.

20 Chaymi mayqanpis, imanula katinpis Tayta Dyus qayar imanu kananpaq niran, chaynullana kar kuntintakanmanllapa.

21 Imanupi qam uk runapa sirbikuqnin katki, Jesucristo qayashutinga, amami yarpupakunkichu sirbikuqmi kani nirqa. Ashwanmi chayllapi kidanaykipaq karqa, kidanki. Piru imanupi chay sirbikuyashaykimanta

lluqshinaykipaq yupay katinga, ama tardarchu lluqshinki, amana sirbikuq kanaykipaq.

²² Chaymi mayqanpis uk runata sirbiq katin, Amitunchik Jesucristo paypi kriyanapaq qayasha katinga, manana runapa sirbiqnin yupaynachu kar, ashwan Cristupa sirbiqninlana kanqa. Chaynullami uk runa mana mayqan-tapis sirbiyatin, Jesucristo qayatinga, chay runaqa kananqa Amitunchik Jesucristo munashanlatana ruranga, uk sirbiq yupayna.

²³ Chaqa Tayta Dyusmi qamkunataqa, Wamran Jesucristo wanushanwan rantishushallapana. Chayraykumi manana uk runa yarpuyashankunata kasurnachu, ashwan Jesucristupa sirbiqninlana kankillapa.

²⁴ Chaynuqami kriyiq masiykuna, qamkunaqa imanutaq karaykillapa chayraq Tayta Dyus qayashutinllapa chaynullana kar kuntintakar, Tay-tanchik Dyustaqa, paylatana sirbinkillapa.

Pablumi ya'chachikun manaraq masayjun kaqkunapaq

²⁵ Kananqa willashaykillapa, chay shipash manaraq runayjun kaqkunapaq. Piru kayqami mana Amitunchik Jesucristo mantakushanmantachu, ashwanmi nuqa yarpushayllamanta. Chaynu karmapis allin, Amitunchik Jesucristupi kriyiq katiy pay llakipar yanapamatin rimashayrayku.

²⁶ Chaymi allin kanqa, runa karpis ama warmikur, chaynulla warmi karpis mana runakurchu payla kashannullana kidananllapapaq. Chaqa kusala qischakay tyimpupinami kanchikllapa.

²⁷ Chaymi, qamkuna warmiyjun karnaqa, ama warmikitaqa dijay-nachu. Chaynulla chay manaraq warmiyjun kaqkunapis, ama warmikuyl-lapanachu.

²⁸ Chaqa nishaykillapa: Qamkuna kasararqami mana uchakuyankil-lapachu Dyusmantaqa. Chaynullami uk shipash kasararpis, mana uchakuyanchu. Piru chay qischakay tyimpukunapi kasarashakuna mana qischakananllapata munarmi, nini: Ama kasaranmanllapachu nirqa.

²⁹ Kriyiq masiykuna, nuqa chaynuta willashurllapaqami, kaynu in-trakanaykillapata munani: Jesucristo shamunanpaqgami, manana achka tyimpunachu kidan nir. Chayraykumi warmiyjun kaqkuna, chaynulla runayjun kaqkunamapis, manana masayjun yupaynachu kar, Amitunchik-lapaqna yarpur kawsanmanllapa.

³⁰⁻³¹ Chaymi mayqan llakirpis ama chaylapaqa yarpunmanllapachu; kusa aligri-la kaqkunapis ama chaylapaqa yarpunmanchu; chaynulla kay pachapi kaqkunata rantir, kusala imayjun ima tikrakasha kaqkuna imamapis amami tukuy chaykunapaq yarpurchu; ashwan Amitunchikla-paq yarpur kawsanmanllapa. Chaqa chay kusalata llakishanllapakuna, ali-griyashanllapakuna, chaynulla tukuy iman tarishankunaqami, maydiyaqa limpu tukukanqa.

³² Piru chaynu nishutiylaparaqakish ¿chaqa imanutaq maydiyaqa kayashaqllapaqa nir, yarpupakuyatkillapa? Amami chaykunapaq yarpupakurchu, ashwan Amitunchiklapi yarpukur kawsayllapa. Chaqa imanutaq uk manaraq warmiyjun runamaqa, Amitunchiklapaqa yarpur, ashwan imanupis mas shumaqta ima paywan kayta munan, chaynu kayllapa.

³³ Piru nataq runa warmiyjun karqami, kay pachapi kaq imakuna-paq, warminta aligriyachinanpaq ima yarpur, Amitunchiklapaqa manana yarpunnachu.

³⁴ Chaynullami runayjun warmiwan, mana runayjun warmikunaqa mana chayllatanachu yarpunllapa. Chaqa imanutaq chay byuda mana

runayjun kaqkuna, chaynulla chay shipash manaraq runayjun kaqkuna-maqa, Amitunchiklapaq yarpukunllapa. Paykunagami Dyuswan kusala mas shumaq kayta munanllapa kwirpunpi, chaynulla yarpuyinipimapis. Nataq runayjun warmikuna-shuyapaqa kay pachapi imakunapaq, chaynulla runanta aligriyachinanpaq ima yarpunllapa.

³⁵ Tukuy kaykunata willashurllapaqa, manami nishunayanillapachu warmiqa amana runakunqanachu, chaynulla runa karmapis amana warmikunillapachu nirqa. Ashwanmi willashuyanillapa byinnikillapapaq, allita intrakar kusala shumaqta Amitunchiklapi yarpukurna kawsanaykillapapaq.

³⁶ Chayraykumi mayqan runapa, uk warmi wamran kasarananpaq allinna katinga, allita yarpunman taytanga: Allinchi kasarananpaq, manaqachu mana nir. Chaymanta allita yarpur: Allinmi kasarananpaq nirqa, kasarananpaq dijanqa. Chaqa chaynu wamranta kasarachirqami, mana uchakuyanchu.

³⁷ Piru uk runa payllamanta allita yarpur, warmi wamranpaq ninman: Manami allinchi kasarananpaqqa nir. Chaynu ruraraqami kusala allinta rurayan chay runaqa.

³⁸ Chaynu nirqami nishunayanillapa: Mayqanpis warmi wamranta qukunar, qukurqa allita rurayan. Piru mayqan, wamranta mana qukurqami, kusala mas allinta rurayan nir.*

³⁹ Nishaykillapa: Uk warmi kasarasha karqami, chay runanllawan kawsanqa maydiya runan wanunankaman. Nataq maydiya runan wanutin-shuyapaqa, chay warmiqa paylana kashanrayku, Amitunchikpi kriyiq, mayqan runawanpis kasarayta puytinga.

⁴⁰ Piru Dyuspa Santu Ispiritun yanapamatin, chiqapta rimayani nir yaçarmi kaynu nini: Kusala shumaqmi kanman, chay warmiqa amana runakunapaqchu nir.

8

Amami uchakuchishunchu ukninchiktaqa

¹ Kananqami willashaykillapa chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhuranllapapaq. Wakinqami ninllapa: Chay mikuykunataqami, mikunapaq kusala allin ima nir. Chaynu yaçharqami, imanupiq kusana kani ima ninkillapa. Ashwanmi chaynu yarpunaykillapamantaqa, chay ukninchikkunata llakipar masta kriyinanpaq yanapanchik chay, kusala shumaqqa.

² Piru imanupi ukqa kusalata alabakananrayku ninman: Kusala yaçhaynijunmi kani nir. Chaynu payllamanta alabakarqami, Dyus munashankunataqa manaraq riqsiyanchu.

³ Piru mayqanpis chiqapta Dyusta munatingami, Dyusqa paytapis wamranpaqna riqsinqa.

---

* **7:38** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Piru uk runa uk shipashwan parlashana kanman kasarananpaq. Piru chay runaqa paywan kayta kusalata munatin, chay shipash allinna warmin kananpaq katinga, kasaranga. Chaqa chayta ruraraqami mana uchakuyanchu.

³⁷ Chaynulla uk runa warmikunapaq kayar, chaymanta paylla allita yarpur, mana warmikushaqchu, Dyusta mas allinta sirbinaypaq ninman. Chaynu ruraraqami chay warmin kananpaq karan chay shipashtaqa paylana kananpaq dijar, kusala allintana rurayanqa. ³⁸ Chaymi nini, uk runa uk shipashwan kasarananpaq parlashanwan kasararqa allinta rurayan. Chaynulla uk

⁴ Piru chay yanqa dyus nishanllapakunapaq mikuykunata çhurashanllapata mikushamapismi, mana imanachimayninchikllapata puytinchu. Chaqa allita yaçhashanchikllapanu, chay dyus nishanllapakunaqa, manami chiqap Dyuschu nir. Piru chiqap Dyusqami ukla, paymi Taytanchik Dyus.

⁵ Chaqa wakinkunaqami ninllapa, unaq sylupi, chaynulla kay pachapishi kan achka dyuskuna, chaynulla kusala achka paykunata mantar rikaqkunapis nir.

⁶ Piru nuqanchikkunapaqmi kan uk Dyusla. Paymi tukuypa Taytanchikllapa. Payraykumi imapis kan. Chaynu katinmi nuqanchikkunapis payrayku kawsanchikllapa. Chaynulla uklami Amitunchik Jesucristupis. Payraykumi tukuy imapis rurakaran. Chaynulla payraykumi nuqanchikkunapis kaw-sanchikllapa.

⁷ Piru tukuyqami manaraq kaytaqa allita yaçhanllaparaqchu. Chaymi wakin kriyiq masinchikkuna manaraq allita intrakaqkuna katin, kriyishanqa litalla yupay. Chaynu kashanraykumi, chay yanqa dyus nishanllapakunaman chay mikuykunata çhurashanllapata mikurqa uchakusha yupay yarpunllapa.

⁸ Piru manami Taytanchik Dyusqa mikushanchikraykuchu, shumaaqpaqqa rikamashun. Chaymi chay yanqa dyus nishanllapakunapaq mikuykunata mikur, chaynulla mana mikurmapismi, paypaqqa chaylla kanchikllapa.

⁹ Nishushayllapanu: Qamkuna allita kriyiqkunami yaçhankillapa tukuy mikuyta mikunapaq allin nir. Piru chaynu yaçharmapismi kuytakankillapa chay wakin litalla yupay mana allita kriyiq ukninchikkunamanta. Chaqa paykunaqami kriyinnllapa chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhurashanllapataqashi mana mikunapaq allinchi nir.

¹⁰ Chaqa qam tukuy mikuy allin nir yaçhar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman mikuyta çhurashanllapata sunsunulla paykunapa naypanpi mikuyatki rikashurllapaqa, paykunapis munar mikurqa uchakunmanllapa.

¹¹ Chaynuqami qam uchakuchiyanki chay kriyiq masakitaqa chay kriyishanmanta chiqanchakananpaq. ¡Amami uchakuchinkichu! Chaqa Jesucristuqami paytapis washananpaq wanuran.

¹² Chaymi chay manaraq allita kriyiq masiki, chaykunataqa mana ruranaypaq allinchi niyarmapis qamta rikashushanrayku uchakuyan. Chaymi qamrayku uchakushanrayku, Jesucristupa naypanpiqa qamqa kusala uchayjunna kayanki kanqa.

¹³ Chaymi nishaykillapa: Chay manaraq allita kriyiq masiy, mana mikuyashan mikuyta naypanpi mikur uchakuchiyayman. Chaynu mikur uchakuchiyani nir yaçharqami, mananari allinchi kanqa qashan naypanpi aychata mikur uchakuchinaypaqqa.

9

Plablumi yaçhachikun Jesucristupa chiqap apustulnin kani nir

¹ ¡Ma tapushaykillapa! ¿Nuqa, Jesucristupa apustulnin karga, manachu tukuy allin kaqtaqa rurayta puytiyashaq? Chaqa nuqaqami Amitunchik Jesucristuta pay payllata rikasha kar, paypaq chiqap apustulnin, chaynulla sirbiqnin ima kani. Chaymi paypa apustulnin kar, yaçhachishutiylapa qamkuna kriyishaykillapa Amitunchik Jesucristupiga.

² Imanupigaçi wakinkunaqa mana riqsimananllapachu nuqa apustul kani nirqa. Piru qamkunami riqsimankillapa nuqaqa chiqap apustul kani nir, Amitunchik Jesucristupaq yaçhachishushayllaparayku.

3-4 Piru chaynu chiqap apustul karmapis, manami maydiyapis mañashushallapachu kani ima ministishaypi yanapamanaykillapapapaqqa. Ashwanmi mana kubrarchu dibaldila yaĉhachishusha kanillapa, ama yarpunaykillapapaq Pablugami yaĉhachimanchikllapa ganananlapaq nirqa. Piru chay nuqapaq mana allinta rimaqkunataqa kaynu nini: Jesucristupa chiqap apustulnin karmi, yaĉhachishushayllaparaykuqa dirichuyjun kanillapa qaramanaykillapapaq, yakituta upyachimanaykillapapaq nir nishuymanllapa nuqapis.

5 Chaynullami nuqa munarqa puytiyman, uk kriyiq warmisitata warmikur pullay apar rir yaĉhachikunaypaq. Imanutaq Pedro, wakin apustulkuna, chaynulla Jesucristupa ukninkuna ruran chaynulla.

6 ¿Manaqachu nuqa Bernabiwan ishantiyllapaqa, tukuy ministishayllapataqa nuqakunalla trabajar tarinayllapapaq kanillapa?

7 ¿Mayqan suldadutaq sirbikuyarqa, ima ministishantaqa paypa qillayninllata gatar rantinman? ¿Mayqan runataq achka ubata tarpurqa, chay tarpushanmantaga uk murinlamatapapis mana mikuyanqa? Chaynulla ¿mayqan-taq animalkunata purichiyar mana chay lichinta upyanman?

8 Kuytawkish chaynu nishutiyllapaqa, yarpuyashayta willashuyashaqlapa nir yarputkillapa. Chaqa chaypaqqami Dyus nitin, Moisespis mantakuyninpi iskribiran.

9 Moisés mantakur iskribishanqami kaynu niyaq: “Trillakunaykillapapaq karqami, ama chay animalpa shimintaqa shawankillapachu, ama mikunanpaq” nirqa. Tukuy kaykunataqami, Dyusqa mana animalkunalapapaq yarpurchu niran.

10 Ashwanmi chaynuqa niran nuqanchikkunapapaqpis kusalata llakir ima intrachimanallapapaq. Chaqa Moisés mantakur iskribishankunaqami niyaq: Mayqanpis uk pachata yapur, chaynulla chay trillakuqpisimi mana yanqallachu chaytaqa ruran. Ashwanmi chay yapukushanmanta, chaynulla chay trillakushanmantapisimi imalataqa tarikur kawsananpaq ruranllapa.

11 Chaynu katinmi, nuqakunamaqa gamkunata Jesucristupa yaĉhachishurllapaqa, uk simillata tarpukuq yupayna kashayllaparayku, tukuy ministishayllapataqa gamkunamanta aypanayllapapaq kanillapa.

12 Nishaykillapa: Uk yaĉhachikuqkuna gamkunamanta chay ministishanllapata aypatinqami, nuqakunamaqa ashwan kusa mas dirichuyjun kanillapa gamkunamanta ima ministishayllapata aypanayllapapaqqa. Piru manami imata ministishayllapalapaq yarpurchu, Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaĉhachikurayllapa. Imanupi chaylapaq yarpur yaĉhachikutiyllapaqa, wakinkuna rikar nimananllapata: Wakkunaqami ganananlapaq yaĉhachikunllapa nir.

13 Qamkunaqami yaĉhankillapa Jerusalén pwiblupi Dyusta adurananllapa wasipi mayqanpis trabajaqqami, chayman apashanllapakunawan kawsayta puytin nir. Chaymi altarman ufrindapaq nir animalkunata apar wanuchitinllapamapis, mayqanĉi altarpis kar bindisiqmi, chay animalpa aychanmatapis mikuyta puytin.

14 Chaynullami Amitunchikqa nishapis: “Mayqanpis nuqapi kriyir washakananllapapaq yaĉhachikuqami, chay yaĉhachikushanpaq ima ministishanpipis yanapatinllapa kawsanqa” nir.

15 Piru nuqa chay yaĉhachishushayllaparayku, gamkunamanta ima ministishayta aypanaypaq kasha karmapis, manami imalatapis

mañashushallapachu kani. Chaynullami kanan kay kartata iskribishurlapamapis, manami qamkuna imalataqa qumanaykillapapaq nirchu iskribishuyanillapa. ¡Ashwanmi qamkunamanta ima ministiyashayta aypanaypaq chaymantaqa, mas allinqa yaçhachikuyarlla wanunaypaq karmapis wanuyman!

¹⁶ Piru chaynu, Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur mana imatapis kubrakur ima yaçhachikurqa, manami kusala mas allin kani wakinkunamantaqa niyta puytinichu. Chaqa chaynu yaçhachikunaypaqmi, Jesucristuqa akramasha. ¡Piru imanupi nuqa mana chaynu yaçhachikutiy-shuypaqa, imaraq pasamanman!

¹⁷ Chayraykumi, nuqalla yarpur munashayllamanta yaçhachikuq qallarisha karqa, yaçhachikushaypaqqa tukuy ima ministishaytapis qumanaykillapapaq kankillapa nishuyaymanllapa. Piru ashwanmi Tayta Dyus chaynu yaçhachikunaypaq nir akramashallana karan. Chaymi chaynu yaçhachikurqa pay nimashanta rurur mana imalapaqpis yarpuyta puytinichu.

¹⁸ Chaynu apustul kashayraykumi Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur ima ministishayta qumanaykillapamantaqami, mana kwintacharchu yanqala yaçhachikur imaqa ashwan kusalata aligriyani.

¹⁹ Piru nuqa, michka mana mayqanpa sirbiqnin karmapismi, ashwan kananqa tukuyta sirbiq yupayna tikrakasha kani. Chaynuqami tukusha kani, imanupis achka runakunata yaçhachitiy Jesucristupina kriyinanllapapaq.

²⁰ Chaynullami nuqa Israel runakuna, Moisés mantakushankunata kasur kawsanllapa chaykunawan karqa, nuqapis paykuna yupay kar, chay mantakuykunata kasuq yupayna tikrakani. Piru chiqaptaqami mana chay mantakuykunawanchu kani. Nuqaqami chay mantakuykunata kasuq yupayqa karay, chay achka runakuna chay mantakuykunata kasur kawsaqkunata yaçhachitiy Jesucristupina kriyinanllapapaq.

²¹ Nishaykillapapis: Mana Israelmanta kaqkuna, Moisés mantakushankunata mana kasuqkunawan kar, paykunapa kustumrinllapawan katinllapamapismi, nuqaqa paykuna yupaylla karay. Chaynuqami ruraray paykunatapis yaçhachitiy, Jesucristupina kriyinanllapapaq. Piru chiqaptaqami nuqaqa, Jesucristo nimashanta kasur, Dyus munashankunalata rurur kawsani.

²² Chaynullapismi, nuqa chay kriyiq masinchikkuna litallaraq yupay kar, manaraq allita Amitunchikpaq intrakaqkunawan karmapis nuqaqa, paykuna yupay tikrakani. Nuqaqami chaynuqa ruraray, paykunatapis yaçhachitiy, allita kriyiqkunana kananllapapaq. Chaynumi tukuy iman u katinllapapis, paykuna yupay tukuray, imanullapis Jesucristupaq yaçhachitiy kriyirna washakananllapapaq.

²³ Tukuy kaykunataqami rurani, imanullapis Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachitiy, paykunapis kriyir washakatinllapa, Dyuspaqqa paykunawan pullana kanayllapapaq.

²⁴ Qamkunami allita yaçhankillapa, achka kallpaqkunamantami ganakur imalata aypananpaqqa tukuynin kallpanllapa. Piru tukuy kallpaqkunamantaqami ukla ganakun. Chaynumi qamkunapis Jesucristupi kriyishaykillaparayku, chay kallpaqkuna yupay naypaqman riyllapa, Tayta Dyus arnishushanllapata aypanaykillapapaq.

²⁵ ¿Manachu yaçhankillapa, mayqanpis pukllananpaq kamakarqa, tukuy arkaqkunataqa dijar pukllaq qallarín? nir. Chaymi pukllarqa ganakur, imalataqa aypan ganakushanrayku. Chay ganakur aypashanqami, lawril

rapramanta uk kuruna kusala shumaq rurakasha, dasla ñutukuq. Piru nuqanchikkuna aypanallapapaq chayqami, mana tukukaqchu.

²⁶ Chaymi nuqaqa, mana ñutukuq imata aypanaypaq nir yaçharqa, mana yanqalla kallpaq yupay, chaynulla yanqalla maqanakuq yupaychu, Dyusta kasar yaçhachikuni.

²⁷ Ashwanmi kusalata qischakarmapis shachinakuq, Dyus munashanlata rurani. Chaymi kwirpuy qischakar munashanllata rurachimanatinmapis, mana kwintachar tantyachini. Chaqa manami munanichu ukkunata yaçhachiyar, chaymanta nuqa mana allinta rurashayrayku, Tayta Dyusqa manami allintachu rurashayki nimanantaqa.

10

Yanqa dyus nishanllapakunata ama adurashunllapachu

¹ Kriyiq masiykuna, manami nuqaqa munanichu, chay unay rukunchikllapakuna imanun, puktaypa rurinpi kashanllapata qunqanaykillapataqa. Chaynulla amami qunqanikllapachu imanunmi rukunchikllapakuna chay chupika mar yakupa çhaypinta pasaran, chaki pachata yupay nir.

² Chaynu puktaypa rurinta, chaynulla chay chupika mar yakupa rurinta pasashanqami, intrachimanichikllapa paykunaqa shutikusha yupayna karanllapa nir. Chaynuqami paykunaqa Moiseswan karanllapa.

³ Chaynullami chay unay rukunchikllapakunaqa, Tayta Dyus syilumanta mikuyta kaçhamushantaqa tukuyla mikuranllapa.

⁴ Chaynulla Tayta Dyus yakuta kaçhamushantami, upyananllapapis. Chaqa Dyus, chay qaqaqamanta yakuta llugshichimutinmi upyaqllapa. Chay qaqaqami Jesucristo kar, mayta ritinllapapis pullanllapa karan.

⁵ Piru chaynu rukunchikllapakunata Tayta Dyus kusalata yanapatinmapismi, yaqqa tukuynin mana allinta rurar, Dyustaqa mana allintachu yarpuchiran. Chaymi Tayta Dyus nitin chay runakuna wanutinllapa, kwirpunkunamapis chay chunllaq lugarpi chutarar kidaran.

⁶ Tukuy kaykunaqami pasaran nuqanchikkunata intrachimanallapapaq. Chaynu intrakana, chay tukuy mana allinkunataqa amana munar rurananllapapaq, imanutaq chay unay rukunchikllapakunamaqa mana allinkunata munapakur ruraranllapa chaynuqa.

⁷ Chayraykumi, ama qamkunaqa adurankillapachu chay yanqa dyuskuna nishanllapakunata, imanutaq unay rukunchikllapakuna aduraran chay yanqa dyus nishanllapakunata chaynuqa. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskririkashakunapiqa kaynu nin:

“Runakunami taranllapa mikunanpaq, upyananpaq ima.

Chaymanta mikushana, upyashana ima karqa,

chay yanqa dyus nishanllapakunata adurashanllaparayku, kusata ali-griyar shariranllapa

kusa mana allinkunata rurananllapapaq” nir.

⁸ Chaynulla amami ukwan ukwan punushunllapachu, imanutaq unay rukunchikllapakunamanta wakin ruraran chaynuqa. Chaqa chaynuta rurashanllaparaykumi, uk diyalapi binti-tris mil (23,000) wanuranllapamapis.

⁹ Amami Amitunchiktaqa nuqanchikkuna munashanichikllata rurachinar pukllashunllapachu, imanutaq chay paykuna ruraranllapa chaynuqa. Chaqa chaynuta, Dyusta rurachinashanllaparaykumi, largu kuru kanin wanuranllapamapis.

¹⁰ Chaynulla imanula karpis kuntintakayllapa. Qamkunaqakish Dyus yanapashushanllapawan mana kuntintakar, Dyuspaq mana allinta rimatkillapa.

Chaqa unay rukunchikllapakunamaqami, Dyus imanun yanapatinmapis, mana kuntintakar paypaq mana allinta rimashanrayku, wanuchikuq angelninta kaçhamutin paykunataqa wanuchir tukchiran.

¹¹ Intrakashunllapa: Tukuy chay mana allinkuna unay rukunchikunata pasashanqami, iskribikasha karan allita kwintata qukanallapapaq. Chaynuqa, allinlatana rurar kawsanallapapaq Jesucristo shamuyanna nir yaçhar.

¹² Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Jesucristupi kriyiqkuna kuytakankillapa, imanupiqakish allita kriyini niyarmapis uchakushamana rikaritkillapa.

¹³ Chaqa yaçhashanchikllapanumi, tukuyula kawsayashanchikpi imanulapis chay mana allinta rurachikuqqa uchakuchimanayanchikllapa nir. Piru Tayta Dyusmi nimaranchikllapa, payqashi tukuy imamanta kuytamayashunllapa nir. Chaymi chay nishanpi allita kunfyakashallapaqa, pay yanapamashun, tukuy mana allin kaqkunapimapis shachinakunallapapaq.

¹⁴ Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, chay yanqa dyus nishanllapakunataqa ama imapaqpis adurayllapachu.

¹⁵ Chaymi kananqa willashaykillapa kusala intrakaq runakunata yupay. Chaymi kay willashuyashayllapata allita intrakar, kwintata qukanillapa allinmi nir.

¹⁶ Nishaykillapa: Dyuspaq Santa Mikunata mikunanchikpaqgami, tantakar Dyusta payji nir chay ubapa yakituntaqa upyanchik. Chaymi chay ubapa yakitunta upyarqa yarpunchik: Amitunchik Jesucristumi washamanapaqqa yawarninta içhar wanuran nir. Chaymi Amitunchikwanqa uklana kanchikllapa. Chaynullami chay turtillata mikurpis Jesucristuwanqa uk kwirpula yupay kar, pullana kanchikllapa.

¹⁷ Chaynumi chay uk turtillalata tukuyinchikllapa mikusha karmi, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa.

¹⁸ Allita yarpuyllapa Israel pwibluymanta chiqap Dyuspi kriyiqkunapaq. Paykunaqami Taytanchik Dyuspaq ufrindita nir uk animalta wanuchir mikurllapaqa, chay tantakar mikushanllaparayku ukla yupayna kidanllapa, Taytanchik Dyuspa naypanpiqa.

¹⁹ Piru kaynu nishurllaqa manami nishuyanillapachu, chay uklawkunapi chay yanqa dyuskunata adurayanllapa chayqa chiqap dyus nirqa. Chaqa chay adurayashanllapaqami, mana chiqap dyuschu kar, chay aychata paykunaman çhuratinnllapamapis, mana imanachinchu mana mikuyta puytinapaqqa.

²⁰ Piru nishaykillapa: Chay mana kriyiq runakuna animalkunata chay yanqa dyuskunaman çhuraraqami, dyablupaq çhuran, mana Dyuspaqchu. Chaymi nuqaqa mana munanichu qamkunaqa chay dyablupaq çhurashanllapata mikur ima, paykunawanpis pulla kar, ukla yupayna kanaykillapataqa.

²¹ Chaqa manami puytinkillapachu, Amitunchikta payji nir Santa Mikunata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyayarqa, chaymanta qashan chay dyablupaq çhurashanllapakunata mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqmapis.

²² ¿Manachu yaçhankillapa, Amitunchikqa mana paylata kasushaqa kusalata piñakun? nir. ¿Chaymi mana paylata kasur piñachisha, imanachimaqinchik qallarinqachu paywanqa shachinakuyta puytiyashunllapa? ¡Manami!

Imatapis Dyusninchikta aligriyachinapaq rurashunllapa

²³ Piru wakinqami ninchikllapa: Amituyupi kriyishayraykumi nuqata imapis allinta yarpuchimashantaqa rurayta puytini nir. Chiqaptami chaynu. Piru chay wakin imakuna allinta yarpuchimasha rurashanchikqami, mana yanapanchu ukninchikkunataqa mas allita Amitunchikpi kriyinanpaqqa.

²⁴ Chaymi nishaykillapa: Ukninchikkunata llakipar shumaqta yanapashunllapa allita Amitunchikpi kriyinanpaq. Chaynu katinga, amami nuqanchiklapi yarpur tukuy munashanchiklata rurar imachu kawsashunllapa.

²⁵ Qamkuna mikunaykillapapaq aychata rantiq rirqa, rantir mikuyllapa. Amami yarpunkillapachu, tapur mikushaq imanupiqqa yanqa dyus nishanllapakunapaq katinmaqa mikur uchakuyman nirqa.

²⁶ Chaqa,

“Tukuy kay pachapi imapis kaqkunaqami, Amitunchikpaqqa paylapaq kar shumaq”.

²⁷ Imanupi uk mana kriyiq kar, wasyman rishun mikuq nishutinllapaqa, qamkuna rinarga riyllapa. Chaymi imalatapis qarashutinllapaqa tantar mikunkillapa. Piru amami chay yanqa dyuskunapaqmakish kay mikuyqa kasha katin nir tapukurlamapischu mikunkillapa.

²⁸ Piru mikunaykillapapaq katin, ukqa nishunmanllapa: Chay aychataqami chay yanqa dyusinllapapaq nir kamkachishallapa nir. Chaynu nishutinllapaqami, ama mikunkillapachu, chay uk willashushanllaparayku. Chaqa chaynu willashutinllapa mikutkillapaqami, chay willashuqllapa runaqa yarpunman payqami chaynu mikushanrayku uchakuyan nir.

²⁹ Piru chay uk willashushanrayku ama mikunkichu nirqami, mana nishuyanichu, gam yarpur uchakuyanki nirqa. Ashwanmi chaynuqa nishuni, chay willashuq chay uchakuyan nir yarpuyashanpaq. Piru qamkuna allita kriyiqkunaqami kaynu tapumanayankillapa kanqa: ¿Imapaqtaq nuqa tukuy allin nir kriyishaypaq, chay manaraq allita kriyiq kar, mana ruranayashanpaqqa willamanqa? nir.

³⁰ Chaynullami niyankillapapis kanqa: Nuqami mikunaypaqmapis Dyusta payji nir mikuni. Chaynu katinga, ¿imapaqtaq wakinqa mana allinta rimayanqa nuqapaqqa? nir.

³¹ Chayraykumi nishaykillapa: Michka mikur, upyar, imata rurarpis, tukuyta rurayllapa Dyusta payji nir. Chayna Dyusqa aligriyananpaq.

³² Kuytawkish qamkuna uknikillapata mana kwintachar tukuy imata mikutkillapa, chaynulla imata ruratkillapaga, Israelmanta kaqkuna, chaynulla mana Israelmanta kaqkunapis Dyuspi kriyinanayashanmanta disanimakutinllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq masinchikkunamapis disanimakur Dyuspi manana kriyinatillapanachu.

³³ Chaymi imanutaq nuqamaqa imatapis allinlata rurar, imanupis tukuyлата aligriyachiyta kamani. Chaqa manami nuqalapaq imapapis yarpurchu rurani, ashwan chay wakinkunata yanapani paykunapis kriyir washakananllapapaq.

11

¹ Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami nuqa yupay kawsayllapa, imanutaq nuqamaqa Cristo kawsashannu maydiyapis kawsayta munani chaynu.

Imanu kashunllapa Dyusta aduraypiqa

² Kriyiq masiykuna, qamkunami kusallata aligriyachimankillapa nuqata mana qunqamar, chaynulla chay yachachishushayllapata mana qunqar ima

chayllapi yarpur, rurar ima kawsashaykillaparayku. Chaymi qamkuna kusa allinta rurashaykillaparayku kusalata payji nishunillapa.

³ Piru munanipismi kayta allita yaChanaykillapata. Uk warmi runayjun karnaqa, chay ruraran imata rurananpaq nitinpis ruraran, chaynullami mayqanpis kriyiq karqa, Jesucristo nishannullata ruraran kawsan. Chaynullami Jesucristupis Taytan Dyus munashanlata imatapis ruraran.

⁴ Chaymi nishaykillapa: Uk runa umanta pampakur, Dyusman mañakuyani, manaqa Dyuspaq yaChachikuyani niyanman. Chaynu umanta limpu pampakur mañakur, chaynulla yaChachikurqami, kasuyashan Jesucristupaqqa mana allintanachu rurayan.

⁵ Nataq warmikuna, Dyusman mañakunanpaq, manaqa Dyus nishankunata yaChachikunanpaq kar, mana umanta pampakur yaChachikurqami, chay mantaqnin kaq runanpaq mana allintachu rurayan. Chaqa chaynu mana umanta pampar, Dyuspaq ruraraqami, chay warmikunaqa limpu lirilla aqchanta rutusha kanman yupayllapana.

⁶ Chaqa uk warmi umanta mana pampar, Dyuspaq ruranatinga, mas allinmi kanman chay warmiqa limpu lirilla aqchanta rutunanpaq. Piru lirilla rutukasha, warmi masinkunapaq pinqaypaq katinga, ama ruturchu aqchayjunlla kar, Dyuspaq allinta ruranqa.

⁷ Piru uk runa-shuyapaqami mana allinchi imalawanpis umanta pampanapaqqa. Chaqa Dyus, runata ruraraqami kusa paynu rikchaqta ruraran. Chaymi chay runaqa intrachimanchik Dyusqa imanumi kusa mantakuq nir. Piru uk warmi-shuyapaqami intrachimanchik, imanumi runaqa mantakuyta puytin nir.

⁸ Chaqa Tayta Dyusqa manami warmimantachu ruraran runataqa. Ashwanmi warmita ruraran runapa tullunllamanta.

⁹ Chaynullami Dyusqa, warmitaqa runa payla kashanrayku ruraran. Chay runaqa warmiwanna kawsananpaq. Manami warmi payla kashanraykuchu Dyusqa ruraran runataqa.

¹⁰ Chayraykumi, chay warmiqa umanta pampananpaq allin, angelkuna chaynu umanta pampashata rikarqa, yaChananpaq chay warmiqa allita runanta kasuyan nir.

¹¹ Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa Tayta Dyuspa naypanpiqa warmi kar, chaynulla runa karmapis chaylla kanchikllapa. Chaqa mayqan warmipis, Jesucristupi allita kriyiqqami, runanta yanapan allita kriyinanpaq. Chaynulla mayqan runapis, Jesucristupi allita kriyiqqami, warminta yanapan mas allita kriyinanpaq.

¹² Chaqa yaChashanchikllapanu, puntataqami Tayta Dyusqa uk warmita runamanta ruraran. Piru chaynu kasha katinmapismi, kananqa ashwan tukuyta warmimanta nasinchikllapa. Nataq chaynu karmapis, tukuykami Tayta Dyuspa rurashankuna kanchikllapa.

¹³ Kay nishushayllapamantami qamkunalla kwintata qukankillapa: Manami allinchi uk warmi umanta mana pampar, Dyusman mañakunanpaqqa nir.

¹⁴ Chaqa nuqanchikkunaqami allita yaChanchikllapa uk runa, warmi yupay aqchanta winachiqqami, mana allin kar kusala pinqaypaq nir.

¹⁵ Nataq uk warmi-shuyapaq aqchanta atunta winachirqami, kusala shumaq. Chaqa Dyus-ari warmitaqa atun aqchanta qusha, umanta pampananpaq.

¹⁶ Piru kaynu nishutiylapaqami, wakinqa nimayankillapa kanqa, manami chaynuchu nir. Chaymi nishaykillapa: Jesucristupi kriyiqkunaqami, tukuyta kay nishushayllapalata ruranillapa nir.

Pablumi yaĉhachikun Santa Mikunapaq

17 Kanan kayta nishurllapaqa, manami kusala allintami rurayankillapa nishuyllapata puytinichu. Chaqa willamashallapami qamkunaqashi Dyusta aduranaykillapapaq tantakarqa, allinta ruranaqkillapamantaqa, ashwan kusa mana allinkunata rurayankillapa nir.

18 Puntataqami nimiranllapa: Qamkuna, Dyusta aduranaykillapapaq tantakarllapaqashi, qamkunapura anyanakur chiqanchanakunkillapa nir. Chaymi chay nimashanllapataqa, wakinllataqa kriyini, chiqapta chaynu tukuyankillapa kanqa nir.

19 ¡Piru chay chiqanchanakuyqami, imanupiqqa wakin kriyiqkunapiqqa pasayan, wakin rikashuqkuna kwintata qukananllapapaq mayqankunami, Dyuspi chiqap kriyiqkunaqa! nir.

20 Chaymi qamkuna, Dyusta payji nir Santa Mikunata mikunaykillapapaq tantakarmapis, manana Amitunchik Jesucristupaqnachu rurayankillapa. Ashwanmi chaynu chiqanchanakusha kar, mana allinkunata rurayankillapa.

21 Chaqa Santa Mikunata mikunaykillapapaq kargashi, uknikillapa naypaqta mikunkillapa. Nataq wakinkunaqashi mallaqla kidanllapa, chaynulla wakinnikikunaqashi maĉhankillapa ima.

22 Chaynu sunsunulla mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqqa, ¿manachu wasikillapa kan, chaypi mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaqqa? ¿Imapaqtaq Dyuspa wamrankuna mana imayjun kaqkunata dispriyar ima pinqaypi dijankillapa? Chayraykumi nishunillapa: ¡Manami allintachu rurayankillapa! nir.

Kaynumi Santa Mikunata mikushunllapa
(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

23 Chaqa nuqa, Amitunchik Jesucristo intrachimashanmantami, kaynu nir yaĉhachishurayllapa: Amitunchik Jesucristuta kuntranankunan qukuyan, chay tutami payqa tantata ayparan.

24 Chaymi Dyusta payji nirnaqa, ĉhaypinmanta pakir apustulninkunata kaynu niran:

“Kaymi nuqapa kwirpuy.

Qamkunata washashunayllapapaq wanuyani chay.

Kaytami ama qunqarchu rurankillapa yarpumanaykillapapaq” nir.

25 Mikutinllapanaqami, uk kupata aypar kaynu niran:

“Kay ubapa yakitunwanmi uk mushuq tratuta rurani yawarniyta iĉhar.

Chaymi maydiyapis kay kupamanta upyarqa nuqata yarpumar upyankillapa” nir.

26 Chaymi Santa Mikuna tantitata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyar imaqa, Jesucristo shamunan diyakaman chaynulla ruraraqami intrachinakuyankillapa: Kaynumi Amitunchik Jesucristuqa washamanallapapaq wanuran nir.

Allita yarpur Santa Mikunata mikushunllapa

27 Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis uchakuyarlla, Amitunchik Jesucristupa kwirpun yupay Santa Mikunata mikur, chaynulla paypa yawarnin yupay ubapa yakitunta upyarqami, uchanllaparayku Amitunchik Jesucristo wanushantaqa mana kwintachayanllapanachu.

28 Chayraykumi mayqanpis Santa Mikuna tantitata mikunanpaq, chaynulla ubapa yakitunta upyananpaqqa, allita yarpunman, imapaqmi kayta rurayani nir.

²⁹ Chaqa mayqanpis, Amitunchikpa kwirpunta mana kwintachar, Santa Mikunata mikur, chaynulla ubapa yakitunta upyarqami, pay kastigakananpaq mikuyanqa, upyayanqamapis.

³⁰ Chayrayku qamkuna sunsunulla tukuy chaykunata rurashaykillaparaykumi, wakinqa qishaqla, wakin-shuyupaqa mana jwirsayjun imachu kankillapa. Chaynulla qamkunamanta wakinkunaqami chaynu mana allinta rurashanllaparayku wanushallapana ima.

³¹ Piru Santa Mikunata mikunapaqgami allita yarpushunllapa allintachu kawsayani manaqachu nir. Chaynu allita yarpur, allinpimi kani mikunaypaqqa nir mikushallapami, Amitunchikqa mana kastigamashunllapanachu.

³² Piru imanupi mana allita yarpur munashanchiknulla Santa Mikunata mikushallapa Amitunchik kastigarqami, kastigamanchikllapa intrakar pay munashanlatana rurannallapapaq. Chaynuqami Amitunchikqa manana kastigamashunnachu chay mana kriyiqkunawan pullataqa.

³³ Chayraykumi kriyiq masiykuna, Santa Mikunata mikunaykillapapaq tantakarqa, uknikillapa uknikillapa yaranakuyllapa. Pullala tukuynikillapa mikunaykillapapaq, upyanaykillapapaq ima.

³⁴ Piru mayqanpis mallaqnarqa wasikillapi mikuyllapa. Chayna Dyusqa ama kastigashunanpaq, chay tantakashana kar, mallaqnar naypaqta das mikushaykillaparaykuqa. Piru mas imakunapaq parlanayani chaykunapaqgami, shamutiyna parlashunllapa.

12

Santu Ispiritu yanapamashanchiknulla Dyusta sirbishunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, nuqami allita intrakanaykillapata munayani, imanumi Dyuspa Santu Ispiritunga yanapamanchik uktaqa ukmanta, ukta-shuyupaqa ukmanta rurar, payllata sirbir kawsanallapapaq nir.

² Qamkunaqami allita yaçhankillapa, Dyuspi manaraq kriyiqkuna karllaparaqgami, mana rimaq yanqa dyus nishanllapakunata aduraq kankillapa nir. Chaynuqami, syiguyasha yupay mana intrakaq karaykillapa.

³ Chaymi kananqa nishaykillapa: Mayqanpis, Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin rimaqgami, mana niyta puytinchu, ¡Jesusqa kusala mana allinchu! nirqa. Chaynulla mayqanpis Dyuspa Ispiritunwan mana karqami, mana niyta puytingachu, ¡Jesusqami kusala shumaq Amitunchik! nirqa.

⁴ Piru Dyuspa Santu Ispiritunmi tukuy kriyiqkunata ukta ukmanta, ukta-shuyupaqa ukkunata ruranaq, yanapamanchikllapa. Chaynu ukta ukta ruranaq Santu Ispiritulla yanapamashallapami, Dyusllata sirbir kawshanchikllapa.

⁵ Chaymi ukta ukmanta, nataq ukta-shuyupaqa ukkunata ruranaq yanapamashanchikllapa katinmi chaynullata rurar, Amitunchik Jesucristullata sirbiyanchikllapa.

⁶ Chaynullami Dyusqa yanapamanchik ukman ukman allin imakunata rurayta puytinapaq. Piru chay tukuy imakunataqami, Taytanchik Dyusqa pay paylla tukuyinchikllapata yanapar rurachimayanchikllapa.

⁷ Piru chaynu Santu Ispiritu tukuyinchikllapata yanapamarninchikllapaqami, intrachimanchikllapa imanumi chay wakin kriyiq masinchikkunata yanapanallapapaq nir.

⁸ Chaymi Santu Ispiritullawan Dyusqa ukkunataqa yanapasha, imami allin, imami mana allin nir intrachikunanllapapaq. Chaynulla ukkunatapis Santu Ispiritullawan yanapasha kusala yaçhaywan yaçhachikunanllapapaq paypaqqa.

⁹ Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapatin Dyuspi kusalata kriyinnlapa, payqami imatapis rurayta puytin nir. Chaynulla ukkuna-shuyapaqa, Santu Ispiritu yanapatin qishaqkunata alliyachinllapa ima.

¹⁰ Ukkunaqami, Santu Ispiritu yanapashanrayku milagrukunata rurannlapa, ukkunaqa Dyuspaq rimaqninkuna kar, paypaq yaçhachikunllapa. Ukkunataqami, Santu Ispiritu yanapatin, riqsinllapa chay mana allin ispirituwana kaqkunata, chaynulla allin Ispirituwana kaqkunamatapis. Ukkunataqami, Santu Ispiritulla yanapatin illaqmanta ukman mana rimayashankunapi rimar yaçhachikunllapa. Ashwan ukkunataqami, Santu Ispiritu yanapan chay ukman rimaykunapi rimar yaçhachikushanllapata intrachikunanapaq.

¹¹ Piru tukuy kaykunataqami, Santu Ispiritulla yanapar rurachimayanchik, pay imanutataq rurannata munayan chaynulla.

Kriyishanchikraykumi uk kwirpulana kanchikllapa

¹² Nishaykillapa: Kay kwirpunchikllapa ukla karmapismi, kusala achka partiyjun. Chaynullami nuqanchikkunapis kusala achka karllapamapis, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa, paywanqa uklana kanchikllapa.

¹³ Chaynullami, tukuy Israelmanta kaqkuna, chaynulla mana Israelmanta kaqkuna, sirbikuqkuna, mana sirbikuqkunamapismi, Jesucristupi kriyirlapanapaq uk kwirpulanapaqna tikrakashanchikllapa. Chaqa Dyusmi Santu Ispiritunta gumarninchikllapa yarpuyinichikllapapi shutichimarninchikllapa, tukuyta uklapaqna tikramashanchikllapa. Chaynuqami tukuyta, Santu Ispiritullawanna kawsanallapapaq. *

¹⁴ Yaçhashanchikllapanu, uk kwirpunchikqa manami uk partiyjunlachu, ashwanmi kusala achka partiyjun.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Imanupiqqa çhakinchik kaynu ninman: Nuqaqami mana maki kashayrayku mana kwirpumantachu kani nir. Piru chaynu nirmapismi kwirpullamanta.

¹⁶ Imanupiqqa rinrinchikpis niyanman: Nuqaqami mana nawi kashayrayku, mana kwirpumantachu kani nir. Piru chaynu nirmapismi, kwirpullamanta.

¹⁷ Chaqa tukuy kwirpunchik nawilla katingqa, mana uyakuyta puytiyachuwanllapachu. Chaynulla kwirpunchik, rinrilla katingqa, manana mutkikuyta puytiyachuwanllapachu.

¹⁸ Piru Taytanchik Dyusqami, pay munashannulla rurar çhurasha tukuy partinkunata kwirpunchikllapapiqa.

¹⁹ Chaqa tukuy rinrilla, manaqa nawilla katingqa, mana kwirpuyjunchu kachuwanllapa.

²⁰ Chiqaptaqami, kwirpunchikqa kusala achka partiyjun katinmapis Dyus nisha ukla kananapaq.

²¹ Chaqa nawinchikqami, mana kaynu niyta puytinchu makinchiktaqa: Manami ministishunichu nirqa. Chaynullami umanchikpis, mana kaynu niyta puytinchu çhakinchiktaqa: Manami ministishunichu nirqa.

²² ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi kay kwirpunchikpa partinkuna mana kwintachaypaqla chaykunaqa, ashwan kusa mas ministikaypaq.

²³ Imanupiqami chay kwirpunchikpa uk partinpaq, “Kayqami mana imata rurannaypaqpis yanapamayanchu” niyarmapis, ashwan kusala shumaqta kuytar, mana shutilapimapis purichinchikchu.

²⁴ Ashwanmi chay kwirpunchikpa partinkuna shutillapi kaqkunata kusa shumaqta kuytachuwan. Piru Tayta Dyusqami, kwirpunchikta rurarqa niran, chay yaqqa mana kwintachaypaqla chayta kusata kuytanapaq.

* **12:13** Rikashun San Juan 7.37-39.

²⁵ Chaymi chaynu rurashaqa kwirpunchikpi kaq partinkunaqa ama chiqanchakanqachu. Ashwanmi kada partikuna wakin parti kaqkunawan yanapanakunanllapapaq.

²⁶ Chaqa kwirpunchikpi kaq uk partin nanatingami, wakin partikunapis nanachikun. Chaynulla kwirpunchikpa uk partinpaq kusala shumaq nifinllapaqa, tukuy kwirpunchik kusalata aligriyan.

²⁷ Chaynullami nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishanchikllapaykuqa, paypa kwirpunna kanchikllapa. Chaynu karmi tukuy kriyiqkunaqa Jesucristupa kwirpunpa partinkunana kanchikllapa.

²⁸ Chaymi chay kriyiqkunamanta wakinkunataqa Dyusqa kaynu kananllapapaq niran:

Puntataqa apustulkuna kananllapapaq,

paypaq rimaqninkuna,

yačhar yačhachikuqkuna,

milagrukunata ruraqkuna,

qishaqkunata alliyachiqkuna,

yanapakuqkuna,

kriyiqkunapa rikaqninkuna,

illaqmanta ukman rimaykunata rimar paypaq yačhachikuqkuna ima kanqa niran.

²⁹ Chaqa allita yarpuyllapa. Manami tukuychu apustulkunaqa. Manami tukuychu Dyuspa rimaqninkunaqa. Chaynulla manami tukuychu yačhar yačhachikuqkunaqa. Chaynulla manami tukuychu milagrukunata ruraqkunapis.

³⁰ Manami tukuyqa pudirniyjunchu qishaqkunata alliyachinanpaqqa. Chaynulla manami tukuychu ukman rimaykunapi rimar yačhachikuqkunapis. Manami tukuyqa, chay ukman rimaykunapi rimar yačhachikutinllapapis intrachikunllapachu.

³¹ Piru nishaykillapa: Dyusman mañakuyllapa, uknikikunata kusa masta yanapaqkunana kanaykillapapaq.

Nataq kananqami chay yačhachishushayllapamantaqa kusala shumaq kaqpaq willashunayanillapa, uknikillapawan llakipanakur imana kawsanaykillapapaq.

13

Llakipakushanchikmi kusala mas allinqa

¹ Nishaykillapa: Nuqa illaqmanta uklawmanta runakunapa rimayninta, chaynulla angelkunapa rimayninta kusalata rimayayman. Piru chaynu kusata rimar yačhachikurmapis, mana chiqapta ukniykunata llakiparqami, yanqa uk kampana waqar qillakachikuq yupayla kayashaq.

² Chaynulla Dyuspa rimaqnin kar paypaq yačhachikuq kayman, intrakaymanpis imanu payla yarpuyashanta. Chaynulla tukuy imata intrakaq, chaynulla kusalata kriyimanpis uk qaqamatapis willatiyla ashunanpaq nir. Piru michka chaykunata ruranaypaq karmapis, mana ukniykunata llakiparqami, Dyuspaqqa yanqalla yupay kar mana sirbiyanichu.

³ Chaynulla mana imayjun kaqkunata mana chiqapta llakipar, yanqa alabamananllapalapaq nir imaykunata qukuymán, chaynulla wakqa ukninkunata llakipan nir alabamananllapalapaq nirla rupachir wanuchimananllapapaq dijakayman. Piru tukuy kaykunata rurar mana chiqap ukniykunata llakiparqami, mana imapaqpis sirbiyanichu.

⁴ Ukninchikkunata llakiparqami, ima katinpis mana das piñakunchikchu. Ashwanmi shumaq imakunata rurar, mana inbidyanakunchikchu. Manami kusa kani ima nir alabakanchikchu.

⁵ Chaynulla ukninchikta llakiparqa, manami sunsunulla imatapis rimanchikchu, mana imatapis nuqanchiklapaq ruranchikchu, chaynulla mana piñakunchikchu, imanupi ukninchikwan piñachinakurpis dasla shumaqchanakunchik ima.

⁶ Chaynulla ukninchikta llakiparqami, pay mana allinta tukusha katinmapis, manami aligriyanchikchu. Ashwanmi imatapis allin kaqkunallata rurasha katinllapa aligriyaymatapis puytinchik.

⁷ Chaymi ukninchik mana allinta ruramanashamapis, payta llakipashanchikrayku shachinakunchik. Chaynulla ukninchikkuna imata nitinpis mana diskunfyakarchu kriyinchik. Imata ukninchik ruratinpis, rurayashanqami allinla kanqa nir yarpunchik. Chaynulla ima katinpis, ukninchikta llakipashanchikrayku mana disanimakurchu shachinakunchik ima.

⁸ Chaymi nishaykillapa: Chay llakinakyqami, mana maydiyapisi tukukanqachu. Piru uk diyapimi Dyuspa rimaqnin kar yaçhachikuqkunamapis, mana yaçhachikunqallapanachu. Chaynulla chay ukman rimaypi rimar yaçhachikuqkunamapis mananami yaçhachikunqallapanachu. Chaynulla chay kusala yaçhaq kaqmapismi manana ministikanqanachu.

⁹ Chay kanan yaçhachikuyashanllapaqami, kusala amsaqlla yupayraq. Chaynu katinmi, Jesucristupaqmapis, manaraq allitaqa intrakanchikllaparaqchu.

¹⁰ Piru Jesucristo shamutingami, kusa allitana yaçhashunllapa Dyuspaqqa imanunirpis. Chaymi chay tyimpuqa manana ministishunllapachu mayqantapis Dyuspaq yaçhachimanallapapaqqa.

¹¹ Chaqa nuqa wamra karllaraqgami, rimar yarpurmapis, uk taksha wamritu yarpushannu yarpur rimaq ima kani. Piru byijullana karqami, tukuy chay wamra kar yarpur rimayashaytaqa, dijashana kani.

¹² Chaynumi, kananpis taksha wamra yupay, Dyusninchikpaqqa manaraq allitaqa yaçhanchikllaparaqchu. ¿Manachu uk ispiju dañakasha kar suqulla katinmaqa, qaqllanchikta chaparmapis mana allita rikanchik? Chaynumi kananpis, Jesucristutaqa manaraq allitaqa riqsinchikllapachu. Piru maydiya shamutingami, pay paywanña kar, tukuyinchikllapa rikar allitana riqsishunllapa, imanutaq pay riqsimayanchikllapa chaynulla.

¹³ Chaymi Dyus yanapamashanchik mana tukukanchu chayqami, ukqa Amitunchikpi kriyinaq, ukqa maydiyaqa paywan kashunllapa nir yarpunapaq, chaynulla uk-shuypaqa ukninchikta llakipapanapaq ima. Piru kay kimsakunamantaqami, kusala mas allinqa ukninchikta llakipanchik chay.

14

Intrakayashanllapa rimaypi rimar yaçhachikushunllapa

¹ Willashushayllapanu, allita uknikillapata llakipayta kamayllapa. Chaynu uknikillapawan llakipanakur imaqami, Dyusta kusalata mañayllapa Santu Ispiritu yanapashutinllapa uknikillapaqa ukmanta, uknikillapashuypaqa ukmanta rurar Dyuslata sirbir kawsanaykillapapaq. Ashwanmi mañayllapa yanapashutinllapa paypaq rimaqninkunalana kar, paypaq chay rimaynikillapallapi rimar yaçhachikur ima kawsanaykillapapaq.

² Mayqanpis illaqmanta ukman rimaykunapi rimaqgami, Dyuslawan parlaq yupay. Chaqa chaynu ukman rimaypi rimatinllapami, mana mayqanpis

intrakayanllapachu. Chaynuqami, Santu Ispiritu rimachitin mana mayqanpis intrakatinchu rimayan.

³ Piru Dyuspa rimaqninkuna-shuypaqa chay uyakuqkunapa rimayninllapallapi yaĉhachikurqami, wakinkunataqa yanapayan, Dyuspi masta kriyinanllapaq. Chaymi animachir kunsulayanllapa ima.

⁴ Piru mayqanpis ukman rimaykuna mana intrakashanllapapi rimaqqami, paylla allita Dyuspi kriyinanpaq rurayan. Nataq Dyuspa rimaqninkuna-shuypaqa chay uyakuqkunapa rimayninllapallapi yaĉhachikurqami, chay kriyiqkunata yanapayan, mas allita Dyuspi kriyinanllapaq.

⁵ Kusa allinmi kanman tukuynikillapa chay ukman rimaykunapi rimarqa, wasikillapalapi Dyuslawan parlanaykillapapaq. Piru nuqaqami munani chay ukman rimaykunapi rimayashaykillapamantaqa, ashwan chay intrakayashaykillapa rimayninllapallapi Dyus nishankunata allita yaĉhachikunaykillapapaq. Chaqa chaynu yaĉhachikuyqami kusala shumaq kar, kriyiqkunataqa yanapayanqa masta Amitunchikpi kriyinanllapaq. Piru tantakashallapa kar chay ukman rimaykunapi rimar yaĉhachikurqami, kusa allin kanman chay rimashaykillapata ima niraymi nir intrachikunaykillapapaq.

⁶ Allita yarpuyllapa kriyiq masiykuna. Nuqa qamkunaman shamuyman. Chaymanta yaĉhachishuqllapa qallariyman chay mana intrakayashaykillapa ukman rimaykunapi. Chaynu rurar mana intrachishurllapaqami mana imalapimapis yanapashuyanillapachu. Piru nuqa qamkunaman shamur, Dyus munashannu, chay chiqap kaqlata qamkunapa rimaynikillapallapi willashurllapaqami, yanapashuyashaqlapa ashwan masta kriyinyaykillapapaq.

⁷ Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpis uk kinata, manaqa uk arpata waqachir, mana shumaqta waqachitinqami, mana intrakayashunchu, imatami waqachiyar nirmapis.

⁸ Chaynullami guerrapipis, chay maqanakuq rinanllapapaq trumpitata waqachiq chay, mana kusala klaruta waqachitinqa, manami wakin suldadukunaqa listakayanmanchu maqanakuq rinanllapapaqqa.

⁹ Chaynumi qamkuna uk rimaykunapi rimaqkunawanpis pasan. Chaqa rimatki mana intrakarqa, ¿imanunari intrakanqallapa niyashaykitaqa? Chaynu mana intrakatinllapaqami, uk rimaqqa wayra apananpaq yupayla rimayan.

¹⁰ Chiqaptami kay pachapiqa, kan achka ukman rimaykuna. Piru chay rimaykunaqami, chay intrakaqkunapaqqa kusala shumaq.

¹¹ Piru mayqanpis rimatin, chay rimashanta mana intrakarqami, uklawmanta runa yupay kashaq chay willamaqpaqqa. Chaynulla nuqapaqpis chay willamaqqa uklawmanta runa yupay kanqa.

¹² Chaynumi chay uk rimaykunapi rimatinllapaqa, qamkunawanpis pasan. Chayraykumi qamkuna kusalata Santu Ispiritu yanapashutinllapa uknikillapa ukmanta, uknikillapa-shuypaqa ukmanta rurar, Dyusta sirbiyta munankillapa. Piru ashwanmi Dyusta kusalata mañankimanllapa yanapashutinllapa, kriyiq masikikunata yanapatkillapa Amitunchikpi masta kriyinanllapaq.

¹³ Nishaykillapa: Mayqanpis chay ukman mana yaĉhayashan rimaykunata rimaqqa, Dyusta mañakuyllapa pay yanapashutinllapa, chay rimashaykitaqa uyakushuqkunapa rimayninpinna rimar intrachikunaykillapapaq.

14 Chaqa mayqanpis ukman rimaykunapi Dyusman mañakurqa, chiqaptami tukuy shunqunwan mañakuyan. Piru chaynu Dyusman chiqapta mañakurmapismi, mana intrakayanchu ima nir mañakusha kani nirmapis.

15 Chaynu katinga, ¿imatana rurayman? Chay-ari Santu Ispiritu yanapamasha ukman rimaykunapi rimar mana intrakarmapis, mañakur, chaynulla kantarmapis Dyusllata alabayani. Piru wakinkunapa naypanpi mañakur, chaynulla kantarqami, allita intrakarna rurashunllapa, uyakuqkunapis intrakananllapapaq.

16 Chaqa qam ukman rimaykunapi rimar Dyusta alabar, payji niyankiman. Piru uk runa mana chay rimayashaykita intrakarqa, mana pullayki Dyusta alabar, payji niyta puytayanqachu. Chaqa manari intrakayanchu imatami nir alabayanki, chaynulla payjichikuyanki nirmapis.

17 Chiqaptaqami Dyusta payji niyashayki chayqa kusala allin ima kayanqa. Piru kriyiqkuna mana intrakashanllaparaykumi, mana paykunataqa yanapayanchu, Dyuspi masta kriyinanllapapaqqa.

18 Nuqaqami, Tayta Dyusta payji nini. Chaqa chay ukman rimaykunata rimankillapa chaymatapismi illaqmanta masta rimani qamkunamantaqa.

19 Piru chaynu ukman rimayta puytirmapismi, ashwan chay kriyiqkuna tantakashakunawan karqa, paykuna intrakayashan rimaypi rimar yaçhachikuni. Chaymi chay ukman rimaykunapi kusa unayta willashurllapapis mana imanupis intrachishuyllapata puytinichu. Piru ashwan chay qamkunapa rimaynikillapapiqami aykakaqlata willashutiylapada dasla intrakayankillapa kanqa.

20 Kriyiq masiykuna, amami chay wamritukuna mana das intrakanllapa chaykuna yupaychu kayllapa. Ashwanmi byijulla runakunana kar, chay yaçhachishushayllapataqa allita intrakayllapa. Chaynuqami yaçhaynikillapapaqa allinkunalata ruranaykillapapaqlana kanqa.

21 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, kaynu nin:

“Kay pwibluta rimayniyta willananpaqmi,
uklawmanta runakunata kaçhashaq ukman rimaykunapi willananpaq.
Piru chaynu ukman rimaykunapi willatinllapamapismi
mana kasumanqallapachu” nir.

22 Chaynu katinmi, kriyiqkunata Tayta Dyusqa yanapar ukman rimaykunapi ima rimachir, chay mana kriyiqkunataqa rikachin kriyinanllapapaq. Piru chaynu rikachitinllapamapismi, mana kriyinanllapachu. Nataq ashwan mayqanpis chay kriyiqkunata paykunapa rimayninllapi rimar ima Dyus munashannulla yaçhachirqami, yanapanllapa mas allita kriyinanllapapaq.

23 Chaqa yarpuyllapa: Qamkuna tukuy kriyiqkuna tantakasha kar, tukuyta ukman rimaykunapi mana intrakaypaqta rimayankimanllapa. Chaymantaga chaynu rimayatkillapa, uk mana kriyiq yanqa uyakushuqllapala çhar, rimayashaykillapata mana intrakarqa niyanqa: Wakkunaqa yaruyasha wakuqa rimapakuyan nir.

24 Piru tukuynikillapa chay rimaynikillapapi rimar Dyus munashannullata yaçhachikuyankimanllapa. Chaymanta uk mana kriyiq uyakuq yaykur, chay yaçhachikuyashaykillapata intrakanqa. Chaymi chaynu yaçhachikushaykillaparayku allita intrakarqa, paylla kwintata qukar niyanqa: Kusala uchayjunmi kani nir.

25 Chaynuqami chay uyakuqkunaqa kwintata qukanqa ima mana allinkunata tukuy shunqunwan yarpushankunamatapis. Chaymi kusala uchayjunmi kani nir, Dyuspa naypanpi qunqurir paylatana aduranqa.

Chaynuqami kwintata qukanqa chiqaptami Dyusqa qamkunawan kasha nir.

Tantanakurqami imatapis karanlata rurar adurayllapa Dyustaqa

²⁶ Kriyiq masiykuna, chay willashushayllapapaqqami kaynu nishaykillapa: Tantakasha katkillapaqami, wakinkunaqa salmukunata takingallapa. Nataq wakinkunaqa yaĉhachikunqallapa, manaqa wakinkunaqa Dyus willashanta ukkunata willanqallapa. Ukkunaqa ukman rimaykunapi rimar ima yaĉhachikunqa. Chaynulla uk rimaypi yaĉhachikushanllapata intrachikunqallapa ima nirmi yaĉhachikuran nir ima. Piru tukuy chay rurashaykillapaqami Amitunchikpi masta kriyinqaykillapapaq kanqa, ama yanqallachu.

²⁷ Piru ukman rimaykunapi rimanarqa, ishkay, manaqa kimsala rimanqallapa. Piru amami ishkantinllapa, manaqa kimsallapaqa sunsunullaqa rimanqallapachu. Ashwanmi uknin uk ratu, chaynulla uknin uk ratu ima rimanqallapa. Chaynu rimatinllapaqami, mayqantapis Santu Ispiritu yanapatin allita intrakaq chayqa, intrachikunqa ima nirmi yaĉhachikusha nir.

²⁸ Piru mana mayqanpis, chay kriyiqkunamanta intrachikunanpaq katinga, amami chay ukman rimaykunapi rimarqa yaĉhachikunqallapachu. Ashwanmi mayqanpis chay ukman rimaykunallapi rimanarqa, Dyusllawan parlanqallapa uyarala.

²⁹ Nishaykillapa: Mayqantapis Dyus yanapanman imata rimananpaq. Chaynu yanapatingami, Dyus munashannullata rurar yaĉhachikunqa. Piru chaynu rimar yaĉhachikunarllapaqami, ishkayla manaqa kimsala chay rimaynikillapallapi yaĉhachishunqallapa. Nataq wakin kriyiqkunaqami uyarala uyakur kwintata qukanqallapa, Dyus rimashantachu willamayanchik manaqachu mana nir.

³⁰ Piru chaynu yaĉhachikuyatkillapa, Dyus imanupi uk runata chaypi tayatin imata rimananpaq intrachitinqa, chay yaĉhachikuq chayqa qasillanqa. Chayna chay uk rimananpaq.

³¹ Chaynu uknikillapa uk ratu uk ratu, Dyus yanapar intrachishushanllapata yaĉhachinakurqami, kusa shumaqta intrachinakuyankillapa. Chaymi chaynuqa ashwan tukuy kusa allita intrakar masta Amitunchikpi kriyinqaykillapapaq animachinakunkillapa.

³² Chaymi Santu Ispiritu, Dyuspaq yaĉhachikunapaq yanapamashallapaqa yaĉhachikushunllapa. Piru shumaqta yaĉhachikunallapapaqqami, imata yaĉhachikunapaq karmapis, tanyakar yaraypaqraq uk yaĉhachikuyatinqa.

³³ Chaqa Tayta Dyusqami kusa shumaqta imatapis ruranata munan, manami imatapis sunsunulla ruranataqa munanchu.

³⁴ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq tukuy kriyiqkunapi warmisitakunaqa uyarala uyakunllapa, chaynullami qamkunapis Dyusta aduranaykillapaq tantakasha katkillapaqa, warmikunaqa uyarala chay yaĉhachikuqkunata uyakunqallapa. Chaqa manami allinchu warmikuna chay tantakashaykillapakunapi laqyananllapapaqqa. Chaymi Dyus nitin mantakushankunapipis nin, warmikunaqashi chay tantakasha katinllapaqa, uyarala kanqa runanta kasushanrayku nir.

³⁵ Chaymi yaĉhachikutinllapa mana allita uk warmi intrakasha karqa, runanta tapunqa wasinpi karna. Chaqa manami allinchu uk warmi chayllapi yaĉhachikuyatinllapa tapukur laqyananllapapaqqa.

³⁶ Allitami intrakankillapa, Dyuspaq yaĉhachikuq qallarirllapaqa, manami qamkunamantachu qallariranllapa. Chaynulla manami qamkunalachu Dyuspa rimanantaqa yaĉhachushaykillapapis.

³⁷ Mayqanpis Santu Ispiritu yanapatin Dyuspa rimaqnin kar, manaqa imata ruranarqa, allita kwintata qukanqa, kay iskribir willashuyashayllapaqami mana nuqamantachu, ashwanmi Dyus mantakushankuna nir.

³⁸ Piru mayqan kay willashuyashayllapaq mana chaynuchu nitinga, ama paytaqa kasunkillapachu.

³⁹ Chayrayku kriyiq masiykuna, kusata animakur munayllapa Dyus yanapashutinllapa nishankunata yaĉhachikunaykillapapaq. Chaynulla ukman rimaykunapi rimatinllapapis, dijayllapa rimar yaĉhachikunqallapa.

⁴⁰ Piru tukuy imata rurarmapismi kusa shumaqta imatapis rurar, ama sunsunullaqa rurankillapachu.

15

Pablumi yaĉhachikun Jesucristo wanur kawsamushanpaq

¹ Kriyiq masiykuna, kananqami nuqaqa munani yarpunaykillapapaq imanu washakanaykillapapaq nir yaĉhachishushayllapapaq. Chaqa Jesucristupi kriyir washakankillapa nir yaĉhachishutiylapami, qamkunaqa kusala allita kriyiraykillapa. Chaynullami kanankaman allita kriyinkillapa.

² Chay puntata yaĉhachishushayllapapi kriyiraykillapa, chaynulla kanankaman allita kriyirllapami washakankillapa. Piru chay yaĉhachishushayllata dijar mana kriyir, ukkunapi kriyirqami mana washakankillapachu. Chaynu katinmi chay kriyishaykiqa yanqalla kasha kanqa.

³ Nuqa yaĉhachushaytami puntataqa yaĉhachishurayllapa. Chaymi yaĉhachishurayllapa Jesucristumi uchanchikmanta washamanapaq wanuran nir, imanutaq Dyus nitin iskribikashakuna nin chaynulla.

⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin, wanuchitinllapashi pamparanllapa. Chaymantashi kimsa diyamanta kawsamuran nir.

⁵ Chaymi puntataqa Pedruman rikariran. Chaymantaraqmi rikariran chay dusi apustulninkunamanqa.

⁶ Chaymantaqa rikariranpis kinyintusmanmatapis (500) mas kriyiq masinchikkunaman. Jesucristuta rikashakunaqami, wakinkunaqa wanushallapana. Piru yaqqa tukuyninmi kawsayanllaparaq.

⁷ Chaymantaraqmi rikariran Santiaguman, chaynulla tukuy apustulkunamanpis.

⁸ Tukuy chay wakinkunaman rikarir-raqmi, chaymantaraq nuqamanqa rikariran. Chaynu katinmi nuqaqa wakinkunamantaqa, uk wamra manaraq tyimpunpichu nasisha yupay kani.

⁹ Chaynu kasha karmi nuqaqa wakin apustulkunamantaqa mana kwintachaypaqla kani. Chaynulla manami apustulpaq riqsimananllapalaqamapis allinchi. Chaqa nuqaqami Dyuspaq mana allinta yarpur, kriyiqkunapa ikimpi puriq kani qischanaypaq.

¹⁰ Chaynu kasha katiymapismi, Tayta Dyusqa kusalata munamar akramaran paypa rimananta yaĉhachikunaypaq. Chaymi chay llakipamashanqa manami yanqallachu kasha. Ashwanmi nuqaqa tukuy wakinkunamantaqa kusa masta yaĉhachikur trabajasha kani. Piru manami nuqalachu chaynuqa yaĉhachikusha kani, ashwanmi Tayta Dyus munar yanapamasha katin chaykunataqa rurasha kani.

¹¹ Chaymi ama yarpushunllapachu, nuqa, manaqachu chay wakin apustulkuna masta yaĉhachikusha nirqa. Ashwanmi kusala mas allinqa chay imanu washakanaykillapapaq yaĉhachishutiylapa kriyishaykillapa chay.

Pablumi yaĉhachikun wanushakunami kawsamunqa nir

¹² Piru nuqakunaqami yaĉhachikunillapa, Jesucristumi wanushanmantaqa kawsamuran nir. Chaynu yaĉhachikutiyllapaqa, ĉimapaqtaq qamkunamanta wakinkunaqa, wanushakunaqa mana kawsamunnachu ninllapa?

¹³ Chaqa wanushakuna manana kawsamuyatingqa, Jesucristupis mana kawsamushachu kanman.

¹⁴ Chaynu Jesucristo wanushanmanta mana kawsamusha katingqa, imanu washakanaykillapapaq nir yaĉhachishuyashayllapapis mana imalapaqpis sirbiyanqachu. Chaynu katingqa chay kriyishaykillapamapis yanqalla kar, mana sirbiyanqachu.

¹⁵ Kay chaynu katingqa, nuqakunaqami Dyuspaqqa mana chiqap rimagninkunachu kayashaqlapa. Chaqa nuqakunaqami yaĉhachikunillapa, Dyusmi Jesucristutaqa wanushanmanta kawsachimuran nir. Chaynu chiqapta mana wanuqkuna kawsamuyatingqa, Cristupis dijurqa mana kawsamushachu kanqa.

¹⁶ Chaqa wanuqkuna mana kawsamuyatingqa, Jesucristupis manami kawsamushachu kanqa.

¹⁷ Chaynu Jesucristo mana kawsamusha katingqa, Jesucristumi washamayanchikllapa nir kriyishaykillapapis, yanqalla kar mana sirbiyanqachu. Chaymi ashwan qamkunaqa uchayjunllaraq kawsayankillapa kanqa.

¹⁸ Chaynulla, Jesucristupi kriyir washakashaq nir wanushakunamapis, mana washakashachu kar ashwan limpu chinqasha kanqallapa.

¹⁹ Chaynulla nuqanchikkunapis, kay kawsayashanchiklapi Jesucristupi kriyiriami washakayanchik nir kriyisha, mana washamashaqa nuqanchikkunaqa kusala pinqaypaq kashunllapa.

²⁰ Piru chiqaptami Jesucristuqa kawsamusha. Chaymi payqa tukuy-manta puntata wanushanmanta kawsamushanrayku, uk mallkipa punta puquynin yupay intrachimanchikllapa.

²¹ Chaqa imanutaq uk runa uchakushanrayku tukuyula kay pachapiqa wanunallapapaq karan. Chaynullami Jesucristo allinta rurur uchanchikpaq wanur kawsamushanraykulami, michka wanusha karmapis, paypi kriyiqkunaqa maydiyaqa tukuyula kay pachapiqa kawsamunallapapaq nisha.

²² Nishaykillapa: Imanutaq Adán uchakusharaykulami tukuyula wanunallapapaq karan. Chaynullami Jesucristo wanur kawsamushanraykula, qashan maydiyaqa tukuyula kawsamushunllapa.

²³ Piru Dyusmi kaynu kawsamunallapapaq niran: Puntataqami Jesucristo kawsamunanpaq niran. Chaymantaraqshi maydiya Jesucristo shamur, paypi kriyiqkunapa kwirpuntaqa kawsachimuyanqa nir.

²⁴ Chaymantami Jesucristuqa tukuy chay rikaypaq, chaynulla chay mana rikaypaq mantakuq dyablukunata, karguyjunkunata, chaynulla chay kusala puytiq kani niqkunata binsitinraqmi, kay pachaga tukukanqa. Chaymanta chay tukuy imata binsisha karnami, Jesucristuqa Taytanchik Dyus-taqa qunqa tukuy imata rikar mantananpaqqa.

²⁵ Chaqa Jesucristuqami mantakunqa tukuy chay ĉiqniqnikunata binsir limpu saruĉhanankalaman.

²⁶ Chaynu tukuy imata binsishana karqami, tukukanantaqa binsir saruĉhanqa chay wanuyta, amana maydiyapis wanunallapapaq.

²⁷ Chaqa Dyusmi Wamran Jesucristutaqa pudirta qur nisha tukuy mana allin kaqkunataqa saruĉhananpaqqa. Piru tukuy imata saruĉhananpaq nirqa, manami niyanachu Dyustapis Wamran Jesucristuqa saruĉhananpaqqa nirqa. Chaqa ashwan pay-ari chaynu tukuy imata Wamranqa saruĉhananpaqqa nisha.

²⁸ Chaymanta Jesucristo tukuy mana allin kaqkunata binsishana karqami, ashwan paylla Dyuspa Wamran karmapis chaymanta-pacha, Dyus nishankunata ruraq çhurakanqa. Chaynami Dyusqa tukuy imatapis payna rikar mantanga.

²⁹ Yaçhanchiklapami wanushakunaqa maydiyaqa kawsamuyanqa nir. Chaqa mana wanushakuna kawsamuyatinqa, çimapaqtaq yanqallaqa wanushakunapa shutinpi shutikunllapaqa?

³⁰ Chaynulla Jesucristo wanushanmanta mana kawsamusha katingqa çimapaqtaq nuqakunaqa imuraspis paypaq yaçhachikur ima qischakanillapaqa?

³¹ Kriyiq masiyllapakuna, nuqataqami chay çhiqnimaq runakuna imuraspis wanuchimananllapapaq yarpunllapa. Piru chaynu katinmapismi nuqaqa kusalata aligriyani, qamkuna imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillapanulla kankillapa nir yaçhashayrayku.

³² Nuqami Éfeso pwiblupiqqa kusala saqra mana allinkunata ruramanatinllapamapis kusalata shachinakusha kani. Piru chiqapta mana wanuqkuna kawsamuyatinqa, çimatataq ganasha kani chaynu shachinakurqa? Ashwan nishanllapanuqa dijarma ninayta: Unta mikushaq, upyashaq, chaqa allaqmantami wanuyani nir. Piru wanuqkunaqami chiqapta kawsamuyanllapa.

³³ Chay-ari amami ingañakankillapachu chay mana allinta rimaqkunamanataqa. Chaqa chay llullakur mana allinta rimaqkunawan pulla kashalla-paqami das llullachir ima pantachimanchikllapa.

³⁴ Chayraykumi chay llullakuqkuna ama ingañashunanllapapaqqa rikçhakuq yupayna allinlata rurar, ama uchakunkillapanachu. Chaqa qamkunamanta wakinqami, Dyusta mana riqsishanrayku, paykunawan kar, kusala pinqaypaqta ingañakar ima kawsanllapa.

Wanur kawsamuqkunaqami kaynu kwirpuyjun kanqallapa

³⁵ Imanupiqaçhi wakinkunaqa kaynu nir tapukunmanllapa: çImanutaq wanushakunaqa kawsamuyanqa? çImanu kwirpuyjuntaq kawsamuyanqa? nir.

³⁶ çKabal yarutaraq tapukunkillapaqa! çManachu yaçhankillapa, imanutaq simillata tarpuraraq wanunanpaq yupay pampanchik? nir. Chaynu pampashami chaymanta mushuqmanta ukmanna nasimun chay tarpukushanchikqa.

³⁷ Chaynumi triguta manaqa uk simillata tarpurpis, manami chay mallkipa tulluntachu tarpunchik. Ashwanmi uk simillitata tarpunchik winananpaqqa.

³⁸ Chaymantanami Dyusqa pay munashannu mayqannintapis winachin. Chaynu winachirmi, yurayjunpaqna tikran. Piru chaynu yurayjunpaq tikrarmapismi chay simillan karan chaynullata puquchinanpaq winachin.

³⁹ Manami kwirpunchikllapaqa tukuy imakunapa kwirpunwanqa chayllachu. Chaqa runakunaqami ukman kwirpuyjun kanchikllapa. Animalkunapismi ukman kwirpuyjun. Chaynulla pariç kurukunapis ukman kwirpuyjun. Piskadukunapismi ukman kwirpuyjun ima.

⁴⁰ Chaynullami syilupi kaqkunapa kwirpunwan, kay pachapi kawsaqkuna kwirpunchikllapapis mana chayllachu. Chaqa syilupi kaqkunapa kwirpunqami kusala ukman shumaq, chaynulla kay pachapi kaqkunapa kwirpunchikllapapismi shumaq ima.

⁴¹ Chaynullami rupaypa llipyayninqa, mana chayllachu killapa llipyayninwanqa. Chaynulla wakin qullarkunapa llipyayninqami, michka chaylla katinpis, mana chayllachu llipyayninqa wakin qullarkunawanqa.

⁴² Chaynullami nuqanchikkunawanpis pasan. Chaymi kay kwirpunchik wanutin pampashaqa, limpu ismur allpapaq tikrakan. Piru kay

kwirpunchik maydiya wanushanmanta kawsamurqami, tukuy tyimpupaqna kanqa.

⁴³ Chaynumi chay kwirpunchik wanurqa mana sirbiq katin, askwintalla kidan. Piru maydiya kawsamurqami, kusala shumaq allin imana kanqa. Chay wanur pampakaq kwirpunchikqami, kusa litala ima kasha. Piru maydiya kawsamurqami, kusala jwirtina kanqa.

⁴⁴ Kay kwirpunchikllapaqami, yanqa aychala kashanrayku wanur ima pampakananpaq kasha. Piru maydiya kawsamurqami, manana maydiyapis wanunqanachu. Chaqa imanutaq kay pachapi kawsananchik kasha, chaynullami tukuy tyimpupaqna Dyuswan, kawsananchikpis kanqa.

⁴⁵ Chaqa Dyus nitin iskribikashankunapimi kaynu nin: “Chay punta runa Adantaqami allpamanta rurar kawsachiran”. Piru kanan Adán yupay Jesucristuqami, Dyusmanta kashanrayku ashwan tukuy tyimpupaq kawsayta qumanchikllapa.

⁴⁶ Piru, puntataqami kay kwirpunchikraq kan. Chaymantaraqmi Dyusqa qumanchik uk mushuq kwirputa tukuy tyimpu kawsanapaqqa.

⁴⁷ Chaymi imanutaq chay punta runamaqa allpamanta rurasha kar, kay pachapi kawsananpaq karan. Piru Jesucristuqami unaq syilumanta shamuran.

⁴⁸ Tukuyla kay pachapi kaqkunaqami, chay punta runa allpamanta rurakasha kaq chay yupay. Piru mayqanpis Jesucristupi kriyiqkunaqami, maydiyaqa syilumanta shamusha runa yupay kwirpuyjun kanqallapa.

⁴⁹ Chaynu katin-ari, kanan nuqanchikkunaqa chay punta runa allpamanta rurakasha yupay kanchikllapa. Piru maydiyaqami, unaq syilumanta shamusha Jesucristo yupay kwirpuyjunna kashunllapa.

⁵⁰ Kriyiq masiykuna kaytami willashunayanillapa: Tukuyla aychayjun, tulluyjunqa manami Dyus mantakuyashanmanqa yaykuyta puytinchikchu. Chaqa kwirpunchik dasla tukukaqqa, ζimanunari chay tukuy tyimpu kawsaqpiqa kayta puytinqa?

⁵¹ Piru nuqami chay mana yaçhayashaykillapata munani intrakanaykillapata. Chaymi nishaykillapa: Kriyiqkunaqa manami tukuyqa wanushunllapachu. Piru tukuykami kusa ukman kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa.

⁵² Dasla nawinchikta qipchirachir, manapis chapakuchiyasha yupaymi, chay tukukananta trumpitata waqachitinllapalami kriyiqkunaqa tukuyla ukman kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa. Chaqa trumpita waqatingami, tukuy kriyiqkuna wanushakunamapis kawsamunqallapa, qashanqa amana wanunanpaqachu. Nataq nuqanchikkuna kawsaqkunaqami, uk kwirpuyjunpaq tikrakashunllapa.

⁵³ Chaqa chaynuqami kay kwirpunchik mana allinta ruraq karmapis, manana chaynunachu kanqa. Chaynulla kwirpunchik wanunanpaq kaqmapis, manami wanunanpaqachu tikrankanqa.

⁵⁴ Chaynu kusala uchayjun kar, manana uchayjunpaq tikrakasha, chaynulla kwirpunchikmapis wanunanpaq kasha kar, mana wanunanpaq katinnagaqami, kumplikanaq Dyus nitin iskribikashanpi kaynu nishanqa: “Dyusninchikmi binsinqa chay wanuyta, amana wanunallapapaq” nir.

⁵⁵ Chaynulla ninpis:

¡Runakunaqami manana wanunqanachu!

¡Chaynulla runakunaqami wanunanpaqqa mana manchakunqanachu!
nir.

⁵⁶ Chaqa Moisés mantakushanta mana kasurmi uchakuranchikllapa. Chaymi chaynu uchakurlla wanunallapapaq karan.

⁵⁷ ¡Piru Amitunchik Jesucristuraykumi Tayta Dyus uchanchikkunamanta llakipamarninchikllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq nisha! ¡Chaymi

Dyusninchikta kusalata payji nishunllapa, tukuy tyimpupaq wanunallapamanta washamashanchikllaparayku!

⁵⁸ Chayrayku, munashay kriyiq masiykuna, chay kriyishaykillapanullami maydiyapis shachinakunkillapa, amana disanimakurchu. Ashwanmi Amitunchikpaq kusata yačhachikur trabajankillapa. Chaqa qamkunagami yačhankillapa payllapaq yačhachikurqa, manami yanqallachu yačhachikuyankillapa nir.

16

Pablumi willan kriyiq masinkunapaq ufrindata tantananllapapaq

¹ Nataq chay ima ministishanllapakunata kriyiq masinchikkunapaq tantarqa, kriyiq masiykuna imanutaq prubinsya Galaciapi kriyiqkunata willasha karay, chaynullami tantankillapa.

² Chaymi imanutaq ganashaykillapanulla, chay dumingukunapiqa aykalamatapis siparayllapa. Chaymantaqa tantar yarachiskinkillapa, nuqa rikashuqllapa shamutiyyqa, ufrindata manana tantanaykillapapaqnachu.

³ Nuqa čhamutiyyqami, qamkuna ukninchikkunata rinanpaq akratkillapa Jerusalenman kačhashaq. Chaynumi kačhashaq kartata, chaynulla chay qamkuna tantashaykillapata ima chay kriyiq masinchikllapakunamanqa.

⁴ Chaymi rinaypaq allin yupay katinga, nuqapis paykunawan rishaq.

Pablumi riyta yarpun Corinto pwibluman

⁵ Nuqa watukushuqllapa shamurqami puntataqa rishaq Macedonia lurgarpi kriyiqkunatararaq watukuq. Chaymantanami qamkuna kayashaykillapa Corinto pwiblumanqa čhamushaq.

⁶ Chaynu čhamurqami, imanupiqqa qamkunawan kidayman tukuyula chay tamya tyimputaqa. Piru chaymantaqami qamkuna yanapamatkillapa rishaq, maymanmi rir yačhachikunaypaq karan chayman rinaypaqqa.

⁷ Manami das pasaqnulaqa rikashunayanillapachu. Ashwanmi unayta qamkunawanqa kanayani. Piru Amitunchik munatinmi chaynuqa kanqa.

⁸ Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, kay Éfeso pwiblupi kidashaq Pentecostés fyista pasanankaman.

⁹ Chaqa kay pwiblupimi, Amitunchikpaq kusala achka yačhachikunaypaq kan. Chaymi kaypi yačhachikutiyqa, Jesucristupiqqa achka kriyinqallapa, michka kay pwiblupi kusala achka runakuna čhiqnimayatinllapamapis.

¹⁰ Ukninchik Timoteo qamkunaman čhamutinga, amami imapaq llakichirchu, ashwan kusata aligriyachinkillapa. Chaqa paypismi nuqa yupaylla Amitunchikllapaq kusata yačhachikun.

¹¹ Chayrayku amami mayqannikillapapis paytaqa disprisyankillapachu. Ashwanmi yanapankillapa kusa shumaqla tukuy shamuyashanpi kananpaq. Chaymi pay shamur rikamananpaq. Chaqa nuqaqari wakin kriyiq masinchikkunawan kaypi yarayanillapa.

¹² Nataq kriyiq masinchik Apolosta-shuypaqa, rugaray kriyiq masinchikkunawan qamkunaman shamur watukushunanllapapaq. Piru kanankunaqami, mana shamuyta puytisharaqchu. Maydiya shamunanpaq tyimpun katinmi, shamunqa watukushuqllapaqa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹³ Kriyiq masiykuna, rikčhakusha yupayla allita kuytakarmi, Jesucristupi kriyishaykillapanulla mana shaykuq payllapi yarpur kawsayllapa. Amami imatapis manchar imachu, ashwan tukuy shunquykiwan Amitunchik Jesucristuta sirbiyllapa.

¹⁴ Chaynulla imata rurarllapapismi, ama kwashallachu, ashwan kusalata llakipanakur ima rurankillapa.

¹⁵ Kriyiq masiykuna, qamkuna yaĉhashaykillapanumi Estéfanas ayllunkunawanmi Acaya lugarpiqa puntata Amitunchikpiqa kriyiran. Chay paykunami chaypi wakin kriyiq masinkunata kusalata yanapayanllapa.

¹⁶ Chaymi kriyiq masiykuna, nuqaqa munani chay kusata yanapakuq Estefanaswan ayllunkunata, chaynulla yaĉhachikuqkunata kasur, paykunawan pulla Jesucristullapaq yaĉhachikunaykillapapaq.

¹⁷ Nuqaqami kusala aligri kani, kriyiq masinchikkuna Estéfanas, Fortunato, Acaico watukumaq ĉamushanllaparayku. Chaqa qamkuna mana watukumaq shamutkillapamapismi, ashwan qamkunapa lugarnikillapaqa, paykuna shamusha watukumaqqa.

¹⁸ Chaqa paykunami nuqata kusalata animachimasha Amitunchikpi masta kriyinaypaq, imanutaq qamkunata kusalata animachishunllapa kriyinaypaq chaynulla. Kay runakunataqami, allita kasunaykillapapaq kusala allin.

¹⁹ Kay Asia lugarpi, kriyiq masinchikkunami qamkunaman kusalata saluduta kaĉhamunllapa. Chaynulla Aquilawan, Priscilapis kusalata saludashunllapa. Chay paykunapa wasinpi tantakaq kriyiq masinchikkunapismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata saludashunllapa.

²⁰ Chaynulla tukuy kaymanta kaq wakin kriyiq masinchikkunapis saludashunllapa. Chaymi qamkunapis uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan saludanakunkillapa.

²¹ Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa, kay saludukunata nuqalla iskribimuni.

²² Mayqanpis Amitunchik Jesucristuta mana munarqa, kusala mana allinchi kanqa Dyuspaqqa. Chaymi nuqaqa nini: ¡Kusala munashay Amituy Jesucristo shamukuy-ari kay nuqakunaman! nir.

²³ Amitunchik Jesucristumi kusa shumaqta llakipar yanapashunqallapa.

²⁴ Tukuy qamkunatami nishaykillapa: Jesucristupi kriyiq kashaykillaparaykumi kusata munashunllapa. Chaynu kusalata munashurllapa ima saludashunllapa.

Chaynumi kanqa.

2 Corintios

Pablumi ishkay kaq kartanta kaçhan Corintupi kriyiqkunaman

Corinto pwibluqami Grecia nasyunpi, Acaya prubinsyapi kaq. Corintuqami kusala atun pwiblu karan. Apustul Pablo manaraq chay Corinto pwibluman çhayatingami, mana mayqanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa chaypiqa yaçhachikushallaparaqchu karan. Chaymi chayman çhar Pablo yaçhachikutinga achka runakunaqa kusalata kriyiranllapa. Chaymi Pabluqa chaypi kidar yaçhachikuran uk añu-y-midyuta, Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chaypaq masta intrakanarqa liyishun Hechos 18.1-17.

Corinto pwiblupi yaçhachikushana kar, uklaw pwiblukunapina Pablo yaçhachikuyatinmi, wakin yaçhachikuqkunapis çharanllapa Corinto pwiblumanqa. Chaymi chay wakin yaçhachikuqkunaqa kaynu nir yaçhachikuq qallariranllapa: Pabluqa manami Jesucristupa apustulninchu kar, ashwan runakunata ingañar puriyan nir.

Chaynu nir yaçhachikuyanllapa nir yaçharmi apustul Pabluqa kay kartata kaçharan, chaynu nir yaçhachikuqkunata ama kasunanllapapaqchu. Kay kartata kaçhasanwanqami ishkay kutipaqna kaçharan Corintupi kriyiq masinkunamanqa. Chaynumi ashwan Moisés mantakushankunamantaqa Jesucristupa shumaq rimayninga kusala mas allin nir intrachiran (3.7-18). Chaynulla intrachiranpis maydiya mushuq kwirpuyjunna kayashunllapa (5.1-10), imanu qischakarpis pay nishanta kasur kawsashunllapa (6.3-13), uk ufrinda yupayna kashunllapa nir (8.1-9.15). Chaynullami intrachiranpis Tayta Dyusmi paytapis imanu qishaq katinmapis kusalata yanapasha nir (12.7-10).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munasha katin, Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi Corinto pwiblupi Dyuspi kriyiqkunaman, chaynulla Acaya lugarpri kriyiqkunaman, nuqa ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay kartata iskribimuni.

² Chaynullami Taytanchik Dyusman, Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashutinllapa shumaqta kawsanaykillapapaq.

Qischakashamapis Dyusmi kunsulamanchikllapa

³ Amitunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyusmi, alabakasha kanqa. Chaqa paymi kusata llakipar, kunsular ima yanapamanchikllapa.

⁴ Paymi kunsular yanapamanchikllapa ima riqchaq qischakaykunamanmatapis. Chaynu katinmi, nuqanchikkunapis ukkuna qischakaqtaqa kunsular yanapaypaq, imanuçhi pay nuqanchikkunata kunsulamanchikllapa chaynulla.

⁵ Chaqa Jesucristo kusata qischakasha katinmi, nuqanchikkunapis qis-chakashunllapa payrayku. Chaynu qischakashaqami, payqa masta kunsular yanapamashunllapa.

⁶ Nishaykillapapis, qischakar yaçhachishutiyllapa kriyitkillapaqa, Dyusqa kunsular washashunqallapa. Chaqa pay nuqakunata kunsulamatinllapaqa, qamkunapismi kunsulakankillapa. Chaymi shachinakunkillapa ima qis-chakaykunamanmatapis nuqakuna yupaylla.

⁷ Qamkunapaqqami, kusata kunfyakanillapa qischakarmapis shachinakunkillapa nir yačhar. Chaqa imanučhi nuqakuna yupay qischakayankillapa, chaynullami Tayta Dyusqa qamkunatapis kunsular yanapashunqallapa.

⁸⁻⁹ Kriyiq masiyllapakuna, Asia lugarpi qischakashayllapapaq chiqapta yačhanaykillapapaq willashunillapa. Kusatami qischakarayllapa mana agwantaypaqta. Chaymi yarpurayllapa chaypina wanuyashaqlapa nir. Piru chay qischakaykunaqami sirbimaranllapa ama nuqakunalapi kunfyakarchu, ashwan wanushakunata kawsachi q Dyuslapi kunfyakanayllapapaq.

¹⁰⁻¹¹ Dyusmi chay qischakaykunamantaqa washamaranllapa paylapi kunfyakatiyllapa. Chaynulla qamkuna, Dyusman mañakur yanapamatkillapaqa, chay saqra wanunaykunamanmatapis washamayanqallapa. Chaymi wakinkunapis Dyusta payji ninqallapa pay yanapamashanllaparayku.

Imapaqmi Pabluqa mana riranchu Corintuman

¹² Kusatami aligriyanillapa, tukuywan kusa shumaq allinlata kawsasha kanillapa nir yačhashayllaparayku. Piru ashwan qamkunawanmaqami kusa mas shumaqta kawsasha kanillapa. Manami munayniyllapamantachu chaynuqa kawsasha kanillapa. Ashwanmi Tayta Dyus llakipar yanapamashanllaparayku, chaynuqa kawsarayllapa.

¹³ Kartaykunapimi qamkuna liyir intrakanaykillapapaq iskribishurayllapa, mana ukmanta imachu. Chaymi kunfyakanillapa chay nishushayllapakunapaq, nuqakunapaq ima chiqapta intrakankillapa nir yačhar.

¹⁴ Piru qamkuna wakinlataqa intrakasha karllapamapis, kusalata aligriyar shumaqta yarpuyllapa nuqakunapaqqa. Chaymi nuqakunapis kusalata aligriyar shumaqta yarpushaqlapa qamkunapaqpis, maydiya Amitunchik Jesús tikrakamutinga.

¹⁵ Allinta nuqapaq yarpuyankillapa kanqa nir kunfyakarmi, yarpusha karay puntataqa qamkunataraq watukushuyllapata, chaywanqa ishkay kutipa qna rikashunayllapapaq.

¹⁶ Puntataqa watukushuyllapata yarpuray, Macedonia pwibluman riqnu. Chaymanta tikrakamurpis qashan watukushuyllapata yarpuray. Chayna qamkunapis yanapamatkillapa rinaypaq Judea pwibluman.

¹⁷ Ma ¿watukushuqllapa mana shamurqachu, naypaqtaqa mana allita yarpusha kashaq? ¿Qamkunachu yarpunkillapa nuqaqa munashayta rurar shamunaypaq arnishurllapaqa, mana allinta yarpurchu mana shamushachu kashaq nir?

¹⁸ Dyusmi yačhan imatapis pay yupaylla arnikushayllapataqa kumplinillapa nir. Chaymi mana chay kutillaqa “Ari, chaynu kanqa”, “Mana, mana chaynuchu kanqa” niytaqa puytinillapachu.

¹⁹ Chaqa nuqami, Silvanuwan, Timoteuwan, Dyusninchikpa Wamran Jesucristupa q yačhachikunillapa. Paymi Dyus arnikushan kar, tukuy ima nishantapis kumplin.

²⁰ Chaynami Jesucristupi kumplikana Tayta Dyus tukuy arnikushankunaqa. Chaymi Jesucristurayku, Tayta Dyusta alabarqa ninchikllapa, “Chaynumi kanqa” nir.

²¹ Tayta Dyusmi nuqakunata, chaynulla qamkunatapis Jesucristuwan pul-lachar shumaqchamashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapa paypaqna kanallapapaq.

22 Chayna paypa kaqnin kanallapapaqqami siñalamaqninchik yupay, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. Chaymi Ispiritunwana karqa, yaçhanchikllapa tukuy tyimpupaqna paypa kanchikllapa nir.

23 Chiqaptami nishaykillapa: Corinto pwiblupi kaqkunaman watukushuqllapa shamunaypaq karmapis, manaraqmi shamushachu kani, qamkuna llakishalla katkillapa mas llakichishuymannllapa nir yarpur. Tukuy chaykunapaqmi, Taytanchik Dyusla yaçhan.

24 Manami nuqakunaqa qamkunata kusata willashunayanillapachu, Dyuspi kaynu kriyiyllapa nirqa. Chaqa qamkunaqari chiqaptana kriyinkillapa. Ashwanmi yanapashunayanillapa kriyishaykillapanulla aligrilana kawsanaykillapapaq.

2

1 Chayraykumi nuqaga nisha kani, manaraq qashanqa watukushaykillapachu, ama anyashur llakichishunayllapapaq.

2 Chaqa qashan nuqa llakichishutiylapaga, çmayqanna nuqataqa aligriyachimanqallapa, mana qamkuna katkillapaga?

3 Chaymi ashwan llakichimankimanllapa nir yarpur manaraq shamurchu, naypaqtaqa kartata iskribishurayllapa shumaqchanakunaykillapapaq. Chaqa nuqagami munani ama llakichimarchu aligrichimanaykillapata. Chayna kunfyakaray tukuy qamkunaqa chay kartata liyir shumaqchanakur nuqawan pulla aligriyayankillapa kanqa nir.

4 Piru chay kartata iskribishurllapaga, tukuy shunquywan kusata yarpur, llakir ima waqaray. Chaynu katinmapis, manami llakichishunayllapapaqchu iskribishurayllapa, ashwanmi alliplata munashunillapa nir yaçhanaykillapapaq.

Pablumi chay uchakusha runataqa pirdunayllapa nin

5 Chay runa mana allinta rurar llakichimasha nishurayllapa chaygami, mana nuqalatachu llakichimasha. Ashwan tukuy qamkunatapis llakichishushallapa. Chaynu katinmapis ama chaykunataqa kwintachashunllapachu.

6 Qamkunamanta achka runakuna nanaq nanaq chay runata karanta imatapis willasha katinnaqa, amana willayllapanachu. Chayllanami kanqa.

7 Ashwan kananqa pirdunar yanapayllapana. Kuytawkish kusata llakichitkillapa imakunata yarpur, mana das qamkunawan shunqukatinchu.

8 Chaymi qamkunata ragashunillapa, qashan rikachinaykillapapaq imanumi llakipayankillapa nir.

9 Naypaqllatanami kaykunapaqqa iskribishushallapa kani, chiqaptachu nuqa willashushayllapataqa kasuyankillapa kanqa nir yaçhanaypaq.

10 Nuqagami yaçhayani qamkunaqa pirdunayankillapa kanqa nir. Chayna nuqapis paypaq manana ima mana allintapis yarpurchu, çhamurqa pirdunashushanami karay ninaypaq. Tukuy chaykunapaqqami Amitunchik Jesucristo yaçhan, shumaq pullana kanaykillapapaq.

11 Chaynuqami, Satanasqa mana nuqanchikkunawanqa imatapis rurayta puytinganachu. Chaqa pay imanu rurachikun nirpismi yaçhanchikllapana.

Pablumi llakiran Troas pwiblupi karmapis

12 Jesucristupa shumaq rimayninta, Troas pwibluman yaçhachikuq çhatiyqa, kusalata uyakunaranllapa. Chaymi Amitunchikpaq yaçhachikunaypaqqa, achka karan chaypiqa.

¹³ Piru chaynu katinmapis, kusalata yarpupakuray kriyiq masinchikllapa Tituta chaypi mana tarir. Chaqa paymi qamkuna Corintupi kaqkunapaqqa willamanapaq karan. Chayraykumi nuqaqa paykunamanta dispidikurna, riray Macedonia lugarman, chaypi Tituta tariyman nir yarpur.

Pablumi Dyusta payji nin

¹⁴ Payji nishunllapa Dyusninchikllapata. Paymi nuqakunataqa kusa allinlata purichimanillapa, Jesucristo pullakumashallapa katin. Chaymi nuqakunata akrrar kaçhamashallapa, paypa shumaq rimayninta tukuy pachapi yaçhachikunayllapapaq. Chay rimashan rurashan imakunami, yaçhachikushaqa shikwakan tuktitukunapa mishki asyaynin yupay.

¹⁵ Chaqa nuqakuna yaçhachikurgami, Jesucristo Taytanchik Dyusta insinsyuwan quntachin chaypa mishkila asyaynin yupay kanillapa. Chay insinsyuwa asyayningami shikwakan, chay washakaq runakunaman, chaynulla chay mana washakaq runakunaman ima.

¹⁶ Chay mana washakaqkunapaqgami, kay insinsyuwa asyayninga, wanuyllapaq asyan. Piru chay washakaqkunapaq-shuypaqa, insinsyuwa asyayninga allipla mishki mutkiypaqla kar, tukuy tyimpupaq kawsachin. Manami mayqanpis munayninllamanta Dyus nishankunata yaçhachikuyta puytinchu.

¹⁷ Chaynu katinmi, mana ukkuna yupay munayniyllapalamanta pagrakanayllaparaykuchu Dyusninchikpaqqa yaçhachikunillapa. Ashwanmi Dyuspa naypanpiqa chiqapta rimanillapa mana llullakurchu, pay kaçhamashanllaparayku, chaynulla Jesucristo pullakumashallapa katin.

3

Pablumi intrachikun mushuq tratupaq

¹ Kaykunata nirqachu, çyarpuchishunillapa, qashan nuqakunalla alabakayanillapa nir? ¿Manaqachu wakinkuna yupay nuqakunapis kartayllapataraq rikachishaykillapa, maymantami shamunillapa nir yaçhanaykillapapaqqa? ¡Manami! Chaqa qamkuna, chaynulla wakinkunaqami yaçhankillapa nuqakunaqa, Dyusmanta shamunillapa nir.

² Qamkunallami kartayllapa yupayqa kankillapa. Chaymi mayqanpis qamkunata, Dyus munashankunata ruraqta rikashurllapaqa, yaçhanqallapa allinkunalata qamkunapiqa rurasha kanillapa nir.

³ Allipla shutillami qamkunaqa Jesucristupa kartan yupay kankillapa. Chaqa qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku pay yanapashutinllapa munashanta rurankillapa. Chaymi chay rurashaykillaparayku intrakanllapa Jesucristuwanna kankillapa nir. Qamkunaqa manami lapisiruwän iskribikasha kartachu kankillapa. Chaynulla manami rumipi iskribikasha yupaychu kankillapa. Ashwanmi, qamkunawanna chiqap kawsaq Dyuspa Santu Ispirifun katin, Dyus munashankunata rurankillapa. Chaynami ninqallapa, yaçhachishushayllaparayku unay kashaykillapamantaqa ukmanna kankillapa nir.

⁴ Jesucristo pullakumashanchikrayku, Dyuspi kunfyakanillapa chaykunapaqqa.

⁵ Manami nuqakunalla kusa yaçhaq kashayllaparaykuchu chaykunataqa ninillapa. Ashwan tukuy imata rurayta puytishayllapaqami, Dyusmanta shamun.

6 Chaqa pay mana yaĉhachimashallapa katinga, mana mayqantapis willayaymanllapachu chay mushuq tratupaqqa. * Chay mushuq tratuqami mana iskribikashachu. Ashwan Santu Ispiritu shunqunchikpi ratakusha katinmi yaĉhanchik, Dyuswan kar mushuq tratuta rurashanchikna nir. Nishaykillapa: Mayqanpis Dyus mantakushankunata munayninlamanta kumplishaq nirqa, ashwan tukuy tyimpupaq Dyusmantaqa chiqanchakanqallapa. Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunlamiri kawsachikun tukuy tyimpupaqqa.

7 Rumipi iskribir Moiesta, Dyus qushanqa, mana mayqantapis washayta puytiranchu, runakuna mana tukuyta kumpliya puytishanllaparayku. Chaynu katinmapis, tukuy chaykunata Moisés Dyusmanta aypatinga, Dyusqa Moisespa qaqllantaqa kusala llipya intirupaq tikraran. Chaymi Israel runakunamapis mana rikayta puytiranchu qaqllantaqa. Piru allmanta allmantaqa, chay llipyarayashanqa chingarana.

8 ¡Ashwan kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapamaqninchikllapa chayqa, kusala mas shumaq washamanallapapaqqa!

9 Chay mantakuykuna kusa llipyalla karmapis payllaqa mana washamayninchikta puytiranchu. Piru kanan-shuypaqa Dyusninchikpi kriyishanchikrayku Santu Ispiritunwan yanapamarninchik washamanchik. Chaynu katin ashwan chayqa kusala mas shumaq kanqa Moisés mantakushanmantaqa.

10 Chaqa Moisespa qaqllan llipyaratin kusa shumagta mantakusha katinmapis, manami shumagnachu, Santu Ispiritunwan Dyus kusala shumagta yanapamashanchikmantaqa.

11 Chaynu Moisespa qaqllan llipyaratinmapis, yaĉhachikushankunaqa mana tukuy tyimpupaqchu kawsachikuran. Ashwan Dyuspa Santu Ispiritunmi kanan yanapamashanchik chaymi, llipyaraq yupay kusala mas shumaq kar, kawsachikun tukuy tyimpupaq.

12 Kaykunapaq yaĉharmi nuqakuna-shuypaqa, mana imatapis mancharchu yaĉhachikunillapa, chay yaĉhachikushayllapaqa tukuy tyimpupaq mana chinganchu nir.

13 Manami Moisés yupaychu yaĉhachikunillapa. Moisesqami qaqllanta pañuwan pampaqnula yaĉhachikuq, Israel runakuna ama kwintachakanapaq qaqllan llipyarayashanqa limpuna allmanta allmantaqa chingayan nir.

14 Piru Moisés yaĉhachikutinga chiqapta runakunaqa mana intrakananllapachu. Kanankaman chay unay tratuta liyirqa, mana intrakananllapachu Jesús, Dyuspa Cristun nirqa, yarpuyninga pañuwan pampakasha yupay katin. Chaynulla chay pampakashan yupay chayqa manaraq ashuchikashachu. Ashwanmi chay pampakashan yupay chayqa, ashuchikayanqa Jesús, Dyuspa Cristun nir chiqapta kriyitinllapana.

15 Kanankaman Moisespa librunkunata liyirmapis, wakin Israel runakunaqa mana intrakananllapachu, yarpuyinllapa uk pañuwan pampakasha yupay katin.

16 Piru uk runa, Amitunchik Jesuspina kriyitinga, chay pañu pampaq yupay chayqa ashuchikaq yupayna kidan.

17 Chaymi Amitunchik Jesuipi kriyishaqa, payqa Santu Ispiritunta qumanchik. Chaqa Amitunchikqami paylla Santu Ispiritupis. Chaymi chay maypiĉhi Amitunchikpa Ispiritun katinga, chaypiqa washakayta puytinchik.

* 3:6 Chay rumipi unay iskribikasha mantakuykunapaq mas intrakanarqa rikashun Éxodo 24.12. Chaynulla Santu Ispiritu mushuq tratuta rurayashanpaq mas intrakanarqa rikashun Jeremías 31.31-34.

¹⁸ Chayrayku tukuy nuqanchikkunaqa, chay pañu qaqlanchikta pampaq yupay kaq chay manana katinga, ispiju yupay kasha, runakunaqa rikamarninchikllapa yaçhan kusa puytiqmi Amitunchikqa nir. Chaymi maydiyapis Amitunchik Jesusqa mas allinpaqna tikramayashunllapa, pay yupay kusala shumaqna kanapaq Ispiritunrayku.

4

Pablumi karanlata yaçhachikun

¹ Chayraykumi mana disanimakunillapachu. Chaqa Tayta Dyusmi kusata llakipamarllapa inkargamashallapa paypaq yaçhachikunayllapapaq.

² Tukuy ima pinqaypaqkunataqa, manana rurayta munashanachu kanillapa. Chaymi mana kusa yaçhaq tukur ima ingañakuytaqa munanillapachu. Chayraykumi Dyusninchikpa rimaynintaqa mana llullakurchu, karanta rimanillapa. Chaynu, Dyuspa naypanpi rimashayllaparaykumi, intrakaqkunaqa ninllapa, nuqakunaqashi Dyuspaqqa mana llullakurchu rimanillapa nir.

³ Piru wakinkunapaq-shuypaqa pakaplla yupay kanqa chay yaçhachikushayllapaqa. Chaymi mana intrakanashanllaparayku, tukuy tyimpupaq Dyusmantaqa ashuchikanqallapa.

⁴ Chaqa mana intrakanashanllaparaykumi, kay pachapi saqrata rurachikuq dyabluqa, yarpuyinpi syiguyasha yupay kananllapapaq nisha. Chayna Jesucristo pay paylla kawsaq Dyuswan katin, shumaq rimayninkuna lliyparaq yupay katinmapis, ama kriyinanllapapaq.

⁵ Manami nuqakunallapaqchu yaçhachikunillapa. Jesucristupaqmi yaçhachikunillapa, pay Amitunchikllapa nir. Nuqakunaqami qamkunata yanqa sərbishuqnikillapala kanillapa, Jesusta munashayllaparayku.

⁶ Dyusmi tukuy imakunata ruraran. Piru tutaparaq intiru katinmi, “Kanqa achkirachikuq” niran. Chayna achkillat tkrakaran. Chaynullami Jesucristupi kriyisha yarpuyinichikllapatapis achkirqalla yupay kananpaq tikrasha. Chayna Jesucristurayku yaçhanallapapaq, Dyusninchikqa kusala allin, shumaq nir.

Chiqapta kriyirmi kawsanchik

⁷ Michka allpa manka yupay karmapis, nuqakunaqa Dyuspa kusala shumaq rimaynintaqa pullayllapa purichinillapa yaçhachikunayllapapaqqa. Chayna runakuna rikarqa yaçhananllapapaq chay yaçhachikushayllapaqa mana nuqakunallamantachu, ashwan Dyuspa pudirninwanmi yaçhachikunillapa nir.

⁸ Chaynu, kusalata qischakar allpa manka yupay daskaqla pakikanapaq karmapis, manami tukuy tyimpupaq qischakashaqllapachu. Chaymi yarpur llakirmapis, mana kwintachakananllapachu.

⁹ Ikiyllapakunapi qischamananllapapaq purinllapa. Piru manami nuqakunallataqa Dyusqa dijamanllapachu. Chaynulla alsar ima itakumarllapamapis, manami allpa mankata yupayqa llampuchamanqallapachu.

¹⁰ Mayta rirmapismi Jesuspaq yaçhachikur purinillapa. Chaynu purirmi yaçhanillapa wanuchimanayanllapa nir, imanuchi Jesusta wanuchiranllapa chaynulla. Piru chaynu Jesuspaq yaçhachikushayllaparayku wanuchimanatinllapapismi, kaypi kanillapa. Chaymi Jesús yanapamashanllaparayku, yaçhanqallapa payqa kawsan nir.

11 Chaqa nuqakuna kawsayarlla Jesuspaq yaĉhachikutiyllapa wanuchi-manatinllapapismi, kaypi kanillapa. Chaynu katiyillapami, ukkunaqa yaĉhanqallapa Jesús washamanllapa nir.

12 Chaynu yaĉhachikushayllaparaykumi mana intrakanaqkunaqa, wanuchi-mananllapa ima. Piru qamkuna-shuypaqa ashwan washakashaykillapana, qischakar yaĉhachishutiylapa kriyishaykillaparayku.

13 Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin: “Nuqa kriyiq karmi, kunfyakar rimaray” nir. Chaynullami nuqakunapis qischakarqa, kunfyakar rimanillapa kriyishayllapapaqqa, mana manchakur imachu.

14 Chaqa yaĉhanillapa Dyus, Amitunchik Jesusta wanushanmanta kawsachimugqami nuqakunata, chaynulla qamkunatapis kawsachimarnichikllapa, pullata apamashunllapa paywana kanallapapaq nir.

15 Nuqakunami qamkunarayku qischakasha ima kanillapa, Dyusta rigsir washakanaykillapapaq. Chayraykumi runakunaqa kusa achkana kriyir, Dyusta alabar ningallapa: Dyusmi kusalata yanapamarninchik washamanchik nir.

16 Chaynu yaĉhachikur kusata kwirpuyllapami qischakarllapamapis, manami disanimakunillapachu. Ashwanmi yarpuyuyllapapiqa, Dyuspaqqa mas allinna kanillapa.

17 Kay bidapi qischakayanillapa chaykunaqami dasla pasan. Piru ashwan Dyus paywan kanayllapapaq nishanqami, kusala mas shumaq chay qischakaykunamantaqa. Chaymi tukuy tyimpupaqna chaykunaqa.

18 Chayraykumi kay bidapi qischakashayllapakunapaqqa mana yarpupakunillapachu. Chaqa chay qischakaykunaqami uk ratulapaq. Ashwanmi Taytanchik Dyus paywan kanayllapapaq nishanlapi kunfyakanillapa. Chaqa Taytanchik Dyus arnimashanllapakunaqa tukuy tyimpupaq.

5

Imanumi syilupiq kayashunllapa

1 Nuqanchikkunapa kanan kwirpunchikkunaqami, runakuna rurashan chukllakuna yupay uk ratulapaq kay bidapiqa kanqa. Piru yaĉhanchikllapami, kay bidapi kawsayashanchikmantaqa uk bidapiqa tukuy tyimpupaqna mushuq kwirpuyjun kawsashunllapa nir. Chaymi tukuy tyimpupaq, Dyus rurashan mana tukukaq wasi yupayna kashunllapa.

2 Chayraykumi kanan kawsarqa, rishamana kayman unaq syilumanqa nir yarpunchikllapa.

3 Chaqa chay wasiqami, mudananchikllapa yupay pampamanchikllapa, ama lirila yupay kanallapapaq.

4 Imanutaq mana yanga mudakusha kashamaqa, chay yakakushanchik mana imapaqpis sirbitinchu, lirila yupay kanchikllapa. Chaynullami kay bidapi kawsayashanchikllapa kwirpunchikqa, mana tukuy tyimpupaq katin maydiyaga wanunchik. Chaymi munanchikllapa unaq syiluman rir, shumaqta mudakusha yupayna tukuy tyimpupaq kawsanapaq.

5 Chaypaq unaq syilupi imanu mushuq kwirpuyjunna kawsayashunllapa nir chiqapta yaĉhanallapapaqgami Tayta Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa. Chaqa paymi chaynu kanapaq nimashanchikllapa.

6 Santu Ispiritu nuqanchikkunawan katinmi, yaĉhanchikllapa unaq syilupi Jesuswan pulla tukuy tyimpuy kawsayashunllapa nir. Piru kay pachapiraq kawsarqami, Amitunchikmantaqa wakaqllapi yupay kanchikllapa, manaraq paypa pullan kashanchikllaparayku.

7 Paypi kriyiq karmi chaypaqqa yaĉhanchikllapa, mana nawinchikwan rikashanchikllaparayku imachu.

8 Chaymi kusata kunfyakar yarpunchikllapa kay pachapi kawsayashanchikllapamantaqa rir, Amitunchikwannana kanallapapaq.

9 Chayraykumi Dyus munashanlata rurar kawsayta munanchikllapa kay pachapimapis, payta aligriyachinallapapaq. Chayna unaq sylupi paywan pulla karmapis chayllata rurar tanallapapaq.

10 Yaĉhashanchikllapanu tukuymi, Jesucristupa naypanman riyashunllapa, payna mantakunanpi tar rikar yaĉhamanallapapaq imanu kashapis. Chaymi tukuyta rikar yaĉhamarninchikllapaqa, payna imatapis ruramashunllapa, kay pachapi kawsayarlla, allinta mana allinta rurasha kashamapis.

Jesucristumi Dyuswan shumaqchamanchikllapaqa

11 Chaynu Jesús runakunata rikar yaĉhayanaq nir yaĉharmi, pay munashankunata rurar alliplata chaykunapaq runakunata intrachiya yarpunillapa. Dyusqami allita riqsimanllapa pay munashankunata ruranillapa nir, chaynulla qamkunapis icharaq allita chaykunapaqqa intrakar riqsimankimanllapa.

12 Manami qashan alabakanarchu chaynuqa willashuyanillapa. Ashwanmi chaykunataqa willashuyanillapa intrakanaykillapapaq, chay wakin yaĉhachikur paykunalla alabakar purinllapa chaykunapaq. Chaymi intrakarnaqa, nuqakunapaq rimankillapa, yaĉhachishushayllapaqa chiqap nir.

13 Imanupi yaru yupay yaĉhachikunki nimatkillapamapis, Dyusmi yaĉhan chay yaĉhachishuyashayllapapaqqa. Nataq qamkunamanta nuqakunapaq, mana yaryushachu allintami yaĉhachikuyan niqkunaqa, allinta yarpuyankillapa.

14 Imata rurarpismi mana nuqakunapa munayniyllumantachu ruranillapa. Jesucristo kusalata munamanchik nir yaĉharmi, pay munashanlata ruranapaq kanchik. Chaymi nuqanchikrayku, Jesucristuqa wanusha nir kriyirqa, yaĉhanchikllapana Dyuspaqqa uchanchikkunapaq pagrakusha yu-payna kanchik nir.

15 Jesucristuqami tukuypaq wanuran, amana munashanchiknullata rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi wanurmapis kawsamuran, pay munashantana rurar kawsanallapapaq.

16 Chayraykumi kananqa nuqakunaqa manana mayqan runapipis yarpunillapachu, imanutaq kay pachapi mana kriyiqkuna yarpunillapa chaynuqa. Chaqa nuqakunapismi paykuna yupay, Jesucristupaqqa mana allintachu yarpuq kanillapa. Piru kananqami manana chaynutachu yarpunillapa.

17 Ashwan mayqanpis Jesucristuwan kaqqa, uk mushuq runana. Unay ima kaqkunaqami pasashana; kanan kaqqami mushuqna.

18 Tukuy kaykunatami pay rurasha. Chaymi paylla Dyusninchikqa shumaqtana rikamanchikllapa, Jesucristurayku. Chaynulla nuqanchikkunatana inkargamashanchikllapa wakinkunatapis willashallapa, paywanqa shumaqna kananllapapaq.

19 Chaqa, Tayta Dyusmi runakunata pullakunanpaq niran, Jesucristurayku uchanllapamatapis manana kwintacharchu. Chay kaykunapaq yaĉhachikunayllapapaqmi nuqakunatapis nimiranllapa.

20 Chaynu Jesucristo nuqakunata kaĉhamashallapa katinmi, Dyus yupaylla yaĉhachikunillapa paywan shumaq kananllapapaq. Chaymi Jesucristurayku willashunillapa: Taytanchik Dyusta ama ĉhiqnirchu, ashwan paywan shumaqta kawsashunllapa nir.

21 Yaĉhashanchikllapanu, Jesucristumi mana ima uchayjunmapischu karan. Piru Dyusqami, payta kaĉhamuran nuqanchikkunapa uchanchikllaparayku wanunanpaq. Chaymi, Jesucristurayku nuqanchikkunaga shumaqchakashana mana uchayjunnachu kanchikllapa Dyuspaqqa.

6

1 Kananqami, Dyus nishankunata yaĉhachikuq kar, rugashunillapa Dyus yanapashushanllapapaq yaĉhachishutinllapaqa, allita intrakar kasunaykillapapaq.

2 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
 “Kusa allin tyimpupi mañakutki uyapashuray.

Chaymi washakanaykillapapaq tyimpupi yanapashuray” nir.

Chaynulla qamkunapaqqa kananlami kusa allin tyimpuqa. ¡Chaymi kananqa Dyus washashur yanapashunqallapa!

Pablum Jesucristupaq yaĉhachikur qischakashanpaq intrachikun

3 Nuqakunaqami mana, mana allinkunataqa ruranillapachu. Chaqa manami munanillapachu chay mana allin rurayniyllaparayku, Dyus mana washashunanllapataqa.

4 Ashwanmi michka qischakar, imata ministirmapis, shachinakur imatapis Dyus munashanlata ruranillapa. Chayrayku runakuna yaĉhananllapapaq, nuqakunaqa chiqapta Dyusta sirbinillapa nir.

5 Chaynulla wipyakar, prisukar, qaryapamatinllapa, kusata trabajar, michka mana punur, mallaqñarmapis, alliplata shachinakusha kanillapa, Dyus munashanlata rurar.

6 Chaynumi Dyus munashanlataqa ruranillapa: Kusa allinlata kawsaq kar, Dyuspa rimayninta yaĉhaq kar, tanyakar mana imatapis das ruraq kar, Dyuspa Santu Ispiritun nuqakunapi katin chiqapta mayqantapis munaq kar,

7 chiqapta yaĉhachikuq kar, Tayta Dyuspa pudirnin nuqakunapi katin ima. Chaynumi allin ruraykunlata rurar kawsanillapa. Chaymi musyamaqkuna, mana musyamaqkunapis nuqakunapaq ninqallapa, Dyus munashanlata rurar yaĉhachikunllapa nir.

8 Imanupiqta kasumanllapa. Imanupi-shuypaga mana. Imanullapiqa kusa shumaqta rimanllapa nuqakunapaqqa. Imanupi-shuypaga musyamarllapa mana allintachu rimanllapa. Llullakuqkunata yupaymi ruramanllapa, michka mana llullakur, chiqapta rimasha katiyllapamapis.

9 Dyuspaq mana yaĉhachikuqñinta yupaymi ruramanllapa, kusata riqsimaqllapa karmapis. Yaqqa wanusha yupaymi kanillapa, piru kawsayanillapapaq. Kusatami qischamanllapa, piru manami wanuchimanllapachu.

10 Llakisha yupay kanillapa, piru aligrilami kanillapa. Pubri yupay kanillapa, piru ukkunatami Dyuspaqqa imayjun kaqpaq yupayna tikranillapa. Chaynumi pubri yupay kanillapa, piru Dyuspaqqa kusa imayjun kanillapa. Imanu katinpismi, Tayta Dyus munashanlata ruranillapa.

11 Corinto pwiblupi kriyiq masiykuna, kusa allitami willashushallaq kar, tukuy shunquywan munashunillapa.

12 Tukuytami imatapis manyaq willashusha karllapa kusallata munashunillaparaq. Ashwan qamkunami nuqakunataqa mana chiqapta munamaq yupaychu kankillapa.

13 Chayraykumi qamkunataqa rugashunillapa, imanutaq uk runa wamranta willan chaynu, qamkunaqa chiqapta munamanaykillapapaq, imanutaq qamkunata tukuy shunquywan munashunillapa chaynulla.

Dyuspa wasin yupaymi kanchikllapa

¹⁴ Kriyiq masiykuna, chay mana kriyiqkunawanqa amami kasaranyakilapapaq imalamapis tratuta rurankillapachu. Chaynuqami manana paykunawan yuntacaq yupaynaqa kayankillapachu kanqa. * Chaqa manari allinchu, allinta ruraqkunawan, chay mana allinta ruraqkunaqa piçhunakur chayllata yarpunanllapapaqqa. Chaynulla manami achkirachikuqwan tutaqarqpis piçhunakuyta puytinllapachu.

¹⁵ Chaynumi Jesucristuwan, dyablupis mana chayllata yarpuyta puytinchu. Dyuspi kriyiqpis, mana chayllata yarpuyta puytinchu, uk mana kriyiqwanqa.

¹⁶ Manami allinchu kawsaq Dyuspa lugarnin, uk runa rurashanta amituy nir aduranapaqqa. Chaqa kawsaq Dyusqami maypi kashapis, nuqanchik kriyishanchikrayku pullanchik. Chayraykumi paypa wasin yupay kanchikllapa. Paymi tukuy kaykunapaqpis iskribishankunapiqa kaynu niran:

“Nuqaga paykunapi kawsar

purishaq paykunawan pulla.

Nuqami paykunapa Dyusnin kashaq.

Paykuna-shuypaqa wamraykuna kar,
nuqalata kasumar munashayta ruranga.

¹⁷ Chay mana allinta tukuqkunamanta lluqshir wacaq tukuyllapa,
ama mana allin rurayninllapata ruranykillapapaq.

Chaymi shumaqta rikashurllapa,

¹⁸ Taytaykillapa kashaq qamkunapaqqa.

Nataq qamkunaqa ullqu wamray, warmi wamray kankillapa.

Chaynu nirmi arnishunillapa tukuy imata puytiq Dyusnikillapaqa” nir.

7

¹ Chaynu kaykunata arnikashanchikllaparaykumi, kriyiq masiykuna, kwirpunchikpi, yarpuyinichikpi ama mana allinkunataqa rurayta yarpurlamapischu kawsashunllapa. Ashwan Taytanchik Dyusta kasur, manchar pay munashankunalata rurar kawsashunllapa.

Corinto runakuna qashan Dyusman tikrakanllapa

² Nuqami munani, nuqakunapi kunfyakar kusata munamanaykillapata. Chaqa manami mayqanwanpis mana allintaqa rurashachu kanillapa. Manami mayqantapis uchakuchishachu kanillapa. Chaynulla mana mayqantapis llullachisha imachu kanillapa imapaqpis.

³ Qamkunamanta wakinnikillapallataqachi mana allinta tukusha katkillapa, chay mana allinta tukushaykillaparayku washaykillapata rimaq yupay willashunllapa. Piru manami washaykillapatachu rimayani, chaqa nishurayllapana kusalata munashunllapa nir. Chaynullami kawsayar, manaqa wanunaypaqna karmapis, kusalata munashaykillapa.

⁴ Alliplatami yaçhani chaynu katinmapis, qamkunaqa kasumar munamankillapa nir. Chaymi qamkunata willashurllapaqa alliplata aligriyani qamkunarayku. Chayna imanu qischakarmapis, allipta animakuni, aligriyani ima.

⁵ Macedonia pwibلمان çhashaymanta-pacha, manami samashachu kanillapa. Ashwanmi maypipis kusalata qischakasha kanillapa. Maypipismi qaryapamaqllapa. Chaymi nuqakuna-shuypaqa kusalata llakir yarpupakurayllapa mana imatapis qamkunapaq yaçharchu.

* **6:14** Masta intrakanarqa rikashunllapa Deuteronomio 22.10.

6 Piru llakishakunata aligriyachi Dyusmi nuqakunataqa aligriyachimashallapa, Tito Chamushanrayku.

7 Chaqa chamurqa allip shumaqta parlamashallapa, kusala shumaqta samachishaykillapa nir. Tituqami nimashallapapis, alliplatashi qamkuna nuqakunata rikamanayankillapa, chaynulla qamkunaqashi alliplata llakiyankillapa nuqapaq yarpur nir. Chaynu willamatini ashwan masta aligriyaray.

8 Chay kartata kaçhamushayta liyirçhi intrakar llakishaykillapa. Piru kananqami nuqaga kusala aligrina kani. Chaqa chay kartapi iskribishushayllapaqami uk ratulapaq llakichishushallapa.

9 Piru kananqa ashwan qamkuna llakir kriyir, nuqata mana allinta rumashaykillapapaq, Dyusta llakipamay nishaykillaparayku, alliplata aligriyani. Chaqa qamkunaqami intrakaraykillapa Dyuspaqqa allipla mana allintachu kawsayaraykillapa nir. Chaymi chay mana allinta rurashaykillapapaq llakir, manana mas tukurchu, Dyusmanna tikrakashaykillapa. Intrakashaykillapanu mana llakichishunarllapachu kartataqa iskribishurayllapa.

10 Chaqa mana allinkunata rurashanchikkunapaq llakirmapis, Tayta Dyusman tikrarak washakançhik. Chaymi manana llakinçhikchu. Piru yanqa kay pachapi kaqlapaq llakir, Dyuspaq mana allin kaqkunata ruraraqami, tukuy tyimpupaq wanunchik.

11 Qamkunaqami kusata llakirmapis, Dyus munashannulla agwantaraykillapa. ¡Kananqa rikayllapa imanutaq kankillapa! Chay iskribishushayllapaqa manyaqta yarpuchishuranllapa nuqapi kriyinaraykillapapaqqa. Chaynulla pinachishuranllapa, manchachishuranllapa ima. Chaymantaqa ashwan kusata rikamanayaraykillapa. Chayna chay uchakusha chaykunataqa kastigaq yupay mana imatapis pakarchu karanta willashaykillapa.

12 Chaynumiri, qamkunaman chay kartataqa mana uchachakuqpaq yarpurchu, chaynulla mana chay uchachakashapaq yarpur imachu iskribimuray. Ashwanmi chay kartataqa iskribimuray, Dyus yaçhananpaq qamkunaqa nuqakunapaq llakinkillapa nir.

13 Kaykunami nuqakuna kunsulakanayllapapaq kasha.

Piru kay kunsulumanmatapis, masta aligriyasha kanillapa Tituta kusa aligrita rikar. Chaqa tukuy qamkunami mushuqmanta animachishaykillapa.

14 Nuqami Titutaqa willarayllana qamkunapaqqa, chiqapta paykunaqa kasushunqallapa nir. Chay nishayqami chaynu kasha. Chaymi aligriyani. Chaqa imanutaq qamkunata imatapis karanllata willashurayllapa, chaynullami Tituta willashayllapapis chiqap kasha.

15 Chaymi ashwan payqa kusa masta munashunllapa, qamkuna kusata rispitar shumaqta samachir kasuraykillapa, munaraykillapa nir yarpur.

16 ¡Nuqami tukuy kaykunapaq kusata aligriyani, qamkunapi kusata kunfyakar!

8

Mana imayjunkunata yanapashunllapa

1 Kananqa kriyiq masiykuna, parlashunayanillapa imanumi Tayta Dyusqa, Macedonia pwiblupi kriyiqkunata kusata munar yanapasha nir.

2 Paykunami alliplata Dyuspaq allinta rurananrayku qischakasha karmapis, ashwan kusa aligrina. Yaqqa mana imayjun karmapis,

ministiqkunata imalawanpis kusata yanapasha, mana imankunapaq llakirlamapischu.

³ Nuqami chaykunataqa rikasha kani. Paykunaqami mana kwashayarlamapischu iman kaqmantaga puytishanllapawan yanapakusha. Ashwan chay puytishanllapawanmasta churashallapa.

⁴ Paykunapa munayninllamantami kusata yanapakuyta yarpur nuqakunata qumashallapa, ministiqkunata apar makyanayllapapaq.

⁵ Paykunaqami nuqakuna yarpuyashayllapamantaqa masta ruraranllapapis. Naypaqta Amitunchikpi kriyir payta kasur, chaymanta nuqakunata uyamarllapa yanapakurqa, Dyus munashanta rurashallapa.

⁶ Chaymi nuqakunaqa, Tituta rugasha kanillapa tantananpaq chay ministiqkunata yanapanaykillapapaq qamkuna qukuyankillapa chaytaqa, pay naypaqta tantaq qallaritin qamkuna mana tukuyta kumplishaykillaparayku.

⁷ Chaqa qamkunaqa tukuy imapaqpis naypaqlapi kankillapa. Chaymiri kusata kriyirllapa, imanu rimaytapis yaçharllapa, kusala yaçhaynijun ima kankillapa. Chaynulla yanapakuyta munankillapa, nuqakunamanta yaçhakushaykillapata intrakankillapa ima. Chaynu kashaykillaparayku kananqa kusalata yanapakunkimanllapa dijurqari.

⁸ Manami kaykunata rurayllapa nir mantashuyanillapachu. Kaykunataqami willashunillapa yaçhanaykillapapaq imanumi Macedoniapi wakinkunaqa yanapakunllapa nirla. Chayraykumi qamkunapis, paykuna yupay yanapakunkimanllapa.

⁹ Chaqa yaçhankillapana, Amitunchik Jesucristumi alliplate munamarninchik kusala imayjun karmapis mana imayjun yupay tikrakaran qamkunata imayjunpaq yupay tikrashunanllapapaq.

¹⁰ Qamkunapa byinnikillapapaqmi nuqaqa kaykunataqa nishunillapa. Wakinkunamanta naypaq añullamanta, ministiqkunapaq puntata tantaq qallarishaykillapataqa, rurar tukchiyllapa. Chaqa qamkunaqa mana yanqa rimaraykillapalachu. Ashwan chay rimashaykillapanumi yanapakuq qallarishaykillapa.

¹¹ Kananqami qamkunaqa tukchiyllapa ruraq qallarishaykillapataqa, imanutaq puntamanta-pacha puytishaykillapawan shumaqta yanapakuq qallariraykillapa chaynulla.

¹² Chaqa, Taytanchik Dyusqami mayqantapis, michka kusa pitilawanmapis ukkunata munar puytishanchikwan yanapakushaqa, ashwan kusa shumaqta rikamanchik. Dyusqami mana mañamanchikchu imanchik mana kaqtaqa.

¹³ Manami kaykunataqa willashuyanillapachu yanapakushaykillaparayku imaykillapa faltashunqa nir yarpurchu. Ashwanmi willashuyanillapa yanapanakur tukuy mikunallapapaq.

¹⁴ Chayraykumi kananqa paykunata yanapayllapa, maydiyaqa qamkunatana yanapashunanllapapaq. Kananmi paykuna ministiyashanqa, qamkunapa kan. Chaynulla imanupi maydiyaqa qamkunapa mana katinqa, paykunapana kanqa. Chaynu yanapanakushallapapaq mana mayqanninchikpa imanchikpis faltamashunllapachu.

¹⁵ Kaypaqmi Dyus nitin iskrubikashakunapiqa nin:

“Chay kusa achkata tantakusha yanapakutinmapis, ministiyashanqa kidaran.

Chaymi chay pitilata tantakusha chaytaqa, ministiyashanqa mana faltaranchu nir”.

Tito wakinninkunawan

¹⁶ Tayta Dyusta payji nini. Chaqa pay-ari, Titutaqa nisha chiqapta munar yarpushunanllapapaq, imanuchi nuqa qillaysituta tantar ministiqkunata yanapayta yarpuni chaynulla.

¹⁷ Chaqa nuqa payta shamunanpaq rugatiymi "Ari" nimasha. Chaymi kananqa qamkunapaq llakiq kar, paylla shamuyan qamkunata watukushuqllapa.

¹⁸ Tituwan pullami kaçhamuni uk kriyiq masinchikta. Paypaqmi, kusa shumaqta rimanllapa tukuy kriyiqkuna, Jesucristupa shumaq rimayninta imanu yaçhachikur purishanrayku.

¹⁹ Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunaqa, payta akrashallapa nuqakunawan purinanpaq. Chayna qillayta tantar ukkunata yanapanayllapapaq. Chayta ruraraqami, Taytanchik Dyusta aligriyachinillapa. Chaynami yaçhanqallapa imanumi kusata ukkunata munar, yanapakunillapa nir.

²⁰ Yanapakunayllapapaq achka qillayta tantarqami karanta yanapaku-nillapa. Chayrayku runakunaqa mana rimayta puytingachu, paykunaqa qillayta aypakunllapa nir imaqa.

²¹ Chayraykumi Dyusqa yaçhan, mana ima mana allinkunata rurarchu, shumaq allinkunalata ruraniillapa nir. Chayna runakunapis yaçhanqallapa, imatapis karanta ruraniillapa nir.

²² Paykunawanqami kaçhamunipis uk kriyiq masinchikta. Paymi rikachimashallapa imakunatapis shumaqta rurar, kusalata yanapakur ima. Nataq kananqa ashwan masta yanapakun qamkunapi kusalata kunfyakar.

²³ Titupaq-shuyapaqami nishaykillapa: Kriyiq masinchikllapa kar, nuqakunawan pulla yanapakuq kar, kusalata qamkunata yanapashunayanllapa. Nataq Tituwan shamuyan chay kriyiq masinchikkunata-shuyapaq, wakin kriyiq masinchikkuna akrashallapa, Jesucristuta kasur, Dyus munashanlata ruraq katinllapa.

²⁴ Chayrayku qamkunaqa, shumaqta samachir rikachinkillapa imanumi paykunata munankillapa nir. Chayna qillayta tantaqta rikashurllapaqa, tukuy wakin kriyiqkunaqa rikar yaçhananllapapaq, imanumi ukkunata chiqapta munankillapa nir. Chaynulla yaçhanqallapapis, qamkunapaq kusa yanapakuq nishayqa chiqap kasha nir.

9

Pablumi kriyiqkunata willan qillayta tantananpaq

¹ Wakin ministiqkunata yanapanaykillapapaqqa, manami qashan qashanqa willashunayllapataqa ministinkillapanachu.

² Chaqa yaçhaninami, qamkunaqa kusata ukkunata yanapayta munankillapa nir. Chaymi Macedoniamanta kaqkunataqa willasha kani, qamkuna Acayamanta kaqkunaqa naypaq añumanta-pacha yanapakunayankillapa nir. Chaymi yaqqa tukuykaq Macedoniamanta kaqkunapis, qamkuna yupaylla animakushallapa yanapakunallapapaq.

³ Piru chaynu katinmapis, qamkunamanmi kay kriyiq masinchikkunata kaçhamuni, chay kusala shumaqta qamkunapaq rimashayga ama llullachu kanqa nir yarpur. Chaynami paykuna shamurqa, nuqa shamunaykaman masta animachishutinllapa, munashaynullata ruranykillapapaq.

⁴ Kuytawkish Macedoniamanta wakin nuqawan pulla shamurqa, chay kusa shumaqta qamkunapaq rimashaynuta, mana taritinllapaqa, nuqanchikkunapaqqa kusa pinqaypaq kanman. Chaqa nuqakunaqa

ashwan qamkunata alabachishunillapa, mana nuqakunata pinqaypi dijamanaykillapapaqchu.

⁵ Chayrayku yarpusha kanillapa chay kriyiq masinchikkuna shamur watukushunanllapapaq. Chayna paykuna yanapashunqallapa, qillayta arnikusha karaykillapa chayta tantaytaqa. Chaymi tukuy yaçhanqallapa qamkunaqa chay qillaykunata tukuy shunquykillapawan shumaqta yarpur, mana miçharchu qukuyankillapa nir.

⁶ Kayta yarpuyllapa: Tantyarkaqa tarpukuqgami, tantyarkaqa kusichakun. Nataq achkata tarpukuqgami, achkata kusichakun.

⁷ Chaymi mayqanpis tukuy shunqunwan yarpushannulla puytishanta qukunmanllapa ukkunata yanapananllapapaqqa. Chaynu yanapakurqa, ama kwashalla, ama rugay tukur imachu qukunmanllapa. Chaqa Dyus kusa aligrila imata qukur yanapakuqtaqa, kusata munan.

⁸ Dyusqami tukuy imata puytiq kar, allin kaqkunataqa kusa achkata qushunqallapa. Chayna mana imayllapapis faltashutinllapachu, allinlata rurar ministiqkunataqa yanapanaykillapapaq.

⁹ Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

“Ministiqkunatami kusata yanapasha, shumaqta yarpur.

Tukuy tyimpumi payqa runakunata yanapanqa shumaqta rikar” nir.

¹⁰ Tayta Dyusmi, tukuy tarpukuq runakunataqa simillata qun. Chaynulla mikunanllapata kusichananpaqpis qun. Tayta Dyus runakunata simillata quqmi, qamkunatapis kusata yanapashunqallapa mana imayjun runakunata yanapanaykillapapaq. Chay runakunata yanapatkillapaqami, masna Dyuspiqa kriyinqallapa.

¹¹ Chaynuqami, qamkunaqa tukuy ima munashaykillapatapis tarikunkillapa. Chaymanta aligrila qukunaykillapapaq. Nataq chay tantashaykillapa qillayta ministiqkunaman nuqakunawan kaçhatkillapaqa, nuqanchikkunarayku chay runakunaqa, Dyusta payji ninqallapa.

¹² Chaqa kriyiq masinchikkunata chaynu yanaparqa, manami faltaqninlatachu apanchik. Ashwanmi yanaparqa, kusata yarpuchinchikllapa Taytanchik Dyustapis alabananllapapaq.

¹³ Chaymi paykunaqa alabanqallapa Dyusta. Chaqa chaynu yanapatkillapaqa paykunaqa intrakanqallapa, chiqapta qamkunaqa Jesucristupa shumaq rimayninta kasunkillapa nir. Chaynullami paykunaqa Dyusta payji ninqallapa qamkuna yanapashaykillapapaq, paykunapaq, ukkunapaqpis.

¹⁴ Paykunaqami, Dyusman kusata mañakunqallapapis qamkunata munashurllapa, qamkunarayku Dyus paykunatapis yanapashanllaparayku.

¹⁵ ¡Payji niypaq Taytanchik Dyusta, Jesucristuta kaçhamur kusala shumaqta yanapamashanchikpaq! ¡Chaypaqgami mana imanupis kutichiyta puytinchikchu!

10

Pablumi apustul kashanrayku riman

¹ Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristumaqa kusa allin kashanrayku mana piñakun imachu, chaynullami nuqapis qamkunata rugashunillapa ama nuqapaq ukman yarpunanaykillapapaqchu. Chaqa qamkunamanta wakinkunaqami ninllapa: Nuqa qamkunawan karqashi kusalata manchashurllapa kusa shumaqlata yaçhachikuni. Nataq wakaqpi karqashi kusala marraju tukur anyaqnnulla iskribishunillapa nir.

² Chaynu yarpumaq runakunaqa rimanllapa, Jesucristupi mana kriyiq runa yupayshi munayniyllumanta imatapis rurani nir. Manaraq qamkunaman shamuyar, paykunata willani ama washayta rimananllapapaq. Manami munanichu chay kriyiq masinchikkunata anyar willaytaqa. Nuqa rirraqmi chay washayta rimaqkunataqa, imapaqpis karanta willar qamkunamantaqa chiqanchashaq.

³ Chiqaptari chaymantaqa kawsaq runa kanchik. Piru manami kay pachapi mana kriyiq runakuna chiqninakunllapa chaykuna yupaychu kanillapa.

⁴ Chay armanchikkunata washakanapaq purichinchik chayqami, mana kay pachapi runakuna armanwan lisyakur wanuchikunllapa chaywanga chayllachu. Nuqanchikkunapa armanchikllapaqami, Dyuspa pudirnin. Chay pudirwanmi chay mana allin kaqkunatapis nuqanchikmanta chiqanchayta puytinchik.

⁵ Chaywanmi chay yanqa illaqta rimar llullakuqkunatapis tukchichuwan. Chaynulla chay paylla, Dyusta mana riqsinata munar alabakaqkunamatapis, tukchichuwan. Tukuy runakunapa yarpuyintami, Jesucristuta qunchik paypina kriyinanllapapaq.

⁶ Chaynumi qamkuna chiqapta kasukutkillapanaqa, kastigaypaq chay kusata kriyiyar, chaymanta mana kasukuqkunataqa.

⁷ Qamkunaqa kwintata qukayllapa imami qamkunapiqa pasayan nir. Chaqa qamkunamanta wakinmi, ukmanta yarpunllapa nuqapaqqa. Chaymi nini, mayqanpis chiqapta Jesucristupaq yaçhachikuq karqa, nuqapaq kriyinmanllapa paypaq yaçhachikuni nir.

⁸ Dyusmi nuqata paypaq yaçhachikunaypaq nimasha. Chaymi, payqa alabakananpaq yaçhachikun nimatinllapamapis, mana pingakunichu. Chaqa Dyusninchikmi nimasha paypaq allita yaçhachikunaypaq. Chayna runakunaqa, Dyusmanta ama akrakarchu, ashwan paywanna kananllapapaq. Chaqa payqa mana qamkunataqa mana allinta yaçhachishunayllapapaqchu nimasha.

⁹ Amami yarpunkillapachu chay kartaypi nanaq nanaq iskribirqa manchachishunayanillapa nirqa.

¹⁰ Chaqa wakinkunami ninllapa: Jesucristupi kriyiq tukurshi, kartaykunapiqa nanaq nanaq yaçhachikuni nir. Chaynulla ninllapapis, yataykillapapi karqashi, manchakur mana mayqantapis nanaq nanaqqa yaçhachinichu nir.

¹¹ Piru mayqan kaykunapaq rimaqqa, kayta yaçhanman: Nuqa shamurqami chay kartaypi willashushayllapataqa, karanta rimashaq mana manchakurchu.

¹² Chaymi chay mana allinta rurar alabakaqkunawan chaylla kaytaqa mana munanichu. Chaqa paykunaqa yarukuna kar, alabakar imaqa, munayninllamanta imatapis yaçhachikur, kusala mana allintachu tukunllapa.

¹³ Nataq nuqakunata-shuyapaqa, Dyusmi akramashallapa imatapis kashanta yaçhachishunayllapapaq. Chaymi mana imatapis mancharchu yaçhachishunillapa. Chaqa Dyusmi nimashallapapis qamkuna Corintupi kaqkunaman shamunayllapapaqqa.

¹⁴ Chayraykumi nuqakuna imata ruranayllapamantaqa, mana imatapis ukmankunataqa ruranillapachu. Chayta ruranaypaqqa, manallana shamunaytachu puntata shamusha karay chaynuqa. Nuqakunami puntataqa shamurayllapa Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachishuqllapaqa.

¹⁵ Chaymi, nuqakunaqa mana alabakanillapachu ukkuna rurashanpaqqa, nuqakuna rurayashayllapamanta ukmankunata rurarqa. Ashwanmi nuqakunaqa qamkunawan imatapis masta

rurayta munanillapa. Chaynu masta yaĉhachishutiyllapaqa, mastana kriyina ykillapapaq Jesucristupiq.

¹⁶ Chaynulla munanillapa, qamkuna kayashaykillapamanta uklawkunata rir yaĉhachikuyta. Piru manami ukkuna yaĉhachikuyashankunamanqa yakapakayanayillapachu, ama alabamananillapapaq chay ukkuna yaĉhachikushanpaqqa.

¹⁷ Mayqanpis kusa runa nisha kayta munarqa, Tayta Dyus kusa runa nishapaq tikratin chaynuqa kanqa.

¹⁸ Chaqa mayqan kusa allin runaqa, manami payllaqa alabakanancho. Ashwanmi Tayta Dyus alabatin, kusa allinpaq riqsikashaqa kanqa.

11

Pablumi mana chiqap apustulkunapaq rima

¹ Yaru yupay nuqa willashuti yllapamapis, icharaq uyakumankimanllapa. Imanu katiypis uyakumayllapari.

² Dyusqami mana munancho qamkuna chay llullakuqkunata kasunaykillapapaqqa. Chaynumi nuqapis mana munanichu chay llullakuqkunata kasunaykillapataqa. Chaqa nuqami, Dyuswan uk tratuta rurashana kani qamkunapaq, imanuchi uk runamaqa warmi wamranta mayqanwan kasarachinanpaq tratuta rurashana katinga, manana ukwan kayta puytinachu, chaynu Jesucristulawanna kanaykillapapaq.

³ Piru manchakunimi, imanutaq dyablumaqa kusala bibu kar largu kurupaq tikrakar, Evamataqa llullachir ingañaran, chaynulla qamkunatapis imanupiq ingañashunmanllapa nir. Chaynu katinga, Jesucristupi kusata kriyina ykillapamantaqa, ashwanmi manana munarnachu purinkimanllapa.

⁴ Qamkunami, chiqapta Jesuspaq yaĉhachishushayllapamanta, ukkuna ukmanta Jesuspaq yaĉhachishutinllapapis, kriyiyta puytiyankillapa kanqa. Chaynulla ukman ispiritu kaqwanpis kayta puytinkillapa chay shumaq ispirituwan kashaykillapamatapis dijarna. Chaynullami ukman yaĉhachishushanllapakunapi kriyiyta puytinkillapa kanqa nuqakuna willashushayllapataqa qunqarna.

⁵ Chaynu katinmapis Dyuspa apustulnin tukuqkunamantaqa nuqaqa masta yaĉhani.

⁶ Rimanaypaqchi imanupiq mana shumaqtachu rimayta puytini. Piru yaĉhaytaqami yaĉhani. Nuqakunami rikachishusha kanillapa imakunatapis rurar ima, yaĉhanaykillapapaq chiqapta yaĉhani nir.

⁷ Imanutaq yarpunkillapa. ¿Manachu allinta tukusha kashaq yaĉhachishurllapa, nuqalla trabajar ministishaykunata tarikur, mana imalatapis mañakushurllapaqa? Nuqami yaĉhachishushallapa kani, Jesucristupi chiqapta kriyir kawsanaykillapapaq nir. Icharaq kwintata qukankimanllapa mana kubrar imachu yanqala yaĉhachishushayllapaqa kusa allin qamkunapaqqa nir.

⁸ Nuqachi wakin kriyiq masinchikkunapa qillayninta kitasha yupay kani, yaĉhachishuti yllapa qillayta qumatinllapa ayparqa.

⁹ Qamkunawan kar imay faltamatin ministirmapis, manami qamkunataqa imatapis mañakushurayllapachu. Ashwanmi Macedoniamanta wakin kriyiq masinchikkuna ĉhamur yanapamaran ministishaykunapiq. Manami qamkunata mañakushuyllapataqa munaraychu. Chaynullami maydiyapisp kashaq.

10 Chiqaptami nishaykillapa: Jesucristupaq tukuy yaĥachishushayllapaqami, chiqap nir. Chaymi kusa aligrila Acaya lugarpi, mana imatapis mañakurchu yaĥachikutiyqa, mana imanipaytapis puytinqallapachu.

11 Qamkunaĥi chaynu rimatiyqa nuqapaqqa ninkillapa: Mana muna-marninchikchu chaynuqa tukuyan nir. ¡Piru Dyusmi yaĥan chiqapta munashuyanillapa nirqa!

12 Nuqaqami maydiyapis mana qamkunamanta imakunatapis aypashaqchu. Chayna, Dyuspaq yaĥachikunillapa nir alabakar puriqkunataqa riqsinanllapapaq, llullakurla purinllapa nir.

13 Chay paykunaqami, Jesucristupa apustulninkuna yupay tikrakar ingañakur purinllapa.

14 Yaĥashanchikllapanu, paykunaqami chaynuna purinllapa. Chaqa Satanasmaqa, Dyuspa kusa shumaq angelnin yupay tikrakar purin-ari.

15 Chaynu katin-ari, chay paypa kaqninkunamaqa llallinllana kusa allin runakuna yupay tukur purinllapa. Piru paykunaga chay rurashanllarayku, jimanu tukukaq kanqallapa!

Pablumi apustul kar qischakaran

16 Qashan willashaykillapa, ama mayqanpis nuqapaqqa yarpunqachu yaruyasha nirqa. Imanuĥi apustulkuna yupay tukur alabakar yaĥachishutinllapa uyakunkillapa, chaynulla nuqatapis uyakumayllapa yaĥachishurllapa nuqa alabakar willashutiylapamapis.

17 Nuqalla alabakarqami yaru kayman. Chaqa Amitunchikqa manami nuqalla alabakanaypaqchu nimasha.

18 Chaynu katinmapis, imanuĥi wakin runakuna alabakar purinllapa, chaynulla nuqapis alabakashaq.

19 Qamkunami kusata yaĥankillapa. Piru, kusa shumaqta uyakunkillapa chay yaruyasha yupay chaykuna yaĥachishutinllapaq.

20 Paykunami sirbikuchishunllapa, imaykillapata aypanllapa, ingañashunllapa, chaynulla imata yupay musyashunllapamapis.

21 Nataq nuqa, qamkunawan mana chaynu kashayrayku, “Wakqa kusalata manchakun” nimatinllapamapis, kusala aligri kani chay nishayrayku, mana paykuna yupay llullakusha ima karchu.

Piru ukkuna alabakanatinga, nuqapis alabakaq qallarishaq, yaruyasha nimatkillapamapis.

22 ¿Paykunachu hebreo runakuna? Nuqapismi hebreo runa kani. ¿Paykunachu Israel runakuna? Nuqapismi Israel runa kani. ¿Paykunachu Abrahampa ayllunmanta? Nuqapismi Abrampa ayllunmanta kani.

23 ¿Paykunachu Jesucristupa sirbikuqninkuna? Nuqaqami ashwan paykunamantaqa Jesucristupaqa mas sirbikuqnin kani. Kaynu nitiyĥi nimankillapa, “Wakqa yaruyasha” nir. Chaynumapis, nuqaqami paykunamantaqa masta yaĥachikur trabajasha kani. Nuqatami prisumashallapa paykunamantaqa masta. Paykunamantaqami masta maqamashallapa. Chaynulla yaqqami wanuchimashallapamapis.

24 Sinku kutimi Israel runakunamanta karguyjunkunaqa, trintay-nwibi (39) kuti wipyarlla kastigamashallapa.

25 Kimsa kutimi qirullawan maqamashallapa. Uk kutiqami rumillawan sitamashallapa. Kimsa kutimi nuqa riyatiyqa yaku karrupis mar yakuman chinqaran. Chaymi ĥuqanaymanta washakar, uk unaqta uk tutata yurqaray mar yakupa ĥaypinpi, tarimananllapakaman.

²⁶ Kusatami purisha kani. Chaymi riyukunamapis yaqqa apamaran, suwakuqkunamapis yaqqa suwamaran. Chaynulla pwiblu masiykuna, uk-lawmanta runakunamapis yaqqa imanachimaranllapa. Pwiblumapismi yaqqa imapis pasamaran. Chunllaq lugarkunapi, mar yakukunapi, chaynulla chay mana chiqapta kriyiqkunapa rurinpi katiypis, yaqqa ima mana allinkunapis pasamaran.

²⁷ Kusatami trabajasha kani. Chaynulla riqchaq imakunata pasasha kani mana yaçhaypaqkunata. Kusa achka kutimi mana punushachu kani, mana mikushachu kani, chaynulla yakunarmapis alliplata qischakasha kani. Mana raçhpay katinmapis, qasaykunapi kusalata qischakasha kani.

²⁸ Kay willashushayllapanu qischakasha karmapis, ashwanmi masta nuqaqa yarpukuni wakin kriyiq masinchikkunapaq.

²⁹ Mayqan uchapi ishkitinqa, nuqaqa llakir mañakuni uchanmanta washakananpaq. Mayqan uk kriyiq masinchikta uchakuchitinqa, nuqaqa kusalata piñakuni, chay uchakuchikuqpaqqa.

³⁰ Nuqami chay qischakashaykunapaq alabakani, mana chay llullakur rimaqkuna nubli ru tukurla alabakanllapa chaykuna yupaychu.

³¹ Tayta Dyus, chaynulla Amitunchik Jesuspis, paykuna chiqap allinla kar tukuy tyimpu alabakan chay paykunami yaçhan imatapis chiqapta rimani nir.

³² Damasco pwiblupi nuqa katiymi, gubyirnu Aretaspa ikillan kaq chayqa, kaçhakuran gwardyakuna kuytakunanllapapaq chay pwiblumanta llugshina punkukunapi. Chayna yarqushaq nitiyqa aypar prisumananllapapaq.

³³ Piru, ukkunami nuqata kanastapa rurinlapi, pwiblupa atun patan llutakasha pa bintanalata waqталawman yarquchimatin, paykunamantaqa washakaray.

12

Pablumi rikapakushanpaq parlakuran

¹ Manami imatapis gananchikchu nuqanchiklla alabakarqa. Chaynu katinmapis alabakaq yupaymapis willashaykillapa, chay rikashaykunapaq Dyus intrachimashanta.

² Katursi añunami apakaray Dyus tayashan syiluman. * Manami yaçhanichu kwirpuntiychu apakaray, manaqachu Ispirituyłapi. Chaytaqami yaçhan Tayta Dyusla.

³ Piru yaçhanimi, Tayta Dyuspa pullan karay nir. Manami yaçhanichu kwirpuntiychu apakaray, manaqachu Ispirituyłapi. Chaytaqami yaçhan Tayta Dyusla.

⁴ Chaypiqami mana uyapashanchik rimaykunata uyaparay. Chay uypashaykunataqami mana mayqantapis parlanaypaqchu nimasha Tayta Dyusqa.

⁵ Nuqami kusalata aligriyani Tayta Dyus kawsashan syiluta rikachimashanrayku. Chay rikashaykunarayku alabakaypaq yupay kani. Piru ashwan mana kusa runa nishapaq riqsimashanllaparayku, qischakashayrayku imami kusata alabakani, tukuy runakuna yaçhananllapapaq, Tayta Dyus kusata yanapaman nir.

⁶ Imanupi nuqalla alabakanar chay rikashaykunapaq rimarmapis, chiqaptaqa mana yaru yupaychu kashaq. Chaqa chiqaptari rimayani.

* 12:2 Tayta Dyus tayashan syilu nirqami intrachimanchik kimsa anap kaq syiluman nir.

Chaynu katinmapis mana rimanichu, runakuna ama yarpunanllapapaq nuqa kusata alabakanar chaynu rimani nir.

7 Chaymi nuqata, Tayta Dyus syilupi rikachimashankunata rimatiy, ama wakqa kusa runa nisha nimananllapapaqmi, Jesucristuqa mana uchakusha katiymapis dijamasha qischakanaypaq. Chay qischakaymi Satanasmanda kar uk kasha kwirpuyllaman yaykuq yupay.

8 Chayraykumi, kimsa kutina Amitunchikta mañasha kani chay qischakaykunata nuqamanta ashuchinanpaq.

9 Piru Amitunchik Jesucristumi chay qischakaykunata mana ashuchirchu, ashwan kaynu nimiran: “Nuqami tukuy ministishaykikunapi yanapashayki. Chaqa nuqapa pudirniytaqami rigsinllapa, chay mana kwintachaypaqla runakunapi” nir. Chayraykumi nuqaqa aligrila alabakani chay mana kwintachakaypaqla kashayrayku, chayna Jesucristuqa imapipis yanapamanpaq.

10 Tukuy kaykunaraykumi aligriyani, Jesucristuta sərbishayrayku qischakashaykunapaq, mana kwintachakaypaqla kashayrayku, imakunata ministishayrayku, çhiqinimashanllaparayku, llakishayrayku ima. Tukuy kaykunatami pasaray, Jesucristurayku. Chaqa mana kwintachakaypaqla karmapis, ashwan yaçhanimi Tayta Dyus masta yanapaman nir.

11 Qamkuna chiqapta intrakanaykillapata munarçhi, nuqallapaq rimashayrayku, nimashaykillapanu yaru yupay karay. Chaynu katinmapis, chay ukkuna apustulkuna yupay tukur yaçhachishutinllapa alabanaykillapamantaqa, nuqata yanqa imanula katiymapis alabamanaykillapapaqqa kasha.

12 Chaqa nuqapaqqami yaçhanqallapa Jesucristupa chiqap apustulnin kani nirqa, milagrükunata, mana ruraypaq shumaq imakunata, kusa dispan-takaypaqkunata, mana shaykuq ruratiy rikashaykillaparayku.

13 Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Imatataq kananqa yarpunkil-lapa? Qamkunawan karmi mana imatapis mañakushurayllapachu, ukkuna imanutaq mañakushuranllapa chaynuqa. ¿Qamkunata mana mañashushayllaparaykuchu rimapakunkillapa? Chaynu qamkunapaq mana allin yupay katingqa, ¡jirdunamayllapari!

Pablumi Corintupi kriyiqkunata qashan watukunanpaq yarpuran

14 Nuqaqami listuna kani qashan kimsa kutipaqna shamur watukushunayllapapaqqa. Chaynulla kanan shamurpis mana qillaytaqa mañakushaykillapachu. Manami nuqaqa imaykillapa kaqtaqa munanichu. Ashwanmi qamkunata munashunillapa. Yaçhashanchikllapanu, uk runami qillayta tantakun wamrankunapaqqa. Manami taytanpaqqa wamrankunachu tantanllapa qillaytaqa.

15 Chaymi nuqamaqa Taytaykillapa yupay kar, kusa aligrila yanapashaykillapa tukuy imay kaqniykunawanpis. Chaynulla nuqa kusata munashutiylapa, qamkuna mana yagqa munamatkillapamapis, imanupis yanapashaykillapa byinnikillapapaq.

16 Nuqaqami mana imatapis mañakushurayllapachu. Chaynu katinmatapis wakinkunaqa ninllapa, nuqaqashi kusala bibu imanulapis qillaykunata mañashurllapa aypakusha kani nir.

17 Piru willamayllapa: ¿Nuqa kaçhamushay runakunachu mayqanninllaqa llullachishurllapa imaykillapata nuqaman aparan?

¹⁸ Titutami nuqaqa kaçhamuray watukushunanllapapaq. Chaynulla paywanqa uk kriyiq masinchikllapata kaçhamuray. Nimayllapa: ¿Tituchu ingañashuranllapa? ¡Manami mana! Nuqaqami Tituwanqa chay yarpuylla kar, imatapis chayllata ruranillapa.

¹⁹ Manaqaçi gamkunaqa yarpunkillapa, chay rimashaykunarayku diskulpamanaykillapata munar chaynuqa rimayani, nir. Manami chaynuqa kanqachu. Chaqa, nuqami Dyuspa naypanpi rimani Jesucristupi kriyiq kar. Tukuy kaykunami munashay kriyiq masiykuna, gamkuna masta Dyusninchikta kasur, paypi kriyinaykillapapaq.

²⁰ Chaqa nuqaqami yarpukuni, rikashuqllapa shamurqa mana munashaynulla taqtachu tarishuymanllapa nir. Chaynulla yarpunipis, gamkunaqa mana piñakushallataqa rikamanayankillapachu kanqa nir. Chaqa gamkuna mana allinta tukushaykillaparaykumi, shamurqa imatapis karanta willashuymanllapa. Yarpunipismi, imanupiqá willanakur, inbidyanakur, piñachinakur, munashaykillapata rurur ukmanta tukuyankimanllapa, washaykillapata rimanakuyankimanllapa nir ima. Chaynulla imanupiqá, ukmanta willanakur piñachinakuyankimanllapa, gamkunalla alabakayankimanllapa, mana allinta tayankimanllapa nir ima.

²¹ Manchakunipismi, qashan watukushuqllapa shamutiy Dyusninchikpa naypanpi gamkunarayku nuqa pingakuymán nir. Chaynuqa kusálata waqayman wakinnikikunarayku. Chaqa paykunaqami unaymanta-pacha uchakushallapa. Manami chay mana allin rurayashanllapataqa dijashallapachu. Chaynumiri ukwan ukwan pununllapa, imatapis munashanllapalata rurur ima tanllapa mana tanyakarchu.

13

¹ Kaywanqami kimsa kutipaqna nuqaqa watukushuyanillapa. Tukuy imapaqpis ish kay manaqa kimsa tistigu “Ari” nitin chiqapqa kanqa, manaqa mana. Chaymi chiqap katinga chay mana allinta tukusha chayqa kastigakayaqna. Chayraykumi kanan qashan watukushuqllapa shamurqa, kimsa kutipaqna willashaykillapa amana mana allinkunata ruranaykillapapaq.

² Naypaqta ish kay kutipaqna watukushuqllapa shamurmi, chay uchakur puriqkunataqa willarayna amana chaykunata rurarnachu purinanllapapaq. Chaymi kanan kimsa kutipaqna watukuq shamurqa, nuqalla kimsa tistigu rikaq yupay karanta willar chiqanchashaqllapa.

³ Chaqa gamkunaqari mana kriyimayankillapachu. Munayashaykillapataqami rikachishaykillapa, chaypiraq kriyimanaykillapapaq, nuqaqa Jesucristo willamashanta willashunillapa nir. Jesucristuqami mana yanqa runala yupaychu tratashunllapa. Ashwanmi Jesucristuqa imapaqpis nanaq nanaq willashunllapa.

⁴ Chiqaptami mana kwintachakaypaqla yupay karmapis, kruspi klabatinllapa wanuran. Piru ashwan kananqa kawsayan Dyuspa kusa pudirninwan. Chaynulla nuqakunapis pay yupay mana kwintachaypaqla kanillapa. Piru paywan pulla kar Dyuspa pudirninwan kawsarmi, willashunillapa gamkunapis Dyuswanqa pullana kanaykillapapaq.

⁵ Gamkunalla riparakayllapa imanú kashaykillapapaqpis. Chayna yaçhanaykillapapaq chiqaptachu Jesucristupi kriyinkillapa nir. ¿Manachu kwintata gukanillapa Jesucristuqa gamkunapa pullaykillapa nir? Imanupi riparakar Dyus munashannullata mana rurashallapa karqari, yaçhankillapana mana Jesucristuwanchu kankillapa nir.

⁶ Nuqaqami kunfyakani chiqapta kriyinkillapa nir. Chaymi ninkillapa, Jesucristupa apustulnin kar yačhachishushayllapaqa chiqap kasha nir.

⁷ Chaymi Tayta Dyusman mañakuni, qamkuna ama ima mana allinkunata ruranaykillapapaqachu. Nuqaqami mana qamkuna nuqapaq chiqapta rimayasha ninaykillapapaqchu mañakuni. Nuqaqami mañakuni rurashayllapakunaqa mana sirbinchu nitinllapamapis, ashwan qamkunaqa allinkunalatana ruranaykillapapaq.

⁸ Chaqa manami chiqap kaqkunamanta ima mana allinta rurayta puytinchikchu. Ashwanmi chiqap kaqkunalata ruranapaq allin.

⁹ Chayrayku aligriyani wakinkuna mana kwintachamatinllapamapis. Chaqa qamkunami Dyusta mas allita kasur paylapi kriyinkillapa. Chaymi maydiyapis mañakuyashaq, qamkunaqa allinlana kanaykillapapaq.

¹⁰ Kay kartatami puntataqa iskribimuni qamkunaman manaraq watukushuqllapa shamuyar. Chayna shamurqa, ama nanaq nanaq willashunayllapapaqchu imanun kashaykillapapaqpis. Ashwanmi Tayta Dyusqa nimasha qamkunata intrachishutiyllapa paypi masta kriyinkillapapaq. Manami munanchu qamkuna disanimakur paymanta chiqanchakanaykillapataqa.

Pablumi tukukananta saludakuran

¹¹ Kriyiq masiykuna, kay kartayta iskribir tukchinaypaqqami nishaykillapa: Kusa shumaqta kawsar, waran waran mas shumaqta kawsaytana yarpuyllapa. Chaynulla animachinakur ima tukuynikillapa uk yarpuyllana shumaqta kawsayllapa. Chayna Dyus munamaqninchik, shumaqchamaqninchikqa qamkunawan kanqa.

¹² Uknikillapa uknikillapa kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa.

*

¹³ Tukuy kriyiq masinchikkunami saludashunllapa.

¹⁴ Amitunchik Jesucristumi llakipar yanapashunqallapa. Tayta Dyuspismi munashunqallapa. Chaynulla Santu Ispiritu-shuyupaqa pullaykillapa kanqa shumaqta tanaykillapapaq.

Chaynumi kanqa.

---

* **13:12** Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

Gálatas

Pablumi kartanta kaĉhan Galaciapi kriyiqkunaman

Prubinsya Galaciapi kaq pwiblukunapimi apustul Pabluqa Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachikutin, kusalata kriyiranllapa. Chaymantami uklawmanna riran Pabluqa yaĉhachikuqqa. Chaykamanqami Israel pwiblumanta mana allinta yaĉhachikuqkuna Galaciaman ĉamur, kriyiqkunataqa Pablupaq kaynu nir willaran: “Pabluqa manami apustulchu, Jesucristupaq yaĉhachikunanpaqqa” nir. Chaynullami niranpis: “Pabluqami mana Jerusalenmanta apustulkuna yupaychu yaĉhachikun” nir. Chaymi chaynu chay runakuna mana allinta rimayashanllapapaq, Pabluqa kay kartata kaĉharan allita intrakananllapapaq (1.11–2.21).

Chaynullapismi chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqa kaynu nir yaĉhachikuyaranllapa: “Jesucristupi kriyirmapis, washakanaykillapapaqqa Moisés mantakushanta kumpliya ministinkillapa”. Chaynu nir yaĉhachikuyanllapa nir yaĉharmi Pabluqa kay kartata kaĉharan intrakananllapapaq, chay mantakuykunaqami Jesucristo shamunankalaman kasunallapapaq karan nir. Chaynullami intrachiranpis Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankunata mana kumplirmapis washakayta puytinchik nir (3.1–5.12).

Chaymi Galaciamanta kaqkuna Moisés mantakushanta mana kumpliya puytir, uchakurlla kawsanantaqa Pabluqa mana munaranchu. Chayraykumi kay kartata kaĉhar intrachiran, Santu Ispiritu munashannullana kawsananllapapaq nir (5.13–6.10).

Pablumi saludakun

¹⁻² Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi tukuy kaypi kaq kriyiq masinchikkunawan kay kartata iskribishunillapa qamkuna chay prubinsya Galaciapa pwiblunkunapi taqkunaman. Chaqa yaĉhashanchikllapanumi, Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran. Chaymi ashwan Jesucristuqa paylla Taytan Dyuswan akrar kaĉhamaran apustulnin kar, shumaq rimayninta yaĉhachikunaypaqqa. Manami runakuna imachu nuqataqa akrar kaĉhamashallapa.

³ Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

⁴ Chaqa allita yarpuyllapa: Taytanchikllapa Dyus munashannulla rurarmi, Jesucristuqa paylla wanuran uchanchikllaparayku. Chaynullami wanuranpis yanapamashallapa kanankuna kusala saqra mana allinkuna kan, chaykunataqa amana rurarnachu kawsanallapapaq ima.

⁵ Chaynami ashwan, Taytanchik Dyuslatana tukuy tyimpupaq alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Jesucristupi kriyirlami washakanchikllapa

⁶ Yaĉhashanchikllapanu, Jesucristumi kusalata llakipamashanchikllaparayku wanuran, Tayta Dyuswan shumaqchamanallapapaq. Piru chaynu katinmapis, kananqa qamkunaqa chaymatapis mana kwintacharchu, ashwan chay ukman mana allinta yaĉhachikuqkunamanna tikrakashaykillapa, chaypi kriyir washakashunllapa nir yarpur. Chayraykumi kananqa

kusalata llakichimashaykillapa. Chaymi mana imanú tukushaq nirmapis yaĉhanichu.

7 Piru chiqaptaqami ukniykuna, Jesucristumantaqa mana masqa mayqanpis kanchu washamanallapapaqqa. Ashwanmi chay ukmanta yaĉhachishuqllapaqa Jesucristupi kriyishaykillapamanta pantachishunanllapapaq chaynuqa yaĉhachishushallapa.

8 Chaymi nishaykillapa: Jesucristupaĉ kusala shumaq yaĉhachishushayllapamanta, mayqan shamur ukmanta yaĉhachishuqllapaqami, Dyusmanta kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa tukuy tyimpupaĉ. Chaynu nirqami mana wakinlapaĉchu chaynuqa niyani. Chaymi nuqalla kar, manaqa syilumanta angelkuna shamur chaynu ukmanta yaĉhachikurllapaqami, mana washakarchu Dyusmantaqa kusala manchaypaqta kastigakashana kashaqllapa.

9 Chaymi qashan chayllata nishaykillapapis: Mayqanpis chay washakanaykillapapaĉ kusala shumaq kaqta intrakashana katkillapa ukmanta yaĉhachishurllapa pantachishuqllapaqami, Dyusmantaqa kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa tukuy tyimpupaĉ nir.

10 Piru nuqaqa manami munanichu runa masiykuna wakqami kusala allinta yaĉhachikuyan nir alabamanantaqa. Ashwanmi ima rurayashayp-
ipis, Tayta Dyus allintami rurayanki nimananta munani. Chaqa runa masiykunala ima rurayashayp-
ipis alabamananlapaĉ rurayarqa, manami Jesucristupa sirbiqininchu kayman.

Pablumi Jesucristo akrashanpaĉ intrachikun

11 Kriyiq masiykuna, allita intrakayllapa: Imanu kriyir washakanaykil-
lapapaĉ nir yaĉhachishushayllapaqa, manami runakuna yarpushan imachu.
Ashwanmi Dyusmanta kar kusala chiqap.

12 Chaqa chay yaĉhachishuyashayllapataqa manami yanqa runakunaman-
tachu yaĉhakusha kani. Ashwanmi Jesucristo paylla allita intrachimasha
tukuy chaykunapaqqa.

13 Piru qamkunami nuqapaqqa uyapashaykillapa kasha kanqa, imanumi
unayqa Israel runa masiykuna Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi qischanay-
paĉ puriq kani nir. Chaymi chay kriyiqkunataqa limpu tukchiyta yarpuq
kani.

14 Chaqa unayqami nuqaqa, Israel rukuyllapakuna yaĉhachikushankunata
wakinniykunamantaqa masta kasur ima kusata yaĉhakusha karay.

15 Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, unaylla manaraq nasiyatiy
akramashallana karan, paypaĉ yaĉhachikunaypaqqa.

16 Chaymi chay munashan tyimpupi Wamran Jesucristuta riqsichimaran,
rir shumaq rimayninta mana Israel runakunata yaĉhachinaypaq. Chaynu
yaĉhachikuq kaĉhamatinga manami mayqantapis tapuq rirayraqchu Jesu-
cristupaqqa. Ashwanmi Taytanchik Dyuslla allita intrachimaran Jesucristu-
paqqa.

17 Chaynulla manami Jerusalén pwiblumanmapis riraychu, chay punta
apustul kaqkuna Jesucristupaĉ intrachimananpaqqa. Ashwanmi mana
tardarchu riray Arabia lugarman. Chaymantami qashan tikrakamuray
Damasco pwiblullaman.

18 Chaymantami kimsa añumantaraq.* Jerusalén pwibluman riray Pedruta
riqsiq. Chaymi chaypi tarir, paywan kinsi diyalata kidaray.

* 1:18 Kay kimsa añumantaraq nirqami niyanchik kriyishanmanta kimsa añu pasashana katin nir.

¹⁹ Piru chaypi karqami, wakin apustulkunataqa mana rikaraychu. Ashwan Amitunchik Jesucristupa uknin Santiagulawan † tarinakurayllapa.

²⁰ Chaymi nishaykillapa: Kay iskribir willashuyanillapa chayqami chiqap. Chaqa tukuy kay nishuyanillapa chaypaqqami, Tayta Dyus yaĉhan kusala chiqap nirqa.

²¹ Chaymantanami Siria, chaynulla Cilicia pwiblumanna riray.

²² Piru Judea pwiblupi, Jesucristupi kriyiq masinchikkunaqa manaraq riqsimaranllapachu chay tyimpuqa.

²³ Piru mana riqsimarllapapismi, ukkuna parlatin uyapashana karanllapa kaynu niqta nuqapaqqa: “Jesucristupi kriyiqkunatami tukchiyta munar, unay uk runa kusalata qischamaqninchikllapa chayqami, kananqa Jesucristupa shumaq rimaynintana yaĉhachikuyan” nir.

²⁴ Chaynu nuqapaq yaĉharllapami, Tayta Dyustaqa kusalata alabaranllapa.

2

Apustulkunami Pablutaqa apustulpaqna riqsiranllapa

¹ Chaymantami katursi año pasatinraq qashan riray Jerusalén pwiblumanaqa, kriyiqkunapa rikaqninkunata watukuq. Chaypiqami Bernabiwan riray, Tituta apar.

² Chaynuqami riray, Tayta Dyus chaynu rinaypaq nimasha katin. Chaymi Jerusalén pwiblupi karnaqa chaypi kriyiqkunapa rikaqninkunalawan tantanakurayllapa. Paykunataqami kaynu intrachiray: “Nuqaqami mana Israel runakunata yaĉhachiyani Jesucristupi kriyir washakananllapapaq” nir. Chaqa manami munaraychu nuqapaq ukmanta yarputinllapa chay yaĉhachikuyashayqa yanqalla yupay kanantaqa.

³ Piru chaypiqami kriyiq masiykunawanqa kusala shumaqta yarpuchinakurayllapa. Chaynu karmi pullay risha kaq kriyiq masinchik Titutapis michka Grecia pwiblumanta kar, mana Israel runa katinmapis manami niranllapachu: “Qamqa chay siñal kustumrita ruray” nirllapamapis.

⁴ Nataq chaynu tantakasha katiyllapaqami, chaymanqa mananula ĉasha karanllapapismi Jesucristupi kriyiq tukuqkuna. Paykunaqami Moisés mantakushankunallowanraq kar, kay mantakuykunata kasurmi washakanchikllapa nir uk sirbikuqta yupay amalas rurachimananllapa, michka nuqakunaqa Jesucristupi kriyirlami washakanchikllapa nir yaĉhatiyllapamapis.

⁵ Piru chaynu yaĉhachikutinllapapismi, nuqakunaqa mana paykunataqa kasurayllapachu. Chaqa nuqakunaqami munarayllapa, chiqap Jesucristupaq yaĉhachikuyashaykillapapismi allita kriyirla pay munashanlata rurar kawsanaykillapapaq.

⁶ Nataq chay kriyiqkunapa rikaqnin kriyiq masinchikkunaqa, manami chay yaĉhachikuyashaykimantaqa kaynu ukmanta yaĉhachikuy nirlamapis willamaranllapachu. Piru nuqaqa chay kriyiq masinchikkuna imanuy yaĉhachikunaypaq nimasha katinmapis, manami chaylawanqa Tayta Dyuspaqqa allinna kani niytaqa puytinaytachu. Chaqa Tayta Dyusqa manami runa masinchik allintami rurayaniki nimashanchikraykuchu, allinpaqqa rikamanchikllapa.

⁷ Chaymi chay kriyiqkunata rikaqkunaqa kaynu kaynu yaĉhachikuy nimananmantaqami, ashwan allita kwintata qukaranllapa: Waktaqami Tayta Dyus akrasha apustulnin kananpaq. Chayna rir, Jesucristupaq

† 1:19 Chay Santiagullami shutiqipis “Jacobo”.

yaĉhachinanpaq mana Israel runakunata, imanutaq Pedrumataqa Tayta Dyusqa akrasha kay Israel runakunata yaĉhachinanpaq nir.

⁸ Chaqa allita yarpuyllapa: Pedrutami Dyusninchikqa pay paylla akrar kaĉharan rir Israel runakunata yaĉhachinanpaq. Piru nuqata-shuypaqami Tayta Dyusqa akrar kaĉhamasha rir mana Israel runakunatana yaĉhachinaypaq.

⁹ Chaynu Tayta Dyus paypaq yaĉhachikunaypaq akramasha nir chay kriyiqkunapi kusala rispitaqasha kaq kriyiq masinchikkuna Santiago, Pedro, Juan ima yaĉharanllapa. Chaymi ashwan paykunaqa nuqata chaynulla Bernabita ima makinllapata qur ima paykuna yupay apustulkunallapaqna riqsimaranllapa. Chaynami paykunaqa nimiranllapa:

“Qamkunaqa riyllapa tukuylla mana Israelmanta kaq runakunata yaĉhachiq. Nataq nuqakuna-shuypaqa yaĉhachishaqllapa kay Israelmanta kaq masinchikkunata” nir.

¹⁰ Chaynu nir imami ashwan kusalata yarpuchimaranllapa chay mana imayjun kaqkunata yanapanayllapapaq. Chaymi ashwan kusa aligrila ima, nuqaga chay mana imayjun kaqkunataq imanullapis yanapayanina.

Pablumi Antioquiapi Pedruta anyaran

¹¹⁻¹² Ukninchikllapa Pedruqami Antioquia pwiblupi kar, mana Israel runakunawan pulla mikur imaqa kusala allinta rurayaran. Chaymantami Jerusalén pwiblumanta wakin kriyiq masinchikkuna ĉamuranllapa Santiago kaĉhamushanrayku. Chay paykunaqami kusalata yarpuqllapa chay siñal kustumripaq. Chaymi Pedruqa, mana siñal kustumriyjun runakunawan mikuyan nimanmanllapa nir manchakur, manana mana Israel runakunawan mikur kusala mana allinta tukuyatinmi, pay payllata anyaray.

¹³ Chaymi chaynu Pedro, mana Israelmanta kaq runakunawan pulla mana mikunatinga, wakin Israel kriyiq masinchikkuna, chaynulla ukninchikllapa Bernabimapis chaynulla mana allinta tukuran Pedruwan pulla.

¹⁴ Chaymi chaynu tukurqa manana chiqap Jesucristupaq yaĉhakushannunachu rurayatinllapa rikarqa, Pedrutaqa tukuypa naypanpi anyaray kaynu nir:

“Qamqami Israel runa karmapis, mana Israel runakunawan pulla kawsarqa kusala allinta rurarayki. Piru kananqa, ĉimapaqnatqa paykunamanta chiqanchakarqa, imanutaq nuqanchikkuna Israel runakuna rurar kawsanchikllapa chaynuta amalas rurachinayankiqa?” nir.

Jesucristupi kriyirlami maymanta karmapis washakanchikllapa

¹⁵ Chaymi kriyiq masiykuna nishaykillapa: Pedruwan nuqaqami Israel runakuna kanillapa chay pwiblupi nasishayllaparayku. Chaynu karmi Israel pwiblu masiykunapaqqa mana uchayjunchu kanillapa, mana Israel runakuna yupayqa.

¹⁶ Piru nuqakuna, Israel pwiblumanta karmapismi, allitana intrakasha kanillapa: Maylawmantami karmapis, Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyus uchakushanchikkunamantaqa pirdunar mana uchayjunpaqnachu riqsimanichikllapa nir. Manami Moisés mantakushankunata kasushallapachu, Tayta Dyusqa pirdunamanichikllapa. Chayraykumi nuqakunapis Jesucristulapi kriyisha kanillapa, Tayta Dyus uchayllapakunamanta pirdunamananllapapaq. Chaqa manami mayqanpis washakanqachu Moisés mantakushankunata kasushanraykuqa.

¹⁷ Nataq nuqakuna, Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanichikllapa nir kriyishayllaparaykumi, wakinkunaqa nuqakunapaq kaynu ninllapa: “Paykunaqami Moisespa

mantakuyninkunata manana kasunllapanachu. Chaymi kusa uchayjunna” nir. Ma, tapushaykillapa: ¿Chaynu Jesucristupi kriyishayllaparaykuchu, pay uchakuchimayanqallapa? ¡Manami!

¹⁸ Chaqa allita yarpuyllapa: Nuqapismi unayqa, Moisés mantakushankunata kasur washakanchikllapa nir yaĉhachikuq kani. Piru kananqa allita intrakasha kani, manami chaynuchu kasha nir. Ashwan Jesucristupi kriyirlami washakayta puytinchikllapa. Chaymi chaynu yaĉhachikuyar, qashan Moisés mantakushankunata kasur washakanchik nir yaĉhachikurqami, ashwan kusala uchayjunna kayman Dyuspa naypanpiqa.

¹⁹ Chaqa nuqamaqami Moisés mantakushanta kasunaymantaqa wanusha yupayna kani. Ashwanmi Tayta Dyus munashanlata ruranaypaqna kani.

²⁰ Chaymi ashwan Jesucristulapina kriyirqa paywan kruspi pulla wanur kawsamusha yupayna kani. Chaynami kanan kay kawsayashaypiqa manana nuqalanachu kawsani. Ashwanmi Jesucristo nuqapi kawsar, payna yanapaman, allinkunalata rurar kawsanaypaq. Chayraykumi kananqa Dyuspa Wamranpi kriyirlana kawsakuni. Chaqa payqami kusata llakipamashanrayku uchaymanta washamanapaqmapis paylla wanuran.

²¹ Chaymi Tayta Dyusqa kusata llakipamar Wamranmatapis kaĉhamur washamashanrayku paypaqqa mana ukmanta yarpuyta puytinichu. Piru wakinkunaqami ninllapa, Moisés mantakushankunata kasurshi washakanchik nir. Chaqa chiqapta chaynu katinga, Jesucristuqa yanqalla washamanapaq nirqa wanusha kanman.

3

Kriyishanchikraykumi Dyusqa Santu Ispiritunta qumanchikllapa

¹ ¡Ay, Galaciamanta kaq yarukuna! ¿Pitaq yaruchashushallapa, Jesucristupi manana allita kriyinaykillapapaqqa? ¿Manachu qamkunawan kar, kusa intrakaypaqta yaĉhachishurayllapa: “Jesucristumi kruspi wanuran washamanallapapaq” nir?

² Piru qamkunaqami kananqa Moisés mantakushankunapina yarpuyankillapa washakanaykillapapaqqa. ¡Ma, nimayllapa! ¿Moisés mantakushankunata kasushaykillaparaykuchu, Dyuspa Santu Ispiritunqa qamkunaman shamuran? ¡Manami! Ashwan Dyuspa Santu Ispiritunqa shamuran qamkunamanqa, Jesucristupaq uyakur, paypi kriyishaykillaparayku.

³ ¿Ima, kabal yaruchu imataq kankillapaqqa? ¿Chaynu Dyuspa Santu Ispiritun yanapashutinllapamapis, mana kwintachanarchu ashwan yarpuyankillapa, nuqanchikkunala Moisés mantakushanta kasur allinta kawsarlami washakayta puytinchikllapa? nir.

⁴ Piru allita yarpuyllapa: Jesucristupi kriyishaykillaparaykumi kusata qischakaraykillapa. Chaynu qischakarmapis, ¿manachu imatapis yaĉhakushaykillapa? ¡Icharaq imalataqa yaĉhakushaykillapa kanman, amana yanqalla qischakashaykillapaqa kananpaq!

⁵ Chaqa Jesucristupaq uyakur, paypi kriyitkillapami, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qushurllapa, qamkunapi achka milágrukunata ima rurasha. Piru manami Moisés mantakushankunata allita kasushaykillaparaykuchu chaykunataqa rurasha. Ashwanmi ruraran, Jesucristupi kriyishaykillaparayku.

Abrahammi intrachimanchik kriyirila washakanchik nir

⁶ Chaqa allita yarpuyllapa: Imanutaq Abrahammaqa Dyuspi kriyishanraykula, Dyusqa uchankunamanta llakipar, kusala allinpaq riqsiran nir.

⁷ Chayraykumi qamkunaqa allita yaĉhankimanllapa: Dyuspi allita kriyiqkunalami Abrahampa ayllunkuna yupayqa kanqa nír.

⁸ Chaqa unaymanta-pachami Dyusninchikqa nishallana karan: “Mana Israel kaq runakunapis nuqapi kriyitingami, paykunatapis mana uchayjunpaqna riqsishaq” nír. Chaymi Tayta Dyuspi kriyirła washakanĉhik nír intrachimanallapapaq Abrahamta niran: “Abraham, qamraykumi pachapi tukuyła kawsaqkunataqa yanapar shumaqĉhashaq” nír.

⁹ Chaynumi Dyusninchikqa paypi tukuy kriyiqkunataqa yanapar shumaqĉhanga, imanutaq Abrahammataqa kriyishanrayku yanaparan chaynu.

¹⁰ Piru Moisés mantakushankunapi kunfyakaqkunaqami, kusala mana allinchu kanqallapa. Chaymi chay mantakuykunata mana kumpliyyta puytishanrayku, kusala uchayjun kanqallapa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Mayqanpis Moisés tukuy mantakushankunata kumpliyyta munar, mana puytirqami Tayta Dyuspa naypanpiqa tukuy tyimpupaq kastigakasha kanqa” nír.

¹¹ Chayraykumi allita yaĉhanchikllapa, manami Moisés mantakushankunata kasurchu washakayta puytinĉhikllapa nír. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Mayqanpis allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsikar kawsanqa” nír.

¹² Piru Moisés mantakushankunapiqa, manami kriyishanĉhikraykuchu washakanapaq niyan. Ashwanmi nin: “Moisés mantakushankunata tukuyta kumplirlami washakayta puytinĉhik” nír.

¹³ Allita yarpuyllapa: Manami mayqanpis, Moisés mantakushankunataqa kumpliyyta puytinĉhikchu. Chaymi ashwan tukuy tyimpupaq wanur chinqanallapapaq yupayna karanchikllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata mana kumpliyyta puytishanĉhikllaparaykumi, Jesucristuqa lugarninĉhikllapa kastigakar qirupi wayĉhirar wanuran, amana tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq. Piru Dyus nitin, Moisés iskribishankunapimi nin: “Mayqanpis qirupi wayĉhirar wanuqqami, kusala mana allinchu kanqa” nír. Nataq Jesucristuqami chaynu wayĉhirar wanuran washamanallapapaq, mana yanqallachu.

¹⁴ Chaynumi Jesucristuqa wanuranpis, mana Israel runakunatapis washananpaq Abrahamta, Dyus unaylla arnishannu. Chaymi Jesucristupi kriyishaqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumanĉhik imanutaq arnimashanĉhikllapanulla.

Abrahamtami Dyus arnishallana karan

¹⁵ Kriyiq masiykuna, uk kumparasyunwanmi kaynu nishaykillapa: “Mayqan runa uk tratuta rurar firmatinga, manami mayqanpis chay tratuta rurashantaqa mas ukmanta, chaynulla ĉinqaĉhiymatapis puytinllapachu” nír.

¹⁶ Chaymi allita kwintata qukashunllapa, chaynu Dyusninchik uk tratuta rurar chay unay rukunĉhikllapa Abrahamtami, kaynu arniran: “Qampa uk aylluykiwanmi tukuyła runakunata yanapashaq” nír. Chaynu nirqa manami niranĉhu: “Aylluykikunawanmi yanapakushaq” nirqa. Ashwanmi uklapaq rimaran, “Uk aylluykiwanmi yanapakushaq” nír. Chaynu uklapaq rimarqami, Tayta Dyusqa Wamran Jesucristupaq rimayaran.

¹⁷ Chaynuqami nishunillapa, qamkuna allita intrakanaykillapapaq. Chaqa Tayta Dyusqami, Abrahamwan punta tratuta rurar, kusa allita arniran kumplinapaq. Chaymantaraqmi, kwatru-syintus trinta (430) añukuna pasatinraq Moisesqa, Dyusmanta ayparan chay

mantakuykunataqa. Piru chay mantakuykunaqa manami chingachiyta puytinchu, Tayta Dyus chay punta tratuta Abrahamwan rurashantaqa.

¹⁸ Chaqa Tayta Dyusqa manami chay mantakuykunata kashanchikraykuchu washamanchikllapa. Ashwanmi Abrahamta chay arnishanta kumplr; mana imawan pagrasha imachu dibaldila washamanchik, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykula.

Jesucristo shamunankalamanmi Moisés mantakushankunaqa karan

¹⁹ Dyusninchik chaynu Abrahamta mana imawan pagratin ima dibaldila washamanapaq arnirqa, ¿imaraykutaq Moiestaqa quran chay mantakuykunataqa? Chay mantakuykunataqami quran, tukuyla kwintata qukanallapapaq; Uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaymi chay mantakuykunataqa qumaranchikllapa, Abrahampa ayllunta Dyus arnikushan Jesucristo shamur wanunankalaman. Chaymi Taytanchik Dyusqa, angelninkunata willaran, chay mantakuykunata Moiesta qunanllapapaq. Chaymantaqami Moiesqa, angelkunamanta chay mantakuykunata aypashanrayku, Dyusman mañakunanpaq karan runakunapa uchanllaparayku.

²⁰ Piru Taytanchik Dyusmaqami payla kashanrayku, Abrahamta yanapar arninanpaqqa mana ministiranchu angelninkuna rir Abrahamta willananpaqqa. Ashwanmi pay paylla niran: “Nuqapi kriyitkimi, washashayki” nirqa.

²¹ Piru imanupigañchi qamkunaqa kaynu yarpuyankillapa: Dyusninchik, Abrahamta dibaldila washananpaq arnirqa, ¿imayraykutaq mantakuykunata Moiestaqa quran? nir. ¿Chay mantakuykunata Moiesta qurchu, dibaldila washamanallapapaq arnikushantaqa chingachiyta puytinman? ¡Manam! Chaqa chay mantakuykuna uchanchikmanta washamanallapapaq katingqa, chay mantakuykunallawanna kanallapata.

²² Piru Dyus nitin iskribikashakunapimi nimanchik: “Tukuy-lashi uchakuylata munanchikllapa” nir. Chaynu uchakuylata munashanchikllaparaykushi, uk prisu yupay karanchikllapa chay uchakuchikuqpaqqa. Nataq Jesucristupi kriyishallapaqami, Taytan Dyus uchakushanchikkunamanta washamanchikllapa, imanutaq arnimaranchikllapa chaynulla.

²³ Chaqa Jesucristupi manaraq kriyishallapaqami, Moiespa mantakuyninkunaqa uk prisuta yupay mantamaqñinchikllapa. Piru Jesucristo shamushanmantaqami Tayta Dyus intrachimanchikllapa, paylapi kriyir washakanallapapaq, nir.

²⁴ Chaymi Jesucristo shamushankalaman chay mantakuykunaqa uk mantamaqñinchik yupayqa karan kwintata qukanallapapaq, manami chay mantakuykunata kumpliya puytinchikchu nir. Chayraykumi chay mantakuyqa intrachimanchikllapa Jesucristupi kriyishalashi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta llakipar; manana uchayjunpaqnachu riqsimashunllapa nir.

²⁵ Chaynami Jesucristupi kanan kriyishallapaqa, chay mantakuykunaqa manana mantamayninchikllapataqa puytinnachu.

²⁶ Chaqa Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi tukuyinchikllapa, Tayta Dyuspa chiqaq wamrankunana kanchikllapa.

²⁷ Chaynulla Jesucristupi kriyishami washamanchik nir shutikushanchikllaparayku kananqa Jesucristuwanqa pullala kar, pay yupaylana kaw-sanchikllapa.

²⁸ Chaynu Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi tukuyla kriyiqkunaqa uk ayllulana kanchikllapa. Chaymi michka Israel runa kar, mana Israel runa

kar, sirbikuq, mana sirbikuq, chaynulla runa, warmi karmapis Jesucristupi kriyishanchikllaparayku tukuyninchik uklana kanchikllapa.

²⁹ Chayraykumi nishaykillapa: Tukuyla Jesucristupa kaqninkunana kargami, Abrahampa ayllunkuna yupayna kanchikllapa. Chaymi Abrahamta Dyusninchik arnishantaqa nuqanchikkunapis tukuyla aypashunllapana.

4

Kriyishanchikllaparaykumi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa

¹⁻² Allita intrakayllapa kay kumparasyunta parlashutiyllapa. Uk wamra taytanmanta maydiya irinsyanta aypanapaq karmapismi, taksharaq karqa manaraq puytinchu irinsyanta aypaytaqa. Chaymi ashwan uk sirbikuq yupayraq, chay wasinpi rikaqninkunata kasur ima kawsan, maydiya taytan irinsyanta qunanapaq yarpushan tyimpu chamunankaman.

³ Chaynullami nuqanchikkunapis unayqa Jesucristupi manaraq kriyirqa, chay wamritu yupay karanchikllapa. Chaymi runakunapa kustumrunkunata, mantakushankunata kasur, uk sirbikuq yupayla kawsaq kanchikllapa.

⁴ Piru chaymantaqami Dyusninchik munashan tyimpu chamutinqa, Wamran Jesucristuta kaçhamuran. Chaymi payqa uk Israel warmisitamanta nasir, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kasur kawsaran.

⁵ Chaynuqami shamuran Moisés mantakushankuna watasha yupay purichimayashanchikmanta washamashallapa, Tayta Dyusqa wamrankunapaqna riqsimanallapapaq.

⁶ Chaymi chiqapta Dyuspa wamrankuna kanchikllapa nir yaçhanallapapaqqa, Wamran Jesucristupa Santu Ispiritunta kaçhamuran, shunqunchikllapaman. Chaymi Santu Ispirituqa yanapamanchik Dyusninchikta ninapaq “*Abba* * Taytaymi kanki” nir.

⁷ Chayraykumi kananqa manana runakunapa kustumrunkunata, mantakushankunata kasur, uk sirbikuq yupay kasunapaqnachu kanchikllapa. Ashwanmi Dyuspa chiqap wamrankunana kanchikllapa. Chaynu kashanchikllaparaykumi, Dyus tukuyta arnimashanchikllapata aypanallapapaqna kanchikllapa.

Pablumi Galaciapi kriyiqkunapaq llakir yarpupakun

⁸ Alliptami nishaykillapa: Qamkunaqami unayqa, Tayta Dyuspi manaraq kriyirllapaqa, runakuna rurashan yanqa dyus nishanllapakunata adurar, uk sirbikuq yupayna kawsaq kankillapa.

⁹ Piru kananqami chiqaptana Dyusninchikta riqsinkillapa. Chaynulla paypismi qamkunata wamrankunapaqna riqsishushallapa. Piru chaynu Tayta Dyus riqsishutinllapaqa, çimapaqnataq runakuna yarpuyashan mana sirbiq imakunata kasunaykillapapaq tikrakanayankillapaqa? Chaynuqami ashwan uk sirbikuq yupayna kayankillapa.

¹⁰ Chaqa kananqami qamkunaqa Israel runakuna llullachishutinllapa, paykuna yupay “Fyistakunata kumplir, Tayta Dyusta aligriyachiya puytinchik” nir, gwardayankillapa wakin diyakunata, misiskunata, añukunata, ima.

¹¹ Chaynu rurayashaykillaparaykumi kusata llakini, chay kusata qisçhakar ima yaçhachikusha kani Jesucristupaq chayqaçi yanqallamana katin nir yarpur.

* **4:6** *Abba* nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papisituy nir.

¹² Kriyiq masiykuna, kusalatami rugashunillapa, nuqa yupay Jesucristu-lapi kriyir washakanaykillapapaq. Chaqa nuqamaqa michka Israel runa karmapismi, qamkuna yupay tukusha kani, imanullapis Jesucristupaq yaĉhachishutiyllapa kriyir washakanayllapapaq. Chaynu yaĉhachishutiyllapa imamapismi, qamkunaqa mana ima mana allintapis ruramashaykillapachu.

¹³⁻¹⁴ Ashwanmi qishaq katiypis, shumaqta samachimaraykillapa, Dyus-manta uk angelta yupay, chaynulla Jesucristuta yupaylla ima, mana mayqanpis disprisamar imamapischu. Allitami yaĉhankillapa: Chay punta watukushuqllapa rirqami, kusala qishaq karmapis, yaĉhachishurayllapa Jesucristupa shumaq rimayninta, paypi kriyir washakanaykillapapaq, nir.

¹⁵ Chaymi chaynu qishaq katiymapis kusata munamar, aligriyachir, tukuy imapi yanapamaq kankillapa. Chaynu karmi ashwan nawikillapata urqur qumay nishutiylapamapis, qumayashaykillapa kanqa. Piru kananqa, ¿imataq pasasha? ¿Imapaqnatuq nuqawan mana aligriyankillapa?

¹⁶ ¿Manaqachu qamkuna mana allinta tukuyashaykillaparayku, chiqap kaqpaq willashurllapaqa kuntraykillapa tikrakasha kani? ¡Manami!

¹⁷ Chaymi kriyiq masiykuna nishaykillapa: Chay llullakur mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, paykunalawan kanaykillapata kusata munan. Piru chaynuqami, mana allinchu. Chaqa nuqakunamanta chiqanchakar, paykunalatana kasunaykillapata munan.

¹⁸ Allita yarpushaqami, kusala allin ukninchikkunapaq llakir ima kawsanallapapaqqa. Piru allin kaqkunalata yaĉhachinapaq. Chaymi chaynu llakir, imata yaĉhachinar imamapis tukuy tyimpu chaynullata ruranmanllapa, nuqakuna mana qamkunawan katiyllapalachu. Chaynuqami mana allinchu.

¹⁹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, qashanmi kusalata qischakaq gallarini, Jesucristupaq yaĉhachishunayllapapaq. Chaqa qamkunaqami Jesucristo mana munashannuchu kawsayankillapa. Chaymi qamkunapaq kusalata yarpurqa, imanutaq uk warmisitamataqa wamrakustunanapaq nanaynin aypatin qischakan, chaynu yupay nuqapis qischakani qamkunarayku. Chaqa chaynuĉhi qischakayashaq Jesucristupi allita kriyinyakillapakaman.

²⁰ Chaqa kusala allinĉhi kanman kanan kananlla chaypi qamkunawan pulla kanaypaq. Chaynu pullaykillapa karqaĉhi, ukmanta ima willar Jesucristupaqqa allita intrachishuymanllapa. Piru manami yaĉhanichu, ¿imanu kartaq chaynuqa tukuyankillapa kanqa? nirqa.

Agarwan Sarapaq kumparasyunta ruraran

²¹ Kriyiq masiykuna, qamkuna Moisés mantakushankunata qashan kasunaq gallarinaqkuna allita intrakayllapa, chayta rurayashaykillapaqami mana allinchu nir. ¿Manachu qamkunaqa, Dyus nitin Moisés iskribishan niyashantaqa uyapashaykillapa?

²² Chaqa Moisés iskribishanpiqami nin: Abrahampami karan ishkey wamrankuna. Uk wamranqami sirbikuqnin Agar, shipashninmanta karan. Nataq ukqami karan chiqap warmin Saramanta. Kay Sarapaq Abrahampa punta warmin kar, mana sirbikuqnin imalamapischu karan.

²³ Chaqa allita yarpuyllapa: Chay sirbikuq warmi Agarpa wamranqami nasiran, imanutaq wakinkunapis nasishanchikllapa chaynulla. Nataq Sarapa wamranqami nasiran, imanutaq Tayta Dyus unaylla arnisha karan, rukulana kayatkillapa uk wamrituykillapa kanqa nir. Chaymi chay kumplikananapaqqa Sarapa wamranqa nasiran.

²⁴ Piru Dyusqami kay ishkey warmikunawan intrachimanchikllapa ishkey tratukunapaq. Uk tratutaqami Tayta Dyus, Israel runakunawan chay Sinaí sirkapi rurur, Moiesta mantakuykunata qushan. Chay tratuta rurashanllapatami ninchikllapa: “Dyuspa mantakuyninkuna” nir. Piru tukuy chay mantakuykunataq, manami mayqanpis washakananpaqqa kumpliya puytishachu. Chaymi Sinaí sirkapi rurashan tratuqa intrachimanchikllapa chay sirbikuq Agarpaq. Chaymi allita intrakayllapa. Chaqa Moisés mantakushankunawan mana washakayta puytirqami, nuqanchikkunapis uk sirbikuq yupaylla kanchikllapa, imanutaq Agarmaqa karan chaynu.

²⁵ Chaymi Agarpaq intrakarqa yaĉhanchikllapa chay nasyun Arabiapi kaq Sinaí sirkapaq. Chaynulla Sinaí sirkapaq intrakarqami yaĉhanchikllapa kay pachapi Jerusalén pwiblupaq. Chaqa Jerusalén pwiblupi kawsaqkunaqami Moisés mantakushankunata kumpliya munarmapis, mana puytishalla-pachu. Chaymi chaynu mana tukuylla kumpliya puytishanllaparayku may-diyapis uk sirbikuq yupaylla kawsanllapa.

²⁶ Piru nuqanchikkuna Jesucristupi kriyirllapaqami, manana chay mantakuykunapa sirbikuqninnachu kanchikllapa. Ashwanmi unaq syilupi uk mushuq Jerusalén pwiblu kan chayman rir, Tayta Dyuswan pulla kawsanal-lapapaqna kanchikllapa.

²⁷ Chaymi Dyus nitin iskribikashankunapiqa, chay mushuq Jerusalén pwiblupaq nin:

“Qam mana wamrakuq kar,
chay wamrakunaykipaq nanayta mana riqsiq warmisita,
kusalata aligriyay.

Chaqa chay warmisita mana wamrakunanpaq kaqqami,
kusala achka wamrayjun kanqa,
chay wamrakuq warmisitamantaqa” nir.

²⁸ Kriyiq masiykuna allita intrakayllapa, imanutaq Abrahammataqa Tayta Dyuspi kriyitinla, pay arniran kusa achka aylluujun kananpaq. Chaymi chay wamran Isaac nasiranna. Chaynumi Tayta Dyusqa tukuy paypi kriyiqkunata arnisha washamanallapapaq. Chaymi nuqanchikkunaqa paypi kriyirqa, qashan mushuqmanta nasisha yupayna kanchikllapa.

²⁹ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, Saraqa wamran Isaacta wamrakuran. Chaymantaqami Agarpa wamran Ismaelqa Sarapa wamran Isaacta qischaran. Chaynullami kanankunapis Moisés mantakushankunata kasuyta munaqkunaqa Jesucristupi kriyiqkunataqa ĉhiqnir qischamanchikllapa.

³⁰ Chaqa Dyus nitin iskribikashankunapimi Agarpaqqa kaynu niran: “Itakuy chay sirbikuqnikita wamrantinta. Chaqa chay imayki kaqqami chay wamrayki Isaaclapaq. Chaymi chay sirbikuqnikipa wamranqa mana partinakuytaqa puytinchu chay wamrayki Isaacwanqa” nir.

³¹ Kriyiq masiykuna, chaynu Tayta Dyus nishanraykumi yaĉhanchikllapa Jesucristulapi kriyirmi, Sarapa wamran yupay kanchikllapa nir. Chaynugami manana chay sirbikuq Agarpa wamran yupaynachu kanchikllapa.

5

Jesucristupi kriyirqami mana ukpa sirbiqninnachu kanchikllapa

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyishanchikllaparaykumi payqa washar, manana uk sirbikuq yupayna kawsanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi chaynu katinga, chay kriyishanchikllapanullana kar, Moisés mantakushankunapiqa amana yarpurnachu kawsashunllapa.

² Chayraykumi allita intrakayllapa. Qashanmi nuqa Pablo nishaykillapa: Amana chay siñal kustumrita rurayllapanachu nir. Chaqa qamkuna chay siñal kustumrita rurayatkillapaqami, mana imapaqpis sirbishushallapachu, Jesucristupaq yaçhachishutiylapa kriyishaykillapaqa.

³ Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis chay siñal kustumrita ruraqkunaqami, washakananpaqqa Moisés mantakushankunataqa tukuyлата kumpliya ministiyar nir. Piru chayta mana kumpliya puytishanraykumi mana washakanqallapachu.

⁴ Chaymi qamkuna, Moisés mantakushankunata kumplirlami washakanchik nir yarpuqkuna, Tayta Dyus llakipar washashunanllapapaq Wamran Jesucristuta kaçhamushanmanta chiqanchakashaykillapa.

⁵ Piru Jesucristupi tukuy kriyir washakashana kaqkunaqami, Dyuspa Santu Ispiritun yanapamashallapa, allita yaçhanchikllapa: Jesucristupi kriyishanchikllaparayku, maydiyaqa Tayta Dyusqa kusa allinlapaqa rika-mashunllapa nir.

⁶ Chaqa tukuy shunqunchikwan Jesucristupi kriyiq kashallapaqa, siñal kustumrita michka rurasha kar, chaynulla mana rurasha karmapis, Dyuspaqqa chaylla kanchikllapa. Ashwanmi Jesucristupi kriyishanchikrayku, ukninchikkunata llakipar ima kawsayanchik, chay kusala allinqa.

⁷ Kriyiq masiykuna, qamkunaqami kusalata Jesucristupiqa kriyiq kankillapa. Piru kanan-shuypaqa, çpitaq mana allinta yaçhachishurllapa, chiqap kaqta mana kasunaykillapapaq nishushallapa?

⁸ Chaqa chay mana allinta yaçhachishuqllapaqami, mana chay akrashushallapa karan Dyusmantachu.

⁹ Piru qamkunaqami ashllimatapis chay mana allinta yaçhachikuqkunata kasurqa, manana allintachu tukushaykillapa. Chaqa yaçhachanchikllapanu, imanutaq tantata runanapaqmaqa pitila libadurata itasha, chay tantapaq chaytaqa limpuna saksachin. Chaynullami chay mana allinta yaçhachishuqkunaqa qamkunatapis limpuna pantachishushallapa.

¹⁰ Piru nuqaqami kusalata kunfyakani, Tayta Dyus yanapashutinllapaqami, qashan chiqaptana Jesucristullapi kriyiyankillapa kanqa, nir. Nataq chay mana allinta yaçhachishurllapa pantachishuqllapataqami, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastiganqa, mayqan katinpis.

¹¹ Kriyiq masiykuna, chay mana allinta yaçhachikuqkunaqami nuqapaqqa nishunllapa: “Pablupismi yaçhachikun, siñal kustumrita rurashunllapa washakanallapapaqqa” nir. Piru chayqami mana chiqapchu. Chaynu yaçhachikutiyqami, Israel pwibluymanta kaqkunaqa, qisçhamananpaqqa mana yarpuyanmanllapachu. Nataq nuqaqami yaçhachikuni: “Jesucristo kruspi wanushanpi kriyirlami, washakayta puytinchikllapa” nir. Chaynu yaçhachikutiyami kusa mana allinta yarpunllapa, chay mana allinta yaçhachikuqkunaqa.

¹² Piru chay mana allinta yaçhachishurllapa pantachishuqllapakuna-paqqami kaynu nishunllapa: Qamkunata siñal kustumrita amalas rurachishunanllapamantaqami, ashwan mas allin kanman paykunapura kaparanakunanllapapaq nir.

¹³ Kriyiq masiykuna, Tayta Dyusqami uchanchikkunamanta washamashanchikllapana, ama chay mantakuykunata kasur, uk sirbikuq

yupay kawsanallapapaqnachu. Chaymi chaynu washakashana karqa, amami kwirpuykillapa munashannunachu kawsayllapa. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kusa shumagta kawsayllapa.

¹⁴ Chaqa Dyus nitin, Moisés mantakushanqami nin: “Llakiy runa masakunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nir. Chaymi chay nishannulla rurarqa tukuy mantakuykunata kumplishaykillapana.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mana llakipanakur, qamkunapura anyanakur, mana allinta rikanakur imaqakish limpumana qamkunapura chingachanakutkillapa nir.

Ama munashanchiknulla rurarnachu Santu Ispiritu munashalatana rurashunllapa

¹⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Dyuspa Santu Ispiritun yanapashushanllapanulla kawsayllapa. Amamiri kwirpuykillapa munashannulla rurarnachu kawsayllapa nir.

¹⁷ Chaqa kwirpunchik munashankunata rurarqa, manami Santu Ispiritu munashannunachu rurayanchikllapa. Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan karqami, kwirpunchik munashantaqa manana rurayta puytinchikllapanachu. Chaqa manami chay kutilla kwirpuykillapa munashanta, chaynulla Santu Ispiritu munashantaqa rurayta puytinkillapachu. Chaymi ashwan Santu Ispirituwanna karqa, amana kwirpuykillapa munashantaqa rurayllapanachu.

¹⁸ Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munashanta rurarqami, Tayta Dyuslatana kasur kawsankillapa. Chaymi Moisés mantakushankunataqa imanupis kumplir washakayashunllapa nirqa amana yarpunkillapanachu.

¹⁹ Chaymi nishaykillapa: Chay kwirpunllapa munashanta rurar kawsaqkunataqami dasla riqsiyta puytinchikllapa nir. Chaqa chay runakunaqami kaynu kawsanllapa: Runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis ukwan ukwan pununllapa, chaynulla mayqanpis manaraq masayjun karpis dasna mayqanwanpis punusha rikarinllapa, manaqa mana tanyakar munashanllapalata rurar kusala saqra millanaypaqtana uchakunllapa.

²⁰ Chaynulla runa rurashan yanqa dyus nishanllapakunata aduranllapa. Wasqapanakunllapa. Chiqninakur anyanakunllapa. Dasna ukwan silanakunllapa. Chaynulla das piñakuyta yaçhanllapa. Chaynu piñakur imami chiqanchanakunllapa. Tukuyta binsiyta munanllapa. Paykunalapaqmi tukuy imata munanllapa. Yarpunllapami, nuqaqami tukuymanta mas yaçhayniyjun kani, nir.

²¹ Runa masinkunata kusata inbidyanllapa. Wanuchinakunllapa. Kusata maçhanllapa. Fyistakunapimapis mana tiqlaq mikunllapa, upyanllapa ima. Chaymi ashwan mas ukman imakunata rurar uchakunllapa. Chaymi imanutaq willashushallapana karay chaynulla kananpis nishaykillapa: Chaynu uchakur kawsaqkunaqami, Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunqallapachu nir.

²² Piru Dyuspa Santu Ispiritunwan kaqkunaqami kaynu kawsanchikllapa: Ukninchikkunata llakipanchik, imatapis aligrila ruranchik, chaynulla ima katinpis das shumagchanchik, ukkuna mana das imata ruratinpis yaranchik, tukuywan allinla kanchik, ukninchikpis allinpi kananpaq yanapanchik, imata nishanchiktapis karanlata ruranchik ima.

²³ Chaynulla wakinnichikkunata mana ukmanta rikanchikchu, kwirpunchiktapis nuqanchiklla tanyakachinchik ima. Chaynu allinlata rurar kawsashallapaqami, mana mayqanpis nimayninchikta

puytiñqallapachu: “Kay mantakuykunata mana kasushaykillapachu” nirqa.

²⁴ Chaymi tukuyta kriyiqkunaqa, kwirpun munashan mana allin kaqtaqa, Jesucristupa krusninpi limpu wanuchisha yupayna kawsanllapa.

²⁵ Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritunwanna karqa, pay munashannulana rurar kawsashunllapa.

²⁶ Chayraykumi ama kusa kani nir, chaynulla ukninchikkunawan piñachinakur, inbidyanakur imachu kawsashunllapa.

6

Uknikillapa uknikillapa yanapanakuyllapa

¹ Kriyiq masiykuna, uknikillapa uchakusha nir yačharqa, Jesucristo munashannulla qamkuna kawsaqkunaqa, amana mas uchakunanpaq yanapayllapa. Piru qamkunaqa amami kusa kani nir imachu, kusa shumaglata willar ima yanapankillapa. Imanupiqakish qamkunapis uknikillapa uchakushanrayku burlakaq yupay willayarmaqa, maydiyaqa uchakushamana rikaritkillapa.

² Chayraykumi uknikillapa uchakusha kar, lllashaq shipunta aprikusha yupay chaytaqa yanapayllapa. Chaymi chaynu uknikillapa uknikillapa yanapanakurqa, Jesucristo nishannullana rurayankillapa.

³ Piru mayqanpis mana ukninta yanapayta munar, kusa kani ima niqkunaqami, paylla ingañakayan. Chaqa Dyuspa naypanpiqami mana mayqanpis kusa kaytaqa puytinchu.

⁴ Chayraykumi nuqanchiklla allita yarpur kawsashunllapa: Allintachu rurayani, manaqachu mana nir. Chaymi mayqanpis allinlata rurarqa, payllapaq allintaqa ruranga. Piru amami yarpunqachu, chay kriyiq masiykunamantaqami kusa mas allin kani nirqa.

⁵ Chaqa manami ukkuna allin kanki nimashanchikraykuchu allinqa kanchikllapa. Ashwanmi imata rurasha kashapis, Tayta Dyusman tukuyta qimikashallapa payna rikar yačhamashunllapa.

⁶ Nishaykillapapis: Chay mayqanči Dyuspa rimayninta yačhachishuqnikillapataqami, ima ministishanpipis yanapankillapa ama qunqarchu.

⁷ Piru amami qamkunallaqa ingañakanillapachu. Chaqa Dyusmantaqami mana mayqanpis burlakayta puytinchu. Allita yačhashanchikllapanu, ima simillata tarpukurmapismi, chayllata kusichakunchik.

⁸ Chaynumi mayqanpis kwirpun munashanlata rurar kawsaqkunaqa, chaynu mana allinta rurar kawsashanrayku, uk kusichakuq yupay tukuy tyimpupaq wanunanpaqna kayanga. Nataq mayqanpis Santu Ispiritu munashanlata rurar kawsaqkunaqami, chaynu allinta kawsashanrayku, uk kusichakuq yupay tukuy tyimpu kawsaytana aypanqallapa.

⁹ Chaymi mana shaykuq allinkunalata rurar kawsashunllapa. Chaqa chaynu kawsarllapaqami, maydiyaqa kusala allinta kusichakuq yupay kashunllapa.

¹⁰ Chayraykumi tukuylawan kusa allinlata rurar kawsayta kamashunllapa. Chaymi ashwan kriyiq masinchikkunamataqa, kusa mas allinlata rurar kawsar animachishunllapa.

Kusata willarmi Pablo kartanta iskribir tukchinanta saludakun

¹¹ ¡Kriyiq masiykuna, rikayllapa! ¡Nuqaqami kayta makiyllawan qamkunaman iskribimuni kusa atun litrakunawan!

¹² Chaymi allita intrakayllapa: Runakuna siñal kustumrita rurananllapapaq nir yaĉhachikuqkunaqami, chay runa masinkunawan allinpi kananlapaq chaynuqa yaĉhachikunllapa. Piru paykunapis, Jesucristupi kriyirmi washakanchik nir yaĉhachikutinllapaqami, nuqakunata yupaylla mana allinta rurananllapapaq ikinllapapi purinmanllapa, Israelmanta kaq runa masiyl-lapakunaqa.

¹³ Nataq chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapismi, Moisés tukuy mantakushantaqa mana kumplyta puytinllapachu. Piru paykunaqami qamkunataqa imanullapis chay siñal kustumrita rurachishunllapa. Chayna paykunaqa ninanllapapaq: Paykunaraykushi qamkunaqa siñaliniyun kwirpuykil-lapapi kankillapa nir.

¹⁴ Nataq nuqa-shuypaqa, Amitunchik Jesucristumi kruspi wanuran nishurllapaqa, manami ukkunapaq alabakaytaqa puytinichu. Chaqa Amitunchik Jesucristupi kriyishayraykumi, kay pachapi ima mana allinta ruranaymantaqa wanusha yupayna kani. Chaynulla chay mana allinta rurachimaq chaymatapis wanuchisha yupayna kani, amana mana allinta rurarakunaypaq.

¹⁵ Piru chay siñal kustumrita rurasha kasha, chaynulla mana rurasha kashamapismi, chayqa mana imapaqpis sirbinchu. Ashwanmi Jesucristupi kriyir, manana ima mana allintapis rurak, uk mushuq nasisha yupayna kawsayanchik chay kusala allinqa.

¹⁶ Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni qamkuna paypa akrashan kaqkunata, chaynulla munashannu kawsaqkunataqa, kusalata llakipashurllapa ima shumaqta kawsachishunanllapapaq.

¹⁷ Piru kananmanta-pachaqami mana munaninachu, chay wakin mana allinta yaĉhachikuqkuna qillakachimanantaqa. Chaqa Jesucristupi kriyishayraykumi qischamar lisyamashanllapa imami kwirpuypiqa uk siñal yupay intrachikun, nuqaqa Amituy Jesucristupa chiqap sirbiqnin kani nirqa.

¹⁸ Kriyiq masiykuna, qamkunapaqmi kusalata Amitunchik Jesucristuman mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Efesios

Pablumi kartanta kaĉhan Efesupi kriyiqkunaman

Ēfeso pwibluqami, Asia prubinsyapa kapitalnin karan. Chaymi chay mar yakupa manyanpi atun pwiblu katin, yaku karrupi maymantapis chayman shamuqlapa rantinanllapapaq, chaynulla imanllapatapis apamuqlapa rantikunanllapapaq ima. Chay Ēfeso pwibluman apustul Pablo ĉharqa, yaĉhachikuran Jesucristupa shumaq rimayninta. Chaynu yaĉhachikutin kriyitinllapami, Pabluqa chay Efesupi ishkay añuta kidar yaĉhachiran kriyiqkunataqa. Chaypaq mas intrakanarqa liyishunllapa Hechos 19.1-41.

Kay kartanpimi apustul Pabluqa chay Ēfeso pwiblupi taq kriyiq masinkunataqa intrachiran, Tayta Dyusqa imanumi kusalata munamanchik, chaynulla washamanchik nir (1.1-3.21). Chaynullami niranpis Tayta Dyus munashannulla kawsananllapapaq nir (4.1-6.24).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyta Ēfeso pwiblupi Dyus akратin Jesucristulapi chiqap kriyiq kaqkunaman, kay kartata iskríbimuni.

² Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Jesucristuraykumi shumaqchakanchikllapa

³ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir pulla kashanchikllaparaykumi, Tayta Dyusqa unaq syilumanta-pacha kusata yanapamashanchikllapa masta paypi kriyirlla ima kawsanallapapaq. Chaymi ashwan, Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa kusalata alabashunllapa.

⁴ Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami manaraq kay pachamapis kayatinraqchu, akramaranchikllapana maydiyapis Jesucristuwanna pulla kanallapapaq. Chaymi ashwan chaynu tukuy uchanchikkunamanta, chaynulla mana allin kaqkunamanta llakipar akramashanchikllaparayku, paypa naypanmanqa qimikayta puytinchikllapana.

⁵ Chaqa Jesucristuraykumi payqa llakipar akramaranchikllapa paypa chiqap wamrankunana kanallapapaq, imanutaq payqa unaymanta-pacha chaynu kanata munasha kayaq chaynulla.

⁶ Chaymi chaynu munamarninchikllapa munashan Wamranta kaĉhamur kusalata yanapamashanchikllaparaykumi, Tayta Dyustaqa maydiyapis alaballapapaqna karan.

⁷ Chaqa kusalata munamashanchikraykumi, Wamran Jesucristumatapis kaĉhamuran yawarninta iĉhar wanutin, Taytanchikllapa Dyusqa pirdunar, manana uchayjunpaqnachu riqsimanallapapaq.

⁸ Chaymi ashwan Taytanchikllapa Dyusqa kusalata munar ima yanapamashanchikllapa, kusala yaĉhaq, kusala intrakaq ima kanallapapaq.

⁹ Chaynullami Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha kusalata munarninchikllapa payla yarpusha kayaq, Wamran Jesucristuwan tukuyta imata rurananpaq chaymatapis intrachimashanchikllapana.

¹⁰ Piru chay ima tyimpuchi Jesucristuna unaq syilupi kaqkunata, chaynulla kay pachapi kaqkunatapis, mantakunanpaq tyimpu ĉhamutinqa, pay mantakunanpaqna Tayta Dyusqa qunqa.

11 Allita yaçhashanchikllapanumi Tayta Dyusqa imatapis ruran pay munashannullaqa. Chaymi Wamran Jesucristuwan pullacharqa, paypaqna kanallapapaq nimashanchikllapallana karan.

12 Chaynuqami Tayta Dyusqa rurasha, nuqakuna Israelmanta kaqkuna Jesucristupi puntata kriyiqkunaqa, Dyuslata kasur kawsatiyllapa, wakin rikamaqllapakunamapis paylatana alabanallapapaq.

13 Chaynullami qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis, Dyus chiqap nishankunata uyaparqa, intrakaraykillapa imanumi washakayankillapa kanqa nir. Chaymi Jesucristupi kriyir paywan pullachakarnaqa, Taytanchikllapa Dyuspana karaykillapa. Chaynu pullachakatkillapaqami, Tayta Dyusqa siñalashuqllapa yupay Santu Ispiritunta qshuranllapa. Chayna yaçhanaykillapapaq Santu Ispirituta arnishushanllapataqa kumplishushallapa nir.

14 Pay Santu Ispirituqami, Dyus imanu munashan tyimpu çhamutin arnimashanchikllapataqa aypanallapapaq nir chiqapta intrachimanchikllapa. Chaymi chay arnimashanchikllapata limpu kumplir Tayta Dyus paypa kaqninkunata washamashallapapaq, tukuyla kusata alabayashunllapa.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunaqa kusala intrakaq kananllapapaq

15 Kriyiq masiykuna, nuqami qamkunapaq yaçhasha kani imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uknikillapa uknikillapa kusalata llakipanakur kawsankillapa nir.

16 Chaymi Amitunchikman qamkunapaqqa mana shaykuq kusalata payji nir mañakuni.

17 Chaynullami Amitunchik Jesucristupa Taytan, kusala allin Dyusninchikllapataqa kusalata mañanipis Santu Ispiritunwan yanapashunanllapapaq. Chaynami Santu Ispiriturayku Tayta Dyuspaq allita intrakar, chiqaptana payta riqsinaykillapapaq.

18 Tayta Dyustaqami mañanipis intrachishunanllapapaq, payqami akrashushallapa chiqap paypa kaqninkunana kanaykillapapaq nir. Chaynullami intrachishunqallapapis kusala shumaqmi Dyusninchik arnir tukuyla paypa kaqninkunata qumayashanchikllapapaq nir.

19 Chaymi mañanipis qamkuna Jesucristupi kriyiqkunaqa allita intrakanaykillapapaq Taytanchikllapa Dyusqami kusala ukman shumaq pudirniyun kar tukuyla kriyiqkunata yanapamanchikllapa nir.

20 Chaqa imanutaq chay pudirninga Jesucristutaqa wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chaymantami unaq syiluman apar, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpina tachisha.

21 Chaynumi Tayta Dyusqa Jesucristutaqa wakin pudirniyun kaqkunamanta, rikaypaq mana rikaypaq mantakuqkunamanta, paylla maydiyapis mantakuqkunamanta, chaynulla tukuyla kay pachapi kaqkunamanta, kanan maydiyapis paylla mantakunanpaq numrasha Tayta Dyusqa.

22 Tayta Dyusqami tukuyla imakunatapis, Jesucristupa çhakinpa çhakinman çhuraran, payna rikar mantananpaq. Chaynullami Jesustaqa tukuyla kriyiqkunapaqqa uman yupay kar mantananpaq niran Tayta Dyusqa.

23 Chaynumi Amitunchikllapapaq, tukuy kriyiqkunapapaq umanchikllapa katin, nuqanchikkuna-shuypapaq paypa kwirpun yupayna kanchikllapa. Chaynu karmi payqa mantamanchikllapa. Chaqa payqami tukuy lugarpi kashanrayku imanu kashallapa imamapis yanapar kawsayninchikta qumanchikllapa.

2

Dyusmi dibaldila llakipar washamanchikllapa

1 Kriyiq masiykuna, unayqami qamkunaqa wanusha yupay kawsaq kankillapa, chay mana allinta rurar uchakushaykillaparayku.

2 Chaqa qamkunaqami kay pachapi kusalata uchakurlla kawsaq chaykuna rata kasur kawsaq kankillapa. Chaynuqami chay dyablu munashanlatana ruraq kankillapa. Chaqa chay dyabluqami unaq wayrapi chaynulla kay pachapi chay mana allinta ruraqkunata mantan. Chaymi ashwan, Dyusta mana kasuqkunataqa kusalata animachin, mana allinlata rurananllapapaq.

3 Piru nuqanchikkunapismi unayqa chaynu kawsaq kanchikllapa. Chaymi imatapis yarpushanchikllapanulla mana allinkunalata rurar kawsaq kanchikllapa. Chayraykumi wakin mana kriyiqkunata yupaylla, Tayta Dyusqa kusala manchaypaqta kastigamanallapapaqna karan.

4 Nataq Taytanchik Dyusqami, kusala ukmanta llakipakuq kar, imanushakallapamapis llakipamashanchikllapa.

5 Chaqa uchanchikllaparaykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Taytanchik Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuwan kawsachimaranchikllapa wanunallapamantaqa. Chaymi qamkunatapis Dyusninchikqa llakipashurllapa mana imawan pagratkillapa imatapis dibaldila washashushallapana.

6 Chayraykumi Tayta Dyusqa Wamran Jesucristuwan pullata kawsachimarninchikllapaqa, kananlla unaq syilupi yupayna Amitunchikwan kawsanapaq nimashanchikllapa.

7 Tukuy kaykunataqami Tayta Dyusqa rurasha tukuy tyimpupaq allita intrachimanallapapaq, ipayqami kusata munar, Wamran Jesucristuwan tukuy imapi kusalata llakipamarninchik yanapamashanchikllapa! nir.

8 Chaqa qamkunapismi Tayta Dyus munashushanllaparayku, Jesucristupi kriyirla washakashaykillapa. Manami qamkuna imata allinta rurashaykillaparaykuchu washakashaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyus chaynu llakipashurllapa, mana imawan pagratkillapa imapischu dibaldila washashushallapa.

9 Chayraykumi mayqanpis mana alabakayta puytinchu, allinta rurarlami washakasha kani nirqa.

10 Chaqa allita yarpuyllapa: Chay ruramashanchikllapa Tayta Dyusmi akrar pullachamaranchikllapa Wamran Jesucristuwan. Chaynuqami imatapis allinkunalatana rurar kawsanallapapaq unaymanta-pacha, nishallana karan.

Jesucristuraykumi uk ayllulana kanchikllapa

11 Éfeso pwiblumanta kriyiq masiykuna, allita yarpuyllapa: Israel pwiblumanta runakuna kwirpunllapapi siñalniyjun kaqkunaqami, nishuql-lapa: “Qamkunaqashi mana kwirpuykillapapi siñalniyjun kashaykillaparayku, Dyuswan kaytaqa mana puytinkillapachu” nir.

12 Allita yarpuyllapa: Unayqami qamkunaqa, Jesucristupi mana kriyiq imachu kankillapa. Chaynulla manami Dyus akrashan Israel pwibluman-tachu karaykillapa. Chaynu karmi Tayta Dyus arnikushanmatapis mana aypanaykillapapaqnachu karaykillapa. Chaymi kay pachapiqa mana Dyus-ninchikwan imalamapischu kawsaq kankillapa. Ashwanmi tukuy tyimpupaq chinqanaykillapapaqlana kawsaq kankillapa.

13 Piru kanan-shuypaqami Jesucristuqa washamanallapapaq yawarninta ichar wanusha nir kriyishaykillaparayku, paywan pullana kawsayankillapa, michka unay paymanta karupllapi kasha karmapis.

14 Chaqa Jesucristumi shumaqchamaqinchikllapaqa. Chaynu karmi payqa mana Israel pwiblumanta kaqkunata, chaynulla Israel pwiblullamanta kaqkunawanmapis, uk ayllulapaq yupayna tikramashanchikllapa.

Chaynu uklapaqqami Tayta Dyusqa tikramashanchikllapa, chay uk kusa atun pata yupay arkamaqñinchikllapata ratachir. Chaqa chay pata arkamashallapami, mana pulla kayta puytir, çhiqninakur ima kawsaq kanchikllapa. Piru chaytaqami Jesucristuqa kwirpullawan ratachiq yupayqa karan.

¹⁵ Chaymi Jesucristuqa, Moisés mantakushankunamatapis mana kasunapaqnachu nir, ashwan ishkey pwiblu chiqanchanakusha kaqmatapis uklapaqna tikraran, paylatana sirbir ima kawsananllapapaq. Chaynu rurar imami tukuyлата shumaqchamaranchikllapa.

¹⁶ Chaqa payllami uk kruspi wanushanrayku, chay ishkey pwiblu chiqanchanakusha maqanakuq yupay kaqkunamatapis uklapaqna tikrar, Dyuswan shumaqchamaranchikllapa.

¹⁷ Kriyiq masiykuna, Jesucristuqami, shamuran shumaq rimayninta intrachimanallapapaq. Chayna paylata kasur shumaqtana kawsanallapapaq, chay qamkuna Dyusmanta karupllapi kaqkuna, chaynulla paywan pulla kasha kaqkunamatapis.

¹⁸ Chaymi Jesucristurayku nuqanchikkunaqa ukñinchikllapa ukñinchikllapa Santu Ispiritullawan kar, Taytanchikllapa Dyusmanqa qimikayta puytinchikllapa.

¹⁹ Chayraykumi qamkunaqa manana furastiru yupaynachu kar, ashwan uk ayllulana kawsankillapa. Chaymi kananqa qamkunapis, imanutaq Dyus akrashankuna kaq, chaynuna kankillapa. Chaynuqami tukuynikillapa Tayta Dyuspa wamrankunana kankillapa.

²⁰ Chaynu karmi qamkunaqa imanutaq uk wasimataqa simintuta rajar alli shachinllapa, chay yupay kankillapa. Chaymi simintu rajakasha chaykunaqa, apustulkuna, Dyuspaq rimaqñinkuna ima. Piru chay simintuta rajar rumita çhurashallapa chay-shuypaqami, Jesucristo.

²¹ Chaymi nuqanchikkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunaqa, chay simintu rumi çhurakasha chaypa ananman çhurakar llutakaq yupay kanchikllapa. Chaymi imanutaq uk wasimataqa shachinllapa chaynu nuqanchikkunapis winashunllapa, Tayta Dyuslapaq kar, paypa kusa allinla wasin yupayna kanallapapaq.

²² Chaynumi qamkunapis Jesucristuwan pulla karllapaqa, nuqakunawan tantarqqa uklana kankillapa. Chaymi ashwan tukuyñinchikllapapi Santu Ispiritulana kawsayan. Chayraykumi Tayta Dyus kawsanan wasi yupayna kanchikllapa.

3

Pablumi Dyus akrashanpaq intrachikun

¹ Kriyiq masiykuna, nuqa Pablumi qamkuna mana Israelmanta kaqkuna washakanaykillapapaq Jesucristupaq yaçhachikushayllaparayku prisu kani.

² Chaqa qamkunaqami allita yaçhankillapana, nuqatami Tayta Dyusqa akrar kaçhamaran, qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Jesucristupaq yaçhachishutiylapaq washakanaykillapapaq nir.

³ Chaymi Taytanchikllapa Dyusqa kusalata munamar, imanu Wamran Jesucristuwan washamanallapapaq nir payla yarpuyashanmatapis intrachimaran. Chaynu intrakarmi puntata iskribishurllapaqa ashllilata intrachishurayllapa.

⁴ Piru kanan qashan iskribishuyanillapa chayta allita liyirqami allitana intrakanillapa, nuqaqami Taytanchik Dyus, Wamran Jesucristuwan washamanallapapaq nir payla yarpushantaqa allitana intrakani nir.

⁵ Chaqa Tayta Dyus payla yarpuyashantaqami, unay tyimpukunaqa mayqanlatapis mana intrachirancho. Piru kananqami, Tayta Dyusqa

Santu Ispirítunwan chay akrashan apustulninkunata, chaynulla paypaq rimaqninkunata ima allita intrachimashallapana.

⁶ Chay payla yarpushanqami kaynu karan: Jesucristupi kriyir washakananllapapaq nir yaĉhachikutiyllapa kriyiqkunaqami, michka mana Israelmanta karmapis, Israel pwibullamanta yupayna kananllapapaq. Chaynu karmi tukuyinchikllapaqa, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynullami tukuyinchikllapana Tayta Dyus arnimashanchikllapataqa aypashunllapa.

⁷ Piru Tayta Dyusqami kusalata llakipar, akrar kaĉhamar pudirninwan yanapamaran Jesucristupaq rir yaĉhachikunaypaq.

⁸ Chaymi nishaykillapa: Nuqaqami Jesucristupi kriyiq kaqkunapaqqa yaqqa mana kwintachaypaqla yupay kani. Piru michka chaynu katiymapis, Tayta Dyusqami kusalata llakipamashanrayku yanapamar kaĉhamasha mana Israel runakunata intrachinaypaq, Jesucristupaq kusala mana yaqqa intrakaypaq yupay kusala shumaq rimashanta.

⁹ Chaynu yaĉhachikunaypaq kaĉhamarmi nimasha intrachikunaypaq, tukuy imata rurasha Taytanchik Dyusqa unaymanta-pacha imanumi washamanallapapaq payla yarpushanta nir.

¹⁰ Chaynuqami karan, unaq syilupi tukuy angelkuna, chaynulla wakin mana rikaypaq kusala pudirniyun mantakuqkunamapis, tukuylla kriyiqkunata uklana yupay kawsaqta rikarqa kwintata qukananllapapaq, imanumi Tayta Dyusqa kusala yaĉhaq chaynulla pudirniyun ima nir.

¹¹ Piru tukuy imata kriyiqkunawan rurarmapis Tayta Dyusqa imanutaq unaymanta-pacha chaynu rurananpaq karanllana Amitunchik Jesucristuwan chaynulla ruraran.

¹² Chaymi kananqa Jesucristupi kriyir, paywan pulla karnaqami, Taytanchik Dyusmanqa mana imapaq manchakur imapischu qimikayta puytinchikllapana.

¹³ Chayraykumi nishaykillapa: Jesucristupaq nuqa yaĉhachishurllapa qis-chakatiyqa, amami disanimakunkillapachu. Chaqa chaynu qischakar ima yaĉhachishutiylapami, Jesucristupi kriyir washakashaykillapana.

Jesucristumi kusala ukmanta llakipamanchik

¹⁴ Chayraykumi kananqa qunqurikur Taytanchik Dyusman kusalata mañakuni qamkunapaq.

¹⁵ Chaqa payqami unaq syilupi chaynulla kay pachapi kawsaqkunapaqa Taytanchikllapari, tukuyllata ruramashanchikllaparayku.

¹⁶ Chaymi Tayta Dyustaqa mañani Santu Ispirítunwan kusala shumaq kaqkunalapi yanapashutinllapa, yarpunykillapapi pudirniyun, chaynulla kusala jwirsayjun ima kanaykillapapaq.

¹⁷ Chaynuqami kriyishaykillaparayku, Jesucristuqa shunquykillapapina maydiyapis kawsanqa. Chaymi ashwan Jesucristulapaqna kusalata yarpur, uknikillapa uknikillapapis kusalata llakipanakunkillapa. Chaymi chaynu kawsarqa, imanutaq uk qirumaqa allita ĉhupakurqa ima katinpis kusalata shachinakun, chaynullami kusalata llakipanakur ima kawsarqa maydiyapis chaynu llakipanakunaykillapapaq yarpurlana kawsayankillapanaq.

¹⁸ Chaynullami mañakunipis Jesucristuqa tukuy kriyiqkunata intrachishunanllapapaq, imanumi payqa kusala ukmanta munamanchikllapa nir.

¹⁹ Chaynullami mañakunipis ukman imakunata intrakanaykillapamanataqa, ashwan Jesucristuqa kusala ukmanta llakipamanchikllapa nir allitana

intrakar kawsanaykillapapaq, chaynu kawsarqami, Dyus munashanlatana maydiyapis rurar kawsayankillapa kanqa.

²⁰ Taytanchik Dyusqami kusalata yanapamanchikllapa, masta chay mañashanchikllapamantaqa, chaynulla yarpushanchikllapamanmatapis. Chaqa payqami kusala pudirniyjun kar, tukuy imata rurayta puytin.

²¹ Chayraykumi Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa tukuy tyimpu paylatana alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

4

Santu Ispirituwan kaqkunaqami uklana yupay kawsashunllapa

¹ Chaymi Amitunchik Jesucristo munashanta rurashayrayku prisu karmapis, kusalata rugashunllapa, imanutaq Dyus akratinllapamaqa kawsanllapa, chaynu qamkunapis kawsanaykillapapaq. Chaqa Tayta Dyusmi akrashushallapari.

² Chaynu karqa, amami kusa kani nir alabakar imachu, shumaqlata ukninchikllapawanqa kawsankillapa. Chaynulla ima katinpis amami piñakur imachu ashwan llakipanakur imana shumaqta parlankillapa.

³ Chaymi chaynu Santu Ispiritu yanapashutinllapaqa, kawsayarllaqa ukla yupayna maydiyapis llakipanakur ima shumaqta kawsayta kamayllapa.

⁴ Chaqa allita intrakayllapa: Jesucristupi kriyiqkunaqami uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynulla Santu Ispiritupismi ukla. Chaymi Tayta Dyus yanapamashanchikllapa uklayla washamaqninchik Jesucristupi kriyirqa, washakashana kanchikllapa nir kusalata kunfyakanallapapaq.

⁵ Chaynulla Amitunchikllapaqami ukla. Chaynu katinmi kriyinallapapaq, shutikunallapapaqmapis uklari.

⁶ Chaqa kanmi uk Dyusla. Paymi tukuyta Taytanchikllapa. Chaymi paylla tukuyta rikan. Chaynu karmi pay munashantaqa, mayqanwanpis ruranarqa ruran. Chaqa payqami maypipis pullanchikllapa.

⁷ Piru tukuy nuqanchikkunaqa manami tukuyta chayllata ruranapaqchu kanchikllapa. Ashwanmi Jesucristuqa pay munashannulla ukninchikllapa ukmanta, ukninchikllapa ukmanta rurar, paylata sirbinallapapaq nímashanchikllapa.

⁸ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Jesucristumi tukuy kuntraqninkunata binsir,
riran unaq syiluman.

Chaymi unaq syilumanta-pacha

kaçhamuran Santu Ispiritunta

tukuyta kriyiqkunata yanapatin uknin ukmanta uknin ukmanta rurar
paylata sirbinanllapapaq” nir.

⁹ Piru çima nishaq nirtaq, “Iqaran unaq syiluman” niyan? Chaynu nirqami intrachimanayanchikllapa puntataqa kay pachaman shamusha karan nir.

¹⁰ Chaymi kay pachaman ishkimusha karan Jesucristullami, kusala unaq may syilumanta iqaran. Chaynuqami ruraran tukuy imata, chaynulla nuqanchikkunatapís payna rikamanallapapaq.

¹¹ Payllami tukuy kriyiqkunataqa yanapar ukmanta ukmanta rurar paylata sirbinanpaq akraran. Chaymi ukkunataqa apustulkuna kananpaq nisha. Nataq ukkunata-shuyapaqa, paypaq rimaqninkuna kananpaq. Ukkunataqami nisha mana kriyiqkunata intrachitin, kriyir washakananllapapaq. Ukkunataqami kriyiqkunata rikananpaq akraran. Chaynulla akraranpis kriyiqkunata yaçhachinanpaq ima.

¹² Chaynuqami Jesucristuqa akraran chaynu ukmanta ukmanta, Dyuspa kaqninkunata yaçhachinanllapapaq. Chayna Dyuspa kaqninkunaqa waran

waran chay kriyishanpiqa masna jwrtiyar; paykunana wakinkunata yaĉhachinanpaq ima.

¹³ Chaymi chaynu Jesucristupi mas kriyinnallapapaq animachimashallapaqa, maydiyaqa tukuy chay yarpuywana kar, allitana Amitunchiktaqa rigsi-nallapapaq. Chaynuqami Dyuspa Wamran Jesucristupi, allita kriyiqkunana kar, kusa allinlatana kawsashunllapa imanutaq Amitunchikmaqa allinla chaynu.

¹⁴ Chaynu allitana intrakarqa, mananami imanutaq uk wamramaqa uk-manta ukmantana yarpupakun, chaynunachu kashunllapa. Chaynullami manana imata yupay wayra wakman kayman purichin chaykuna yupaychu kashunllapapis. Chaqa chaynu wakman kayman puriqkunaqami, kusa allinlata yupay tukur yaĉhachikuqkunamanta dasna ingañakanqallapa.

¹⁵ Piru nuqanchikkuna kriyiqkunaqami, kusalata llakipanakur ima tukuy imatapis chiqap qaqlata yaĉhachinakunchikllapa. Chaymi chaynuqa waran waranna, Amifunchik munashanta rurar; pay yupayna kawsashunllapa. Chaqa payqami tukuy kriyiqkunapapaqa umanchikllapa yupay-ari.

¹⁶ Chaymi Jesucristupi kriyishanchikllaparayku uk yarpuywana ima kar, tukuyinchikllapa yanapanakushunllapa, Dyus munashannu kawsanallapapaqqa. Chaqa allita yarpuyllapa: Imanutaq kwirpunchikllapapa partinkunamaqa tukuy imapi yanapanakunllapa. Chaynu yanapanakur ima shumaqta kawsarqami, mas allita waran waranna Jesucristupiqqa kriyishunllapa.

Jesucristupi kriyirqami mushuqmanta nasisha yupayna kawsashunllapa

¹⁷ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi kusalata rugashaykillapa: Amanami Dyusninchikta mana rigsir, kusala ukman mana allinkunata rurar kawsanllapa, chaynunachu kawsankillapa. Chaqa paykunaqami munashanlata yarpur rurar; kusala mana allintachu kawsanllapa.

¹⁸ Chaynu karmi paykunaqa mana imalatapis intrakayta puytinllapachu chay allin kaqmantaqa. Chaymi maydiyapis mana yaĉhanllapachu shumaqta kawsaytaqa; ashwanmi kusala saqrata kawsanllapa. Chaqa chaynuqami kawsanllapa shunqunllapata kusalata ankuchasha kar, Amitunchik nis-hankunata mana intrakanashanrayku.

¹⁹ Chaynu kawsaq runakunaqami, limpu kuchiyasha kar mana intrakanllapanachu. Chaymi maydiyalapis kwirpun munashanlata rurar kawsanllapa. Chaynu karmi mana tanyakarchu, chay mana allin kaqkunataqa mayqannintapis masta rurananpaq yarpurla kawsanllapa.

²⁰ Piru qamkuna-shuypaqami mana chaynu kawsanaykillapapaqnachu Jesucristupaq uyakurqa yaĉhakushaykillapa.

²¹ Chaymi chiqapta paypaq uyakur yaĉhakushana karqa, yaĉhayankillapana payqa imanumi kawsanallapata munan nir.

²² Chayraykumi unay imanu kawsaq kankillapa chayta-shuypaqa qunqar dijayllapana. Chaqa chay mana allinkunaraykumi, kusala saqra mana allinta rurarlla, maydiyapis mana shumaqta kawsayta puytiqchu kankillapa.

²³ Chaymi kanaanqa yarpuynikillapapiqa allin qaqlatana rurayta yarpur, mushuqmanta nasisha yupayna kawsayllapa.

²⁴ Chaynuqami imanutaq Tayta Dyus, payta yupay mushuqmantana rurashushanllaparayku allinlatana rurar kawsayllapa. Chaymi unay kawsayashaykillapamantaqa ukmanta kawsayllapa, chay chiqap qaqlapi yarpur; kusa shumaqlata rurar imana.

²⁵ Chayraykumi, amana masqa llullakur imaqa rimankillapanachu. Ashwanmi imatapis karanlata willankillapa uknikillapataqa. Chaqa michka

achka karmapismi, tukuy-ari uk kwirpulana kanchikllapa Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa.

²⁶ Chaymi imanupi uknikillapawan piñakurmaqa, dasla shumaqchanakunillapa, ama uchakunaykillapapaq. Amami uknikillapawan piñachinakushallaqa, tukuy unaq, manaqa tukuy tutaqa pasankillapachu.

²⁷ Chaqa mana das shumaqchanakurqami, ashwan chay dyablu munashanta rurananpaqna dijayankillapa.

²⁸ Chaymi mayqanpis suwakuyasha ima karqa, amanami qashanqa suwakunillapanachu. Ashwanmi makikillapawan trabajar imaykillapalataqa tarikurna, ashwan wakin ministiqkunata yanapayllapa.

²⁹ Chaynulla amami mana allinkunataqa rimankillapanachu. Ashwanmi imatapis shumaqlata rimankillapa. Chaynuqami wakinnikikunata yanapayankillapana. Chayna chay uyapashuqkunaqa shumaqtana yarpur mas allitana Jesucristupi kriyinanllapapaq.

³⁰ Tayta Dyuspa Santu Ispiritun siñalashushallapa yupayna qamkunapi kawsayan chaytaqami, ama llakichinkillapanachu. Chaqa payraykumi allita yaChayankillapana, maydiyaqa washakanapaq diya Chamutinqa washakashana kashaq nirqa.

³¹ Chayraykumi shunquykillapapi piñakuykunata, chay sunsunulla piñakuykunata, chay anyanakuykunata, chay jurapakuykunata, chaynulla chay tukuy mana allin ruraykunataqa itakuq yupay ashuchiyllapana qamkunamantaqa.

³² Chaymi ashwan mayqanwanpis llakipanakur shumaqta kawsayllapa. Chaynulla uknikillapa imata rurashutinllapapis llakipar pirdunayllapa. Chaqa imanutaq Taytanchikllapa Dyusmaqa, Wamran Jesucristurayku llakipar pirdunamaranchikllapa chaynulla.

5

Dyus yupaylana kawsashunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, qamkuna Dyusninchikpa akrashan wamrankuna kaqkunaqami, imanutaq paymaqa kusala shumaqta kawsan, chaynu kawsankimanllapa.

² Chaymi imata rurarpis uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima rayllapa. Chaqa imanutaq Jesucristumaqa kusalata llakipamarninchikllapa uchanchikllaparayku paylla wanuranmapis. Chaynu wanurmi, imanutaq uk ufrinditata rupachishamaqa kusala shumaq mishkita asyakun, * chaynumi Tayta Dyuspa naypanmanqa qimikaran.

³ Chaymi qamkuna, Dyus akrashan kusala shumaq kaqninkunana karqa, amami ukwan ukwan pununaykillapapaq, chaynulla ukman pingaypaq imakunata ruranaykillapapaq rimankillapalamapischu. Chaynulla amami imaykillapata qamkunalapaq tantakunaykillapapaqmapis rimankillapachu.

⁴ Amami kusala saqrata, chaynulla sunsunullaqa rimankillapachu. Chaynulla amami kusa pingaypaqkunata rimar imaqa grasyakunkillapalamapischu. Ashwanmi chay mana allinkunata rimanaykillapamantaqa, Taytanchik Dyuslata payji nir ima alabayllapa.

⁵ Chaqa qamkunaqami allita intrakankillapana, mayqanpis masayjun kar ukwan ukwan punuqkuna, chaynulla mana masayjun kaqkuna pakaplla punuqkuna, chay kusala pingaypaq imakunata ruraqkuna, chaynulla

* **5:2** Dyuspaq ufrindita kusala mishkita asyakun nir mas intrakanarqa, rikashunllapa: Génesis 8.20-21; Éxodo 29.18,25,41; Levítico 1.9,13,17.

mayqanpis payllapaq imankunata kusalata tantakuyta munaqkunaqami, Jesucristupa Taytan Dyus mantakuyashanmanqa, mana yaykuyta puyninqallapachu nir. Chaqa chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami, Dyus-ninchikta mana adurarchu, ashwan chay iman kaqkunata aduraq yupayna.

⁶ Chaynulla amami mayqanpis uchakuchishunanllapapaq llullachir yaçhachishunqallapachu. Chaqa chaynu yaçhachikutinllapami, Tayta Dyusta mana kasurnachu, ashwan paykuna munashannullana kawsanllapa. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy chaykunawanqa piñakur, kusala manchaypaq kastigutana kaçhamun paykunamanqa.

⁷ Chayraykumi chay munashanlata rurar kawsaqkunawanqa ama piçhunakunkillapalamapischu.

Dyus yupay achkiraqlapina kawsashunllapa

⁸ Qamkunaqami, Jesucristuta unay mana rigsirga, tutaparaqpi yupay kar mana allinkunata rurar kawsaq kankillapa. Piru kanan-shuypaqami Amitunchikpi kriyishaykillaparayku, paywan pullachakashana kankillapa. Chaymi ashwan uk achkirachikuq yupaylana, allinkunalata rurar kawsayllapa.

⁹ Chaqa chay achkirachikuq yupay Jesucristuwan kaqkunaqami, imatapis allinkunalata, chiqap kaqkunalata rurar, ukninkunamatapis llakipar ima kawsanllapa.

¹⁰ Chaymi allita intrakayllapa Amitunchik Jesucristuqa imanumi kawsanata munan nir. Chaynu intrakarqami, pay munashannula maydiyapis kawsankillapa.

¹¹ Chaynulla chay tutaparaqpi kaqkuna mana allinkunata yanqalla rurallapa chaykuna yupayqa amami rurankillapachu. Ashwanmi allinlata rurar kawsar, intrachinkillapa chaynu pakaplla mana allinta rurayashanllapaqami, mana allinchu nir.

¹² Chaqa chay mana allinkunata pakaplla rurayashanllapapaq rimana-paqqami kusala pinqaypaq.

¹³ Piru Taytanchik Dyusmi, chaynu mana allinkunata rurayatinllapamapis, shutiman rikarichin chay rurayashanllapataqa.

¹⁴ Chaqa chay achkirachikuq chayqami ima mana allinta rurayashamapis, tukuyлата shutillamanna rikarichin. Chayraykumi iskribikashakunapiqa nin:

“Rikçhakuy qam punuqqa.

Chay wanushakunapa rurinmanta sharimuy, Jesucristumi achkirachishunqana” nir.

¹⁵ Chayraykumi, allita kwintata qukayllapa, çimanutaq Dyuspa naypanpiqa kawsayani? nir. Chaymi chaynu kwintata qukarqa, amanami sunsunulla yarpupakurnachu, ashwan tukuy allin kaqkunalapaq kusata intrakarna kawsankillapa.

¹⁶ Chaymi kay tyimpukunapiqa imuraspis allinlata rurar kawsayllapa. Chaqa kay tyimpu kawsayashanchikllapapiqami, mayqanpis mana allinkunalata rurana kawsayanllapa.

¹⁷ Chaymi qamkuna kriyiqkunaqa amami sunsunullaqa imatapis rurankillapachu. Ashwan allita intrakar, Tayta Dyus munashannulla rurankillapa.

¹⁸ Chaynulla amami maçhankillapa imapischu. Chaqa chaynu maçar imaqami, mana tanyakar imachu, munashanlata rurallapa. Ashwanmi tukuy kawsaynikillapataqa, Santu Ispiritupa makinlapina dijayllapa pay munashannullana rurachir kawsachishunanllapapaq.

19 Chaymi ashwan uknikillapa uknikillapa salmukunata, himnukunata, Amitunchikpa takinkunata ima takir kusalata animachinakunkillapa. Chaynuqami tukuy shunquykillapawan Amitunchikta alabar imana kusala shumaqta kawsankillapa.

20 Chaymi imuraspis Amitunchik Jesucristupa shutinlapi, tukuy imapi yanapamashanchikpaq tukuy tyimpu Taytanchik Dyustaqa payji nir ima alabashunllapa.

Masayjunkunaqa kasunakur imana kawsashunllapa

21 Kriyiq masiykuna, qamkunaqami Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uknikillapa uknikillapa rispitanakur, kasunakur ima shumaqta kawsankillapa.

22 Qamkuna kriyiq warmikuna, runaykillapata allita kasunkillapa, imanutaq Amitunchik Jesucristuta kasunkillapa chaynulla.

23 Chaqa runaqami, warminpaqa uman yupay. Imanutaq Jesucristumaqa paypi kriyiqkunapaqqa uman yupay chaynu. Chaynulla Jesucristuqami washamaqninchikllapa. Chaqa tukuy kriyiqkunaqa paypa kwirpun-ari kanchikllapa.

24 Chaymi imanutaq, tukuy kriyiqkunaqamaqa Jesucristuta kusalata rispitar ima kawsanllapa, chaynumi qamkuna kriyiq warmikunapis runaykillapataqa tukuy imapipis kusa rispituullawan kasunkillapa.

25 Chaynulla qamkuna kriyiq runakunapis, warmikillapata kusata llakipayllapa, imanutaq Jesucristumaqa, chay tukuyula kriyiqkunapaq llakishanrayku, wanuranmapis chaynulla.

26 Chaynuqami ruraran, tukuy paypa kaqninkunaqa chay shutikushanllaparayku, chaynulla chay paypa rimayninwan kusala shumaq chuyala yupayna kananllapapaq.

27 Chaynu karllapanaqami paypa kaqninkunana kar, shumaqchakashana kanqallapa. Chaymi manana ima lisyakar alliyasha yupay, granuyjun imalamapischu kanqallapa. Ashwanmi tukuyula kusa shumaqchakashana kanqallapa.

28 Chaymi imanutaq uk runamaqa paypa kwirpunpaq kusata llakin, chaynumi llakinman warminpaqpis. Chaqa mayqanpis warminpaq llakiqgami, paypa kwirpunpaqpis kusalata llakiyan.

29 Chaqa manami mayqanpis paypa kwirpuntaqa çhiqninchu. Ashwanmi imanullapis qaran, kuytan ima, imanutaq Jesucristumaqa paypa kaqninkunataqa kusata kuytan chaynulla.

30 Chaqa tukuy kriyiqkunaqa michka achka karllapamapis paypa kwirpun-ari kanchikllapa.

31 Chayraykumi, runaqa taytanta mamanta dijar warminlawanna kawsanqallapa. Chaynami ishkantinqa uk kwirpulana yupay kawsanqallapa.

32 Chaqa imanutaq uk runa warminwan pullachanakurmaqa ishkantinqa ukla yupayna, chaynumi mayqanpis Jesucristupi kriyirqa uklana paywanqa. Piru Tayta Dyus chaynu yarpushan unay mana intrakaypaq kasha karmapis, kusala shumaq kasha, allita intrakashaqa.

33 Chayraykumi qamkunamanta runa kaqkunamaqa, ama qungarchu warmikillapapaq llakiyllapa, imanutaq kwirpuykillapapaq llakinkillapa chaynulla. Chaynulla warmi kaqkunapis runaykillapata rispitar, kasur ima kawsayllapa.

¹ Kanan-shuypaqa wamra kaqkunata nishaykillapa: Taytaykillapata, mamaykillapata kusa rispituwan kasuyllapa, Amitunchik Jesucristupana kashaykillaparayku nir. Chaqa chaynu taytanchikta, mamanchikta kashanchikllapaqami kusala allin, shumaq ima.

² Chaqa Tayta Dyus mantakushanmanta uqqa kaynu nin: “Taytaykita, maykita kusa rispituwan kasuyllapa” nir. Chaymi chay mantakuy nishanta rurarqashi,

³ kay pachapiqa kusala unayta, chaynulla kusala shumaqtanashi kawsashunllapa nir arnimaranchikllapa.

⁴ Nataq qamkuna tayta kaqkuna-shuypaqa, amami wamraykillapata imapaq sunsunulla willar imaqa piñachinkillapachu. Ashwanmi shumaqlata willar ima, allita Amitunchik Jesucristulapina kriyir kawsananllapaq intrachinkillapa.

Sirbikuqkuna patrunkillapawan rispitanakunkillapa

⁵ Chaynulla qamkuna sirbikuq kaqkuna, kay pachapi kaq mantaqnikillapata allita kasunkillapa. Chaymi ima trabajuta rurarpis kusa rispituwan, manchakuqnula, karanlata, shunquykillapapi aligriyar ima rurankillapa, Jesucristuta sirbiq yupaylla.

⁶ Qamkunaqakish mantaqnikillapa pullaykillapa katinmala paykunawan allinpi kanaykillapapaq nirma imatapis ruraytkillapa. Ashwanmi Jesucristupa sirbiqnin kashaykillaparayku, imata rurarpis tukuy shunquykillapawan, Dyus munashannula rurankillapa.

⁷ Chaymi ima trabajuta rurarpis, amami kwashalla imachu rurankillapa. Ashwanmi imata rurarpis Amitunchikllapaqna rurankillapa, mana runakunapaq yupaychu.

⁸ Chaqa yaçhashanchikllapanu, mayqanpis sirbikuq kar, mana sirbikuq karmapis, allinlata rurasha kashallapaqa, Amitunchik Jesucristuqami pagramaqninchikllapa yupayna, kusa allinlata yanapamashunllapa.

⁹ Nataq qamkuna mantakuq kaqkunapis, imanutaq sirbiqninikuna kashushurllapa karanlata ima rurannllapa, chaynullami chay sirbikuqnikikunawan imatapis karanlata rurayllapa. Amami imapaq jurapar, ima mana allinta ruranykipaqmapis yarpunkillapachu. Chaqa allita yarpuyllapa qamkuna mantakuqkunaqa: Chay sirbiqniki chay, chaynulla qampismi unaq syilupi Amitunchikllata sirbiyankillapa. Chaqa payqami, mana mayqantapis ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa. Ashwanmi tukuylla paypaqqa chaylla kanchikllapa.

Amitunchikpi kriyir kamakashanchikwanmi washakashunllapa

¹⁰ Kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristuqa mana tukukaq pudirniyun. Chaymi qamkunaqa chay pudirninpi imuraspis aypakusha yupayllana shachinakuyllapa.

¹¹ Chaynuqami imanutaq suldadumaqa guerraman rir maqanakunapaq kusalata kamakan, chaynumi qamkunapis Dyusninchik imanuu imanuu washakanaykillapaq chay tukuy saqra mana allinkunamanta nir willashushanllapanulla kamakayllapa. Chaynu katkillapa, yarpuynikillapapi chay dyablu ukmanta ukmanta yarpuchishutinllapaqa, mana kwintacharnachu ima saraçhaq yupayna itakunaykillapapaq.

¹² Chaqa allita yarpuyllapa: Nuqanchikkuna kriyishanchikllaparaykuqa, manami nuqanchik yupay aychayjun, tulluyjun runakunawanchu maqanakuq yupayqa kanchikllapa. Ashwanmi unaq syilumanta chay mana allinta rurachikuqkunawan maqanakuq yupayqa kanchikllapa. Chaqa chay tutaparaqllamanta kar, mana allinta rurachikuqkunaqami, kusata mantakun, imatapis paykunapa yarpuyninllamanta rurachikunllapa ima.

13 Chaynami imanutaq suldadumaqa guerraman rinanpaq kusalata kamakar rin, chaynu qamkunapis Dyusninchik imanushakanaykillapapaq nir willashushanllapawan alli kamakashalana kayllapa. Chaymi chay kusala mana allin saqra diyakuna chamutinmapis, kriyishaykillapanulla shachinakunaykillapapaq.

14 Chayraykumi imanutaq suldadumaqa allita waçhkakur kamakan maqanakuq rinanpaqqa, chaynumi qamkunapis chay chiqap kaqlawan allita waçhkakusha yupayna kamakayllapa. Chaynullami imanutaq chay suldadumaqa gasqunta washananpaqpis jyirrumanta rurakasha kamsanta yupay yakakun, chaynumi qamkunapis imatapis allin kaqlata ruranaykillapapaq yakakuq yupay kamakashana kayllapa.

15 Chaynulla imanutaq uk suldadumaqa imuraslapis sapatunta alli yakakushala purin, chaynu yupaymi qamkunapis imuraslapis kusa kamakashalana kayllapa. Chaynu karqa imanumi Jesucristuqa shumaqchamanayanchikllapa nir yaçhachikunaykillapapaqqa imuraslapis listuna kayankillapa kanqa.

16 Chaynuqami imanutaq suldadumaqa jyirrumanta rurakasha iskudunwan washakan, chaynumi qamkunatapis chay kriyirilla kawsashaykillapapaq washashunqallapa, tukuyla chay mana allinkuna nina ratakuq flicha yupay chaykunamantaqa.

17 Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa umanta washananpaqqa kaskunta umakur mana dijanchu imuraslapis, chaynumi qamkunapis Amitunchikmi washamayanchikllapa nir kunfyakashaykillapataqa ama qunqarchu yarpuynikillapalapi purichinkillapa. Chaynullapismi Santu Ispiritu Dyuspa rimayninta uk ispada yupay kar washashunanllapapaq qushushanllapataqa waran waran ama qunqarchu allitana intrakankillapa.

18 Chayraykumi qamkunaqa allinpi mana allinpi karmapis amami dijan killapachu Amitunchikman mañakuytaqa. Chaymi imuraspis mañakurqa, Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakunkillapa. Chaynu karqami, maydiyapis alamirala kar, mana disanimakur imachu, ashwan Dyus tukuylata akrashan kaqkunapaqpis mañakunkillapa.

19 Chaynullami nuqapaqpis Taytanchik Dyusman mañakunkillapa, pay yanapamatín allinkunalata rimanaypaq. Chaynulla pay yanapamatín, rir ama manchakur imachu yaçhachikunaypaq imanutaq Taytanchikllapa Dyusqa payla yarpusha washamanallapapaq nir.

20 Chaqa Dyusmi nuqataqa kaçhamasha uk kunachikuqta yupay, rir parlakunaypaq chay shumaq rimayninpaqqa. Chaymi chaynu yaçhachikushaypaq kananqa prisu kani. Chayraykumi qashan nishunillapa: Mañakunkillapa nuqapaq mana manchakur imachu, chay shumaq rimayninpaq parlakunaypaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

21 Chay kriyiq masinchikllapa Tíquico shamurmi, allita parlashunqallapa nuqapaq imatami rurayani nirmapis. Chaqa pay ukninchikllapami, Amitunchik munashanulla kusalata yanapaman Amitunchikpaq yaçhachikunayllapapaqqa.

22 Chayraykumi payta qamkunaman kaçhamuni, imatami rurayanillapa nir ima animachishunanllapapaq.

23 Kriyiq masiykuna, mañakunillapa Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis, tukuy kriyiqkunataqa yanapar ima shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami ashwan mas allitana kriyinkillapamapis.

²⁴ Chaynulla Amitunchik Jesucristuta tukuyla munar mana shaykuq kriy-iqkunatami, Amitunchikqa kusalata llakipar ima yanapashurllapa shumaqta kawsachishunqallapa.

Chaynumi kanqa.

Filipenses

Pablumi kartanta kaĉhan Filipospi kriyiqkunaman

Grecia nasyunpi, chaynulla prubinsya Macedoniapimi, Filipos pwibluqa karan. Kay pwiblumanmi apustul Pabluqa ĉaran Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikunanpaq (Hechos 16.11-40). Chaynu yaĉhachikurnaqa Pabluqa riran uklaw pwiblukunamanpis Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yaĉhachikuq. Chaymantami chaypi yaĉhachikurnaqa riran prubinsya Macedoniaman, chaypipis qashan yaĉhachikunanpaq. Chaynu yaĉhachikur rishannumi rir, ĉaran Jerusalén pwibluman. Chaymi chaypiqa karguyjunkuna aypar prisuranllapa. Chaymantami kaĉharanllapa Cesareaman, chaymanta Romaman chaypi prisu dijananllapaq.

Pablo karsilpi katin, Filiposmanta kaq kriyiq masinkuna yarpurmi, Epafrodituta kaĉharanllapa Pabluta watukunanpaq. Chaymi Epafrodito rirqa, Pablo ministishanta tantasha karanllapa chayta apar, riran. Chayraykumi chay Epafrodito apashanta ayparmi, Pabluqa Filipospi kriyiq masinkunata kusalata payji nir ima, kay kartapi iskribiran (1.5; 4.10-19). Chaynullami kay kartapiqa willaranpis Epafrodito qishaq karpis, imanumi alliyashana nir (2.25-30).

Kay kartata liyirmi intrakayta puytinchik iman u qischakarpis shachinakunallapaq nir (3.1; 4.4; 4.7; 4.12). Chaynullami intrakayta puytinchikpis imanumi Taytanchik Dyuslapi kunfyakar kawsanallapaq nir.

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi ukninchik Timoteuwan, Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin kanillapa. Chaymi ukninchik Timoteuwan pulla kar, kay kartata iskribimuni gamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa gamkunatami Taytanchik Dyus akrashushallapana katin, Amitunchik Jesucristupi kriyir paywan pullachanakushaykillapa. Chaymi chaypi kaqkunataqa, chay kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunata, chaynulla chay kriyiqkunata sirbiqkunatapis * tukuynikillapata saludashunillapa.

² Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapaq, chaynulla kusalata shumaqta kawsachishunanllapaq ima nir.

Pablumi Dyusman mañakun kriyiqkunapaq

³ Kriyiq masiykuna, imanumi gamkunaqa kriyinkillapa nir yaĉharmi, imuraspis kusalata payji nini Taytanchik Dyustaqa.

⁴ Chaynu mañakuq gallaritiyqami, shunquymapis kusa allinta yarpuchimatin, kusa aligrila ima Taytanchik Dyusmanqa mañakuni tukuy gamkuna-paqa.

⁵ Chaqa gamkunawan pullamiri, Jesucristupi iman u kriyir washakananllapaq nirqa yaĉhachikushanchikllapa, puntamanta-pacha kanankaman.

⁶ Chaymi nuqaqa Taytanchik Dyuspi kusalata kunfyakani imanutaq puntamanta-pacha imata ruranaykillapapaq yanapashuranllapa, chaynullami waran waran yanapashuyanqallapa, Jesucristo maydiya shamunan diya ĉamunankaman nir.

* **1:1** Kriyiqkunata sirbiqkuna nirqami intrachimayanchik dyakunukunapaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa Hechos 6.1-4, 1 Timoteo 3.8-10.

⁷ Nuqapaqqami, kusala allin chaynu waran waran animachishurllapa yanapashunayllapapaqqa. Chaqa qamkunamaqami, nuqa prisu katiy, chaynulla mana prisu katiymapis kusalata yanapamaraykillapa, Jesucristupaq yaçhachikuypiqa. Chaymi ashwan kusala allin tukuy shunquywan qamkunata yanapashunayllapapaqqa.

⁸ Chaqa Taytanchik Dyusmi yaçhan, imanumi nuqaqa Jesucristurayku qamkunapaq llakir ima kusalata rikashuyllapata munani nir.

⁹ Chaymi ashwan mañakuni Taytanchik Dyus yanapashutinllapa, waran waranna uknikillapa uknikillapa llakipanakunaykillapapaq. Chaynuqami Jesucristupa tukuy yaçhayninpaqqa kusa yaçhaq, mas intrakaqkuna imana jankillapa.

¹⁰ Chaymi maydiya, chaynulla imuraspis, allinlata ruranaykillapalapaqna yarpunkillapa. Chaynuqami kusala shumaq allinlatana kawsankillapamapis. Chayna maydiya Jesucristo shamurmapis, allinlatana rikar pullakushunqallapa.

¹¹ Chaqa chay tyimpuqami qamkunaqa rikachikunkillapa, tukuylla allin kaqkunata rurashykillapakunata. Piru chaynu allinlata ruranaykillapapaqmi, Jesucristo yanapashushallapa. Chaynami Taytanchik Dyusmaqa ashwan kusa alabakashana kanqa.

Pablumi wanunanpaq kar kawsananpaq karmapis Amitunchiklapaq yarpun

¹² Kriyiq masiykuna, kaytami yaçhanaykillapata munani: Chay runakuna mana allinkunata rurar, prisumashanllapa imaqami mana yanqallachu kasha. Ashwanmi chaynu pasaqta rikar imami Jesucristupiqqa kusala achka kriyishallapa, nuqa yaçhachikushayrayku.

¹³ Chaqa tukuylla runakuna, chaynulla Roma pwiblupa mantaqnin Cersarta kuytaq gwardyakinamapis, karsilpi kuytamayashanrayku yaçhayan nuqaqami Jesucristupi kriyir yaçhachikushayraykula prisuqa kani nir.

¹⁴ Piru chaynu prisu katiymapismi, wakin kriyiq masinchikkunaqa, masta animakur mana imapaq manchakur imalamapischu ashwan mas yaçhachikuq qallarishallapa, imanumi Amitunchik Jesucristupi kriyirlami washakayanqallapa nir.

¹⁵ Chaqa chiqaptaqami Jesucristupaq yaçhachikuqkunaqa achka kanllapa. Piru wakinkunaqami nuqa yaçhachikuyashaypaq kusata çhiqnimar, chaynulla nuqamanta mas kayta imala yaçhachikunllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqami mana imapaq yarpur imachu Jesucristulapaq chiqapta yaçhachikunllapa.

¹⁶⁻¹⁷ Chaymi paykunaqa Jesucristupaq kusalata llakir ima, paypaq yaçhachikunllapa imanu kriyir washakananllapapaq nir. Chaqa paykunaqami yaçhanllapa, nuqataqami Dyus kaçhamasha, Jesucristulapaq maydiyapis yaçhachikunaypaq nir. Piru nuqa yaçhachikuyashaypaq çhiqnimar, chaynulla nuqamanta mas kayta munarla Jesucristupaq yaçhachikuqkunaqami, imapipis paykunalapaq yarpunllapa. Chaymi kanan nuqa prisu katiymaqa, imanu tukusha nir ima uchachamanayanllapa.

¹⁸ Chaymi nishaykillapa: Nuqa yupay Jesucristulapi yarpur yaçhachikuyar, manaqa paykuna kusa kani ninanlapaq yaçhachikuyarmapismi, nuqataqa mana imalapaqpis llakichimanllapachu. Chaqa chaynumapismi Jesucristulapaq yaçhachikuyanllapa. Chaymi ashwan kusa aligri kanaymantaqa, mastaraq aligriyanimapis.

19 Chaqa yaĉhashanami kani, Jesucristupa Santu Ispiritun yanapamashan, chaynulla qamkuna Taytanchikllapa Dyusman mañakushaykillapagami, mana yanqallachu kar, ashwan byinniypaq kasha nir.

20 Chaymi nuqaqa Tayta Dyuspi kusalata kunfyakani mana pingaypi kar imachu imatapis karanta rurashaq, rimashaq mana manchakurmapischu nir. Chaynami Jesucristo imanun yanapamashantaqa, kanan kawsanaypaqla katiy, chaynulla wanunaypaqna katiymapis, tukuyta rikanqallapa.

21 Chaymi kanan kawsanaypaqla katinga tukuy imatapis Jesucristo munashanlata rurarla kawsanani. Nataq wanunaypaqna kar-shuypaqa kusala shumaqta kawsaqna riyani.

22 Piru allita yarputiyqami, kawsanaypaqraq allinqa kanman. Chaqa kawsayarllaqami, Jesucristullapaq yaĉhachikutiy mas kriyir achkayayanqallapa. Chaynu katinmi, mana yaĉhanichu wanunaypaqchu allin, manaqachu kawsanaypaqraq nir.

23 Nataq manami yaĉhanichu mayqanninmi kusa allin kanqa nirqa. Chaqa imanupiqami yarpuchiman allin kanman wanur rir Jesucristuwan pullana kanaypaq. Chaynuqami nuqapaqqa kusala mas allin kanman.

24 Piru kriyiq masiykuna, imanupiqami yarpuchiman qamkunarayku kawsanaypaq; chaynuqami mas allitana Jesucristupaqqa intrachishunayllapapaq.

25 Chaqa allita yarpurmi yaĉhashana kani, manaraq wanuyashaqchu nir. Chaymi nuqaqa mana dijashurllapachu qamkunawanraq kashaq. Chaynuqami waran waran yanapar masta animachishaykillapa. Chayna ashwan qamkunaqa Jesucristupi masna kriyir, kusa aligrilana ima kawsanaykillapapaq.

26 Chaynuqami watukushuqllapa shamutiyqa, kusa aligrila kar Jesucristuta kusalata alabankillapamapis.

Jesucristupi kunfyakarلامي kawsashunllapa

27 Piru allita intrakarmi kaynu kawsankillapa: Imata rurarpismi karantata rurankillapa Jesucristo munashannula. Chaymi imanupi rikashuqllapa shamur; chaynulla mana shamurpismi uyapanaypaq, qamkunaqashi kusalata shachinakunkillapa, chaynulla tukuynikillapashi uk yarpuyta kar, Jesucristupi kriyishaykillapanulla shachinakur kawsankillapa nir.

28 Chaynulla imata rurarpismi chay ĉhiqnishuqnikillapamantaqa ama manchakur imachu rurankillapa. Chaqa chaynuqami rurayankillapa maydiyaqa chay ĉhiqnishuqnikillapaqa limpu chingança nir yaĉhar. Piru qamkuna-shuypaqami Tayta Dyus yanapashutinllapa, washakashana kanaykillapapaq chaynuqa rurayankillapa.

29 Chaqa yaĉhashanchikllapanu qamkunaqa Jesucristupiqqa, manami paypi kriyinykillapapaqlachu kankillapa. Ashwanmi paypi kriyishaykillaparayku qischakanaykillapapaq imana kankillapa.

30 Piru chaynu qischakarmapis manami qamkunalachu qischakayankillapa. Ashwanmi nuqapis chaynulla qischakayani. Chaqa allita yaĉhashaykillapanu unaymanta-pacha imanumi qischacaq kani nir, chaynullami kananpis qischakayani.

2

Jesucristo yupayلامي kashunllapa

1 Kriyiq masiykuna, qamkunaqami Jesucristupi kriyir paywan pulla kawsashaykillaparayku, pudirninta qushushallapa wakinkunata animachinaykillapapaq. Chaynullami llakipashurllapa ima yanapashushallapa

wakinkunata kunsulanaykillapapaq ima. Chaynuqami paypa Santu Ispiritunlawanna tukuynikillapa karqa, tukuy shunquykillapawan llakipanakur imana kawsayankillapa kanqa.

² Chaynu karqami, kusa aligri-la uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsar tukuynikillapa kusala shumaqta kawsayllapa. Chaynulla, tukuynikillapa chayllata yarpur kawsarqami nuqatapis kusalata aligriyachimayankillapa kanqa.

³ Chaymi nishaykillapa: Imata rurarpis amami uknikikunamanta mas kani ninaykipaqchu rurankillapa. Chaynulla, amami kusana kani ukniykunamantaqa ninkillapachu. Ashwanmi ama imapaqpis alabakar imachu, kriyiq masikikunataqa kusa runa nishapaq riqsiyllapa qamkunamantaqa.

⁴ Chaynulla mayqannikillapa imata rurarpis amami qamkunalapapaq yarpurchu rurankillapa. Ashwanmi uknikikunapaqpis allita yarpur ima rurankillapa.

⁵ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa payllapaq kusalata yarpunanmantaqa wakinkunapaq yarpuq, chaynu qamkunapis uknikikunapaq masta yarpuyllapa nir.

⁶ Chaqa allita yarpuyllapa:
Jesucristumaqami unaq syilumanta shamusha Dyuslla karmapis,
manami Dyuswan chaylla kayashanlapaqaq yarpuranachu.

⁷ Ashwanmi chaynu kusa kani ima ninanmantaqa,
mana kwintachaypaqlana tikrakaran.
Chaymi ashwan payqa uk runapaq tikrakarna,
tukuyllata sirbinanpaq nasiranmapis.

⁸ Chaqa paylla mana kwintachaypaqla tikrakar,
Dyus munashannulla wanuranmapis.
Chaymi uk sirbikuq kanman yupay kusala pinqaypaqta qischakar ima kruspimapis wanuran.

⁹ Chayraykumi Tayta Dyusqa, payqa kusala shumaq ima kananpaq,
chaynulla paypa shutingami tukuy shutikunamanmatapis kusala shumaq ima kananpaq nisha.

¹⁰ Chaynami Jesucristupa naypanpiqa tukuylla qunqurinanllapapaq nisha.
Chaymi tukuy kay pachapi kaqkuna, unaq syilupi kaqkuna, chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis,
tukuylla paypa naypanpiqa qunqurir adurananllapapaq nisha.

¹¹ Chaynulla nishapismi:
Tukuyllashi allita kwintata qukar, Jesucristuqami Amitunchikllapa ninanllapapaq nir.
Chaynuqami ashwan Taytanchikllapa Dyusqa kusa alabakashana kanqa.

Kriyiqkunaqami achkirachiqnin yupay wakinkunapaqqa

¹² Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, imanutaq qamkunawan katiyumaqa kusalata kasumaraykillapa, chaynullami kananpis kasumayllapa michka mana pullaykillapa kar, largupi katiymapis. Chaymi ashwan tukuy shunquykillapawan waran waran Amitunchiklata sirbir, manchar washakanaykillapapaq yarpurla kawsayllapa.

¹³ Chaqa Taytanchikllapa Dyusqami animachishur yanapashunqallapa allinlatana rurana-ykillapapaq, pay munashannulana.

¹⁴ Chaymi imata rurarpis allinlata yarpur, ama uknikillapapaq mana allinta rimar, chaynulla anyanakur imachu imatapis rurankillapa.

¹⁵ Chaynu shumaqta kawsatkillapapaqami, mana mayqanpis wakkunaqami mana allinkunata rurannapa nishuyllapamatapis puytingallapachu.

Chaymi ashwan qamkunaqa, Dyuspa wamrankuna kashaykillaparayku, kusa shumaqlata chaynulla mana ima uchayjunmapischu kawsankillapa, chay mana intrakar, kusala uchayjun runakunapa rurinpiqa. Chaynullami paykunapa rurinpiqa imanutaq uk qullarsitumaqa tutaparaqpi achkirachikun, chay yupay kankillapa.

¹⁶ Chaqa qamkunaqami Jesucristo munashannula rurar, chaynulla paypaq parlakurla ima kawsankillapa. Chaymi maydiyapis chaynulla katkillapa, Jesucristo shamutinmapis, nuqaqa ashwan qamkunarayku, kusalata aligriyayashaq. Chaqa qamkunaraykumi, yaçhayashaqna, manami yanqalachu Jesucristupaq yaçhachikurqa purisha kani nirqa.

¹⁷ Qamkuna nuqarayku Dyuspi kusalata kunfyakar payta sirbirqami, Tayta Dyuspaqqa uk kusa shumaq ufrindita yupayna kankillapa. Chaymi imanupi nuqata wanuchimatinllapaqa, nuqapis uk kusala shumaq ufrindita yupayna Tayta Dyusmanqa qimikayashaq. Chaynu pasatingami kusala shumaqna kayman Tayta Dyuspaqqa. Chaymi ashwan pullana kusalata aligriyachuwanllapa.

¹⁸ Chayraykumi imanutaq nuqa aligriyani, chaynulla qamkunapis kusalata aligriyayllapa.

Pablumi Timoteuwan Epafrodituta kaçhayta yarpun

¹⁹ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristo munatinmi mana tardarchu ukninchikllapa Timoteuta kaçhamushaq qamkunata watukushunanllapaq. Chayna shamur watukushurllapa, qashan kayman tikrakamur imanumi qamkuna kawsayankillapa nir willamatin nuqaqa kusalata aligriyanaypaq.

²⁰ Chaqa chiqaptaqami, nuqapaqqa mana mayqanpis kanllapachu, chay ukninchikllapa Timoteo yupay qamkunapaq kusalata yarpuqqa. Chaqa payqami imanutaq nuqa qamkunapaq kusalata yarpukuni, chaynulla yarpukun.

²¹ Ashwanmi wakinkunaqa paykunalla iman ministiyashanta tarikunanlapaq yarpunllapa. Chaymi ashwan mana chiqaptaqa Jesucristupaqlanachu yarpunllapa.

²² Piru qamkunaqami chiqaptana yaçhankillapa, imanumi ukninchikllapa Timoteuqa kusa allinlata kawsan nirmapis. Chaynulla yaçhankillapapis, imanumi payqa maydiyapis pullay kar, uk wamray yupay yanapamasha Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikunayllapaq nir.

²³ Chaymi nuqaqa payta, qamkunata watukushunanllapapaqqa kaçhamuyta yarpusha kani. Piru puntataqami allita yaçhanayani kay karsilpi kayashaypaq, mabir maydiyakamanshi kaypi kayashaq nir. Chaymi chaynu yaçharqa, mana tardarchu kaçhamutiy shamur watukushunqallapa.

²⁴ Piru michka nuqa kay karsilpi karmapismi, Amitunchikpi kusalata kunfyakani, manami mas tardarchu nuqapis kay diyakuna watukushuyashaqlapa nir.

²⁵ Chaynullami allita yarputiyya, allinta yarpuchimasha ukninchikllapa Epafroditutapis kaçhamutiy watukushunanllapaq. Chaqa paypismi, nuqa yupaylla qischakarmapis shachinakur yaçhachikusha Jesucristupa shumaq rimaynintaqa. Chay paytami qamkuna kaçhamuraykillapa ima ministishayp-
ipsis yanapamanapaq.

²⁶ Chaqa payqami tukuyta qamkunata kusalata rikashunayanllapa. Chaynulla kusalatami yarpupakuyan, qamkuna pay qishaq kashanpaq yaçhashaykillaparayku.

²⁷ Chiqaptami payqa qishaq karan. Chaqa yaqqa wanunanpi yupay katinmapismi, Taytanchik Dyus llakipar alliyachishana. Piru manami paylatachu llakipasha. Ashwanmi nuqatapis llakipamasha, amana kay llakiyashaymantaqa masqa llakinaypaqnachu.

²⁸ Chayraykumi uknichikllapataqa daskaqla kaçhamuni watukushunanllapapaqqa. Chayna qamkuna payta qashan rikar aligri ima katkillapaqa, nuqapis ama kusala kwashalla ima kanaypaqnachu.

²⁹ Chaymi chay uknichikllapa qamkunaman çhamutinga, paypaq kusa allinlata yarpur aligri ima shumaqta samachinkillapa, Amitunchikpi kriyiq kashaykillaparayku. Chaynullami mayqantapis pay yupay kriyiqtaqa shumaqta samachinkillapa ima.

³⁰ Chaqa payqari Jesucristuta sirbinanrayku, nuqata yanapamaq shamusha karmi yaqgala wanushamapis. Nataq qamkunamaqami mana pullay kashaykillaparaykuçhiri mana puytiraykillapachu, pay yupay yanapamaytaqa.

3

Imakunamantaqami Jesucristulapi kunfyakashunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, chay nishushayllapamantaqami, qashan nishaykillapa: Amitunchik Jesucristulapi kunfyakar aligrilana kawsayllapa nir. Chaqa nuqapaqqa chay iskribir willashushayllapataqa qashan qashanmapis willashunayllapapaqqa kusala allin. Chaynuqami qamkunaqa mas allita Jesucristupi kriyir, mana ingañakar imanachu kawsankillapa.

² Piru nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa chay kusala millanaypaq mana allin runakuna paykunalla munashanta ruraqkunamanta. Chaqa chay runakunaqami Jesucristupi kriyiq tukur, washakananllapapaqqashi chay siñal kustumrita kwirpunchikllapapi rurashunllapa nir yaçhachikunllapa.

³ Piru ashwan nuqanchikkunaqami Tayta Dyuspa Santu Ispiritunwan kashanchikllaparayku siñal kustumrita chiqapta rurasha yupayna kar, Dyuspa kagninkunana kanchikllapa. Chaymi ashwan Jesucristupana kashanchikllaparayku kusa aligrilana Taytanchik Dyusta sirbir alabanalapapaqna kanchikllapa. Chaynami manana yarpunchikllapanachu chay kwirpunllapapi siñalta ruranllapa chaypiqa.

⁴ Chaqa chay siñal kustumrita rurar chiqapta washakanapaq katinga, nuqamaqa may tyimpu washakashana kar, wakinkunamantaqa kusana kani ima niyayman. Chaqa unayqami nuqapis mana intrakarqa, Israel runa masiykunamantaqa, masta yarpuq kani chay siñal kustumripqa.

⁵ Chaqa nuqa Israel ayllumanta katiymi, chay siñal kustumrita ruramanllapa, nisishaymanta uchu diyayjunla katiy. Chaynullami Benjaminpa ayllumanta kani. Nuqagami kanankuna hebreo runakuna kani niqkunamantaqa, kusala chiqap hebreo runa kani. Chaynullapismi imanutaq chay fariseo runakunamaqa, Moisés mantakushanta tukuyninta kumplinillapa nir yarpuqllapa, chaynu kaq kani nuqapis.

⁶ Chaymi chay mantakuykuna nishanllapakunata allita kasuyta yarpur, kusala saqrata tukur Jesucristupi kriyiqkunapa ikimpi puriq kani aypar qischanaypaq. Chaymi chay mantakuykunata kusalata kumplyta yarputiyimi mana mayqanpis nimayta puytiqllapachu, wakqami chay mantakuykunata mana kumplishanrayku uchayjun nirqa.

⁷ Chaynu tukuy chay mantakuykunata kasuyta yarputiyqami, kusalata sirbimaq yupay yarpuchimaq. Piru kanan-shuypaqami Jesucristupi kriyishayraykuqa, manana imalapaqqis sirbimannachu tukuy chaykunaqa.

⁸ Chayraykumi kanan kriyishayqa kusala mas allin, chay unay kusala mana sirbiq imakunata rurayashaymantaqa. Chaqa ashwan Amitunchik Jesucristuwanna kanaypaqqa, tukuy chay mana imapaqpis sirbimaq chaytaq limpu dijashana kani.

⁹ Ashwanmi kananqa maydiyapis Jesucristuwan pullala kawsakuni. Chaymi Moisés mantakushankunata mana kasurchu washakaytaqa yarpuni. Ashwanmi Jesucristupi kriyishayrayku, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanqa.

¹⁰ Chayraykumi ashwan Jesucristutaqa kusa masta riqsinani. Chaynulla payta riqsinashayraykumi imanutaq paymaqa allinlata rurar qishakaran, wanuran ima nir masta intrakanayani. Piru chaynu wanutinmapis Tayta Dyusqa pudirninwan kawsachimuran. Chaymi chayta yaچارqa pay yupay qishakanaypaq wanunaypaqmapis listuna kani Taytay Dyusmi yanapamayan nir yaچار.

¹¹ Chaymi ashwan kusalata kunfyakani, maydiya wanurmapismi chay kriyir wanushakunawan pulla kawsamushaq nir.

Jesucristuwan kanallapapaqqami ima katinpis shachinakushunllapa

¹² Chaynu willashutiyllapaqakish yarpuyatkillapa, Dyus tukuy imata arnishantaqa aypashana kar, mana imalapimapis wakqa uchakuyanqanachu nir. Piru manami tukuy imata Dyusninchik arnimashantaqa aypayani-raqchu. Chaymi ashwan waran waran Jesucristo munashannu nuqaqa mas rurar kawsanani. Chaqa chaynu kawsanaypaqmi payqa nuqataqa puntata akramaran.

¹³ Chaymi nuqaqa mana nishuyllapata puytinichu, Dyus arnimashantaqa tukuyta aypashana kani nirqa. Chaynu Dyusninchik arnimashanmanta mana imalatapis aypasharaq karmi, chay tukuy mana allin kaqta ikipina dijashaytaqa mana yarpurnachu, ashwan imanupis shachinakur naypaq-manna riyta yarpukuni Jesucristuwan.

¹⁴ Chaqa Taytanchikllapa Dyusmi arnimashanchikllapa Jesucristupi kriyishallapashi, payqa washar unaq syiluman apamayashunllapa nir. Chaymi ashwan nuqaqa waran waran Jesucristupi kunfyakani, pay yanapamat-inmi, tukuy chaykunataqa aypashaq nir.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis allitana Jesucristupi kriyiqqami imanutaq nuqa intrakayashaynu intrakanmanllapa. Piru mayqanpis uk-manta intrakayatingami, Taytanchik Dyus pay munashannulla allitana in-trachinqa.

¹⁶ Piru qamkunaqakish chaynu nishutiyllapaqa mana intrakashanchik-llapachu nirqa askwintallamana kawsatkillapa. Ashwanmi imanuw kawsanallapatataq Jesucristo munayan chaynu kawsashunllapa.

¹⁷ Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristo kawsashannu nuqa kawsani chaynullami qamkunapis kawsayllapa. Chaqa imanutaq wakinkunamaqa nuqa kawsashaynu kawsanllapa chaynulla.

¹⁸ Piru wakinkunagami, Jesucristo washamanallapapaq kruspi wanushantaqa mana kwintacharchu kusala llakiypaqta kawsanllapa. Chaymi chaynu kawsashanllaparayku kusata llakichimatin waqani ima. Nataq qamkunata-shuypaqami amana paykuna yupay kawsanaykillapapaq kutir kutir kusalata willashurayllapa.

¹⁹ Chaymi paykunaqa chaynu mana allinta rurashanrayku maydiyaqa kusala llakiypaqta tukukayq kanqallapa. Chaqa paykunaqami Dyus-ninchikta mana kasushanrayku, kwirpunllapa munashanlata rurar, kusala pinqaypaqta kawsanllapa. Chaynulla tukuy paykunaqami kay pachapi kaq tukukayq imakunallapaq yarpunllapa.

²⁰ Piru nuqanchikkuna-shuypaqami unaq syilumanta kaqpa akrashankunana kanchikllapa. Chaymi ashwan yarakuyanchikllapa syilumanta washamaqninchikllapa Amitunchik Jesucristo shamunanpaq.

²¹ Chaymi shamurqa, kay kwirpunchikllapa pingaypaqla kaqtaqa paypa kusala shumaq kwirpun, chaynu shumaqpaqna tikranqa. Chaynuqami ukman kwirpuyjunpaqqa tikramashunllapa chay tukuy imata rurayta puytiq pudirninwan.

4

Kriyishaykillaparaykumi maydiyapis aligriyankillapa

¹ Chayraykumi kriyiq masiykuna, qamkunapaq alliplata llakiq karmi kusalata rikashuyllapafa munani. Chaqa munashay kriyiq masiykuna imanutaq tukuy imanchik katinmaqa kusalata aligriyanchik, chaynumi qamkunapis kusalata aligriyachimankillapa. Chaynami kusalata munani maydiyapis Amitunchikpi kriyishaykillapanulla shachinakur kawsanaykil-lapata.

² Chaymi kananqa warmi uknisituykuna Evodia chaynulla Síntique, kusalata rugashaykillapa amana uknikillapa uknikillapa anyanakur imanachu, ashwan kusala shumaqtana Amitunchik munashushanllapanulla kawsayllapa.

³ Nataq qam tukuy yaĉhachikuypi yanapamaqniy Siziguta-shuypaqami kusalata rugashayki yanapanaykipaq chay kriyiq warmisitakunata. Chaqa paykunaqami, tukuy wakin yanapamaqniykunawan, chaynulla chay uknichikllapa Clementiwan ima pullay kar Jesucristupaq yaĉhachikutiyqa, kusalata yanapamaran. Chaymi paykunapa shutintaqa Tayta Dyusqa aykapina librunpi iskribisha, tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

⁴ Chaymi qamkunaqa maydiyapis kusalata aligriyayllapa Amitunchiklapi yarpukur. Chaynulla qashan nishaykillapa: ¡Aligriyayllapa! nir.

⁵ Chaqa qamkunaqami Amitunchik Jesucristo shamunan diyaqami shipchana nir yaĉhankillapa. Chaymi ashwan kusala shumaqta kawsatkillapa, tukuyta rikashurllapaqa kusa shumaq llakipakuq runakunapaqna riqsishunqallapa.

⁶ Chaynullami ima pasashutinllapapis amami imapaqpis yarpupakunkillapachu. Ashwanmi ima katinpis Taytanchik Dyusman waran waran mañakunkillapa. Chaynu mañakutkillapa yanapashushanllaparaykumi, ashwan payji ima nir alabankillapa.

⁷ Chaynu kawsatkillapapaqmi Tayta Dyusqa, Jesucristupi kriyishaykillaparayku kusala shumaqta yarpuchir alliplata aligriyachishunllapa, amana maydiyapis llakinaykillapapaq. Chaqa chay aligriyachimanchikllapa chayqami kusala ukman shumaq-ari.

Imata yarpurpis allin kaqlapaq yarpushunllapa

⁸ Chaymi kananqa kriyiq masiykuna tukchinaypaqnaqa kaynulata maydiyapis yarpunaykillapata munani: Tukuy chiqap kaqkunalapi, chay kusa risqitaypaq kaqkunalapi, allinla kaqkunalapi, chaynulla tukuy karanla kaqkunapi, shumaq kaqkunalapi, chay imapis kusa alabaypaq kaqkunalapi ima.

⁹ Chaynulla imatapis chay yaĉhachishushayllapakunataqa rurankillapa. Chaymi willashutiylapa imanu uyakushaykillapanulla, chaynulla imata ruraqta rikamashaykillapanulla rurar kawsankillapa. Chaynuqami shumaqta kawsachimaqninchik Dyusninchikllapaqa maydiyapis mana dijashurllapachu, pullaykillapa kanqa.

Pablumi Filipospi kriyiqkuna yanapashanpaq payji nin

¹⁰ Kriyiq masiykuna, nuqaqami Amitunchikta kusalata payji nini qashan yanapamaq qallarishaykillaparayku. Chaqa kusalatami kunfyakayaray, mana qunqamayankillaparaqchu kanqa nir. Ashwanmi kusalata yanapamanarmapis, mana mayqanpis apamunanpaq katin, mana kaçhamuyta puytiraykillapachu.

¹¹ Piru chaynu nishurllapaqa manami nishuyanillapachu, kusalata imaykuna faltamatinmi kawsayaray nirqa. Chaqa nuqaqami yaçhashana kani imay kaqkunalawan kawsarmapis.

¹² Chaymi kusala imayjun kar, chaynulla mana imay katinmapis nuqaqa mana kwashayayta yaçhanichu. Chaqa unta mikur, chaynulla mana mikurmapismi kusa aligrila kawsayta yaçhakusha kani. Chayraykumi imanukatinpis mana imalapaqpis llakinichu.

¹³ Chaymi tukuy ima pasamatinpis, Jesucristo pudirninwan yanapamashanrayku, shachinakyu puytini.

¹⁴ Piru qamkuna, imaykillapa kaqkunalawan yanapamarllapaqami, kusala allinta rurashaykillapa.

¹⁵ Chaqa Macedonia pwiblumanta llugshir, Jesucristupi imanukriyir washakananllapapaq nir uklaw pwiblukunapi yaçhachikuq qallaritiyqami, qamkuna Filipos pwiblupi kriyiqkunala, ima ministishaypispis yanapamaraykillapa.

¹⁶ Chaqa Tesalónica pwiblupi katiymapis, ashwan ayka kutimi qamkunaqa ima ministiyashaytaqa kaçhamuraykillapa.

¹⁷ Piru chaynu yanapamatkillapaqa, manami nuqaqa yarpunichu maydiyapispis chaynulla yanapamayankillapa kanqa nirqa. Ashwanmi munani chay yanapamashaykillaparayku kusa mas imayjun yupayna kanaykillapapaq Amitunchikpa naypanpiqa.

¹⁸ Chaqa chay ukninchikllapa Epafrodituwan kaçhamushaykillapatami tukuyta aypashana kani. Chaymi chaynu kaçhamur kusalata yanapamatkillapami, mana imapis faltamashanachu. Chaqa tukuy chay kaçhamushaykillapaqami, imanutaq uk insinsyumaqa kusala mishkita asyakun, chaynu kusala shumaq Dyusninchikpaqqa.

¹⁹ Chaymi kusala imayjun Taytanchik Dyusqa, Jesucristurayku imata ministishaykillapapispis kusalata yanapashunqallapa.

²⁰ Chayraykumi, ¡Taytanchik Dyuslatana tukuy tyimpu alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludakun

²¹ Jesucristupi tukuyta kriyishanrayku Dyusninchikpana kaqninkunatami saludapamankillapa. Chaynullami kay pullaypi kaq kriyiq masinchikunapis, qamkunapaq saluduta kaçhamunllapa.

²² Chaynumi ashwan Dyuspa tukuyta wakinqa qamkunapis qamkunata saludashunllapa. Piru ashwanmi Romapa gubyirnun Cesarpa wasinpi sirbikuqkunapis mas saluduta qamkunapaqqa kaçhamunllapa.

²³ Kriyiq masiykuna, qamkunapaqmi kusalata Amitunchik Jesucristuman mañakuni, pay llakipashurllapa kusalata yanapar ima kawsachishunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Colosenses

Pablumi kartanta kaĉhan Colosaspi kriyiqkunaman

Colosas pwibluqami, prubinsya Asiapi kaq. Colosasmanqami Amitunchik Jesucristupa shumaq rimaynintaqa ĉachiran Epafras, mana Pabluchu (1.7-8). Chaynu yaĉhachikutinmi achka kriyiranllapa Amitunchik Jesucristupiq.

Apustul Pablo karsilpi kar qischakayarmi yarpuran, Colosas pwibluman chay mana allinta yaĉhachikuqkuna ĉashanta (2.8). Chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami kaynu niyaranllapa: Moisés mantakushannulla fyistakunata ruraypaq, chaynulla chay samana diyatapis mas kasuypaq nir (2.16-17). Chaynullami niyaranllapapis: Wakin mikuykunalata mikuypaq (2.21), chaynulla angelkunata aduraypaq, luryaman ĉhanallapapaq nir (2.18).

Chaynumi apustul Pabluga kay kartanpiqa intrachikuran imanumi Amitunchik Jesucristuga kusalata munamanĉik (1.15-20), chaynulla imanu kruspi wanur washamashanchikta ima (1.21-22; 2.14-15). Chaynullami intrachikuranpis Jesucristo munashannulla kawsanallapapaq nir (3.1-4.18).

Pablumi saludakun

¹⁻² Nuqa Pablumi, Tayta Dyus munashannulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaymi tukuyla Colosas pwiblupi, Dyus akrashan ĉiqap kriyiq kaqkunaman, kriyiq masiy Timoteuwan pulla kar iskribimuni. Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Dyusta payji nin kriyiqkunapaq

³⁻⁴ Willamasha katinllapami, yaĉhanillapa gamkunaqashi Jesucristupi allita kriyirllapa, kriyiq masinchikkunata llakipar yanapankillapa nir. Chayraykumi Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyustaqa, waran waran gamkunapaq mañakur, kusata payji ninillapa.

⁵ Chaqa Jesucristupi kriyir yanapanakur imaqa, maydiyaqa Taytanchik Dyuswan luryanpi pullana kayankillapa kanqa nir yaĉhar, chaytaqa rurayankillapa. Chaynulla Amitunchikpa ĉiqap nishankunata yaĉhachishushallapa katinmi, yaĉhankillapa imanu washakanaykillapapaqqa.

⁶ Qamkunatami Taytanchik Dyus llakipamashanchikllapa nir Epafras yaĉhachishutinllapa kusata kriyir, masta achkayaraykillapa. Chaynullami ukkunapis yaĉhachikutinllapa, mastana achkayashallapa Dyuspi kriyiqkunaqa.

⁷ Nishushayllapanu, chay kusa munashanchikllapa Epafrasmi, Jesucristuta sirbiq kar tukuy chaykunata yaĉhachishushallapa katin, gamkunaqa allita yaĉhankillapa. Chaqa payqami Jesucristupi kriyishanrayku, nuqakuna yupaylla kar, mana chaypi katiyllapamapis yaĉhachishuranllapa.

⁸ Chaymi willamashapis gamkunapaq, Dyuspa Ispiritunwanna kar, shumaqta munanakunkillapa nir ima.

⁹ Chayraykumi, nuqakunaqa yaĉhashayllapamanta-pacha mana qunqarchu, kanankaman Taytanchik Dyusmanqa gamkunapaq mañakunillapa. Mañakunillapami, tukuy pay munashankunata allita intrachishutinllapa, tukuy imatapis allita intrakaqna kanaykillapapaq.

¹⁰ Chaynu qarqami, gamkunaqa Dyuspa kaqninkunana kar imatapis karanlatana rurankillapa. Chaynullami rurankillapapis imanutaq payta kusa allinta yarpuchishannullata. Tukuy chaynu pay munashannulla

kawsarqami, Dyuspaqqa mastana intrakar, manana wakaqllapinachu kankillapa kanqa.

¹¹ Mañakunillapapismi Taytanchik Dyusqa kusala shumaq pudirninwan yanapashutinllapa, ima pasashutinllapapisi shachinakur, amana ima mana allinkunapiqa yarpurchu, paylapina allita yarpunaykillapapaq.

¹² Chayna ashwan kusa aligrila, Tayta Dyustaqa payji ninkillapa. Chaqa payqami, shumaqchashushallapa tukuy wakin kriyiqkunawanmapis pullalla, chay kusala shumaq achkila mantakuyninpi kanaykillapapaq.

¹³ Dyusmi washamashanchikllapa chay tutaparaqpi mana allinta rurachikuq dyablupa makinmanta. Chaynu washamarninchikqami Wamran Jesucristo kusala shumaqta mantakuyashanpina çhuramashanchik.

¹⁴ Chaqa Jesucristumi uchakushanchikllaparayku pagrakuq yupay, kruspi [yawarninta içar] wanuran uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq.

Jesucristumi tukuyta amun karmapis Dyuswan shumaqchamanapaq wanuran

¹⁵ Jesucristumi paylla Dyus kar, rikachimanchik Tayta Dyus imanu nirpis, Dyusta michka mana rikasha kashamapis. Chaqa payqami tukuy imata rurashankunamantaqa naypaqllata karanllana.

¹⁶ Chaymi payrayku, tukuy imapis rurakaran, unaq syilupi, kay pachapi rikaypaq mana rikaypaqkunamapis, chaynulla mana rikaypaq mantakuqkunamapis. Chaymi tukuyta chay rurakashakunaqa payllapaq kanqa.

¹⁷ Jesucristumi, tukuy chay rurakashakunamantaqa naypaqllata karanllana. Chaymi, tukuy chaykunapa amun katin, payrayku imapis kayanllapa.

¹⁸ Chaynulla, payllami tukuy kriyiqkunapa yaçhachikuqnin, mantakuqnin ima, imanutaq uk runamantaqa, uman kawsachin chaynulla. Chayraykumi, wanurpis tukuy wanushakunamanta qashan kawsamuran, tukuy imapimapis naypaqllapi kanapaq.

¹⁹ Chaqa, Dyusqa Jesucristuwanqa chaylla imapipis kananpaq niran, tukuy yaçhayninpi, yarpuyninpi, pudirninpi imamapis.

²⁰ Chaymi runakuna mana allinkunata rurashanllaparayku kruspi yawarninta içar wanuran, tukuy kay pachapi, unaq syilupi, allin mana allin kaqkunamapis, Tayta Dyuswan shumaqchakashana kanapaq.

²¹ Unayqami qamkunaqa mana allinkunata yarpur rurar ima, Dyuspa kuntran kar paymantaqa karupllapi yupay karaykillapa.

²² Nataq kanan-shuypaqa, Akrashan Jesucristo uchanchikllapapaq wanushanrayku, Dyusqa qamkunawan shunqukashana. Chaytaqami Dyusninchik ruraran, tukuy nuqanchikkunaqa mana uchayjun kar kusa allinlana, kusa shumaqchakashana kasha, payqa pullakumanapaq.

²³ Piru chaynu paywan pulla kanaykillapapaqqami, imanu washakanaykillapapaq yaçhachishushanllapata ama dijarchu, chayllapi allita kriyiyllapa. Chaqa chay yaçhachishushanllapallatami tukuy pacha maylawpapis yaçhachikushallapa. Chaynulla nuqa Pablupis chayllatami yaçhachikuni.

Tayta Dyus Pabluta akraran

²⁴ Kriyiq masiykuna, kananqami qamkunaqa Jesucristupa kwirpunna kankillapa. Chaqa qamkunaraykumi kusalata Jesucristuqa qisçhakaran. Chaymi nuqapis kriyir washakananllapapaq yaçhachikur qisçhakarmanpis kusalata aligriyani.

²⁵ Chaqa chaynu kriyiqkunata sirbinaypaqmi Tayta Dyusqa akramasha. Chaynullami nimiran, paypa shumaq rimayninta tantar yaçhachikutiy kriyir washakananllapapaq nir.

²⁶ Piru kay imanu washakananllapapaq nir, Tayta Dyus kusa unaymanta-pacha payla yarpushantaqami, mana mayqantapis intrachirancho. Nataq kanan-shuypaqami paypa tukuy allin kaqninkunataqa intrachimashanchikllapana.

²⁷ Chaymi chay kusala shumaqta payla yarpushanta intrachimarninchikllapaqa, tukuy mana Israelmanta kaqkunatapisi washayanqa nir intrachimaranchikllapa. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kaçhamuran, paypi tukuy kriyisha nuqanchikkunawanna katin, Dyusninchik mantakuyashan luryanpina kawsanallapapaq.

²⁸ Nuqakunami Jesucristupaq kusalata willar ima tukuyta yaçhachinillapa imanu washakananllapapaq nir. Chaynulla kusata intrakar ima yaçhachikunillapa Jesucristupa naypanmanqa kusa allinlana qimikananllapapaq.

²⁹ Chayraykumi Jesucristo kusa yaçhayninwan, pudirninwan yanapamatin, mana shaykurchu yaçhachikur trabajani.

2

¹ Nuqami yaçhanaykillapata munani, imanumi qamkunapaq mana shaykurchu waran waran mañakuni nir. Chaynulla Laodicea pwiblupi kriyiqkunapaq, chaynulla wakin kriyiqkuna mana riqsimashakunapaqpis mañakuni.

² Imanullapismi yanapashunayllapapaq yarpuni. Qamkuna animuta aypar shumaqta kuytanakur kawsayllapa, allita yaçhanaykillapapaq Dyuspa nishankunataqa. Munanipismi qamkuna yaçhanaykillapata, Tayta Dyus unaymanta-pacha Wamran Jesucristuwan imata rurananpaq payla yarpushanta.

³ Chaqa Jesucristupi kriyirqami, intrakanchik Tayta Dyuspa yaçhayninpaq, munayninpaq imamapis.

⁴ Kaykunatami, qamkunata willashunillapa, ama mayqanpis kusa ukman shumaq yupay imakunapaq willashurllapa imaqa llullachishunanllapapaqchu.

⁵ Chaqa qamkunapa mana pullaykillapa karmapismi, yarpuyniypiqqa qamkunawan kani. Chaymi aligriyani qamkunaqashi kusa shumaqta kawsankillapa Jesucristupi allita kriyirllapa nir yaçhasha kar.

Mushuq kawsaytami tarinchik Jesucristupi kriyir

⁶ Chayrayku qamkuna, imanuchi Amitunchik Jesucristo washamaqninchik nir allita kriyiraykillapa, chaynulla pay munashanta rurar ima kawsankillapa.

⁷ Chaynulla, paylapi allita kriyir çhupakusha yupay, paylapi kunfyakar shumaqta kawsayllapa, imanutaq paypaq willashuranllapa chaynulla, Tayta Dyusta kusata payji nir ima.

⁸ Amami dijarkachu kuytakankillapa, mayqanpis ama llullachishunanllapapaq. Kuytawkish chay mana sirbiq yanqa imakunata yaçhachikuqkuna inganashutinllapa paykunamatana kasutkillapa. Chaqa paykunaqami yanqa kriyinanlata, kay pachapi mana allinta rurachikuqkunallapaq yaçhachikur, Jesucristupaqqa mana yaçhachikunllapachu.

9 Chaqa Tayta Dyuspa tukuy yaĉhaynin, yarpuyin, pudirninmapis, yaĉhayanchik Jesucristupi nir, michka kay pachaman shamur runapaq tikrakasha katinmapis.

10 Chaynu katinmi, qamkunaqa Jesucristupi kriyishaykillaparayku imapipis pullaykillapa kanqa. Chaqa Jesucristuqami tukuyamanta mas pudirniyun, chay rikaypaq, mana rikaypaq mantakuqkunamanmatapis.

11 Chaynulla, Jesucristupi kriyir paywan pullana katkillapa, payqa tukuy uchaykillapamanta washashuranllapa. Chaynu washashurllapami, mana chay siñal kustumriraykuchu, * ashwan yarpuyinikita shumaqchar imami akrashushallapa Dyuswanqa pullana kanaykillapapaq.

12 Qamkuna shutikurllapaqami, Jesuswan pulla pampakaq yupay karaykillapa amana uchakunaykillapaq. Chaymanta qashan paywan pulla mushuqamanta kawsamuq yupay karaykillapa, allinlatana ruranaykillapapaq. Chaqa kriyiraykillapari Jesucristuta kawsachimusha kusa puytiq Dyusunichikllapapi.

13 Qamkunami unayqa wanusha yupaylla karaykillapa yarpuyinikilla-papiqa, chay uchakushaykillaparayku. Chaynulla, chay siñal kustum-rita mana rurashaykillaparaykumi, Dyuswan mana pulla kayta puyti-raykillapachu. Piru kananqami Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirduna-marninchik, mushuqmantana kawsachimashanchik, Jesucristuwan pul-lana kanallapapaq.

14 Dyusmi unay mantakushankunata mana kasushallapaqa, kastigamanallapapaq karan. Piru chaynu mana kastigamanarninchikmi, limpu ashuchiran yarpuyinmanmatapis chay mana allinta rurur uchakushanchiktaqa, Jesucristo kruspi wanushanrayku.

15 Chaqa Jesucristuraykumi, chay mana rikaypaq mana allinta rurachikuq mantakuqkunata binsiran, Tayta Dyusqa. Chaynu chay mana rikaypaq kaqkunata binsirmi, tukuypan naypanpi pinqaypaqta dijaran, prisuta yupay.

16 Chayrayku mayqanpis kaykunalata mikur, upyar, fyistata añu añu, mis mis rurur, simanapaq uk diyalapi Dyus munashanta rurur ima Dyuspaqqa allin kanchik nir ima willashutinllapapis, ama tukuy chaykunataqa kasunkillapachu.

17 Kaykunaqami, Wamran Jesucristo shamunankaman yanqa intrachi-manalapaq karan. Piru kananqami tukuy chaykunapaqqa yaĉhanchik, Jesu-cristo shamushanmanta-pacha, paypi kriyir allin kanchik nir.

18 Chaynulla amami dijakankillapachu, Dyusta kusa allita kasuq tukuqku-namantaqa. Chaqa paykunami angelkunata adurani nir, shumaqkunata musqupaq yupay rikani nir, kusala shumaq Dyuswanqa nir yanqa al-abakanla pay yarpushannulla.

19 Chaynu nirmapis, paykunaqa mana pullachu Jesucristuwanqa. Chaqa Jesucristumi tukuy paypi kriyiqkunapaqa umanllapa yupay. Chaqa umanchik katinmi kwirpunchikpi kaq partinkunaqa trabajayta puytin. Chayrayku Jesucristo umanchik katin, tukuywan shumaqta kuytanakur ima kawsayta puytinchik Tayta Dyus munashannulla.

20 Qashanmi nishunillapa: Qamkunaqami, Jesucristo uchaykunamanta washamanapaq wanusha nir kriyirllapanaqa, qamkunapis chay uchaykil-lapataqa wanuchisha yupayna kankillapa. Chaymi, Dyusta mana kasuq

* 2:11 Siñal kustumriqa Israel pwiblumanta runakunapaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta uchu diyayjunna katinga, uk siñalsituta ruraqllapa chay wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswan pullana kananpaq nir.

runakuna washakanallapapaq nir mantakuyashankunataqa, amana kwintachaypaqnachu. Chaynu katinga, ¿imapaqtaq qamkunaqa chaykunataqa kwintachanayankillapa?

²¹ Chaqa paykunaqa ninllapa: Kaykunalata willashun, kaykunalata mikushun, kaykunalata makinchikwan aypashun ima nir.

²² Tukuy kaykunami, chay imakuna tukukaqlapaq, yanqa runakunapa mantakuyninla, yaçhachikuyninla, ima.

²³ Piru chiqaptami chaykunaqa kusa allinta ruraq yupay tukur, kwirpunta tukuy imapi tantyakachiq yupay tukur imaqa, kusa shumaqpaq yupay yarpuchimanchik. Chaynu katinmapis, tukuy chaykunaqa mana sirbinchu yarpuyinllapapi Dyuswan kusa shumaq kananllapapaqqa.

3

Unay kawsananchik kanan kawsananchik

¹ Nishunillapapismi: Jesucristo kawsamushanrayku qamkunapis mushuqmanta kawsamuq yupayna, Dyus munashankunata rurayta yarpuyllapa. Chaqa syilupimi Jesucristuqa Dyuspa allilaw qichqanpi tayan.

² Chaynullami Dyus munashanlapi yarpur, kay pachapi mana allin kaqkunataqa, ama rurayta yarpushunllapalamapischu.

³ Chaqa qamkunaqami kriyishaykillaparaykuqa uchaykillapapaq wanur, kawsamusha yupayna kankillapa. Chaymi ashwan Tayta Dyusqa mushuq kawsaytana qushurllapa, Jesucristuwanna kawsanaykillapapaq nisha. Piru wakinkunaqami, tukuy chaykunapaqqa mana intrakanllapachu.

⁴ Chaqa Jesucristumi kawsaynikillapapaq. Chaymi maydiya pay kusa llipyalla pudirinwan rikarimutinga, qamkunapis paywan pullana kusa shumaq allinna rikarinkillapa.

⁵ Chayraykumi kay pachapi kaq mana allin ruraykunataqa wanuchisha yupayna dijayllapa. Chaymi runa kar, manaqa warmi masayjunna karmapis amami ukwan ukwan pununkillapa. Chaynulla mayqanpis manaraq masayjun karpis amami mayqanwanpis pununkillapachu. Amami kusala pinqaypaq imakunata rurankillapachu. Chaynulla amami kwirpuykillapa munashan mana allin kaqtaqa rurankillapanachu. Amami imaykillapatapis tantakuyta munankillapachu. Chaqa chaynu imankunalapi yarpuqkunaqami, Dyusninchikta mana adurarchu, ashwan chay iman kaqkunata aduraq yupayna.

⁶ Chaynu tukuy mana allinkunata ruraqkunamanqami, Tayta Dyusqa piñakur, kusala manchaypaq kastigutana kaçhamunqa.

⁷ Piru qamkunapismi unayqa chaynu kusa mana allin imakunata rurar kawsaq kankillapa.

⁸ Nataq kanan-shuypaqami tukuy chaykunataqa dijashaykillapana. Chaymi amana sunsunulla piñakuyllapachu. Amami tukuy mana allinkunataqa rurankillapachu. Chaynulla amami jurapakunkillapachu. Amami sunsunullaqa rimankillapa imachu.

⁹ Chaynulla amami ukninchikllapa ukninchikllapapis llullachinakunkillapachu. Chaqa unay imanu kar rurayashaykillapakunataqami dijashaykillapana.

¹⁰ Chaynu karmi, imanutaq Tayta Dyus payta yupay mushuqmantana rurashunllaparayku, allinlatana rurar kawsayllapa. Chaymi unay kawsayashaykillapamantaqa shumaqtana kawsar, waran waranqa allitana riqsinkillapa paytaqa.

11 Chaynuqami Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa paypalla kanchikllapa, michka Israel, mana Israel runakuna kar, chay siñal kustumrita rurasha kar, mana rurasha karmapis. Chaynulla uklawmanta kar, yaçhaq, mana yaçhaq, sirbikuq, mana sirbikuq karmapis, chaylla paypaqqa kanchikllapa. Chaqa payqami tukuyta mantaqnin kar, maypapis pullanchikllapa.

12 Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata munashurllapa, akrashushallapa, Dyuspa kusa allinla kaqninkunawan pullana kanaykillapapaq. Chaynami kusata llakipanakur, yanapanakur, ama kusa kani nir alabakarchu, ima katinpis uknikillapata shumaqta rikar, uknikillapa imata mana das ruratinpis yarar ima kawsayllapa.

13 Chaynulla ima mana allinta uknikillapa rurasha katinpis uknikillapa uknikillapa pirdunanakuyllapa, imanutaq Amitunchik Jesucristo pirdunashuranllapa chaynulla.

14 Piru tukuy kaykunamantaqami uknikillapawan kusalata llakipanakur kawsayllapa. Chaqa chaynuqami uk yarpuylana kar, kusa shumaqta kawsankillapa.

15 Tayta Dyusqami, uk kwirpula kanallapapaq Jesucristurayku akra-mashanchikllapa. Chayrayku, tukuy shunqunchikwan aligriyar Tayta Dyusta payji nir ima, uknichikkunawan kusa shumaq allintana kawsay-paqlapa.

16 Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhakushaykillapatami allita yarpur, shunquykillapapi purichinkillapa. Chaynami allita intrakashaykillapamanta, uknikillapa uknikillapa yaçhachinakur animachinakunkillapa. Chaynulla tukuy shunquykillapawan Tayta Dyusta payji nir, salmukunata, himnukunata, Amitunchikpa kusa shumaq takikunata takir aligriyachiylapa.

17 Chaymi tukuy imata rurar, imata rimarpis, Amitunchik Jesucristupa shutinpi payji niyllapa Taytanchik Dyustaqa.

Pablumi yaçhachikun imanumi kriyiqkuna kanqa nir

18 Qamkuna kriyiq warmikuna, Amitunchik Jesucristupi kriyiq kashaykil-laparaykumi, allita runaykillapata kasuyllapa.

19 Chaynulla kriyiq runakuna, warmikillapatami kusalata llakipar, ama sunsunulla willar imaqa llakichinkillapachu.

20 Wamrakuna, taytaykillapata kusa rispituwan tukuy imapi kasuyllapa. Chaqa chaynuqami, Amitunchikta aligriyachiyankillapana.

21 Chaynulla qamkuna, tayta kaqkunapis amami wamraykillapata ima-paq sunsunulla willar imaqa piñachinkillapachu. Chayna ama imapipis dis-animakunanllapapaqchu.

22 Qamkuna sirbikuq kaqkunapis, kay pachapi kaq mantaqnikillapata tukuy imapi allita kasunkillapa. Amami paykuna pullaykillapa katin, paywan allinpi kanaypaq nir yarpurlachu imatapis rurankillapa. Ash-wanmi Amitunchik Jesucristuta manchar sirbiq kashaykillaparayku, imata rurarpis tukuy shunquykillapawan yarpur rurankillapa.

23 Chaymi imata rurarpis, amami kwashalla imachu rurankillapa. Ash-wanmi imatapis ama runakunapaq ruraq yupaychu, Amitunchiklapaq yarpur rurankillapa.

24 Chaynuqami yaçhankillapana imanumi Amitunchikqa pagrashuqlapa yupay, arnishushanllapataq qushunqallapa nir. Chaqa chiqap Amitunchik Jesucristutami sirbiyanikillapa.

25 Piru chay mana allinta ruraqkunataqami, Dyus kastiganqa. Chaqa payqami tukuyta allita rikar yaçhamanchikllapa.

4

¹ Qamkuna mantakuqkuna, imatapis karanlata rurar sirbiqniki kunata llakipayllapa. Chaqa allita yarpuyllapa, unaq syilumanta Amitunchikmi gamkunatapis mantashuyanllapa nir.

² Maydiyapis ama shaykurchu Dyusman mañakuyllapa. Chaynulla ima paqpis alamirala kayllapa Dyusta payji nir ima.

³ Mañakunkillapapismi nuqakunapaq. Chaqa nuqami Tayta Dyus unay payla yarpushan, shumaq rimayninta yaçhachikushayrayku prisu kani. Chayraykumi mañakunkillapa, Tayta Dyus yanapamatinllapa Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikunayllapaq.

⁴ Chaynullami mañakuyllapapis, imanutaq yaçhachikunaypaq kani chaynulla, kusa intrakaypaqta yaçhachikunaypaq.

⁵ Nishaykillapapismi: Kay tyimpu kashanllaqami imuraspis allita tanyakar mana kriyiqkunawanmapis allinlata rurar kawsayllapa.

⁶ Chaymi paykunawan parlarllapamapis shumaqta parlayllapa. Chaynami chay parlashaykillapaqa, uk mikuy kaçhiwan kamakachikasha yupay, kusa shumaq kananpaq. Chaynulla imata tapushutinllapamapis karanlata willankillapa.

Pablumi tukukananta saludakun

⁷ Nuqapaq kusala munashay kriyiq masinchikllapa Tiqicumi, tukuy imata willashunqallapa. Chaqa paymi, nuqa yupaylla Amitunchikta sirbiq kar, kusata yanapamasha.

⁸ Chayraykumi payta gamkunaman kaçhamuni imanumi kaypi kanillapa nir willar, masta animachishunanllapapaq.

⁹ Tiqicuwan pullaqami kaçhamunipis, kusala munashanchikllapa chiqap kriyiq masinchikllapa Onesimuta. Chaqa payqami gamkunamanta uknikillapa. Chaymi paykunana willashunqallapa imata rurayashayllapapaqmapis.

¹⁰ Nuqawan pulla karsilpi kaq Aristarcumi, saludashunllapa. Chaynulla Bernabipa primun * Marcospis saludashunllapa. Qamkunami Marcospaq yaçhankillapana, watukushutinllapaqa allita samachinaykillapapaq nirmapis.

¹¹ Chaynullami saludashunllapapis ukninchikllapa Jesuspis. Chaqa paylatami Justo ninllapapis. Kaykunalami Israelmanta kriyiqkuna nuqata, Dyus mantakuyashanpaq yaçhachikur ima yanapamar, kusalata kunsulamarammapis.

¹² Saludashunllapapismi Jesucristupa sirbiqnin Epafra. Paymi gamkunamanta uknikillapa. Chaymi gamkunapaq Dyusman mana shaykuq mañakuyan, mas allita kriyir, kusalata shachinakur, Dyus munashannulana rurar kawsanaykillapapaq.

¹³ Nuqami uk tistigu yupay allita yaçhani imanumi gamkunapaq Epafra yarpun Laodicea pwiblupi, Hierápolis pwiblupi katkillapamapis nir.

¹⁴ Saludashunllapapismi rimidyakuq kusala munashanchikllapa ukninchik Lucas, chaynulla Demaspis.

¹⁵ Laodicea pwiblupi ukninchikkunatami saludapamankillapa. Chaynullami Ninfata, chay wasinpi tantakaq kriyiqkunatapis saludapamankillapa.

¹⁶ Chaymanta, kay kartata tukuypanaypanpi liyitkillapanaqa, Laodiceapi kriyiqkunapa naypanllapapapis liyinqallapa. Chaynulla Laodiceapi kriyiqkunapaq kartata kaçhasha karay chaytapismi, liyinkillapa.

* **4:10** Wakin iskribikashakunapimi "Bernabipa subrinun" nin.

¹⁷ Nataq, kriyiq masinchik Arquiputa-shuypaqa willayllapa, Amitunchik imata rurananpaq nishantaqa, karanlata yaĉhachikunanpaq.

¹⁸ Nuqa Pablumi kusalata saludashurllapa ima, nuqalla iskribimuni. Amami qunqarchu Dyusman mañakunkillapa. Chaqa prisullaraqmi kani. Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

1 Tesalonicenses

Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqa Macedonia prubinsyapimi karan. Macedonia prubinsyaqami Grecia nasyunpi karan. Tesalónica pwibluman apustul Pablo çhar yaçhachikutinmi, wakin runakuna kusa aligrila Amitunchik Jesucristupi kriyiran. Piru ashwan wakinkunami, Pablo yaçhachikushanpaq kusa ukmanta yarpur, kuntranna tikrakan. Chaymi wanuchiya munatin, Pabluga riran Berea pwibluman. Ritinnaqa, Jesucristupi kriyiqkunatana qischaranllapa. Masta intrakanarqa, liyishun Hechos 17.1-15.

Atenas pwiblupi karmi, Pablo kusalata llakiran Tesalonicapi kriyiqkuna-paq. Chaymi imanunir yaçhayta munar, kaçharan Timoteuta, paykunata watukunanpaq (2.17-3.5). Pablumi riran Corinto pwibluman. Chaypi katinmi, Pablo kayashanman Timoteo tikrakan willaq: "Michka qis-chakarpis, Tesalonicapi kaq kriyiqkunaqa kriyishannulla shachinakuyan" nir (3.6-13). Chaynu willatinmi, kusa aligrila Pablo kay kartata iskribi-ran paykunaman (1.1-2.16). Kay kartanpimi, kriyiqkunataga yarpuchi-ran, Tayta Dyus munashannu kawsananpaq (4.1-12), chaynulla Jesucristo tikrakamuyan nir (4.13-5.11).

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, ukninchikkuna Silvanuwan, * Timoteuwan pulla, kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus chaynulla Amitunchik Jesucristo pullakushushallapa. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishu-nanllapapaq ima nir.

Tesalonicamanta kriyiqkunami ukkunata animachin

² Kriyiq masiykuna, imuraspismi qamkunapaq yarpur Taytanchik Dyus-man kusalata payji nir ima, mañakunillapa yanapashunanllapapaq.

³ Chaynullami imuraspis Taytanchik Dyuspa naypanpi mana qunqanil-lapachu, imanumi qamkunaqa Jesucristupi allita kriyir, payta kusalata munar yaçhachikunkillapa nir. Yaçhanillapapismi Amitunchik Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarmapis, kusalata shachinakunkillapa, may-diyaqa paywana kawsashaq nir yarpur.

⁴ Kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu qamkunataqami Taytanchik Dyus kusalata munar akrashushallapa paypa caqninkunana kanaykillapa-paqa.

⁵ Chaqa qamkunata Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachishurllapaqa, manami nuqakuna munashaynullachu yaçhachishurayllapa. Ashwanmi Dyuspa Santu Ispiritu pudirninwan yanapamatinllapa, allita intrakar yaçhachishurayllapa. Chaymi allita yaçhankillapa, imanumi qamkunapa byin-nikillapapaq kusalata munar ima yaçhachishurayllapa nir.

⁶ Qamkunaqami imanutaq Amitunchik Jesucristo kawsashannulla nuqakunapis kawsaqta rikamashaykillaparayku, Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa kusata aligriyar ima uyakuraykillapa, Santu Ispiritu yanapashutinllapa kusalata qischakar imamapis.

* 1:1 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

⁷ Chaynu kriyirllapami Macedonia, Acaya lugarpi tukuy kriyiqkunataqa kusalata animachishaykillapa, Jesucristupi masna kriyinanllapapaq.

⁸ Piru kananqa manami Macedonia, Acaya lugarlapichu Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa yaçhanllapa. Ashwanmi qamkunamanta qallarirqa tukuy intiruta shikwakasha. Chaymi maylawta ritiyllapapis willamanllapa imanumi Dyuspi kusalata kriyinkillapa nir. Chayraykumi qamkuna-paqqa paykunaqa manana ministinllapanachu imanumi kriyinkillapa nir willanayllapapaqqa.

⁹ Ashwanmi paykunalla rimanllapa qamkunata watukushutiyllapa imanumi shumaqta samachimaraykillapa, imanumi chay yanga dyus nishanllapakunata adurayashaykillapata dijasha, kusata aligriyar chiqap kawsaq Dyustana sirbiyankillapa nir ima.

¹⁰ Ninllapapismi, qamkunaqashi Dyus, Wamran Jesucristuta kawsachimushanta yarayanllapa syilumanta tikrakamuyan nir ima. Chiqaptami chayqa. Chaqa Jesucristumi chay kusala saqra manchaypaq shamug kastigumantaqa washamashunllapa.

2

Pablumi Tesalonicapi yaçhachikushanta yarpuchikun

¹ Kriyiq masiykuna, qamkunallami yaçhankillapa watukushushayllapaqa mana yanqallachu karan nirmapis.

² Chaynullami yaçhankillapapis, imanumi Filipos pwiblupiqqa unayqa kusalata musyar ima qisçhamaranllapa nirmapis. Chaymanta qamkunaman shamutiypis, wakinnikillapaqa kusalata çhiqnir qisçhamaranllapa. Piru chaynumapismi Tayta Dyus kusalata yanapamaranllapa qamkunata paypa shumaq rimayninta yaçhachishunayllapapaq.

³ Chaqa manami pantar imachu karanta yaçhachishurayllapa. Chaynulla manami ima mana allinta yarpur, ingañashuyllapata yarpur imachu yaçhachishurayllapa.

⁴ Ashwanmi Dyus nuçakunataqa shumaqta rikar akra kaçhamaranllapa, shumaq rimayninta yaçhachikunayllapapaqqa. Chaymi imatapis karanlata rimar ima, manami runakuna alabamananllapata munar imachu yaçhachikunillapa. Ashwanmi tukuy ima yarpuyashanchikmatapis allita yaçhaq Dyusninchik alabakasha kananpaq yaçhachikunillapa.

⁵ Chaqa qamkunami allita yaçhankillapa, manami kusala shumaq imakunata willar alabashurayllapa imachu, imanullapis qillayta qumanaykillapapaq nirqa. Ashwanmi imatapis karanta yaçhachishushayllapapaqqa, Dyus uk tistigu yupay allita yaçhayan.

⁶ Chaynulla manami munashachu kanillapa mayqanpis kusa runapaq riqsir alabamananllapataqa qamkuna kar, manaqa ukkuna karmapis. Piru Jesucristupa apustulnin kashayllaparayku, munarqa nishunayllapata kusa runapaq riqsir ima ministishayllapapipis yanapamanaykillapapaq nir.

⁷ Chayta rurachishunayllapamantaqami ashwan kusalata llakipar ima yaçhachishurayllapa, imanutaq uk warmimaqa wamritunta kusalata munar kuytan ima chaynu.

⁸ Chaynu kusalata munashushayllaparayku, manami Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishunayllapalapaqchu karayllapa, ashwanmi qamkunarayku wanunayllapapaqmapis listu karayllapa. ¡Chiqaptami, qamkunataqa kusalata munashunillapa!

⁹ Kriyiq masiyllapakuna, qamkunami allita yaçhankillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishurllapaqa, imanumi tuta, unaqmapis kusalata

shachinakur trabajar ima ministishayllapatapis tarir kawsarayllapa nir. Chaynuqami rurarayllapa ama qamkunata ima ministishayllapapaq qil-lakachishunayllapapaqchu.

¹⁰ Qamkuna, chaynulla Dyusninchikpismi uk tistigu yupay allita yaçhan, imanu qamkuna kriyiqkunawan karqa, Dyus munashannula imatapis karanlata ruraray nir. Chaymi ima mana allinta rurashayki nimaymatapis mana puytinkillapachu.

¹¹ Chaynullami yaçhankillapapis, imanumi kusalata kunsular, animachir ima intrachishurayllapa, imanuçi uk runa wamrankunata intrachin chaynu.

¹² Chaymi willashurayllapa imuraspis kusa shumaqta kawsanaykillapapaga, imanutaq Dyuspa kaqninkuna kawsan chaynu. Chaqa Dyusmi kusalata llakipar akrashushallapa, kusa llipyalla mantakuyninpina kawsanaykillapapaq.

¹³ Qamkunata Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishutiylapaga, manami ukmanta yarpur, kayqa runakunapa rimaynin kanqa niraykillapachu. Ashwanmi Dyuspa rimaynin nir, kusa shumaqta yarpur kriyiraykillapa. Chaqa chiqapta Dyuspa shumaq rimaynin kar, yanapashutinllapa kananqa kusa shumaqtana kawsankillapa. Chayraykumi nuqakunaqa imuraspis mana shaykuq, Taytanchik Dyusman payji nir ima mañakunillapa.

¹⁴ Kriyiq masiykuna, imanutaq qamkunata pwibluycillamanta kaqkuna kusalata qischashuranllapa, chaynulla Judea pwiblukanapi, Jesucristupi kriyir, Dyuspa kaqninkunatapis pasaran. Chaqa paykunatapisim chay pwiblumanta kaqkunalla kusalata qischaranllapa.

¹⁵ Paykunallami Amitunchik Jesucristutapis wanuchiranllapa, imanuçi unay rukunkunapis Dyuspa rimaqninkunata wanuchiranllapa chaynulla. Chaymi paykunalla nuqakunatapis mana munar kusalata qischar qatiçhamaranllapa. Chaynu karmi, Dyuswan kayta mana munar, tukuylata çhiqninllapa ima.

¹⁶ Chaqa mana Israel kaqkuna washakananllapaq parlanayllapapaqpis, mana dijamanllapachu. Chaynumi waran waran ashwan kusalatana uchakushallapa. Piru paykunataqami Dyusqa kusala saqra manchaypaqta kastigar tukchinapaqna nisha.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunata qashan watukuyta yarpun

¹⁷ Kriyiq masiykuna, uk tyimputa mana pullaykillapa kasha karmapismi, shunquyllapapiqa mana qunqashurayllapachu. Chaymi shamur watukushuyllapata kusalata munarayllapa.

¹⁸ Ashwanmi nuqa Pablumaqa kutir kutir shamur kusalata watukushuyllapata yarpuray. Piru Satanasmi imanullapis arkamaranllapa.

¹⁹ Chaqa Amitunchik Jesucristo tikrakamutingami, qamkunarayku kusa shumaq allinpaq riqsikar aligriyashaqlapa paypa naypanpiqa nir kunfyakanillapa. Chayraykumi imanupis kusalata watukushuyllapata munanillapa.

²⁰ Chiqaptamiri, qamkunarayku kusa shumaq allinpaq riqsikar, ali-griyashaqlapamapis.

3

¹ Chaynu kusalata watukushuyllapata munar, mana imanupis shamuyta puytirqa, yarpurayllapa Atenas pwiblupi kidayta.

² Chaymantami kaçhamuray kriyiq masinchik Timoteuta. Chaqa paypismi nuqa yupaylla, Taytanchik Dyusta sirbir, Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikun. Chaymi kaçhamuray qamkunata watukushurllapa animachishutinllapa, mas allitana kriyinyakillapapaq.

³ Chaynuqami chay qischakayashaykillapapi imamapis shachinakur amana disanimakunaykillapapaqnachu. Chaqa qamkunami yaçhankillapa kriyishanchikllaparaykuqami kusalata qischakayashunllapa nir.

⁴ Nishaykillapapismi: Qamkunawan karllaraqgami, allita willashurayllapa kriyishanchikllaparaykumi kusalata qischakayashunllapa nir. Chayqami yaçhashaykillapanu, chiqap chaynu kasha.

⁵ Chayraykumi chaypaq kusalata yarpupakar mana mas agwantayta puytir, Timoteuta kaçhamuray kriyishaykillapapi imanushi kankillapa nir, tapukunanpaq. Chaqa nuqami manchakuray, imanupiqä dyablu qamkunata ima mana allinta rurachir, kriyishaykillapamantaqa chiqanchashushallapa katinmaqa, chay yaçhachikushayllapaqa yanqalla kanman nir yarpur.

⁶ Piru kananqami, Timoteo tikrakamusha Tesalónica pwibluycillapamanta. Chaymi kusa shumaqta willamashallapa, imanumi qamkunaga kriyishaykillapanulla, kusalata llakipanakur ima kawsankillapa nir. Chaynullami willamashallapapis, qamkunaqashi nuqakunata kusalata munar yarpumankillapa nir. Chaynullashi kusafa rikamanayankillapa, imanutaq nuqakuna, qamkunata rikashunayanillapa chaynulla nir ima.

⁷ Chayraykumi kriyiq masiykuna, kusalata qischakayar imamapis aliplata aligriyar kunsulakasha kanillapa, imanumi qamkunaqa kusalata kriyishaykillapanulla kawsankillapa nir yaçhashayllaparayku.

⁸ Chaynu Amitunchik Jesucristupi kusata kriyirilla kawsankillapa nir yaçharmi, nuqakunapis kusalata animakunillapa mana shaykuq masta kriyinyayllapapaq.

⁹ Kay alliplata aligriyachimashaykillapapaqqa, ¿ima nirtaq Dyusuninchik-taqa mas payji niymanllapa? Chaqa alliplatari aligriyachimashaykillapa.

¹⁰ Chaymi unaqppis, tutapis Tayta Dyusman kusalata mañakunillapa, pay yanapamatinllapa shamur qamkunallata rikashunayllapapaq. Chaynu shamurmi masta intrachishutiyllapa kusa mastana kriyinyakillapapaq.

¹¹ Nuqakunami munanillapa Taytanchik Dyus, chaynulla Amitunchik Jesucristo yanapamatinllapa shamur watukushunayllapapaqqa.

¹² Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakunillapa, yanapashutinllapa uknikillapa uknikillapa tukuywan kusa masta llakipanakur kawsanaykillapapaq, imanutaq qamkunata llakipashunillapa chaynu.

¹³ Chaynullami mañakunillapapis, Amitunchik yanapashutinllapa allita Taytanchik Dyuslapi kunfyakar, kusa allinta yarpuyunijun, mana ima mana allinta rurar imachu kawsanaykillapapaq. Chaynu kayatkillapa Amitunchik Jesucristo, Dyus akrashan allin kaqninkunawan tikrakamurqa, imalapaqppis mana uchachashunanllapapaq.

4

Kusala shumaqta kawsanatami Dyusqa munan

¹ Kananqami kriyiq masiykuna, kusalata rugar Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishaykillapa: Imanu kawsanaykillapapaq nir yaçhachishurayllapa chaynullami waran waran kusa shumaqta kawsayllapa, imanutaq kanan kusa shumaqta tukuywan kawsanaykillapa chaynulla. Chaynuqami Taytanchik Dyusqa kusalata aligriyanqa.

² Qamkunami yaçhayankillapana, Amitunchik Jesucristo munashannulla imanu kawsanaykillapapaq nir willashushayllapataqa.

³ Chaqa Taytanchik Dyusqami munan kusala shumaqta pay munashannulla kawsanaykillapata, chaynulla masayjunna karga, ama ukwan ukwan pununaykillapata, manaqa manaraq masayjun kaqkunapis, ama pakaplla pununaykillapata,

⁴ runapis kwirpunta tantyachir, warminlawan kusalata rispitanakur ima, allinlata kawsananllapata.

⁵ Chayraykumi kwirpuykillapata tantyachir, amana chay mana kriy-iqkuna yupayqa kawsayllapachu.

⁶ Amami mayqanpis runa masinpa warminwan punur imaqa ingañanqachu. Chaqa imanutaq kutir kutir willashushayllapanumi Amitunchikqa chaynu tukur mana allinta ruraqkunataqa kusala manchaypaqtana kastiganqa.

⁷ Chaqa Taytanchik Dyusqami akramashanchikllapa ama uchakurnachu, pay munashannu allinkunalata rurar kawsanallapapaq.

⁸ Chayraykumi mayqanpis kay yaçhachishushayllapata mana kasurqa, manami mayqan runatachu disprisyayan. Ashwanmi Taytanchik Dyus, Santu Ispiritunta qumashanchikllapa, payta disprisyayan.

⁹ Piru imanu uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaq nir iskrishunayllapata-shuypaqa mana ministinkillapachu. Chaqa chaytaqami Taytanchikllapa Dyus intrachishushallapana uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsanaykillapapaqqa.

¹⁰ Chaqa chaynu llakipanakurmi kawsankillapa, Macedonia lugarpi taq tukuy kriyiq masinchikllapakunawanqa. Piru rugashaykillapami kriyiq masiykuna, masta llakipanakur kawsanaykillapapaq.

¹¹ Amami ima mana allinta ruranakurchu shumaqta kawsayllapa. Ashwanmi chay ima ruranaykillapakunapi yarpur, makikillapawan rurayllapa, imanu ruranaykillapapaq nishushayllapanulla.

¹² Chaynu kawsatkillapaqami, mana kriyiqkunamapis kusalata rispishunqallapa. Chaynulla manami imaykillapapis faltashunqallapachu.

Amitunchikmi shamunqana

¹³ Kriyiq masiykuna, kananqa intrakanaykillapata munani, imanumi chay wanuqkunawanqa maydiyaqa pasayanqa nir. Chaqa manami munanillapachu kusa llakishala kidanaykillapata, chay mana washakayashunllapachu nin, chaykuna yupayqa.

¹⁴ Chaymi nishaykillapa: Imanutaq Jesucristumaqa wanur, kawsamuran nir kriyinchik, chaynullami Taytanchik Dyusqa kawsachimunqa paypi kriyiyar wanushakunataqa, Jesucristuwanna kananllapapaq.

¹⁵ Chayraykumi Amitunchik Jesucristo intrachimashanta nishaykillapa: Maydiya Amitunchik nuqanchikkuna kawsayashalla tikrakamutinga, manami nuqanchikkunataragchu naypaqtaqa pullakumashunllapa. Ashwanmi chay wanusha kaqkunatarag kawsachimur pullakunqa.

¹⁶ Chaqa, kusa mantakuq Dyuspa angelnin rimaqtami uyapashunllapa. Chaynullami trumpita syilumanta-pacha waqaqta uyapashunllapa. Chaymantami Amitunchik Jesucristuqa kusala pudirninwan ishkimunqa. Chaynami paypi kriyiyar wanushakunaraq puntataqa kawsamunqallapa.

¹⁷ Chaymantaraqami nuqanchikkuna kawsaq chaykunaga illaqmanta apakashunllapa, chay kawsanusha chaykunawan pulla. Chaynumi unaq puktaypa rurilanta rir, Amitunchik Jesucristuwan tarinakunallapapaq. Chaypinami Amitunchikwanqa tukuy tyimpupaqna kawsashunllapa.

¹⁸ Chayraykumi kay nishushayllapata intrachinakur ima uknikillapa uknikillapa kusalata animachinakur kawsayllapa.

5

¹ Piru ima diyami, ima tyimpumi tukuy chaykuna pasayanqa, nir iskrishunayllapataqami mana ministinkillapachu.

² Chaqa qamkunami allita yaĉhankillapa, Amitunchik Jesucristuqami imanutaq uk suwakuqmaqa mana yaĉhayasha tuta shamur suwakun, chaynumi rikarimunqa.

³ Chaymi chay tyimpupi runakunaqa kaynu niyanqallapa: “Mana imapis pasamashallapami, kusala shumaq kanchikllapa” nir. Chaynu niyatinllapami illaqmanta paykunamanqa kusa llakiypaq kastigu shamunqa, imanutaq uk warmita itikunanpaq nanaynin illaqmanta aypatin kusalata qis-chakan chaynu. Chaynami mana mayqanpis washakayta puytinqallapachu chay kastigumantaqa.

⁴ Piru qamkunaqami kriyiq masiykuna, kriyishaykillaparayku mana tuta-paraqqinachu kankillapa. Chaymi Jesucristo uk suwakuq yupay illaqmanta shamutinmapis mana manchakunkillapachu.

⁵ Chaqa tukuy qamkunaqami imuraspis achkiraqllapina kankillapa. Chaynulla imuraspis achkillapi kashanchikllaparaykumi, mana tutaparaq-mantachu kanchikllapa.

⁶ Chayraykumi alli kamakashala kar, ama qunqar punushunllapachu wakinkuna yupayqa. Ashwanmi imuraspis rikĉhakushala yupay tanyakar, imatapis allin kaqlata rurar kawsashunllapa.

⁷ Chaqa chay mana allinta ruraqkuna, maĉhaqkuna imaqami tutaparaqqi punuq yupay mana kwintata qukar, uchakurlla kawsanllapa.

⁸ Piru nuqanchikkuna-shuyppaqami kriyishanchikllaparayku achkiraq-manta kanchikllapa. Chaymi tukuy imapipis tanyakar allinlata rurashunllapa. Chaynulla imanutaq suldadumaqa qasqunta washananpaqqa jyirumanta rurakasha kamsanta yupay yakakun, chaynumi nuqanchikkunapis kriyishanchikllapata, llakipanakushanchikta ima yakakuq yupay kamakashunllapa. Chaynullami imanutaq uk suldadumaqa umanta washananpaqqa kaskunta umakur mana dijanchu imuraslapis, chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristumi washamayanchikllapa nir ama qunqarchu yarpuyinchikllapalapi purichishunllapa.

⁹ Chaqa Taytanchik Dyusqami ama kastigakanallapapaqnachu nimashanchikllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku washakanallapapaqna nimashanchikllapa.

¹⁰ Chaymi Jesucristo wanuran nuqanchikkunarayku, michka wanusha kar, manaqa kawsayarmapis maydiyaqa paywanna tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq.

¹¹ Chayraykumi kriyishaykillapanulla intrachinakur ima uknikillapa uknikillapa masta animachinakuyllapa, imanutaq kanan rurayankillapana chaynulla.

Plabumi kriyiq masinkunata animachin

¹² Kriyiq masiykuna, kusalatami rugashunillapa chay yaĉhachishuqnikillapata allita rispitar kasunaykillapapaq. Chaqa paykunaqami trabajaq yupay kusalata kunsijar ima intrachishunllapa.

¹³ Chaymi paykunataqa kusa shumaqlata rikar ima llakipankillapa, tukuy trabajayashanpiqa. Chaynulla uknikillapa uknikillapami kusa shumaqta kawsankillapa.

¹⁴ Chaynullami ukniykuna nishaykillapapis: Chay mana trabajanaqkunataqa imatapis karanta willatkillapa trabajananllapapaq. Chaynulla chay disanimakusha chaykunata, chay ukta ukta yarpuqkunata ima tukuyta yanapar animachiyllapa masna kriyinanllapapaq.

¹⁵ Mayqan mana allinta rurashutinllapaqa, amami qamkunapis mana allintaqa rurankillapachu. Ashwanmi tukuy tyimpu llakipanakur ima allinkunalata rurar kawsayllapa qamkunalla kar, chaynulla mayqankunawan karmapis.

¹⁶ Imuraspismi kusa aligrila kankillapa.

¹⁷ Chaynulla Taytanchik Dyusman imuraslapis mañakuyllapa.

¹⁸ Chaymi ima katinpis Taytanchik Dyusta "Payji" niyllapa. Chaqa paymi chaynu kanaykillapata munan, Jesucristupi kriyiq kashaykillaparayku.

¹⁹ Chaynulla Tayta Dyuspa Santu Ispiritun qamkunapi kaqtaqami, ama imalapqpis llakichinkillapachu.

²⁰ Chaymi mayqanpis Dyuspa rimaqnin kani nir yaçhachishutinllapaqa, amami disprisyankillapachu.

²¹ Ashwanmi allita uyakur yaçhankillapa, allintachu yaçhachikuyan manaqachu mana nirmapis. Chaymi chaynu uyakurqa, chay allinta yaçhachikushantaqa yaçhakunkillapa.

²² Chaynumi ashwan tukuy mana allin kaqmantaqa wakaq tukuyllapa.

²³ Chaynami shumaqchakuq Taytanchik Dyusman mañakuni, kusa allin kaqninkunapaq tikrashunanllapapaq. Chaynulla mañakunipis yanapashutinllapa yarpuykillapapi, bidaykillapapi, kwirpuykillapapi ama ima mana allinta rurar uchakunaykillapapaqchu Amitunchik Jesucristo shamunankaman.

²⁴ Chaqa Taytanchik Dyus akrashushallapa chayqami, imatapis karanlata ruraran. Chaymi tukuy kay mañashaytaqa tantar kumplinga.

Pablumi tukukananta saludakun

²⁵ Kriyiq masiykuna, nuqakunapaqpsimi Taytanchik Dyusman mañakunkillapa.

²⁶ Chaynullami tukuy kriyiq masinchikkunata kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa.*

²⁷ Amitunchik Jesucristupa shutinpimi nishunillapa: Kay kartataqa tukuy kriyiq masinchikkunawan pullami liyinkillapa nir.

²⁸ Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

* 5:26 Kusala rispituwan shumaqta saludapamankillapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Tesalonicenses

Pablumi ishkey kaq kartanta kaçhan Tesalonicapi kriyiqkunaman

Tesalónica pwibluqami, Macedonia prubinsyapi karan. Nataq prubinsya Macedonia-shuypaqami Greciapi karan. Tesalónica pwibluman punta kaq kartanta manaraq apustul Pablo kaçhayarqami yarpuran, chay Tesalonicamanta kaqkuna kriyiqkuna çhiqniyashanta.

Chaymantami yarpuranpis chay mana allinta yaçhachikuqkuna yaçhachikuyashanpaq. Chaqa paykunaqami Jesucristo shamunan tyimpuqami çhamuyanlana, paylata yarar ama trabajashunchu nir yaçhachikur puriyaranllapa. Chaynu nir yaçhachikutinllapami wakin kriyiqkunaqa manana imatapis rurayta munaqllapa imanapischu. Chaymi ashwan uknin uknin runakunapa washanta parlakur imana puriyaranllapa.

Chaynu puriyarllapa nir yaçharmi apustul Pabluga kay kartanta kaçhan Tesalónica pwiblupi kaq kriyiq masinkunamanqa. Chaymi kay kartanpiqa intrachiran manaraq Amitunchik Jesucristo shamuyatin naypaqtaqami dyablumanta kaq uchakuchikuq shamuyanqa nir (2.1-12), chaynulla chay chaynu yaçhachikuqqa imanumi tukukayanqa nir (3.6-12).

Pablumi saludakun

1 Nuqa Pablumi, Silvanuwan, * Timoteuwan pulla, kay kartata iskribimuni qamkuna Tesalónica pwiblupi kriyiqkunaman. Chaqa qamkunatami Taytanchik Dyus, chaynulla Amitunchik Jesucristo pullakushullapa.

2 Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Tesalonicapi kriyiqkunapaq mañakun

3 Kriyiq masiykuna, qamkunaqami waran waran kusa mastana Jesucristupiq kriyiyankillapa. Chaymi ashwan kusalata uknikillapa uknikillapa llakipanakur imana kawsayankillapamapis. Chayraykumi nuqakunaqa mana qunqarchu imuraspis Taytanchik Dyusta payji nishaqllapa.

4 Chaqa nuqakunaqami mayta rirpis kusalata aligriyar, tukuy kriyiq masinchikkunata parlanillapa imanumi mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinllapa, kusalata qischashutinllapa imamapis, kriyishaykillapanulla shachinakunkillapa nir.

5-6 Chaynami payta kasushaykillaparayku michka qischakatkillapa imamapis, maydiyaga mantakuyashanpina pullakushunqallapa. Chaynuqami intrachimanchik imanumi payqa nishantaqa karanlata ruran nir. Piru chay qischashuqllapakunata Dyusninchik kusala manchaypaqta kastigananpaqgami kusala allin.

7 Chaqa maydiya Amitunchik Jesucristo syilumanta kusala pudirniyjun angelninkunawan shamutinga, Taytanchik Dyusqa qamkuna kanan tyimpu qischakaqkunataqa, kusalata aligriyachir pullakushunqallapa, nuqakunata yupayllana.

* 1:1 Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir.

⁸ Chaymi chaynu shamurqa, Dyusta mana kwintachaqkunata, chaynulla Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpi mana kriyiqkunataqa kusala manchaypaq nina ratakuqwan kastiganqa.

⁹ Chaynuqami paykunataqa tukuy tyimpupaqna kastigar chinqachinga. Chaymi Amitunchik Jesucristuqa naypanmanta kusala karumaymanna itakunqa. Chayraykumi kusala shumaq mantakunanmanqa manana yaykuyta puytiqgallapanachu.

¹⁰ Chaynu Jesucristo shamutinmi tukuy kriyir, paypa kaqninkunaqa, kusala allinmi kanki nir ima alabanqallapa. Chaynullami qamkunapis paypa kaqninkunana kankillapa shumaq rimayninta yaçhachishutiyllapa kriyishaykillaparayku.

¹¹ Chayraykumi Taytanchik Dyusman qamkunapaq imuraspis mañakunillapa. Chaynullami mañakunillapapis pay akrashushanllaparayku, maydiyapis kusala shumaqta rikashunanllapapaq. Chayna qamkunaqa, pudirninwan yanapashutinllapa pay munashannullata allinkunalatana ruranaqkillapapaq.

¹² Chaynuqami Amitunchik Jesucristupa shutinga qamkunarayku kusa shumaqta alabakashana kanqa. Chaynami Amitunchik Jesucristo, chaynulla Taytanchik Dyuspi qamkunata kusa shumaqpaqna riqshunqallapa llakipashushanllaparayku.

2

Pablumi yaçhachikun kusa uchayjun runapaq

¹ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristo maydiya shamutinqami paywanna kashunllapa. Piru nishaykillapa:

²⁻³ Mayqankuna Amitunchik Jesucristo shamunanpaq diya çhamushana nishunatinllapaqa, amami kriyir ingañakankillapachu. Chaynulla Santu Ispiritu rikapakuyniypi rikachimasha nir, manaqa Dyus willamasha nir willashutinllapapis, amami kriyinkillapachu. Imanupiqqa nishuyanqallapa: “ Jesucristuqa kaypina” nir kartapi Pablo iskribimashallapa, chaymi chay nishanqa kumplikayanna” nishutinllapapis ama kriyinkillapachu. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami çhamuyanqa kaykuna pasatinraq: Puntataqami achka runakuna, Dyuspi mana kriyir ashwan çhiqningallapa. Chaymantami shamuyanqa chay dyablumanta kaq runa, kusata uchakuchikuq kashanrayku tukuy tyimpupaqna kastigakaqqa.

⁴ Kay runaqami, Tayta Dyuspaqa kuntran. Chaymi runakuna riqchaq imakunata dyusniy nir kriyir adurashanllapakunapapis kuntran. Chaymi paylatana adurananllapata munanqa. Chaynullami ashwanpis Dyusta adurananllapa wasipimapis chaypi pay kanqa chiqap Dyusnu tukur.

⁵ ¿Manachu yarpunkillapa qamkunapa pullaykillapa kar chaykunapaq willashushayllapataqa?

⁶ Chaymi kananqa qamkunaqa yaçhankillapana imami payta arkayan ama das rikarimunapaq nirmapis.

⁷ Piru chay kusata uchakuchikuq runa manaraq shamuyatinmapis, dyablu munashan mana allinkunatami runakunaqa rurayanllapana. Chay kusata uchakuchikuq runa manaraq shamuyta puytinraqchu, arkaq chay arkayatin.

⁸ Arkaq chay ashutinnaqami, chay uchakuchikuq runaqa rikarimunqana. Piru chaynu katinmapis Amitunchik Jesucristo llipyalla pudirninwan shamurqa, rimayninlawan limpu binsir, tukuy tyimpu qischakanapnaqna itakunqa.

⁹ Piru manaraq Jesucristo chaynu ruratinmi, naypaqtaqa chay uchakuchikuqtaqa Satanás yanapatin, kusala pudirniyun shamunqa. Chaymi runakuna mana rurayta puytishankunata, riqchaq milagrukunata rurur ingañakunqa.

¹⁰ Chaynullami kusala riqchaq mana allinkunata rurur ingañanqa, chiqap kaqlapi mana kriyishanrayku tukuy tyimpupaqna kastigakanapaq kaqkunataqa. Chaqa paykunaqari Dyus imanushashanapaq nishanta mana intrakayta munashallapachu.

¹¹ Chayraykumi Taytanchik Dyusqa paykunataqa dijasha ingañakar chay llulla kaqkunalapina kriyinanllapapaq.

¹² Chaymi paykunaqa tukuy tyimpupaqna kastigakanqallapa. Chaqa Dyus nishankunapi mana kriyinar, chaynulla allinkunata mana rurannarmi, ukman mana allinkunata rurur kawsashallapa.

Washakanapaq kaqkunaqami akrakashallapana

¹³ Piru qamkunata-shuypaqa Taytanchik Dyus munar akrashushallapa katin, maydiyapis payta payji ninillapa. Chaqa Tayta Dyusmi Santu Ispiritunrayku unaymanta-pacha akrar shumaqchashushallapana washakanaykillapapaq, chiqapta Dyus nishankunapi kriyishaykillapayku.

¹⁴ Chaynu washakanaykillapapaqmi nuqakuna Dyuspa shumaq rimaynintaga yaçhachishurayllapa. Chayna Amitunchik Jesucristuwan kusa shumaq luryanpina tukuy tyimpu kawsanaykillapapaq.

¹⁵ Chayraykumi kriyiq masiykuna, pullaykillapa kar, chaynulla kartaypi iskribir willashushayllapataqa, ama qunqarchu kriyirlla kawsayllapa.

¹⁶ Amitunchik Jesucristumi paylla, chaynulla Taytanchik Dyuspi llakipar tukuy tyimpupaq kunsulamanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqtana kawsanallapapaq.

¹⁷ Chaymi tukuy shunquykillapapi animachir yanapashutinllapa, allinlata rurankillapa, rimankillapamapis.

3

Nuqakunapaq mañakuyllapa

¹ Kriyiq masiykuna, kananqami rugashaykillapa nuqakunapaq mañakanaykillapapaq, imanutaq qamkunata yaçhachishutiyllapa kusala shumaqta intrakaraykillapa, chaynulla Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninqa yaçhachikutiyllapa tukuy intirunta shikwakanapaq.

² Chaynullami mañakuyllapapis chay mana allinta ruraq saqra runakunamanta washakanayllapapaq. Chaqa manamiri tukuychu kriyinllapa Jesucristupiq.

³ Piru qamkunata-shuypaqami nishanlata ruraq, Amitunchik Jesucristo yanapashunqallapa kriyishaykillapanulla kawsanaykillapapaq. Chaynullami tukuy mana allinkunamantapis washashunqallapa.

⁴ Chaymi Amitunchik Jesucristupi kusalata kunfyakanillapa, chay yaçhachishushayllapanulla kawsayankillapa, chaynulla maydiyapis kawsayankillapa kanqa nir.

⁵ Amitunchik Jesucristumi yanapashunqallapa, ukkunata llakipanaykillapapaq, imanutaq Tayta Dyus llakipashuranllapa chaynulla. Chaynullami yanapashunqallapapis imanutaq Jesucristo qischakar shachinakushanulla qamkunapis shachinakunaykillapapaq.

Kaynumi trabajashunllapa

⁶ Kriyiq masiykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpimi nishaykillapa: Mayqan kriyiq masikillapa mana imatapis ruranar, chaynulla nuqakuna yaçhachishushayllapata mana kasutinga, paykunamantaqa chiqanchakayllapa.

⁷ Chaymi qamkunapis nuqakuna yupaylla rurar kawsankimanllapa. Chaqa qamkunami yaçhankillapa imanumi nuqakunaqa mana qilla karchu, ashwan kusalata trabajarayllapa nir.

⁸ Chaynulla, manami mayqanpa mikunantapis yanqallaqa mikushachu kanillapa. Ashwanmi, unaq katin, tuta katinmapis kusalata trabajarayllapa, ama maygannikillapatapis ima ministishayllapapaq qillakachishunayllapapaqchu.

⁹ Piru chiqaptaqami nuqakunaqa dirichuyjun karayllapa, mañashutiyllapa yanapamanaykillapapaqqa. Ashwanmi kusalata trabajar rikachishurayllapa, qamkunapis nuqakuna yupaylla kawsanaykillapapaq.

¹⁰ Chaymi qamkunawan karqa kaynu nishurayllapa: “Mayqan mana trabajanaqqa, ama mikunqapischu” nir.

¹¹ Piru yaçhashami kanillapa qamkunamanta wakinnikillapaqashi mana trabajarchu, ashwan maymanpis yakapakarla ima kawsanllapa nir.

¹² Chaymi chay mana trabajanaqkunataqa Amitunchik Jesucristupa shutinpi willar animachinillapa, amana ukkunata qillakachirnachu, trabajar imalantaqa tarikur kusa shumaqta kawsananllapapaq nir.

¹³ Piru qamkuna-shuypaqa kriyiq masiykuna, mana shaykuq allinkunalata rurar kawsayllapa.

¹⁴ Nataq mayqanpis kay kartapi nishushayllapata mana kasutinga, qamkunamanta chiqanchar, amana paykunawanqa tantakayllapanachu. Chaynami paykunaqa mana allinta rurashanpaq yarpur, pinqakur llakinanllapapaq.

¹⁵ Piru anami çhiqninkillapachu. Ashwanmi kriyiq masikillapa kashanrayku allita willar intrachiyllapa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹⁶ Kusala shumaqta kawsachikuq Amitunchikmi ima katinpis waran waran kusa shumaqta kawsachishunqallapa. Chaymi Amitunchikqa imuraspis qamkunallowanna kanqa.

¹⁷ Nuqa Pablo, ukta willatiy iskribisha katinmapis, qamkuna allita intrakanaykillapapaqqa kay karta tukukanantaqa nuqalla iskribimuni. Chaynumi allinla kankillapa nir yarpur, tukuy kartaykunata iskribir, firmar ima kaçhamuni.

¹⁸ Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

1 Timoteo

Pablumi punta kaq kartanta kaçhan Timoteuman

Timoteuqa musu kashanmanta-pachami apustul Pabluwan puriran Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur. Chaymantami Pabluqa Éfeso pwiblupi Timoteuta dijaran, kriyiq masinkunata yaçhachinanpaq. Chaynu imanuy paykunata yaçhachinanpaq nir yaçhananpaq, Pabluqa kay kartata payman kaçharan. Chaymi kananpis kay kartata liyir intrakançhikllapa imanumi Tayta Dyus munashannulla kawsanallapapaq nirmapis. Timoteupaq masta intrakanarga liyishun Hechos 16.1-3; 17.14-15; 18.5; 19.22; 20.4; Filipenses 2.19-22; 2 Timoteo 1.5; 3.15; Hebreos 13.23.

Pablumi saludakun

¹⁻² Kusala munashay Timoteo, nuqa Pablo Amitunchik Jesucristupa apustulninmi kay kartata iskrishuni. Chaqa chaynu apustul kanaypaqqami washamaqninchik Tayta Dyus Wamran Jesucristuwan akramaran. Chaqa Wamranpimi kusalata kunfyakançhikllapa washamaqninchikllapa nir. Chaymi ashwan Jesucristupaq yaçhachikutiy kriyishaykirayku, qamqa chigap wamray kanki. Chayraykumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi rimaq mana allinta yaçhachikuqkunapaq

³ Kriyiq masiy Timoteo, unaymi nuqa Macedonia lugarman rinaypaqna karqa, Éfeso pwiblupi kidanaykipaq rugashutiy kidarayki. Chaynulla kananpis qashan rugashuni chayllapi kidar, chay wakin runakuna mana allinta yaçhachikuqkunata nanaq nanaq willatki, amana chaynu yaçhachikunanllapapaq.

⁴ Chaynullami willankipis amana yanqalla mana sirbiq kwintukunata yaçhachikur, chaynulla chay unay rukunchikllapakunaqa ima ayllumantami karan nir yaçhachikur kawsananllapapaqqa. Chaqa chaynu yaçhachikuyashanllapaqa imanumi Taytanchik Dyusqa munamanchik nir intrakar, allita kriyinaqqaqqa mana yanapamanchikllapachu. Ashwanmi chayqa sirbin ukninchikwan ukninchikwan willanachimanallapalapaq.

⁵ Chaynuqami nishuni yaçhachikunaykipaq allita Dyusninchikpi kriyir, mana ima mana allinta rurar imachu kusa allinla yarpuyiyjun ima kar ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakurna kawsanallapapaq.

⁶ Piru wakinkunaqami chaynu ukninllapa ukninllapa llakipanakur ima kawsananmantaqqa limpu pantar chiqanchakashallapa. Chaymi ashwan yanqalla mana sirbiq imakunallapaqna paynin paynin willanakur ima kawsanllapa.

⁷ Chaqa paykunaqami Moisés mantakushankunapaq kusata intrakaq, kusata yaçar yaçhachikuq yupay tukunllapa. Chaynullami kusala chiqapta rimaq yupay tukunllapa, michka paykunalla chay rimayashanpaq imatami niyani nir mana intrakaq karmapis.

⁸ Allita yaçhashanchikllapanu Dyus nitin, Moisés mantakushankunaqami pay nishannulla allita kumplishaqa kusala allin.

⁹ Chaymi allita yarpushunllapa: Mantakuykunaqa manami allinkunalata rurar kawsaqkunata kastigananpaqchu. Ashwanmi tukuylla chay mana allinta ruraqkunata kastigananpaq. Chaymi mayqanpis lallin mana allinta

ruraqta, mana kasukuqkunata, uchakuqkunata, Dyusta mana kasuqkunata ima kastigananpaq. Chaynullami kastiganpis taytanta, mamanta wanuchiqqunata, chaynulla tukuyta wanuchikuqqunata ima.

10-11 Chaynullapis chay mantakuykunaqa kastigan chay masayjunkuna ukwan ukwan punuqkunata, mana masayjun kaqkunapis pakaplla punuqkunata, ullqupura punuqkunata, mayqanpis warmita, runata suwakur rantikuqkunata, llullakuqkunata, allinlatana rimananpaq jurar qashan llullakuqkunata ima. Chaymi ashwan allita intrakashaqa, kusala shumaq Taytanchik Dyus, Jesucristupaqa yaçhachikunaypaq nimashanmanta, ukman mana allinta yaçhachikuqkunata imami chay mantakuykunaqa kastiganqa.

Pablumi Jesucristuta payji nin yanapashanpaq

12 Chaymi kananqa Amitunchik Jesucristuta kusalata payji nini. Chaqa payqami, nuqaqashi allita kriyini nir yaçhar kusalata jwirsayta qur ima yanapamasha imuraspis paylapaqna yaçhachikunaypaq.

13 Piru allita yarpushunllapa, imanutaq Tayta Dyusqa kusala llakipakuq nir. Chaqa imanutaq nuqamaqa unayqa Jesucristupa kuntran kusala mana allinta rimar, paypi kriyiqkunata mana allinta ruranaypaq ikinpi purir kusalata jurapaq ima kani. Chaqa chay tyimpuqami Jesucristupi mana kriyiq kashayrayku mana yaçharaychu imatami rurayani nirmapis.

14 Piru chaynu pantar ima kusala mana allinta rurasha katiymapismi, Amitunchik Jesucristo kusala ukmanta llakipamaran. Chaynami chaynu llakipamarqa kusalata yanapamaran allita paylapina kriyir, paypaq, chaynulla ukniykunapaq llakir ima maydiyapis kawsanaypaq.

15 Chaymi allita intrakar kriyiyllapa. Chaqa kay nishuyanillapa chayqami chiqap, manami llulla imachu. Chaymi nishaykillapa: Jesucristumi kay pachaman shamuran uchanchikllaparayku tukuy tyimpu wanunallapaqna kayashanchikmanta tukuyta washamanallapaq. Piru wakinkunamantaqami, nuqa kusala uchayjunqa karay Dyusninchikpa naypanpiqa.

16 Nataq Taytanchik Dyusqami kusala ukman llakipakuq kar, mana qunqamar imachu llakipar washamasha. Chaynu llakipamashanwanqami allita intrachimanchikllapa imanutaq kusala uchayjun kashallapamapis llakipamanchikllapa nir. Chaymi ashwan tukuyta allita intrakar Jesucristulapina kriyir, pay munashannulana kawsashunllapa, paywan tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq.

17 Chayraykumi, Taytanchik Dyustaqa tukuy tyimpulana alabashunllapa: "Payqami kusala allin, kusala puytiq" nir. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun, mana wanunlamapischu, chaynulla manami mayqanlapis paytaqa rikashalamapischu. Chaqa paylami Dyusninchikllapaqa. ¡Chaynumi kanqa!

18 Kusala munashay wamray Timoteo, tukuy imata ruranaykipaq kanan willashuyani chaytaqami allita kriyishaykinulla, kusa allinlata yarpur ima karanlata ruranki. Chaqa Dyusninchikmi unaylla paypa kaqninkunata intrachitin qampaq kaynu niq: "Qamqashi Dyusninchiklata sirbiyanki kanqa" nir. Chaymi kananqa Amitunchik nishannu rurar shachinakurqami, kusala allin suldadunna kayanki kanqa.

19-20 Chaynu Dyusninchikpa kusa allinla suldadun kashaykiraykumi mana mayqanpis qampaqqa mana allinta rimanqallapamapischu. Chaqa wakinkunamaqami Dyusninchik nishanta mana kwintacharnachu, ashwan chiqanchakashallapa paymantaqa. Chaynullami chay ukninchikkuna

Himeneuwan, Alejandrúpis tukushallapa. Chaymi paykunataqa kriyiqkunamanta chiqanchar, Satanaspá makinpina dijasha kani, kusalata qis-chakar ima kwintata qukar, amana Dyusninchikpa kuntranta rímananllapapaqachu.

2

Dyusninchikmanqami kaynu mañakuypaq

¹ Piru kanan-shuypaqami kusalata rugashaykillapa tukuy shunqunchikwan ima ministishanchikpaq, ukninchikkunapaq ima payji nir Tayta Dyusman tukuypaq mañakunallapapaq.

² Chaynullami mañakuypaqpis gubyirnukunapaq, tukuyla chay karguyjun kaqkunapaqpis, shumaqta mantakunanllapapaq. Chaynuqami nuqanchikkunapis kusala shumaqta Dyusninchikta kasur pay munashannulana ima kawsanallapapaq, ama imapaq yarpupakur imachu.

³ Chaynu tukuypaq Tayta Dyusman mañakushanchikqami kusala shumaqkar, aligriyachin washamaqninchik Tayta Dyustaqa.

⁴ Payqami kusalata munayan tukuyla washakar, chiqap kaqpaq allita intrakananllapata.

⁵ Chaqa, uklami kan Dyusninchikllapaqa. Chaynulla uklami kan Dyusninchikwan pullachamaqninchikllapa runapis. Paymi Amitunchik Jesucristo.

⁶ Payllami tukuylata washamanallapapaqqa wanuranmapis. Chaynu wanutinmi Tayta Dyusqa allita intrachimanchikllapa imanumi payqa kusalata munar tukuylata washamanayanchikllapa nir.

⁷ Chaymi nuqamataqa Tayta Dyusqa akrar kaçhamaran Jesucristupa apus-tulnin kar, rir mana Israel runakunata yaçhachitiy kriyir chay chiqap kaqta riqsinanllapapaq. Chaymi tukuy kay willashushayllapaqa chiqap, manami lulla imachu.

⁸ Chaymi kusalata munani amana mayqanpis imapaq paynin paynin willanakur, piñachinakur imanachu, ashwan maylawpipis kusala shumaq makinllapata unaqman alsar, Taytanchik Dyusman mañakunanllapata.

⁹ Chaynullami munani warmikunapis allita tanyakar mudakunanllapata. Chaqa manami munanichu warmikunaqa kusalata lusinganapaq sunsunu mudakunanta, kusala ukmanta ñaqsakunanta, chaynulla kusala çhaniyjun urumanta, platamanta rurakashakunata, chaynulla kusala çhaniyjun raçhpata yakakunanllapamatapis.

¹⁰ Ashwan chaynu kusalata mudakur ima lusinganmantaqa, Tayta Dyuspi kriyishanrayku kusala shumaqta ima kawsar wakinkunata rikachinman. Chaynuqami wakinkunapa naypanpiqa kusa llipyala mudakusha yupayna kayanqa.

¹¹ Chaynullami Dyusninchikpaq mayqanpis yaçhachikutinga, warmikunaqa ama parlar imachu, uyarala ima uyakunmanllapa.

¹² Chaqa nuqapaqgami mana allinchu warmikuna runakunata yaçhachinanapaq, chaynulla mantananpaqmapis. Chaymi ashwan ima katinpis uyarala kar uyakunmanllapa.

¹³ Chaqa allita yaçhashanchikllapanu Dyusqami puntataqa Adanta ruraran. Chaymantaraqmi Evataqa ruraran.

¹⁴ Chaynulla chay dyabluga manami Adantachu ingañaran. Ashwanmi warmita ingañatin, uchakuranmapis.

¹⁵ Chayraykumi mayqan warmipis, Jesucristupi maydiyapis kriyirlla kawsar, ukkunata llakipar, allinlata rurar, tukuy imapi tanyakar kawsarmi

washakanqallapa, kusalata qischakar wamrakunanpaq Tayta Dyus nisha katinmapis.

3

Kriyiqkunapi karguyjunkunaqami Dyuspi allita kriyiqkuna kanqa

¹ Chiqaptami nishaykillapa: Mayqanpis kriyiqkunapa rikaqnin kayta munaqqami, kusala allinta rurayta yarpuyan.

² Chaymi chay kriyiqkunapa rikaqninkunaqa tukuywan kusala allin runa kanqa. Chaynu katinmi mana mayqanpis paypaqqa ima mana allintapis rimayanqallapachu. Chayraykumi payqa uk warmipa runanla, tukuy imata munananmantapis tanyakaq, imata rurananpaqpis uk kuti, manaqa ishka kuti yarpuq kanqa. Chaynullami kanqapis ama sunsunulla puriq runa, mayqantapis wasinpi samachiq, listu yaçhachikunanpaq ima.

³ Amami maçhaq, chaynulla maqanakunanpaq willanakuq imalamapischu kanqa. Ashwanmi kusala llakipakuq, ima katinpis mana das piñakuq ima kanqa. Piru amami qillayta ganananlapa qchu yarpunqa.

⁴ Chaynullami tukuyta wasinpi kaq aylluntapis allita rikayta yaçhanqa. Chaymi wamrankunamatapis yaçhachinqa kusala kasukuq, rispitaquq ima kananpaq.

⁵ Chaqa uk runa wasinpi kaq ayllunkunata mana shumaqta rikayta yaçhaqqa, çimanunari Dyuspi kriyiqkunamataqa yaçhachinqa shumaqta kawsananpaqqa?

⁶ Chayraykumi kriyiqkunapa rikaqninqa, amami Dyuspi chayraq kriyiq runachu kanqa. Chaqa, imanupiqqa Dyuspi chayraq kriyiqta numratinllapamaqa ashwan kusana kani ima nir kusala mana allinpi mana rikarinman, imanutaq unaymaqa dyabluqa, Dyusninchikpa naypanpi kusana kayta mur uchakuran chaynu.

⁷ Chaqa kriyiqkunapa rikaqnin runaqami, mana kriyiqkunapaqpis kusala rispitaqasha kanqa. Chaynu karqami tukuyta naypanpimapis mana pinqaypaqtaqa tukunqanachu. Chaynulla manami imalapipis dyablu munashannuqa rurayanqalamanapischu.

Imanumi kanqa kriyiqkunata yanapar sirbiqkunaqa

⁸ Chaynullami chay kriyiqkunata yanapar sirbiqkunapis kaynu kanqa: Kusala rispitaqasha runa, ima nishantapis ruraq, mana maçhaq imachu. Chaynulla amami kusalata qillayta imanullapis ganayta yarpuqchu kanqallapa.

⁹ Ashwanmi, kusa allinla yarpunijun kashanrayku, Jesucristupi kriyirlla ima Taytanchik Dyus munashanlata ruraqkuna imana kanqa.

¹⁰ Piru chaynu kriyiqkunata yanapar sirbinanpaq kaqkunataqami, puntataqa allita rikankillapa, allinchi sirbikunanpaq, manaqachu mana nir. Chaymanta chaynu rikatkillapa kusala allin katinga chayraqmi akrankillapa sirbikuq kananpaqqa.

¹¹ Chaynullami kriyiqkunata yanapar sirbiq warmi kaqkunapis, kusala rispitaqasha, mana ukpa washanta rimaq, tukuy imata munananmantapis tanyakaq, imatapis karanta ruraq ima kanqa.

¹² Piru chay kriyiqkunata yanapar sirbiqkunaqami uk warmipa runanla kanqa. Chaynulla wamrankunata, wasinpi tukuyta kaqkunatapis allita rikayta yaçhaq ima.

¹³ Chaqa kriyiqkunata yanapar sirbiqkuna kusa allinlata ruraraqami kusala rispitaqasha imana kanqa. Chaynu karmi mana imapaq yarpur

imamapischu kusala masta animakur ima parlakunqa Jesucristupi kriyishanpaqqa.

Kananqami chiqap kaqpaq allita intrakanchikna

¹⁴ Kriyiq masiy, kay diyakunami watukushuyta yarpusha kani. Piru kay kartatami iskribishuni,

¹⁵ imanupi tardar mana das chamutiyyqa, intrakanaykipaq imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa shumaqta kawsanchikllapa nir. Chaqa tukuyla kriyiqkunaqami chiqap kawsaq Dyusninchikpa kaqninkuna kar, uk simintu allita shasha yupay paypaq chay chiqap kaqlata maydiyapis intrachikunapaqna kanchikllapa.

¹⁶ Chaqa chiqaptaqami unayqa Tayta Dyus washamanallapapaq arni-mashanchikllapataqa mana intrakaranchikllapachu. Piru kananqami kriyishanchikllaparayku rikasha yupayna allita intrakanchikllapa.

Chaqa Jesucristumi kay pachaman shamur uk runa kwirpuyjunpaq tikrakan.

Wanuchitinllapapis Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin qashan kawsamur intrachikuran,

payqa kusala puytiq nir.

Tukuyla angelkunami imakunata ruratinpis rikaran.

Kriyiqkuna tukuy intirupi parlakutin,
kusa achka runakuna paypi kriyiranllapa.

Chaynulla wanushanmanta kawsamurmi riran syiluman Taytanwanna kananpaq.

4

Mana allinta yaĉhachikuqkunami rikarimunqallapa

¹ Piru Dyuspa Santu Ispiritunmi allipla intrakaypaqta nimanchikllapa: Jwisyu diya chamunanpaq shipchana katingashi, wakinkunaqa manana kwintachanganachu Jesucristupi kriyishantaqa. Chayshi ashwan chay dyablumanta kaq mana allin yaĉhakuykunatana yaĉhakuyta munanqallapa.

² Chaynulla chay kusalata yaĉhaq tukur llullakur yaĉhachikuq runakunatami kasunqallapa. Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqami imuraslapis chaynullata yaĉhachikun mana pingakur imamapischu. Chaqa chay runakunapa yarpuyningami kusala mana allinta rurananpaq ĉhupakusha yupay-ari.

³ Chaynullami chay runakunaqa yaĉhachikunllapapis ama mayqanpis masayjun kananllapapaq. Chaynulla Tayta Dyus rurashan wakin mikuykunata ama mikunanllapapaq ima. Piru, nuqanchikkuna allita kriyir chay chiqap kaqta riqsiqkunaqa, Tayta Dyusta payji nir imaqa tukuyla mikuyta puytinchikllapa.

⁴ Chaqa Taytanchik Dyus tukuy imata rurashanqami, kusala allin. Chaynu katinmi tukuy imata rurashantaqa, manami niyta puytinchikchu kayqami mana allinchu nirqa. Ashwanmi tukuy mikuypaq kaqtaqa, Taytanchik Dyusta payji nir ima mikuypaq.

⁵ Chaqa Tayta Dyus mikunapaq allin nishannulla, mañakur ima mikushamaqa, kusa shumaqchakashana kanqa.

Jesucristupaq yaĉhachikuqqami kaynu kanqa

⁶ Kriyiq masiy Timoteo, nuqa yaĉhachishushaynu kriyiq masinchikkunata allita yaĉhachirqami kusa allinla Jesucristupa sirbiqninna kayanki kanqa.

Chaymi ashwan qamqa Jesucristupaq mas yaĉhakur, maydiyapis kriyishayk-inulla kawsarqa, imanutaq allita mikurmaqa imatapis rurayta puytinchik chaynuna yaĉhachikuyanki kanqa.

⁷ Piru amami kasunkichu chay mana allin kwintukunata yaĉhachikuyashanllapataqa. Ashwanmi imanutaq uk pukllaqmaqa chay pukllayashanlapaq kusallata yarpur shachinakun, chaynumi qampis Jesucristulapaq yarpur shachinakunki.

⁸ Chaqa allita yarpushaqami chay pukllayanchik ima chayqami kwirpunchikpiqa ashllata yanapamanchik. Piru Jesucristupi kriyirlla pay munashannu kawsashanchikmi kusala mas allinqa. Chaqa paymi arnimanchik kay tyimpukuna, chaynulla maydiyapis kusala shumaqtana paywan kawsanallapapaq nir.

⁹ Chaymi allita intrakayllapa. Chaqa kay nishushayqami kusala chiqap. Chaymi ashwan tukuyta kriyinallapapaq kusala allin.

¹⁰ Chayraykumi nuqakunamaqa imanutaq mayqanpis trabajarmaqa kusallata qischakan, chaynumi nuqakunapis Taytanchik Dyus munashannula rurar kusallata shachinakunillapa. Chaqa payqami chiqap kawsaq Dyus kar, tukuyta paypi kriyiqkunataqa washamashunllapa.

¹¹ Tukuy kay nishushaytami kusa shumaqlata yaĉhachikunki, allita intrakananllapapaq.

¹² Amami dijakankichu, qam musullaraq kashaykirayku mana kwintachar disprisyashunanllapataqa. Ashwanmi chay kriyiq masinchikkunataqa tukuy imakunapi allita intrachinki, imanumi uk kriyiqqa kawsanchik nir. Chaynami ashwan chay rimashaykiwan, shumaqta kawsashaykiwan, ukkunata llakipashaykiwan, [shumaqta yarpushaykiwan], imanu kriyirlla kawsashaykiwan, chaynulla tukuy allinlata kawsashaykiwan ima intrachinki paykunapis qam yupayllana kananllapapaq.

¹³ Chaynulla, nuqa manaraq watukushuqlapa ĉhamuyatiyqami, tukuyta naypanpi Dyusninchik nishankunata liyir, kriyiq masinchikkunata yaĉhachir ima animachiskinki.

¹⁴ Chaymi ashwan kriyiqkunapa rikaqninkuna makinta umaykiman ĉhurar mañakushanpi yarpurmi karanlata ruranki. Chaqa paykuna chaynu mañakuyatinmi ukninllapata Tayta Dyus intrachitin qampaq kaynu niran: “Qamqashi Amitunchikpaq karanlata yaĉhachikuyanki kanqa” nir.

¹⁵ Chayraykumi, tukuyta kay nishushaytaqa karanlata ruray ama qunqar imachu. Chaynu ruratkigami, waran waranqa kusala masta Dyusninchikpi intrakaqtana rikashunqallapa.

¹⁶ Chaynulla qampaq allita yarpur amami pantar imachu kusa karanlata yaĉhachikunki. Chaynu mana disanimakur ima allita intrakar yaĉhachikurqami, mana qam washakanaykilapaqchu chaynuqa rurayanki. Ashwanmi tukuyta chay uyakushuqkunapis washakanqallapa.

5

Imanumi intrachishun kriyiq masinchikkunataqa

¹⁻² Kriyiq masinchikkuna, runa manaqa warmi ruku kaqkuna ima mana allinta tukusha katinpis amami sunsunu anyaqnullaqa willankichu. Ashwanmi taytaykita, mamaykita yupaylla kusa shumaqlata willar intrachinki. Chaynullami chay kriyiq masinchikkuna musu kaqta, shipash kaqkunatapis taytaykimanta, mamaykimanta uknikita yupaylla kusallata rispitar ima shumaqlata willar intrachinki.

Byuda warmikunatami yanapashunllapa

³ Chaynulla chay byuda warmisitakunata mana pininpis yanapananpaq katinga, yanapay.

⁴ Piru chay byuda warmisitapa wamrankuna, manaqa willkankuna ima kar-shuypaqami paykunana rikar kuytanqa Dyus munashannulla. Chaqa, imanutaq chay wamrakuna taksha katinmaqa taytanllapa yanapar winachiran. Chaymi ashwan kananga paykunana mamitanllapataqa yanapanqa. Chaynu ruraraqami ayllunta yanapananpaq kaqta kumplir, kusala shumaq allinta rurayan Dyusninchikpa naypanpiqa.

⁵ Chaqa uk byuda warmisita payla kashanrayku, mana pininpis yanapananpaq katingami, Taytanchik Dyuslapi kunfyakakur unaq kar, tuta karmapis payman kusalata mañakun mana shaykukuq.

⁶ Piru uk byuda warmi kwirpun munashanlata rurar kawsaqqami, Dyusninchikpi mana kunfyakar kawsashanrayku yanqa wanusha yupayllana kawsanmapis.

⁷ Chaymi nishayki: Tukuyla kriyiq masinchikkunatami kay nishushaykunata allita intrachitki rurar kawsanqallapa. Amana ukkuna ukman mana allinta rimananllapapaq.

⁸ Chaqa mayqan kriyiqpis ayllunpaq, chaynulla chay wasinllamanta kaq ayllunpaq mana yarpuqqami, Jesucristupi kriyiyashanmatapis mana kwintachayannachu. Chaymi ashwan chay mana kriyiqkunamanmatapis kusala mana allintana tukuyan.

⁹ Chaynulla nishaykipis: Kriyiqkunaqami yanapayanqa chay byuda warmisitakuna sisintamanta mas añuyjun kaq, apuntakashalata. Chaynulla runanlawan kawsasha kaqta ima.

¹⁰ Chaynullami chay yanapakananpaq byuda warmikunataqa kusala allinta rurashanrayku riqsiyta puytinchik. Chaymi ashwan paykunaqa kaynu kanqallapa: Kusala allinta wamrankunata kriyakusha, mayqan wasinman chatinpis kusala allinta samachikusha, kriyiqkunata ima minishanpi yanapasha, chaynulla tukuy qischakaqkunata yanapasha ima. Chaymi chaynu tukuy allin kaqlata rurasha kaq warmisitakunaqa kusala allin yanapakananpaqqa.

¹¹ Piru nishaykipis: Chay warmikuna shipashlla kayar byudana kidatinga, amami apuntankichu chay yanapakananpaq kaq warmisitakunawanqa nir. Chaqa kwirpun munashannulla rurar qashan runakunaraqami, manana Jesucristulapinachu yarpunman.

¹² Chaynu runawan kayta munar runakurqami, Jesucristuta qamlata sirbishayki nir arnishanta mana kumpliyanachu. Chaynu ruraraqami kusa uchayjunna kayanqa Dyusninchikpa naypanpiqa.

¹³ Chaymi ashwan chay warmikunaqa kusala qilla ima tikrakar, wasin wasin ima puriq qallarinllapa. Piru manami qillalapaqchu tikrakan, ashwanmi kusala kwintastira imana tikrakanllapa. Chaymi kusala mana allin kaqkunaman yakapakar, mana rimaypaq kaq imakunata rimar ima purinllapa.

¹⁴ Chayraykumi nuqataqa kusala allinta yarpuchiman chay shipashlla kaq, byuda warmikunaqa qashan runakunanpaq. Chaynuqami wamrayjun ima kar, wamrankunata wasinllapi kusala shumagta kriyakutin imaqa, chay kuntramaqninchikkunaqa manana ima mana allintapis nuqanchikkunapaq rimananllapapaqchu.

¹⁵ Chaqa kanan rikashanchikllapanumi wakin shipashlla kayar byuda ki-daqkunaqa, Jesucristumanta chiqanchakasha chay Satanás munashantana rurayanllapa.

¹⁶ Chaymi nishaykipis: Uk kriyiq masinchikpa ayllun byuda kidatinga, chay kriyiqqa paylla yanapanqa ima ministishanpimis. Chaynuqami, kriyiqkunaqa yanapanapaq nir imaqa manana yarpuyanqachu, chay byuda warmisita yanapaqniyun kashanrayku. Chaymi ashwan, kriyiqkunaqa yanapanqa chay mana pininpis yanapanapaq kaq chaykunalatana.

Kriyiqkunaqami rikar yaĉhachiqninta kasunqallapa

¹⁷ Nishaykipis: Chay mayqanĉhi kriyiqkunata rikar allita Jesucristupaq intrachir yaĉhachikuqkunataqami, kusalata rispitar ima masta yanapanapaq kusala allin.

¹⁸ Chaqa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Trillakunaykillapapaq qarqami, chay animalpa shimintaqa ama shawankillapachu, ama mikunanpaq” nirqa. Chaynullami ninpis: “Uk trabajaqami pagrakayta puytin” nir.

¹⁹ Nishaykipis: Uk kriyiqkunata rikar yaĉhachiqpaq ima mana allinta tukusha nir mayqan willashutinllapaqa, mañayllapa ishkay, manaqa kimsa tistiguta. Chaynu ruratkillapa mana chaynu katinga ama kasuyllapachu chay rimapakuqtaqa.

²⁰ Piru mayqan chaynu kriyiqkunata rikar yaĉhachiq mana allinta rurur uchakuyatinlla-shuypaqa, qayachimur anyaqnulla willayllapa tukuy kriyiqkunapa naypanpi. Chaynuqami wakinkunaqa manchakur amana chaynulla uchakunanpaqnachu.

²¹ Piru kanan-shuypaqami Tayta Dyuspa, Jesucristupa, chaynulla Dyus tukuy akrashan kaq angelkunapa naypalanpi nishayki: Karanta tukuy kriyiqkunata yaĉhachinaykipaq. Kuytawkish qamqa wakinkunata mana allinta rikar, riqsinaykilamatana allinta rikatki nir.

²² Chaynullami nishaykipis: Uk runata Dyusninchikpaq yaĉhachikunaykipaq nir manaraq allita riqsiyarqa amami makikita ananman ĉhurarqa mañakunkichu. Chaynuqami nishuni imanupi uchayjun katinmaqa ama gampis uchayjunpaq riqsikanaykipaq. Chaymi ashwan tukuy mana allin kaqkunamantaqa chiqanchakarna allinlata rurur kawsanki.

²³ Nishaykipismi: Shunquyki maydiyalapis nanaq kashanraykumi ama yakuta paylataqa upyankichu. Ashwanmi binupa yakitunta pitilamataqa upyay, amana nanachikunaykipaq nir.

²⁴ Allita yaĉhashanchikllapanu, wakinkuna uchakushanllapataqami das rikayta puytinchikllapa. Piru wakimpa uchanta-shuypaqami mana das rikayta puytinchikllapachu, maydiya Dyusninchik rikarichinankaman.

²⁵ Chaynullami, chay allin ruraykunatapis wakintaqa kananlla rikanchik. Nataq wakinkunata-shuypaqa mana rikanchikraqchu. Piru, chay mana rikaypaq chaykunaqa, manami tukuy tyimpupaq pakapllaqa kidanqachu.

6

Imanumi uk sirbikuqqa patrunninwan kanman

¹ Mayqan kriyiq masinchikkuna sirbikuq kaqkunaqa, patrunninllapataqa allita rispitar kasunqallapa. Chaynuqami mayqanpis Dyusninchikpaq, chaynulla Amitunchikpaq yaĉhachikushanchikpaqpis mana ima mana allintapis rimayanqallapachu.

² Piru imanupi uk sirbikuqqa patrunnin, Jesucristupi kriyiq katinmaqa kusa masta rispitar imapimis kasunman kriyiq kashanrayku. Chaymi tukuy imata rurayashanmatapis kusala mas shumagta ruraman. Chaqa tukuy imata rurarpismi rurayan Dyusninchikpi kunfyakar, ukninpaq llakir ima.

Chayraykumi kriyiq masinchikkunata chaynu yaĉhachir animachiy paykunapis chaynullata rurananllapapaq.

¿Maypimi chiqap imanchikkunataqa tariyta puytinchik?

³ Piru mayqanpis ukmanta yaĉhachikur Amitunchik Jesucristo yaĉhachikushanpaq chaynulla nuqanchikkunapis paypi kriyir yaĉhachikuyashanchikllapapaq manami chaynuchu niqkunaqami,

⁴ kusala mana yaĉhaq yanqa alabakaq runakunala. Chaynu karmi yanqa imakunalapaq kusalata willanakurlla kawsayta munanllapa. Chaymi ashwan chaynu willanakurqa, piñachinakur, musyanakur, anyanakur, inbidyanakur, mana imalapimapis kunfyanakurlamapischu kawsanllapa.

⁵ Chaynullami maydiyapis paykunapura kusalata jurapanakur ima kawsanllapa. Chaynu tukuq runakunaqami chay allin kaqmantaqa mana intrakaq runakunachu. Ashwanmi imuraspis chay kusa mana allin kaqlata rurananpaq yarpunllapa. Chaymi ashwan Jesucristupaq yaĉhachikurmapis qillayta ganananlapaq yaĉhachikunanllapamapis. [Chayraykumi paykunamantaqa chiqanchakanki].

⁶ Piru imanchik kaqkunalapaq yarpunamantaqami ashwan Jesucristuta kasur pay munashannula rurur kuntintakashallapagaqami, Taytanchik Dyusqa kusalata yanapar aligriyachimanchikllapa.

⁷ Chaqa allita yaĉhashanchikllapanu, manami kusa imayjunchu nasiranchikllapa. Chaynulla maydiya wanurpis manami imatapis apashunllapachu.

⁸ Chaymi ashwan imanchiklapis mikunapaq, chaynulla mudakunapaq katinga kusala kuntintu kashunllapa.

⁹ Piru chay kusala imayjun kayta munaqkunaqami yanqa imapi liyakasha kanman yupay waran waran kusala mas imayjun kayta munanllapa. Chaynu karmi imanullapis kusala mana allinta tukur, saqra imakunata rurur imami imankunata tarikunanllapa. Piru chaynu tukuyarmi limpu limpu imanarna tukukanllapa.

¹⁰ Chaqa allita yaĉhashanchikllapanu kusala qillayniyjun ima kanarqami kusala riqchaq mana allinkunapina rikarir tukuchanchikllapa. Chaqa kananllami rikayanchikllapana wakinkunaqa kusala imayjun ima kayta munar, Jesucristupi kriyishanmantaqa chiqanchakar kusala manchaypaq qishakaykunapina rikarishallapa.

Pablumi willan Timoteuta kriyishannulla kawsananpaq

¹¹ Piru qam-shuyapaqami ukniy Timoteo Dyusninchikpa chiqap sirbiqnin kanki. Chayraykumi tukuy mana allin kaqmantaqa wakaq tukur, imuraslapis allinlata rurur, Dyusninchiklata kasur, paylapi kriyir ima wakinnikikunamatapis llakipay ima. Chaymi ima katinpis ama das piñakur imachu shachinakunki.

¹² Chaynulla chay kriyishaykinulla kusalata shachinakurmi tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqna yarpunki. Chaqa chaynu tukuy tyimpu kawsachishunanpaqami Tayta Dyusqa arnishusha. Chaynulla kusala achka runakunapa naypanpimi qamqa nirayki, Tayta Dyuslapi kusalata maydiyapis kunfyakayanke qanqa nir.

¹³ Chaymi kananqa, Dyus tukuyta kawsachiqpa, chaynulla Jesucristo, Poncio Pilatupa naypanpi payqashi Dyusninchikpa Wamran nir rimashapa naypanpi ima nishayki:

¹⁴ Tukuy kay willashushaykunata intrakar, ama ukmanta yarpur imachu, karanalata ruray. Chayna, mana mayqanpis qampaqqa ima mana allintapis rimananllapapaqchu. Chaymi chay nishushaytaqa maydiya kusala shumaq Amitunchik Jesucristo tikrakamunankaman ruranki.

¹⁵ Chaqa Jesucristuqami shamuyanqa, kusala shumaq Taytanchik Dyus ima tyimpu shamunanpaq nishan tyimpuraq. Chaqa Taytanchik Dyusmi payla tukuy imakunata mantag chayqa. Chaynulla paymi tukuy mantakuqkunamanta kusala pudirniyjun ima chayqa.

¹⁶ Chaqa payqami tukuy tyimpupaq kawsar mana wanunlamapischu. Chaynulla payqami kusala lliypa intirupi kawsan. Chaymi mana mayqanlapis qimikayta puytinchu. Chaynu katinmi mana mayqanlapis rikashachu. Chaynulla manami rikaymatapis puytinllapachu. ¡Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq kusa alabakashana kanqa kusala pudirniyjun ima kashanrayku! ¡Chaynumi kanqa!

¹⁷ Chaynullami nishayki: Chay kusala imayjun ima kaqkunata willay ama kusana kani ima nir chay imankunalapi kunfyakananllapapaq-nachu. Chaqa tukuy kay pachapi kaq imanchikkunaqami daskaqla tukukan. Chayraykumi ashwan Taytanchik Dyuslapi allita kunfyakashunllapa. Chaqa paymi tukuy ima ministishanchikkunapiqa kusalata yanapar aligriyachimashunllapa.

¹⁸ Chaynami paykunataqa willaypis: Kusala allin kaq imakunata rurarna kusala imayjun yupayna tikrakananllapapaq. Chaynullami yarpuchinkipis tukuy iman kaqkunawanpis ukkunata yanapananllapapaq nir.

¹⁹ Chaynu rurarllapaqami Dyusninchikmanta tukuy tyimpupaq chiqap kaq imanllapatana tarikunqallapa. Chaymi ashwan chiqaptana Dyusninchikwan maydiyapis kawsanqallapa.

Pablumi tukukananta Timoteuta willan

²⁰ Uknuy Timoteo, Taytanchik Dyus imakunata ruranaykipaq nishushantaqami kusa allita ruranki. Chaymi chay mana kriyiqkuna mana sirbiq yanqa imakunata yaçhachikun chaykunataqa ama kasunkichu. Chaqa paykunaqami Jesucristuta kuntrar kusala mana allinta ima rimanllapa. Piru chaynu nirmapismi Jesucristupaq kusalata intrakaq yupay tukur yaçhachikunllapa.

²¹ Chaymi ashwan wakin runakunaqa paykunatana kasur, Dyusninchikpiqa manana kriyinnllapanachu.

Chaymi Amifunchik Jesucristuman mañakumi kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

2 Timoteo

Pablumi ishkay kaq kartanta kaçhan Timoteuman

Apustul Pablo Roma pwiblupi prisu karmi, kay kartata Timoteuman iskribiran. Timoteuqa Èfeso pwiblupimi kaq kriyiq masinkunata Jesucristupaq yaçhachiran. Pablutaqa, Jesucristupa shumaq rimayninta yaçhachikur purishanraykumi, karguyjunkunaqa wanuchinanpaqna karanllapa. Manaraq wanuyarmi, kay kartata Timoteuman kaçharan, tukuy imapi Tayta Dyus munashannulla kawsananpaq.

Pablumi saludakun

¹⁻² Kusala munashay wamray Timoteo, Taytanchik Dyusmi arnimanchikllapa tukuy tyimpupaq kawsayta. Chaymi kananqa pay munashannulla akramasha Jesucristupa apustulnin kar, rir chay washamanallapapaq nimashanchikllapata yaçhachikunaypaq. Chaymi kay kartata iskribishuni. Chaqa Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis, mañakuni kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin kusala shumaqta kawsanaykipaq nir.

Jesucristupaqqa amami pinqakurchu yaçhachikushunllapa

³ Allita yarpuy, imanumi unay rukuykunamapis Taytanchik Dyuslata sirbiqllapa nir. Chaynullami nuqapis paylata sirbini. Chaymi ashwan paypa naypanpiqa mana ima mana allintapis rurasha yupaychu yarpuni. Chaynu karmi payman mañakurqa mana qunqashurchu tuta, unaq karmapis payji nir ima qampaqqa mana shaykuq mañakuni Dyusninchikmanqa.

⁴ Chaqa kusalatami yarpuni imanumi qamlata dijashutiyqa llakir waqaq kanki nir. Chaymi ashwan kananqa imanupis rikashuyta munani, qamwan kusalata aligriyanaypaq.

⁵ Chaqa imanutaq unaymaqa agwilayki Loida, chaynulla mamayki Eunicemaqa kusala chiqapta Amitunchiklapi kriyiqllapa, chaynullami qampis chiqapta kriyinki nir yaçhani.

⁶ Chaymi kusalata rugashuni imanutaq nuqa makiyta anaykiman çhurar, Taytanchik Dyusman mañakutiy, payqa imata ruranykipaq nishuran chaylapina yarpur, ama imamanta manchakur imachu mastana ruranykipaq.

⁷ Chaqa Taytanchik Dyusqami yanapamashanchikllapa mana imamanta manchakur imachu kawsanallapapaq. Ashwanmi payqa pudirninwan yanapamashanchikllapa kaynu kawsanallapapaq: Llakipanakur, imatapis tantayakar rurar, tukuy mana allin kaqkunapimapis shachinakunallapapaq ima.

⁸ Chaymi nishaykipis: Amami pinqakunki imachu kusa allinla Amitunchik Jesucristupaq rimanaykipaqqa. Chaynulla amami pinqakunki imapischu Jesucristurayku nuqa prisu katiymapis. Ashwanmi Amitunchikpaq yaçhachikushaykirayku qisshashutinllapamapis, Taytanchik Dyus pudirninwan yanapashuyashanwan shachinakunki, tukuy chay qisshakaykunapiqa.

⁹ Chaqa allita yarpuy, manami nuqanchik allinta rurashanchikraykuchu Dyusqa washamashanchik. Ashwanmi pay munamarninchik mana uchayjunpaqnachu riqsir washamashanchikllapa, pay munashannulana kawsanallapapaq. Piru chaynu washamanallapapaqqa manami chayraqchu payqa yarpusha. Ashwanmi Jesucristurayku

washamanallapapaqqa yarpushallana karan, kay pachamapis manaraq kayatin imachu.

¹⁰ Chaymi Amitunchik Jesucristo kanan tukuy nuqanchikkunapaq rurashanwan allitana intrachimanchikllapa imanumi payqa chiqapta munamanchikllapa nir. Chaqa payqami chaynu wanur imaqa chay tukuy tyimpupaq wanunapaq karan chaytaqa limpuna binsiran. Chaymi ashwan kananqa paypi kriyishaqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumanchikllapa.

¹¹ Chaqa Tayta Dyusmi nuqataqa tukuy kaykunata [mana Israel runakunata] parlanaypaq nimasha. Chaynullami paypa apustulnin, yaچار yaçhachikuqnin, paypa rimaqnin ima kanaypaq nimasha.

¹² Chayraykumi chaynu yaçhachikur imaqa kusalata qisçhakayanimapis. Piru chaynu qisçhakarmapis manami chayraykuqa pingakunichu. Chaqa nuqaqami allita yaçhani mayqanpimi kriyir kunfyakani nirmapis. Chaynulla kunfyakanimi pay imanupis pudirninwan imamantapis washamar shumaqlata purichimayanqa maydiya chay jwisyu diya çhamanankaman nir.

¹³ Chaynullami nishaykipis: Imanutaq nuqa yaçhachishuray, chaynullami çampis Jesucristupi kriyiq kashaykinu allita yaçhachikunki. Chaynami ashwan maydiyapis Jesucristupaç llakir imana kawsanki.

¹⁴ Chaynullapismi Santu Ispiritu nuqanchikpi kawsar yanapamashanchiknulla, allita kwintata çukar karanlata yaçhachikunki, imanutaq yaçhachikunaykipaq nishushaynulla.

¹⁵ Chaqa allita yaçhashaykinumi, tukuyla Asia pwiblumanta kriyiq masinchikkunaqa nuqalatana dijamin, manana kwintachamaranllapanachu. Chaynullami ukninchik Figelüwan, Hermogenesmapis dijaminanllapa.

¹⁶ Piru Amitunchik Jesucristumi Onesiforupa ayllunta llakipanga. Chaqa paymi ayka kuti nuqataqa kusalata animachir aligriyachimaran. Chaynulla nuqa prisu katiymapis, manami payqa nuqamantaqa pingakuranchu.

¹⁷ Ashwanmi Roma pwibluman çhashannu, mana shaykuç maskamaran. Chaymantami tarimaran.

¹⁸ Chaynullami çamqa allita yaçhankipis imanumi kusata payqa Éfeso pwiblupi yanapamaranchikllapa nirmapis. Chaymi ashwan çay jwisyu diya çhamutinqa Amitunchik Jesucristuqa kusalata llakipar washanqa.

2

Jesucristupa allinla suldadunna kayllapa

¹ Nataq çam wamray Timoteo, Jesucristumi kusala allin kar tukuy imapi yanapashuyan. Chaymi ashwan çamqa kusalata shachinakur imatapis payllapaq ruray.

² Chaqa çam pullay kashaykiraykumi yaçhanki, imanumi achka runakunata Jesucristupaç yaçhachiray nirmapis. Chaymi paykunaga nuqapaqqa tistigukuna yupayna, chiqaptami yaçhachikuray nir. Chay-ari çampis, çay yaçhachishushaytaqa kaynu kaç runakunata yaçhachiy: Karanlata ruraçkunata, yaçhachikuyta puytiçkunata ima. Chaynami paykunapis ukkunatana yaçhachinanllapapaç.

³ Chaynullami nishaykipis: Jesucristupi kriyishaykirayku qisçhashutinllapaqa shachinakuy uk kusala allin suldadu yupay, ama kwashayar imachu.

⁴ Chaqa yaçhashanchiknu, uk suldadu sirbikuggami, çay mantaqnin nishanlata rurán, manami yanqa wakín mana sirbikuç runakuna munashantachu rurán.

⁵ Chaynullami pasan uk pukllaqwanpis. Chaqa uk pukllaqqami iman u imanu pukllananpaq kaqkunata allita kasur pukllayta ministin. Nataq mana kasur sunsunulla pukllarqami, mana imatapis ganayta puytinchu.

⁶ Chaynullami uk tarpukuqppis puntataqa kusalata trabajayaraq ministin. Chaymantaraqmi kusa aligrila kusichakuytaqa puytin.

⁷ Chaymi kay kumparasyunkunapaq imanutaq kanqa nir yarpupakur intrakanatkiqa, Amitunchik Jesucristumi allita intrachishunqa tukuy kaykunapaqqa.

⁸ Allita yarpuyllapa: Imanutaq nuqa yaĉhachikushaynu Jesucristo wanur kawsamusha chayqami, unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta karan.

⁹ Chaymi chaynu nir ima Jesucristupaq yaĉhachikushayrayku, kusalata qischamatinllapamapis shachinakuni. Chaynulla uk wanuchikuqta yupay kadinakunawan ima watar qischamanllapa. Piru chaynumapismi, Taytanchik Dyuspa rimayninta-shuypaqa mana iman u wataymatapis puytinllapachu.

¹⁰ Chayraykumi nuqaqa kusalata qischakarmapis shachinakuni, Taytanchik Dyus akrashankunata animachinaypaq. Chaynuqami Jesucristupi masta kriyir, washakarna rir paywan tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq chay kusa shumaq mantakuyninlapina.

¹¹ Chaymi allita intrakayllapa kay chiqap kaqpaq nishanllapakunata. Chaqa ninmi:
Jesucristurayku wanurqashi,
payllapaq kawsamuyashunllapa.

¹² Chaynulla qischakar shachinakurqashi,
maydiyaqa Amitunchikwanna mantakuyashunllapa.
Piru nuqanchikkuna, payta mana riqsinchu nishaqa,
paypis mana riqsishunichu nimashun.

¹³ Chaynulla nuqanchikkuna payta sirbiyar, imanupi disanimakushamapis,
payqa mana dijamayninchikta puytinchu.
Chaqa pay kusalata munamanchikllapa nir arnimashanchikllapana
karqa,
manami qashan niyta puytinchu mananami munashunillapachu niytaqa.

Dyuspa allinla trabajadurninkunana kashunllapa

¹⁴ Kriyiq masiy Timoteo, wakin kriyiq masinchikkunapaq yarpur, Tayta Dyuspa shutinlapi kutir kutir willay amana paykunapura willanakur imanachu kawsananllapapaq. Chaqa chaynu willanakur ima kawsayqami mana allinchi. Ashwanmi chaynu saqrata willanakur imaqa chay uyaku-maqninchikkunata animachinamantaqa limpu pantachinchikllapa.

¹⁵ Chaymi ashwan imanullapis Dyusninchik munashannula chiqap nishanlata yaĉhachikuy. Chaynuqami Dyusninchikpa naypanmanqa qimikanki kusa allinla trabajadur yupayna, mana imapaq pingakur imanachu. Chaymi ashwan Dyusninchikqa nishunqa: “Kusa allintami rurashayki” nir.

¹⁶ Chaynulla amami kay pachapi yanqalla mana allinkunata rimanllapa chaykunataqa rimankichu. Chaqa chaynuta rimaqkunaqami waran waranqa, kusa mana allin kaqkunata ruraqna ĉurakanllapa.

¹⁷ Chaymi chay rimar yaĉhachikushankunaqa wakta kayta shikwakan imanutaq uk qiri qishaymaqa wakta, kayta inkunar ismur rin chay yupay. Chaymi ashwan chay Himeneuwan, Filetutapis chaynulla pasasha.

¹⁸ Chaqa paykunaqami Dyusninchik nishanmanta kusala ukman mana allinta yaĉhachikur ninllapa: “Michka wakinkuna kawsamusha katinmapis,

kananqa manana kawsamunqallapanachu” nir. Chaynu nir yaĉhachikurmi wakinninchikkunataqa, kriyishanmantaga limpu pantachishallapa.

¹⁹ Piru chaynu katinmapis nuqanchikkunaqa kriyishanchikllapanulla shachinakushunllapa. Chaqa payqami chay kriyishanchikllapapiqa uk simintu allita ĉurakasha yupay. Chaymi chay simintullapi iskríbikashaqa nin: “Amitunchikqami tukuyta paypa kaqninkunataqa allita riqsin” Chaynulami ninpis: “Tukuy paylapi kriyir aduraqkunaqashi, chay mana allin kaqkunamantaga chiqanchakashunllapa” nir.

²⁰ Yaĉhashanchikllapanu, chay kusa imayjun runakunapa wasinpiqa matinkunamapis manami urulamanta, platalamantachu kan. Ashwanmi qirumanta, napa allpamanta rurakasha ima kan. Piru tukuy kaykunaqa manami chay kutillaqa sirbiyta puytinchu. Ashwanmi chay kusa ĉhaniyjun chaykunaqa, wasinllapaman kusa runa nishakuna ĉatin sirbir qarananlapaq sirbin. Nataq chay mana yaqqa ĉhaniyjun kaqkuna-shuypaqami mana.

²¹ Chaymi nishayki: Mayqanpis chay kriyishannulla maydiyapis shachinakur, manana mana allinkunata ruraqkunaqami, uk kusala shumaq kupa urumanta rurakasha yupayna kanqa nir. Chaynu karqami, Amitunchikpaqqa kusala sirbiqnin karna, tukuy imatapis allinkunalata ruraqkunana kanqallapa.

²² Kriyiq masiy Timoteo, yaĉhashanchiknumi musu karllaraqqa das imakunata yarpur rurar das uchakushana rikarinchik. Chaymi qamtapis musu kashaykirayku chaynu pasashuyanman nir yarpur nishuni, amana chaynu tukunaykipaq nir. Ashwanmi kriyishaykirayku, imatapis karanlata rurar, llakipanakur ima shumaqlata kawsayllapa tukuy shunqunwan Amitunchikpi allita kriyir paylata aduraqkunawan pulla.

²³ Chayraykumi chay illaqmanta imalapaq willanakuqkunamanqa, ama imalapaqpis yakapakankilamapischu. Chaqa allita yaĉhashaykinu, mayqanpis chaynu willanakuyarqami, piñachinakur maqanakunllapana.

²⁴ Chaqa Amitunchik Jesucristupa sirbiqninkunaqami, mana imapaq willanakur ima kawsananpaqnachu. Ashwanmi mayqanwan willanakunamantaga kaynu kanqallapa: Tukuywan kusala allin, listuna wakinkunata yaĉhachinanpaq, chaynulla amami das piñakuq imachu kanqallapapis.

²⁵ Piru chaynu yaĉhachikurqami chay mana intrakaqkunataqa yaĉhachishun llakipar ima, ama kusa kani ima nirchu. Chaynuqami rurashun Dyus munatinga tukuy uchankunata dijar chay chiqap kaqlata kasur kawsanman nir yarpur.

²⁶ Chaynuqami paykunapis kwintata gukanqallapa: Dyablupa makinpi kar munashanta rurayasha kanillapa nir. Chaynami imanullapis alsakar chay dyablu prisu purichir imuraspis pay munashanta rurachiyashanmantaga washakanqallapa.

3

Jwisyu diya shipchamutingami kusala ukmanta tukunqallapa

¹ Chaynulla kriyiq masiy, kaytapismi allita intrakanaykita munani. Chaqa jwisyu diya ĉamunanpaq shipchana katingami, kay pachapiqa mana yaĉhakuypaqnachu kanqa nir.

² Chaymi chay tyimpuqa runakunaqa pay munashanlata rurar, ashwan kusala qillaynijun ima kaylata munanqallapa. Chaynulla kusa kani ima nir alabakar, Taytanchik Dyuspaqmapis kusala mana allinta rimaq kanqallapa. Chaymi ashwan taytanllapata imamapis mana kasunqallapanachu.

Chaynulla chay kriyishanllapamatapis mana kwintachar imachu, ashwan kusalata imatapis musyarlla kawsanqallapa.

³ Chaynulla chay runakunaqami, mayqantapis mana llakipar imachu tukuylawan kusalata piñakur ima mana shunqukaylamatapis yaçhanqallapachu. Chaymi ashwan mana kashanmanta ukkunata uchachar, mana tanyakar, kusala saqra mana allinkunata tukunqallapa. Chaynu karmi tukuy allin kaqtaqa kusalata çhiqinqallapa.

⁴ Chaymi paykunaqa ukninkunapaq imalatapis dasna ukkunata parlanqallapa. Chaynulla kusala marraju imami chay runakunaqa kanga. Chaynu karmi, kusa kani nir munashanlata rurar, Dyusunichiktaqa mana kwintachanqallapanachu.

⁵ Paykunaqami Amitunchikpi chiqapta kriyiq yupay tukunqallapa. Piru chaynu kusala mana allinta rurar kawsayashanwanmi intrachimashunlapa mana chiqap kriyiqkunachu nir.

Chaymi nishaykillapa: Amami chaynu runakunawanqa imalapaqpis piçhunakunkillapalamapischu nir.

⁶ Chaqa chay runakunaqami chay kusala uchayjun warmikuna ukta ukta yarpuqkunapa wasinman yaykur ingañanqallapa. Chaqa chay warmikunaqami mana uklapi kriyiq kar, imata nitinllapapis uyakur munashanlata rurar kawsanqallapa.

⁷ Chaymi chay warmikunaqa imata nitinllapapis kusalata yaçhakuyta kamangallapa. Piru chaynu karmapismi chay chiqap allinla kaqpaqqa mana intrakayta puytinqallapachu.

⁸ Chaqa imanutaq unaymaqa chay ishkey brujukuna Janeswan Jambresmaqa, Moiesta kusalata çhiqniranllapa, chaynumi chay runakunapis, chiqap allinla kaqtaqa kusalata çhiqinqallapa. Chaqa chay runakunaqami mana allin yarpuyiniyunnachu kanqallapa. Chaynu karmi Tayta Dyuspi kriyinanpaq chaymatapis manana kwintacharnachu kawsanqallapa.

⁹ Piru chaynu rurarllapamapismi, mana masqa imatapis rurayta puytinqallapanachu. Chaqa tukuyлами kwintata qukanqallapa, wakkunaqa yaru runakuna, imanutaq chay ishkey runakuna Moisespa kuntran tikrakan chaykuna yupaylla nir.

Pablumi Timoteuta willan imanu kananpaq nir

¹⁰ Piru ukniy Timoteo, qamqami allita yaçhanki nuqa imanu yaçhachikuni, imanu kawsani nirmapis. Chaynullami yaçhankipis imanu allin kaqlata ruranappaq yarpuni, imanu allita Amitunchikpi kriyini nir. Chaqa qamqami allita rikashayki ima katinpis mana das piñakushayta, wakinkunata llakipashayta, chaynulla ima katinpis kusalata shachinakuni ima nir.

¹¹ Chaynullami yaçhanki imanumi maylawpi purishaypipis kusalata qisçhakaray nir. Chaynullami ashwan yaçhankipis Antioquia, Iconio, Listra pwiblukunapi ima imanachimananllapapaq ikiypi puriranllapa nir. Chaypiqa yaçhashaykinu kusalata qisçhakaray. Piru Amitunchikmi tukuy chaykunamantaqa washamaran.

¹² Chaqa chiqaptami Jesucristupi tukuylla kriyir, pay munashannu kawsaqkunaqa, kusalata qisçhakanapaq ima kanchikllapa.

¹³ Piru chay mana allinta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqami, waran waranqa limpu imanangallapa. Chaqa ukkunata llullachishannu, paykunatapis ukkuna llullachir limpu imanachinqallapa.

¹⁴ Piru qam-shuypaqami kriyiq masiy Timoteo, chay kriyishaykinulla maydiyapis shachinakuy. Chaqa qamqami chay chiqap kaqpi kriyishaykipiqa kusalata kunfyakanki. Chaynulla yaçhankipis mayqanmi chay chiqap kaqpaqqa yaçhachishuran nirmapis.

¹⁵ Chaqa allita yarpuy, qamqami takshaykimanta-pacha Dyus nitin iskribikashakunataqa yaçhakushayki nir. Chaymi chay yaçhakushaykiqa, allita yanapashur shumaqlata purichishur ima, intrachishuyan Jesucristupi kriyishaykiraykulami washakayanki kanqa nir.

¹⁶ Chaqa Dyus nitin tukuy iskribikashakunataqami Dyusqa paylla nitin iskribiranllapa. Chaynu karmi kusala shumaqta yaçhachimanchik, mana shumaq kawsasha byinninchikpaq willamanchik, mana allinta rurayasha kaynu ruray nimanchik. Chaynulla imatapis karanlata ruranapaq ima yaçhachimanchik.

¹⁷ Chaymi mayqanpis Dyusninchikpa kaqninkunaqa pay nitin iskribikashakunata allita intrakashanrayku imuraspis allinta rurananlapaqla kayanqallapa.

4

Dyusninchiklapaqmi parlakunki

¹ Allitami intrakay, Jesucristumi maydiyaga mantakuq shamur tukuyta kawsaqkunata, chaynulla wanusha kaqkunamatapis allita rikar yaçhanqa. Chaymi kananqa Taytanchik Dyuspa, chaynulla Amitunchik Jesucristupa naypanpi kusalata rugar nishayki:

² Rir, Dyusninchikpa rimayninta imuraslapis yaçhachikunaykipaq. Chaymi ima katin, mana ima katinmapis imanullapis yaçhachikuyta kamay intrakananllapapaq. Chaynuqami runakuna mana allinpi katinmapis nanaq nanaq willay, intrachiy, animachiy ima, kusa shumaqlata willar.

³ Chaqa çhamunqami uk tyimpu, chay tyimpupiqami mana mayqanpis uyakuyta munanqachu Dyusninchikpa shumaq rimayninkunataqa. Ashwanmi chay tyimpupiq runakunaqa ukman ukman imakunata yaçhakuyta munanqallapa. Chaymi maskanqallapa achka ukman yaçhachikuq runakunata. Chayna yanqa mana sirbiy uyakunayashanllapakunata yaçhachitin, paykuna munashannullana uyakur kawsanllapa.

⁴ Chaymi ashwan chay runakunaqa chiqap kaqta mana kwintacharnachu, chay yanqa kwintukunalatana uyakur kasurna kawsanqallapa.

⁵ Piru qam-shuypaqami ukniy Timoteo, kriyishaykirayku qischakay ima katinpis allin kaqlapi yarpur shachinakunki. Chaymi ashwan Amitunchikpaq yaçhachikutki kriyir washakananllapapaq nir willashushanlata yaçhachikunki. Chaynulla tukuy imata ruranaykipaq Amitunchik nishushanqami karanlata ruranki.

⁶ Chaymi nishayki: Nuqapaqqami mana maychu wanur rir Amitunchik-wanna kanaypaqqa. Chaymi ashwan wanurqa, Dyusninchikpaqqa uk ufrindita yupayna paypa naypanmanqa qimikayashaq.

⁷ Chaqa nuqagami uk maqanakuq yupay kusalata shachinakusha kani allinlata yaçhachikurqa. Chaymi ashwan tukuyta imata ruranaypaq kaqtaqa kananqa tukchishana kani, Amitunchik munashannula rurar ima.

⁸ Chaymi kananqa ashwan yarakuyani, imatapis karanlata rikar yaçhaq jwis Amitunchik kurunayta qumanapaq diya çhamunanlatana. Piru manami nuqalatachu qumayanqa chay kurunataqa, ashwanmi wakinpis allita kriyir kusalata llakir ima pay shamunanpaq yaraqkunatapis quyanqa.

Pablumi Timoteuta rujan watukunanpaq

⁹ Kananqami kriyiq masiy Timoteo, yaqqa nuqalana kashayrayku kusalata rugashuni ama tardakurchu imanupis shamur watukumanaykipaq.

¹⁰ Chaqa kriyiq masinchik Crescentimi risha Galacia lugarman. Chaynulla kriyiq masinchik Tito-shuypaqa risha Dalmacia lugarman. Chaymi paykunaqa mana pullaynachu. Piru Demas-shuypaqami kriyishanmantaqa kay pachamanta kaq imankunalapaq masta llakiq kar, mana pullay kayta munar dijamar risha Tesalónica pwibluman.

¹¹ Nataq ukninchikllapa Lucaslami kaypi nuqawan kidasha. Chaymi rugashayki chay ukninchik Marcosta imanupis maskar apapamanaykipaq. Chaqa payqami yaĥhachikutiyqa kusalata yanapamayanqa pullay karqa.

¹² Chaqa Tiquicupismi mana pullaynachu Éfeso pwibluman kaĥhashayrayku.

¹³ Chaymi gam shamurqa, Troas pwiblupi ukninchik Carpupa wasinpi rakta atun raĥpayta dijasha kani, chayta apamunki. Chaynullami apamunkipis papilmanta pillukaq libruykunata. Piru mastaqami ministini chay qaramanta libruykunata yaĥhachikunaypaqqa. Chaymi chaytapis apamanki.

¹⁴ Chaymi nishayki: Chay runa Alejandro shutiq, chay jyirrukunata rupachir imakunata ruraqmi, nuqawan kusala mana allinta tukusha. Chaymi nini: Amitunchikmi paytaqa allita rikar yaĥhanqa imata rurashannulla nir.

¹⁵ Chayraykumi qampis chay runitumantaqa kusalata kuytakanki. Chaqa payqami nuqanchikkuna Amitunchikpaq yaĥhachikuyanchikllapa chaypaqqa kuntran tikrakasha kar, kusala mana allinkunata rimar ima purin.

¹⁶ Chaymi nishayki: Nuqa puntata Roma pwiblupi kar, karguyjunkuna qayachimatin ritiyqami, mana mayqan ukninchikkunapis pullayqa riranchu yanapamaqqa. Chaymi ashwan nuqala riray. Chaypaqgami Tayta Dyusta mañani ama chay ukninchikkunata mana allinta rurananpaq nir.

¹⁷ Piru chaynu ukninchikkuna nuqalata dijamatinnlapamapismi, Amitunchikqa nuqawan kar, kusalata jwirsayta qur yanapamaran. Chaynami ashwan nuqaqa imanukriyirmi washakayanqallapa nir ima kusalata yaĥhachikuray. Chaynu yaĥhachikutiyi chaypi kaq mana kriyiq runakunaqa tukuyla uyakumaranllapa. Chaymi chaynu karguyjunkunapa naypanpi karqami, uk liyunpa shiminpi yupayna karay. Piru Amitunchik Jesucristumi washamaran.

¹⁸ Chaynullami maydiyapis tukuy mana allin kaqkunamanta washamanqa. Chaymi ashwan kusala shumaq mantakuyashanmanna apar pullakumanqa. Chayraykumi ¡paylata tukuy tyimpupaq alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi tukukananta saludan

¹⁹ Chaymi saludapamanki ukninchik Priscata, Aquilata, chaynulla ukninchik Onesiforutapis tukuy aylluntinta.

²⁰ Erastuqami, Corinto pwiblupi kidasha. Nataq Trofimuta-shuypaqami, qishaqta Mileto pwiblupi dijaray.

²¹ Chaymi nishayki: Imanullapismi manapis chay qasay tyimpu kashanllami shamuyta kamanki. Saludutami kaĥhamun qampaq chay ukninchikkuna Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, chaynulla tukuyla kaypi wakin kriyiq masinchikkunapis.

²² Chaynulla Amitunchik Jesucristumi qamwan imuraslapis kanqa. Chaymi mañakuni Taytanchik Dyus tukuyla qamkunata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq nir.

Chaynumi kanqa.

Tito

Pablumi kartanta kaĉhan Tituman

Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikurmi Tituqa apustul Pabluwan naypaqmanta-pacha puriran. Titumi Creta pachapi kaqkunata Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachiran. Chay Creta pachaqa, mar ĉaypilapi karan. Chaynu chaypi Tito kayatinmi, Pablo ĉarqa kaĉharan uklaw pwiblukunaman rir, kriyiqkunapa rikaqninta numrananpaq. Chaymi chay yaĉhachikuqkunata allita rikar Tito numrananpaq, kay kartataqa Pabluqa kaĉharan (1.5-9).

Chaymantami Creta pachaman chay mana allinta yaĉhachikuqkuna ĉhamutinmi, Pabluqa Jesucristupi kriyiqkunata allita willar intrachiran ama kasunanllapapaq (1.10-16). Chaynullami willaranpis imanu kriyiqkunaqa kawsananpaq nir (2.1-10), chaynulla Tayta Dyus imanumi kusalata munar washamayanchikllapa nir yaĉhachinanpaq (2.11-14; 3.3-7).

Titupaq mas intrakanarqa liyishunllapa 2 Corintios 2.13; 7.6; 7.13-14; 8.16-17; 8.23; 12.17-18; Gálatas 2.1; 2.3; 2 Timoteo 4.10.

Pablumi saludakun

¹ Kriyiq masiy Tito, nuqa Pablumi Taytanchik Dyuspa sirbiqnin, chaynulla Jesucristupa apustulnin kani. Chaynu katiymi Tayta Dyusqa kaĉhamaran rir tukuy paypa akrashan kaqkunata yaĉhachitiy allita paylapina kriyir, chay chiqap kaqpaq intrakar, pay munashannulana kawsananllapapaq.

² Chaynu allita chay chiqap kaqpi intrakar chaynulla Amitunchikpi allita kriyirqami allitana intrakanqallapa, tukuy tyimpupaqnashi kawsayanqallapa nir. Chaqa mana imalapimapis llullakuq Taytanchik Dyusmi, paylla arnimaranchikllapa kusala unaymanta-pacha tukuy tyimpupaq washamanallapapaq nir.

³ Chaymi kanan paypa munashan tyimpu ĉhamushana katin, nuqa Jesucristupaq yaĉhachikutiyqa allitana intrakashallapa. Chaqa chaynu yaĉhachikur intrachikunaypaqmi washamaqninchik Tayta Dyusqa nuqata akramaran.

⁴ Chayraykumi kriyiq masiy Tito nishayki: Qamqami nuqapaqa chiqap wamray kanki, Jesucristupaq yaĉhachishutiy kriyishaykirayku. Chaymi kananqa nuqa yupaylla qampis kriyinki. Chaynu kashaykiraykumi kananqa Taytanchik Dyusman, chaynulla washamaqninchik Jesucristuman kusalata mañakuni, kusata llakipar tukuy imapi yanapashutin, kusa shumaqta kawsanaykipaq nir.

Pablumi Tituta willan kriyiqkunata rikananpaq

⁵ Kriyiq masiy Tito, nuqami dijashuray Creta pwiblupi. Chaypiqami kidarayki Amitunchikpi manaraq allita kriyiqkunata allitana kriyinanpaq animachinaykipaq. Chaynullami chaypiqa kidaraykipis chay maylawpiĉhi kriyiqkuna kan chaypiqa rikar yaĉhachikuqkunata numranaykipaq imanutaq nuqa nishushaynulla.

⁶ Chaqa chay kriyiqkunata rikar yaĉhachikunaqami, tukuywan kusa allinkunalata ruraqkuna, chaynulla uk warmipa runanla ima kanqa. Chaynullami wamrankunamapis Jesucristupi kriyiq, chaynulla taytanta kusata rispitaq ima kanqallapa. Chaynuqami manana mayqanpis imapaq uchachar, chaynulla kusala mana allinta tukun nir rimayanqallapala-manapischu chay wamrankunapaqqa.

⁷ Chaqa chay mayqanpis kriyiqkunapa rikaqnin kaqqami, Tayta Dyuspa kaqninkunata rikananpaq akrakayan. Chaymi Dyusta sirbinanpaq akrakaq chayqa, tukuywan kusa allinlata kawsaq runa kanqa. Chayraykumi chay runaqa mana imapaqpis alabakaq, ama imalapaqpis das piñakuq imachu kanqa. Chaynulla amami mañhanqa, maqanakunanpaq willanakunqalamapischu. Chaymi imata rurarpis amami paypaq imanta tantakunanlapaq yarpurchu ruranqa.

⁸ Ashwanmi chay runakunaqa mayqan wasinman chatinmapis listuna kanqa samachinanpaq. Chaynulla chay runakunaqa kusa allinlata yarpuq, karanlata ruraq, chaynulla Dyus munashannulla imatapis ruranqa. Chaynullami imatapis allita tantyakar ruraqkuna ima kanqallapa.

⁹ Chaymi ashwan chiqap kaq Amitunchikpa rimayninta yañhakushanlapi yarpur kawsanqallapa. Chaynuqami kriyiq masinchikkunata chay chiqap kaqwan animachir ima, Amitunchikta çhiqniqkunamatapis imanupis intrachiyanga amana çhiqninanllapapaq paytaqa.

¹⁰ Chaqa kusala achka runakunami rikarimushallapa chay chiqap kaqpaq mana allinta rimaqkunaqa. Piru allita yarpuyllapa: Chay chiqap kaqpaqgami masqa mana allinta rimanllapa Israel runakunapa siñal kustum-rinkunalapi yarpur kawsaqkuna. Chaymi ashwan yanqa mana intrakaypaq imakunalapaq rimar wakinkunataqa ingañanllapa.

¹¹ Chayraykumi tukuy chaykunataqa chay chiqap kaqkunalata yañhachikur uyarachippaqllapa. Chaqa chay runakunaqami paykunalapaq imantapis tantakuyta yarpur mana yañhachikuypaq kaqta yañhachikur, uk wasikunamanta kaqta tantar ima limpu ingañashallapa.

¹² Chaypaqmi chay Creta pwiblumanta uk kusala yañhaq runa unaylla chay wakinninkunapaq kaynu nisha kayaq:

“Kay Creta pwiblumanta runakunaqami,
maydiyapis kusala llullakuq, utiq bistya yupay kusala malu,
mana tiqlaq mikuq, chaynulla kusala qilla ima kanqallapa” nir.

¹³ Chaynu nirqami, chiqapta rimaran. Chayraykumi anyaqnulla willayllapa paykunapis Amitunchikpi allitana kriyir kawsananllapapaq.

¹⁴ Chaynuqami, paykunaqa chay yanqa illaqmanta yarpushan kwintukunata Israel runakuna yañhachitinllapapis mana kasuyanqallapanachu. Chaynuqapismi chay chiqap kaqmanta chiqanchakasha kaqkuna imata rurananpaq nitinpis manana ingañakanqallapanachu.

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis kusa shumaq allinkunalata Amitunchikwan kawsaqkunapaqgami, tukuy imapis kusa allinla. Piru chay kusala mana allinkunata rurar kawsaq, chaynulla Amitunchikpi mana kriyiqkunapaqgami mana imapis allinkunaqa kanchu. Chaymi ashwan yarpuyinmapis kusala mana allin katin, kusala mana allinkunalata rurar kawsanllapa.

¹⁶ Chaynu kawsarmapismi paykunaqa Dyusta kasuni ninllapa. Piru kusa millanaypaqta rurar uchakushanwan, kusala mana intrakaq ima kashanwanmi intrachimanchikllapa Dyustaqa mana chiqapta kasunllapachu nir. Chaynu karmi paykunaqa mana yañhanllapachu allinta ruraytaqa.

2

Allin kaqlatami yañhachikushunllapa

¹ Kriyiq masiy Tito, tukuy imata yañhachikurqami, imanutaq Jesucristo kusala shumaq allinlata yañhachikunaykipaq nishannulla yañhachikunki.

² Chaymi chay kriyiq runa ruku kaqkunata willay paykunaqa imatapis chiqap kaqlata ruraq, kusala rispitaqasha, imapipis allin kaqlapi yarpuq

kananllapapaq. Chaynullami willankipis kusa llakipakuq kar imata rurar qischakar imamapis kusalata shachinakuyta yaçhaqkuna, chaynulla chay chiqap kaqpi allita kriyiqkuna ima kananllapapaq.

³ Chaynullami chay ruku kaq warmikunapis, Dyusta kasur kusa allinlata imatapis ruraqkunami kanqallapa. Chaynu karnami, manana ukninkunapapa washanta rimar uchachakuq, chaynulla maçhaq imalamapischu kanqallapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar, ukninkunatapis chaynu shumaqta kawsananllapapaq intrachiq ima kanqallapa.

⁴ Chaymi ashwan chay shipash kaq warmikunamataqa, yaçhachiyancallapa runanpaq, chaynulla wamrankunapaqmapis kusata llakiq ima kananllapapaq.

⁵ Chaynullami intrachiyancallapapis tanyakar, imatapis allinlata rurar, ama uchakunanllapapaq ima. Chaynulla intrachiyancapis wasinpi kaqkunata allita rikaq, kusala llakipakuq, runanta kasuq ima kananllapapaq. Chaynu intrachifinllapa, kusa allinlata rurar kawsatinllapagami, chay kriyishanchikpaqqa mayqanpis manana kusa mana allinkunataqa rimayanqalbachu.

⁶ Chaynullami nishaykipis: Chay musu kaqkunatapis kusalata animachiy, tanyakar imatapis allinlatana rurar kawsananllapapaq.

⁷ Chaymi ashwan paykunataqa qam imanutaq allinlata rurar kawsayanki, chaynulla rikachiy paykunapis qam yupaylla allinlatana rurananllapapaq. Piru chaynu yaçhachirqami, imapipis chay chiqap kaqlapi yarpur ima karanlata rimar intrachinki paykunataqa.

⁸ Chaynu kusa shumaqlata ima rimar yaçhachitkiqa, manami mayqanpis ukmantaqa yarpungachu. Ashwanmi chay wakin kuntrançhik kaqkunamaqa, kusalata pinçakunqallapa. Chaymi ashwan manana ima mana allinmatapis rimanqallapanachu nuqanchikkunapaqqa.

⁹ Chaynullami chay sirbikuqkunatapis kusa allita willar animachinki, chay mantakuqninkuna imata rurananpaq nitinpis kasur rurananpaq. Chaynullami willankipis mantagnin imafa nitinpis uyarala kar ama imatapis ninanpaqchu. Chaynuqami ashwan chay mantagnintaqa kusalata aligriyachiyanca.

¹⁰ Chaynullami chay sirbikuqqa ama imalapimapis ingañar ima suwanqachu mantagnintaqa. Ashwanmi imatapis kusa karanlata ruraq ima kanqa. Chayna tukuy rikaqkunaqa washamaqninchik Tayta Dyuspi kriyiqkunaqami imatapis karanlata ruran nir, paykunapis shunqunllapapi Dyusninchikpi kriyiyta yarpunanllapapaq.

¹¹ Chaqa Taytanchik Dyusqami kusalata llakipamarninchikllapa tukuy-lata washamanallapapaq niran. Chaymi ashwan Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaqqa.

¹² Piru pay llakipamashanchiknu kawsanapaqgami tukuy-la mana allin kaqkunata, chaynulla tukuy imata munapakuykunataqami manana rurashaqnachu nir, itakuytana ministinchikllapa. Chaymi ashwan kanan kawsayarllaqa imatapis tanyakar rurar, chaynulla shumaqlata kawsar Amitunchikpi kriyirlla kawsaypaq.

¹³ Chaynu kusa shumaq allinlata kawsar yarakuyashallapami, kusa llipyala pudirniyun washamaqninchik Amitunchik Jesucristo Dyusllami, shamur apar pullakumashunllapa, imanutaq arnimashanchikllapa karan chaynulla.

¹⁴ Chaqa Jesucristuqami nuqanchikkunapaq paylla wanur pagrakur tukuy mana allin kaqkunamanta chiqanchar Dyuswan pullachamaranchik-

llapa. Chaynuqami, ruraran paypa allinla kaqninkunana kar, maydiyapis allinlata rurarna kawsanallapapaq.

¹⁵ Tukuy imanu yaĉhachikunaykipaq nishushaynullami yaĉhachikunki. Chaymi kusalata animachinki mas kriyinanllapapaq. Piru mayqan mana kasushuqkunataqami, Jesucristupa shutinlapi anyaqnulla willar intrachinki. Chaqa chaynu paypa pudirninwan yaĉhachikutkimi mana mayqanpis disprisishuyta puytinqallapachu.

3

Kriyiqkunaqami kaynu kawsanqallapa

¹ Chaynullami, wakin kriyiq masinchikkunataqa yarpuchinki gubyir-nunllapata, chaynulla pwibllunllapapi karguyjunkunamatapis kasunanllapapaq. Chaymi yarpuchinkipis imata rurarpis allinlata rurananlapaqna kananllapapaq.

² Amami mayqanpaqpis ima mana allintaqa rimañqalamapischu. Amami das ukkunawan willanakunqallapa imachu. Ukkunapaqmi llakinqa. Chaynullami mayqantapis amami kusa kani ima nirchu, shumaqlata tukuyta rikanqallapa.

³ Chaqa unayqami nuqanchikkunapis kusala mana allin, mana intrakaq ima kaq kanchikllapa. Chaynu karmi munashanchikllapata rurar ima, Dyusmatapis mana kasuqchu kanchikllapa. Chaymi ashwan Dyusmanta wakaqlapi kashanchikllaparayku, tukuy ima mana allin kaqkunata sirbirna kawsaq kanchikllapa. Chaynulla ukkunata kusa mana allinta rurar, inbidyar, ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata ĉhiqñinakur ima kawsaq kanchikllapa.

⁴ Piru chaynu kawsayashallapamapismi, washamaqninchikllapa Tayta Dyusqa, tukuyta kusalata munamanchikllapa nir washamaranchikllapa.

⁵ Chaynami ashwan allita intrakayta puytinchik, pay kusalata llakipamarninchiklami washamashanchikllapa, mana nuqanchikkuna imata allinta rurashanchikraykuchu nir. Chaynuqami tukuy mana allin kaqkunamanta paqar, mushuqmanta nasishapaq imana tikramaranchikllapa Santu Ispiritunta qumarninchikllapaqa.

⁶ Chaqa Taytanchik Dyusqami washamaqninchik Jesucristurayku, Santu Ispiritunta qur kusalata yanapamaranchikllapa.

⁷ Chaynu dibaldila yanapamarninchikllapami mana uchayjun wamranpaqna riqsimaranchikllapa. Chaymi ashwan kananqa kusalata kunfyakar yarakuyanchikllapana, Jesucristo arnimashanchikllapata aypar tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq.

⁸ Chaymi nishaykipis: Tukuy kay nishushayllapakunaqami kusala chiqap, mana yanqa llulla imachu. Chayraykumi kananqa kusalata qamta rugashuni, mana shaykuq chay wakin kriyiq masinchikkunata chayllapaq yaĉhachinaykipaq. Chaynami chay uyakuqkunaqa Tayta Dyuspi kriyirna maydiyapis kusa shumaqlatana rurar kawsananllapapaq. Chaqa tukuy kay nishushaykunaqami, tukuylapaq kusala shumaq, allin ima kar yanapamanchikllapa.

⁹ Piru amami yanqalla ima mana sirbiq yaĉhachikuykunapaqqa willanakunkillapachu. Chaynulla amami wakinkuna yupay unay rukuyllapakunaqa ima ayllumantami karan nir, chaynulla Moisés mantakushankunalapaq yarpur imaqa willanakunkillapachu. Chaqa chaykunalapaq yarpur willanakuqkunaqa piñachikurla kawsanllapa. Chaymi tukuy chaykunaqa nuqanchikkunataqa mana imapipis yanapamanchikllapachu.

¹⁰ Chaymi mayqanpis chay kriyiqkunallamanta chaynu ukmanta ukmanta yarpur yaçhachikur chiqanchashunatinllapaqa qayachimur uk kuti, manaqa ishkay kuti willankillapa amana chaynu tukunanpaq. Piru chaynu willatkillapa mana kasushutinllapaqa, chay pullaykillapamantaqa chiqanchankillapana.

¹¹ Chaqa allita yaçhashaykillapanu, chaynu ruraq runakunaqami uchakusha kar kusa kuchi tikrakashanrayku chaynuqa chiqanchanakuy-matapis munayan. Chaymi ashwan paykunalla tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqallapa.

Pablumi Tito imata rurananpaq willaran

¹² Chaymi kanaanqa kriyiq masiy Tito rugashayki: Chay ukninchikkuna Artemasta, manaqa Tiqucuta qamman kaçhamutiyqa, imanullapis qamqa rinki chay Nicópolis pwibluman. Chayna chaypi nuqata rikamanaykipaq. Chaqa nuqaqami chay qasay tyimputaqa chaypi pasayta yarpusha kani.

¹³ Chaymi kusalata rugashaykipis, kriyiq masinchik abugadu Zenasta, chaynulla chay ukninchik Apolosta tukuy ima ministishanpipis yanapanaykipaq. Chaynuqami paykunaqa tukuy mayta riyashanllapapipis mana imanpis faltatinchu rir çhananllapapaq chay may riyashanmanqa.

¹⁴ Chaynullami chay wakın kriyiq masinchikkunapis allin kaqkunalatana rurayta yaçhakur, ukninllapakuna imata ministitinllapapis yanapar imana kawsayta yaçhakunanllapapaq. Chaynuqami kusa ministikasha runakunana kanqallapa.

Pablumi tukukananta saludakun

¹⁵ Kaypi pullay kaq kriyiq masinchikkunami qamkunapaq saluduta kaçhamun. Chayraykumi chaypi kaq kriyiq masinchikkuna nuqakunapaq kusalata llakiqkunata saludapamanki. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Filemón

Pablumi kartanta kaçhan Filemonman

Apustul Pablumi kay kartata iskribiran kriyiq masin Filemonpaq. Filemonça Colosas pwiblupi taran. Chay tyimpumi kusa imayjun runakuna rantiyaq sirbikuqkunata, tukuy tyimpu sirbinanpaq. Chaynullami Filemonpis Onesimuta rantisha karan, sirbiqnin kananpaq. Chaymantami patrunnin Filemonmanta alsakasha karan. Chaymantaqami karsilpi apustul Pablujan tarinakuran. Chaypimi apustul Pabluga, Jesucristupaq intrachitin, Onesimuqa kriyiran. Chaymi shumaqta willar ima, Pablo Onesimuta kaynu niran: “Alsakasha katkimapis, patrunniki Filemón shumaqta qashan rikashunanpaq, kay kartata apar rir çhay payman” nir. Chaynu nitinmi Onesimuqa tkrakaran Filemonman.

Pablumi saludakun

¹ Nuqa Pablumi, Jesucristupi kriyishayrayku kananqa prisu kani. Chaymi kusala munashay kriyiq masiy Filemón, kay kartata iskribishuni. Ukninchik Timoteupismi saludashun. Chaqa qampismi nuqakuna yupaylla Jesucristullapaq yaçhachikunki.

² Chaynullami kaymanta-pacha saluduta kaçhamuni chay tukuylla kriyiq masinchikkuna wasikipi tantacaq kaqkunapaqpis. Chaynulla saludanipismi ukninchik warmisita Apiata, chaynulla Arquiputa ima. Chaqa chay ukninchik Arquipumi nuqanchik yupaylla kusalata qisçhakar ima Jesucristupaqqa yaçhachikuran.

³ Chaymi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristutapis kusalata mañakuni llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, chaynulla kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi payji nir ima Filemonpaq mañakun

⁴ Kriyiq masiy Filemón, imuraspis qampaq yarpurqami kusalata payji nir ima Taytanchik Dyusman mañakuni.

⁵ Chaqa yaçhashami kani, qamqashi Amitunchik Jesucristupi kusalata kriyishaykirayku tukuylla kriyiqkunataqa kusalata llakipanki ima nir.

⁶ Chayraykumi ashwan Taytanchik Dyusman kusalata mañakuni imanutaq qam allita kriyishaykinulla wakinkunata yaçhachitki allitana kriyinanllapapaq. Chaynuqami kusala mastana intrakayanki kanqa imanutaq Jesucristuqa kusalata yanapamanchikllapa nir.

⁷ Piru kananqami kusalata animachir aligriyachimashayki. Chaqa yaçhashami kani kriyiq masinchikkunata kusalata llakipar ima aligriyachishayki nir.

Pablumi Filemonta rukan Onesimuta shumaqta rikananpaq

⁸ Piru chaynu kusala allinta rurayatkimapismi, Jesucristupa sirbiqnin kashayraykuqa, mantashuyta puytiyman imatami ruranaykipaq nirmapis.

⁹ Piru Jesucristupi kriyiq kar llakinakushanchikraykumi, imata ruranaykipaqpis kusala allinta yarpuchiman rugashunaypaq. Chaqa nuqa Pablumi rukuna kani. Chaynu karmapis, Jesucristupaq yaçhachikushayrayku kananqa prisu karmapis Onesimupaq rugashuni.

¹⁰ Chaqa chay sirbiqniki Onesimutami kaypi prisu kar Jesucristupaq yaçhachitiy kriyiran. Chaymi payqa kananqa nuqapaqa wamray yupayna.

11 Chaqa chay sirbishuqniki Onesimuqami ima mana allinta rurashanrayku unayllaqa kusala mana allinta yarpuchishuran. Piru kananqami Jesucristupi kriyishanrayku kusala allintana yarpuchimashun qamta chaynulla nuqamatapis.

12 Chaqa paypaqgami nuqapa kwirpuyllapaq yupay kusalata llakini. Piru chaynu katinmapismi qashan qamman kaçhamuni. Chaymi pay çhamutinga nuqata samachimaq yupaylla samachipamanki.

13 Yaçhashaykinu, Jesucristuraykumi kaypi prisu kani. Chaymi kusala allinçhi kananta payqa kaypi kidar lugarniki ima ministiyashaypispis yanapananpaq.

14 Piru manaraq qamwan parlasha karmi, mana munaraychu pay kaypi kidanantaqa. Chaqa qammaqami mana nuqa munashayraykuchu kusalata yanapamanki. Ashwanmi qam munashaykinulla yanapamankimapis.

15 Chaymi allita yarpuy. Chay ukninchik Onesimuqaçi qammantaqa uk tyimpuqa alsakar riran, ashwan kanan-shuyapaqa tukuy tyimpupaqna qamwan kar yanapashunanpaq ima.

16 Piru kananqami manana unay yupay yanqa sirbikuqniki yupaynachu kayanga. Ashwanmi kusala munashayki ukniki imana kar yanapashuyanga. Chaymi nishayki: Paypaqgami nuqamaqa kusalata llakikuni. Chaymi ashwan qammaqa unay yanqa sirbishuqniki kasha katinmapis kananga Amitunchik Jesucristupi kriyishanraykuna nuqamantaqa kusala masta llakipankiman.

17 Chayraykumi nishaykipis: Nuqata kusala kriyiq masikipaq riqsimarqa, paytapis nuqata yupaylla kusala shumaqta rikapamanki nir.

18 Chaynulla nishaykipis: Chay ukninchik ima mana allinta rurashanrayku imallapi dibishuyatinga nuqata kubramay.

19 Chaynu nir imami nuqalla iskribir kay kartaypi willashuni, paypaqqa nuqa pagrashayki nir. Piru allita yarpushaqami nuqarayku Jesucristupi kriyir washakashaykiraykuqa, chay ukninchik Onesimupaq pagrashunaymantaqa ashwan qam masta dibimayanki.

20 Chaynumi kriyiq masiy, ashwanmi chay kriyiq masinchik Onesimuta shumaqta rikar ima kusalata aligriyachimay, Amitunchik Jesucristupi kriyiq kashaykirayku.

21 Chaynu nir imami iskribishuni kriyiq masiy Filemón. Chaqa nuqaqami kusalata kunfyakani, chay rugashushaymanmatapis masta rurayanki kanqa nir.

22 Chaymi ashwan rugashunipis uk kwartuta rikapamanaykipaq maydiya shamur samanaypaq. Chaqa nuqaqami yarakuyani, qamkuna, Taytanchik Dyusta mañatkillapaqa, kay prisu kashaymanta pay yanapar lluqshichimatin, shamur watukushunayllapaq nir.

Pablumi tukukananta saludakun

23 Kriyiq masiykuna, saludutami kaçhamun kriyiq masinchik Epafra. Chaqa paypismi nuqawan pulla kaypi prisu, Jesucristupaq yaçhachikushanrayku.

24 Chaynullapismi saluduta kaçhamun pullay kar Jesucristupaq yaçhachikuq masiykuna, Marcos, Aristarco, Demas, chaynulla ukninchik Lucaspis.

25 Chaymi Amitunchik Jesucristuman mañakuni, kusalata llakipar tukuy imapi yanapashunanllapaq.

Chaynumi kanqa.

Hebreos

Jesucristupi kriyiq Hebreo runakunaman karta

Manami yačhanchikchu mayqanmi kay librutaqa iskríben nirmapis. Chaqa kay librupiqa manari rimanchu. Piru chaynu katinmapis wakinkunaqa Bernabim iskríbisha kanqa nir yarpunllapa (Hechos 4.36; 13.1-5). Nataq wakinkunaqa yarpunllapa Apolos iskríbisha kanqa nir. (Hechos 18.24-25; 1 Corintios 1.12; 3.4-8; 3.22-23). Wakinkunaqami yarpunllapa uk runa iskríbisha kanqa nir. Piru mayqan karmapismi kay librutaqa iskríben uk Israel runa, Jesucristupi kriyiq Israel masinkunapaq (Hebreo rimaq masinkunapaq).

Kay librupimi intrachimanchik imanumi Jesucristuqa kusala mas pudirniyun angelninkunamanta, (1.4-2.18), Moisesmanta (3.1-4.13), chaynulla kurakunamantapis (4.14-5.10; 7.1-28). Chaynullami intrachimanchikpis payqa kusala mas mantakuq nir. Chaynumi kay libruqa intrachimanchik imanumi Tayta Dyusqa mushuq tratuta ruraran runakunata washananpaq nir (8.1-13). Chaynullami intrachimanchikpis uchanchikpaq animalkunata apar altarpí rupachinamantaqa, ashwan Jesucristupi kriyisha uchanchikkunamanta pirdunamanchik nir. (9.1-10.18).

Intrachimanchikpismi Jesucristupi kriyirllana imuraspis kawsanallapaq (5.11-6.20; 10.19-39). Chaynumi kay librupiqa intrachimanchikllapa imanú qisachakarmapis kriyishanchiknulla shachinakunallapaq nir. (11.1-12.29). Chaynullami kusa mas shumaq imakunata intrachimanchikpis (13.1-25).

Dyusmi kanaanqa Wamran Jesucristuwan intrachimashanchik

¹ Unay tyimpukunaqami, Tayta Dyusqa rukunchikkunata kusa achka shumaq imakunawan kutir kutir intrachiran. Chaynuqami paypa rimaqninkuna intrachikuranllapa.

² Ashwan kanan tyimpukunaqami, Dyusninchikqa imatapis intrachimanchikllapa Wamran Jesucristuwanna. Chaqa Dyus nitinmi payqa tukuy ima rikayashanchikkunatapis ruraran. Chaynullami tukuy imatapis payna rikananpaq Dyusqa qusha.

³ Chaymi paylla Dyus kar, intrachimanchikllapa Taytan Dyus kusa allin kar shumaqta llipyarayashanpaqmapis, Dyusta michka mana rikasha kashallapamapis. Chaynulla kusa puytiq rimayninwanmi tukuy imatapis rikar kuytan. Chaymi uchanchikkunamantapis pirdunar shumaqchamaranchikllapa. Chaymantami syilupi Dyusninchik tar mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina tasha.

Dyuspa Wamran Jesucristuqami angelkunamantaqa tukuy imapi mas

⁴ Jesucristuqami Dyuspa Wamran kar, kusa mas mantakuq, mas yačhaq karan syilumanta kaq angelkunamantaqa.

⁵ Chaqa Dyusqami, mana mayqan angeltapis kaynu niranchu: “Qammi Wamray kanki.

Nuqami kanaanqa Taytaykipaq riqsikani” nirqa. Chaynulla manami mayqan angelpaqpis kaynu niranchu: “Nuqami paypaqa taytan kashaq.

Nataq payqa nuqapa wamray kanqa” nirqa.

⁶ Piru qashan uk iskríbikashapiqa, uklayla Wamranta kay pachaman kačhamushanpaq, kaynu nin:

“Dyuspa tukuy angelnin kaqkunaqa, payta aduranqallapa” nir.

7 Nataq angelkunapaq-shuypaqa, kaynu nin:

“Angelkunaqami wayra yupayla,

nina ratakuq yupayla karmapis, sirbimaqniykuna kanqallapa” nir.*

8 Wamranpaq-shuypaqa, kaynu nin:

“Dyuslla katkimi, tukuy tyimpupaq mantakunaykiqa kanqa.

Chaqa qamqa imatapis karanta rikarmi mantakunki”.

9 “Qammi allin ruraykunata munanki. Nataq chay mana allin ruraykuna-
nataqami çhiqninki.

Chayraykumi nuqa Dyusniki kar akrashur,

kusa masta aligriyachishusha kani tukuy wakinnikikunamantaqa” nir.

10 Kaynumi ninpis Jesucristupaqa:

“Qammi Amituy, pachata ima kaqnintinta rurarayki.

Qamllami makikiwan syilutapis rurarayki.

11 Chay rurashaykikunami maydiyaqa tukukanqa. Piru qamqami tukuy
tyimpu, mana chinqankichu.

Tukuy chaykunaqami raçhpa makwayar llikikan chaynu tukukanqa.

12 Qammi dublanki, imanutaq raçhpata dublanllapa chaynu.

Chaynulla kambyankipismi imanutaq raçhpawan mudakunllapa
chaynu.

Piru qamqami, qamlla kanki.

Manami bidaykiqa maydiyapis tukukanqachu” nir.

13 Dyusmi mana mayqannin angeltapis kaynuqa niranchu:

“Tay allilaw qichqaypi,

nuqa chay çhiqnishuqkunata

çhakikipa çhakinman çhuramutiy binsinaykikaman” nirqa.

14 Chaqa tukuyta angelkunaqami wayra yupayla karmapis, Dyusta sirbinl-
lapa. Chaymi sirbiqninllapa katin, Dyusqa kaçhamun washakanaqkunataqa
mayqantapis yanapanapaq.

2

Washamaqninchiktami allita kasuypaq

1 Chayraykumi tukuy willamashanchikllapata allita uyakur kasuypaql-
lapa, Dyusninchikpa nanninmanta amana wakaq tukunallapapaq.

2 Unay tyimpumi Dyusqa angelninkunata willaran yaçhachikutinllapa, pay
mantakushannullata kasur, karanlata rurananllapapaq. Chaymi chay
yaçhachikushanllapakunata mana kasur uchakuqkunataqa, chay mantakuy*
nishannulla kastigaqllapapis.

3 Nataq kanan tyimpukuna chaynu katinga, çimanunari washakashun-
llapa, chay kusala shumaq washamaqninchik Jesucristuta mana kasur-
maqa? Chaqa Amitunchik Jesucristuri puntata wakinkunata intrachi-
ran kay washakayanchik chaypaqqa. Chaymantaraqmi chay uyakuqkuna
nuqanchikkunata willar intrachimaranchikllapa.

4 Chaynulla chay uyakuqkunataqa, Dyus munashannulla Santu Ispiritu
yanapatin kusa dispantakaypaqkunata, mana ruraypaq shumaq imaku-
nata, milagrukunata ima ruraran. Chayna chay rurashanllapakunapaq,

* 1:7 Angelkuna wayra yupayla nirqami niyanchik dasla maytapis puriq kashanpaq. Chaynulla nina
ratakuq yupayla nirqami niyanchik, ninamaqa takshala karmapis dasla rupachikuyta puytin chaynu
kashanpaq. * 2:2 Chay mantakuy nirqami, rimayanchik unay Moisés mantakushankunalapaq.
Rikashun Hechos 7.53, Gálatas 3.19.

Tayta Dyusmi rurachisha nir kriyirqa, yaĉhanchikllapa Jesucristupis chiqapta washamanchikllapa nir.

Jesucristumi pachaman shamur runakuna yupay tikrakan

⁵ Dyusqami maydiya shamuy mushuy pachapaq parlayanichik chaykunataqa, manami angelkunatachu qusha rikananllapapaqqa.

⁶ Ashwanmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“¿Imataq runaqa paypaq yarpunaykipaqqa?”

¿Imataq kawsaq runaqa llakipanaykipaqqa?”

⁷ Ashwan rurarmaqami, angelkunamanta uk ratulapaq ikikaqnin yupay kananpaq rurarayki.

Piru chaynu katinmapis, kusala shumaq imana kananpaq tikrarayki.

⁸ Chaymi tukuy imatapis, payna ĉhakinpi ĉhurakuq yupay rikananpaq qurayki” nir.

Chaynu katinga tukuy imata ĉhakinpi ĉhuraq yupay tukuy imata rikananpaq nirqami, Dyusqa mana tukuy imakunatapis chaynulaqa dijarancho. Piru chaynu katinmapismi, runataqa manaraq rikayanchikchu tukuy imata rikaqtaqa.

⁹ Chaqa yaĉhashanchiknumi, uk tyimpuqa Jesusqa runakuna yupay tikrakin, Dyusqa uk ratulapaq angelkunapa ikillan kaqninta yupay rikaran. Chaqa Dyus munamarninchikmi paytaqa dijatin, chay uraqa kusata qisĉakar tukuyapaq wanuran. Chaynu karmi kusata alabakar, kusa shumaqtana kurunakusha.

¹⁰ Tukuy imakunami kan Dyuspaqqa. Chaqa payraykumi tukuy imapis kan. Chaymi payqa, tukuy wamrankuna chay kusa shumaq mantakunan Luryanpi kananta munaran. Chayraykumi Wamran Jesucristuta kay pachaman kaĉhamuran, tukuy runakunapa uchanllapapaq wanunanpaq. Chaymi Jesucristuqa, Dyus munashannullata rurar kusata qisĉakar kumpliran, tukuy washakasha kananllapapaq.

¹¹ Chaqa tukuyleri uk taytalamanta kanchikllapa, washakuq chay, chaynulla paypa kaĉkunapis. Chaynu kashallapami Dyuspa Wamran Jesusqa, mana pinqakunchu kriyiq masiykuna kankillapa nimayninchikllapataqa.

¹² Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqa Jesucristo kaynu nin: “Qampaqmi parlashaq kriyiq masiykunata.

Chaynulla tantakashakunapa ĉhaypinllapapipis alabar takichishayki” nir.

¹³ Chaynullami ninpis:

“Paypimi nuqaqa kunfyakashaq” nir.

Qashan uk pachapiqa kaynu nin:

“Kaypimi nuqaqa kani,

Dyus wamraykunata qumashankunawan” nir.

¹⁴ Yaĉhashanchiknu uk ayllumanta kaĉkunapa wamrankunaqa uk aychalamanta, uk yawarllamanta. Chaynumi Jesucristupis nuqanchikkuna yupay aychayjun, yawarniyjun karan. Chaynu karmi pay wanurqa, binsiran chay wanuchikunanpaq pudirniyun kaq dyablutaqa.

¹⁵ Chaynumi washaran tukuyta, nasishanmanta-pacha wanunanllapapaq manchakur kawsaĉkunataqa.

¹⁶ Chaqa chiqaptami Jesucristuqa mana angelkunata washaqchu shamuran. Ashwanmi Abrahampa ayllumanta kaĉkunata washaq shamuran.

¹⁷ Chaynu karmi Jesucristuqa tukuy imapi nuqanchikkunanu karan. Piru Tayta Dyusta kusa allita kasuq karmi, nuqanchikkunata munamarninchik Dyuspa naypanman qimikaran kurakunapa mantaqnin yupay.

Chayna kruspi wanushanrayku Tayta Dyusqa uchanchikkunata pirdunamaranchikllapa.

¹⁸ Chaynulla, imanutaq Jesucristuta kusala saqra imakunapi dyablu rikarichinatinmapis payqa shachinakuran. Chaymi mayqanpis kanan, pay munashanta rurar qischakar imakunapi rikariqkunamatapis, yanapayta puytin.

3

Jesucristumi Moisesmantapis mas mantakuqqa

¹ Kusa allinla kriyiq masiykuna, Tayta Dyusmi qamkunata akrashushalapa paypa wamrankuna kanaykillapapaq. Chaymi nuqanchikkunaqa rimanchikllapa Tayta Dyus, Jesucristuta kaçhamuran pay kurakunapa manqanin kananpaq nir. Chayrayku ashwan Jesucristulapina yarpukushunllapa.

² Chaqa Tayta Dyus munashankunalata kay pachapi rurananpaq Jesucristuta kaçhamutinga, payqa karanlata ruraran. Chaynullami Moisespis imatapis karanlata kusa shumaqta ruraran Israelmanta kriyiqkunawanqa.

³ Piru Jesucristutaqami masta Moisesmantaqa kasunapaq allin. Chaqa imanutaq uk wasi ruraqmataqa wasi rurashanmanta masta rispitanchik, chaynumi Jesucristutapis masta kasuyapaq Moisesmantaqa.

⁴ Tukuy wasikunatami mayqan ruratin rurakan. Piru Tayta Dyusmi tukuy imatapis rurasha.

⁵ Chaynullami Moisespis Dyusta sirbiq kar, Israelmanta kriyiqkunawanqa tukuy imatapis karanlata ruraran. Chaymi uk tistigu yupay intrachimanchik maydiyaqami Jesucristo shamuyanqa nir.

⁶ Piru Jesucristutaqami Dyuspa Wamran kar, kusa allinla karan Dyuspi kriyiqkunawanqa. Chayna nuqanchikkuna paypi kriyishanchikrayku, paypa wasin yupay kanchikllapa. Chaymi paymanta mana chiqanchakarchu aligrila kunfyakashunllapa Amitunchik shamur pullakur apamanallapakaman.

Imanumi Dyuspi kriyiqkunaqa samanqallapa

⁷ Chayraykumi Dyuspa Santu Ispiritunqa kaynu nin:
“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa,

⁸ kriyinyakillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu, imanutaq wakinkuna Dyuspa kuntran tikrakar, ukman mana allinkunata chunllaq lugarpi ruraranllapa chaykuna yupayqa.

⁹ Chaypimi michka kwarinta añuta paykunawan kar kusa allin imakunata rurasha katiymapis, unay rukuykillapakunaqa munashankunata ruraranllapa. ✧

¹⁰ Chayraykumi chay tyimpu runakunawanqa piñakuray.
Chaymanta kaynu niray: ‘Shunqunllapapiqami chinqasha yupayna purinllapa.
Chaynulla chay nishaykunata yaçhachitiymapis, mana kasumaranllapachu’.

¹¹ Chaymi, piñakurqa kaynu nir juraray:
‘Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa’ nir”.

¹² Kriyiq masiykuna, kuytakarllapami, ama shunquykillapata ankuchankillapachu. Chayna chiqap kawsaq Dyusmantaqa ama chiqanchakanaykillapapaqchu.

¹³ Ashwanmi uknikillapa uknikillapa waran waran animachinakunkillapa. Chay iskribikashakunapi kanan niyan chaykunata allita intrakarllapaqami, qamkunaqa mana dasqa ingañakankillapachu. Imanupiqachi ingañakar shunquykillapata ankuchar, Dyuspaqqa mana allinta rurayankillapa kanqa.

¹⁴ Chaqa Jesucristo pullakumanapaqgami, imanutaq chayraq kriyiq gallarir allita paypi kriyiranchik chaynulla, maydiya tukukanan tyimpu chamunankamanpis allita kriyipaqa.

¹⁵ Chaqa chaynupaqmi iskribikashakunapi kaynu nin:

“Kanan diya qamkuna, Dyus nishankunata uyakurqa, kriyiraykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu, imanutaq chay mana allinkunata ruraranllapa chaykuna yupayqa” nir.

¹⁶ Yačhashanchikllapanumi, Moisés Egiptumanta runakunata llugshichimuran. Chaymi chay llugshichimushanllapa chaykunaqa, Amitunchik nishankunata uyakusha karmapis mana kasuranllapachu.

¹⁷ Chaynulla chay chunllaq lugarkunapimi, kwarinta añuta mana kasukur imami uchakur tayarmapis wanuranllapa. Chaynu uchakushanllapapaqmi Dyusninchikqa piñakuran.

¹⁸ Chaymi payqa jurar niranpis, mana kasukushanllaparaykushi paykunaqa, samachinanpaq arnishan pachamanqa mana yaykuyanqallapachu nir.

¹⁹ Chiqaptaqami paykunaqa, Amitunchikwan mana pulla shumaq kaytaqa puytiranllapachu. Chaqa manari kasukushachu karanllapa.

4

¹ Dyusmi nuqanchikkunatapis pay kayashanman yaykur pullan samanaqpaq arnimanchikllaparaq. Chayrayku kusata kuytakaypaqllapa. Kuytawkish imanupi qamkunamanta ukllaqa mana pullanqa katkillapachu.

² Chaqa nuqanchikkunamatapismi willamashanchikllapa imanumi washakayashunllapa nir, imanutaq paykunata willaranllapa chaynulla. Piru paykunataqa michka uyakusha katinllapamapis, manami sirbiranllapachu. Chaqa manari kriyiranllapachu chay washakananllapapaq willashanllapapiqa.

³ Piru nuqanchikkunaqami, kriyishanchikllaparayku Dyus samachimanallapapaq arnimashanchikllapa karan, chaymanqa yaykunchikllapa. Nataq Dyusqami chay unay mana kasukuqkunapaqqa kaynu niran:

“Piñakurqa kaynu nir juraray:

Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa” nir.

Piru Dyusqami samashana karan, tukuy imakunata rurashay tukchishana kar.

⁴ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapiqami, uk pachapiqa chay syiti diya kaqpaqqa kaynu nin:

“Dyusmi tukuy imata rurashana karqa, chay syiti diya kaqpiqa samaran” nir.

⁵ Qashanmi chay iskribikashakunapiqa uk pachapi kaynu nin:

“Manami yaykunqallapachu samanallapapaq arnishay pachamanqa” nir.

⁶ Piru faltanllaparaqmi wakinkunaqa chay samanallapapaq pachaman yaykunanapaqqa. Chaqa chay mana kasukushanllaparaykumi, mana yaykurallapachu chay washakananllapapaq puntata uyakusha chaykunaqa.

⁷ Chayraykumi Dyusqa qashan akrasha uk diyata. Chayqami “Kanan diya”. Chaytaqami willamashanchikllapa unay may tyimpumantaraq. Piru Davidqami unay iskribikashakuna nishannulla kaynu niran:

“Kanan diya gamkuna, Dyus nishanta uyakurqa, kriyinarykillapamanta ama anku shunquqa tikrakankillapachu” nir.

⁸ Nishaykillapa: Josué, Israel runakunata chay samana pachaman yaykuchir samachishana katinga, Dyusqami manana rimanantachu uk samana diyapaqqa.

⁹ Chaynu katinga, kanraq-ari uk samanapaq diyaqa, Dyuspa wamran kaqkunapaqqa.

¹⁰ Chaqa mayqanpis Dyus samachinanpaq chay arnishan pachaman yaykuqqa, unay rurayashankunata dijaq yupayna saman, imanutaq Dyus tukuy imata rurarqa samaran chaynulla.

¹¹ Chayraykumi shachinakur chay shumaq samana pachaman yaykunapaq yarpushunllapa. Chayna ama mayqanpis chay mana kasukuq yupayqa kanallapapaq.

¹² Chaqa Dyuspa rimayningami chiqapta kawsaq kar riman. Chaymi imanutaq uk ispadamaqa kada ladunman filuyjun kar das kuchukun, chaynumi Dyuspa rimayninpis das allita intrachikun. Chayna runakunapaq yarpuyinman, shunqunman, tullunman, ñutqunkunaman imapis dasla ratakun. Chaynu karmi runakuna yarpuyashanta, ruranayashanmatapis tantar yaçhan.

¹³ Tukuy ima rurakashakunaqami, Dyuspaqqa shutillapi kanqa. Chaymi tukuy imapis paymantaqa mana pakapllaqa kanqachu. Chaqa tukuyimi naypanpi kashallapa, rikar yaçhamanchikllapa.

Jesucristumi qischakashanrayku Dyusman mañakur imapipis yanapamanchik

¹⁴ Jesucristumi Dyuspa Wamranqa. Paymi kurakunapa mantagnin karna, Dyusman imapipis mañakur yanapamanallapapaq syilumanqa risha. Chayrayku pay tukuy nimashanchikkunapi allita kriyishanchikkunamanataqa, ama chiqanchakashunllapachu.

¹⁵ Chaqa Dyuspaq kusa shumaqta yaçhachimarninchik payman mañakuq kuraqami, imanula kashamapis llakipamayninchikta puytin. Chaynulla nuqanchikkunata yupay uchakuchinaranllapa ima. Piru payqami mana imalapipis uchakuranchu.

¹⁶ Chaymi pay kurakunapa mantakuqnin kar nuqanchikkunapaq mañakutinga, kusalata kunfyakar llakipakuq Tayta Dyusman qimikar mañakushunllapa. Chayna nuqanchikkunata munar llakipamarninchik, tukuy ministishanchikkunapipis yanapamanallapapaq.

5

¹ Tukuy kurakunapa mantagninkunataqami, runakunamanta akranllapa. Chayna Dyusman pay qimikar runakunapaq mañakunapaq, chaynulla ufrindanta çhurananpaq, runakuna uchanpaq nir animalkunata apashanta wanuchinanpaq ima.

² Chaqa kurakunataqami, uchayjun runakunamanta akranllapa. Chaymi mayqantapis mana yaçhaq kaqkunata, mana allinta rurashanrayku chinqasha yupay qaçmatapis, llakipayta puytin.

³ Chaynami paypis chaynu kar, Dyuswan shumaqna kananpaqqa, paypa uchanpaq, chaynulla ukkunapa uchanpaqmapis, animalkunata wanuchiyanga.

⁴ Manami mayqanpis chaykunata rurananpaqqa payllaqa akrakanchu. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akran, imanutaq kura Aaronmataqa chaynu kananpaq akraran chaynulla.

⁵ Chaynullami, Jesucristupis mana payllachu kurakunapa mantaqnin kananpaqqa akrakan. Ashwan Dyusmi chaynu kananpaqqa akraran. Chaqa paymi kaynu niran: “Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani” nir.

⁶ Qashanmi iskribikashakunapi uk pachapipis, kaynu niran: “Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki, imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.

⁷ Piru Jesucristo kay pachapi karllaraqgami, kusa jwirtita rimar, llakir waqar ima Dyusman mañakuran, wanunanpaq chaymanta washayta puytin nir. Chaymi payqa Dyus nishanlata ruraq katin, Dyusqa uyar yanaparan.

⁸ Jesucristo, Tayta Dyuspa Wamran kar, mana qischakaq karmapis kay pachaman shamur qischakaran. Chaynu qischakar imami intrakaran imanumi uk runa, Dyusta kasushanrayku qischakan nir.

⁹ Chaynu qischakarmapis Dyus munashankunata tantar rurashana kargami, wanuran nuqanchikkunata washamanallapapaq. Chayna payrayku Dyus nishanta kasuqkunapis, tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

¹⁰ Chaymi imanutaq unay Melquisedecmaqa Dyuspa kusa shumaq kuran kaq, chaynulla kananpaqmi Dyusqa Jesucristutapis akraran.

Kriyishaykillapamantakish chiqanchakatkillapa

¹¹ Chay willashuyashayllapa chaypaqgami, kusa achkaraq kan parlana-paqqa. Piru qamkuna mana das intrakaq katkillapami mana imanupis willashuyllapata puytinichu.

¹² Qamkuna kriyishaykillapagaqami unayna. Chaymi qamkunana ashwan yaçhachikuqkunaqa kankimanllapa. Piru Amitunchikpa shumaq rimaynin-taqami, qashan manyaq willashunanllapata ministinllapa. Chaqa qamku-naqami mana yaqqa das intrakaqkunapaq tikrakashaykillapa. Nishaykil-lapa: Byiju runakunami tukuyta mikuykunata puytin mikuyta, chaynulla imakunatapis riqsiyta puytin ima. Piru uk taksha wamrituqami, lichilata upyan, chaynulla manaraq imalatapis riqsinchu. Chaynumi ashwan qamkunaqa, chay byiju runakuna yupay kanaykillapamantaqa, chay lichita upyaq wamritukuna yupay kankillapa.

¹³ Chay nishushayllapanu, mayqanpis lichilata upyaqkunaqami, uk ñuñuq wamritu yupay. Chaynumi qamkunapis chay wamritukuna mana imatapis yaçhanllapachu chaykuna yupay karllapa, mana yaçhankillapachu imami allin, mana allin ruranaykillapapaq nirmapis.

¹⁴ Nataq tukuy mikuykunaqami, byiju kaq runakunapaq. Chaqa paykunaqari ukkunata rikar willan imanu tukusha nirmapis. Chaynulla yaçhanllapa imami allin, mana allin nirmapis.

6

¹ Chayraykumi ashwan byiju runakunana yupay kanallapapaq yar-pushunllapa. Yaçhashanchikllapana chay punta kashanchiknu tukuy tyim-pupaq wanunapaq chaykunataqa manana ruranapaqchu nir. Chaynulla Jesucristupaqmi yaçhakushanchikllapana imanu imanu paywan kashunllapa nirmapis. Piru chaynu katinmapismi, ama chaykunalatachu rurashunllapa. Ashwanmi Dyus masta intrachimanyanchik chaykunatapis, intrakarna kawsashunllapa.

² Unayqami yaçhakushanchikllapapis imanumi shutikushun, imanumi kriyiq masinchikkunapa ananman makinchikta çhurashun, imanumi kawsamuyashunllapa, imanumi maydiyaqa Amitunchik tukuyta rikar yaçhamayashunllapa nir ima. Piru amami chaykunalapappa yarpushunllapachu.

³ Ashwanmi unay yaçhakushanchikkunamantapis, Dyus masta yaçhachimayanchikllapa chaykunatapis pay nitin yaçhakuypaq.

⁴ Nishaykillapa: Wakingami tutaparaqllapi yupay karanllapa. Chaymi Dyusqa intrachiran yarpuyninllapapiqa kusa shumaq achkillapi yupay kananllapapaq. Chaynulla Dyusmi shumaqta yanapar Santu Ispirituntapis quran.

⁵ Dyus nishankunata rurarmi, shumaqta taranllapapis. Chaynulla Dyuspa pudirninwanmi, maydiyaqa shumaqtana uk pachapiqa kawsananllapapaq karanllapa.

⁶ Chaynu kananllapapaqqami kusala shumaq kasha. Piru chaynu kananpaq kayarllapamapis, ashwan Jesucristumanta chiqanchakaranllapa. Chaymi chaynu tukurllapaga, Dyuspi manana kriyinar, paymanqa manana qashan tikrakaytaqa puytiranllapanachu. Chayrayku, amami nuqanchikkunaqa chaynuqa kashunllapachu. Chaqa paykuna chaynu mana allinkunata rurar imaqa, Dyuspa Wamranmantaqa burlakar qashan kruspi klabaq yupayna karanllapa.

⁷ Tukuymi imanutaq pachamaqa, tama ishkimutin shuqur chakichin, chay yupay. Chayna trabajaqkunapaq kusa shumaqta puqutingami, Dyusqa shumaqta rikar bindisin.

⁸ Piru imanupi chay pachapi ayaq qirukuna puqutin, manaqa kasha ima winatinga, chay pachaga mana sirbiyanqachu. Chaymi Dyusqa mana allinpaqchu rikayanqa. Chaynulla chaykunataqami rupachikayanqa.

⁹ Piru chaynu rimarmapis kriyiq masiykuna, nuqakunaqa kunfyakanillapa qamkunaqa mana chaynuchu kankillapa kanqa nir. Chaymi manana chaynu karqa, fukuy tyimpupaqna washakankillapa.

¹⁰ Chaqa Dyusqami kusa allinla kar, paypi kriyir ukkunata munar imanuyapashaykillapata, imanuy kanankaman rurayashaykillapatapis, manami qunqanqachu. Chaymi chaykunata rurarqa, kusa allin kaqkunalata rukankillapa.

¹¹ Piru qamkunaqami uknikillapa uknikillapa chayllata imatapis ruranykillapata munani. Chayna chayta rurarlapanaga yaçhayankillapana kanqa, maydiyaqa imata aypayankillapa kanqa chay, chaynulla imanuy washakayankillapa kanqa chayqa, chiqapta kumplikayanqa nir.

¹² Manami munanillapachu qilla kanaykillapataqa. Ashwanmi munanillapa, qamkunas chay wakin kriyiqkuna kanankaman Dyuspi kriyir, payrayku shachinakurmapis arnishankunata shumaqta aypar kawsanllapa, chaynu kanaykillapata.

¹³ Unaymi Dyus, Abrahamwan uk tratuta rurarqa, payllapaq juraran. Chaqa manari ima ukpis paymanta kusa mas puqtiqqa karanchu. Chaymi mana ukpaqqa juraranchu.

¹⁴ Kaynu nirmi juraran: “Nuqami kusata bindisishayki. Chaynulla nuqami qamanta kaq aylluykita kusata achkachaqaq” nir.

¹⁵ Chaynu Tayta Dyus, Abrahamta arnitingami, payqa mana ukmanta yarpupakur imachu yarakuran. Chaymantaraqmi Tayta Dyus arnishantaqa, Abrahamqa rikaran.

¹⁶ Nishaykillapa: Runakuna imatapis rurananpaqgami juranllapa uk paymanta kusa mas puytiqpa shutinpi. Piru chaynu jurarqami, manana qashan qashanqa juranmannapischu.

¹⁷ Chaynu katinga, Dyusqami allita intrachimanayaranchikllapa, mayqankunami chay tratuta rurashantaqa aypayanqa nir. Chaqa payqami arnimarninchik tratu rurashanmantaga, mana pitilamatapis kambyarchu qumashun. Chayraykumi payqa payllapaq jurar arnikuran, karanlata imatapis qumanallapapaq.

¹⁸ Chaynumi Dyus chay arnimashanchikmanta, chaynulla jurashanmantaga, mana imapis kambyakayta puytinchu. Chaqa Dyusqami mana llullakuyta puytinchu. Chaymi paymantaga imatapis karanta aypayta puytinchik, tukuy paywan kar washakaqkunaqa. Chaynulla paypimi kunfyakanchik washamaqinchikllapa nir.

¹⁹ Chaymi Jesucristupi kriyishanchikllaparaykuqa kusalata kunfyakanchikllapa imanotaq anklamaqa * barkuta mana dijanchu maylawta rinanpaqmapis chaynumi pay yanapamashallapa mana chiqanchakashunllapachu nir. Chaynuqami Dyusta adurananllapa wasipi, Santu kwartuman yaykunapa punkunpi rakta raçhpa warkuraq chaytaqa, pasayta puytinchikna paywan farinakunapaqqa.

²⁰ Chaynullami Jesucristuqa Santu kwartuman yaykuran nuqanchikku- napaq Dyusman mañakunapaq. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakuq kuranchikllapana kar, Melquisedec yupayllana karan.

7

Melquisedecqami mas mantakuq kura karan

¹ Kay Melquisedecqami, unayqa Salem pachapa mantakuqnin kaq. Chaynulla payqami unaq syilupi Dyusninchikpa kuran kaq. Paymi, Abraham chay mantakuq kuntraqnikunawan maqanakur binsisha tikrakamuyatin, rir tarir bindisiran Abrahamtaqa.

² Chaymanta Abrahamqa dyis partin kaqmanta ukta quran, chay kuntraqnikunata ganar imankunata aypashanmantaga. Nishaykillapapis: Chay shuti Melquisedecqami, rimayninchikpiqa munan niyta “Kusa allita mantakuq” nir. Nataq Salem-shuypaga rimayninchikpiqa munan niyta “Shumaqchakuq” nir. Chaymi paypa pwiblun Salem kashanrayku, payqa “Shumaq mantakuq” kaqpis.

³ Piru manami yaçhanchikchu Melquisedecpaqa mayqanmi karan taytan, mayqanmi maman karan nirmapis. Chaynulla mana yaçhanchikchu ima ayllumantami karan, imanumi nasiran, imanumi wanuran nirmapis. Chaynumapismi payqa, Dyuspa Wamran yupay tukuy tyimpupaq kurana.

⁴ Kananqa rikayllapa imanumi Melquisedecqa karan nirmapis. Paytami unay rukunchik Abrahammapis dyis parti kaqmanta ukta quran, maqanakuypi wakın mantakuqkunata ganar imankunata kitashanmanmatapis.

⁵ Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir mantakusha karan. Chaymi chay mantakuyqa niq: Runakunaqashi tukuy iman kaqkunamantaga, dyis partimanta ukta qukuyaqallapa nir. Chaynulla niqpis: Levipa ayllumanta kura kaqkunala aypaqallapa nir. Chaynutaqami, tukuy runakunamanta Abrahampa ayllumanta katinllapamapis aypaqllapa.

* **6:19** Anklagami kusala lllashaq jyirru manaqa kusala lllashaq rumi. Chaymi sirbin yaku ruriman asintar allila aypakutin, barkuta ama wayra wakman kayman sunsunulla purichinanpaq. Chaynumi nuqanchikunapis Jesucristupi kriyishallapaqa, payqa uk ankla yupay purichimanchik munashanlatana rurar kawsanallapapaq.

⁶ Piru Melquisedec mana Levipa ayllunmanta kasha katinmapis, Abrahamqami iman kaqmantaqa dyis partimanta ukta quran, Dyus michka payta imakunata arnisha katinmapis. Chaymantami Melquisedecpis, Abrahamta bindisiran.

⁷ Yačhashanchikllapanu, chay bindisiq chayqami, mas bindisikaq chaymantaqa.

⁸ Kay pachapiqami Levipa ayllunmanta kura kaqkunala, chay dyis parti kaqmanta ukta aypanllapa. Piru maydiyaqami wanuyanqallapa. Nataq Dyus nitin iskribikashakunapiqami, Melquisedecpaqqa riman, payqa kawsayanraq nir.

⁹⁻¹⁰ Yačhashanchikllapanu, Abrahammi Melquisedecman qimikatin bindisiran. Chaymi bindisishanrayku chay dyis parti iman kaqmanta ukta quran Melquisedecqa. Chaynu qukutingami chay paymanta ayllunkuna kananpaq kaq Levikunapis qukusha yupaykayaq, michka manaraq nasisha kayarmapis.

Jesucristumi Melquisedec yupaylla kuraqa

¹¹ Levipa ayllunmanta kaq kurakunaqami, Israel runakunata Dyus nitin, Moisés mantakushankunata yačhachiranllapa. Chaynu yačhachitinllapamapis, manami uchanllapakunamanta washakayta puytiranllapachu runakunala kashanllaparayku. Chayraykumi Jesucristo tukuyta llakpar washamanallapapaq, kura Melquisedec yupaylla rikarimuran. Manami Aaronpa ayllunmanta kura yupaychu karan. Chaqa Levipa ayllunmanta kaq kurakuna washamanapaq kasha katingami, Jesucristuqa mana mushuq kura kananpaq shamunanachu washamanallapapaqqa.

¹² Jesucristumi shamurqa mushuq kuranchikllapa karna, Dyus nitin Moisés mantakushankunata yačhachimaranchikllapa. Chaymi chay mantakuykunamantaqa, Jesucristo yačhachimashanchiktana kusa mas allita kasuyqaqllapa.

¹³ Chaynulla Amitunchikpa chay iskribishankunapi nishannulla, Jesucristuqami mana Levipa ayllunmantachu karan. Ashwanmi payqa uk ayllumanta rikariran, kurakuna michka mana chay ayllumanta kasha katinmapis.

¹⁴ Chaqa yačhashanchikllapanu, Amitunchik Jesucristuqami Judá shutiqpa ayllunmanta karan. Piru tukuy chaypaqgami, Moisesqa mana imalatapis chay ayllupaqqa rimaranchu, chay paymantami uk mushuq kura ima rikariyanqa nirmapis.

¹⁵ Chayraykumi yačhanchikllapa Jesucristo chay mushuq kura rikarimusha chayqami, Melquisedec yupaylla nir.

¹⁶ Chaynulla chay mushuq rikariq chayqami, mana mantakuykuna nishannulla Levipa ayllunmantachu karan. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq manana wanunanpaq kar, ashwan kurana kananpaq numrakasha.

¹⁷ Chayraykumi paypaq Dyusqa kaynu nin:

“Qammi tukuy tyimpupaq kura kanki,
imanutaq Melquisedec kaq chaynulla” nir.

¹⁸ Chaynu katingami, chay unay mantakuykunaqa litala yupay kar, mana mayqantapis uchankunamanta kusa allinpaq tikrayta puytiranchu.

¹⁹ Chaqa Moisespa mantakuyningami mana imamantapis shumaqchamaqningichku. Ashwan chay mantakuypa lugarningami kan uk washakanapaqqa. Chaymi payrayku Dyusman qimikayta puytinchik.

²⁰ Kaypaqgami, Dyusqa jurar arnimaranchikllapa. Nataq wakin kurakunaqami mana jurar imachu numrakaranllapa.

²¹ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Amitunchik jurarqami,

pay nishantaqa mana kambyayta puytinchu.

Chaqa ninmi: ‘Qammi tukuy tyimpupaq kuraqa kanki, [imanutaq Melquisedec kaq chaynulla] nir”.

²² Chaynu kananpaqmi Tayta Dyus juraran. Chaynami nuqanchikkunawan mushuq tratuta rurasha kar, Moisés mantakushanmanmatapis Jesucristo kura kashanrayku puytin kusa shumaqta yanapamayninchikta.

²³ Nataq wakin kurakunaqami kusa achka karllapamapis wanutinga, paykunapa lugarninga ukkunana kaqllapa.

²⁴ Piru Jesucristo mana wanuq katinmi, pay kura kashanmantaqa, manana qashan ukman kuraqa kanqanachu.

²⁵ Chayraykumi tukuy tyimpupaq Jesucristuna washayta puytin, mayqankuna Dyusman qimikaqkunataqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kawsan. Chayna Dyusman pay mañakunanpaq qimikaqkunapaqqa.

²⁶ Chayraykumi ministiyashanchikkunapiqa Jesucristo yanapamanchik. Chaqa Jesucristu-ari kurakunapa chiqap mantaqninga. Manami ima mana allintapis ruraranchu. Chaynu karmi uchayjun runakunawan kawsarmapis, payqa mana uchakuranchu. Chaymanta unaq syilupi Taytan kayashanmanpis êhar, kusa mas riqsikashapaq tikrakaran.

²⁷ Manami chay wakin kurakunapa mantaqninkuna yupaychu. Chaqa wakinunaqami waran waran uchakushanllapapaq animalta ufrinda nir wanuchinllapa. Puntataqami paykunapa uchankunapaqraq chaytaqa ruraran. Nataq chaymantaraqmi wakin runakuna uchakushanllapapaqqa chayta rurannllapa. Piru Jesucristuqami, chay animalkunata ufrindapaq wanuchinllapa chaynu, paylla uk kutila wanuran uchanchikllapamanta washamanallapapaqqa.

²⁸ Nataq Moisespa mantakuyninkunaqami, Dyusman mañakunanpaq kurakunapa mantaqnintaqa numraranllapa uchayjun runakunamanta. Chay mantakuykunamanta ikitaraq, Dyusqa jurar Wamrantaqa numraran paypa rimaqnin kurakunapa mantaqnin kananpaqqa. Chaqa payqari tukuy tyimpupaq kusa allinla kar mana uchayjun imalamapischu.

8

Jesucristumi mushuq tratuta ruraq chayqa

¹ Chiqaptaqami chay parlayashanchikllapa chaypaqqa, yaêhanchik chiqapta kan uk kusa allita Dyuspaq willamaqninchik kura nir. Payqami, Dyus syilupi mantakuyashan allilaw qichqanpi tasha.

² Chaymi chay maypiêhi Dyus kashanpi, payqa kusa allin rimaqnin kurakunapa mantaqnin kar sirbikun. Chaqa chay chiqap tanan lugartaqari paylla Amitunchikqa rurasha, mana runakunachu.

³ Dyuspaq tukuy kurakunapa mantaqnintaqami, numranllapa ufrindakunata êhurar animalkunata wanuchinanllapalapaq. Chayraykumi Jesucristo kurakunapa mantaqninna karmapis, ufrindapaq imalataqa wanuchiq yupay, Tayta Dyusta qunanpaq karan wanurqa.

⁴ Pay kay pachapi karqami, mana Levipa ayllunmanta kaq kurachu kanman. Chaqa kay pachapiqari imanutaq Moisespa mantakuynin niran chaynulla, kurakunaqa kan ufrindakunata êhurananllapalapaq.

⁵ Nataq Jesucristuqami, unaq syilupi Dyusta adurananllapa wasipi tasha sirbikuyan. Chaynu katingami, kay pachapi kurakuna sirbikur adurananllapa wasiqa, intrachimanalapaq imanumi unaq syilupipis Dyusta adurananllapa wasipiqa sirbikun, nir. Chaqa Dyusqami, Moiestaqa willaran

payta adurananllapa tuldu wasitaqa rurananpaq kaynu nir: “Allitami intrakanki: Imanutaq chay sirkamanta willar rikachishuray, chaynullatami chay tuldu wasitaqa ruranki” nir.

⁶ Nataq Dyuspaq kusa allin kuranchik Jesucristuqami, chay kurakuna rurananmantaqa kusa mas shumagta imatapis ruran. Chaqa kusala shumaq tratuta rurarmi, Dyuswan runakunataqa pullachasha. Chaynulla kusala shumaq imakunatari arnikushamapis.

⁷ Piru Israel runakunawan tratuta rurashanllapakuna, kusa allin tratu kasha katinga, manami allinchi kananta qashan uk tratuta rurananllapa-paqqa.

⁸ Piru chay runakuna mana allinkunata ruraqta rikarqa, Tayta Dyusqa kaynu niran:

“Uk diyami kanqa, Israel runakunawan, Judá runakunawanpis uk mushuq tratuta ruranaypaq.

⁹ Kay mushuq tratuta rurayani chayqami, mana chayllachu kanqa, chay unay rukunkunawan tratuta rurashaywanqa.

Piru nuqa michka makinmanta aysakuq yupay chay Egipto pachamanta llugshichimusha katiymapis, chay tratu rurashaykunata mana kasutinmi paykunalata dijaray.

¹⁰ Piru Israel runakunawan kay mushuq tratuta rurayani chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nini:

Nuqami mantakuyniykunata yarpuyinpi çhurashaq, chaynulla iskribishaq shungunkunapi, nuqata kasumar kawsananllapapaq.

Chayna nuqami Dyusnin kashaq. Chaynulla paykunaqami wamraykunana kanqa.

¹¹ Chaymi manana mayqanpis ayllunllapakunata, runa masinllapakunamatapis ninqallapanachu: ‘Amitunchikta riqsiyllapa’ nirqa.

Chaqa tukuymiri riqsimanqallapa mana kwintachaypaqla kaqkuna, chaynulla chay kusa runa nishakunamapis.

¹² Nuqami chay mana allinta rurar uchakushanmantaqa pirdunashaq. Chaynami, manana masqa yarpushaqnachu uchanllapakunapaqqa”.

Chaynumi niran Dyusqa.

¹³ Nishaykillapa: Dyus chay mushuq tratupaq rimarqa, chay punta tratu chaytaqa ikipina dijasha. Chaynulla chay ikipi kasha chaytaqa, manana ruraypaqnachu. Chaqa chayqami manana maychu chinqanapaqqa.

9

Jesucristumi mas shumagta pullachamanchik Dyuswanqa

¹ Kananqa nishaykillapa: Chay punta tratuta ruratinllapaqami, kaq mantakuykuna Dyusta imanú sirbinanllapapaqmapis. Tukuy chaykunataqami ruraqllapa kay pachapi, Dyusta adurananllapa wasipi.

² Dyusta adurananllapa tuldu wasipiqami kaynu karan: Chay punta yaykuna Santu kwartupiqami kayaq bilakunata shachinanllapapaq biliru, chaynulla uk misa. Chaypa ananpimi Dyuspa kaq turtillankuna karan.

³ Chay kwartullapimi uk kusala rakta raçhpa warkuraq. Chaypa ikinpiqa karan Kusala Santu Lugar ninllapa chay.

⁴ Chaypimi insinsyuta quntachikunanllapapaq urumanta rurakasha altar karan. Chaynulla chaypiqa karan chay tratuta rurashanllapa,

êhurakunanllapa kajun kufri shutiq. Chayqami tukuy ladunta uruwan rurakasha karan. Chay tratuta rurashanllapa kufripiqami Aaronpa bastunnin qawasha karan chay karan. Chaynullami urumanta rurakasha uk jarrapi “*maná*” shutiq mikuy karan. Chaypiqapismi Israel runakunawan tratuta rurashan ishkaq tablalla rumikuna karan. Chaqa chay tablalla rumikunapimi, imakunata rurananllapapaq tratuta rurar, chay dyis mantakuykunata Dyus iskribishan karan.

⁵ Chay tratuta rurashanllapa kufripa ananpiqami, ishkaq ángel kirubin shutiq alayjun kaq chaypa ritratun karan. Chay angelkunaqami intrachimanchik Dyus chaypi nir. Chaynulla chaykunaqami alanwanqa pampayaran, chay uchanllapamanta pirdunaqllapa kufripa kirpananta. Piru kananqami tukuy chaykunapaqqa mana manyaqqa rimaypaqnachu.

⁶ Chaynu tukuy imakuna kamakashana katinga, kurakunaqa waran waran yaykuqllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Piru chaynu yaykurllapapismi chay punta kwartulaman Dyuspaq ima rurananllapakunata rurananllapapaqqa yaykuqllapa.

⁷ Chay kwartupa ikinlawnpa Kusala Santu Lugar kaq, chaymanqa kurakunapa mantaqinla yaykuq, añupaqqa uk kutila. Piru yaykunanapaqgami, animalpa yawarninta apaq uchaymanta pirdunamay ninanpaq. Chaynulla chayllapimi wakín runakuna mana kwintata qukar uchakushanpaqpis chayllata ruraq.

⁸ Tukuy chaykunawanqami Santu Ispirituqa intrachimanchik, chay punta tratullawan karllaraqgashi, Kusala Santu Lugar Dyus tayashanmanqa mana tukuyqa yaykuyta puytinqallaparaqchu nir.

⁹ Tukuy kaykunaqami intrachimanchikllapa, ufrindata êhurar animalkunata wanuchir, Dyusta adurashallapamapis chayqa mana yarpuyinchikllapapimapis mas allinpaqqa tikramayashunllapachu nir.

¹⁰ Chaqa tukuy chaykunaqa mikuyla, upyananpaq ima chaykunala. Chaynulla limpyu kashaq ninapaq kustumrila ima. Tukuy chaykunaqami, Dyus tukuy imata kambyanankaman mantakuykunalari karan.

¹¹ Piru Jesucristuqami shamushana. Kananqami payna Dyuspa kusa allin kurakunapa mantaqin kuraqa, kay tyimpupi tukuy imamanta shumaqchamaqinichikqa. Chay kurapa mantaqin unaq syilupi Dyus kayashan Santu lugarman yaykushanqami, kusa mas shumaq mas allin ima. Chaynulla chaytaqami mana runakunachu rurasha.

¹² Jesucristumi mana chibupa, bisirrupa yawarninta îcharchu, yaykuran Dyus kayashan Kusala Santu Lugarmanqa. Ashwan payllami kruspi wanur yawarninta îcharan. Chaynulla uk kutilami tukuy tyimpupaq Kusala Santu Lugarmanqa yaykuran. Chayna nuqanchikkunata tukuy tyimpupaq washamanallapapaq.

¹³ Chiqaptaqami chay turukunapa, chibukunapa yawarnin, chaynulla chay bisirrukunata altarpí rupachishanpa uhpanta runakunapa ananman îchanllapa chayqa, sirbin runakunata shumaqchananpaq waqtanlawlata.

¹⁴ Piru kay chaynu katinga, ¡kusa mas pudirniyjun kanqa Jesucristupa yawarnin! Chaqa payqa michka mana uchayjun karmapis, Santu Ispiritu yanapatinmi Tayta Dyuspa naypanpi wanuran. Chaynu wanurmi, chay tukuy tyimpupaq ucha kaqkunapaqqa pagrakuran. Chaynulla, chay yawarninnami shumaqchamanchik chay mana allinkunata yarpur rurar wanuranamantaqa. Chaynu karnaqa, tukuy tyimpupaqna kawsaq Dyusta sirbinapaq.

¹⁵ Chayraykumi Jesucristuqa wanuranmapis, nuqanchikkunata Dyuswan pullachamanallapapaq. Chayna mushuq tratuta ruraran, chay punta

tratuta rurashanpi uchakusha kashamapis, uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq. Chaynami Dyus tukuyta akrashankunaqa, pay tukuy tyimpupaq imata arnishantaqa ayyananllapapaq.

¹⁶ Chayna chay tratuta rurashan kumplikananpaq, tukuy chaykunapaq yaçhanapaqqami, puntataqa wanuyanqa tratuta rurasha chay.

¹⁷ Chaqa uk tratu rurakashagami mana sirbinchu, tratuta rurasha chay kawsayatinraqqa. Piru chayqami sirbin tratuta rurasha chay wanushana katin.

¹⁸ Chayraykumi chay punta tratuta rurashanpaqqis, animalpa yawarninkunata içhaqllapa.

¹⁹ Moisesmi tukuy mantakuykunata willar quran, tukuyta runakunata. Chaymanta chupika millwata, isupu shutiq yurata aypar, bisirrupa, chibupa yawarninwan yakuta piçhur, chay iskribikashakunapa ananman içhaq. Chaynulla içhaqqis tukuyta runakunaman.

²⁰ Chaynu içhaqnumi kaynu niran: “Kaymi chay yawar, Dyus tratuta qamkunawan rurashanqa” nir.

²¹ Moisesmi chay yawarkunawan salaran Dyusta adurananllapa tuldu wasitapis. Chaynulla Dyusta payji ninanllapapaq ima kaçkunatapis yawarwan salaran.

²² Mantakuykuna nishannuqami, uk yawarninta içhar wanuq uchanllapakunamanta shumaqchakananpaqqa. Chayna yaqqa tukuy imatapis yawarwan shumaqchaqllapa. Chaymi yawar mana içhakinga, mana mayqantapis Dyusqa uchankunamanmatapis pirdunar washaqchu.

Jesucristumi uk kutila wanuran uchanchikkunata ashuchinanpaq

²³ Chiqaptaqami tukuy chay animalkunata wanuchir imaqa, Dyusta adurananllapa wasipi kaçkunata shumaqchananllapapaq rurarmapis, unaq syilupi kaçkunamantaqa, yaqqa chaynuta yupayla rurayanllapa. Piru unaq syilupi kaçkunaga, animalkunata wanuchinamantaqa kusa mas shumaqta munayan.

²⁴ Chaqa Jesucristuqami mana yaykuranchu chay runakuna rurashan Santu kwartumanqa. Chaynulla Santu kwartu rurashanllapaqa, unaq syilupi Santu kwartu yupayla karan. Chaynu katinmi Jesucristuqa ashwan syiluman yaykusha. Chayna kananqa Dyuspa naypanpi nuqanchikkunarayku mañakunanpaq.

²⁵ Manami ayka kuti imachu wanur yaykuran nuqanchikkunata washamanapaqqa, imanutaq kurakunapa mantagnin chay Kusala Santu Lugarman añu añu uk kutila yaykuq chaynuqa. Piru chaynu yaykurmapis ukpa yawarnintari içhaq.

²⁶ Chaynu kananpaq kasha katinga, Jesucristuqa ayka kuti dijur wanunanta, tukuy ima rurakashanmanta-pachaqa. Piru kananqami chay tukukanan tyimpu shipchamutinga, Jesucristuqa rikarimusha uk kutila paylla wanur tukuy tyimpupaqna uchanchikkunamanta pirdunamanalla-papaq.

²⁷ Mayqanpismi uk kutila wanun. Chaymantaraqmi imanu kashanpaqqis rikar yaçhananllapapaq tyimpupaq kanqa.

²⁸ Chaynumi Jesucristupis uk kutila wanusha achka runakuna uchankunamanta washakananllapapaq. Chaymantaraqmi qashan ishkay kutipaç shamuyanaq, manana qashan wanur tukuyta uchannllapakunamanta washananpaqnaçu. Ashwanmi shamunqa payta kasur yaraq chaykunata pullakunanpaqna.

10

¹ Chaqa Moisespa mantakuyninkunaqami, intrachimanalapaq karan chay mushuq tratu kananpaq karan chaypaq. Manami chiqap chay kusa shumaq imachu karan. Chaymi Moisés mantakushanqa, mana mayqan-tapis chiqapta shumaqchayta puytiranchu, michka kada añu Dyusman qimikatinllapamapis.

² Piru chay mantakuykuna chiqapta uchanllapamanta shumaqchakuq kasha katinga, manami mayqanpis uchanpaq yarpur, ufrindapaq çhurar animalkunata wanuchinanllapatànachu.

³ Piru ashwan kaykunataqa kada añu ruraranllapa, kusa uchayjun kani nir yarpunanllapalapaq.

⁴ Chaqa turukunapa, chibukunapa yawarninga, manami uchakunamanta shumaqchakuyta puytiranchu.

⁵ Chayraykumi Jesucristuqa, kay pachaman shamur Dyustaqa kaynu niran:

“Manami imata wanuchinayta, ima ufrindamatapis munankichu.

Ashwanmi uk kwirputa qumashayki.

⁶ Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa.

⁷ Chaymi niray:

‘Kaypimi kani, imanutaq iskribikashakunapi nin nuqapaq chaynulla.

Qam munashaykita ruranaypaq Dyusniy’”.

⁸ Puntataqami nin: “Manami imata rupachir, ima ufrindamatapis munankichu uchanllapamanta pirdunanaykipaqqa” nir. Piru chaykunata rurayraqami, chay mantakuykuna nishannullaraq rurayankillapa.

⁹ Chaymantaqami ninpis: “Kaypimi kani munashaykita ruranaypaq” nir. Chaynu nirqami niyan, chay unay rurayashanllapa chaykunataqa ashuchinanpaq. Chaynu ashuchirnaqami, uk mushuqta chaypa lugarninqa çhuranapaq.

¹⁰ Dyusmi uchanchikmanta shumaqchamashanchik, Jesucristo, Dyus munashannullata rurasha katin. Chaqa Dyus munashannuri Jesucristuqa uk kutila paylla wanuran tukuy tyimpupaq.

¹¹ Tukuymi Israelmanta kaq kurakunaqa, waran waran, chaynulla ayka kuti ima chayllata ruran, chay unay rurayashanllapanulla animalkunata wanuchir ima, Dyus uchanllapakunamanta washananllapapaq nir. Piru tukuy chaykunaqami mana uchakunamanta pirdunakuyta puytinchu.

¹² Piru Jesucristuqami paylla uk kutila wanuran, tukuy tyimpupaq uchanchikllapamanta pirdunamanallapapaq. Chaymantami Dyuspa allilaw qichqanpi taran.

¹³ Chaypimi payqa yarakuyan, Dyusninchik çhiquinqininkunata çhakinpa çhakinman çhuratin binsinankaman.

¹⁴ Chaqa uk kutila wanurmi, tukuy tyimpupaq shumaqcharan chay mayqançi Dyuspaq shumaqchakananpaq karan chaykunataqa.

¹⁵ Chaykunapaqmi Santu Ispirituqa kaynu nirqa nimanchik:

¹⁶ “Chay tratuta paykunawan rurayashaq chaymanta unaykaqmantaqa, kaynumi kanqa nin Amituykillapaqa:

Mantakuyniykunatami shunqunpi çhurashaq.

Chaynulla yarpuyinpi iskribishaq, nuqata kasumar kawsananllapapaq.

¹⁷ Chaynami,

manana yarpushaqchu uchankunapaq, chay mana allinta rurashankunapaqpis” nir.

¹⁸ Chaynumi Jesucristo uchanchikkunamanta pirdunamanallapapaq uk kutila wanushana katinga, mananami allinchi qashan uchanchikkunamanta pirdunamanapaq ufrindata ĉhuranallapapaqqa.

Kriyishanchiknulla shachinakur ama chiqanchakashunllapachu

¹⁹ Chayraykumi kriyiq masiykuna, kananqa nuqanchikkunaqa kusa allin Dyus tayashan Kusala Santu Lugarmanga yaykuyta puytinchikllapa, mana imamantapis manchakurchu. Chaqa Jesucristumi nuqanchikkunarayku yawarninmatapis iĉhasha.

²⁰ Chayna chay mushuq nan bidanchikta qumanchik chaytaqami, Amitunchik kiĉhasha chay warkuraq rakta raĉhpata llikir. Chaynu nirqami Amitunchikpa kwirpunllapaq niyanchik.

²¹ Jesucristumi Dyuswan pullachamaqninchik kar, Dyuspi tukuy kriyiqkunapaqa mas mantaqin kurana payqa.

²² Chayraykumi tukuy shunqchikwan allita yarpukur Dyusmanqa qimikashunllapa, allita paylapi kriyir ima. Chayna shunqchikpimapis allinkunata yarpur, amana ima mana allinkunata yarpur imachu, kwirpunchikta kusa chuyala yakituwan paqasha yupayna kar qimikashunllapa.

²³ Maydiyapismi Dyuslapi allita kunfyakar, kriyishanchikmantaqa ama chiqanchakashunchu. Chaqa Dyusmi maydiyapis pullanchik kar arni-mashanchiktaqa kumplimashun.

²⁴ Imanupismi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakur yanapanakuyta kamashunllapa. Chaynulla ama ima mana allintapis rurarchu llakipanakur ima kawsashunllapa.

²⁵ Amami Amitunchikman tantakar mañakunllapa chaykunamanga fal-tashunllapachu, imanutaq wakinkuna chaynu ruranllapa chaykuna yupayqa. Ashwanmi ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakushunllapa. Chaqa Amitunchik shamunanpaq diyaqami ĉhamuyanna.

²⁶ Jesucristo uchanchikkunamanta washamanapaq wanusha nir yaĉhayar, munashanchiklatana rurar uchakushaqa, ĉmayqanna uchanchikkunamantaqa shumaqĉhamashun? Chaqa Jesucristuqa manana qashanqa wanuyanqachu washamanapaqqa.

²⁷ Ashwanmi chayta rurashaqa, maydiya iman u kanchik nir yaĉhamarninchikqa Dyusqa allipla manchaypaqtana kastigar, kusala ratakuq ninamanna itakumashunllapa. Chaqa chaynumi Dyusqa payta ĉhinqikunataqa tukchinga.

²⁸ Mayqanpis Moisespa mantakuyinmanta chiqanchakasha katin, ish kay manaqa kimsa tistigukuna paypa kuntran rimatinga, chay runataqa mana llakiparnachu wanuchiqlapa.

²⁹ Chaynu katinga, ĉmanachu qamkunaqa kriyinkillapa, chay mayqanpis Dyuspa Wamranta mana kasuqkunataqa mana kastigayanqachu Dyusqa nir? ĉChaynulla manachu yarpunkillapa Dyuspa Wamranpa yawarnin iĉhakashata mana kasuqkunata, Dyuspa llakipakuq Ispiritunta musyar mana munaqkunataqa masta kastigayanqa nir? Chaqa chay yawarwanmi mushuq tratuta rurasha. Chaynulla chay yawarwanmi Dyusqa paypaqna kanapaq tikramashanchik ima.

³⁰ Chaqa Amitunchikqami kaynu niran:
“Nuqami chay mana allinta rurar uchakuqkunataqa
allita rikar yaĉhar kastigashaq”.

Chaynullami niranpis:

“Amitunchikmi paypa kaqninkunatapis

allita rikar yaĉhanqa” nir.

³¹ ¡Kusa manchaypaq-ari kanqa kawsaq Dyuspa naypanpi ima mana allinkunata rurashanchikpaq rikar yaĉhamashaqa!

³² Piru qamkuna yarpuyllapa, imanumi unay puntata Amitunchikpi chayraq kriyirqa qischakar ima shachinakuq ima kankillapa.

³³ Qamkunamanta wakintami musyashuqllapa. Wakinkunataqami tukuypa naypanpi kusata qischashuqllapa. Nataq wakin-shuypaqa chaynu qischakaqkunapa pullanmi qischakaraykillapa.

³⁴ Qamkunami chay karsilkunapi kaqkunapaq llakiraykillapa. Chaynulla imaykillapata kitashutinllapamapis, aligriyaraykillapa. Chaynuqami karaykillapa syilupi ima kaqkunata aypayankillapa nir yaĉhar. Chaqa tukuy chaykunaqami mana tukukanayjunchu.

³⁵ Chayrayku chay kunfyakayashaykillapataqa amami chingachinkillapachu. Chaqa maydiyaqami ima rurashaykillapapaqqa, imatapis karanta aypankillapa.

³⁶ Qamkunami ama imapaq yarpupakur imachu shachinakur, Dyus munashankunalata rurankillapa. Chayna pay arnishushanllapataqa aypayankillapapaq.

³⁷ Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin:
“Kusa shipcha shipchanami chay shamunanpaq kaq shamunanpaqqa.
Manami tardanqanachu.

³⁸ Mayqanpis allita kriyishanraykulami,
kusa allinpaq riqsakar kawsanqa.
Piru chay unay kashannulla tikrakinga,
manami paywanqa aligrichu kashaq” nir.

³⁹ Nuqanchikkunaqami, mana chay wakinkuna yupay unay kashanman tikrakar, paykunalla kastigakaran chaykuna yupaychu kanchikllapa. Piru nuqanchikkuna kriyirqa paypi kunfyakaqkunaqa, washakashunllapa.

11

Kriyishanchik

¹ Dyus arnimashanchikta michka mana rikasha karmapis, allita kriyishanchikrayku, chiqapta aypayashun nir kunfyakanchik.

² Chaynulla kriyir kunfyakashanpaq yaĉharmi, Dyusqa unay rukunchikkunataqa kusa shumaqta rikaran.

³ Kriyishanchikllapanu yaĉhanchikllapa, Dyusmi imatapis rurayta puytiq kar, rimayninlawan syiluta, pachata, chaynulla tukuy ima kaqkunatapis ruraran nir. Chaymi kanan rikayashanchikkunaqa, rurakaran mana rikayta puytiyashanchikkunamanta.

⁴ Kriyishanraykumi Abelqa, Dyusta payji ninanpaqqa, kusa shumaq uyshitanta wanuchir payjichikuran, kusa mas shumaqta uknin Caín payjichikushmanantaqa. Chaymi Dyusqa kusa allin runapaq riqsir, chay ufrindakunapaqqa shumaqta yarpuran. Chaymi Abelqa wanusha katinmapis, yaĉhanchik imanumi kusata kriyiran nir.

⁵ Kriyishanraykumi Enoctaqa kawsaqlata Dyusqa apararan. Chaymi mana wanusha katinmapis, manana tariranllapachu. Chaqa Dyusmi apashakaran. Chaynulla Enocpaqqa kaynu niqllapa: Dyus manaraq apayatingashi, Enocqa Dyustaqa kusa shumaqta yarpuchiran nir.

⁶ Piru manami allinchi Dyuspi mana kriyir, mana shumaqta yarpuchinapaqqa. Chaqa Dyuswan pullachakasha kanapaqqa, kriyiyapaq Dyusqa

kan nir. Chaynulla payta maskaqkunataqa, kusa shumaq imakunatami quyanqa nir kriyiypaq.

⁷ Kriyishanraykumi Noeta, Dyusqa willaran imami pasayanqa nirmapis. Chaymi payqa kriyir kasur, uk wampuq wasita ruraran ayllunwan pulla washakanapaq. Chaynulla Noeqa kriyiq karmi, tukuy runakunata dijatin wanuranllapa. Nataq pay-shuypaqa Dyuspi kriyishanrayku, shumaqpaq riqsikar washakaran.

⁸ Kriyishanraykumi Abrahamta, Dyus qayatinga, payqa kasur lluqshir riran mayqan pachatachi Dyus irinsyanpaq arnisha karan chayman. Payqami tayashanmantaqa riran, mana mayman riyani nir yaçharmapischu.

⁹ Paymi kriyishanrayku furastiru yupay kawsaran Dyus arnishan pachapiqa. Piru chaypiqami tuldumanta rurakasha wasipi taran. Chaqa Dyus arnishankunapiri allita kriyiran. Chaynullami wamran Isaacwan, willkan Jacobpis taranllapa.

¹⁰ Chaynumi Abrahamqa taran. Chaqa payqami kriyir Dyuspaqqa yarpukuran pay kayashanman apayanqa nir. Chaqa Dyus kayashan kusa shumaq lugartaqami, mana mayqan runa llutakuqpischu rurasha. Ashwan chaytaqami pay paylla Dyusqa rurasha.

¹¹ Kriyishanraykumi Abraham michka rukulana kar, warmin Sara mana wamraquq katinmapis, Dyus nitin payqa wamrayjunna tikrakan. Chaqa payqami kriyiran Dyus arnishantaqa kumpliyanqa nir.

¹² Chaymi Abrahamqa michka wanunanpaqna kayarmapis, unaq syilupi qullarkuna yupay kusala achka aylluyjunpaq tikrakan. Chaynulla ayllunqami imanutaq mar manyapi aqu kaqmataqa mana yupayta puytinchikchu, chaynu karan.

¹³ Tukuy kay runakunami wanuranllapa, Dyus arnishankunataqa mana ayparlamapischu. Piru Dyuspi kriyishanllaparaykumi arnimashanllapakunaqa maydiypis kumplikayanqa nir, kusa aligrita yarpuranllapa. Chaymi paykunalla kwintata qukuranllapa, nuqanchikkunaqa kay pachapiqa furastirukuna yupay kanchikllapa nir.

¹⁴ Piru chaynuta rimarqami, intrachimanchikllapa paykunaqa uk pachata maskayaranllaparaq tukuy tyimpupaq kawsar tananllapapaq nir.

¹⁵ Nataq chay pachanllapamanta yargushan chaypaq yarpuyarllapaqa, chay pachanllapallaman qashan tikrakananllapata.

¹⁶ Piru paykunagaami uk kusala shumaq pachata maskayaranllapa, unaq syilupi tananllapapaq chayta. Chayraykumi Dyusqa mana pinqakunchu paykunapa Dyusnin kani niytaqa. Chaqa Dyusqamiri tanan pachapiqa, kusala shumaq wasikunata ima kamkachisha paykunapaqqa.

¹⁷⁻¹⁸ Chaymantami Tayta Dyusqa, Abrahamqachu allita payta kasuyanqa nir yaçhanar, willaran wamran Isaacta ufrindapaq nir wanuchinanpaq. Chaynulla Dyus, Isaacrayku kusa achka aylluyjun kanki nisha katinmapis, Abrahamqami mana kwashayaranchu uklayla wamranta wanuchinanpaqmapis.

¹⁹ Chaqa Abrahamqami kriyiq, wanushakunamatapis Dyusqa qashan kawsachimun nir. Chaymi wamranta wanuchinanpaqna katinga, kriyishanrayku Dyusqa mana chayta ruranta munaranchu. Chaynuqami intrachimanchik, Isaacqa wanushana yupay karmapis kawsamushana nir.

²⁰ Kriyishanraykumi Isaacqa, Jacobwan Esauta bindisiran maydiyaqa imanu kananllapapaq nirmapis.

²¹ Kriyishanraykumi Jacobqa wanunanpaqna karqa, Josipa wamrankunata ukninta ukninta bindisiran. Chaynulla bastunsitunwan pachalaman sintikurmi Dyusta aduraran.

²² Kriyishanraykumi José manaraq wanuyarqa, Israelmanta runakunaqashi maydiyaqa Egipto pachamanta yarqur, Dyus arnisha pachaman riyangallapa nir yačharanllana. Chaymi wakin ayllunkunataqa willaran, rirllapaqa paypa tullunkunamatapis apananllapapaq.

²³ Kriyishanraykumi Moisespa taytankunaqa, Moisés nasitinga kimsa misista pakarla kawsachiran. Chaqa kusala shumaq nasquy wamrituri karan. Chaynulla chay pachapi mantakuq tukuy ullqu wamritukunata wanuchinanllapapaq mantakutinmapis, manami manchakuranllapachu.

²⁴ Chaynulla kriyishanraykumi Moisés byiju runana karqa, mantakuq Faraonpa warmi wamranpa wamran nikaytaqa mana munaranchu.

²⁵ Ashwanmi payqa, Dyus akrashan runakunawan pulla qischakayta munaran. Chaynulla uk ratulapaq aligriyar ama uchayjun ima kananpaqqami, mana imatapis munayninllamantaqa ruraranchu.

²⁶ Piru payqami ashwan yačharan, maydiyaqa Dyusqa chay runakunamanta uk washakuqta kačhamuyanqa nir. Chaymi chay Egiptupa iman kaqkunamatapis dijarna, ashwan qischakaymatapis munaran. Chaqa payqari allita yarpuran maydiyaqa Dyus arnishaqa chiqapta kumplikayanqa nir.

²⁷ Kriyishanraykumi Moisesqa imatapis karanlata rurar Egipto pachamanta yarquran, chay mantakuq piñakuyashanmanmatapis mana manchakurchu. Chaqa Dyusta mana rikarmapis, paypi kriyiran yanapayan nir.

²⁸ Kriyishanraykumi Moisesqa, Pascua fyistata ruraran. Chaymanta kačhakuran punkunllapata yawarwan salananllapapaq. Chayna Tayta Dyuspa angelnin shamurqa, Israel runakunapa kulaka ullqu wamranllapataqa ama wanuchinanpaqchu.

²⁹ Kriyishanraykumi Israel runakunaqa, chay chupika marpa čhaypinta pasaran chaki pachata yupay. Chaymanta Egiptumanta kaqkunapis chaylata pasashaq nir, čhuqar wanuranllapa.

³⁰ Kriyishanraykumi Jericó pwiblupa ridurninpi adubiwan llutakasha pata kaq chaykunaqa limpu rataranllapa. Chayqami Israelmanta kaqkuna ridurninllapapi syiti diyata marchar ima purishallapa katinna rataran.

³¹ Chaynulla kriyishanraykumi, chay ukwan ukwan punuq warmi Rahab shutiqqa, mana pullanllapachu wanuran Jericó pwiblunllamanta mana kasukuqkunawanqa. Chaqa payqari Israel runakuna uklaw pachapi rirparakur puriq chaykunataqa, shumaqta samachisha karan.

³² ¿Imatana masqa nishaq? Tyimpumi faltamayanqa rimanaypaq Gedeonpaq, Baracpaq, Sansonpaq, Jeftipaq, Davidpaq, Samuelpaq, Dyuspa wakin rimaqninkunapaq imamapis.

³³ Tukuy paykunapismi kriyishanllaparayku, čhiqninqinllapapa tayashan pwiblunkunaman yaykuranllapa. Ukkunata rikaranllapa jwiskuna yupay, Dyus arnisha matapis ayparanllapa, liyunkuna mikunanllapamatapismi washakaranllapa ima.

³⁴ Kusala nina ratakuqpmapis mana ruparanllapachu. Wakinqa ispadakunallowan wanunanpaq karmapis washakaranllapa. Wakinqami mana jwirsayjun karmapis kusa jwirsayjun tikrakanllapa. Kusala jwirsayjun karmi, guerrapimapis uklawmanta kuntraqnin suldadukunamatapis binsiranllapa.

³⁵ Wakin warmikunapa ayllunllapa wanusha katinmapis, Dyus kawsachimutin kawsaqtana pullakuranllapa. Wakinkunatami qischatinllapa llakir mana washakayta munar ima, wanuranllapa maydiyaqa kusa shumaqtana kawsamurqa tayanqallapa nir.

³⁶ Ukkunامي burlatinllapa, wipyatinllapa, kadinakunawan watatinllapa, prisutinllapa ima qischakaranllapa.

³⁷ Wakinkunامي rumillawan sitatinllapa wanuran. Wakinkunatami sir-ruchuwan chaypinmanta pititinllapa ima wanuranllapa. Ukkunaqami ispadallawan wanuranllapa. Ukkunaqami uklawmanta uklawman puriranllapa, uyshitapa, chibupa qaranta yakakushala, mana imayjunkuna yupay. Chaynumi llakir ima qischakaranllapa.

³⁸ Chaynu chay mana kriyiqkuna ruratinllapa, michka kay pachapi mana tananllapapaq karmapis, chunllaq lugarkunapi, qaqaqunapi, maçhaykunapi, pacha uchukunapi ima taranllapa.

³⁹ Chaynu katinllapami, paykunataqa Dyusqa nuqapi allita kriyishaykil-lapa niran. Piru chaynu nisha katinmapis kay pachapi karllaraqqa, manami mayqanninllapapis tukuytaqa Dyus arnishan chaytaqa ayparanllapachu.

⁴⁰ Piru Dyus imanu kriyinllapa nir yaçharmapismi, nuqanchikkunapaqpis kusala shumaq kanqa niran. Chaynu nisha katinmi maydiyaqa tukuyana paypi kriyiqkunaqa tukuy chay arnimashanchikllapataqa aypayashunllapa.

12

Jesucristulapi kunfyakashunllapa

¹ Tukuy unay runakunامي Dyuspi kriyishanrayku qischakarmapis shachinakuranllapa, maydiyaqa Dyus arnimashanchiktaqa kumpli-mayashunllapa nir. Chayqami nuqanchikta sirbimanichikllapa, chay paykuna yupay kar chay arkamaqninchikta, chaynulla chay liyamaqninchikllapa chaykunataqa dijarna, ashwan Dyuslapi kunfyakar shachinakunallapapaq. Chaynu karnaqa, ashwan naypaqman kallpaq yupay, Dyus munashankunalata rurayta yarpushunllapa.

² Nishaykillapapis, Jesucristulata chapar paypi allita kunfyakashunllapa. Chaqa shumaqçhamanallapapaqqa kusata qischakarmapis shachinakuran. Chaynumi pay yupay qischakarmapis shachinakushunllapa. Chaqa payqami chaynu kruspi wanunapaq karmapis mana pingakuranchu. Ashwanmi yaçharan chaynu qischakayarmapis, maydiyaqa kusata aligriyanqa nir. Chaynulla Dyus mantakuyashanpiqa, allilaw qichqanpina taran.

³ Chayrayku, imanutaq Jesucristo kashanpaq yarpuyllapa. Paytami kusalata qischaranllapa chay uchakuqkuna. Chayrayku amami shaykur disanimakunkillapachu.

⁴ Chaqa gamkunaqa chaynu qischakarmapis manaraqmi wanushaykillapachu, michka chay uchakunawan maqanakuq yupay karmapis.

⁵ Ashwan amami qunqankillapachu wamranna katkillapa Dyus willashutinllapaqa. Chaqa iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Wamrituy, Amitunchik kastigashutinllapaqa kuytawkish mana kasutki.

Chaynulla anyashutinpis, amami disanimakunkichu.

⁶ Chaqa Amitunchikqami mayqantapis munayashantaqa kastigan.

Chaynullami wamranna kashaqa, llibachimanchik ima” nir.

⁷ Qamkunata mana allinkuna pasashutinllapamapis shachinakuyllapa. Chaqa chayta rurashurllapaqami, Tayta Dyusqa wamrankuna katkillapa munashur chaynuqa rurashuyanllapa. Willamayllapa: ¿Manachu mayqan-pis wamranta munar llibachin allinkunata ruray nir?

⁸ Piru Dyus qamkunata mana wakin wamrankunata yupay kastigashutin-llapaqami, qamkuna mana chiqap wamrankuna kar, jwira wamrankuna yupayna kankillapa kanqa.

⁹ Chaynulla wamra kashallapamaqa, kay pachapi taytanchikkunaqa allinkunata ruray nir llibachimasha rispitaq kanchikllapa. Chaynu katinga, ashwan çimapaqna mana kasushun Taytanchik Dyustaqa? Chaqa paymiri kawsanapaq bidanchikta qumanchik.

¹⁰ Piru taytanchikkunaqami kay pachapiqa uk ratulapaq kashamapis, pay yarpushannulla llibachimanchik allinkunata ruranapaq. Ashwan Dyus-ninchikqami llibachimanchik nuqanchikpa byinninchikpaq, maydiyaqa imanutaq paymaqa kusala shumaq chaynu kanapaq.

¹¹ Chiqaptaqami ima kastigupis mana allinchu chay ratullaqa. Ashwanmi kusalata nanar llakichimanchik. Piru chaypaq allita intrakarqami, maydiyaqa kusa shumaqta, allinlata rurarna kawsashunllapa.

Kuytawkish Dyus nishanta mana kwintachashallapa

¹² Chayraykumi animakur shaykusha makikillapata, qashan jwirsayjunpaq tikrayllapa. Chaynulla chay qunqurikillapa litalla kaqtapis jwirtichayllapa.

¹³ Chaynulla kusa shumaqta kawsar, dirichula nanta puriq yupayna kayllapa. Chaynuqami chay mana allita kriyitin, çhakinllapa kaju yupay kaqkunaqa, allita kriyirna alliyaq yupay shumaqta kawsananllapapaq.

¹⁴ Ukkunawanmi shumaqta kawsayta kamayllapa. Chaynulla Dyus munashannulla kawsayllapa. Chaqa Dyus munashanta mana rurar kawsaqqami, Amitunchiktaqa mana rikayta puytingachu.

¹⁵ Chayrayku uknikillapa uknikillapa kuytanakuyllapa. Chaqa mana chaynu karqami, imanupiqqa mayqannikillapallaqa Amitunchik llakipashushanllapamanta çhiqanchakankannllapa. Chaynulla, kuytawkish qamkunamanta uk qirupa ayaq çhupan winaq yupay mayqanpis katin. Chaqa chaynu karqami, imanutaq chay çhupamaqa ayaq kar mana shumaqchu, chay yupay ukkunata mana allinkunata rurachitin.

¹⁶ Amami qamkunamanta mayqannikillapapis ukwan ukwan pununqal-lapachu, manaqa dasna mayqanwanpis punusha rikaringachu. Chaynulla Amitunchik munashan kusa shumaq ima kaqkunatapis ama disprisyan-gachu, imanutaq Esaumaqa * tukuran chaynuqa. Paymi uk mati mikuylla-paq kulaka wamra kashanrayku irinsyan kaqmatapis qukuran.

¹⁷ Qamkunami yaçhankillapa, “Chaymanta taytay shumaqchamay” nitinga, taytanqa “Manana imanupis shumaqchashuyta puytinichu” niran. Chayna kusalata waqatinmapis, chay pasashanpaqqa manana imatapis rurayta puytiranllapanachu.

¹⁸ Qamkunami unay punta tratupi Israel runakuna yupayqa, Dyusman mana qimikashaykillapachu. Paykunaqami qimikaran sirkaman. Chaypimi karan nina ratakuq, tutaparaq, puktay, kusa jwirti wayra ima.

¹⁹ Manami uyaraykillapapischu trumpitakunata, Dyuspa rimayninkunatapis. Piru chay uyaqkunaqami, rugakuranllapa amana masqa willananlla-papaqchu.

²⁰ Chaqa manari agwantayta puytiranllapachu kay mantakuyku-nawanqa. Chaqa kaynumi niq: “Mayqan chay sirkapi çhakinta sarukuchiqtqa, rumillawan, manaqa lansawan, wanuchikanqa michka uk animal katinmapis” nir.

* **12:16** Rikashun Génesis 25.29-34.

²¹ Kusa mana yaĉhakuypaqmi karan chay rikashankunamapis. Chaqa pay Moisesllari kaynu niq: “Manchakurmi chukchukyayani” nir.

²² Ashwan qamkunaqami, mushuq tratuwanna kar, chay qaqa Sión shu-tiqmanmapis qimikashaykillapa. Chaqa chaypimi kawsaq Dyuspa pwib-lun-mapis. Chay pwibluqami syilupi Jerusalén. Chaypiqami chiqapla achka angelkuna Dyusta alabananllapapaq tantakasha.

²³ Chaynulla ĉharaykillapapis Dyuspa munashan wamrankuna syilupi tantakashanman. Chaypimi Dyuspa wamran kaqkunapa shutinga iskribikasha. Qamkunami qimikashaykillapa Dyusman, chay tukuy pa jwisninman, chaynulla tukuy chay kusa allin runakuna shumaqchakashakuna kayan chayman.

²⁴ Jesucristumanpismi ĉhashaykillapa, chay mushuq tratuta rurashan-rayku. Chay yawarninwanmi uchanchikmanta paqamashanchikllapa. Chay yawarninmi, Abelpa yawarninmanmatapis kusa mas shumaq karan.

²⁵ Chayraykumi kuytakankillapa. Imanupiqakish chay willa-maqninchikta mana kasuq yupay tukutkillapa. Chaqa Dyus, mana kasukuqkunata qayar kay pachapi willatinllapami mana kasurqa, mana mayman alsakaytapis puytiranllapachu. Chaynu katinga nuqanchikkunamaqa syilumanta-pacha willamashallapa mana kasurqa, maymannari alsakashunllapa.

²⁶ Chay tyimpuqami, Dyusqa rimatinla pachamapis kusata kuyuran. Piru kananqami nin: “Qashanmi nuqaqa kuyuchishaq mana pachalatachu. Ashwanmi syilumatapis kuyuchishaq” nir.

²⁷ Chaynu “Qashan” nirqami, intrachimanchik chay tukuy kuyuq chayku-nataqa, limpu chinqachiyantaq nir. Piru chay mana kuyuq chayqami, mana chinqanqachu.

²⁸ Dyus chay mantakuyashan pachaman apamayanchik chayqami, mana kuyunqachu. Chaymi chaypaq payji niypaq Dyusta. Paytami adurashun-lapa kusala rispituwan, imanutaq payta shumaqta yarpuchishanulla.

²⁹ Chaqa Dyusninchikqami, imanutaq ninamaqa tukuyta limpu rupachin chay yupay.

13

Imanumi Dyusta shumaqta yarpuchishunllapa

¹ Qamkunaqami kriyiq masiykuna, maydiyapis waran waran uknikillapa uknikillapa llakipanakur kawsankillapa.

² Chaynulla amami qunqarchu, mayqantapis wasikillapaman ĉhatinqa, shumaqta samachinkillapa ima. Chaqa chaynumiri wakinkunamaqa mana yaĉhar, angelkunata ashwan samachiranllapa.

³ Yarpunkillapami prisukunata, qamkunapis paykunawan prisu kanki-manllapa yupay. Yarpunkillapapismi chay qischakaqkunapaq, qamku-napis paykunawan qischakayankimanllapa yupay.

⁴ Tukuy runa kar, warmi kar, masayjunna karqa, kusalata rispitanakur masanllapalawan kawsanqallapa. Chaqa Dyusmi, chay runa kar, man-aqa warmi masayjunna karmapis ukwan ukwan punuqkunata, chaynulla mayqan manaraq masayjun karpis pakaplla punuqkunatapis rikar kasti-ganqa.

⁵ Amami qillaylataqa munankillapachu. Imayki kaqwanqami kuntin-takayllapana. Chaqa Dyusqami kaynu niran: “Manami qamlata dijar qunqashaykichu” nir.

⁶ Chaymi Tayta Dyus imakunawanpis yanapamanchik nir kunfyakar, kaynu niyta puytinchik:

“Amituy yanapamatinmi, mana mayqantapis manchanichu.

¿Imatana runa masiyqa ruramanqa?” nir.

⁷ Yarpuyllapa chay runakuna yanapar Dyuspa rimayninta yaçhachishuqkunapi. Chaynulla yarpuyllapa paykunaqa imanumi kawsayarllapaqa karan nirpis. Chayna imanutaq paykuna kriyiqllapa, chaynulla qamkunapis kayllapa.

⁸ Jesucristumi paylla, quya, kanan, chaynulla tukuy tyimpupaq.

⁹ Amami qamkunaqa dijakankillapachu riqchaq yaçhachikuykunata, chaynulla imakunalata mikur washakashunllapa nir yaçhachishunanllapapaqqa. Ashwan allinqami tukuy shunqunchikwan Dyusninchik munamashanchiklapi kriyinallapapaq, chay mikuyllapaq yaçhachikushanllapakunamantaqa. Chaqa manami yaqqa sirbishachu chay mikuyllapaq yaçhachikushanllapakunaqa.

¹⁰ Jesucristo kruspi wanushanrayku, Tayta Dyus llakipar pirdunamanchikllapa. Jesucristo wanusha katin nuqanchikkuna manana animalkunata wanuchirnachis, Tayta Dyusta sirbinchikllapa. Chayrayku chay naypaq kurakuna manana puytinllapanachu animalkunata wanuchir Tayta Dyusta shumaqta yarpuchiya.

¹¹ Chaqa chay kurakunapa mantaqningami animalpa yawarninta apan kusala Santu kwartumanqa, uk ufrinda yupayna katin uchanllapakunamanta washakananllapapaq. Piru chay animalkunapa kwirpuntaqami, chay pwiblumantaqa waqtapi rupachinllapa.

¹² Chaynullami Jesustapis qischar ima, pwiblumanta waqtapi wanuchiranllapa. Chayna yawarninwan runakunata shumaq allinpaqna tikranapaq.

¹³ Chayrayku, imanutaq paymataqa mana kwintachar uklawman itakuranllapa, chaynulla nuqanchikkunatapis mana kwintachamashallapaqa, paywana kayta yarpushunllapa.

¹⁴ Chaqa kay pachapiqami, nuqanchikkunapaqqa mana tukuy tyimpupaq uk pwibluga kançu. Chaymi chay tukuy tyimpupaq shumaq pwiblugaqman çhanapaq yarpushunllapa.

¹⁵ Chaynami Jesusrayku maydiyapis Dyusta alabashunllapa. Kay alabayashanchiqami, imalataqa ufrinda nir wanuchiyanchik chay yupay kanqa. ¡Alabaypaqllapari shiminchikllapawan!

¹⁶ Amami qunqankillapachu allinkunalata ruraytaqa, chaynulla imayki kaqlawan ukkunata yanapaytaqa. Chaqa tukuy kaykunami, ufrinditakuna Dyusta kusa shumaqta yarpuchir aligriyachiqa kanqa.

¹⁷ Dyuspa rimayninta yaçhachishuqllapa runakunatami kasunkillapa. Chaqa paykunaqami rikar kuytashuyanllapa, maydiyaqa imata rurashaypaqpis Dyus rikar yaçhamayanqallapa nir. Chayraykumi paykunata aligriyachinaykillapapaqqa, imatapis allin kaqkunalata rurayllapa. Piru pinqaypaq imakunata ruratkillapaqami, kwashallana kawsanqallapa.

¹⁸ Nuqakunapaq Dyusman mañakunkillapa. Chaqa nuqakunaqami qamkunapaq kusa allinlata yarpur kawsanillapa. Chaymi imapipis allinkaqla kayta yarpunillapa.

¹⁹ Chaynulla mañakunkillapapismi, mana tardarchu shamur watukushunayllapapaq.

Tukukanantami saludakun

²⁰⁻²¹ Shumaqta kawsachikuq Dyusninchikmi, qamkunatapis shumaqchashunqallapa imapipis. Chayna pay munashanta ruramaykillapapaq. Chaqa Amitunchik Jesucristo wanutinmi, yawarninwanna mushuq

tratuta ruraran, tukuy tyimpuna pullachamanallapapaq. Chaymanta qashan kawsachimuran. Chayraykumi kananqa nuqanchikkuna uyshitankuna yupay kashana, kusa shumaqta michiq yupayna kuytamanchik. Chaynami Jesucristutaqa, tukuy tyimpupaqna alabashunllapa. ¡Chaynumi kanqa!

²² Kriyiq masiykuna, imanupiqachi qamkunata anyaq yupay kaykunata willashunllapa. Piru animachishunayllapapaqmi kayta iskribimuni qamkunamanqa.

²³ Qamkuna yaçhanaykillapapaqmi nishunillapapis, kriyiq masinchik Timoteo prisu kashanmanta yarqushana nir. Chayna daskaqla çhamutinqami, nuqa watukushuqllapa shamurqa, pullay apamushaq.

²⁴ Dyuspa tukuy allin kaqninkunata, chaynulla paypa rimayninta yaçhachishuqllapakunatami, willankillapa saluduta kaçhamunillapa nir. Chaynulla chay Itiamanta kaq kriyiq masinchikllapakunapismi, qamkunapaq saluduta kaçhamunllapa.

²⁵ Chaymi Taytanchikllapa Dyusman mañakuni kusalata llakipar yanapashunanllapapaq.

Chaynumi kanqa.

Santiago

Santiagupa kartan

Kay kartataqami Santiago iskribiran, Jesucristupi kriyiq masinkunaman. Paymi Jerusalén pwiblupi kriyiqkunapa rikaqnin karan. Manami Jesucristupa dusi apustulninkunamantachu karan. Ashwanmi, Jesucristupa uknin karan (San Marcos 6.3; Gálatas 1.19). Piru Jesucristo kawsayatinraqqami, mana kriyiranchu Dyuspa Akrashan Cristun nirqa (San Juan 7.5). Wanur kawsayatinraqmi payqa kriyiran. Chaymantaraqmi Santiago apustul Pedruwan, apustul Juanwan Israel masinkunataqa Jesucristupa shumaq rimaynintaqa yačhachiranllapa (Gálatas 2.9).

Chaynuqami Santiaguqa intrachikuran michka qischakarpis Dyusllapi yarpur kusa aligrila kawsanallapapaq (1.2-18); chaynulla michka kusa imayjun, mana imayjun kaqkunamapis ama ukmanta rikanakurchu kawsanallapapaq (2.1-13). Ashwanmi chiqapta Dyuspi kriyir, ukninchikkunata yanapar Dyus munashannu kawsashunllapa (2.14-26). Chaynulla intrachikuran llulla imatapis ama parlanapaq (3.1-12), chaynulla Tayta Dyuspi allita kriyir mañakunallapapaq ima (5.13-18).

Santiagumi saludakun

¹ Nuqa Santiagumi Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta sirbini. Chaymi tukuy qamkuna Israel pwiblupa dusi ayllunkuna karmapis, wakpi kaypi uklaw pwiblukunapi taqkunata saludashunillapa.

Dyuslaman mañakushun yačhayniyun kanapaq

² Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyir munashanta rurashaykillapayku qischashutinllapaqa, aligriyayllapa.

³ Yačhanchikllapami payrayku qischakarqa, mana yangallachu qischakanichik nir. Ashwanmi masta paylapi yarpur shachinakunchik.

⁴ Chayrayku qischashutinllapamapis mana shaykuq, Taytanchik Dyuspi kriyirlla shachinakuyllapa. Chaynuqami kusa allinlata yarpuq, ruraq wamrankunana kayankillapa kanqa.

⁵ Mayqannikllapapis, Dyus munashanta rurar mana yačharqa, mañakuy payman. Paymi, mana pinqashurchu, mana anyashurlamapischu, ashwan aligriyar, kusata intrachishunqallapa tukuy imata.

⁶ Chaymi payman mañakurqa, tukuy shunquykiwan allita kriyiy: Uyapamanqami nir. Ama yarpuychu: Manači uyapamanqachu nirqa. Chay mana uyapamanqachu nir yarpuqqami, imanutaq marpa yakunmaqa wayra shamutin wakman kayman kusalata maqchikan, chay yupay.

⁷⁻⁸ Chaynulla, Dyus mana uyapamanqachu nir yarpuqqami yarpunllapa: Kananmantaga Dyustana sirbishaq nir. Chaymantaga allaqkamanqa, Dyusta qunqar, qashan yarpun chay imankunalapina. Chaynu shimilawan rimar kriyiq karqa, amana yarpunqachu: Dyusmi yanapamanqa nirqa. Chaqa manari imapipis yanapanqachu Dyusqa.

Imanumi imayjunkuna, mana imayjunkunamapis kanqa

⁹ Dyusninchikmi mana imayjun kriyiq masinchikkunataqa, kusa runa nishapaq riqsin. Chayrayku aligriyanqallapa.

¹⁰ Uk kusa imayjun kriyiq-shuypaqa, tukuy imankunata tukchir chingachirpis, ama llakinqachu. Ashwan aligriyanqa. Chaqa chay mana kriyiq imayjunkunaqa, qiritukunapa tuktun yupay, das chingayanqa.

11 Rupay kusata rupayatinga, ¿imanachu qiritukuna ñutkutin, tuktunkunaqa shumaq kashanmantaqa ñutkur das chakin? Chaynumi chay tuktukuna yupay, chay mana kriyiq kusa imayjunkunaqa, chay imankunata tanta-kushankunawanqa, pulla chingança.

Imakunapi rikarimapis shachinakushunllapa

12 Kusa shumaq runami kanga, riqchaq imakunapi rikarir shachinakuqqa. Chaymi wanutinmapis, Dyusqa kurunata qurna tukuy tyimpupaq kawsachinga. Chaqa payta tukuy munaqkunataqami chayllata arnisha.

13 Uk runa imapi rikarir uchakunarqa, Dyusta ama uchachanqachu: Paymi kay imata rurachimanayan nirqa. Dyusninchikqami mana ima riqchaq uchakunataqa ruranchu. Chaynulla payqa mana mayqantapis ima mana allinkunataqa rurachinchu uchakunanpaqqa.

14 Nataq uk runataqami paypa yarpuyin mana allin kashanrayku, animachin mana allinkunata rurar uchakunanpaqqa.

15 Chaymi chay mana allin yarpuyinkuna shunqunpi ratakur, uchakuchin. Chaynami mana tantyakarchu uchakurllana, wanun.

16 Munashay kriyiq masiykuna, amami imamantapis ingañakankillapachu.

17 Chaqa Dyusninchikmi unaq syilumanta-pacha tukuy chiqap allin kaqkunata qumanchik. Paymi rurasha tukuy riqchaq syilumanta achkirachimaqñinchikkunata. Chaynulla kusa allin kashannullami maydiyapis kar, mana kambyakanqachu llantu pasaq yupayqa.

18 Paymi imakunatapis kusa allinlata riman. Chaymi chay rimashankunapi kriyishanaqa, washar mushuq kawsaytana qumanchikllapa. Chayraykumi payqa tukuy rurashankunamanta akramanchik, punta wamrankunana kanallapaq.

Dyus rimashanta kasushun

19 Munashay kriyiq masiykuna, allita uyakuyllapa ukkuna rimatinga. Ama dasqa rimayllapachu. Naypaqtaqa yarayllaparaq, chaymanta rimamaykillapapaqqa. Ama das piñakur yakapakayllapachu.

20 Chaqa piñakuq runaqami, Dyus munashantaqa mana ruranchu.

21 Piru qamkunaqa, Dyus munashanlata rurana tukuy mana allinkunata, chaynulla kusala saqra millanaypaq uchakunata imaqa dijayllapana. Ashwanmi Dyuspa rimayninta shumaqta intrakar kasuyllapa. Chaqa paypa rimayninmi kusa pudirniyun kar, shunquykillapapiqa ratakushana washakanaykillapapaq.

22 Chayraykumi Dyuspa rimayninta, ama uyakurlachu allita intrakar rurayllapa. Piru “Nuqami allin runa kar, rimayninta uyani” nir mana kasurqami, ingañakayankillapa.

23 Chaymi mayqanpis Dyuspa rimayninta uyakur mana kasurqa, uk runa ispijupi qaqlanta rikaq yupayla.

24 Chaqa chay ispijupi kaqqa chaypi karqa, qaqlanta rikayan “Kaynu kani” nirmapis. Chaymanta ashurqa, dasna qunqar, mana yaçhannachu imanumi qaqlan karan nir. Chaynullami chay mana kasukuqkunapis, Dyuspa rimayninta uk ratulapaq uyan. Chaymantaqa manana uyakushantaqa kasunllapanachu.

25 Ashwan washakananpaq, Dyus mantakushankunata kasur, chaylata rikar mana qunqar, chay rimashanlata ruratinga, Dyusqa kusa shumaqpaq riqsir tukuy imapi yanapanqa.

²⁶ Uk runa, “Nuqa allin Dyusniypi kriyiq kani” nir yarpuqqa, ama mana allinkunata rimanapaqna chu tanyachinqa qallunta. Mana qallunta tanyachiqqami: “Allin Dyusniypi kriyini” nirqa, paylla ingañakayan. Chaynu tukurqami mana chiqaptaqa Dyuspi kriyinchu.

²⁷ Ashwan kaynuraqmi Tayanchik Dyuspa kusa allin shumaq yaçhachikuyninqa: Watukur yanapanapaq chay qischaq wakchitakunata, byudakunata, ima. Ama rurashunpischu runakunapa mana allin rurayninkunataqa, ama riqchaq uchayjunna kanallapapaq.

2

Imayjun mana imayjuntapis chayllata rikaypaq

¹ Qamkuna kriyiq masiykuna, kusa pudirniyun Amitunchik Jesucristupi kriyiqkuna karqa, tukuyta munayllapa, ama wakinlatachu.

² Yarpushunllapa kayta: Kriyiq masiykuna, tantakasha katkillapa, çhamunman ishkay runakuna. Uknin uru surtijayjun, mudanankunapis kusa çhaniyun. Uknin-shuyapaqa mana imayjun, lliki ishkiyaq mudananmapis.

³ Chaymanta chay kusa imayjun chayta ninkimanllapa: Kay shumaq samanapi samay nir.

Chaymanta chay mana imayjunta-shuyapaqa ninkimanllapa: Chayllapi gamqa shay, manaqa chay pachapi tay nir.

⁴ Chaynu tukurqami, jwis yupay tukuyankillapa, mana allin yarpuynikil-lapawanqa. Chaqa ukninta shumaqta rikayankillapa, ukninta-shuyapaqa mana.

⁵ Munashay kriyiq masiykuna, ¿allinchu kanqa chay mana imayjunkunata pingar chaynu ruranapaq? Uyakuyllapa nuqa kay nishayta: Dyusmi kay pachapi runakuna mana imayjunkunataqa, ashwan akrasha paypina kriy-inanllapapaq. Chaymi chay kriyishankunana paykunapaqqa imankuna yupayqa kanqa. Chayna chay mana imayjunkunana Dyuspa pullan tanqa, shumaq mantakuyashanpina. Chayllatami arnisha Tayta Dyusqa tukuy payta munaqkunataqa.

⁶ Nataq gamkuna-shuyapaqami chay mana imayjunkunata pingar, kusala imayjunktalata shumaqta rikankillapa. ¿Piru manachu kwintata qukanillapa chay kusa imayjunkunaqa kusata qischar ingañashurllapa kusa imayjun tikrakasha, chaynulla aysaçhakur ima awturidadkunaman apashunllapa nirqa?

⁷ Chaynullami paykunaqa Amitunchik Jesucristutapis çhiqnir, mana allinkunata rimanllapa.

⁸ Dyus nitin mantakushankunapimi nin: “Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq gampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nir. Chaymi chay nishannulla rurarqa, Dyuspaqqa kusa allinta rurayankillapa.

⁹ Piru mana imayjunkunata pingar, kusa imayjunktalata munarqa, Dyus mantakushanta mana kasushaykillaparayku, paypa naypanpiqa uchayjunna kankillapa.

¹⁰⁻¹¹ Chaqa Dyus mantakushanqami ninpis: “Runa kar, warmi karpis, ama ukwan ukwan punuyllapachu. Ama wanuchikuyllapachu” nir. Chaymi uk runa, Dyusta kasunanrayku mana ukwan punuyllapis, piru wanuchikurqa uchayjunna. Chaqa Dyus mantakushantaqa manari chiqaptaqa kasuyanachu. Chaymi Dyusninchik mantakushankunata kasuyar, ashllata mana kasushaqa, payqa tukuy mantakushanpaqna kastigamanchik, mana kasushaykichu nir.

¹² Allita yaçhashaykillapanu, Dyusmi rikamanchik, allintachush Wamran Jesucristupi kriyinchikllapa manaqachu mana nir. Chayrayku imata rurarpis,

imata rimarpis Washakuq Jesucristupaq yarpur kawsaypaq. Chayna pay yanapamasha ama ima mana allinkunata ruranaapaq.

¹³ Allita yaChayllapa, Dyusninchikmi chay mana llakipakuqkunataqa, mana llakipanqachu. Piru chay llakipakuqkunata-shuypaqa, llakipanqa.

Jesucristupi kriyirqa, rurashun pay nishanta

¹⁴ Kriyiq masiykuna ¿allinchu kanqa uk runa shiminlawan “Nuqaqa Jesucristupi kriyini” ninanapaq? Jesucristupi allipta kriyirqa, pay nishanta ruraman. Yanqalla kriyini nir, mana kasurqa, mana washakayta puytinchu.

¹⁵ Ma yarpushun, uk kriyiq masinchik bidanta pasanapaq mana mudanayjun, mana mikunayjunchu kanman.

¹⁶ Chaymantaqa mayqannikillapa chay kriyiq masinchikta mana imata qur, mana imawanpis yanapar, ninkimanllapa: Dyus yanapashunqa. Rir, mishkita mikur, imawanpis quñukuy nir.

Chaynu nirqa, ¿Jesucristupi imanukriyiqtaq kankillapa?

¹⁷ Mana yanaparqa, yanqa shimikilawan kriyinkillapa. Manami alliptaqa tukuy shunquykiwanqa kriyinkichu. Chaqa chaynu karqa, Jesucristo nishantaqa manari rurayankillapachu.

¹⁸ Mayqanllaqa niyanqa:

—Qamqami Jesucristulapi kriyinki, piru mana yanapakunkichu. Nuqa-shuypaqa runa masiyta imapipis yanapani, allinta tukur.

¿Imanutaq rikachimayta puytinki Jesucristupi kriyini nir, pay mana nishanta rurarqa? Piru nuqaqami, Jesucristo nishanta rurar, puytini rikachishuyta, alliplata paypi kriyini nir.

¹⁹ Qamqami Dyusqa ukla nir kriyini ninki. Mana kasushaykirayku dyablukuna yupay rurayanki. Chaqa dyablupismi kriyini, Dyus kan nir. Chaymi chaynu kriyir manchakur chukchukyarllapamapis, mana kasunchu.

²⁰ ¡Ay, runa yaru! ¿Imanutaq puytiyman intrachishuyta? Kriyirla, mana allin kaqkunata rurarqa, mana washakankichu. Chaqa yanqallari kriyinki.

²¹ Kwintata qukayllapa. Unay rukunchik Abrahamtami, Dyusqa niran: “Munamayarqa wamraykita nuqarayku wanuchiy” nir. Chaymi wamranta wanuchinanpaqna katin, Dyusqa “Kayqami allita kriyiman” nir, mana wanuchichiranachu. Ashwanmi paytaqa uchankunamanta pirdunar, mana uchayjun runapaqna riqsiran.

²² Abrahammi kriyir, kasuran Dyusta. Chaymi Dyusninchik yanaparan, mas allita paypi kriyinanapaq.

²³ Chaynumi Dyus nitin iskrubikashakunaqa kumplikaran: “Abrahammi allita Dyuspi kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa riqsiran mana uchayjun runapaqnachu”. Chaymi paypaqqa niqllapa: “Dyuspa amigunna” nir.

²⁴ Chaynu allita kasushami, Dyusninchikqa wamrankunapaqna riqsi-manchik. Piru yanqa rimarla kriyishaqa, mana.

²⁵ Yarpuyllapa chay warmi Rahab shutiqpipis. Payqami kusa waynasapa karan. Chaymantaqa Dyuspi kriyir, paylatana kasuran. Chay warmisitamani Israel runakunapaq riparakuqninkunata, wasinpi pakar uchlaw nantana kačharan, kuntraqninkuna ama tarinanapaq. Chayraykumi, Dyusninchikqa chay warmitaqa, tukuy uchankunamanta pirdunar, manana uchayjunpaqnachu riqsiran.

²⁶ Chaymi yačhanchik, kusa allinmi Dyusta kasunapaq nirmapis. Chaqa ¿manachu kwirpunchikpa amaynin tukukatinga wanunchikna? Chaynulami rimarla kriyini nir mana allinkunata rurayarqa wanusha yupayna kanchikllapa.

3

Qallunchikta tanyakachishun

¹ Kriyiq masiykuna, kay yaĉhachikuqkunatami Dyusqa masta rikar yaĉhamanchik allintachush paypaq yaĉhachikunchik nir. Chaymi kay nuqachikkunamanta yaĉhachikuq kayta munarqa, Dyus nishanta karanta rurashunllapa.

² Yaĉhashanchiknu tukuy-ari pantar uchakunchik. Chay mana pantar allinlata rimaqqami kusa allin runa, kusa intrakaq ima. Chaynu karmi tukuy kwirpunta imapipis tanyakachiyta puytin.

³ Yaĉhashanchikllapanu, ĉmanachu bistyapa aqrunman frinuta ĉhuranchik kasumanapaq? Chay taksha frinitulawan puytinchik chay atun animalta purichiyta may munashanchiktapis.

⁴ Kwintata qukashun chay atun barkukunapaqpis. Kusa atun katinmapis, wayrakuna kumsar uklawta apayatinpis, runakunaqa uk palitalawan tikrar, puytinllapa apayta may munashantapis.

⁵⁻⁶ Chaynullami qallunchikpis. Kwirpunchikmanta mas uchkulala karmapis, kusata alabakan, "Tukuy imatami puytini rurayta" nir. ¡Ayayay! ¡Qallunchikqami ninapa chispitannu! ĉManachu ninapa chispitan mirar rupachin kusa achka muntikunata? Chaynullami qallunchikpis, kwirpunchikpi kar, tukuy ima riqchaq mana allinkunata rimachimanchik. Infyirnumanta dyablupa yarpuyinkunami qallunchikta mana allinkunata rimachir, bidanchikta dañan, kusa uchayjunna kanapaq.

⁷ Runaqami mansuchayta puytin tukuy riqchaq utiq animalkunata, pariĉ kurukunata, yakupi taĉ kurukunata, largu kurukunamatapis. Tukuy chaykunatami mansuchayta puytin.

⁸ Piru mayqanpis manami qalluntaqa tanyachiyta puytinllapachu. Qallunchikqami uk bininu wanuchikuq yupay. Chaymi dasla mana allinkunata rimachir uchakuchimanchikllapa.

⁹ ¡Ay imatataq yaĉhanchikllapa! Chay qallunchiklawan Taytanchik Dyusta shumaqta alabanchik. Chaymantaqa dasna runa masinchikkunata musyanchik. Runakunataqami Dyusnichikqa paynu rikĉhaqta rurasha. Chaynu katingqa, ĉpitaq kanchik musyanapaq Dyus rurashantaqa?

¹⁰ Kriyiq masiykuna, manami allinchi ashilata chay shiminchiklawan Dyusta alabar, chaymanta musyakunapaqqa.

¹¹ Ma, yarpuyllapa. ĉYaku nasimuqmantachu lluqshiyta puytinman mishki yakuwan, ayaq yaku?

¹² Uyamay kriyiq masiykuna, ĉuba yuraqachu puqunman iguskunata? ĉManaqachu igus yurapis puqunman asaytunakunata? ¡Manami! Chaynullami kaĉhi yaku nasimuqmantapis, mana mishki yaku lluqshiyta puytinchi.

Kaynumi kawsanllapa Dyusmanta yaĉhakuqkunaqa

¹³ Qamkunamanta uk yaĉhachikuq kusata yaĉhar intrakaq karqa, rikachikunqari chay imanushantaqa. Chayna wakinkunapis rikar chayllata rurananpaq. Qamkunamanta uk kusa yaĉhaq karqari, ama kusa kani nir alabakarchu shumaqta kawsanqa.

¹⁴ Piru mayqannikillapa kusa yaĉhaq kani nirmapis, inbidyusu kar tukuy imayjun kayta munarqa, ama "Kusa runa kani" ningallapachu. Chaqa chaynu tukurqami chiqap kaqmanta mana allintachu tukuyanllapa.

¹⁵ Chaymi chay yaĉhayninllapaqa, mana Dyusmantachu kanqa. Ashwanmi runakunapa yaĉhaynin, chaynulla dyablupa yaĉhaynin imana kayanqa.

16 Chaqa chay inbidyusukuna, tukuy imata munaqkunaqa, imanupis mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu. Ashwan mana allinkunata tukurmi kawsanllapa.

17 Piru Dyuspa yaĉhayninwan kaqkunaqami manana chaynuchu kawsanllapa. Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa, manana uchakurchu. Manana piñakunllapapischu. Manami wakinkunalatachu uyakunllapa. Ashwan kusa llakipakuqkuna karmi, allinkunalata ruranllapa. Mana imatapis pakarchu, allita rimanllapa. Yaĉhachikushanllami kawsanllapa.

18 Chay shumaq tananllapapaq yaĉhachikuqkunaqami, imallataqa tarpuq yupay, shumaqna kawsanllapa. Chaymi maydiyaqa manana ĉhiqninakur imachu rurayanqa pullana Dyus munashantaqa.

4

Ama kay pachapa imankunata munapakuyllapachu

1 ¿Imapaqtaq qamkunapura anyanakur, maqanakur ima kawsankillapa? Chay mana allinkunata munashaykillaparaykumi, mana shumaqtaqa kawsankillapachu.

2 Qamkuna imata munar, mana kunsigiya puytir, wanuchikunkillapa kunsiginaykillapakaman. Chaynu imata munaqqa, kusata inbidyanakur, maqanakunkillapa. Chaqa Dyusta mana mañarmiri, mana kunsigiya puytinkillapachu munashaykillapataqa.

3 Mañakunkillapapismi gustuykillapalata ruranaykillapapaq. Chaymiri Dyusqa mañakushaykillapataqa mana qushunllapachu.

4 ¡Ay, qamkuna Dyuspi mana allita kriyir, ukpi ukpina yarpuqkuna! ¿Manachu yaĉhankillapa kay pachamanta kaq tukuy imakunata munaqkunaqa Dyuspa kuntranna kanchikllapa nir? Chaymi mayqanpis kay pachamanta kaq tukuy imakunata munaqkunaqa, Dyuspaqa kuntranna tikrakayan.

5 Chaqa allita yarpuyllapa, Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: “Dyuspa Ispiritunmi qamkunapi kawsan. Payqa, munashurllapa kusa silusu. Chaymi mana munanchu paymanta chiqanchakanallapapaqqa” nir.

6 Piru Dyusmi kusa allin kar kusata yanapamanchikllapa. Chaqa chay iskribikashakunapimi nin:

“Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa chiqanchakan.

Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuypaqa kusalata yanapan” nir.

7 Chay-ari Dyuslata tukuy shunquykillapawan kasur, dyablutaqa ama kwintacharchu shachinakuyllapa. Chaynuqami qamkunamantaqa ashunqana.

8 Chayna Dyusman tukuy shunquykillapawan qimikayllapa. Chayta ruratkllapa, Dyuspi qamkunaman shamuyanqa. Uyankillapa uchayjunkuna: Uchayjun makikllapata paqar, amana uchakuyllapachu. Uyankillapa, qamkuna tukuy shunquykiwan Dyusta mana munaqkuna: Amana ima uchatapis rurayllapachu. Ashwan Dyusninchiklatana munayllapa, shunquykillapapis chuya yaku yupay shumaq kanapaq.

9 Mana allinta tukushaykillaparayku llakir, waqayllapa. Kananqa asikuyta dijarna, waqayllapa. Aligriyayta dijarna, llakiyllapa.

10 Chaynulla ama kusa kani nirchu tukuy shunquykillapawan Amintunchiklata kasuyllapa. Chaynuqami kusa puytiqpaqna tikrar, aligriyachishunqallapa.

Amami rikar yaĉhanakushunllapachu

11 Kriyiq masiykuna, amami washaykillapata rimapanakunkillapachu. Chaqa kriyiq masikipa washanta rimar, jwisnu tukur rikar yaçharqa “Dyus mantakushanmanta mas puytiq kani” niq yupayna kankillapa. Chaynu kusa mas puytiq kani nirqa, Dyus mantakushanta kuntrar manana kasuyankillapachu.

12 Dyuslami mantakushanta qumashanchik. Paylami jwisninchikpis. Chaymi payla puytin runakunata rikar yaçhar washayta, manaqa chinqachiymatapis. Piru qamqa, çpitaq kanki rikar yaçhanaykipaq runa masiki-taqa?

Manami yaçhanchikchu allaq imami pasamashun nirpis

13 Uyamayllapa qamkuna, tukuy imata munaçkuna. Ninkillapami: “Kananmi, manaqa allaqmi rishun chay may pwibluman. Chaymi uk añuta nigusyuta rurar, qillayta ganashun” nir.

14 Piru manami yaçhankillapachu imami allaqqa pasashuyanqallapa nirmapis. ÇRantikashachuri bidaykillapaqa? ÇManachu puktaymaqa uk pachapi rikarir, qashan das chinqan? Chaynullami bidaykillapawanpis pasan.

15 Ashwan chay yarpuyashaykillapata ruranarqa, niyllapa: “Amitunchik munatinmi, kawsar imatapis rurashun, manaqa mana” nir.

16 Piru qamkunaqa, mana chayta yarpurchu, kusana kani niyankillapa. Manami chayqa allinçu.

17 Uk runa, Dyus nishanta yaçhar, kaymi allin ruranaypaq nir mana rurarqa, uchayjunna.

5

Uyakyullapa kusa imayjunkuna

1 ¡Uyakyullapa kayta kusa imayjunkuna! Diyakunami çhamunqa kusata çischakanaykillapapaq. Chaypaq waqar, qayçhakyullapa.

2 Tukuy chay çhaniyun imaykillapaqami ismunqa, kusa shumaq mudanaykillapapis kurur tukukanqa.

3 Chaynulla uruykillapa, qilaynikillapapismi muçusyanqa. Chaynu muçusyarmi uk tistigu yupay kuntraykillapa tikrakanqa: “Mana imayjunkunata mana yanapachimashaykichu” nir. Achka qillayta munashaykillaparayku, chay mana allin yarpuynikillaparayku ninapi rupaq yupay chinqar tukukankillapa. Jwisyu diya çhamuyatingami, mana imayjunkunata miçhar, imaykillapata tantakunkillapa.

4 Mallki tantaq runakunata mana pagrashaykichu. Chaymi pagunkunaqa rimaq yupay, Dyusman mañakusha. Qamkunapa kuntraykillapa shasha, ingañashaykillaparayku. Kusa puytiq Dyusninchikmi uyasha chay trabajaqkunata, pagunkunapaq mañakuqta.

5 Kay pachapimi qamkunaqa kusa shumaq bidata pasar, kwirpuyki munashanlata rurar, animalkuna yupay gurduyashaykillapa. Listunami kankillapa jwisyu diyapi wanuchikashana kanaykillapapaq.

6 Chaqa qamkunaçari kusa allin runakunata, mana allinta tukusha kanman yupay, wanuchiraykillapa. Piru chaynu ruratkillapamapis paykunaqa mana imalatapis rimaranllapachu.

Kriyir ama shaykurchu Dyusman mañakyullapa

7 Kriyiq masiykuna, allita kriyiyllapa Amitunchikpi. Payrayku çischakarpi, ama disanimakuyllapachu. Chaynulla ama yarpuyllapapischu: ÇIma tyimpuraq shamunqa? Kusatami tardan nirqa. Yarpuyllapa uk

tarpukuqpi. Payqami tarpukurqa, yarakun, tamyá ishkir simillanta winachitin, allin kusichayjun kananpaq.

⁸ Chaymi, imanutaq tarpukuq yarakun, chay yupay qamkunapis allita kriyir, ama disanimakurchu yarakuyllapa Amitunchik shamunan kaman. Chaqa pay shamunanqami shipchana.

⁹ Uyankillapa kriyiq masiykuna. Rikamanapaq jwisninchikgami shipchamunna. Paymi punkitunchikpina. Chaymi willashunillapa, ama mayqannikillapapatapis kuntranta rimanaykillapapaq. Chayna jwisninchikpa rikayninpiqa amana kastigakashanachu kanaykillapapaq.

¹⁰ Kriyiq masiykuna, Dyuspa rimaqninkunami kusata qischakashallapa. Chaynu qischakarpi, masta kriyiranllapa Dyuspi. Mana disanimakurchu, kusa allita yaçhachikuranllapa paypaq. Paykunami rikachimanichik, chaynu qischakarpi, ama chiqanchakanapaq Dyusninchikmanta.

¹¹ Uk kriyiq masinchik qischakar, allita Dyusninchikpi kriyirqa, kusa shumaqmi kanqa nuqanchikkunapaqqa. Qamkunaqami uyapashaykillapa, Jobmi kusata qischakarmapis shachinakur allita sirbiran Dyusninchikta nir. Chaymantaqa Dyusninchik llakipar, kusata yanaparan. Kwintata qukayllapa: Dyusninchikqa kusa allita yaçhan llakipakuyta. Chaymi uchayjun kashamapis, kastigamananchikmantaqa ashwan pirdunamanchik.

¹² Piru kriyiq masiykuna, tukuy nishushaymanta masta willashunillapa ama juranaykillapapaq. Amami syilupaq, kay pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaymi imapaqpis “Chiqap” nitkillapachu, chiqap kanqa. “Mana” nitkillapapis, mana kanqa. Rimashaykillapataqa rurayllapa, Dyusninchik ama kastigashunanllapapaq.

¹³ Mayqannikillapa qischakar llakiyarqa, Dyusman mañakuyllapa. Mayqannikillapa aligri karqa takir ima Dyusta alabayllapa.

¹⁴ Mayqannikillapa qishaq karqa, willayllapa kriyiqkunata rikar yaçhachikuqninkunata, paykuna shamur, Dyusman mañakunanllapapaq. Chayna Amitunchikpa shutinpi mañakur kwirpunta asaytiwan salanqallapa.

¹⁵ Tukuy shunqunwan kriyir, mañakutinllapaqami, Amitunchik chay qishaqtaqa alliyachinqa. Mana allinta tukur uchakusha katinmapis, uchankunamanta pirdunanqa.

¹⁶ Chayrayku mana allinta tukurmapis, ama pakayllapachu. Ashwan kriyiq masinchikkunata niyllapa: “Kay ima mana allintami tukusha kani” nir. Chayna uknikillapapaq uknikillapapaq Dyusman mañakuyllapa, uchaykillapata pirdunar, alliyachishunanllapapaq. Uk kusa allin runa tukuy shunqunwan mañakutinqa, Dyusqa uyar, tukuy mañakushanta rurana.

¹⁷ Yarpushun Dyuspa rimaqnin Eliaspi. Payqami nuqanchik yupay runala karan. Piru tukuy shunqunwan Dyusman mañakutin, kimsa aña-y-midyuta tamyá mana ishkiranchu.

¹⁸ Chaymanta qashan tamyá ishkinanpaq mañakutinqa, allipta ishkimuranna. Chaymi tarpukashakuna allipta winatin, shumaq kusichakuna karan pachapiqa.

¹⁹ Kriyiq masiykuna, qamkunamanta uk kriyiq masikillapa uchakur, Dyusmanta rusha katin, mayqannikillapa Dyusman qashan tikramurqa, kusa allinta rurasha kanqa.

²⁰ Chaynuqami chay uchayjunpa bidanta washayan wanunanmanta. Chaynullami Amitunchikpi pirdunanqa kusa achka uchankunamanmapis.

Chaynumi kanqa.

1 Pedro Pedrupa punta kaq kartan

Kay kartataqami apustul Pedro iskribiran. Payqami Amitunchik Jesucristuwan purir, yaçhachikutin uyakuran, chaynulla milagrukunata ruratinpis rikaran ima. Chaymi Amitunchik Jesucristuqa Pedruta akraran apustulnin kar, tukuy uyapashanta, rikashanta ima parlakur intrachikunapaq. Chayraykumi Pedrupaq mas intrakanarqa liyishun San Mateo 14.22-33; San Marcos 8.27-33; 9.2-8; 14.66-72; San Lucas 5.1-11; San Juan 1.40-44; 21.15-19; Hechos 2.1-5.42; 8.14-25; 10.1-11.18; 12.1-19; 1 Corintios 9.5; Gálatas 2.6-16.

Pedruqami kay kartataqa iskribiran Roma pwiblupi kayar, maylapipis kriyiq masinkunapaq. Chaymi payqa iskribir intrachiran Jesucristupi kriyishanrayku qischakarmapis shachinakunanllapapaq nir.

Pedrumi saludakun

¹ Kriyiq masiykuna, nuqami Pedro kani. Nuqatami Amitunchik Jesucristo paypa apustulnin kar yaçhachikunaypaq akramasha katin, kay kartata iskribimuni qamkuna, Dyus akrashan uk ratulapaq kay pachapi kawsaqkunapaq. Chaqa uk furastiru yupay tankillapa Ponto pachapi, Galaciapi, Capadociapi, Asiapi, Bitinia pachakunapi ima.

² Chaqa qamkunapaqmi Taytanchik Dyusqa, unaymanta-pacha yaçhaqlana kar akrashushallapa paylapaqa kanaykillapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa uchaykillapamanta llakipashurllapa, Santu Ispiritunrayku kusa allinpaq tkrashuranllapa Jesucristulatana kasur kawsanaykillapapaq. Chayna pay yawarninta içhashanrayku shumaqchakashana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman mañakuni tukuy imapi yanapar, kusa shumaqta kawsachishunanllapapaq nir.

Jesucristupi kriyir aligriyar kawsashunllapa

³⁻⁴ ¡Alabashun Amitunchik Jesucristupa Taytan Dyusta! Chaqa kusa allin payqa. Chaymi llakipamarninchikllapa Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimuran, paylapina kriyir manana unay kawsayashanchiknullanachu kawsanallapapaq. Chaynu paylata kasurqami “Maydiyaga Dyuswan syilupi kawsayashun” nir kunfyakanchik. Chaymi chaypiqa mana ismuq, mana chakiq, chaynulla mana tukukaq irinsyanchikta qumashunllapa.

⁵ Chaqa Taytanchik Dyusmi kusa pudirniyun kashanrayku paypi kriyisha kuytamanchik. Chaymi tukuy nishankuna kumplikatinnaqa, Jesucristo shamur washamashunllapa.

⁶ Chayraykumi qamkunaqa kusata aligriyankillapa, michka kay tyim-pukunapi ratulapaq riqchaq imakunapi qischakarmapis.

⁷ Piru chay qischakaykunaqami sribimanchik intrakanapaq Tayta Dyusqa allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa imanutaq urumataqa ninapi chul-luchir tukuy chay mana allin kaqkunamanta akranllapa. Chaynumi qamkunapis qischakar imaqa allinlata ruraqkunana tikrakankillapa. Piru yaçhashanchikllapanu uruqami tukukan, ashwan qamkuna chay kriyishaykillapagami mana maydiyapis tukukanayjunchu. Chaynu allita kriyitkillapagami, Jesucristo shamur kusata aligriyar, alabar, “Chiqaptami munamashaykillapa” nishunqallapa.

8-9 Qamkunaqami Jesucristuta mana pay payllata rikasha karmapis kusata munankillapa, chaynulla kusata paypaq yarpukunkillapa ima. Chaymi chaynu kriyir washakayanchikllapa nir yaçharqa, kusala shumaq ukmanta mana shaykuq aligriyankillapa, ¡Amitunchikllapaqamiri kusala chiqap llakipakuq kar, llakipar washamashanchikllapa! nir.

10 Unay tyimpupimi Dyusqa rimaqninkunata kaynu rimachiran: “Maydiyaqashi runakunata llakipar washayanqa” nir. Chaynu Dyus rimachishanpaqmi, chay rimaqninkunaqa chaylapi yarpuqllapa: Imanutaq chay washakayqa kanqa nir.

11 Nataq Jesucristupa Ispiritun Dyuspa rimaqninkunata yaçhachiran kaynu: “Dyuspa Akrashan Cristunmi kusata qischakar wanunqa. Wanushanmanta qashan kawsamur, tukuy kuntraqninkunata binsirnaqami ringa syiluman allita tukuy imata rikaq” nir. Chaymi Dyuspa rimaqninkunaqa kusata yaçhayta munaranllapa Ispiritu nishanta: “¿Piraq chay qischakaq runaqa? ¿Ima tyimpuraq kanqa?” nir.

12 Chaynu nir kusalata yarpupakutinllapami, Tayta Dyusqa paykunataqa intrachiran chay washakayqashi mana paykunapa tyimpunpichu kar, ashwan kanan tyimpukunaraq kananpaq nir. Chaypaqmi kanankunaqa Jesucristupaq tukuyula yaçhachikuqkunataqa, Tayta Dyusqa syilumanta Santu Ispiritunta kaçhamur yanapatin, yaçhachikutinllapa kriyirna washakanllapa. Chaynu katinmi chay washakaypaqqa angelkunamapis mana intrakashanllaparayku, kusalata intrakayta munanllapa: ¿Imanu kartaq Tayta Dyusqa, kusala uchayjun runakunataqa washayanqa? nir.

Dyusqami munan allinlata rurar kawsanallapapaq

13 Chayraykumi kusa allita yarpur, tanyakar ima kusa allinlata kawsayllapa. Chaynuqami kusa allita kamakasha yupay kayankillapa kanqa “Dyusninchikmi kusa allin kar, Jesucristo qashan shamutin, tukuy imapi yanapamashunllapa” nir.

14 Chaymi Dyuspa chiqap wamrankunana karqa, amami imanutaq unay manaraq Dyusta riqsiyarmaqa kawsaq kankillapa, chaynuqa kawsankillapanachu.

15 Ashwanmi chaykunataqa dijar, tukuy imapi kusa allinlatana kawsayllapa, imanutaq akrashushallapa Dyusninchikmaqa allinla chaynu.

16 Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Kusa allinlata kawsayllapa, imanutaq nuqamaqa kusa allinla kani chaynu” nir.

17 Chaqa allita yarpuyllapa: Taytanchikllapa Dyusqami mayqantapis mana ukmanta ukmantachu rikamanchikllapa. Ashwanmi tukuyлата imatapis rurashanchiknulla karanlata rikar yaçhamanchikllapa nir. Chaymi qamkuna Dyusninchikta “Taytay Dyus” niqkunaqami, kay pachapi uk ratulapaq kawsayashaykillapapiqa, payta mancharla kawsankillapa.

18 Chaqa qamkunaqami, unay rukuykillapakuna yupaylla manana washakanaykillapapaq katkillapamapis, Tayta Dyusqa washashushallapa. Piru chay washashunanllapapaqgami, Tayta Dyus pagrakusha. Chaynu pagrakurmapi, manami chay tukukanayjun urukuna, platakunawanchu pagrakusha.

19 Ashwanmi Tayta Dyuswan pullachamanallapapaqqa, Jesucristo kusala shumaq yawarninwan rantimanchikllapa. Chaqa payqami nuqanchikku napaq wanuran uk kusala allin uyshita yupay.

20 Chaypaqmi Tayta Dyusqa manaraq kay pachata rurayarlla, nishallana karan: “Wamraymi wanunqa runakunata washananpaq” nir. Chayraykumi, kanankunaqa Jesucristuqa shamusha llakipar ima washamanallapapaq.

21 Chaqa Jesucristuraykumi, qamkunaqa yaçhankillapa imanumi Tayta Dyusqa payta wanushanmanta kawsachimur pullakuran nir. Chaymi qamkunapis tukuy chaykunata yaçharqa, allita Tayta Dyuslapi kriyir yarakuyankillapa maydiya pullakushunanllapakaman.

22 Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami chiqap Dyus nishanta intrakashaykillaparayku, allitana kwintata qukashaykillapa, shumaqta kawsar uknikillapata llakipanaykillapapaqmapis. Chaymi kananqa uknikillapa uknikillapa kusa allinla tukuy shunquykillapawan, tukuy jwirsaykillapawan ima llakipanakunkillapa.

23 Chaqa chay kriyishaykillaparaykumi, mushuqmanta nasisha yupay kankillapa. Piru manami taytaykillapa, mamaykillapa kay pachapi uk ratulapaq chay paykunamantachu nasishaykillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa rimanan tukuy tyimpupaq chaypi kriyishaykillaparayku, mushuqmanta nasishaykillapa yupayqa.

24 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:
“Tukuy runakunami qiwa yupay uk ratulapaq.

Chaynu katinmi yaçhayashan, puytiyashanmapis,
qiwapa tuktun yupay mana tukuy tyimpupaqchu.

Chaqa qiwa chakitin, tuktunmapis daskaqla ratan.

25 Piru Amitunchikpa rimayningami tukuy tyimpupaq” nir. Chaymi chay kusala shumaq rimayninllata qamkunatapis yaçhachishushallapa washakanaykillapapaqqa.

2

1 Chayraykumi tukuy mana allin qakunataqa amana rurayllapanachu. Ama ingañanakunkillapachu. Ama shimikillapalawan Dyusta kasuq yupay tukunkillapachu. Ama inbidyanakuyllapachu. Chaynulla dijayllapa tukuy washanchikta rimapanakuytatapis.

2-3 Chaymi chaynu karnaqa, imanutaq uk wamritumaqa chiqap lichi kaqlata kusalata munan, chaynu qamkunapis Dyus nishanta kusala masta intrakayta munar kawsayllapa. Chaymi chaynuqa washakashaykillaparayku Amitunchikman masta qimikankillapa, “Kusala allin” nir yaçharna.

Jesucristumi mana tukukaq shumaq rumi yupay

4 Nishaykillapa: Amitunchik Jesucristutami chay mana paypi kriyiqkunaqa, uk mana sirbiq rumita yupay itakuranllapa. Piru Tayta Dyuspaqgami, Jesucristuqa uk kusala shumaq, kusala sirbiq rumi karan. Chayraykumi ashwan waran waranqa masta, Jesucristuman qimikayllapa.

5 Chaynuqami Tayta Dyusqa qamkunatapis uk kusala shumaq rumipaq yupay tikrashungallapa. Chaymi qamkuna chaynu kusa shumaq rumi katkillapapaq, chay rumillawan Tayta Dyusqa uk wasita ruranga. Chaynulapismi uk kusa shumaq kurapaqna akrashungallapa paytana sirbinaykillapapaq. Chaynuqami, Dyus munashanlatana ima rurar, uk kusala shumaq ufrindita yupayna paymanqa qimikankillapa aligriyachinaykillapapaqqa.

6 Chaymi Jesucristullapaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin:
“Sión pwiblupimi çhurashaq

uk kusa shumaq, uk kusa sirbiq rumita.

Chaymi chay paypi kriyiqkunataqa kusata yanapatin
mana pinqaypiqa kidanqallapachu” nir.

7 Chaymi qamkuna chay kusala shumaq rumipi kriyiqkunapaqqa, chay rumiqa kusala sirbiq. Piru chay mana kriyiqkunapaqgami, Dyus nitin iskribikashannu kaynu nin:

“Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami,

ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha” nir.

⁸ Chaynullami ninpis:

“Chay rumipimi trumpisanqallapa” nir.

Chaqa paykunaqami, Dyuspa rimayninpi mana kriyinishanllaparayku trumpisanqallapa. Chaynu unaymanta-pacha mana kriyinishanllaparaykumi trumpisananllapapaqna karanllapa.

⁹ Piru qamkuna kriyiqkunaqami Dyuspa kaqninkuna kusala allin kanaykillapapaq akrakashaykillapa. Chaynu karmi Dyuspaqqa kusala chiqap kurankunana kankillapa, Dyus munashanlatana ruranyakillapapaq. Chaynulla paypa kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi kananqa tukuy chay tutaparaqmanta lluqshishana kar, kusala shumaq achkillapina kankillapa Dyus kusala allin rurashankunatana parlakunaykillapapaq.

¹⁰ Chaqa qamkunaqami, unayqa Dyuspa mana kaqninkunachu kaq kankillapa. Piru ashwan kananqami paypa kaqninkunana kankillapa. Chaynulla unayqa Dyusqa mana llakipashuqllapalamapischu. Piru kananqa kusalata llakipashuyanllapa.

Dyusta sirbinaykipaq kawsayllapa

¹¹ Munashay ukniykuna, qamkunaqami kay pachapiqa furastiru yupay, mana tukuy tyimpupaqchu kankillapa. Chaymi rugashunillapa, ama qamkunalla munashaykillapata rurar kawsanaykillapapaq. Chaqa mana allin yarpuykunami, imanupis mana allinta rurachir, Dyusmanta chiqanchamananchikllapa.

¹² Chay-ari allinkunata rurar kawsayllapa, chay mana kriyiqkunawanqa. Chaynuqami michka qamkunapaq kusa mana allinta rimayarmapis, kwintata gukar ninqallapa: “Alliptami wak runakunaqa Dyus munashanta rurallapa” nir. Chaymi ashwan Dyuspi kriyirna, jwisyu diya chamutingqa Dyusta alabanqallapa.

¹³ Amitunchikpi kriyishaykillaparaykumi, kay pachapi kaq gubyirnuykillapata kasuyllapa. Chaqa payqami kay pachapiqa mantakuq-ari.

¹⁴ Chaynulla kasuyllapapis chay gubyirnuykillapamanta kaq wakin mantakuqkunatapis. Chaqa paykunaqami, kay pachapi mana allin ruraqkunata rikar kastigananpaq numrakasha. Piru chay allinta ruraqkunata-shuyapaq yanapanapaq.

¹⁵ Chaqa Taytanchik Dyusmi munan, kriyiqkunaqa tukuywan kusa shumaqta kawsanaykillapata. Chaynami, chay sunsunulla kawsaqkuna, chaynulla Dyusninchikpaq mana allinta rimaqkunamapis, manana imatapis mana allintaqa rimanapaqnachu.

¹⁶ Ukniykuna, puytinkillapami tukuy ima munashaykillapata rurayta, piru allin kaqlata. Kuytawkish “Tukuy imatami rurayta puytini” nir rurarqa, uchakushamana rikaritkillapa. Ashwanmi tukuy imata rurarpis Dyus munashannulla rurankillapa paypi allta kriyishaykillaparayku.

¹⁷ Chaymi tukuylata rispitar kawsayllapa. Kriyiq masikikunata llakipayllapa. Dyusta manchar shumaqlata sirbiyllapa. Chaynulla gubyirnuykillapatapis kusala rispituwan kasuyllapa ima.

Qischakarpis shachinakushunllapa Jesucristo yupaylla

¹⁸ Dyuspi kriyiq masiykuna, yaçhashanchikllapanu tukuy patrunkunaqami mana chayllachu. Wakin patrunkunaqami kusala bwinu, mana das piñakunchu ima. Piru wakinkunaqami, kusala malo, dasla piñakun ima. Chaynu katinllapamapis tukuy paykunatami kasunkillapa. Qamkunaqakish yarputkillapa chay allin kaqkunatalata kasunallapapaq allin nir.

19-20 Chaymi nishunillapa: Kriyishaykillaparaykula qischashutinllapa shachinakutkillapaqami, Dyuspa naypanpiqa kusala shumaq kanqa nir. Piru mana allinta ruratkillapa chaypaq qischashutinllapaqami, mana shumaqchu kanqa Dyuspaqqa.

21 Chaqa Tayta Dyusqami, chaynu qischakar imamapis payta sirbinallapapaq akramashanchikllapa. Yarpuyllapa Jesucristupi, payqami uchaykil-lapamanta washashunanllapapaq chaynu qischakarmapis shachinaku-ran. Chaynu qischakashangami intrachimanchik, nuqanchikkuna qis-chakarmapis, pay yupay shachinakunallapapaq nir.

22 Yaçhashanchikllapanu Jesucristuqami, mana imalapimapis uchakurancho.

Chaynulla manami llullakurlamapischu rimaran.

23 Chaynullami chay kuntrankuna mana allinta willatinllapapis, payqa manami ima mana allintapis willaranchu. Chaymi qischatinllapamapis, payqa manami niranchu, maydiyaqa qamkunatapis chaynu qischashaykil-lapa nirqa. Ashwan tukuy chay mana allinta ruraqkunata, Tayta Dyus tukuyta rikar yaçhaqpa makinman çhuranan payna rikar yaçhananpaq nir.

24 Jesucristumi kusalata qischakaran uchanchikllapamanta washamanallapapaq. Payllami chuqri chuqri kruspi qischakar wanuran uchanchikkunamanta allichar shumaqchamanallapapaq. Chaynuqami ruraran uchanchikkunapaqqa wanusha yupayna kar, amana uchakurchu shumaqtana kawsanallapapaq.

25 Chaqa unayqami Dyusta mana kasuraykillapachu. Chaymi uyshita chinqasha yupay puriraykillapa. Piru kananqami Jesucristumanna tikrakashaykillapa. Chaymi payqa uk michikuq yupay kuytashuyanllapa, tukuy saqra imakunamanta washashuyanllapa ima.

3

Masayjunkunaqa kaynu kawsanqallapa

1-2 Kriyiq masiykunamanta, warmi kaqkunata nishaykillapa: Qusaykillapa allita kasur shumaqta kawsayllapa. Chaynu shumaqta kawsatkillapa, chay qusayki mana kriyiq karmapis kwintata qukar ninqa: “Kriyishan-raykumi waknuqa kawsan” nir. Chaymi paypis Jesucristupi kriyinqa, kusa shumaq rispituwan kawsashaykillapata rikarla, mana imata willar ima yaçhachishaykillaparaykuchu.

3 Kriyiq masiykuna, manami anaykillapalapi kusala ukmanta ñaqsakur, kusala çhaniyun urumanta rurakasha imata yakakur chaynulla kusala çhaniyun raçhpata yakakur imachu, kusa shumaqqa kankillapa.

4 Chaynu anaykillapalapi mudakunaykillapamantaqami, tukuy imapi allinla kaqpaq yarpushaykillapa, chaynulla qusaykillapata kasushaykillapa kusala allinqa. Chaynu karmi, Tayta Dyuspa naypanpiqa kusala shumaq allin kayankillapa kanqa.

5 Chaynumi karan unay tyimpupi warmikunapis. Paykunaqami Dyuslapi kusalata kunfyakar, qusanllapamatapis kusalata kasur ima kawsaqllapa.

6 Yarpushunllapa rukunchikllapa Sarapaq. Paymaqami runan Abrahama kusalata kasur, uk mantakuqpaqna riqsiran. Chaynumi qamkunapis rurayllapa qusaykillapawanqa. Chaqa chaynu Tayta Dyusta allita kasur, chaynulla qusaykillapata kasur imaqami, imanutaq chay warmisita Sara-maqa mana imamantapis manchakur imachu kawsaq, chaynu kayankil-lapa kanqa. Chaynuqami Sarapaqa wamran yupayna kayankillapa.

7 Qamkunapis ullqu kaqkuna, shumaqta kawsayllapa warmikillapawan. Yarpuyllapa: Warmikipismi kusata sirbin nir. Chaqa warmikillapaqari

mana qamkuna yupay jwirsayjun karmapis, Dyuspa wamran kar, paywan maydiya kayanqa, qamkuna yupaylla. Chaymi warmikita rispitar shumaqta kawsayllapa. Chaynuqami Dyusqa uyapanqa payman mañakutkillapamapis.

Allin runakunami qischakan

⁸Nishaykillapapis: Shumaqta tukuynikillapa kawsayllapa, uk yarpuywana kar llakipanakur ima taytaykillapamanta mamaykillapamanta uknikillapawan yupay. Amami kusa kani nir imachu, llakipakur ima mana imayjun yupay kawsayllapa.

⁹Chaynulla mayqan ima mana allinta rurashutinllapapis, amami qamkunaqa mana allintaq rurankillapachu. Mayqan jurapashutinllapapis, amami qamkunaqa jurapankillapachu. Chaymi imanurashutinllapapis Dyusman mañakuyllapa bindisir yanapananpaq. Chaqa Dyusqami shumaq bindisikasha kanaykillapapaq akrashushallapa.

¹⁰⁻¹²Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashankunapiqa nin:

“Mayqanpis shumaqta kawsayta munaqqa,
ama ima mana allinta rimanqachu.
Chaynulla amami llullakunqalamapischu.
Chaqa Amitunchikqami allin kaqkunata kuytan.
Chaynulla mañakutinpis uyapan.

Nataq chay mana allinta ruraqkunamantaqami
payqa chiqanchakan.

Chayraykumi qamkunaqa, ama ima riqchaq mana allintaq rurarchu,
ashwan allinlata rurar shumaqchanakur ima kawsayllapa”.

¹³Allita yarpuyllapa: Maydiyapis allinlata rurar kawsatkillapaqa, mana mayqanpis qischashunanllapapaqqa allin yupaychu.

¹⁴Piru allinlata rurar kawsashaykirayku qischashutinllapamapis, Dyuspaqqa kusala shumaqna kankillapa. Chaymi chayta yaçharqa, ima pasashutinllapapis amami manchakunkillapa imalapischu, chay mana allinta rurashuqkunamantaqa.

¹⁵Ashwanmi tukuy shunqykillapawan Amitunchiklapi yarpukunkillapa. Chaymi ninkillapa: “Kusala puytiq Amituy Jesucristulatami manchar sirbishaq” nir. Chaynu karnaqa qischakarmapis kusalata aligriyatkillapa, mayqanpis kaynu tapushunmanillapa: ¿Imaraykutaq aligriyankillapa qischakarmapis? nir. Chaynu tapushutinllapaqami, ama manchakurchu aligriya das willankillapa. Piru amami kusa kani nir imachu, shumaqlata willankillapa kriyishaykillaparayku.

¹⁶Chaynulla amami mana allinta yarpur imachu kankillapa tapushuqllapakunawanqa. Chaynu shumaq paykunawan kar, Jesucristupi kriyishaykillapapaq shumaqta willatkillapa imaqami paykunaqa pinqakunqallapa shumaqta rimashaykillaparayku.

¹⁷Chaymi mana allinta rurashanchikrayku qischakanamantaqa, ashwan allinta rurashanchikrayku qischakanapaqqa allin, Dyusninchik chaynu qischakanapaq nisha katinga.

¹⁸Nishaykillapa, imanutaq Jesucristumaqa, paylla qischakaran uk kutila tukuy tyimpupaq, uchanchikllapamanta washamanallapapaq. Payqami kusala allin karmapis Dyuswan pullachamanallapapaq tukuy mana allin kaqkunapaq qischakaran. Chaynullami paypa kwirpunqa wanuran, piru Ispiritunqami mana wanurancho.

¹⁹⁻²⁰Yaçhashanchikllapanumi Noepa tyimpunpi runakunaqa Dyusta mana kasurchu wanuran. Chaynu wanurllapami prisukasha yupayna kidaranllapa. Chaymi ashwan Jesucristuta wanuchir pampatinllapaqa Ispiritunqa

rir, chay wanusha prisu yupay kaqkunata willaran. Chaqa chay tyimpuqami Tayta Dyus yarpuran, imanupiqachi Noé chay wampuq wasita rurar tukchinankamanga kasumanmanllapa nir. Piru mana kasushanllaparakumi, wanuranllapa. Nataq Noemi ayllunkunawanga uchu karanllapa. Chaymi Dyuspi kriyishanllaparaku aykala karmapis washakaranllapa yakumantaqa.

²¹ Chaynullami kanan nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyishanchikraykuqa shutikunchikllapa ima. Piru kriyishanchikraykulami washakanchikllapa. Chaqa yakupi shutikur imaqa manami kwirpunchik tiqti kashanraykuchu yakumanga yaykunchik. Ashwanmi chaynuqa rurayanchik yarpunapaq uchanchikta wanuchi q yupayna kar, Dyuspa naypanpiqa kusa allinla shunquyjun imana kanallapapaq. Chaymi chaynu shutikurqa intrakayanchik Jesucristo wanur, qashan kawsamushanrayku, washakayta puytinchikllapa nir.

²² Kananqami payqa syiluman risha, Dyuspa allilaw qichqanpi tayan, tukuyлата rikar ima mantamarninchikllapa. Chaymi Dyuspa angelninkuna, chaynulla tukuyла rikaypaq mana rikaypaq mantakuqkunamapis Jesucristuta manchar kawsanllapa.

4

Imanu kanapaqtaq Dyus yanapamashanchik chaynula kar sirbishunllapa

¹ Kriyiq masiykuna, imanutaq Jesucristumaqa uchanchikmanta washamanallapapaqqa kusalata qischakaran, chaypaq yarpurlami paypi kriyishaykillaparakuqa qischakarmapis shachinakunkillapa. Chaqa mayqanpis qischakar ima shachinakuqqami, chay mana allinta rurachikuqtaqa limpu binsinqa.

² Chaynuqami manana pay munashanta rurarnachu, ashwan Dyus munashanlatana rurar kawsanga tukuy kawsayashanpiqa.

³ Piru kusala achka tyimputami qamkunaqa Jesucristupi mana kriyirqa, chay wakin mana kriyiqkuna yupay uchakur kawsashaykillapa. Chaqa qamkunaqami kwirpuykillapa munashanlata rurar, ukwan ukwan punuyta munar, kusalata upyapakur ma'char, kusala mana allin fyistakunaman rir, kusalata mikupakur, chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakunata adurar, ima kawsaq kankillapa.

⁴ Unay chaynu kasha karmapis kananqa manana chaynullata rurar kawsatkillapami, chay mana kriyiq runakunaqa kusalata qamkunapaq yarpupakunllapa. Chaymi mana paykunawan kashaykillaparaku kusala mana allinkunata rimar ima jurapashunllapa.

⁵ Piru chaynu rimarmapismi, maydiyqa Tayta Dyuspa naypanman qimikanqa, pay rikar ya'chananpaq. Chaqa Tayta Dyusmi rikar ya'chan wanushakunata, kawsaqkunamatapis.

⁶ Chaymi imanutaq unay runakuna allita Dyuspa shumaq rimayninta ya'chachikuqkunamaqa, unay rukunchikkunata ya'chachiranllapa. Chaymi paykunaqa kriyiranllapa. Chaynu kriyishanllaparakumi, kusalata qis-chakar ima wanuranllapa. Piru chaynu kwirpunllapa wanusha katinmapis, paykunaqa Dyuswan pullana.

⁷ Nishaykillapa ukniykuna: Jwisyu diyami shipchamunna, kay pachapi tukuyла ima kaqkunapis tukukananpaq. Chayraykumi qamkuna kriyiq masiykuna allita yarpur, tanyakar ima, waran waran Tayta Dyusman mañakurla kawsayllapa.

⁸ Piru kusala mas allinmi kanman qamkunapura kusallata llakipanaku-naykillapapaq. Chaynu uknikita llakiparqami, mayqan kusa mana allinta rurashutinllapapis pirdunayankillapa kanqa.

⁹ Chaynulla uknikillapa uknikillapa wasikillapapi samachinakuyllapa, uknikipaq ama ukmanta yarpur, kwashayar imachu.

¹⁰ Chaymi imanutaq Taytanchikllapa Dyus uknikillapata ukmanta chaynulla uknikillapatapis ukmanta ima rurānaykillapapaq yanapashushallapa. Chaynu katinga chay yanapashushanllapanula uknikikunata yanapayllapa.

¹¹ Mayqannikillapa yaĉhachikurpis shumaqta yaĉhachikuyllapa. Chaymi chay rimar yaĉhachikushaykillapapiqa Dyus rimasha yupay kananpaq. Chaynulla mayqanta yanaparpis, yanapayllapa Dyus imanutaq munashannulla. Chaymi Jesucristupi kriyishaykillaparaykuqa tukuy imatapis allinlata rurankillapa, Taytanchik Dyusta alabananllapapaqqa. Chaqa tukuy imapis Taytanchik Dyusllapaqmi. Chaynulla pudirninmapis tukuy tyimpupaq. ¡Chaynumi kanqa!

Kriyishanchikrayku qischakarpis shachinakushunllapa

¹² Kriyiq masiykuna, qamkuna Jesucristupi kriyishaykillaparayku qis-chakarpis amami ninkillapachu: “¿Imapaqtaq kaynu qischakani?” nirqa. Chaqa chaynu qischakar imapis shachinakutkillapami Tayta Dyusqa yaĉhanayanna chiqaptami qamkunaqa paypi kriyinkillapa nir.

¹³ Ashwanmi chaynu qischakarmapis aligriyayllapa, imanutaq Jesucristu-maqa qischakarmapis shachinakuq nir. Chaqa kanan chaynu qischakar shachinakurllaqami, maydiyayaq llipyalla pudirninwan shamutinga pay-wanna kusallata aligriyankillapa.

¹⁴ Nishaykillapapis: Kusala shumaqmi kanqa Jesucristupi kriyishaykil-laparayku jurapashutinllapa shachinakuqkunaqa. Chaqa Tayta Dyuspa llipyalla Santu Ispiritunmi imuraspis kusallata yanapashuyanllapa shachi-nakunaykillapapaqqa. [Piru chay chiqnishuqkunaqami Dyuspa Santu Ispiri-tunpaq mana allinta rimanllapa. Nataq qamkuna-shuyapaqami shumaqta kawsashaykillaparayku, kusallata alabanqallapa.]

¹⁵ Qischakarmapismi Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakankil-lapa. Amami qischakankillapachu wanuchikushaykillapapaq, suwakushaykillapapaq, mana allinta rurashaykillapapaq, ukpa imankunaman yakapakashaykillaparayku imachu.

¹⁶ Piru Jesucristupi kriyishaykillaparayku qischakarqami, ama pin-qakunkillapachu. Ashwanmi Taytanchik Dyusta alabankillapa chay qis-chakashaykillaparaykuqa.

¹⁷ Chaqa kananqami Dyusqa qallariyanna wamrankuna kaqkunata rikar yaĉhaq, allitachush nuqapi kriyin manaqachu mana nir. Chaynu wamrankunallata rikayinga, paypa shumaq rimayninta mana kasuqku-nata rikar yaĉhatinqa, imananqallaparaq paykunaqa.

¹⁸ Chaynu allin runakuna washakananpaq trabajusu katinga,
 ¿imananqallaparaq-ari Dyusta mana kasur uchakuqkunaqa?
 Imanupis mana washakayta puytingallapachu.

¹⁹ Chay-ari, Dyus munashanta rurar qischakaqkunaqa, ashwan Dyus munashanllata rurar kawsanmanllapa. Chaynulla bidanllapata Dyuspa makinpi dijanmanllapa. Chaqa ruramashanchikllapa Tayta Dyusqami imuraspis pullanchikllapa kananpaq kar, mana dijamanchikllapachu.

5

Kriyiqkunata rikaqkunaqami kaynu kanqa

¹ Nuqa Pedrumi Jesucristupa sirbiqnin kar, kriyiq masiykunata rikar yaĉhachiq chay kani. Chaqa nuqaqami rikasha kani, Jesucristo iman uchanchikllaparayku qischakar kruspi wanutinmapis. Chaynu karmi, kananqa qamkuna kriyiqkunata rikar yaĉhachikuqkunataqa rugar ima yanapashunanillapa. Chaqa qamkunapismi nuqa yupay sirbikuyankillapa. Chaymi Jesucristo maydiya llipyalla pudirninwan shamutinga, mantakuyashanpina kayashunllapa.

² Chaynu tantalana washakasha kananllapapaqqa, qamkuna chay kriyiqkunata rikar yaĉhachir michikuq yupay kaqkunaqqa, allita kuytankillapa Dyus akrashan uyshita yupay kaq wamrankunata. Chaymi imatapis ama amalaschu rurar; ashwan Dyus munashannu aligrila rurankillapa. Amami chay rurashaykirayku pagrakanaykillapapaq yarpur imachu rurankillapa. Ashwanmi imatapis rurankillapa kusa aligrila, ama kwashallachu.

³ Piru chaynu uknikillapata rikarqa, kuytawkish qamkunaqa paykunapa mantaqnin yupaymana tukutkillapa. Ashwanmi kusala shumaqta Dyus munashannula kawsar paykunataqa rikachinkillapa.

⁴ Chaynu allin qaqlata rurar ima kawsayatkillapa, maydiya chay michikuqkunapaq mantaqnin chiqap michikuq Jesucristo shamutinga, kusala shumaq llipyalla mana tukukaq kurunatana aypanaykillapapaq.

⁵ Chaynullami qamkuna musu kaqkuna, rikar yaĉhachishuqnikkilapata kusala rispituwan kasuyllapa. Chaynullapis uknikillapa uknikillapa ama kusa kani nirchu, kasunakur kawsayllapa. Chaqa “Dyusqami kusa kani niqkunamantaqa chiqanchakan.

Piru chay mana kusa kani ima niqkunata-shuypaqa kusalata yanapan”.

⁶ Chayraykumi imata rurarpis, ama kusa kani nirchu tukuy imata puytiq Dyusninchik munashanlata rurankillapa. Chaynu ruratkilapami maydiya Tayta Dyus shamurqa tukuypa naypanpi nishunqallapa: “Kusala allinta rurashaykillapa” nir.

⁷ Chayraykumi ima pasashutinllapapis ama chaykunalapaq yarpur llakirchu, chay pasashushanllapataqa Dyuspa makinpina dijayllapa, ¡Taytay Dyusmi llakipamanqa! nir.

⁸ Piru allita tanyakar, rikĉhakushala yupay kar kuytakankillapa. Chaqa chay ĉhiqnimaqninchik dyabluqami, imanutaq liyunmaqa mallaqnarqa gayĉhakur purin imatapis mikunar; chaynumi nuqanchikkunatapis Tayta Dyusmanta chiqanchamanayananchikllapa.

⁹ Chaynu katinmapis manami qamkunalachu chaynuqa qischakayankillapa, ashwanmi maylawpipis kriyiqkunaqa qamkuna yupaylla qischakayanllapa. Chaymi chayta yaĉhar imaqa, chay mana allin rurachikuqta mana kwintacharnachu, ashwan masta animakur ima chay kriyishaykillapanulla shachinakunkillapa.

¹⁰ Chaqa nishaykillapapis: Kay pachapi kriyishaykillaparayku uk ratulapaq qischakayatkilapamapismi, Taytanchik Dyusqa kusalata llakipashurlapa yanapar kusala allinpaq, allita kriyiqpaq, kusala jwirtipaq, chaynulla chiqapta washakasha kanaykillapapaq ima tikrashunqallapa. Chaynuqami tukuy tyimpupaq Tayta Dyus mantakuyashan luryanpina kayankillapa kanqa Jesucristuwan pullana.

¹¹ ¡Chaymi chayta yaĉharqa paylata alabashunllapa! ¡Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun! ¡Chaynumi kanqa!

Pedrumi tukukananta saludakun

¹² Kriyiq masiykuna, chiqapta kriyiq masinchik Silvanuwanmi * kay kartata iskribimuni kusalata animakur masta kriyir kawsanaykillapapaq. Chaqa Taytanchik Dyus kusata munamashanchikrayku kusata yanapamanchik. Chayraykumi chay munashushanllaparayku, shachinakur ima kawsankillapa.

¹³ Babiloniapi taq kriyiq masinchikkuna, chaynulla Jesucristupaq yaçhachitiy kriyishanrayku wamray Marcospismi kaçhamun saluduta qamkunapaq. Chaqa kay Babiloniapi kriyiqkunatapis qamkunata yupay, Tayta Dyusqa akrasha paypa kaqninkunana kananllapapaq.

¹⁴ Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa uknikillapa kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa. † Chaynulla Jesucristupi kriyishaykillaparayku, kusala shumaqta kawsanaykillapapaqmi Taytanchik Dyusqa yanapashunqallapa.

Chaynumi kanqa.

---

* **5:12** Silvano nirqami intrachimanchikpis Silas nir. † **5:14** Kusala rispituwan shumaqta saludanakunkillapa nirqami niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

2 Pedro Pedrupa ishkey kaq kartan

Apustul Pedrumi kay kartataqa ruku wanunanapaqna kar iskribiran. Chaqa Tayta Dyusmi paytaqa intrachisha karan wanuyankinami kanqa nir. Chayta yaçarmi maylawpi taq kriyiqkunaman kay kartata iskribiran (1.3-21). Chaynulla chay mana allinta yaçhachikuqkuna rikarimusha katinmi, iskribir ima allita intrachiran ama ingañakananllapapaq (2.1-22). Chaynullami intrachiranpis Jesucristo kay pachaman shamunan diya shipchamuy-atinga, imanu kanqa nir (3.1-18).

Pedrumi saludakun

¹ Kriyiq masiykuna, nuqa Simón Pedrumi Jesucristupa apustulnin kani. Chaynulla payllata sirbiq karmi, kay kartata iskribir saludashunillapa. Chaqa qamkunapismi nuqakuna yupay kusalata washamaqñinchi Dyus Jesucristullapi kriyishaykillapana: Payqami kusala allin kar yanapamashanchikllapa nir.

² Chaymi mañakunipis, Taytanchik Dyusta, chaynulla Amitunchik Jesucristuta allita riqsitkillapa, pay kusalata yanapashutinllapa ima shumaqta kawsanaykillapapaq.

Dyuspi kriyiqkunaqami kaynu kanqallapa

³ Chaqa kusala pudirniyun Taytanchik Dyusqami, kusala allin kar nuqanchikkunataqa qayamashanchikllapa payta allita riqsir kasurna kawsanallapapaq. Payqami tukuy imapi yanapamashanchikllapa, imurapis paylatana sirbir ima kawsanallapapaq.

⁴ Chaymi Taytanchik Dyusqa kusala pudirniyun, kusala allin ima kar unaymanta-pacha arnimashanchikllapallana karan yanapamanallapapaqga. Chaqa chay arnimashanchikllapaqami kusala shumaq, chaynulla sirbiq ima. Chaymi chaynu Dyusninchiqwan karqa, manana kay pachapi kusala mana allinkuna kan chaykunata rurarnachu kawsanallapapaq. Ashwanmi payqa yanapamashanchikllapa pay yupay allinlatana rurar kawsanallapapaq.

⁵ Chayraykumi Jesucristupi mas allita kriyir, allinlata rurar kawsashunllapa. Chaynu kawsarqami, Dyusninchiqmanta allita intrakarna, kusa intrakaqkunana kashunllapa.

⁶ Chaynu Dyusninchiq yanapamasha intrakaqkuna karqami, chay mana allin ruraykunamantaqa tantyakashunllapa. Chaynulla ima pasamashalla-pamapis shachinakar ima tukuy shunqunchikllapawan maydiyapis paylata kasur kawsashunllapa.

⁷ Chaynu karqami kriyiq masinchikkunawan llakipanakur ima yanapanakushunllapa. Chaynullami ashwan masta llakipanakushunllapa ima kriyiq masinchikkunawanqa.

⁸ Chaymi tukuy kay nishushayllapakunata allita kasurqa, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiqkunana kankillapa. Chaynuqami manana qamkuna munashaykillapa yanqalla chaynunachu kawsayankillapa.

⁹ Piru Dyus nishanta willatiy mana kasuqkunaqami, mana allita rikakuq syiguyasha yupayna kawsanllapa. Chaynulla Jesucristo uchanmanta washananpaq wanushanmatapis manana yarpurllapanachu kawsanllapa.

¹⁰ Chay-ari kriyiq masiykuna nishaykillapa: Qamkunatami Dyusninchiqqa wamranna kanaykillapapaq akraushallapa. Chaymi chaynu karqa tukuy kay nishushayllapata allita kasur kawsayllapa.

Chaynu karqami, Jesucristupi kriyishaykillapamantaqa mana maydiyapis chiqanchakankillapachu.

¹¹ Chaymi maydiyapis payllawan katkillapaqa, washamaqninchik Amitunchik Jesucristuqa kusa aligrila shamunqa paypa mantakuyninmanna apashuqlapa. Chaypiqami tukuy tyimpupaqna kawsankillapa paywan pullana.

¹² Kriyiq masiykuna, tukuy kay yačhachishushayllapataqami, allita intrakashaykillapana. Piru chaynu allita intrakasha katkillapamapismi waran waran willayashaykillapa, ama qunqar Jesucristuta kasurla kawsanaykillapapaq.

¹³⁻¹⁴ Piru nishaykillapa: Amitunchik Jesucristumi intrachimasha, nuqaqashi wanuyashaqna nir. Chayraykumi kanankuna kawsayarllaqa, Jesucristupi imanu kriyirlla shachinakunaykillapapaq nir waran waran willashuyashaqlapa.

¹⁵ Chayraykumi kawsayarllaqa tukuy puytishayta yačhachishuyllapata kamashaq. Chaynuqami maydiya wanutiypis chay willar yačhachishushayllapapaq yarpur ima, chayllapi kawsanaykillapapaq.

Pedrumi riman kusala pudirniyun Jesucristuta rikashanpaq

¹⁶ Amitunchik Jesucristo kusala pudirniyunqami, maydiyaqa qashan shamuyanqa nir ima yačhachikushayllapaqa, manami yanqa llulla kwintu imachu karan. Ashwanmi chay yačhachishushayllapaqa kusala chiqap. Chaqa nuqakunallami rikasha ima kanillapa imanu Amitunchik Jesucristuqa kusala pudirniyun nirmapis.

¹⁷⁻¹⁸ Chaynullami rikasha kanillapapis Tayta Dyusqa imanu Wamran Jesucristutaqa kusala allinpaq riqsiran ima nirmapis. Chaqa nuqakunaqami chay kusala shumaq sirkapi paywan karayllapa. Chaymi uyaparayllapapis syilumanta-pacha Dyusqa kaynu niqta:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

¹⁹ Chaynulla nishaykillapapis: Dyusninchikpa unay rimaqninkuna Jesucristupaq iskribishanqami kusala chiqap kasha nir. Chaqa nuqakunapis chay rikashayllapawan, uyapashayllapawan imaqa allita yačhanillapa Dyuspa rimaqninkunaqa chiqapta Jesucristupaqa yačhachikuq kasha nir. Chayraykumi qamkunapis Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishanta kasur imaqa, pay munashannullana rurayankillapa. Chaqa Dyuspa rimaqninkuna iskribishankunaqami imanutaq uk bilamaqa tutaparaqpi achkirachikun, chaynu intrachimanchikllapa. Chaymi Dyus nishantaqa intrakayta puytinchikllapa maydiya Jesucristo shamunankaman. Dyus nishanqami, imanutaq achkiyaypimaqa atun qullarsitu achkirachimanchik chay yupay yarpuyinichikpiqa intrachimanchikllapa.

²⁰⁻²¹ Chaymi allita kwintata qukayllapa: Dyuspa unay rimaqninkunaqa, manami paykuna munashantachu yačhachikuranllapa nir. Chaqa manami mayqanpis pay munashanllamantaqa Dyus nishantaqa intrachikuyta puytinchu. Chaymi chay rimaqninkunamaqa Dyus munashannulla yačhachikuran, iskribiran ima Santu Ispiritu chaynu ruray nir yanapatin.

2

Lullachikur yačhachikuqkunami rikarimunqa

¹ Chaymi nishaykillapa: Allitami kuytakankillapa nir. Chaqa qamkunallamantami mana allinta yačhachikuqkuna rikarinqallapa. Imanutaq Israel

runakunamaqa Dyus akrashan pwiblu katinllapamapis, paykunallamanta Dyuspa rimaqnin yupay tukuqkuna rikariran chaynu. Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, kriyiq tukur mananula chay pay yaĉhayashanta yaĉhachikur, kriyiqkunataqa pantachin. Paykunaqami Amitunchik Jesu-cristo uchanmanta washananpaq wanusha chaymatapis manana kwintachanllapanachu. Chaymi chaynuqa paykunaqa dasna kastigakasha rikarinqallapa tukuy tyimpupaqna.

² Piru achka wakinkunaqami chay yaĉhachikushanllapata kasunqallapa. Chaymi chaynu kasushanllaparayku kusa mana allinkunata ima rurar kawsatinllapa, wakin rikaqkunaqa washamaqninchik Jesucristupaqmapis mana allinta ima rimanqallapa.

³ Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, imatapis kusalata munapakushanllaparayku chay paykuna yaĉhayashanllapawan kusalata ingañashurllapa imaykillapatapis tantakunqallapa. Piru chaynu rurashanllaparaykumi, mana imanupis washakayta puytingallapachu. Chaqa chaynu rurashanllaparaykumi unaymanta-pacha chaynu kastigakananllapapaqna karanllapa.

⁴ Chaqa yarpuyllapa: Chay unay angelkuna uchakutinllapaqami, Tayta Dyusqa mana pirdunarchu ashwan chay kusala manchaypaq tutaparaqlla uĉku ruri infyirnuman itakuran. Chaymi chaypina paykuna, kusalata qishchakar ima yarakuyanllapa chay jwisyu diyapi Tayta Dyusqa rikar yaĉhananpaq.

⁵ Chaynullami unay Noepa tyimpunpi runakuna uchakur Tayta Dyusta mana kasutinllapaqa, payqa mana pirdunarchu kusala manchaypaq atun tamyawan tukchiran. Nataq Noelami washakaran syiti ayllunkunalawan. Chaqa payqami Tayta Dyuspaq parlakur ima kusala allinta kawsaran. Piru chay runakunaqami mana kasur, kusa mana allinkunata rurar ima kawsaqllapa.

⁶ Chaynumi Dyusta mana kasushanllaparayku, Sodoma pwibluta, chaynulla Gomorra pwibluta chinqachinanpaq niran Tayta Dyusqa. Chaymi chay pwiblukunamanqa Dyusqa syilumanta-pacha kaĉhamuran ninata. Chaynuqami tukuyla chay pwiblupi kaqkunaqa limpu rupar uĉpa intirupaq tikrakar tukukaranllapa. Piru chay pwiblukunawan Tayta Dyus chaynu rurashanqami intrachimanallapapaq karan kanan tyimpupi kawsaqkunaqa Dyuslatana kasur amana uchakurnachu kawsanallapapaq.

⁷⁻⁸ Piru chaynu chay runakunata tukchirmapismi, Lotta washaran. Chaqa payqami kusala allin runa karan Dyuspa naypanpiqa. Chay Lot shutiq runaqami kusalata llakir ima kawsaq chay wakinkuna kusala mana allinkunata ruraqta rikar, chaynulla mana allinta rurashallapa nir uyaparqa. Chaymi wakinninkunapaq tukuy shunqunwan llakir mana imanupis ali-grila kawsaytaqa puytiqchu.

⁹ Chaynuqami Dyusqa intrachimananchik imanumi payqa tukuy imata yaĉhan nir. Chaqa payqami tukuy paypi kriyiqkunataqa, mana allin kaqkunamanta washan. Piru chay mana allinta ruraqkunata-shuyapaqa, kananmanta-pacha kastigashana. Chaymi chay kastigakasha chaykunaqa yarakuyanllapa, chay jwisyu diyapi rikar yaĉhananpaq.

¹⁰ Chaqa Dyusqami kastigan tukuy uchayjunkunataqa. Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqami, paykuna munashannulla millanaypaq imakunata rurar kawsanllapa. Chaymi Dyusmatapis mana kasuyta munanllapachu. Chaqa paykunaqami yanqa runakunala karmapis kusa marraju

kashanrayku, chay rikaypaq chaynulla mana rikaypaq kusa mantakuqkunapamapis * kusala mana allinkunata rimanllapa.

11 Piru angelkuna-shuyupaqa Amitunchikmanta kar, mas pudirniyjun runakunamanta karmapis, manami chay kusa mantakuqkunapapaqa mana allinkunataqa rimanllapachu.

12 Chaymi chay llullakur yaĉhachikuy runakunaqa, imanutaq animalkunamaqa mana intrakanllapachu chaynu kawsanllapa. Chaqa animalkunamaqami nasir winanllapa, piru mana imalamatapis intrakarchu. Chaymantami imanutaq animalmataqa aypar wanuchinllapa, chaynumi chay runakunapis wanunllapa mana intrakashanllapapaq rimar uchanllaparayku.

13 Chaynuqami ukkunata llullachir yaĉhachir qischakananpaq dijashanrayku, paykunapis qischakar ima wanunqallapa. Chaqa paykunaqami mana pingakurchu unaqmapis kwirpunllapa munashanlata rurar kawsanllapa. Chaymi gamkuna kriyiqkuna tantakar fyistakunkillapa chaypimapis, chay mana allinta ruraqkunaqa pullaykillapa kar, kusala pingaypaqta tukutin, wakin rikashuqkunaqa qamkunapaq mana allinkunata rimanllapa.

14 Dyusta mana kasuqkunaqami kusala mana allin runakuna kar, uchakurlla kawsayta munanllapa. Chaymi warmita rikarmaqa kusalata munan. Chaynulla chay manaraq allita kriyir, litalla yupay kaqkunatami kusalata disanimachin. Paykunalapaqmi imatapis tantakuyta munanllapa ima.

15 Chaqa paykunaqami chay kusala shumaq nanmanta chiqanchakashanmanta, chinqasha yupay purinllapa. Chaymi imanutaq unaymaqa chay Beorpa wamran Balaamqami † kusala mana allinkunata rurar ima qilayniyjun kanaran, chaynu paykunapis kawsanllapa. Chaqa Dyuspa rimagnin Balaamqami, chaynuqa tukuran Dyusmanta chiqanchakashanrayku.

16 Chaymi chaynu Dyusninchikmanta chiqanchakashanrayku mana allinta rurayingta, Dyus nitin burrunmapis rimaran. Chaymi ashwan chay burrituqa amun kusala mana allinta ruranayashanpaq willaran, amana munashanllata rurananpaq.

17 Chaymi nishaykillapa: Chay llullakur yaĉhachikuqkunaqami, imanutaq uk quĉhamaqa mana yaku katin yanqalla tan, chaynu. Chaynullapis imanutaq puktaymataqa jwirti wayra tikrar apan chaynu. Chaymi chaynu mana allinta rurashanllaparayku, Dyusqa paykunataqa kaĉhanqa chay kusala tutaqaraqla uĉhku ruriman, chaypina tukuy tyimpu qischakananllapapaq.

18 Chaqa paykunaqami kusalata alabakar kriyiq yupay tukur, chay manaraq allita kriyiqkunataqa ingañanllapa paykuna yupay kwirpun munashanlatana rurananllapapaq. Chaymi chay kriyiqkunaqa imanulapis uchanllapamanta washakananpaq kayatinllapamapis, chay mana allinta rurachikuqkunaqa qashan chayllaman tikrayanllapa.

19 Chaymi chay runakunaqa wakinkunataqa ninllapa: “Washakashana karqami imatapis munashaykillapata rurar kawsayta puytinkillapa” nir. Chaynu nir ima ingañakunllapa, michka paykunaqa chay mana allinta rurachikuq dyablupa sirbiqnin yupay karllapamapis. Chaqa chay mana

* **2:10** Mantakuq nirqami intrachimanchikllapa kay pachapi awturidadninchikunapaq. Piru kusa mana rikaypaq mantakuq nirqami intrachimanchikllapa Dyuspa angelninkunapaq, chaynulla Dyusmanta chiqanchakasha mana allin angelkunapaq ima. Mas intrakanarqa, rikashunllapa Judas 8,10. † **2:15** Balaampaq mas intrakanarqa rikashunllapa Números 22.4-20; 31.16.

allinta rurachikuq dyabluqami, chay runakunataqa limpu saruĉhasha yu-payna purichiyán.

²⁰ Kay paykunaqami washamaqninchik Amitunchik Jesucristuta riqsirqa, kay pachapi kusala mana allin kaqkunamantaqa akrakashana karanllapa. Piru chaynu akrakashallapana kasha karmapis, chay mana allin kaqkunallata rurayarqami, unay kayashanmantaqa kusala mana allinnachu kanqallapa.

²¹ Chaynu Jesucristuta riqsiyar qashan chay unay kayashanllapaman tikrakananpaqqa, mas allinni kasha kanman Jesucristuta mana riqsirchu, unay kashannulla kananpaq.

²² Piru Jesucristuta riqsiyar qashan ikiman tikrakaqkunawanqami kumpulikasha chay kaynu nishanllapakunaqa: “Allqumi gumitarqa qashan chay gumitashanllata mikun”. Chaynulla “Kuchipis allita paqakusha kar, qashan lluchkaman yaykur tiqtiyan” nir.

3

Amitunchik Jesucristo shamunanqami shipchana

¹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, kay ishkay kaq kartaypimi nishaykillapa, allita chay punta willashushayllapapi yarpur ama qunqarchu kawsanaykillapapaq. Chaqa chay punta kartaypipismi Amitunchik Jesucristullapi yarpur kawsanaykillapapaq nishurayllapa.

² Chaynullami yarpuyllapapis Dyuspa unay kusala allin rimagninkuna nishankunata, chaynulla washamaqninchik Amitunchikpa apustulninkuna pay nishankunata, yaĉhachishushanllapapi ima.

³ Chaymi kaynu nishaykillapa: Allita kuytakar kawsankillapa. Chaqa chay jwisyu diya shipchamuyatinnaqami, achka runakuna shamunqa paykuna munashanllapata yaĉhachikuq. Chaymi tukuy kriyiqkunamanta burlakar ima nishunqallapa kaynu nir:

⁴ Qamkunaqami Jesucristo shamunqana nirqa yanqalla qischakayankillapa. Chaqa manachu kwintata gukankillapa: Unaymanta rukunchikllapakunamapis Jesucristumi shamuyanna nir kriyir; mana shamutinchu wanushallapana ima. Piru mana imapis pasashachu, tukuy imapismi unay rurakashannulla nir.

⁵ Chaynu nir imami chay paykuna munashanllata ruraq runakunaqa, mana kwintachanllapachu Dyusmi rimayninlawan syiluta rurashanta, chaynulla Dyus nitinmi yakumapis ashutin chaki pachana kidaran nirqa.

⁶ Chaynulla manami kwintachanllapalamapischu imanutaq unay chay mana allin ruraqkunataqa Tayta Dyusqa kusala atun tamyawan tukchiran nirmapis.

⁷ Chaqa intrakayllapa: Imanutaq Tayta Dyusqa unay nisha karan, chaynullami kanapis chay tukuy mana allin ruraqkunata, chaynulla syiluta, kay pachamapisshi limpu chay ninallawan rupachir tukchianqa jwisyu diyapiqa nir.

⁸ Chaynullapis kriyiq masiykuna, amami qunqankillapachu Amitunchikpaqami uk diyaqa mil añu yupay, chaynulla mil añu-shuyupaqa uk diya yupay nir.

⁹ Chaynu nirqami intrachimanchikllapa payqami maydiya shamunanpaq arnimashanchikllapanulla kumpliyanqa nir. Nataq wakinkunaqami ninllapa: Llullakusha karmi mana rikarimunnachu nir. Piru manami chaynuchu. Ashwanmi payqa manaraq shamurchu yarakuyan, wakinkunapis kriyir washakar amana kastigakasha kananllapapaq nir.

¹⁰ Piru Amitunchikqami, imanutaq uk suwakuqmaqa mana yaçhayasha [tuta] shamur suwakun, chaynumi rikarimunga. Chaymi chaypiqa syilumapis tukuy chaypi kaqnintin limpu tukukanqa. Chaynulla kay pachata tukuy iman kaqnintinta Dyusqa limpu rupachir tukchinga.

¹¹ Chaymi tukuy imanu tukukayanqa nir yaçharqa, qamkunamaqa Dyus munashannula kusa allinkunalata rurar ima kawsankimanllapa.

¹² Chaynu Jesucristo shamuyanqa nir yarpur Dyusninchik munashanlatana rurashunllapa. Chaqa chaynu allinlatana rurayashallapaqa imanupiqam daslamana shamunman Amitunchikqa. Chaqa chay tyimpuqami syilumapis tukuy imantin ninawan limpu chullur tukukanqa.

¹³ Piru nuqanchikkunaqami Tayta Dyus arnimashanchikllapa chay mushuq syiluta, chaynulla mushuq pachata yarayanchikllapa. Chaqa chaypiqami tukuy allin kaqkunallana kanqallapa.

¹⁴ Chayraykumi kriyiq masiykuna, Amitunchik shamunankaman tukuy imatapis allinlata rurar kawsayllapa. Chaynuqami Jesucristo shamurqa kusala allinta, shumaq kawsaqta, mana ima uchayjunlamatapischu tarishunanllapapaq.

¹⁵ Chaqa yarpuyllapa, Amitunchik mana das shamurqami, intrachimayanchikllapa payqa tukuylata washayta munayan nir. Kay nuqa nishushayllapanumi kusa munashanchik ukninchikllapa Pablupis iskribishushallapa, imanu Jesucristo yaçhachikushannu.

¹⁶ Chaqa ukninchik Pabluqami Dyus nitin chay kartankunapi iskribirqa kay willashuyashayllapanu iskribiran. Piru chay iskribishanllapaqami wakinkunaqa mana das intrakaypaqchu. Chaymi chay mana allita kriyir paykuna munashanta yaçhachikuqkunamaqa mana intrakanllapachu. Chayraykumi ashwan ukmantana yaçhachikunllapa, imanutaq Dyus nitin unay iskribikashakunata mana allita intrakar ukmantana yaçhachikunllapa chaynu. Chaymi chaynu mana allinta yaçhachikushanrayku kusala manchaypaqta kastigakashana kanqallapa.

¹⁷ Chayraykumi munashay kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata yaçharllapanaga allita kuytakankillapa. Chaynuqami chay tukuy mana allinta yaçhachikuqkunaqa amana ingañashunanllapapaq. Chaynulla amana allita kriyishaykillapamanta chiqanchakanaykillapapaq.

¹⁸ Ashwanmi llakir ima mas allita washamaqninchik Amitunchik Jesucristuman qimikayta kamayllapa. Chaynuqa kusata yanapashunqallapa masta rigsinaykillapapaq paytaqa. Chaymi pay munashanllata ima rurankillapa. Chaynuqami kaynu nir alabankillapa Jesucristutaqa: “Kusala allinmi tukuy tyimpupaq mantakuq Amitunchikqa” nir. Chaqa payqami tukuy tyimpupaq mantakun.

Chaynumi kanqa.

1 Juan

Juanpa punta kaq kartan

Apustul Juanmi kay kartata iskribiran. Paytami Jesucristo akrran apustulnin kananpaq. Manami kay kartalatachu Juan iskribiran, ashwanmi ishkey kaq chaynulla kimsa kaq kartakunatapis iskribiran. Iskribiranpis San Juanta chaynulla Apocalipsistapis.

Kay kartapi Juanqa kriyiqkunata intrachin, mana allinta yačhachikuqkunata ama uyakunanpaqqa. Chay mana allinta yačhachikuqkunaqa yačhachikuranllapa kaynu nir: “Jesucristuqa manami Dyuschu kar, ashwan runala” nir. Mana allinta yačhachikuqkuna chaynu yačhachitinmi, apustul Juan kay kartapi intrachiran: “Jesucristuqami runa karpis, Dyuslla” nir. Chaynullami kriyiqkunata intrachiran Dyus munashannu kawsar, kriyiq masinkunawan llakinakunanllapapaq.

Jesucristumi kawsachimaqinchikqa

¹ Kriyiq masiykuna, kay kartatami iskribimuni allita intrachishunayllapapaq chay uk kusala shumaq RIMAQPAQ. Chay kusala allin RIMAQQAMI Jesucristo karan. Chaqa chay shumaq RIMAQQAMI kay pachamapis manaraq kayatinchu payqa karanllana. Chaymantami nuqakunaman rikarimuran. Chaymi pay payllata rimaqta uyapasha, chaynulla makiyllapawan kamasha, rikasha ima kanillapa. Chaymi ashwan kananmapis pay yanapamanchikllapa tukuy tyimpupaqna Dyusninchikwan tantalana kawsanallapapaq.

² Chaymi willashuyanillapa, Jesucristuqami Dyusmanta shamuran nuqakunaman. Chaymi paytaqa rikarayllapa. Chaynu rikasha ima karmi, tukuy pay imata rurashanta ima qamkunataqa willar intrachishuyanillapa. Allita intrakayllapa, Jesucristuqami Tayta Dyuswan unaq syilupi karan. Chaymantami kay pachaman shamuran. Chaymi nuqakunaqa rikasha ima kar, uk tistigu yupay paypaq parlakunillapa, mayqanpis paypi kriyirqa washakar tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq.

³ Chaymi kananqa willashunillapa nuqakuna uyapashayllapata, chaynulla rikashayllapata ima. Chaynuqami chay willashushayllapapi kriyitkillapa tantalana kawsanallapapaq. Chaqa imanutaq nuqakunamaqa Jesucristupi kriyishayllaparaykuqa, Taytanchik Dyuswan, chaynulla Wamran Jesucristuwanqa uklana yupay kawsanillapa, chaynu qamkunapis kanaykillapapaq.

⁴ Chaymi chaynu nir ima iskribishunillapa, chay willashushayllapapi kriyitkillapaqa tukuyinchikllapa kusalata aligriyanallapapaq.

Dyusninchikmi achkirachikuqqa

⁵ Kriyiq masiykuna, allita intrakayllapa Jesucristo kaynu intrachimashanllapatami qamkunatapis willashuyanillapa. Chaqa payqami nimaqllapa: “Taytanchik Dyusqami mana ima mana allintapis rurashachu” nir. Chaymi paypiqa mana imapis tutaparaqllapi yupayqa kanchu. Ashwanmi payqa uk achkirachikuq yupay kashanrayku, imuraspis achkirachikun.

⁶ Chaynu pay katinmi, paywan karqa, amana mana allinkunata rurur uchakushunllapanachu. Chaqa uchakurlla kawsar nuqami kriyini nirqami, nuqanchiklla llullachikar chiqap kaqtaqa mana rurayanchikchu.

⁷ Piru mayqanpis kriyishanrayku imatapis allinlata ima rurargami, kusa achkila yupayna kawsayanchikllapa, imanutaq Taytanchik Dyusmaqa achkila kawsan chaynulla. Chaynuqami, michka achka karllapamapis uklana yupay kawsayanchikllapa. Chaymi ashwan Tayta Dyuspa Wamran, Jesucristo yawarninta ichashanqa, tukuy uchanchikkunamanta paqamashanchikllapana, Dyusninchikqa mana uchayjunpaqnachu riqsi-manallapapaq.

⁸ Chaymi nishaykillapapis: Uchakurlla kawsar niyachuwan: Manami ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu nirgami Dyuspa naypanpi mana chiqapta rimashanchikrayku, nuqanchiklla llullachikayanchik.

⁹ Piru nuqanchiklla allita kwintata qukar nichuwan: Kusala uchayjunmi kani nir. Chaynu rurashaqami, kusala allin Taytanchik Dyusqa pirdunamashunllapa. Chaqa payqami tukuy imata allita rikar yaqhaq kar, tukuy mana allin rurayashanchikkunamanta washamashunllapa.

¹⁰ Piru Tayta Dyusqami nimanchikllapa tukuylashi uchayjun kanchikllapa nir. Chaynu uchayjun kayar, niyachuwan: Manami ima uchayjunlamapischu kani nir. Chaynu nirgami Dyustapis llullapaq yupayna rikayanchik. Chaqa manari rimayninmatapis kwintachashanchikchu.

2

Jesucristumi Dyuswan pullachamaqninchikqa

¹ Munashay wamrituykuna, tukuy kaytaqami iskribimuni qamkunapis allita intrakar amana uchakurnachu kawsanaykillapapaq. Piru mayqan-nikllapa imalapi uchakusha katkillapaqami, kusa allinla Jesucristo qashan Tayta Dyuswan shumaqchar pullachashunqallapa.

² Chaqa Jesucristullami uchanchikllapamanta washamanallapapaq yawarninta ichar wanuran. Piru payqami wanuran, mayqanpis paypi kriyitinga tukuyлата washayta yarpur. Chaymi mana nuqanchikkunalata washamanallapapaqlachu wanuran, ashwanmi tukuyapaq.

³ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyir, mantakushankunata allita kasurqa, chiqaptana yaqanchikllapa paywan shumaqchakashana kanchikllapa nir.

⁴ Piru mayqanpis niyanman: Nuqaqami Dyusta riqsishana kani nir. Piru chaynu nir, Dyus mantakushankunata mana kasurqami, mana chiqapta Dyuswan pullachu. Chaqa llullakurlari rimayan Dyuswan kani nirqa.

⁵ Nataq mayqanpis Dyuspa rimayninta chiqapta kasuqkunagami, waran waranqa tukuy shunqunwan Dyuslapi yarpurna kawsanllapa. Chaynuqami, yaqhayanchikna Amitunchiklawanna kawsanchikllapa nir.

⁶ Chayraykumi nishaykillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyini niqkunagami, imanutaq Jesucristumaqa kay pachapi karmapis kusa allinlata kawsaran, chaynu kawsanmanllapa nir.

Chiqaptami llakipanakushunllapa

⁷ Kriyiq masiykuna, imanu llakipanakur kawsanaykillapapaq nir kanan iskribir willashuyanillapa chayqa manami uk mushuq mantakuy imachu. Chaqa allita yarpuyllapa: Chayraq Jesucristupi kriyiq qallaritkillapaqami, imanu imanu rurar kawsanaykillapapaq nir willashuranllapa Tayta Dyusqa. Chaymi chay nishushanllapallata kananpis willashuyanillapa.

⁸ Piru kananqami, kayta willar iskribishuyanillapa chayqa mushuq yupay katin, mas das intrakanillapa. Chaqa imanutaq Jesucristumaqa llakipamashanchikllaparayku wanuran nuqanchikkunapaq. Chaynu intrakarqa imanutaq Jesucristumaqa kawsaq chaynu kar, uknikillapamatapis

llakipayankillapana kanqa. Chaynuqami qamkunaqa waran waranqa chay tutaparaqmanta llugshirna, ashwan achkillapina kawsayankillapa kanqa.

⁹ Chaymi allita intrakankillapa: Mayqanpis Dyuspi kriyir, achkillapina kani niyanman. Piru chaynu niyar mana ukninta llakipar çhiqniqami, tutaparaqllapiraq kawsayan.

¹⁰ Piru mayqanpis ukninkunata llakipaqqunaqami achkillapina kawsayan. Chaymi chaynu allita rurur Dyuswan kawsatingami, mana imanupis dyabluqa mana allinkunata rurachiytaqa puytinganachu.

¹¹ Nataq ukninkunata mana llakipar çhiqniqunaqa, tutaparaqllapi kawsar, mana yaçhanllapachu maymanmi riyani nirmapis. Chaynuqami kawsanllapachay chay mana allinta rurachikuq dyablu limpu syiguyashata yupay di-jashanrayku.

¹²⁻¹⁴ Munashay wamrituykuna, Taytanchik Dyusqami Wamran Jesucristurayku uchaykillapamanta washashushanllaparayku, paytana riq-sishaykillapa.

Chaymi kananqa unayna kriyishaykillaparayku uk tayta yupay kaqku-nata iskribishunillapa. Chaqa qamkunaqami kay pachamapis manaraq kayatinchu Jesucristuqa karanllana, chay paytami riqsisishaykillapana.

Chaynulla qamkuna unaykaqna kriyishaykillaparayku nusu kaqku-natapis iskribishunillapa. Chaqa qamkunaqami, Jesucristo nishankunata allita kasurlla kawsashaykillaparayku kusalata shachinakuq kar, chay mana allinta rurachikuq dyablumatapis binsishaykillapana.

Amami kay pachapi imakunalapaqqa yarpushunllapachu

¹⁵ Chaymi nishaykillapa: Amami kay pachapi kaq mana allin kaqku-napaq, chaynulla imakuna kaqkunalapaqqa yarpushunllapachu. Chaqa mayqanpis kay pachapi kaq chay mana allin kaqkunalapaq, chaynulla chay iman kaqkunalapaq yarpuqkunaqami, Tayta Dyuswan kayta mana puytinchu. Ashwanmi chay mana allin kaqkunapaq, chaynulla chay iman kaqkunalapaq yarpurla kawsanllapa.

¹⁶ Chaqa allita yarpushunllapa: Kay pachapi kaq ima mana allin kaqku-naqami kaykunalata ruranallapata munan. Tukuy ima mana allin kaqku-nalata munar ruranallapata, chaynulla imatapis rikar kusata munanallap-ata, ashwan yaçhar manaqa kusala imayjun karmaqa kusalata alabakanal-lapata ima munan. Piru tukuy kaykunaqami mana Dyusmantachu, ash-wanmi chay mana allinta rurachikuqkunamanta chaykunaqa.

¹⁷ Piru chaynu mana allinta rurachikuyar imapismi, kay pachamanta kaqkunaqa limpuna tukukayan tukuy mana allin imantin. Ashwanmi Taytanchik Dyus munashannu ruraqkunaqa, tukuy tyimpupaqna kawsan-gallapa.

Juanmi yaçhachikun Jesucristupa kuntran tikrakaqkunapaq

¹⁸ Wamrituykuna, kay pacha tukukanan tyimpuqami çhamushana. Chaqa qamkunaqami, uyapashaykillapa kanqa, chay diyakunaqa, Jesucristupa kuntran rikarimuyanqa nir. Chaymi ashwan kananqa paypa kuntraku-naqa kusala achka rikarimushallapana. Chaynu katinmi, yaçhanchikllapana kay pacha tukunanpaqqami, manana maychu nir.

¹⁹ Chaymi Jesucristuta kuntraqkunaqa, kay nuqanchikkunallamanta llugshishallapa. Piru chiqaptaqami mana nuqanchikkunamantachu kasha. Chaqa nuqanchikkunamanta karqa mana ashunantachu. Ashwanmi yanqa kriyiq tukurla puriq kashallapa. Piru tukuy chay pasashankunaqami, kasha allita yaçhanallapapaq paykunaqa mana chiqaptaqa Jesucristupiqqa kriyishal-lapachu nir.

²⁰ Piru qamkuna allita kriyiqkunawanqami, manana chaynuqa pasanqanachu. Chaqa qamkunataqa Taytanchik Dyusqa Santu Ispiritunta qushushanllaparayku chiqapta intrakankillapana mayqanmi Jesucristuqa nirmapis.

²¹ Chaqa qamkunaqa mayqanmi Jesucristuqa nir allita intrakashaykillaparayku iskribishunillapa. Chaynullami kusalata intrakankillapa mayqanpis Jesucristupa chiqap kaqninkuna karqa, paypaqqa manana llullakuyta puytinnachu nir.

²² Piru chay llullakuqgami, Jesucristupagga kaynu ninllapa: Manashi payqa Dyuspa Akrashan Cristunchu nir. Chay paykunami Jesucristupa kuntranqa. Chaqa paykunaqami Jesucristupa kuntran kar, Taytan Dyusta chaynulla Wamrantapis mana kwintachar disprisyanllapa.

²³ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis Taytanchik Dyuspa Wamran Jesucristupi mana kriyiqkunaqami, Taytan Dyuspipis mana kriyiyta puytinchu. Piru Jesucristuqami Dyuspa Wamran nir, kriyiqkunaqami Taytanchik Dyuspipis kriyir paywana kanqa.

²⁴ Chayraykumi qamkuna kriyiqkunaqa, chay imanushakanaykillapapaq nir puntamanta-pacha yaçhachishushanllapataqa allita yarpur, ama qunqarchu shunquykillapapi purichinkillapa. Chaymi chaynu uyakushaykillapapi tukuy shunquykillapawan allita kriyiqqami, Jesucristuwan pulla kar, Taytan Dyuswanpis pullalla kayankillapa kanqa.

²⁵ Chaqa Jesucristuqami maydiyapis kriyishanchiknulla shachinakusha, chay tukuy tyimpupaq kawsayta arnimashanchikllapataqa qumashunllapa.

²⁶ Kriyiq masiykuna, tukuy kaykunata willar imaqami, iskribishunanllapala allita kwintata qukar, chay ingañashunayanllapa chaykunamanta ama ingañakanaykillapapaq.

²⁷ Piru nishaykillapa: Qamkunaqami Jesucristo, Santu Ispiritunta qushushanllapawanna kankillapa. Chayraykumi mana ministinkillapanachu mayqanpis yaçhachishunanllapapaqqa. Chaqa Amitunchikmanta Santu Ispiritunllami tukuy mana yaçhashaykillapamatapis intrachishunanllapa. Chaymi chay intrachishuyashanllapapaq kusala chiqap kar, mana ima llulla imalamapischu. Chayraykumi imanutaq Santu Ispiritu intrachishushanllapanulla Jesucristupi allita kriyirlla maydiyapis shachinakunkillapa.

²⁸ Chayraykumi kananqa munashay wamrituykuna, allita yarpur ima Jesucristupi kriyir maydiyapis shachinakuyllapa. Chaynu katkillapa maydiya Jesucristo kusala mantakuyninwan rikamaqninchikllapa shamutinga, kusa aligrila paypa naypanmanqa qimikashunllapa, mana imapaq pinqakur imalamapischu. Chaymi ashwan paywan pulla rinallapapaq listuna kashunllapa.

²⁹ Chaqa allita yaçhankillapa, Jesucristuqami imatapis karanlata rurannir. Chaymi chayta allita yaçharqa, pay yupay imatapis karanlata ruraqnana kankillapa. Chaynu karqami, manana ukmanta yarpurnachu chiqap Dyuspa wamrankunana kayankillapa kanqa.

3

Dyuspa wamrankunanami kanchikllapa

¹ Kriyiq masiykuna, allita kwintata qukar yarpuyllapa: Taytanchik Dyusqa llakipakuq kar, uchayjun kashallapamapis kusalata llakipar wamrankuna kanallapapaq riqsimashanchikllapa nir. Chaymi ashwan kananqa paypa chiqap wamrankunana kanchikllapa. Piru chay mana

kriyiq runakunaqami, nuqanchikkunataqa Dyuspa mana wamranpaq yupaychu rikamanchikllapa paykuna Dyusta mana riqsishanllaparayku.

² Chaymi kusala munashay kriyiq masiykuna nishaykillapa: Nuqanchikkunaqami kananqa Dyuspa wamrankunana kanchikllapa. Piru manaraqmi yaçhanchikllapachu chay tyimpuqa imanu kusa shumaq kashunllapa nirqa. Nataq Jesucristuqami nimanchikllapa, maydiya pay pullakumanallapapaq shamutingqashi pay payllata rikar, pay yupay kusala shumagna kashunllapa nir.

³ Chayraykumi maydiyaqa Jesucristuwanna kayashaq nir kunfyakashanchikrayku, kananlla tukuy uchanchikkunata dijar, allinkunalata rurarna kawsashunllapa, imanutaq Jesucristumaqa allinlata kawsaq chaynu.

⁴ Kriyiq masiykuna, allita kuytakar kawsankillapa. Chaqa imalapipis uchakurqami, Dyus mantakushantaqa mana kasurnachu uchakushana rikarinchik Dyuspa naypanpiqa.

⁵ Chaqa qamkunaqami allita yaçhankillapa Jesucristuqami mana ima uchayjunlamapischu karan nir. Chaynullami yaçhayankillapapis payqami shamuran wanur chay runakunapa uchankunata limpu chinqachiq nir ima.

⁶ Chaynu Jesucristo mana uchayjun ima kasha katinmi, payllawan maydiyapis kawsaqkunaqami, manana uchakurllaq kawsannachu. Nataq chay uchakurlla kawsaqkunaqami, Jesucristutaqa mana rikasha, chaynulla mana riqsishallapalamapischu.

⁷ Munashay wamrituykuna, amami mayqanpis ingañashunqallapachu. Chaqa mayqanpis allinlata ruraqkunaqami, paypis allinla imanutaq Jesucristumaqa allinla chaynu.

⁸ Piru chay mana allinta rurarlta uchakuqkunaqa dyablupa kaqninkuna. Chaqa yaçhashaykillapanulla dyabluqami unaymanta-pacha uchakuran. Chaynu uchakur tukuy mana allin rurashankunata limpu chinqachinanpaqmi, Dyuspa Wamran Jesucristuqa shamuran.

⁹ Chaymi mayqanpis Dyuspa wamran kaqkunaqa, imanupi uchakurmapis mananami qashan qashanqa chaynu uchakurlla kawsayta puytinnachu, Dyus akrañin mushuqmanta nasisha yupay, wamranna kashanrayku. Chaynu karmi, ima mana allinta rurarmapis Dyusninchikpa naypanpi shumaqchakarna allinlata rurar kawsayta puytin, Dyus paywan kar yanapashanrayku.

¹⁰ Piru imanu katinmapismi runakunataqa dasla riqsiyta puytinchik, mayqanmi Dyuspa chiqap wamran, chaynulla mayqankunami dyablupa wamran nirmapis. Chaqa chay mana allinta ruraqkuna, chaynulla mana ukninkunata llakipaqqkunaqa, manami Dyuspa wamranlamapischu.

Jesucristumi nimashanchik llakipanakur kawsanallapapaq

¹¹ Kriyiq masiykuna, qamkuna puntamanta-pacha kriyiq qallaritkil-lapaqa, kaynu kawsanaykillapapaq nir yaçhachishuranllapa: Uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kawsankillapa nir.

¹² Chayraykumi ama nuqanchikkunapis imanutaq Cainmaqa chay kusala mana allinta rurachikuqpa kaqnin kar, ukninta wanuchiran chaynuchu kashunllapa. ¡Ma yarpuyllapa! ¿Imapaqtaq Cainqa uknintaqa wanuchisha kasha kanqa? Chaqa Cainqami uknintaqa wanuchiran, paypa ruraynin mana allin kashanraykula. Nataq ukniñ rurayashanqami kusala allin kayaq.

¹³ Kriyiq masiykuna, amami llakir yarpupakunkillapachu, chay mana kriyiq runakuna çhinqnishutinllapapis.

14 Ashwanmi imanu katinpis ukninchikllapataqa llakipashunllapa. Chaqa nuqanchikkunaqami yaçhanchikllapa Jesucristupi kriyishanchikllaparayku, ukninchikta llakipanapaq kanchikllapa nir. Piru chay mayqanpis ukninta mana llakipaqqami uk wanusha yupay kanqa. Chaymi nuqanchikkunamaqa uchanchikllaparayku tukuy tyimpupaq wanunallapapaq kasha karmapis, kananqa ashwan tukuy tyimpu kawsanallapapaqna nimashanchikllapa Jesucristuqa.

15 Chaymi nishaykillapa: Chay mayqanpis ukninta mana llakipar çhiqniqkunaqami uk wanuchikuq yupay. Chaqa allitana yaçhankillapa tukuy wanuchikuqkunaqami mana imanupis tukuy tyimpupaq Dyuswan kawsayta puytinchu nir.

16 Piru nuqanchikkunaqami allita yaçhanchikllapa imanumi llakipanakuyqa nir. Chaqa Jesucristumi llakipamashanchikllaparayku wanuran nuqanchikkunapa uchanchikllaparayku. Chaymi imanutaq Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkunapaq, chaynumi nuqanchikkunapis ukninchikkunata yanapayarlla wanunapaq karmapis wanuyapaq.

17 Yarpushunllapa: Uk runa kusala imayjun kanman. Piru chay runaqa rikayanman ukninkuna imakunata ministiqta. Chaynu rikarmapis mana imalapimapis yanapayanmanchu. Chaynu ukninta mana llakiparqa çimanutaq tukuy shunqunwan Dyuspaqqa llakiyanqa? Manami chiqaptaqa Dyuspaqpis llakiyanqachu.

18 Chayraykumi munashay wamrituykuna, ukninchikta llakiparqa ama shiminchiklawanchu llakipani nishun. Ashwanmi imatapis paypaq allinta rurur yanapar imana rikachikushun chiqapta paypaq llakinchik nirqa.

19 Chaynu ukninchikkunata chiqapta llakipar imanaqami allitana yaçhashunllapa chiqapta Dyus munashanta rurayanchikllapa nir. Chaynullami yaçhashunllapapis chiqaptana Dyuspa wamran kanchikllapa nir.

20 Piru chaynu Tayta Dyus uchanchikkunamanta llakipamashanchikllapana katinmapis shunqunchikpi yarpunchikllapa, çTayta Dyusqachu chiqapta llakipamasha kanqa? nir. Chaynu nir nuqanchiklla chay uchanchikllapapaq yarpushallapamapismi, tukuy imata yaçhaq Tayta Dyusqa yaçhamayanchikllapana nuqanchikkunaqa mana uchayjunnachu kar, chiqap paypa wamrankunana kanchikllapa nir.

21 Chaymi munashay kriyiq masiykuna nishaykillapa: Shunqunchikpi, yarpuyinichikpi Tayta Dyusqami tukuy uchaykunamantaqa chiqapta llakipamasha nir, mana uchanchikkunapaq yarpurnachu ashwan Tayta Dyuspa naypanmanqa kusa aligrilana ima qimikashunllapa.

22 Chaymi Taytanchik Dyusqa imata ministir mañashallapamapis yanapamashunllapa, pay mantakushankunata kasur, munashanlatana rurashanchikllaparayku.

23 Chaqa mantakushanqami kaynu nimayanchikllapa: “Wamran Jesucristupinashi kriyishunllapa, chaynulla ukninchikllapa ukninchikllapashi llakipanakushunllapa, imanutaq pay nimashanchikllapanulla” nir.

24 Chaymi Dyus nishankunata kasuqkunaqa paywan kawsanllapa, chaynulla Taytanchik Dyuspis paykunawan kawsan. çImanumi yaçhanchikllapa Dyusqa nuqanchikkunapi kawsayan? nirqa. Chaytaqami yaçhanchikllapa, Santu Ispirituta qumashanchikllapa shunqunchikllapapi kawsashanrayku.

4

Yaĉhachikushanllapata allita rikashunllapa chiqapchu manaqachu mana nir

¹ Kusala munashay kriyiq masiykuna, kay pachapiqami kusala achka llullakuqkuna rikarimushallapa. Chay paykunami purinllapa Dyus nishantami yaĉhachikunillapa nir. Chaymi nishaykillapapis: Amami das ingañankanillapachu. Ashwanmi allita rikar ima yaĉhankillapa, chiqap-tachu Dyuspa Ispiritunwan, manaqachu mana nir. Chaqa kay pachapi yaĉhachikuqkunaqami, wakinkunaqa mana Dyusmantachu.

² Chaymi chaynu allita rikar yaĉhar kwintata qukashunllapa mayqankunami Dyusmantaqa nirmapis. Piru qamkunaqami das kwintata qukayta puytinkillapa. Chaymi mayqanpis, Jesucristuqami Dyusmanta kay pachaman shamur, nuqanchikkuna yupay kwirpuyjunpaq tikrakaran nir yaĉhachikuqkunaqami, Dyusmanta chiqap Ispirituwan kaqkunaqa.

³ Nataq mayqanpis, Jesucristuqami mana Dyusmantachu niqkunaqami, mana Dyuspa Ispiritunwanchu. Tukuy chaynu niqkunaqami Jesucristupa kuntran kar, dyablumanta. Chaqa qamkunaqami unaymanta-pacha chaynu Jesucristupa kuntran shamuyanqa nirqa uyapashana karaykillapa. Chaymi ashan kananqa kay pachamanqa rikarimushallapana.

⁴ Piru munashay wamrituykuna, chaynu mana allinkunata yaĉhachikuq rikarimusha katinmapis, amami imapaqpis yarpupakunkillapachu. Chaqa qamkunaqami Dyuspi kriyishaykillaparayku, Santu Ispiritu qamkunapi kawsayan, chayqami kusala pudirniyun ima chay llullakuq dyablumantaqa. Chaynu katinmi ashan chay dyablumanta kar, llullakuq mana allinta yaĉhachikuqkunataqa limpu binsishaykillapana.

⁵ Chaqa chay mana allinta yaĉhachikuqkunaqami, Jesucristupa kuntran. Chaymi chaynu Amitunchikpa kuntran kar, mana allinta yarpushanlamanta yaĉhachikutinmi Dyusninchikta mana kasunaqkunaqa, kusalata uyakur kasunllapa.

⁶ Piru nuqanchikkuna-shuypaqa Dyusmanta kanchikllapa. Chaynu kashallapami Dyusmanta kaqkunaqa Dyuspaq yaĉhachikushallapapaqa uyakur kasumanchikllapa. Piru Dyusmanta mana kaqkunaqa, mana kasukunllapachu. Chaymi chaynu yaĉhachikur ima dasla riqsiyta puytinchik, mayqanmi Dyusmanta kaq chiqap Ispirituwan, chaynulla mayqanmi chay llullachikuq ispiritunwan nirmapis.

Dyusninchik llakipamashanchiknu llakipanakushunllapa

⁷ Kusala munashay kriyiq masiykuna, nuqanchikkunaqa ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakuchuwannllapa. Chaqa Dyusninchikmaqa llakipamanchikllapa. Chaymi mayqanpis llakipakuqqa Dyuspa Wamranta, chaynulla Dyustapis chiqapta riqsin.

⁸ Piru mayqanpis mana llakipakuqgami Dyusta mana riqsishachu. Chaqa Taytanchik Dyusmaqami kusala llakipakuq-ari.

⁹ Chaymi Taytanchik Dyusqa llakipamanchik nirqa intrachimanchik uklayla Wamran Jesucristuta washamanallapapaq kay pachaman kaĉhamushanwan. Chayraykumi Jesucristupi kriyirnaqa tukuy tyimpupaq kawsayta aypanallapapaqna kanchikllapa.

¹⁰ Piru Taytanchik Dyusqa manami nuqanchikkuna paypaq llakishanchikllaparaykuchu llakipamashanchikllapa. Ashwanmi pay llakipamashanchikrayku, Wamran Jesucristuta kaĉhamutin wanur, uchanchikkunawanna kidaran. Chaynuqami Dyusninchikpaqqa manana uchayjunpaqnachu riqsikasha kanallapapaq.

11 Kusala munashay kriyiq masiykuna, imanutaq Dyusmaqa kusalata llakipamashanchik, chaynullami nuqanchikkunapis ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakushunllapa.

12 Chaqa nishaykillapa: Manami mayqanlapis Taytanchik Dyustaqa rikashalamapischu. Piru nuqanchikkuna ukninchikllapa ukninchikllapa llakipanakushanchikllaparaykumi, Taytanchik Dyus nuqanchikkunapi katin, ashwan masta llakipanakur imana shumaqta kawsayanchikllapa.

13 Chaymi nuqanchikkunaqa Tayta Dyuswan kawsayanchikllapa nir yaçhanallapapaqqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumashanchikllapa.

14 Piru nuqakunaqami, Jesucristutaqa rikasha kanillapa. Chaymi kananqa nishaykillapa: Tayta Dyusqami Wamran Jesucristuta kay pachaman kaçhamuran, uchanchikllapamanta tukuyлата washamanallapapaq nir.

15 Chayraykumi mayqanpis, Jesucristuqami Dyuspa Wamran niqkunaqa Dyuswan kawsayan, chaynulla Dyuspis paykunawan kawsayan.

16 Chaynami nuqanchikkunaqa yaçhanchikllapa Tayta Dyusqa kusala llakipakuq nir. Chaqa payqami kusala llakipakuq-ari. Chaymi yaçhanchikpis chay mayqanpis llakipakuqqami Dyuswan kawsayan, chaynulla Dyuspis paywan kawsayan nir.

17 Chaynumi Jesucristuwan kawsarqa mas allita yaçhakunchik imanumi llakipanakuyqa nir. Chaymi chaynu llakipanakurqa chay jwisyu diya çhamutinmapis manami manchakur pingakushunllapalamapischu. Chaqa nuqanchikkunaqami pay llakipamashanchiknu, llakipanakur imaqa imanutaq Jesucristumaqa, chaynuna kashunllapa.

18 Chaymi nishaykillapa: Nuqanchikkuna Dyusninchik munashanta rurar kawsarqami, mana imalapqapis manchakur kawsayta puytinchikchu. Chaqa allita llakipakur kawsaqqami, tukuyла chay manchakuykunataqa mana kwintachannachu. Piru mayqanpis manchakurlla kawsaqqami manaraq allita rigshachu, imataq llakipakuyqa nirqa. Chaymi mana allita rurashanrayku Dyusqa kastigamanqa nir manchakurlla kawsayan.

19 Taytanchik Dyus puntata llakipamashanchikllaparaykumi, nuqanchikkunapis paypaq llakinichikllapa.

20 Piru imanupiqqa mayqan kaynu niyanman: Nuqami Tayta Dyuspaq llakini nir. Chaynu niyar mana ukninta chiqapta llakiparqami, chay rimaqqa kusala llulla. Chaqa rikayashan ukninta mana llakiparqa, imanunari mana rikayashan Tayta Dyuspaqmaqa llakinqa.

21 Chaqa Jesucristumi kaynu nir mantakuran: “Mayqanpis Taytay Dyuspaq chiqapta llakiqqami, ukninpaqqis llakinqa” nir.

5

Allitami Dyuspa Wamran Jesucristupiqqa kriyiyapaq

1 Kriyiq masiykuna, mayqanpis Jesucristuta payqami Dyuspa Wamran kar washamananchik nir kriyiqkunaqa, chiqap Dyuspa wamrankuna. Chaqa yaçhashanchikllapanu mayqanpis Taytanchik Dyuspaq llakiqkunaqami Dyuspa wamrankunapaqqis llakin.

2 Chaymi Taytanchik Dyuspaq llakirqa, allitana pay mantakushankunataqa rurayanchikllapa. Chaynuqami yaçhayanchikllapa Dyuspa kaq tukuy wamrankunataplis llakipayanchikllapana nir.

3 Chaynulla Tayta Dyuspaq llakirqami, chay mantakushankunata kumpliyanchik. Chaqa chay mantakushankunaqa manami uk kusala llashaq yupaychu.

4 Chaqa Dyuspa tukuy wamran kaqkunaqami binsiyta puytinchik kay pachapi mana allin kaqkunataqa. Chaynulla chay kriyishanchikraykumi washakashanchik chay tukuy mana allin kaqkunamantaqa.

5 Chaymi mayqanpis Jesucristuqa Dyuspa chiqap Wamran nir kriyiqkunaqa, tukuy kay pachapi mana allin kaqkunataqa binsiyta puytin.

Imanumi Jesucristupaq intrakayta puytinchikllapa

6 Allita intrakashunllapa: Amitunchik Jesucristo Tayta Dyusmanta shamusha nirqami, kaykunarayku yaçhayta puytinchik: Amitunchik Jesucristo kay pachapi kar yakupi shutikushanrayku, chaynulla wanur yawarninta içhashanrayku ima. Chaymi paypaqqa yaçhayta puytinchik mana yakupi shutikushanraykulachu, ashwan chay wanur yawarninta içhashanraykupis yaçhayta puytinchik. Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritunpis chaypaqqa, chiqapmi chayqa nir intrachimashanchikllapa. Chaymi Santu Ispiritu intrachimashanchikllaparayku, kunfyanchikllapa. Chaqa payqa chiqaptari riman, mana llullakurchu.

7 Chaymi qashan nishaykillapa: Kay kimsakunaraykulami, allita intrakayta puytinchik Jesucristupaqqa:

8 Santu Ispiritu intrachimashanchikrayku, yakupi shutikushanrayku, chaynulla kruspi wanur yawarninta içhashanrayku ima. Piru kay kimsakunaqami chayllata intrachimanchikllapa Jesucristupaqqa. *

9 Chaqa allita yarpushunllapa: Imanupimaqa uk runa imalata willamashallapamaqa kriyinchikllapa. Chaynu runa masinchik willamashallapamaqa kriyirqa, ashwan Tayta Dyuslla Wamran Jesucristupaq willamashallapamaqa kusala chiqap kashanrayku kriyinaqqa kusala allin. Chaqa Dyusllari chaynu intrachimanchikllapa Wamranpaqqa.

10 Chaymi mayqanpis Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuy shunqunwan kriyir, payqami Dyuspa chiqap Wamran ninllapa. Piru mana kriyiqkunaqami, Tayta Dyustaqa llullata yupay riqsinllapa. Chaqa manari kriyinchikllapachu Tayta Dyus Wamran Jesucristupaq nishanpiqa.

11 Chaqa Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristupaq willamashanchikllapapi kriyishaqa tukuy tyimpupaqa kawsaytana qumanchikllapa.

12 Chaymi mayqanpis Tayta Dyus, Wamran Jesucristupaq nishanpi kriyiqkunaqa tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. Piru chay mana kriyiqkunaqami mana tukuy tyimpu kawsaytaqa puytinllapachu.

Juanmi tukukananta kunsijakun

13 Kriyiq masiykuna, qamkuna Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupi kriyiqkunatami iskribishunillapa kay kartata, yaçhanaykillapapaq kriyishaykillaparayku tukuy tyimpu kawsanaykillapapaqna kankillapa nir.

14 Chaynulla nishaykillapapis: Nuqanchikkunaqami kusalata kunfyanchikllapa, Taytanchikllapa Dyuspiqa. Chaqa allitami

* 5:8 Uk iskribikashakunapiqa kaynu rikarin: Chaymi Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir, intrakanapaqqa unaq sylupi kanmi kimsa, Taytanchikllapa Dyus, Wamran Jesucristo, chaynulla Santu Ispiritu. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa. 8 Chaynullami kay pachapipis kan kimsa, Jesucristuqa Dyusmanta shamusha nir intrachimanchikllapaqqa: Santu Ispiritu, Jesucristo yakupi shutikushan, chaynulla wanur yawarninta içhashan ima. Piru kay kimsakunaqami, chayllapaq intrachimanchikllapa.

yaĉhanchikllapa nuqanchikkunaqa pay munashannuta mañakushaqa uyamanchikllapa nir.

¹⁵ Chaymi imanutaq yaĉhanchik Tayta Dyusman mañakushaqa uyamanchik nir; chaynullami yaĉhayta puytinchikpis payqami mañashanchikpipis yanapamanchikllapa nir.

¹⁶⁻¹⁷ Kriyiq masiykuna, yaĉhashanchikllapanu imalata mana allinta ruraraqami Dyuspa naypanpiqa uchakuyanchikna. Piru chaynu uchakusha karmapis, Tayta Dyusman mañakushaqa llakipamanchikllapa. Chaymi nishaykillapa: Uknikillapa ima mana allinta rurar uchakuqta rikaraqami, Taytanchik Dyusman mañakuyllapa llakipananpaq chay uknikillapataqa. Chaynuqami chay uknikillapapaq washakashana kanqa. Piru mayqanpis Dyusninchikpa kuntran tikrakasha kar, tukuy tyimpupaqna wanunanpaq kayarmapis, kusala mana allinkunata ukkunata yaĉhachiyatinqa, amami paykunapaqqa mañakunkillapalamapischu.

¹⁸ Piru allita yaĉhashanchikllapanu mayqanpis Taytanchik Dyuspi kriyishanrayku, pay chiqap wamranpaqna riqsitinqami, imanupi uchakurmapis mananami qashan qashan chaynu uchakurlla kawsayta puytinnachu. Chaqa Taytanchik Dyuspa Wamran Jesucristuqami mana imuraspis dijar kuytamashallapaqa, mana imanupis imanachimayninchikta puytinchu chay dyabluqa.

¹⁹ Chaqa nuqanchikkunaqami, yaĉhanchikllapa kriyishanchikllaparayku Dyusninchikpana kanchikllapa nir. Piru chay wakin mana kriyiqkunaqami chay dyabluqa kar, kusala mana allinta rurarlla kawsanllapa.

²⁰ Nuqanchikkunaqami allita yaĉhanchikllapa Dyuspa Wamran Jesucristuqami shamuran Taytan Dyusta allita riqsichimanallapapaq nir. Chaymi nuqanchikkuna kriyiqkunaqa allitana kriyir Jesucristullawanna kawsanchikllapa. Chaqa chiqap kaq Jesucristuqami qumanallapapaq nisha tukuy tyimpupaq kawsaytana.

²¹ Chayraykumi munashay wamrituykuna, allita kuytakar ima, amami chay runakuna rurashan yanqa dyus nishanllapakunataqa adurankilla-palamapischu.

Chaynumi kanqa.

2 Juan Juanpa ishkey kaq kartan

Juanmi saludakun

¹ Kriyiq masiykuna, * nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqnin kar, gamkunata Dyus akrar paypana kanaykillapapaq nishushallapa katinmi iskribishunillapa. Chaqa Jesucristupi allita kriyishaykillapapayku mana qunqashurllapa, kusalata gamkunapaq yarpukuni. Piru manami nuqalachu chaynuqa yarpushuni, ashwanmi tukuyla chiqap kaq Amitunchikpi kriyiqkunaqa gamkunapaqqa kusalata yarpunllapa.

² Chaymi nishaykillapa: Qamkunapaqgami kusalata yarpuni chiqap kaq, Jesucristuta kay shunquyllapapi purichiq kar. Chaqa chay chiqap kaqgami, mana uk ratulapaqchu nuqanchikkunawangqa, ashwanmi tukuy tyimpupaqna.

³ Chaymi kananqa mañakuni gamkunapaq Taytanchik Dyus, Wamran Jesucristuwan pulla kusalata yanapar, llakipar ima kusala shumaqta kawsachishunanllapapaq. Chaynuqami chay chiqap kaqlapina kar, llakipanakur imana kawsanaykillapapaq.

Chiqapta llakipanakurmi kawsashunllapa

⁴ Piru kananqami nuqaqa kusalata aligriyani. Chaqa gamkunamanta kriyiq masikikunatami tarisha kani, gamkuna yupaylla Dyus munashanulla, chiqap kaqta rurar kawsaqllapata.

⁵ Chaymi munashay kriyiq masiykuna, kananqa rugashunillapa ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata llakipanakur ima kawsanallapapaq. Piru kaynu nishurllapaqa, manami uk mushuq mantakuyta imachu iskribishuyanillapa. Ashwanmi kay willashuyashayllapataqa unaymanta-pacha Jesucristuqa nimashanchikllapallana karan.

⁶ Chaqa Taytanchik Dyus mantakushankunaqami intrachimanchikllapa llakipanakur ima kawsanallapapaq nir. Chaymi chay mantakuykunata puntamanta-pacha intrakashaykillapanulla uknikillapa uknikillapa llakipanakur ima kawsanaykillapapaqna kankillapa.

Juanmi yaĉhachikun mana allinta yaĉhachikuqkunapaq

⁷ Kriyiq masiykuna, allitami intrakayllapa, kananmi achka mana allinta yaĉhachikuqkuna rikarimushallapa. Chaymi paykunaqa kaynu yaĉhachikunllapa: "Jesucristuqami Dyusmantaqa mana nuqanchikkuna yupay kwirpuyjunchu shamusha" nir llullachikur yaĉhachikunllapa. Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis chaynu nir yaĉhachikutinga yaĉhankillapana wakqa mana chiqap yaĉhachikuq kar Jesucristupaqa kuntran nir.

⁸ Chayraykumi allita kuytakankillapa. Chaqa imanupiqakish chay mana allin yaĉhachikuqkunata kasur, Jesucristumanta imata karanlata aypanaykillapapaq karan chayta mana aypatkillapachu. Ashwanmi ima ru-rayashaykillapapiqa Jesucristupi yarpur rurayllapa.

⁹ Chaqa mayqanpis Jesucristo yaĉhachikushanmanta ukmanta yaĉhachikuqgami mana Dyusmantachu yaĉhachikuyan, chaynulla Dyuswan kaytapis mana puytiyanchu. Piru mayqanpis Jesucristupaq

* **1:1** Kriyiq masiykuna nirqami intrachimayninchiktapis puytin, uk warmisitata wamrantinta iskribiran nir.

yaĉhachikuqqami, Taytanchik Dyuswan pulla kar, Wamran Jesucristuwanpis pulla kawsayta puytin.

¹⁰ Chaymi nishaykillapa: Mayqan wasikillapaman ĉhar Jesucristupa kuntran kar, mana Dyus nishannu yaĉhachishuqllapa qallaritinqa amami samachinkillapalamapischu wasikillapapiqa.

¹¹ Chaqa mayqanpis chay mana allinta yaĉhachikuqta wasinpi samachiqqami, ashwan chay mana allin yaĉhachikuyashanpi yanapaq yupayna.

Juanmi tukukananta saludakun

¹² Kriyiq masiykuna, kanmi masraq willar ima animachishunayllapapaq. Piru manami munanichu kay kartayllapi iskribir ima willashunayllapapaqqa. Ashwanmi Dyus munatinqa mana tardarchu rikashuqllapa shamuyta yarpuni. Chaymi chaypi tantanakur ukninchikllapa ukninchikllapa kusalata aligriyanallapapaq.

¹³ Chaynullami kaymantapis chay qamkunata yupay, Tayta Dyus akrashan kriyiqkunapis, qamkunapaq saluduta kaĉhamun.

Chaynumi kanqa.

3 Juan Juanpa kimsa kaq kartan

Juanmi saludakun

¹ Nuqa Juanmi kriyiqkunapa rikaqnin kar, kusala munashay kriyiq masiy Gayo, kay kartata iskribishuni. Chaqa qampaqmi kusalata llakini ima.

² Kriyiq masiy Gayo, yaçhanimi qamqa kusa allinta puriyanki Dyusninchikwan nir. Chaymi Taytanchik Dyusman kusata mañakuni, pay yanapashutin ama imapis pasashutin, allinla ima kanaykipaq.

³ Chaymi wakin kriyiq masikikuna watukumaq çamur parlamasha qampaq, kaynu nir: Qamqashi chiqap kaqlapi kar, kusa allinlata rurar kawsanki nir. Chaymi chaynu nimarllapaqa, kusalata aligriyachimashallapa.

⁴ Chaqa tukuy nuqallapi ima katin aligriyanaymantaqami, ashwan masta aligriyachiman, qamkuna wamray yupay kaqkunaqashi chiqap Jesucristo munashannulla rurar kawsankillapa nir yaçhashayrayku.

⁵ Kriyiq masiy, qam chay uknikikunata ima ministishanpi yanaparqami kusala allinta rurayanki. Chaynulla yanapayankipismi, chay uklawmanta kaq kriyiq masikikunatapis. Chaqa chaynu ruraraqami ashwan kusala mas allinta rurayanki.

⁶ Chaynu yanapakushaykiraykumi, runakunaqa qamqashi kusalata llakipanki paykunataqa nir, tukuy kriyiqkunapa naypanpi rimasha. Chaymi kusalata kananqa rugashuni chay uknichikkuna Dyus munashanta yaçhachikuq riqkunata ima ministishanpi yanapanaykipaq. Chaynuqami paykunaqa, Amitunchikpa kusala shumaq rimayninta rir yaçhachikunanllapaq.

⁷ Chaqa paykunaqami Jesucristupaq yaçhachikunanpaq kusalata yarpushallapa. Piru chaynu yaçhachikuq rinanpaqqa manami ministishachu chay mana kriyiq runakuna yanapanantaqa.

⁸ Chayraykumi nuqanchikkuna yanapayta puytinchikllapa paykunaqa rir yaçhachikunanpaq, chiqap kaq Jesucristupaqqa.

Diótrefes mana allinta tukushan

⁹ Kriyiq masiykuna, nuqami qamkunaman iskribimuray uk kartata. Piru chay qamkunapimi kan uk runa Diótrefes shutiq. Paymi chay ima nir iskribishushayllapapaq mana allintachu yarpun. Ashwanmi pay munashannulla rurachishurllapa ima, kusala mantakuq ima kanayan.

¹⁰ Chayraykumi nuqa rikashuqllapa shamurqa, chay runataqa qayachimur allita parlashaq. Chaqa nuqami yaçhasha kani, chay runaqashi kusala mana allin kwintunkunawan, chaynulla llullakur ima rimar purin, nuqakunapaq nir. Chaynullami yaçhashapis kani, chay runaqashi kriyiq masinchikkuna yaçhachikur çhatinmapis mana samachinchu. Chaymi ashwan wakin kriyiqkuna samachikushaq nitinllapamaqa mana samachikunanllapata munar chay kriyiqkunapa tantakananllapa wasimanmatapis itakur manana tantakananllapamatapis munanllapanachu ima nir.

Demetrio kusala allin kashan

¹¹ Kusala munashay kriyiq masiy, amami chay mana allinta rurayashanllapakunata ima rurarchu, allin kaqlata rurar kawsankillapa. Chaqa chay allinta ruraqkunaqami Dyuswan kawsanllapa. Piru chay mana allinta ruraqkunaqami, Dyustaga mana rikar riqsishallapalamapischu.

¹² Piru chay ukninchik Demetrio-shuypaqami Dyustaqa riqsir kriyishanrayku, kusa allinlata rurar kawsan. Chaymi chaynu chay chiqap kaqpi kriyir allinlata rurashanrayku, wakin rikaqkunapis kusa allinlata rimanllapa paypaqqa. Chaynullami nuqakunapis, payqami kusa shumaqta kawsan nir rimanillapa. Chaqa qamqami yaçhanki imata rimarpis chiqap kaqlata rimanillapa nir.

Juanmi tukukananta saludakun

¹³ Kriyiq masiy Gayo, kusala achkaraqmi kan willashunaypaqqa. Piru manami munanichu kay kartayllapi iskribir willashunaypaqqa.

¹⁴ Chayraykumi mana tardarchu daskaqla shamunayani rikashuq, chaypinami qam qamllawanna parlanapaq.

¹⁵ Jesucristumi yanapar kusala shumaqta kawsachishunqa. Kaymanta kaq kriyiq masinchikkunami qampaq saluduta kaçhamun. Piru kriyiq masiy rugashayki, saludapamanaykipaq chaypi kaq tukuyla kriyiq masinchikkunatapis.

Chaynumi kanqa.

Judas

Judaspa kartan

Jesucristupa uknin, chaynulla Santiagupa uknin Judasmi kay kartata iskribiran. Payqa manami Jesucristuta kuntrankunaman ququq Judas Iscariotichu karan.

Chay tyimpumi mana allinta yaĉhachikuqkuna puriran kaynu yaĉhachikur: “Uchakurlla tashallapa, Tayta Dyus pirdunamayashunraq” nir. Chaynu mana allinta yaĉhachikur puriyatinmi, Judas kusata llakiran, Jesucristupi kriyiqkunaqa paykunamatana kriyingallapa nir. Chaymi kay kartata kaĉharan chay mana allinta yaĉhachikuqkunata ama uyakunanpaqchu nir.

Judasmi saludadun

¹ Nuqa Judas Santiagupa ukninmi, Jesucristupa sirbiqnin kani. Chaymi, kay kartata iskribimuni qamkunata Taytanchik Dyus llakipar akrashushalapa kaqkunaman. Chaqa maydiyapis Jesucristullami yanapashuyanllapa, paylapi kriyirlana kawsanaykillapapaq.

² Chaymi Jesucristuta kusalata mañakuni llakipar yanapashurllapa, kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq.

Judasmi mana allinta yaĉhachikuqkunapaq intrachikun

³ Kusala munashay kriyiq masiykuna, nuqami kusalata yarpusha kani iskribir masta intrachishunayllapapaq imanumi nuqata, chaynulla qamkunatapis Jesucristuqa washamashanchikllapana nir. Piru kanangami kusalata rugar willashaykillapa, chay kriyishanchikllapanulla maydiyapis shachinakunallapapaq ama chiqanchakarnachu nir. Chaqa yaĉhashanchikllapanu Taytanchik Dyusmi nimaranchikllapa Jesucristupi tukuyla kriyiqkunalashi washakashana kashunllapa nir.

⁴ Tukuy kaykunataqami nishuyanillapa, chay llullakur yaĉhachikuqkuna kusala achka rikarimushanllaparayku. Piru chay runakunapaqqami, Dyus nitin iskribiqkunaqa unay may tyimpumanta-pacha nishallana kayaq, paykunaqashi kusala manchaypaqta kastigakasha kanqa nir. Chaymi chay kusala mana allinta rurar kawsaq runakunaqa Dyusninchikpi kriyiq tukur, “Kriyishanchikraykumi, imatapis munashanchiknulla rurayta puytinchik” nir llullakur yaĉhachikunllapa. Piru chaynu niqkunaqami, tukuy imapa amun kaq Amitunchik Jesucristutaqa, mana riqsishallapalamapischu.

Mana allinta yaĉhachikuqkunaqami kastigakanqa

⁵ Kriyiq masiykuna, qamkuna yaĉhayatkillapamapis, kaytami yarpunaykil-lapata munani: Amitunchikmi Israel runakunata Egipto pwiblumanta washar tukuyлата llugshichimuran. Piru Israel runakunaqami, mana tukuyninga kriyiqkunachu karan. Chaymi chaynu llugshichimushana karqa, chay mana kriyiqkunataqa limpu wanuchir tukchiran.

⁶ Chaynullami wakin angelkunamapis Dyuswan kayshanmanta chiqanchakar, imata ruranaqqa nishanta mana kasurchu, kuntranna tikrakanllapa. Chaymi ashwan paykuna munashannulla rurashanrayku, Dyusqa kusala manchaypaq tutaparaqlla uĉhku ruri mayman itakuran kadinakunawan watar. Chaymi chaypina yarakuskinanllapapaq chay kusala manchaypaq jwisyu diya ĉhamunanakaman.

⁷ Chaqa imanutaq unaymaqa munashanllapalata rurar uchakuranllapa, chaynu yupaymi Sodomapi, Gomorrapi, chaynulla kay pwiblupa shipchanpi kaq pwiblitukunapimapis mana allinta ruraqkunapaqna

tikrakanallapa. Chaymi chay pwiblupiqá runakunaqa warmiwan yupay ullqpuralla punuqllapa. Chaynulla kusala ukman saqra imakunata ima ruraqllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa chay runakunawanqa piñakur, kusala manchaypaq ninawan kastigaran. Piru chay kastigashan imaqami kay tyimpupi kawsaqkunapaqqa sirbimanchikllapa, intrakarna amana chay tukuy tyimpupaq ninawan kastigakasha kanallapapaq.

8 Piru chaynu katinmapis chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqa mana intrakanar; paykuna munashanllata rurar kawsanllapa. Chaymi ashwan mana imatapis kasuyta munanllapachu. Chayraykumi, paykunaqa yanqa runakunalla karmapis mana maygantapis kwintacharchu, Dyus akrashan kaq mantakuqkunapaq, chaynulla chay kusala pudirniyun kaq angelkunapaq, chay mana allin kaq angelkunapaqmapis, kusala mana allinkunata ima rimarlla kawsanllapa.

9 Chaqa allita yarpunmanllapa, Tayta Dyuspa angelninkunamaqa manami mayqanpaqpis kusala mana allinkunata rimanllapachu. Imanutaq kusala pudirniyun Tayta Dyuspa punta angelnin Miguelmaqami, Moisespa kwirpunta kitanakunapaq dyabluwan maganakuyarmapis chay dyablu-taqa manami niranchu: “Kusala saqra dyablu, kanan-shuypaqami kastigakashana kanki” nirqa. Ashwanmi kaynu niran: “Amitunchikmi rikar yaĉhar imata rurashaykinulla kastigashunqa” nir.

10 Piru chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqami, mayqanpaqpis sunsunulla rimanllapa, mana kwintacharchu. Chaymi paykunaqa kawsanllapa kwirpun munashanllata rurar, imanutaq animalkunamaqa kawsan chaynu. Chaymi kusa mana allinta rurar uchakushanllaparayku Dyuspa naypanpiqa kusala manchaypaqta kastigakashana kanqallapa.

11 ¿Imananqallaparaq chay mana allinta ruraq runakunaqa! Chaqa paykunaqami, imanutaq Cainmaqa kusala mana allinta rurar kawsaran, chaynullami kawsanllapa. Chaynulla imanutaq Balaammaqa qillayta munashanrayku Dyusmanta chiqanchakaran chaynu kawsanllapa. Chaymi imanutaq chay runa Coré shutiqmaqa Tayta Dyusta mana kasuranchu, chaynullami kay runakunapis Dyusninchikta mana kasur ima puriyar wanunllapa.

12 Chaymi chay llullakur yaĉhachikuq runakunaqa chay kriyiqpura fyistakunkillapa chaypimapis, chaypi pullaykillapa kar; kusala pingaypaqta tukunllapa. Chaqa paykunaqami chaypiqa kusata aligriyar mikunllapa, upyanllapa tiqlananllapakaman. Piru manami qamkunataqa kwintachashunllapachu. Chaymi chay mana allinta yaĉhachikuq runakunaqa, wakinkunata rikar yaĉhachiq karmapis, ashwan paylapaq yarpunllapa. Chaynu karmi paykunaqa kaynu yupay kawsanllapa: Imanutaq chaki puktaymataqa wayra apan chaynu. Chaymi ashwan chay runakunaqa, imanutaq qirumataqa mana puqutinga, kuchunllapa. Chaymanta qashan manana imapaqpis sirbitinqami, ashwan ĉhupanmantana pilanllapa, chaynu yupaymi chay runakunaqa kawsanllapa mana imalapaqpis sirbirchu.

13 ¿Manachu qamkunaqa yaĉhankillapa imanutaq mar yakumaqa wakman kayman maqchikar pusqkun nir? Chaynumi chay runakunapis wakman kayman chay mana allinkunata yaĉhachikurqa shikwakunllapa, chay kusala pingaypaq yaĉhachikuyashanllapataqa. Chaynullami paykunaqa uk qullar; mana mayman rishaq nirmapis yaĉhaq yupaychu. Chaymi paykunaqa yarakuyanllapa Dyus rikar yaĉhar kusala manchaypaq yanalla ruri mayman itakunanpaq tukuy tyimpupaqna.

14 Yaĉhachashikllapanu Adanmi punta runa kaq. Chaymantami paypaqa willkankuna karan. Chay willkankunapismi willkayjun karan. Chaymi kay willkankunapis wamrakanllapa. Chay wamrankunamantami nasiran

Enocqa. Kay Enocmi Dyuspa rimaqnin kaq. Chaymi Dyus rimachitin, chay mana allinta yaĉhachikuqkunapaqqa kaynu nir rimaran:

“Rikaraymi Amitunchik kusala manchaypaq achka angelkunawan shamugta.

¹⁵ Paymi shamuyaran tukuyla runakunata rikar yaĉhaq. Chaymi chay kusala mana allinta rurasha chaykunata, chaynulla Amitunchikllapaq kusala mana allinta rimashanrayku tukuy tyimpupaq kastigananpaqna shamuyaran” nir.

¹⁶ Chaqa chay runakunaqa imatapis mana allinta yupay rikar, chaynulla kusa saqrata musyakunllapa ima. Chaymi ashwan chay runakunaqa imatapis kwirpun munashanllata ruranllapa. Chaynulla imata rimarmapis kusalata alabakar ima rimar wakinkunata ingañanllapa.

Judasmi kriyiqkunata kaynu nin

¹⁷ Piru qamkunaqami Amitunchik Jesucristupa apustulninkuna yaĉhachikushantaqa allita intrakashaykillapa kanqa. Chaymi chay intrakashaykillapataqa ama qunqankillapanachu.

¹⁸ Chaqa kaynu nirmi intrachishuranllapa: “Maydiya Jesucristo shamunan diya shipchana katingami, rikarimunqallapa achka burlakaqkuna. Paykunaqami kwirpun munashannulla ima rurar kawsanqallapa” nir.

¹⁹ Chaynu runakunami kriyiqkunataqa paykunapurata chiqanchan. Chaynulla paykuna munashanllapanulla kawsanllapa. Chaqa paykunaqa mana Dyuspa Santu Ispiritunwanmapischu.

²⁰ Piru qamkuna-shuypaqami kriyiq masiykuna, chay kusala shumaq imapi kriyishaykillapanulla shachinakuyllapa, chaynulla imapaq Tayta Dyusman mañakunarmapis Santu Ispiritu yanapashutinllapa mañakuyllapa.

²¹ Chaynulla Tayta Dyus llakipashushanllapanulla ama disanimakurchu yarayllapa maydiya Amitunchik Jesucristo shamunankaman. Chaqa payqami kusata llakipamashanchikllaparayku apamashunllapa tukuy tyimpupaq paywanna kawsanallapapaq.

²² Chayraykumi chay manaraq allita kriyiqkunamatapis llakipar masta animachiyllapa tukuy shunqunwan Amitunchikpi kriyinanllapapaq.

²³ Chaynulla chay wakin uchanrayku rupanapaq yupay kaqkunatapis, yanapankillapa amana uchanrayku rupanallapapaq. Chaynullami wakinkunatapis llakipankillapa. Piru allitami kuytakankillapa. Imanupiqakish qamkunata uchakuchishushallapamana rikaritinllapa. Chaqa chay yanapayankillapa runakunapa yarpuyningami, kusa millanaypaqlaraq.

Dyusninchikta alabashunllapa

²⁴⁻²⁵ Kriyiq masiykuna, kananqa kusala pudirniyjun washamaqninchik Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami kusala pudirniyjun kashanrayku qamkunata kuytashuyanllapa ama imalapimapis uchakurchu kusa allinla, chaynulla kusa aligri ima kusala shumaq mantakuyashanman ĉhanaykillapapaq. Chaqa payllami, quya, kanan, allaq, chaynulla maydiyapis mantakun, kusala puytiq ima kashanrayku. Chaymi Amitunchik Jesucristo maydiyapis yanapamashunllapa.

Chaynumi kanqa.

Apocalipsis

Jesucristo Juanta rikachishankuna

Jesucristupa apustulnin Juanmi kay Apocalipsis libruta iskribiran. Chaynu iskribinanpaq katinmi Tayta Dyus uk angelta kaçhamutin, Juanta rikachiran kay pachapi, sylupi ima pasayanqa nir. Chay rikachishankunatami Juanqa iskribiran nuqanchikkuna imanun qisçhakarpis wanunakaman Jesucristupi kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq.

Kay libruta liyirmi intrakayanchik Jesucristo qashan shamuyanqa nir. Chaynullami intrakayanchik tukuy runakuna wanushanmanta kawsamutin Jesucristo rikar yaçhayanqa nir. Chaynullami paypi kriyiqkunapis tukuy tyimpu paywan pulla kawsayashunllapa nir intrakanchikpis.

Manaraq kay Apocalipsis libruta iskribirmi Juanqa “San Juan” libruta iskribiran. Chay “San Juan” libruta liyirmi intrakayanchik kay pachapi Jesucristo karqa imanun kawsaran nir. Chaynullami Juanqa kimsa kartakunata iskribiran. Tukuy chay iskribishan librukunataqami farinchik Mushuq Testamentupi.

Juanmi iskribiran Jesucristo rikachishankunata

¹ Taytanchikllapa Dyusqami jwisyu diya çhamunanpaqna katinga imakunami pasayanqa nirqa Jesucristutaraq intrachiran. Chayna Jesucristuqa sirbiqninkunata intrachinanpaq. Piru Amitunchikqami, uk angelninta kaçhamutin sirbiqnin Juantaqa allita intrachiran.

² Chaymi Tayta Dyus, Jesucristuta intrachishantaqa Juanqa intrakashanrayku tukuy rikashanta, uyapashantaqa karanta rimayan.

³ Chaymi mayqanpis Dyusmanta kaq kay rimayta liyir manaqa uyakur tukuy shunqunwan kasuqkunaqa kusa shumaqmi kanqallapa. Chaqa Tayta Dyus tukuy ima pasanapaq nishanqami shipchamunna kumplikananpaqqa.

Juanmi syiti pwiblupi kriyiqkuna tantakayashanllapaman iskribin

⁴ Nuqa Juanmi, prubinsya Asiapi syiti pwiblupi kriyiqkuna kankillapa chayman iskribimuni. Chaymi kusalata Taytanchik Dyusman mañakuni pay yanapar kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa. Chaynullami mañakunipis Tayta Dyus tar mantakunan naypanpi syiti Ispiritukuna * kaqpis kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq.

⁵ Jesucristumanpismi mañakuni kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi allita Taytan Dyuspaqqa intrachimanchikllapa. Paymi puntata kawsamuran. Chaynulla paymi mantan tukuy kay pachapi mantakuqkunamatapis. Chaqa Jesucristuqami munamashanchikllaparayku yawarninta içhar uchanchikkunamantaqa washamashanchikllapa.

---

* **1:4** Tayta Dyuspa naypanpi syiti Ispiritukuna nirqami intrachimanchikpis Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyun nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa Zacarias 4.2-10; Isaías 11.2.

⁶ Chaynu tukuyta washarmi uklapaq yupayna tikrar, kusa mantakuq imana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapapis uk kura yupay kar, Jesucristupa Taytan Dyuslatana sirbinallapapaq. ¡Chaymi ashwan Jesucristuqa tukuy tyimpupaq mantakun nir ima alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

⁷ ¡Jesucristumi puktay rurilata shamunqa!

Tukuymi rikanqallapa,

wanutin tukshir uchkuran chaykunamatapis.

Tukuy pachamanta runakunapis rikanqa.

Kusatami llakir paypaq waqanqallapa.

¡Arí chaynumi kanqa!

⁸ “Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay punta chay, tukukanan chay kani”. Chaynumi nin Amitunchik kusa puytiq Tayta Dyusqa. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kanapis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa.

Juanmi kusala puytiq Jesucristuta rikaran

⁹ Nuqa Juanmi, Jesucristupi kriyishayrayku kriyiq masikillapa kani. Chaynu karmi qamkuna yupay kusalata qischakar imamapis shachinakuni. Chaqa nuqapismi Tayta Dyus mantakuyashanwannana kani. Chaymi Tayta Dyuspa rimaqnin kar, Jesucristupaq yaĉhachikushayrayku, aypar apamaranllapa chay mar yaku ĉhaypipi uk pacha Patmos shutiq karan chayman.

¹⁰ Piru Amitunchikta alabanapaq diyapi Tayta Dyusman mañakutiyqami, Santu Ispiritu kusala shumaq imakunata rikapakuchimaran, uyapakuchimaran ima. Chaymi ikiymanta uyaparay uk kusa jwirti rimayta. Chay rimaymi trumpita kusa jwirtita waqaq yupay karan.

¹¹ Chaymi nimayaran: “[Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani.] Uk librupi iskribiy kay rikashaykita. Chaymanta kaĉhanki prubinsya Asiapi syiti pwiblukunapi kriyiqkuna kan chayman. Chay kriyiqkuna kan chay pwiblukunaqami kaykuna: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea ima”.

¹² Ikimanmi tikrarakaray rikanaypaq mayqanshi willamayaran nir. Piru ashwan rikaray urumanta rurakasha syiti bilirukunata.

¹³ Chay syiti bilirukunapa ĉhaypinpimi rikaray uk runa yupay rikĉhaqta. Mudananqami ĉhakinkaman ĉayaran. Urumanta rurakasha waĉhikutami qasqunkaman waĉhakkusha karan.

¹⁴ Aqchangami imanutaq yuraq utku chaynulla puktaymapis kusala yuraq chaynu karan. Nawinkuna-shuypaqa, nina miraq yupay karan.

¹⁵ ĉhakinkunaqami urnupi brunsi rupachir kamkachikasha yupay kusalata llipyarayan. Rimanan-shuypaqa, kusala jwirti karan imanutaq riyumaqa kusala achka karqa lanyan chaynu.

¹⁶ Nataq allilaw makinpi-shuypaqa, syiti gullarkunata charikusha karan. Shiminmanta-shuypaqa yarqamuyaran uk ispada kadalawunman kusa filuyjun. Qaqlanqami imanutaq rupaymaqa kusalata llipyaramun chaynu karan.

¹⁷ Chaynuta rikarqami nuqaqa wanusha yupay ĉhakinman rataray. Piru payqa allilaw makinta nuqaqa anayman ĉhurar nimiran:

“Ama manchakuychu. Nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani.

¹⁸ Nuqami kawsani. Wanushami karay. Piru kanaanqami tukuy tyimpupaqna kawsani. [Chaynumi kanqa]. Nuqami llabita purichini chay wanuyypata, chaynulla chay wanushakuna maymanchi riyani † chayman riqkunapaq ima.

¹⁹ “Rikashaykitami iskribinki, kanan imakuna pasayan chayta, chaynulla maydiyapisi pasayanqa chaymatapis.

²⁰ Piru kanaanqami intrachishayki chay syiti qullarkunata allilaw makiypi charikushaypaq, chaynulla chay urumanta syiti bilirukunapaqpis: Chay syiti qullarkunaqami intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelkunapaq. Nataq chay syiti bilirukuna-shuyupaqa intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunalaq.

2

Éfeso pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹ “Chay Éfeso pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay syiti qullarkunata allilaw makinpi charikusha chay, chaynulla chay syiti bilirukunapaq chaypinpi puriq chayqami kaynu nin:

² Nuqami, qamkuna Efesupi kriyiqkunapaqqa yaçhani tukuy imata ruyashaykillapapaqpis. Riqsishunillapapismi kusata qisçakar imamapisi shachinakur yaçhachikuyashaykillapapaq. Chaynullami yaçhanipisi, chay mana allinta ruraqkunawanqa mana pulla kayta puytinkillapachu nir. Chaynullami yaçhanipisi chay apustul kani niqkunatapis allita rikar yaçhatkillapaqa mana chiqap apustulkunachu kasha nir. Chaymi ashwan qamkunaqa yaçhashaykillapana kusala llullakunami kasha paykunaqa nir.

³ Maydiyapismi nuqalapi kunfyakashaykillapa. Chaymi nuqarayku kusata qisçakashaykillapa, mana shaykurlamapischu.

⁴ Piru kanaanqami nishaykillapapisi mana allinta tukuyashaykillapapaqna: Chaqa kanaanqami qamkunaqa imanutaq puntallamataqa nuqapaq kusalata llakiq kankillapa manana chaynunachu kankillapa nir.

⁵ Chaymi allita yarpur, imapi uchakusha kani nir, Dyusman qashan tikrarak imanutaq punta kashaykillapanullana rurayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapaqami nuqa shamur kastigashur chay biliru kaqkunamatapis ashuchishaq qamkunamantaqa.

⁶ Piru chay Nicolaíta runakuna * mana allinta yaçhachikuyashanta nuqa yupaylla çhiqniyashaykillapami kusa allinta yarpuchiman.

⁷ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi shachinakur binsikuq chaytaqa, tukuy tyimpupaq bidanchikta gumanchik chay qirupa puquyninta qarashaq. Chaqa chay qiruchami Dyuspa shumaq luryanpi kan.

Esmirna pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

⁸ “Chay Esmirna pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

† **1:18** Kay wanushakuna maymanchi riyani nirqami intrachimanchik Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqami riyança paywan nir. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuyupaqa riyança uk lugarman chaypina qisçakar ima yarakusinanllapapaq maydiya Amitunchik infyirnuman rinanpaq ninankaman, nir.

* **2:6** Nicolaíta runakuna nirqami intrachimanchik Nicolás shutiq runa yaçhachikushanta kasuqkunapaq. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa Jesucristupi kriyiq karnaqashi imatapis munashanchiknulla rurar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrinda nir çhurananllapamatapis mikuyta puytinchik, chaynulla runa kar warmi karmapis ukwan ukwan punuyta puytinchik nir.

Punta Kaq chay, chaynulla Tukukanan Kaq chay, wanur qashan kawsamusha chayqami kaynu nin:

⁹ Nuqami, qamkuna chay Esmirnapi kriyiqkunataqa riqsishunillapa imanumi qischakankillapa nir. Riqsishunillapapis mana imayjunchu kankillapa nir. Piru alli yaçhaymantaqami nuqapaqqa kusa imayjun kankillapa. Yaçhanipis imanumi qamkunapaq mana allinkunata rimanllapa nir. Chaqa paykunaqami nin: Israel runakuna kashanchikllaparayku Dyuspa kaqninkunana kanchikllapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰ Amami manchakunkillapachu imanuy qischakarmapis. Chaqa dyabluqami qamkunamanta wakinllataqa, karsilman ima itanqallapa. Chaynu rurarmi rikashunqallapa allitachush nuqapi kriyinkillapa nir. Chaynumi dyis diyallataqa kusallata qischakankillapa. Piru nuqapi kriyishaykillapanullami, maydiya wanunaykillapakaman shachinakunkillapa. Chaynu katkillapaqami nuqapaq kurunata rigalashurllapa tukuy tyimpu kawsaytana qushaykillapa.

¹¹ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaqa kaynumi niran: ‘Chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqami, yanapatiy manana ishkay kutipaq wanurqa qischakanqanachu’ nir.

Pérgamo pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹² “Chay Pérgamo pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay ispada kadaladunman kusa filuyjunta purichiqmi, qamkunapaq kaynu nin:

¹³ Nuqami allita yaçhani qamkuna chay Pergamupi kriyiqkunaqa chay maypiçhi dyablu tar mantakun chaypi tayankillapa nir. Piru chaynu karmapismi, nuqapi kriyishaykillapamantaqa mana chiqanchakashaykillapachu. Chaymi nuqapaq chiqap rimaqniy Antipasta chay dyablu tayashan pachapi wanuchitinllapa rikasha karmapis, mana chiqanchakashaykillapachu nuqamantaqa.

¹⁴ Chaynu karmapismi aykala mana allin imakunata rurashaykillaparayku kusala mana allinta yarpuchimankillapa. Chaqa qamkunamanta wakinnikillapaqashi, chay unay Balaam † mana allin nishankunata kasur kawsankillapa. Chaqa Balaamqami chay mantakuq Balacta animachiran Israel runakunata willatin, yanqa dyuskunaman ufrinda nir animalta çhurashanllapapa aychanta mikur, chaynulla warmi kar, runa karmapis ukwan ukwan punur ima uchakunanllapapaq.

¹⁵ Chaynullami qamkunamanta wakinkunaqa chay Nicolaíta runakuna yaçhachikushanta [çhiqniyashayta] yaçhakusha, mana chiqanchakanayanllapachu.

¹⁶ Chayraykumi allita yarpur tukuy mana allinkunata rurashaykillapataqa dijar qashan Dyusmanna tikrakayllapa. Piru mana chaynu ruratkillaqami mana tardarchu nuqa qamkunaman shamur, chay ispada shimiyamanta llugshimuqllawan maqanakur limpu imanachir tukchishaykillapa.

¹⁷ Chaymi nini: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqa, qarashaq chay ‘*maná*’ shutiq mikuy mana rikayashanllapata. Chaynullami qushaqpis uk yuraq rumisitata. Chay rumipimi uk mushuq shuti iskribikasha. Chaytaqami mana

† 2:14 Balaampaq mas intrakanarqa rikashun Números 25.1-3; 31.8-16.

mayqanpis riqsinchu. Ashwanmi chay mayqanchi aypayanqa chayla riqsinqa.

Tiatira pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

18 “Chay Tiatira pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa Wamran nawinmapis kusala nina miraq yupay chay, chaynulla urnupi rupachir kamakachikasha brunsi kusalata llipyaraq çhakiyjunqami kaynu nin:

19 Nuqami, qamkuna chay Tiatirapi kriyiqkunapaqqa allita yaçhani tukuyta rurashaykillapakunataqa. Chaynullami yaçhanipis imanumi nuqata munamar, kusata nuqapi kriyinkillapamapis nir. Chaymi ashwan chay punta rurayashaykillapamantaqa kananqa mana shaykuq kusala shumaqta imatapis rurarna sirbimankillapa nir yaçhanipis.

20 Piru yaçhasha kani chay mana allinta tukushaykillapakunata. Chayshi gamkunaqa, chay warmi Jezabel shutiq ima mana allinta ruratinpis mana imatapis willankillapachu. Chay warmiqami, Dyuspa rimaqnin yupay tukunla. Chaymi ashwan mana allinta yaçhachikur, nuqapi kriyiqkunata llullachinllapa, warmi kar manaqa runa karmapis ukwan ukwan pununanpaq, chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrindapaq animalta çhurashanllapata mikunanllapapaq ima nir.

21 Chaymi nuqaga chay warmitaqa ayka diyallataqa dijasha kani, allita kwintata qukar Dyuspina kriyinanpaq. Piru payqami mana kasumar, chay ukwan ukwan punuyashanmatapis mana dijashalamapischu.

22 Chayraykumi chay warmitaqa kastigashaq, nanaywan kar mantanllapina usurananpaq. Chaynulla chay mayqan runakunapis chay warmiwan punuqkunapis, mana uchanta dijatinga paykunatapis kusala mana allinta ruray qischashaq.

23 Chaynulla chay warmi yaçhachikushanta kasuqkunatapisimi nuqa lisyatyi wanunqallapa. † Chaynu tukuy mana allinta ruraqkunata tukchitiymi chay tukuyta nuqapi kriyiqkunaqa kwintata qukar ninqallapa: ‘Amitunchikqami tukuytata yaçhamanchikllapa imanun shunqunchikpi yarpuyashanchikllapamatapis’ nir. Chaymi tukuy imata yaçhashuqllapa karmi, allita rikashurllapa imanun kanaykillapapaqpis nishaykillapa.

24 Piru chay Tiatira pwiblullamanta wakinkunaqami chay warmi mana allinta yaçhachishutinllapaqa mana kasushaykillapachu. Chaynulla dyablupaqaq mana yaçhashaykillapata yaçhachishutinllapapis mana kasur, mana riqsishaykillapalamapischu. Chayraykumi mana mas imakunata ruray nishuylapamatapis puytinichu.

25 Ashwanmi nishaykillapa: Chay imanutaq nuqapi kriyishaykillapanullami shachinakuskinkillapa, maydiya nuqa shamunaykaman nir.

26 Chaymi mayqanpis chay tukuy mana allin kaqkunata binsir nuqa munashaylata shachinakuq ruraraqkunataqa, tukuy pachakunapi mantakunanllapapaqqa çhurashaq.

27-28 Chaqa imanutaq Taytay Dyusmaqa, nuqa mantakunaypaq çhuramasha, chaynullami mantakunqallapa jyirru baranta charikurlla. Chaymi mayqantapis mana allinta tukuqtaqa manka allpata yupay limpu llampuchanqallapamapis. Chaynullami yanapashaqpis paykunaqa

† 2:23 Chay warmi yaçhachikushanta kasuqkunatapisimi nuqa lisyatyi wanunqallapa nirqa intrachimayninchikta puytin, wamrankunamapis wanunqa mana allinta rurashanrayku nir.

imanutaq achkiyaypimaqa uk atun qullarsitu achkirachikun chaynu kananllapapaq.

²⁹ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa!

3

Sardis pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹ “Chay Sardis pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa syiti Ispiritunkunata * purichiq kaq, chaynulla chay syiti qullarta purichiq kaqqami kaynu nin:

Nuqami, qamkuna chay Sardispi kriyiqkuna imata rurashaykillapatapis yaçhani. Chaynullami yaçhanipis imanumi runakuna kusalata alabashunllapa Jesucristupi kusalata kriyinkillapa nir. Piru nuqapaqqami wanusha yupayna kankillapa.

² Chayraykumi rikçhakuq yupay kusalata shachinakur chay rurayashaykillapataqa kusa allinlatana rurayllapa. Chaqa nuqapa rikayniypi, chaynulla Taytay Dyuspa naypanpiqami imatapis mana karanta rurayashaykillaparayku wanusha yupayna kankillapamapis.

³ Chaymi nishaykillapa: Imataçhi yaçhachishushanllapapi yarpur Taytanchik Dyusmanna qashan tikrakayllapa. Chaqa chay yaçhachishushanllapapi mana yarpur punuq yupaylla katkillapaqami manapis yarpuyatkillapa uk suwakuq yupay qamkunamanqa rikarimushaq.

⁴ Piru chay Sardis pwiblullapimi wakinllaqa manaraq raçhpanta liqwachaqa yupayqa mana allinkunata rurashallaparaqchu. Chay paykunami nuqawan maydiyapis purinqallapa yuraq intiruta mudakurna. Chaqa paykunaqami chaynu kananpaq kusala allin.

⁵ Chaymi mayqanpis shachinakur tukuy mana allin kaqkunata binsiqkunaqa yuraq intiruta mudakurna kawsanqallapa. Chaynulla chay maypichi tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq librupi shutin iskribikashataqa, manami burrashaqnachu. Ashwanmi Taytay Dyuspa naypanpi chaynulla angelninkunapa naypanpimapis kusala allinpaqna riqsishaq paykunataqa.

⁶ Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Filadelfia pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

⁷ “Chay Filadelfia pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Mana uchayjun kar, tukuyta chiqap kaqlata rimaq, chaynulla unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta kar Dyuspa mantakuyninpa llabinta purichir, mayqanmi yaykunqa chaynulla mana yaykunqachu niqqami, kaynu nin:

⁸ Qamkuna Filadelfiapi kriyiqkuna tukuy allinlata rurashaykillapatami yaçhani. Chaymi naypaykillapaman chapakur rikayllapa. Chay naypaykillapapimi uk punkuta kiçhallata rikankillapa. Chaytaqami chaynu kiçhalla kananpaqqa, nuqa chaynu nisha kani. Chaymi chay kiçhalla kaqtaqa mana mayqanpis kirpayta puytingachu. Piru qamkuna-shuyapaqami,

* **3:1** Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudrinriyjun nir.

mana jwirsayjun karmapis nuqamantaqa mana pinqakurlamapischu, nishushayllapalatana kasur kawsashaykillapa.

⁹ Chaymi chay dyablu nishankunata kasur, pay munashanta ruraqkunataqa, nuqa nitiy kusalata rispitar naypaykillapapi qunquringallapa. Chaynuqami paykunaqa yaçhanqallapa qamkunapaqqa imanumi kusalata llakipashushallapa kani nir. Chaqa chay runakunaqami kusalata llullakur ninllapa: Israel runakuna karmi Dyuspa kaqninkuna kanillapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰ Nataq qamkuna-shuypaqami nuqapi kriyishaykillapanulla kusalata shachinakushaykillapa, michka qischakarmapis. Chayraykumi kay pachapi kusala qischakaykuna kanqa chaymanmatapis washashaykillapa. Chaqa chay qischakaykunaqami chaynuqa kanqa rikar yaçhanaypaq mayqankunashi allita nuqapi kriyinnllapa nir.

¹¹ Chaymi nishaykillapa: Shamunaypaq diyaqami shipchana. Chayraykumi imata rurarpis karanlata nuqa munashaynula ruraskinllapa. Chaynuqami chay kurunataqa karantana aypankillapa, mana mayqanpis kitashutinllapanachu.

¹² Chaqa mayqanpis chay mana allin kaqta binsiqtaqami, Taytay Dyuspa pullan tukuy tyimpupaq kananpaqna nishaq. Chaymi paykunataqa Dyusta adurananllapa wasi ruripina kulumnata yupay çhurashaq. Chaynuqami paykunaqa manana maydiyapis llugshimunqallapanachu. Chaymi chaypina Dyusniypa shutinta, unaq syillumanta shamuy mushuq pwiblu Jerusalenpa shutinta, chaynulla nuqapa mushuq shutiya ima iskrishaq.

¹³ Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Laodicea pwiblupi kriyiqkunaman iskrinin

¹⁴ “Chay Laodicea pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskriniy:

Tayta Dyus tukuy imata nishanta kumpliç, karanlata rimaq, allita Dyuspaq intrachikuq, Dyus nitin tukuy rikayashanllapata rurasha chayqa kaynu nin:

¹⁵ Nuqami, qamkuna chay Laodiceapi kriyiqkunapaq yaçhani tukuyula imata rurashaykillapatapis. Chaynullami yaçhanipis qamkunaqami mana qasaq, mana quñuq imapischu kankillapa nir. ¡lçharaq quñuq karpis quñuqllamana kankimanllapa! ¡Chaynulla qasaq karpis, qasaqllamana kankimanllapapis!

¹⁶ Piru qamkunaqa manami munankillapachu tukuy shunquykillapawan nuqata kasumaytaqa. Chaynu karmi tıbyu yaku yupay kashaykillaparayku, mana pullakushuyllapata munanichu. Chaymi mana qasaq chaynulla mana quñuq kashaykillaparayku ashwan kusalata millanar gumitashaykillapa.

¹⁷ Chaqa qamkunaqami ninkillapa kusa imayjunshi kankillapa nir. Ninkillapapismi tukuy imapis munashaykillapanulla kan nir. Chaynulla manashi imaykillapapis faltashunllapachu. Piru manachu kwintata qukankillapa qamkunaqa millanaypaq, pinqaypaq, mana imayjun, syigu, liri ima kankillapa nirqa.

¹⁸ Chaymi nishaykillapa: Yanqa imakunapaq yarpunaykillapamantaqa, nuqapi kriyir michka qischakar imamapis shachinakur, rantıq yupay aypayllapa chiqap kaq uru, ninapi rupar kamakashata. Chaynullami aypayllapapis kusala shumaq yuraq raçhpata. Chayna chaywan mudakur

manana lirilla yupay pinqaypaqta purinaykillapapaq. Aypankillapapismi uk rimidyuta, chaywan rimidyakar allita rikakur imana purinaykillapapaq.

¹⁹ Chaymi nuqaqa mayqantapis chay munashay wamraykunataqa nanaq nanaq imatapis karanta willar kastigani. Chayraykumi ashwan tukuy chay uchakushaykikunata dijarna, Dyus munashanta ruranaykilapapaqna tikrakayllapa.

²⁰ Chaqa allita intrakayllapa: Nuqami punkuykillapamanta qayakuq yupay willashuyanillapa. Chaymi mayqanpis uyamaqqa punkunta kiçhaq yupay samachimanqa paypa shunqunpina samanaypaq. Chaynu samachimatinqami paywanqa pulla mikuq yupayna tukuy tyimpupaq paywan kashaq.

²¹ Chaymi tukuy mana allin kaqkunata shachinakur binsiqkunaqa nuqawan pulla mantakuyniypina mantakungallapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa tukuy mana allin kaqkunata binsishayrayku Taytay Dyuswan pullana mantakunanpi mantakuni chaynulla.

²² Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir”.

4

Sylupimi Dyusta aduranllapa

¹ Chaymantaqami nuqaqa unaq syluman chapakurqa, rikaray uk punku kiçhallata. Chaymi chay punta rimaypi uk trumpita waqaqta yupay uya-pashayta qashan uyaparay kaynu nimaqta: “Iqamuy kayman. Chayman-tami rikachishayki tukuy ima pasanapaq chaykunamatapis” nir.

² Chaynu nir willamatinmi Santu Ispirituqa chay kutilla kusa shumaq imakunata rikapakuchimaran. Chaymi chay kutilla, sylupi rikaraypis uk mantakunanllapa lugarta. Chaypimi uk tasha mantakuyaq.

³ Piru chay mantakuna samanapi taqqami, kusala shumaq llipyala rumi jaspi, chaynulla chay rumi kurnalina yupay qaqlayjun karan. Nataq chay tayashan ridurninpi-shuypaqami, inap shayaran chay ismiralda rumisitu yupay kusa llipyala.

⁴ Chaynullami chay ridurninpiqa, rikaraypis binti-kwatu (24) samanaku-nata. Chaykunapiqami chay binti-kwatu rukukuna taqta rikaray. Payku-naqami kusala yuraq intiru raçhpayjun, chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha samayaranllapa.

⁵ Chay mantakunan tayashanmantaqami rilampayaran, kusalata kunya lanyayaran ima. Nataq naypanpi-shuypaqami, syiti bilakuna kusalata ratakuyaran. Chay bilakunaqami, Dyuspa syiti Ispiritunkuna * karan.

⁶ Chay mantakunan tayashanpa naypanpiqa mar yakuchu imaçhi karan, kristal yupay kusala chuyita.

Nataq chay samanapa yatalan ridurninpiqami, kwatu kawsaqkuna karanllapa. Paykunaqami tukuy intirunta nawiyjun karanllapa, nawpan-lawta ikilawta ima.

⁷ Piru chay kawsaqkunamanta ukqami uk liyun yupay karan. Nataq chay ikillan chay-shuypaqa uk turu yupay karan. Uk-shuypaqa runa yupay qaqlayjun karan. Nataq chay kwatu kaq chay-shuypaqa atun kuchak pariç yupay karan.

⁸ Chaymi chay kwatu kawsaqkunaqa, tukuy nin saysi alayjunlla karan-llapa. Piru chay alankunaqami tukuy intirunta nawiyjunlla karanllapa,

* ^{4:5} Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Dyuspa Ispiritun syiti pudirniyjun nir.

analawta rurilawta ima. Piru tukuyninmi unaqpis tutapis mana shaykuq kaynu niyaranllapa:

“Kusala allin, kusala allin,
kusala allinmi
mana uchayjun Amitunchikllapa
Tayta Dyus tukuy imata puytiqqa.
Chaqa paymi unaymanta karanllana.
Chaynulla kananpis kanlla.
Chaymi maydiyapis shamunqa” nir.

⁹⁻¹⁰ Chaymi imuraspis chay kwatru kawsaqkuna chay mantakuna samanapi taq tukuy tyimpu kawsaqta kusala puytiq, chaynulla kusala shumaqmi kanki nir alabachitinga, chay binti-kwatru (24) rukukunaqa shupanpi qunqurir adurananllapa. Chayna chay kurunankunata umakushanmatapis urqur chay mantakunan samanapa naypanman çhurar kaynu niyaranllapa:

¹¹ “Qammi Amituy, nuçakunapa Dyusniy.
Qammi tukuy tyimpupaq mantakunki.
Qammi kusala puytiq kar,
tukuy imatapis munashaykinulla rurashayki.
Chaymi qam munatki
chay rurashaykikunaqa kananpis kanlla.
Chayraykumi qamqa kusala shumaq kanki
alabakanaykipaqqa” nir.

5

Juanmi syilupi rikaran uk libru pillukashata

¹ Nuqa Juanmi chay rikapakuchimashanpi rikaray, chay shumaq mantakuna samanapi taqqami, allilaw makinpi uk libru pillukashata charikusha taqta. Chay libruçqami rurinpi, ananpi ima iskribikasha karan. Piru chay pillukashaçqami chaymanta chaymanta allila kirpakasha karan syiti partipi napawan.

² Chaynullami rikaraypis uk kusala puytiq ángel kusa jwirtita kaynu tapukuqta: “¿Mayqantaq puytiyanqa kay napakunawan pigakashata kiçhaytaqa?” nir.

³ Piru manami mayqanpis syilupi, pachapi, chaynulla pacha ruripi kaqku-namapis chayta kiçhar rikananlapaqmapis kaqllapachu.

⁴ Chaynu chay pillukasha libruta kiçhar, rikananlapaqmapis mana mayqanpis kashanraykumi nuqaqa kusalata waqayaray.

⁵ Piru chay kriyiqkunata rikaq rukukunamanta uqçami nimiran: “Ama waqaynachu. Chaqa chay Judapa ayllun liyun yupay, chaynulla gubyirnu Davidmanta kaqqami, * tukuy mana allin kaqtaqa binsishana. Paymi chay pillukar syiti partipi napakasha librutaqa kaçhachir kiçhayta puytinga” nir.

⁶ Chaymantaçqami chay mantakuna samanapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa, chay rukukunapa çhaypinpiqa, rikaray uk Uyshita shaqta. Piru chay Uyshitaçqami wanur kawsamusha yupay yarpuchimaran. Syiti kachuyjun, chaynulla syiti nawiyjunmi karan. Chaykunaçqami intrachi-mançhik, Dyuspa syiti Ispiritunkuna tukuyla pachaman kaçhamushankuna karan nir.

⁷ Chay Uyshitaçqami rir, chay libru pillukashata aypamuran chay mantakuna samanapi taqqa allilaw makinmantaqa.

* 5:5 Kaypaq mas intrakanarqa rikashun Isaias 11.1,10; Romanos 15.12.

⁸ Chaynu aypatingami, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay binti-kwatru (24) rukukunaqa tukuynin chay Uyshitapa naypanpi qunqurirallapa. Paykunaqami tukuynin arpakanata, urumanta rurakasha kupa insinsuyjunkunata ima charikusha karanllapa. Kay insinsyukunaqami intrachimanchik Dyuspa allinla kaqninkuna mañakushan nir.

⁹ Chaymi paykunaqa mushuq takikunata kaynu nir takiyanllapa:
“Qamlami chay pillukasha libruta aypar,
napakashanmatapis kiçhayta puytinki.

Chaqa qam wanur yawarnikita içharmi,
Tayta Dyuspaqna rantimashaykillapa
tukuy ayllukunamanta,
ukman rimaykunapi rimaqkunamanta,
tukuy pwiblukunamanta ima.
Chaynulla uklaw nasyonmanta kaqkunatapis.

¹⁰ Chaymi chay akrashaykikunataqa uk mantakuq kananpaq,
chaynulla kurakunapaq yupaymi tikrashayki Taytanchik Dyusllata
sirbinanllapapaq.

Chaymi chay akrashaykikunaqa
tukuyla pachakunapi mantakuq imana kanqallapa”.

¹¹ Chaymanta chapakur-shuyapaqami, achka angelkuna rimaqta uya-paray. Chay angelkunaqami chay mantakuna samanapa, chay kwatru kawsaqkunapa, chay rukukunapa ridurninpi karanllapa. Piru paykunaqami kusala manchaypaq achka karanllapa.

¹² Paykunaqami kusa jwirtita rimar kaynu niyanllapa:
“¡Chay Uyshitatami wanuchiranllapa!

¡Chaymi payqa kusala pudirniyun,
tukuy imata aypananpaq,
kusa yaçhayniyun,
kusa jwirsayjun,
mantakuq ima kananpaq kusala shumaq!

¡Chaynulla kusala alabakasha
imami kanqapis!” nir.

¹³ Qashanpismi uyaparay, Dyus tukuy rurashankuna syilupi kaqkuna, pachapi kaqkuna, chaynulla pacha ruripi kaqkuna, mar yakupi kaqkuna kaynu niqta:

“¡Chay mantakuna samanapi taqta,
chaynulla chay Uyshitatami, kusata alabaypaq, imata rurashanpaq
payji niypaq!

¡Chaynullami payqa kusa mantakuq, kusa shumaq, kusa puytiq ima kanqa
tukuy tyimpupaq!” nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapami, chay kwatru kawsaqkunaqa niyanllapa:
“¡Chaynumi kanqa!” nir. Chaymi chay binti-kwatru (24) rukukunaqa †
naypanllapapi qunqurir [chay tukuy tyimpu kawsaqta] adurayanllapa.

6

Librupa syiti partinpa napakashankunatami kiçharan

† 5:14 Binti-kwatru rukukuna niqami intrachimanchik tukuyla chay Israel pwiblumanta kriyiqkunata rikaqkunapaq. Paykunaqami karan Amitunchik Jesucristupa 12 apustalninkuna, chaynulla Israel runakunapa 12 ayllunkuna ima nir.

¹ Chaymanta qashan chapakurqa rikaray imanumi chay Uyshitaqa chay librupa syiti napankunamanta, punta kaq napakasha kaqta kiçhaq qal-lariqta. Chaymantami uyaparay chay kwatru kawsaqkunamanta ukqa, kunya yupay kusala jwirtita kaynu niqta: “¡Shamuy!” * nir.

² Chaymi chapakurqa rikaray uk yuraq kaballuta. Chay kaballupa anan taqqami, makinpi arkuwan flichata charikusha karan. Chaymantami quranllapa uk kurunata. Chaymi kusala puytiqpaqna tikrakar, riran mayp-ipsis tukuy imatapis binsinanpaq.

³ Chaymanta chay Uyshita ishkey kaq napakashata kiçhatinga, chay ishkey kaq kawsaqqa kaynu niqta uyaparay: “¡Shamuy!” nir.

⁴ Chaymi rikayatiy qashan yarqamuran uk kaballu. Chay kabal-luqami chupika intiru karan. Nataq anan taqta-shuypaqa kusa puytiqpaq tikraranllapa. Chayna tukuyla runakuna shumaqta tayatınllapamapis, pay çhiqinachitinllapa paynin paynin wanuchinakunanllapapaq. Chaypaqmi kusala atun ispadata quranllapamapis.

⁵ Chaymanta chay Uyshita kimsa kaq napakashata kiçhatingami, uyaray chay kawsaqkunamanta kimsa kaq chayqa, kaynu niqta: “¡Shamuy!” nir. Chaymi chapakurqa rikaray uk yana kaballuta. Nataq chay anan taq chayqami makinpi charikusha karan uk balansata.

⁶ Chaymantami chay kwatru kawsaqkunapa çhaypinmantaqa uyaray uk rimay kaynu niqta: “Mayqanpis uk diyata trabajashanwanqami uk kilu triguta manaqa kimsa kilu sibaladala rantiyta puytinga. Piru chay asayti-wan, binuta rantinatin-shuypaqa ama willatkichu michkatapis rantinqa” nir.

⁷ Chaymanta chay Uyshita kwatru kaq napakashata kiçhatingami, uyaray chay kwatru kaq kawsaqqa kaynu niqta: “¡Shamuy!” nir.

⁸ Chaymi chapakurqa rikaray aya rupay yupay uk qarwalla kaballuta. Nataq chay anan taqqami shutiq, “Wanuy”. Chaypa ikintaqami shamuyaq uk. Payqami ayakunapa tanan chay karan. Chaymi chaytaqa pudirta quran, tukuy pachamanta kwarta partin kaqta wanuchinanpaq guerrakunawan, mallaqwan, qishaywan, chaynulla kay pachapi kaq kusala manchaypaq animalkunawan ima.

⁹ Chaymanta chay Uyshita sinku kaq napakashata kiçhatingami, al-tarpa çhakinpi rikaray Dyuspa shumaq rimayninta parlakur shumaqta kawsashanrayku wanushakunata almankunata.

¹⁰ Chaymi paykunaqa, kusala jwirtita kaynu niyaranllapa: “Kusala puy-tiq, kusa allin, imatapis karanta ruraq Taytayllapa Dyus, ¿maydiyataq rikar yaçhayanki kanqa tukuyla chay runakuna imata rurashankunataqa? ¿May-diyataq paykunatapis wanuchiyanki kanqa wanuchimashanllaparaykuqa?” nir

¹¹ Chaynu nitinllapami yuraq raçhpakunata quranllapa. Chaynullami willaranllapapis, samaskiyllaparaq uk tyimpullataqa, Jesucristupaq qamkuna yupaylla uknikikuna yaçhachikuqkunata wanuchinanllapakaman nir.

¹² Chaymanta chay Uyshita saysi kaq napakashata kiçhatinga, chapakur rikaray kusala saqrata pacha kuyuqta. Chaymi rupaymapis yana intirupaq tikrakaran, imanutaq wanutinllapa lutu raçpata yakakunllapa chaynu. Nataq killa-shuypaqa, chupika intirupaq tikrakaran, yawar yupaylla.

* 6:1 Wakin iskribikashakunapiqami “Shamur rikay” nin.

¹³ Chaynulla qullarkuna-shuypaqa syilumanta ratamuran pachaman, imanutaq kusala jwirti wayra shamutinmaqa llullu iguskunamapis rata-mun chaynu.

¹⁴ Chaymi syilumapis chingaran uk papil pillukaq yupay. Chaynullami mar yaku chaypipi pacha kaqkuna, chaynulla tukuyta sirkakuna imamapis, chay kashanmantaqa uklawman ashuranllapa.

¹⁵ Tukuy pachapi mantakuqkunaqami, sirkakunapa qichqankunapi, maChaykunapi ima pakakuranllapa. Paykunaqami tantakar kusa puytiqkunawan, suldadukunapa mantagninkunawan, kusa nisha runakunawan, kusa imayjun kaqkunawan, sirbikuqkunawan, mana sirbikuqkunawan ima pakakuranllapa.

¹⁶ Chaymi chay sirkakunata, qaqaqunata imaqa niyaqllapa: “¡Anaylla-paman ratamur pakamayllapa chay mantakuna samanapi taqpa naypan-manta, chaynulla chay Uyshita piñakushanmanta ima!

¹⁷ Chaqa paykuna kastigakunanpaq diyaqami chamushana. ¿Mayqannari shachinakuyta puytinqa paypa kastigunmantaqa?” nir.

7

Israelmanta kriyiqkunatami uk ángel siyaran

¹ Tukuy chaykunata rikashana karqami, rikapakuyniypiqqa qashan rikaray, kwatru angelkuna, nortilawpi, surlawpi, estilawpi, oestilawpi shaqta. Paykunaqami wayrata arkayaranllapa pachaman, mar yakuman, chaynulla qirukunamanpis ama pukakamunanpaq.

² Chaynullami rikaraypis uk ángel rupay iqamunanlawmanta shamuqta. Chay angelqami chiqap kawsaq Dyuspa siyunta charikusha karan. Nataq chay kwatru angelkuna-shuypaqami pudirta ayparanllapa pachata, mar yakuta ima mana allinkunata rurananllapapaq. Chaymi chay ángel siyuta charikusha shamuqqa, kusala jwirtita qayakur chay wakin angelkunataqa kaynu niran:

³ “Amaraqmi pachata, mar yakuta, qirukunatapis mana allinkunataqa rurankillaparaqchu. Chaqa manaraqmi Dyusninchikpa sirbiqninkunapa urkunpi siyuta Churayanillaparaqchu” nir.

⁴ Chaymanta-shuypaqami uyaparay: Tukuyta Israel ayllukunamanta siyakasha kaqkunaqa 144,000 karanllapa nir. Kaynumi karanllapa:

⁵ Judapa ayllunmanta

12,000,

Rubenpa ayllunmanta

12,000,

Gadpa ayllunmanta

12,000,

⁶ Aserpa ayllunmanta

12,000,

Neftalipa ayllunmanta

12,000,

Manasespa ayllunmanta

12,000,

⁷ Simeonpa ayllunmanta

12,000,

Levipa ayllunmanta

12,000,

Isacarpa ayllunmanta

12,000,

⁸ Zabulonpa ayllunmanta
12,000,
Josipa ayllunmanta
12,000,
Benjaminpa ayllunmantapis
12,000 ima.

Kusala achka yuraq intiru raçhpajjunkuna

⁹ Chaymanta chapakurqami rikaray, mana yupaymatapis puytiypaq kusala manchaypaq achka runakunata. Paykunaqami uklaw nasyunkunamanta, ukman ayllukunamanta, ukman rimaypi rimaqkunamanta, tukuy pwiblukunamanta ima karanllapa. Paykunaqami shayaranllapa chay mantakuna samanapa naypanpi, chay Uyshitapa naypanpi ima. Tukuyninmi yuraq intiru raçhpajjun, chaynulla chay ramus shutiq qirupa rapranta charikushalla karanllapa.

¹⁰ Chaymi kusala jwirtita kaynu niyaranllapa:
“i Taytanchikllapa Dyus
mantakunan samanapi taq,
chaynulla chay Uyshitami
washamashanchikllapana!” nir.

¹¹ Piru chay angelkunaqami tukuynin chay mantakuna samanapa ridurninpi, chay rukukunapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa ridurninpi shayaranllapa. Chaymantaqami tukuyninllapa chay mantakuna samanapa naypanpi qunquriranllapa, umanllapamatapis pachaman çhachinanllapakaman. Chaynumi Dyustaqa aduraranllapa,

¹² kaynu nir:
“i Chaynumi kanqa!
Dyusninchikqami tukuy tyimpu
alabakasha kanqa.
Chaqa payqami kusa shumaq,
mantakuq,
kusa yaçhaq, payji nikasha,
kusa riqsikasha,
chaynulla kusala puytiq, jwirsayjun ima.

i Chaynumi kanqa!”

¹³ Chaymantami chay rukukunamanta ukqa tapumaran: “çMayqankunataq kay yuraq intiru raçhpajjunkunaqa? çMaymantataq shamushallapa kanqa?” nir.

¹⁴ “Qammi yaçhayanki Taytituy” niray. Payqami nimiran:
“Kaykunaqami kay pachapi michka kusala manchaypaq qischakaykuna katinmapis kriyishannulla shachinakur pasarán chaykuna. Paykunaqami raçhpanllapataqa, Uyshitapa yawarninwan paqar yuraqchashallapa.

¹⁵ Chayraykumi,
Tayta Dyus tar mantakunan naypanpiqa shayanllapa.
Chaqa paykunaqami unaqpis, tutapis
Dyusta adurananllapa wasipi paytaqa sirbinllapa.
Nataq chay mantakuna samanapi taqqa,
maydiyapis pullanllapa kar
tukuy imamantapis washan paykunataqa.

¹⁶ Chaymi paykunaqa manana qischakanqallapanachu mallaqpaq, yakupaqmapis.
Chaynulla manami rupaylamapis çhasyanqallapanachu.
Kalurmapismi manana qillakachinqanachu.

17 Chaqa Uyshita, chay mantakuna samanapa chaypinpi kaqqami, uyshitakunata yupay michingqa. Chaymi mayta ritinllapapis paykunapa pullan kar, apar chay chuyala yakitu tukuy tyimpu kawsachikuqta upyachingqa. Chaynuqami Dyus yanapatin, manana maydiyapis waqanqallapalamapischu”.

8

Syiti napakashata chaynulla urumanta rurakasha insinsyiru

1 Chaymanta chay Uyshita chay syiti kaq napakashata kiçhatinqa, midya urata yupay syilupiqqa tukuy uyarala kideranllapa.

2 Chaymantaqami, rikaray syiti angelkuna Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi chay angelkunataqa syiti trumpitakunata quranllapa.

3 Chaymantami qashan uk ángel, urumanta rurakasha insinsyu quntachikunanta charikusha shamur, altarpa naypanpi sharan. Chaymi achka insinsyuta quranllapa, chay urumanta rurakasha altarpa naypanpi quntachikunanpaq. Chay altargami, Dyus tar mantakunan naypanpi karan. Chaymi Dyuspa tukuylla allin kaqninkuna mañakutin ima, pullan quntachikuranllapa chay insinsyutaqa.

4 Chaynu ruratinllapaqami, insinsyupa quntayningqa, chay angelpa makimantaqa Dyus kayashankaman iqaran, Dyuspa tukuy allin kaqninkuna mañakuyashanwan pulla.

5 Chaymantami chay angelqa insinsyiruta aypar, chay altarpini nina kusallata miraçta çhaqaran. Chaymantami pachamanna itakamuran. Chaymi kusallata kunyaran, lanyaran, rilamparan, chaynulla pachamapis ukman saqrata kuyuran ima.

Angelkunami syiti trumpitakunata waqachiran

6 Chaymantaqami chay syiti angelkuna, syiti trumpitakunata purichiqkunaqa, waqachinanpaq kamakaranllapana.

7 Chaymi chay punta kaq angelqa, trumpitanta waqachiranna. Chaynu waqachitingami, pachamanqa ratamuran kusa jwirti granisu, ninawan yawar piçhukasha ima. Chaymi kay pachapa kimsa kaq partinmanta ukta, chaynulla chay muntikunapa kimsa kaq partinmantapis ukta, tukuylla chiqyaqlla qiwakunamatapis limpu rupachir tukchiran.

8 Chaymanta chay ishkaq kaq ángel trumpitanta waqachitin-shuypaqa mar yakuman ratamuran, uk atun sirkapi nina ratakuq yupay. Chaymi chay marpa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu yawar intirupaq tikrakan.

9 Chaynumi mar yakupi tukuy kawsaqkunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu wanuran. Chaynulla tukuy barkukunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu pakikar ima tukukan.

10 Chaymantami chay kimsa kaq angelpis trumpitanta waqachiranna. Chaymi kusala atun qullar, nina ratakuq yupay syilumanta ratamuran, tukuy riyukunapa, chaynulla yaku nasimunankunaman kimsa kaq partinmanta ukman.

11 Chay ratamuq qullargami shutiq “Ayaq”. Chaymi chaynu yakuman ratamushanrayku tukuy yaku kaqkunapa kimsa kaq partinmanta ukqa, ayaq intirupaq tikrakan. Chaymi, kusa achka runakuna wanuranllapa.

12 Chaymanta chay kwatru kaq angelpismi trumpitanta waqachiranna. Chaymi rupaypa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu dañakan. Chaynulla killapa kimsa kaq partinmanta uk, qullarkunapa kimsa kaq partinmanta ukpis limpu dañakan. Chaymi chay kimsa kaq partinmanta ukqa limpu

tutaparaq intiru kidaran. Chaynu karmi unaqppis tutapis kimsa kaq partinmanta ukqa mana ashkirachikuranllapachu.

¹³ Chaymanta chapakurqa, uyaparay atun kuchak * syilupa êhaypinta paririr kusa jwirtita kaynu niqta: “¡Ay, ay, ay, pachapi kawsaqkuna, imanangal-laparaq chay kimsa faltaq angelkuna trumpitanta waqachitinllapaqa!” nir.

9

¹ Chaymanta chay sinku kaq ángel trumpitanta waqachitin, chapakurqami rikaray uk qullar syilumanta pachaman ratamushata. Chaymi chay qullar-taqa manchaypaq uêhku ruripa llabinta quranllapa.

² Chaymantami chay qullarqa kicharan chay manchaypaq uêhkupa punkunta. Chaymi chay uêhkumantaqa quntay llugshimuran uk urnumanta yupay. Chaynu llugshimurmi, rupayta chaynulla tukuy intiruta limpu llantu intirupaq tikraran.

³ Chaynulla chay quntaymantagami, atun tintikuna yarqur tukuy pachata shikwakaran. Piru chay tintikunaqami, imanutaq alakranmaqa kanimanchik chaynu kanikunanpaq niran.

⁴ Chaymi chaykunataqa kay pachapi tukuy qiwakunata, chiqyaraqku-nata, qirukunata imanqa ama imanachinanlapaqmapischu niranllapa. Ashwanmi Dyuspa siyunwan urkunpi mana siyakasha chaykunata imanachinanpaqmapis niranllapa.

⁵ Piru chaynu runakunata kanirmapis, manami wanuchinanpaqchu niran. Ashwanmi chaynu kanishanrayku sinku misista nanaywan kusalata qischakananpaq niran. Chaqa chay tintikuna kanimashaqashi kusalata nananpaq karan, imanutaq alakran kanimashamaqa kusalata nanan chaynu.

⁶ Chaymi chay diyakunapiqa runakunaqa qischakashanrayku kusalata wanuyta munanqallapa. Piru manami wanunqallapachu. Chaqa wanuymapismi paykunamantaqa ashur, mana dasqa êhamunqachu.

⁷ Chay atun tintikunaqami, imanutaq kaballukunamaqa guerrapi maqanakunanpaq kamakanllapa chay yupay karan. Chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha yupay karanllapa. Nataq qaqlankunaqami uk runapa qaqlannu karan.

⁸ Aqchan-shuypaqami warmipa aqchan yupay karan. Kirunkuna-shuypaqa liyunpa kirun yupay.

⁹ Kwirpuntaqami, jyirrumanta rurakashawan arkakusha yupay karan. Nataq parintinqami alankunaqa waqayaq, imanutaq bistyakunamaqa karri-takunata aysachakur guerraman ritin kusalata êhalaqyanllapa chay yupay.

¹⁰ Êchupan-shuypaqami, kusala kashayjun karan, alakranpa êchupan yupay. Chaymi chay êchupanwan, mayqantapis mana allinta ruratinga, sinku misista qischakananpaqqa karan.

¹¹ Chay atun tintikunata mantagqami kusala manchaypaq uêhku ruripi mantakuq ángel karan. Chay angeltami hebreo rimaypiqa ninllapapis, *Abadón*. Nataq griego rimaypi-shuypaqa ninllapa, *Apolión* * nir.

¹² Ayayay, chay saqra qischakay kananpaq karan chayqami, pasanna. Piru faltanraqmi ishkey mas qischakaykunaqa.

* **8:13** Kuchakpaqqa wakin iskríbikashakunapiqa ángel ninllapa. qami intrachimanchik wanuchir tukchikuy nir.

* **9:11** Abadonwan, Apolion-

¹³ Chaymantami chay saysi kaq angelqa trumpitanta waqachiranna. Chaymi uyaray uk rimayta, chay urumanta rurakasha altarpa qichqankunapi kwatru kachukuna karan chaypa chaypinmanta. Chay altarqami, Dyuspa naypanpi karan.

¹⁴ Chaymi chay rimayqa chay saysi kaq ángel trumpitanta charikushataqa kaynu niran: “Riyu Eufratespa qichqanpi kwatru angelkuna watarayan chaykunata kaçhay” nir.

¹⁵ Chaymi chay kwatru angelkunataqa kaçharanna. Chaynumi paykunaqa tukuy intiruta rir kimsa kaq runakunamanta uk kaq partitaqa wanuchikunapaq. Chaqa Tayta Dyusqami chay angelkuna kaçhakar wanuchikunapaqqa unaylla urata, diyata, misista, añumatapis akrashana karan.

¹⁶ Chaymantami uyaparay chay kaballupi suldadukuna puriqkunaqa michkami karan nirmapis. Chaqa dusyintus miyunmi (200'000,000) karanllapa.

¹⁷ Chaynumi imanutaq rikaray chay kaballukunata chaynullami rikarapis chay kaballupa anan taqkunatapis. Chay kaballupa anan kaqkunaqami, qasquntaqa arkakusha karanllapa klaru chupika, yana asul chaynulla qarwa imawançhi. Chay kaballupa umankunashuypaqa, liyunkunapa uman yupay karan. Nataq agrunmanta-shuypaqa llugshiyaran ninawan, asufripa quntaynin.

¹⁸ Chaymi tukuy kimsa kaq kawsaqkunamanta uk partinqa wanuranllapa chay kimsa manchaypa kastigukunawan. Chaqa chay kaballukunapa agrunmanta llugshimuq nina, quntay, asufri imari wanuchiqa chay runakunataqa.

¹⁹ Piru manami chaykunalachu wanuchikuq. Ashwanmi chay kaballukunapa çhupan largu kuru yupay kaq imami kanir wanuchiqa runakunataqa.

²⁰ Piru wakin runakuna, kay qischakaykunawan mana wanusha kaqkunaqa, manami dijashallapachu chay mana allin rurayninllapataqa. Chaqa paykunaqami dyablukunata aduranllapa. Chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakuna, urumanta, platamanta, brunsimanta, rumimanta, qirumanta rurakasha kar, mana puriq kaqta, mana uyakuqta, mana rikakuqta ima aduranllapa.

²¹ Chaymi paykunaqa mana imalapimapis kambyakarchu suwakurlla, wanuchikurlla, wasqakurlla, chaynulla warmi, runamapis masayjun mana masayjun karmapis ukwan ukwan punurlla ima kawsanllapa.

10

Uk angelmi libru pillukashawan

¹ Chaymantami rikarapis uk ángel kusala pudirniyjunta. Chay angelqami unaq syilumanta ishkimuyaran puktaypa rurinlata. Chay angelpa umanpiqami uk inap karan. Nataq qaqlan-shuypaqa llipyarayan rupay yupay. Çhankankuna-shuypaqa, nina ratakuq yupay karan.

² Charikushami karan pillukaq taksha libritu kiçhallata. Chaymantaqa allilaw çhakintaqa shachiran mar yakuman. Nataq ichuqlawta-shuypaqa shachiran pachaman.

³ Chaymantami kusala jwirtita qayçhakuran, uk liyun yupay. Chaynu qayçhakushana katinmi, kunyapis syiti kuti kusala jwirtita lanyaran. Chaynu lanyatinmi uyaparay rimaykunata chay kunyakunamantaqa.

⁴ Chaymanta chay syiti kunyakuna pasatinga, chay uyapashaytaqa iskribiq çhurakaray. Piru chay ratullami uyaparay unaq syilumanta uk rimay

kaynu nimaqta: “Chay kunya nishantaqa, amami iskribinkichu. Ashwanmi qamla yaĉhanki” nir.

⁵ Chaymantami chay ángel uk ĉhakinta mar yakuman chaynulla uk ĉhakinta pachapi shachisha chayqa, allilaw makinta unaq syiluman alsaran.

⁶ Chaymi, tukuy tyimpu kawsaq Dyuspa shutinta rimar juraran. Chaqa chay tukuy tyimpupaq kawsaq chay-ari syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqkunatapis ruraran. Chaymi kaynu niran: “Dyus imata rurananpaq chayqami manana maychu shamunanpaqqa.

⁷ Chaqa chay tyimpu ĉhamutin chay syiti kaq ángel trumpitanta waqachitingami, kumplikashana kanqa Dyus imataĉhi payla rurananpaq yarpusha karan chayqa. Piru chaypaqgami Tayta Dyusqa unayllana intrachisha karan chay paypa kaq sirbiqninkunata, rimaqninkunata imaqa”.

⁸ Piru chay unaq syilumanta rimayta uyapasha karay, chayqami qashan kaynu nimiran: “Chay ángel uk ĉhakinta mar yakupi chaynulla uk ĉhakinta pachapi shachisha chay, pillukaq taksha libritu kiĉhakasha chayta charikushanta, rir aypay” nir.

⁹ Chaymi rir mañaray chay angeltaqa chay pillukaq taksha libritutaqa qumananpaq. Piru payqa nimiran: “¡Kaypi! Aypar mikuy. Chaqa kayqami shimikiqqa kusala mishki ñukñu kanqa. Piru shunquykipi-shuypaqa kusalata ayanqa” nir.

¹⁰ Chaynu nimañinmi, chay libritutaqa aypar mikuray. Chaymi, shimiypiqqa myil yupay kusala mishki karan. Piru shunquypi-shuypaqa kusalata ayaq qallariran.

¹¹ Chaymantaqa nimiran: “Qashanmi parlakunki Tayta Dyusqa iman ru-rayanqa chay achka pwiblukunata, chaynulla uklaw nasyunmanta kaqkunata, uk rimayta rimaqkunata, chay mantakuqkunata imaqa” nir.

11

Ishkay runakunami Dyuspaq parlakunllapa

¹ Chaymantaqami uk largu bara kañata yupay midikunaypaq qumaran. Chaymi kaynu nimiranllapa: “Rir, Dyusta adurananllapa wasita, altarn-intinta, midiy. Chaymantami, yupankipis michkashi chaypi aduraqkunaqa nir.

² Piru amami, Dyusta adurananllapa wasipa pampa kaqtaqa midinkichu. Chaqa tukuy chaykunataqami qusha kani mana Israel runakunatana. Chaymi kwarintay-dus (42) misista saruĉhar purinqallapa, chay kusala shumaq Jerusalén pwiblutaqa.

³ Chay tyimpullapimi nuqapis kaĉhashaq ishkay runakuna saqalla raĉpata yakakushata, paykuna nuqapaq rir yaĉhachikunanpaq mil dusyintus sisinta (1,260) diyakunata”.

⁴ Piru Dyuspa chay ishkay rimaqninkunaqami intrachimanchikllapa Tayta Dyus tukuyta kay pachapa amunpa naypanpi ishkay ulibu qirukuna * chaynulla chay ishkay bilirikuna shayaran chaypaq.

⁵ Chaymi mayqanpis kay ishkay runakunata ĉhiqñir mana allinta ruranatinga paykunapa shiminmanta kusala achka nina llugshimuqmi rupachir tukchinga. Chaynullami mayqanpis paykunata mana allinta ruranaku-naqa wanunqa.

⁶ Chaqa chay ishkay runakuna, Dyuspaq yaĉhachikuqkunaqami, kusala pudirniyun kashanrayku, chay yaĉhachikuyashanllapa tyimpuqa ama

* 11:4 Mas intrakanarqa rikashunllapa Zacarías 4.11-14.

tamyamapis ishkinanpaq syilumatapis kirpanqallapa. Chaynullami pudirniyjunpis, yakuta yawarpaq tikrananpaq, kay pachapi kaqkunata michkatapis paykuna munashannulla riqchaq qischakaykunawan qischananpaq ima.

⁷ Piru Dyuspaq yaĉhachikur tukchishana katinllapaqa, uk kusala saqra munstru † chay kusala manchaypaq uĉhku rurimanta yargamur, chay ish kay runakunapa ikinpi purir binsir munashannulla wanuchinqallapa.

⁸ Chaymi chay wanushakunapa kwirpunqa, Jerusalén pwiblupa kallikunapi chutaran kidanqa. Chaqa chay pwiblullapimi Amitunchiktapis wanuchiranllapa. Chaymi chay pwiblutaqa Sodoma, chaynulla Egipto pwibluta yupayna riqsinqallapa.

⁹ Chaynu wanutinllapami kimsa diya-y-midyuta, tukuyla pwiblumanta runakuna, ukman ayllukuna, ukman rimaypi rimaqkuna, uk law nasyunmanta runakuna ima rikanqallapa chay wanushakunapa kwirpuntaqa. Chaymi mana munanqallapalamapischu mayqanpis chay wanushakunapa kwirpunta pampananllapataqa.

¹⁰ Chaqa ashwan kay pachapi kawsaqkunamaqa kusalata aligriyanqallapa chay ish kay runakuna wanushanllaparaykuqa. Chaymi ashwan ukninpis ukninpis imakunata rigalanakunqallapa kay qischamaqninchikku naqami wanushallapana nir.

¹¹ Piru kimsa diya-y-midyumantaqami, Tayta Dyusqa chay wanushakunataqa gashan kawsachimuran. Chaymi tukuyla rikaqkunaqa kusalata manchakuranllapa.

¹² Chaymantaqami chay ish kay runakuna, Dyuspaq yaĉhachikuqkunaqa, unaq syilumanta uk kusala jwirti rimayta uyaparanllapa, kaynu niqta: “¡Iqamuyllapa kayman!” nir. Chaynu nitinmi, puktaypa rurinlata iqaranllapa syilumanta. Chaymi chay tukuyla ĉhiqniqininkunaqa rikananllapa.

¹³ Chaymi chay kutilla kusalata pacha kuyuran rajakanankaman. Chaynu pacha kuyutinmi, Jerusalén pwiblupa dyis partin kaqman ukqa limpu rataran. Chayraykumi syiti mil (7,000) runakuna wanuranllapa. Nataq wakinkuna kawsaqlla kidaqkunaqa, kusata manchakurllapa ima unaq syilupi Taytanchikllapa Dyusta kusalata alabaranllapa.

¹⁴ Ayayay, chay ish kay kaq kusala saqra qischakaykunamaqa pasanna. Piru chay kimsa kaq saqra qischakay shamunanpaqqami, manana maychu.

Syiti kaq angelmi trumpitanta waqachiran

¹⁵ Chaymantami chay syiti kaq angelpis trumpitantaqa waqachiranna. Chaymi uyaparanllapa unaq syilupi kusala jwirti rimay kaynu niqta:

“Kananmantaqami kay pachapiqa Amitunchik Dyusqa, Akrashan Cristunlawanna

tukuy tyimpupaqna mantakunqa” nir.

¹⁶ Chaymi Tayta Dyuspa naypanpi chay binti-kwatu (24) rukukuna chay mantakuna samanpi taqkunaqa qunqurir pachakaman pukĉhirar Dyusta aduranllapa,

¹⁷ kaynu nir:

“Amituyllapa Tayta Dyus,
qammi tukuy imata rurayta puytinki.

Chaymi payji nishunillapa.

Chaqa qammi unaymanta kashaykillana.

Chaynullami kananpis kankilla.

† 11:7 Munstru nirqami intrachimanchik uk runa dyablupa yarpuyinwan kar, Amitunchik Jesucristupa kuntran kaqpaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa: Apocalipsis 13.1-8; 2 Tesalonicenses 2.1-12, Daniel 7.26-27.

[Chaymi maydiyapis shamuyanki kanqa].

Chaynu karmi pudirnikiwan

tukuy intirupi mantakuq qallarishaykina.

¹⁸ Piru wakín nasyunkunamanta runakuna

qampi mana kriyiqkunaqami kusalata piñakuranllapa.

Chaymi qampis piñakushaykirayku

tukuyлата rikar yaçhar kastiganaykipaq diyaqa çhamushana.

Chaynu karmi wanushakunamatapis

rikar yaçhayankina.

Nataq qampaq rimaqkunata,

kusa allin kaq akrashaykikunata,

chaynulla qamta manchar sirbishuqkuna atun kaqkunata,

taksha kaqkunamatapismi

kusala allintami rurashayki ninki.

Piru tukuy mana allinkunata ruraqkunata-shuypaqami

tukuy tyimpupaqna kastiganki” nir.

¹⁹ Chaymantaqami unaq syilupi, Dyusta adurananllapa wasiqa kiçhakaran.

Chaymi chay ruripiqa rikaray, chay unay rukunchikllapawan tratuta rurashanllapa kufri shutiq kajunta. Chaymantami kusalata rilamparan, kunyaran, lanyaran ima. Chaynullami kusalata pacha kuyuran, granisu ishkirán ima.

12

Uk warmimi dragonwan pulla

¹ Chaymantaqami unaq syilupiqa, kusala ukman siñal rikariran. Chaymi rikaray uk warmita. Chay warmiqami, rupaypa çhaypinpi, rupayta mudakusha yupay karan. Nataq killa-shuypaqami çhakinpi karan. Chaynulla uk kurunata umakushami karan. Chay kurunapiqami ðusi qullarkuna karan umanpiqa.

² Chay warmiqami ruriyjun karan. Chaymi wamrakunanpaq nanayninwan qisçhakar kusalata qayçhakuyaran.

³ Chaymantami syilupiqa qashan uk siñal rikariran: Chayqami uk kusala atun dragon, kusa chupika intiru rikariran. Chay dragonqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla kada umanpiqami kurunata umakushalla karan.

⁴ Chay dragonqami, çhupanwanqa unaq syilupi qullarkunataqa kimsa kaq partinmanta uktaqa pachaman itakamuran. Chaymantami chay dragonqa chay warmi wamrakustunanpaq karan chaypa naypanpi sharan. Chayna chay wamritu nasikutinga chay kutilla mikunanpaq.

⁵ Chaymantami chay warmiqa ullqituta wamrakusturan. Chaymi chay wamrituna tukuyta pachapi mantakuyanqa, jyirru baranta çharikur. Piru chay warmitaqami, wamritunta kitaran. Chaymantami chay wamritutaqa, aparan unaq syilupi Dyus chay mantakunan samanapi tayashanpa naypanman.

⁶ Nataq warmi-shuypaqa alsakaran uk chunllaqla lugarman. Chay lugarpimi Tayta Dyusqa kamkachishana karan uk lugarsituta chaypi kidananpaq. Chayna chay lugarpíqa mil dusyintus sisinta (1,260) diyata qarananllapaq.

⁷ Chaymantaqami unaq syilupiqa kusalata maqanakuranllapa: Dyusninçhikpa angelnin Miguelmi wakín angelninkunawan maqanakuranllapa chay dragonwanqa. Chaynulla chay dragonpismi angelninkunawan karan.

8 Piru dragonqa manami binsikuyta puytiranchu. Chaynulla unaq syilupiqami manana lugar karanchu paykunapaqqa.

9 Chaymi unaq syilumantaqa chay kusala atun dragontaqa pachaman itakamuranllapa. Chay dragonqami, unay largu kuru kaq chay karan. Chay payllami Satanás dyablupis. Chay paymi tukuyla pachapi kawsaqqunataqa ingañar purin. Chaymi chay dyablutaqa tantar angelninkunawan pullata kay pachaman itakamuranllapa.

10 Chaymantami unaq syilumanta kusala jwirti rimay kaynu niqta uya-paray:

“Ĉamushanami washakanallapapaq uraqa.

Chaymi Dyusninchikna tukuy pudirninwan mantakunqa,

Akrashan kusala puytiq Cristunwan pullana.

Chaqa chay ukninchikkunata uchachar puriq chaytaqami itakamushana Dyusninchikqa.

Chaqa chayqami, unaqpis tutapis

Dyusninchikpa naypanpiqa kriyiqkunata uchachaqa.

11 Piru chay ukninchikllapakunaqami

chay Uyshitapa yawarsitun içhakashanpi kriyishanllaparayku,

chaynulla Dyusninchikpa rimayninta mana دچار parlakushanllaparayku ima

binsishallapa.

Chaqa paykunaqami, wanuchinatinllapamapis,

mana manchakuranllapachu.

Chaymi ashwan wanuyapaq katinmapis

wanunanllapapaqqa listuna karanllapa.

12 Chayraykumi kananga,

jsylukuna kusata aligriyayllapa!

¡Chaynulla unaq syilupi kawsaqquna,

kusata aligriyayllapa!

¡Piru imananqallaparaq

chay pachapi, mar yakupi kawsaqqunaqa!

Chaqa dyabluqami

mananashi payqa achka tyimputanachu kawsayanqa nir yaçharqa,

kay pachaman itakamutinllapa shamusha

kusalata piñakur qamkunata qischashunanllapapaq”.

13 Chay dragonta kay pachaman itakamutinllapaqami, chay warmi, ullqituta wamrakustusha karan chaypa ikinta riran mana allinta ruranapaq.

14 Piru chay warmisitataqami kuchakpa ishka kusala atun alankunata quranllapa, maypiçhi Dyus, lugarta paypaq kamkachisha karan, chayman parir rinanpaq. Chayna chay largu kuru yupay dragonmantaqa alsakananpaq. Chaqa chay lugarpipi kimsa añu-y-midyuta qarananllapapaq karan.

15 Chaymi ashwan chay largu kuru yupay dragonqa agrunmanta kusala achka yakuta itakuran, chayna riyupaq tikrakar chay warmitaqa aysaçhananpaq.

16 Piru pachami chay warmitaqa yanaparan. Chaqa pachaqami kiçhakar, chay dragon agrunmanta riyuta itakushantaqa limpu upyaq yupay chakichiran.

17 Chaynu pasatinmi, ashwan chay dragonqa kusalata chay warmiwanqa piñakuran. Chaymi chay warmita mana imanupis ima mana allinta rurayta puytiranchu. Chaymi ashwan chay warmipa wakin ayllun kaqquna, Dyus mantakushankunata kasur, Jesucristulapi kunfyakar, paypaq yaçhachikuqqunatana qischaq qallariran.

¹⁸ Chaymantaqami chay dragonqa, rir mar yakupa manyanpi shar kitaran.*

13

Ishkay munstrukuna

¹ Chaymantaqami rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta. Piru chayqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla kada kachunpi uk kurunata çhurakushalla karan. Nataq chay kada umankunapiqa, kusala mana allinkuna iskribikasha rimayaq Dyuspa kuntranta.

² Chay manchaypaq munstrutaqa, nuqa rikaray chayqami, uk mishi puma yupay karan. Chaqa çhakinkunamaqa usupa çhakin yupay karan. Nataq agrun-shuyupaqa liyunpa agrun yupay karan. Piru chay manchaypaq dragonmi, chay manchaypaq munstrutaqa pudirninta quran, kay pachapiqa kusala mantakuq kananpaq.

³ Chay manchaypaq munstrupa uk umanqami wanunanpaq yupay lisyakasha karan. Piru chay lisyakashanqami alliyaran. Chaymi chayta rikar, tukuyta kay pachapi kawsaq runakunaqa chay munstrumanta kusalata dispantakar, paylatana kasur kawsaranllapa.

⁴ Chaymi chay kusala manchaypaq dragontana aduraq qallariranllapa. Chaqa chay dragon-ari pudirta qusha karan chay manchaypaq munstruta. Chaymi chay manchaypaq munstrutaqa kaynu nir aduranllapa: “¿Mayqanna kay manchaypaq munstru yupayqa kanqa? ¿Mayqanna paywanqa shachinakuymatapis puytinga?” nir.

⁵ Chaynullami chay manchaypaq munstrutaqa, Dyus dijaran “Kusa kani” nir ima kusala saqra mana allinkunata paypaq rimananaq. Chaynullami dijaranpis payna mantakananpaq kwarintay-dus (42) misista.

⁶ Chaymi chay manchaypaq munstruqa, Dyuspaq chaynulla chay payta adurananllapa wasipaqmapi kusala mana allinkunata rimaran. Chaynumi ashwan chay unaq syilupi kaqkunapaqpis, kusala saqrata rimaran.

⁷ Chaynullami dijaranpis chay munstrutaqa, Dyuspa kusa allinla akrashan kaqkunawan maqanakunanpaq wanuchinankaman ima.* Pudirnapismi quran ukman ayllukunata, tukuyta pwiblukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, uklaw nasyunkunata ima mantananpaq.

⁸ Chaymi kay pachapi kawsaqkunaqa yaqqa tukuyta chay manchaypaq munstrutaqa aduranqallapa. Ashwan wakinkunalami chay munstrutaqa mana aduranqallapachu. Chaymi chay paykunapataqa, Dyusqa unaymanta-pacha chay Uyshitapa tukuy tyimpupaq kawsaq librunpi shutinllapataqa iskribishana karan, paywan tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq.

⁹ Chayraykumi mayqanpis rinriyjun kaqkunaqa, kay niyashayta allita intrakankillapa:

¹⁰ “Chaqa mayqanpis prisu kananpaqna kasha karqa prisukanqa.

Chaynulla mayqanpis ispadallawan wanunanpaq kasha katinga, ispadallawan wanuchinqallapa”.

Chayraykumi, Dyuspi mayqanpis kriyiqkunaqa kusala qischakaykuna ima katinmapi, kusalata shachinakur Amitunchikpi masta kriyirla kawsanmanllapa.

* **12:18** Wakin iskribikashakunami kay 12.18 paqqa 13.1pi nin: “Chaymantaqami nuqaqa rir mar yakupa manyanpi shar, rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta” nir. * **13:7** Mas intrakanarqa rikashunllapa Daniel 7.21.

¹¹ Chaymantaqami qashan rikaray uk manchaypaq munstruta. Chay munstruqami pacha rurimanta iqamuyaq. Chay-shuypaqami imanutaq uyshamaqa ishka y kachuyjun, chaynu karan. Piru chay kusalata llul-lachikuq dragon yupayllami rimayaq.

¹² Chaymi kay munstrutaqa, chay punta kaq munstru wanunanpaq yupay lisyakasha kayar alliyasha karan chayqa, kusala puytiqpaq tikraran. Chayraykumi kay munstruqa tukuyla kay pachapi kaqkunata imanullapis animachiran chay punta kaq munstruta adurananllapapaq.

¹³ Chaynullami kay munstruqa kusala dispantaypaq milagrukunata rurayaq. Chaqa tukuyla rikatinmi syilumanmatapis ninakunata pachaman ratachimuyaq ima.

¹⁴ Chaynulla kay munstruqami chay punta munstrupa naypanpi kusala mana ruraypaq imakunata rurar tukuylata ingañaran. Chaymi ashwan mantakuran chay punta munstru wanunanpaqna yupay ispadawan lisyakasha karmapis kawsayaqla chaypa imagenninta kusa paynu rikêchaqta rurananllapapaq.

¹⁵ Chaynullami kay munstruqa kusala pudirniyjunpaq tikrakaran chay punta munstrupa imagenninta rurashanllapata rimachinanpaq. Chaynullami mantakuranpis chay imagenta mayqan mana aduraqkunataqa limpu wanuchikanqa nir.

¹⁶ Niranpismi: Taksha kaqkunata, atun kaqkunata, kusa imayjun, mana imayjun kaqta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata imamapis allilaw makinpi kar manaqa urkunpi karmapis, uk markata çhurananllapapaq.

¹⁷ Chaynullami niranpis: Chay munstrupa shutinwan, manaqa numirunwan mana markakasha karqa, mana rantiyta, chaynulla rantikuymatapis puytiqallapachu nir.

¹⁸ Piru tukuy kaykunapaqqami allita intrakayta munan. Chaqa mayqanpis kusa intrakaq chayqami, tantiayta puytiqqa chay munstrupa numirunutaqa. Chaqa chay numirugami uk runapaq intrachimanchik. Chayqami saysyintus sisintay-saysi (666).

14

144,000 takishakuna

¹ Chaymantaqami rikaray chay Uyshitata Siôn sirkapa ananpi shaqta. Paywan pullaqami, 144,000 runakuna karanllapa. Chay runakunaqami urkunllapapi, chay Uyshitapa chaynulla Taytanpa shutinta iskribishalla karanllapa.

² Chaymanta-shuypaqa uyaparay unaq syilumanta imaçhi lanyar waqaqta. Chaqa yaku kusala lllashaq shamuq yupay chaynulla kunyaq yupaymi lanyayaran. Chaynullami kusala achka arpata waqachiq yupaymi lanyayaranmapis.

³ Chaqa Dyus mantakuna samanampa naypanpi, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay 24 rukukunapa naypanpimi, mushuq takita takiyaranllapa. Piru manami chay takitaqa mayqanpis yaçhakuyta puytiyaranllapachu. Nataq chay 144,000 kay pachamanta washakar risha karanllapa chaykunalami yaçhakuyaranllapa.

⁴ Chaqa tukuy kaykunaqami mana ukwan ukwan punushachu karanllapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar chay Uyshita mayta ritinpis pullanllapa riran. Chaynumi paykunaqa tukuyla runakunamanta puntata washakaranllapa. Chaynu karmi paykunaqa imanutaq tarpukushanchikmanmataqa punta puquyninta Tayta Dyusman çhuranchik, chaynu qimikaranllapa Dyuspa chaynulla chay Uyshitapa naypanmanqa.

5 Chaqa tukuy imatapis karanlata rimar imami mana uchakuranllapalamapischu.

Kimsa angelkuna rimashankuna

6 Chaymantami rikaraypis uk angelta syilupa chaypinta pariqta. Chayqami apayaq uk shumaq rimay tukuy tyimpupaq washakanapaq kaqta, tukuylla pachapi kawsaqkunata, uklaw nasyunmanta kaqkunata, ukman ayllukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, chaynulla tukuylla pwiblukunata ima willananpaq.

7 Chaymi kusala jwirtita rimar kaynu niyaq: “Taytanchik Dyustami manchar, paylata alabayllapa. Chaqa pay tukuyta rikar, yaçhananpaq uraqami çamushana. Chayraykumi syiluta, pachata, mar yakuta, yaku nasimunankunata rurasha chay paylata adurayllapa” nir.

8 Chaymantami chay punta kaq angelpa ikinllata uk ángel riyaran kaynu nir: “¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chinqashana! Chaqa chay pwiblumanta kaqkunaqami, uk warmi ukwan ukwan punuq yupay kusala saqra mana allinkunata rurar kawsaranllapa. Chaynu kawsatinllapami tukuy uklaw pwiblumanta kaqkunapis paykunallawan maçhar punuq yupayna kawsaranllapa” nir.

9 Chaymantami qashan uk ángel ikinta riyaran kusala jwirtita kaynu nir: “Mayqan chay kusala manchaypaq munstruta, chaynulla imagenninta adurar makinpi manaqa urkunpi shutinwan markakaqqa,

10 Dyus piñakushanmanta kusala manchaypaq qischakaypaq ubapa yakun binuta upyanqallapa. Chaqa Dyusqami chaytaqa, uk kupapi kamkachishana. Chaymi chayta upyaqqa, Dyuspa kusa allinla angelninkunapa, chaynulla chay Uyshitapa naypanpi, qischakanqallapa ninawan asufriwan ima.

11 Chaymi chay quntaylla ruripiqa tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Chaynulla, chay manchaypaq munstruta aduraqkunaqa, manami unaq chaynulla tutamapis samanqallapachu chay qischakayashanllapamantaqa. Chaqa imapaqtaq-ari chay manchaypaq munstruta, imagenninta adurar shutinwanmapis markakaranllapa”.

12 ¡Chayraykumi Dyuspa tukuy allinla kaqninkuna, pay mantakushanlata kasur Jesuslapi kriyiqkunaqa, ima qischakaykuna katinmapis maydiyapis shachinakur kawsanmanllapa!

13 Chaymantaqa unaq syilumanta uk rimayta uyaparay. Chay rimaymi kaynu nimayaran: “Kayta iskribiy: Kaymanta-pacha, Amitunchiklapi kriyir wanuqkunaqami, kusala shumaqna kanqallapa” nir.

“Chaynumi kanqa” nin Santu Ispirituqa. “Chaqa trabajayashankunamanta samanqallapa. Chaqa chay rurashankunami, paykunapaqa pullanllapa kanqa” nir.

Pachapimi kusichakuna karan

14 Chaymanta qashan chapakurqami rikaray kusala yuraq intiru puktayta. Piru chay puktaypa ananpiqami imaçhi uk runa yupay tayaran. Chay taqqami, urumanta rurakasha kurunata umakusha, chaynulla uk usis kusala filuyjunta charikusha tayaran.

15 Chaymantaqa, Dyusta adurananllapa wasimanta qashan uk ángel yargamuran. Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niran chay puktaypa ananpi taq chaytaqa: “¡Usisnikita urqumur sigakuq qallariyna! ¡Chaqa chay kusichakuna uraqami çamushana! ¡Chaynulla pachapi kusichakunapaq chayqami qarwashana!” nir.

16 Chaymi chay puktaypa ananpi tayaran chayqa, usisninta urqumur sigakuq ñhurakaranna. Chaynu sigakur imami chay pachapi kusichakuna qarwashataqa tantaran.

17 Chaymantami qashan uk ángel syilupi Dyusta adurananllapa wasimanta yarqamuran. Paypismi charikusha karan, kusala filuyjun usista.

18 Chaymanta-shuypaqa altarmantana yarqamuran qashan uk ángel. Chay angelqami chay altarpi nina kaq chayta rikaq karan. Chaymi chay kusala filuyjun usisninta charikusha kaq angeltaqa kaynu nir kusala jwirtita qayaran: “¡Usisnikiwan sigakuq ñhurakar, pachapi uba ñhakrakunapi kan chayta kuchumuy! ¡Chaqa chay ubapa puquyninqami qarwashana!” nir.

19-20 Chaynu nitinmi chay angelqa pachapiqa ubata usisninwan kuchur chay pwiblu waqtanlawpi uk atun batya karan chayman apar itaranna saruñchar yakunta lluqshichinanllapapaq. Tukuy kayqami intrachimanchik, imanumi Tayta Dyusqa chay mana allinta ruraqkunawanqa kusalata piñakur chay ubakunata batyaman itaq yupay kastiganqa nir. Chaymi yawarninllapamapis imanutaq riyumaqa kusala lllashaq rin, chaynumi 300 kilumitruta shikwakatin, kaballukuna yaykutinmapis busalninkaman aypanqa.

15

Syiti angelkunami pachaman shamuran kastigakuq

1 Qashanmi syilupiqa uk kusala atun dispantakaypaq siñalta rikaray. Chaypiqami karan syiti angelkuna, chay syiti kusala saqra qischakaykunawalawanna. Chaqa chay syiti qischakaykunawanqami, Dyus piñakushanqa tukukayaranna.

2 Chaynullami rikaraypis, mar yaku kusa llipyala yuraq, ninawan piñchukashata yupay. Chay yaku kusala yuraq llipyala kaqwan pullaqqami, Dyus akrar arpakunata qusha kayaq chaykuna tukuyin shayaranllapa. Chaqa Dyus akrashan kaqkunqami, chay munstruta, imagenninta chaynulla shutinpa numirunmatapis binsisha karanllapa.

3 Chaqa paykunqami takiyaranllapa, Dyuspa sirbiqnin Moisés takishanta. Chaynullami takiyaranllapapis chay Uyshitapa takinkunata ima. Chaqa kaynumi niyaqllapa:

“Kusalata imatapis puytiq Amituyllapa Tayta Dyus,
chay tukuy imata rurashaykikunqami, kusala shumaq,
chaynulla manami imanupis tantyaypaq imalamapischu.
Chaynulla shumaq, chiqap, allinla imami nannikimapis

Tayta Dyus tukuy nasyunkunapa * mantaqnin.

4 ¿Amituy, mayqantaq qamtaqa mana manchashuyanqaqa?

Chaynulla ¿mayqantaq mana alabashuyanqaqa?

Chaqa qamlami kusa allinqa kanki.

Chaymi ashwan tukuy pwiblumanta kawsaqkuna shamur adurashunqallapa.

Chaqa, qammi intrachikushayki
imatapis karanlata ruranki” nir.

5 Chaymanta, qashan chapakurqa unaq syilupi tratuta rurashan Dyusta adurananllapa wasi kiñhakaqta rikaray.

6 Chay rurimantaqami, chay syiti angelkuna chay syiti kusala saqra qischakaykunata apamuq chaykuna lluqshimuyaran. Chay angelkunapa

* 15:3 Wakin iskribikashakunqami ñhuran Dyuspa kaqninkuna nir.

mudananqami kusala shumaq yuraq intiru llipyalla karan. Chaynulla qasqunkaqpimi, urumanta rurakasha waçhkuta waçhkakusha karanllapa.

⁷ Chaymantami chay kwatru kawsaqkunamanta ukqa, chay syiti angelkunataq tukuyninta urumanta rurakasha kupata quran. Chay kupapiqami, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyus piñakur nishan kusala saqra qischakaykuna karan.

⁸ Chaymi Tayta Dyuspa kusala manchaypaq llipyalla pudirinwan quntay intirupaq tikrakaran, Dyusta adurananllapa wasiqa. Chaynu katinmi, chay syiti kusala saqra qischakaykuna manaraq pasayatinga, mana mayqanpis yaykuyta puytiqlapachu chaymanqa.

16

Angelkuna Dyusmanta kastiguta içhashankuna

¹ Chaymantaqami uk kusala jwirti rimay Dyusta adurananllapa wasimantaqa, chay syiti angelkunata kaynu niqta uyaparay: “Rir chay syiti kupaykillapapi Dyuspa kastigun kaqkunataqa içhayllapa pachaman” nir.

² Chaynu nitinllapami chay punta kaq angelqa, rir chay kupanpi kaqtaqa içharan pachaman. Chaymi tukuy runakuna chay munstrupa siñalninta purichir chaynulla imagenninta aduraqkunapiqa kusala saqra nanay qiri rikariran.

³ Chaymanta chay ishkaq kaq ángel, rir chay kupanpi kaqtaqa içharan mar yakuman. Chaymi chay mar yakuqa yawarpaq tikrakaran, imanutaq uk runata wanuchitinllapa yawarnin shamun chaynu. Chayraykumi chay mar yakupi kawsaqkunaqa tukuyta wanuranllapa.

⁴ Chaymanta chay kimsa kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa içharan riyukunaman, yaku nasimunaman ima. Chaymi chaykunapis yawarllapaq tikrakaran.

⁵ Chaymanta chay ángel yakuta rikaq chayqa, Tayta Dyusta kaynu niqta uyaparay:

“Qammi imatapis karanlata rikaq kar,
runakunataqa kastigashayki.

Chaqa qammi kusa allinla Amituy kanki.

Chaynulla unaymanta, kananpis qamlla kanki.

⁶ Chay runakunata kanan yawarta ima upyachir wanuchishaykiqami kusala allin kasha.

Chaqa paykunami

qampa allinla kaq akrashaykikunata, rimaqnikikunata ima yawarninta içhachir wanuchiranllapa” nir.

⁷ Chaymantami uyaparaypis Dyusta adurananllapa altarmanta kaynu niqta:

“Amituy Dyus,

tukuy imata puytiq,

Qammi kananqa tukuyta rikar yaçhashayki
imamu rurashanllapanulla” nir.

⁸ Chaymanta chay kwatru kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa içharan rupayman. Chaymi rupayqa kusala jwirtita rupayar tukuyta runakunata rupachinanpaqna niran.

⁹ Chaymi tukuyta kusa saqrata ruparanllapa. Piru chaynumapis, manamiri Dyusta kasur alabanaranllapalamapischu. Ashwanmi Dyus chay saqra kastigukunamanta washakuqpaqqa, kusala mana allinkunata rimiranllapa.

¹⁰ Chaymanta chay sinku kaq angelqa, chay kupanpi chaytaqa chay munstru mantakuyashanman ičharan. Chaymi chay munstru mantakuyashanqa kusala tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi runakunaqa, kusala nanaywan qallunmatapis kaniyaqllapa ima.

¹¹ Piru chaynumapismi, chay mana allin rurayashankunataqa mana di-jaranllapachu. Ashwanmi chay qirinllaparayku kusalata nanachikurlla-paqa, sylupi Dyuspaqqa kusala mana allinkunata ima rimaranllapa.

¹² Chaymanta chay saysi kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa ičharan chay atun riyu Eufrates shutigman. Chaymi chay riyuqa limpu chakiran. Chaynu chakitinmi, chayllata orientilawmanta kaq mantakuqkunaqa pasaranllapa.

¹³ Chaymantami rikaray, chay dragonpa, munstrupa, chaynulla chay llullakur yačhachikuqpa aqrunmantaqa, sapu yupay kimsa mana allin ispiri-tukuna llushimuqta.

¹⁴ Chaykunaqami, dyablumanta karanllapa. Chaynu karmi mana rikashanchik imakunata, chaynulla milagrukunata ima ruraqllapa. Chaymi ashwan wakta kayta shikwakaranllapa tukuyta kay pachapi mantakuqku-nata tantananpaqna. Chaynuqami ruraran, tukuy imatapis puytiq Tayta Dyus ima diyami tukuyta rikar yačhayanqa chay diyaqa, paykunaqa Dyuswan maqanakur shachinakuyta kamananllapapaq.

¹⁵ Chaymantami Amitunchikpis kaynu nimaqta uyaparay: “Allita in-trakayllapa. Chaqa nuqaqami manapis yačhayatkillapachu imanutaq uk suwakuqmaqa illaqmanta rikarimur suwakun, chaynu rikarimushaq. Chaymi mayqanpis rikčhakusha yupaylla kar kasumar, račhpanta kuytakuq chaykunaqami, kusa shumaqna kanqa. Chaqa chaynuqami manana lirila puriq yupay pinqakuq yupaynachu kanqallapa” nir.

¹⁶ Piru chay kimsa dyablumanta kaq ispiritukunaqa, tukuyta man-takuqkunata tantaran chay uk lugar hebreo rimaypiqa *Armagedón* ninllapa chay lugarpi.

¹⁷ Chaymantami chay syiti kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa ičharan unaq wayrallapi. Chaymi sylupi adurana wasipi chay mantakuna samana-mantaqa uk kusala jwirti rimayta uyaray. Chay rimaymi kaynu niyaran: “¡Tukuyimi rurakashana!” nir.

¹⁸ Chaynu nitinmi chay kutilla kusata rilamparan, kunyaran, lan-yaran, pachamapis rajakanankaman kuyuran unay kuyushankunaman-taqa masta. Chaqa chaynuqami, mana kuyushachu karan, runakuna kay pachapi kawsaq qallarishanmanta-pachaqa.

¹⁹ Chaymi chay kusala atun pwiblu Babiloniyaqa, kimsa partipaq wakman kayman tikrakan. Chaynulla tukuy pachapi pwiblukunaqa limpu rataran-llapa. Chaymanta Dyusqa yarpuran chay kusala atun pwiblu Babiloniapaq. Chayna chay pwiblupi kaqkunataqa, Dyus piñakushanrayku, kastigananpaq kusala qischakaypaq ubapa yakun binuta upyachinanpaq niran.

²⁰ Chaynumi tukuyta mar yakupa čhaypinlapi pwiblitu kaqkuna, sirkaku-namapis, limpu chingar tukukaran.

²¹ Chaymi ashwan unaq sylumantaqa ratamuran manchaypaq saqra granisu runakunamanqa. Chay granisuqami ukla, kwarinta kiluta yupay llashaqmapis. Piru chaynu katinmapis, chay granisurayku runakunaqa, kusala mana allinkunata rimaran Dyuspaqqa. Chaqa mana agwantaypaq kusala saqra kastiguri karan.

1 Chaymanta chay syiti angelkuna chay kupakunata purichiqmantami uk angelqa, kaynu nimiran: “Shamuy rikachishayki imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuq yupay achka yakupa anan taq pwibluqa imanumi kastigakayanqa nir.

2 Chaqa chay pwiblupi taqkunaqami Dyuspi kriyishanmanta ashur, saqra mana allinkunata tukur kawsatinllapa wakin pwiblumanta kaqkunapis paykuna yupayllana kawsanllapa. Chaymi chaynu tukurllapaqa imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa * Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maçhasha yupayna kawsan, chaynumi kawsanllapa” nir.

3 Chaymantami Ispiritu rikapakuchimayatinmi, uk ángel chunllaq lugarman apamar rikachimaran. Chaypimi rikaray uk warmi, munstru syiti umayjun, chaynulla dyis kachuyjunpa anan taqta. Chay munstrugami chupika intiru karan. Nataq waqtankunapi-shuypaqami intirunpi iskribikasha karan, Dyuspaq mana allin rimaykuna.

4 Piru chay munstrupa anan tasha warmiqami, kusa shumaq muradawan chupika piçhukasha mudanata yakakusha karan. Chaynulla manyankunataqa lusichisha karan urukunawan, kusa shumaq rumikunawan, pirlakunawan ima. Nataq makinpi-shuypaq charikusha karan urumanta rurakasha kupata. Chay kupapiqami untalla karan chay millanaypaq ruraypaqkuna, ukwan ukwan punushankunapaq intrachimanchik ima.

5 Piru urkunpi-shuypaqami iskribikasha karan uk kusala mana yaçhaypaqla shuti. Chay iskribikashaqami kaynu niyaq:

“Chay Babilonia pwibluqami
tukuy warmikuna ukwan ukwan punuqkunapaqa maman.

Chaynulla Dyuspa kuntran kar

kay pachapi kusala saqra millanaypaq ruraqkunapa maman” nir.

6 Chaymantami kwintata qukaray chay warmiqa maçhasha karan nir. Chaqa payqami maçhasha karan Dyuspa allinla kaqninkunapa yawarninwan. Chaqa Jesucristupaq yaçhachikuqkunatari wanuchisha karan. Chaymi nuqaqa tukuy chaykunata rikar; kusalata dispantakaray.

7 Piru chay angelqa nimiran: “¿Imapaqtaq dispantakanqi? Nuqami intrachishayki chay warmi manchaypaq munstrupa anan tasha chayqa imapaqmi chaynuqa, imapaqmi syiti umayjun, dyis kachuyjun nirmapis”.

8 Chaymi nimiran: “Chay munstru manchaypaq uçhku rurimanta lluqshimuqta rikashaykiqami, unaymanta kaq. Piru kananqami manana kannachu. Ashwanmi llugshimuyanqa limpü imanar tukukananpaqna. Chaqa chay munstruqa unayqa karanllana. Piru kananqa mana kannachu. Ashwanmi qashanpis shamuyanqa. Chaynu shamutin rikarmi tukuy mana kriyiqkunaqa kusalata dispantakanqallapa. Chaqa paykunapa shuttingari unaymanta-pacha, Dyuspa librunpi mana iskribikashachu karan.

9 “Chaymi intrakaqkunaqa intrakayta puytin: Chay syiti umankunaqami intrachimanchik, syiti sirkakunapa anan tayan chay warmiqa nir. Chaynulla chay syiti umanqami intrachimanchik, syiti mantakuqkuna nir.

10 Chaymi chay syiti mantakuqkunamantaqa, sinkuqa wanur tukukashallapana. Piru paykunamanta ukqami kananlla mantakuyanna. Nataq ukqa manaraq shamuyanraqchu. Piru chay shamurqami, mana unaylatachu mantakunqa.

11 Chay saqra manchaypaq munstru unay kaq chayqa, kananqa manana kannachu. Chayqami intrachimanchik chay uchu mantakuq shamuyanqa

* 17:2 Ukwan ukwan punuq warmi yupay nirqami intrachimanchik Tayta Dyuspi kriyinanllapata mana unar ashwan chay yanqa dyus nishanllapakunapaq yaçhachikunllapa, chaynulla millanaypaq imakunata rurannllapa ima.

chay nir. Piru chay mantakuqppismi, chay wakin syiti chaykunapaqa uknin. Piru payqami tukuy tyimpupaqna tukukanqa.

¹² “Chaynulla chay dyis kachunkunata rikashayki chayqami, intrachimanchik dyis mantakuqkuna kanqa nir. Piru paykunaqami manaraq mantakuq qallarishallapachu. Chaynu manaraq mantakuyarmapismi, chay saqra munstruwanqa pulla, uk uralata kusa mantakuq yupayna mantakunqallapa.

¹³ Chaqa chay dyis mantakuqkunaqami, chayllata yarpunllapa chay saqra manchaypaq munstrutaqa pudirta ima qunanllapapaq.

¹⁴ Chaymi paykunaqa chay Uyshitawan maqanakunqallapa. Piru chay Uyshitaqami binsinqa, Dyus akrashan paypa kaqninkunawan. Chaqa paykunaqari maydiyapis Dyuslapi kunfyakar kawsanllapa. Chaqa Amitchikqami, tukuyta amunllapa, chaynulla mantakuqkunapapis mantagnin ima”.

¹⁵ Chaymantami qashan angelqa kaynu nimiranpis: “Chay warmi tayashan yakuta rikashayki chayqami, intrachimanchik achka pwiblukuna, achka runakuna, ukman rimaykunata rimaqkuna, uklaw nasyunkuna ima nir.

¹⁶ Nataq chay munstru chaynulla chay mantakuq dyis kachukunata rikashayki chayqami, intrachimanchik chay ukwan ukwan punuq warmitaqa chiqniyanqa nir. Chaynulla chay warmitaqa paylata dijanqa lirilata. Chaynulla kwirpupna aychantapis mikunqa, ninawan rupachinqa ima nir.

¹⁷ Chaqa Dyusmi dijaran chay mantakuq dyis kachukunaqa, Dyus munashannulla rurananllapapaq. Chaymi chay mantakuq dyis kachukunaqa tukuy nin chayllata yarpur tukuy pudirninllapata quran chay munstruta, payna mantaqinllapa kananpaq maydiya Dyus imanun kanqa nishan tyimpu chamunankaman.

¹⁸ Nataq chay warmita rikashayki chayqami, intrachimanchik chay pwiblu Babiloniapaq. Chaymi ashwan mantakuqninkunamapis tukuyta mantakuqkunata munashannulla mantar ima purichinllapa”.

18

Babilonia pwiblumi limpu rataran

¹ Chaymantaqami, qashan chapakurqa rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Piru chayqami kusala pudirniyyun karan. Chaymi chay lippyayninwan pachamapis achkaraq intiru kidaran.

² Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niyaran: “¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chinqashana!

¡Chaymi kananqa chay pwibluqa dyablukunapa,
chaynulla chay mana allin ispiritukunapa wasinpaq tikrakasha!
¡Chaynulla chay millanaypaq pariq kurukunapa qushan yupaypaqmi tikrakashallapa!

³ Chaqa chay pwiblumanta kaqkuna kusala mana allinta rurar kawsashanllaparaykumi,
uklaw pwiblumanta kaqkuna,
chaynulla uklaw nasyunmanta mantakuqkunapis imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa

Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maçhasha yupayna kawsan, chaynumi kawsaranllapa.

Chaymi ashwan chay pwiblupiqta tukuy lugarmanta rantikuqkunamapis,

tukuy ima munashanllapata rantikutin,
sunsunu rantitinllapa kusalata qillaynikuranllapa”.

- ⁴ Chaymantami qashan unaq syilumanta kaynu niqta uyaparay:
“Qamkuna tukuyta nuqapi kriyiqkunaqa, chay pwiblumanta lluqshiyllapa.
Chayna ama paykuna yupayqa uchakunaykillapapaq,
Chaynuqami manana paykuna yupayqa kastigakanaykillapapaqnachu.
- ⁵ Chaqa chay runakuna uchakushanqami, ima unaqkaman quturaq yupay
kay syilumanmapis chamuyanna.
Chaymi ashwan nuqa Dyusnikillapaqa yaçhayani ima mana allinkunata
rurashaykillapamatapis.
- ⁶ Chay pwiblumanta runakuna imanutaq wakinkunata qischaran chaynulla
paykunatapis qischangallapa.
Ashwanmi chay qischakushanmantaqa,
ishkay chaynuta yupay masta qischakanqallapa.
Chaymi chay ubapa yakunta upyachikuq yupay wakinkunata qis-
chashanmantaqa,
ishkay chaynuta yupay kusala jwirtita kamkachir qunqallapa.
- ⁷ Chaynuqami kusalata qischakanqallapa.
Chaqa paykunamaqa kusana kanchikllapa nir, mana pingakuqla-
palamapischu.
Chaymi ashwan shunqunpi kusalata alabakar niyaqllapa:
‘Kaypiqami uk warmi riyna yupay tayançhikllapa.
Chaymi byuda warmi yupayqa
maydiyapis mana qischakashunllapachu’ nir.
- ⁸ Chayraykumi chaynu niqkunapaqqa kusala saqra qischakay uk diyalapi
shamutin
wanunqallapa, llakinqallapa, mallaqnanqallapa ima.
Chaynulla ninawan rupa ima qischakanqallapa.
Chaqa tukuy imata puytiq Dyus Amitunchikmi,
paykunaqa chaynu kastigakananpaq nishana.
- ⁹ “Chaynulla chay pwiblu Babilonia ukwan ukwan punuq warmi yu-
pay limpu quntay infiru tikrakinga kay pachamanta mantakuqkunaqa
kusalata llakir, waqanqallapa ima. Chaqa chay mantakuqkunaqami
yaçhachikushanllapata kasur yanqa dyus nishanllapakunata adurar ima
kawsaqllapa. Chaynulla imata rantikutinllapamapis sunsunulla imatapis
munashanllapata rantir kawsaranllapa.
- ¹⁰ Piru chay pwibluwan pulla kastigakayta manchakurmi mantakuqku-
naqa wakaqllapi kidar kaynu niyaranllapa:
‘jAkakaw, qammi Babilonia kusala riqsikasha pwiblu,
kusala puytiq pwiblu karayki!
Piru imanutaq dasla qammanqa kastiguqa çhamun’ nir.
- ¹¹ “Chaynullami tukuy pachamanta chay pwiblupi rantikuqkunapis
kusalata chay pwiblupaq llakir waqanqallapa. Chaqa mananari mayqanpis
chay rantikuyashan imanllapakunata rantinanpaqqa kanqallapanachu.
- ¹² Chaymi manana chay urukunata, suqu qillaykunata, shumaq rumi
pirlakunata, shumaq raçhpakunata, seda raçhpakunata, muradawan chupika
raçhpakunata, tukuy mutkiypaq qirukunata, marfilmanta, qirumanta, brun-
simanta, jyirrumanta, marmulmanta imakuna rurakashamatapis rantikun-
qallapanachu.
- ¹³ Chaynulla mananami rantinqallapanachu kanilakunata, kusala
mutkiypaq insinsyukunata, mirrata, mutkiypaqta ulurkunata, ubapa
yakun binuta, asaytita, shumaq arinakunata, trigukunata, animalkunata,

uyshakunata, kaballukunata, karrukunata. Chaynulla mananami rantikunqallapanachu mayqan runatapis sirbikunanpaqqa.

14 “Chaymi chay pwiblutaqa, kaynu ninqallapa:

‘¡Mananari chay kusala mishki frutakuna qamta kusalata gustashuq chaykunamapis kannachu!
¡Chaqa tukuy tyimpupaqmi chinqasha, tukuy shumaq imayki kaqkunamapis!’

15 Chaqa tukuy imata chay pwiblupi rantikur, kusa imayjun tikrakasha chaykunamapismi Dyusmanta shamusha kaq kastiguta rikar manchakur wakaqllapi kidanqallapa. Chaymi chay pwiblupaq kusalata llakir ima waqanqallapa.

16 Kaynumi niyanqallapapis:

‘¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!

Qammi uk warmi kusala shumaq raçhpawan mudakusha yupay karayki. Chaynulla kusala shumaq muradawan chupika raçhpawan mudakusha yupaymi karayki.

Chaqa chay raçhpaykikunapismi, manyankunaqa uruwan, kusala shumaq rumi pirlakunawan lusichikasha yupay karan.

17 ¡Piru chaynu kasha katinmapismi, dasla tukuy imaykikuna kaqkunaqa tukukasha chunllala!’

“Barkukunata mar yakupi purichiqkuna, chaynulla chay mar yakupi trabajar imanta tarikuqkunapismi, chay pwiblumantaqa largu mayllapi kidashallapa,

18 chay pwiblumanta quntay iqamuqta rikar. Chaymi kaynu nir qayçhakunqallapa: ‘¿Mayqan pwiblunari kay pwiblu yupayqa kanqa?’ nir.

19 Chaymi umanllapaman allpakunata içhanqallapa kusalata llakir waqar ima. Chaynulla kaynu nirmi qayçhakunqallapapis:

‘¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!

Qampi ima kaqkunawanmi, chay barkuyjunkunaqa kusala imayjunpaq tikrakanllapa.

¡Piru chaynu kasha katinmapis daslami tukuy imaykikunapis limpu chinqasha!

20 Chayraykumi unaq syilupi kaqkuna, chay pwibluraykumi aligriyayllapa. Chaynulla qamkuna Dyuspa allinla akrashan kaqkuna, apustulkuna, Dyuspa rimaqninkunapis aligriyayllapa.

Chaqa Dyusqami chay pwibluta kastigarqa, allinta rurasha qamkunapaqqa’

21 Chaymantami uk kusala puytiq ángel uk rumita alsaran. Chay rumiqami kutakunapaq rumi yupay karan. Piru chay rumitaqami mar yakuman itakurqa, kaynu niran:

“Qam kusala riqsikasha pwiblu Babilonia, kaynumi qampis itakukanki ruri mayman. Chayna mana mayqanpis qashanqa rikashunqallapanachu.

22 Chaynulla manami qashanqa masqa uyapanqallapachu kallikikunapi arpawan, kinakunawan, trumpitakunawan shumaq tak-iqkunataqa.

Chaynullami manana kanqallapanachu imapi trabajaqkunamapis.

Manami uyapakanqapischu kutakuqkunamatapis.

23 Chaynulla manami qampiqa uk bilalamapis achkiranqanachu.

Chaynulla manami uyapakanqanachu

uk kidamyintu fyistata rurar laqyaqkunamatapis.

Michka chaypi rantikuqkuna tukuy pachakunamanta kusa riqsikasha katin, qam wasqakar ima tukuyla nasyunkunata llullachisha katkimapis, manami masqa imatapis rikanqallapanachu nir.

24 Chaqa chay pwiblupiqami, Dyuspa rimaqninkunapa yawarninkunata tarikasha.

Chaynulla Dyuspi kriyiqkunapa yawarninta tarikasha.

Chaynulla tukuy pachapi wanuchikashakunapa yawarninta imami tarikashamapis”.

19

Babilonia ratashanraykumi syilupi kusalata aligriyanllapa

1 Chaymantaqami unaq syillumanta kusala achka runakuna yupay laqyaqta uyaparay. Chay rimay laqyaqgami kaynu niyaq:

“¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaqa Taytanchik Dyusqami kusala shumaq kar washamashanchikllapa. Chaynulla tukuy tyimpupaq mantakun, kusala puytiq ima.

2 Chaqa paymi mayqantapis, karanta rikar yaçhan imanú katinllapamapis.

Chaynulla paymi chay ukwan ukwan punuq warmi yupay pwiblutaqa kastigasha.

Chaqa chay pwiblugaami, tukuyla runakunata kusala mana allinkunata rurar uchakuchiran.

Chaymi chay pwiblutaqa chaynu rurasha, Dyuspa sirbiqninkunata wanuchishanllaparayku ima”.

3 Chaymantaqa qashan kaynu niranllapa:

“¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaymi chay pwiblu rupashapa quntayninqa, tukuy tyimpupaq quntayanqalla” nir.

4 Nataq chay binti-kwatru (24) rukukuna, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapis, qunqurir pachakaman pukçhirar Dyusta aduraranllapa. Chaqa Dyusqami chay mantakuna samanampi tayaran. Chaymi kaynu niyaqllapa:

“¡Chaynumi kanqa!

¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!” nir.

5 Chaymantami chay mantakuna samanamanta uk rimayta uyaparay kaynu niqta:

“¡Alabayllapa Dyusninchikta,

Payta manchar

sirbir kawsaqkuna,

taksha kaqkuna chaynulla atun kaqkunamapis!” nir.

Uyshita kasarananpaq fyistata rurallapa

6 Chaymantaqami qashan uyaraypis kusa achka yaku runakuna laqyaqta yupay. Chay laqyaqgami achka yaku ragrata shamuy yupay karan. Chaynulla kusala jwirti kunya yupaymi karan. Chaymi niyaran:

“¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaqa Amitunchik Dyus tukuy imata rurayta puytiqqami, mantakuyanna nir.

7 Chaymi kusalata aligriyar payta alabar takichiypaqllapa.

Chaqa pay kasarananpaq uraqami çhamushana.

Chaymi chay warmin kananpaq kaqqa, kusatana kamakasha.

8 Piru chay warmi kasarananpaq kaqtaqami

Tayta Dyusqa mudachisha

kusala shumaq yuraq intiru llipyalla raçhpawan”.

Chaqa chay yuraq intiru mudananqami intrachimanchikllapa, Dyus akraşhan kaqkunapa allinla rurayninkunapaq.

9 Chaymantaqami uk angelqa nimanran: “Kayta iskribiy: ‘Kusa shumaqmi kanqa chay Uyshita kasarananpaq fyistaman, rinanpaq kunachikashakunaqa’ nir”. Chaynulla niranpis: “Kay nishushayqami, Dyusuninchik chiqapta nishankuna” nir.

10 Chaynu nimatingami, naypanpi qunqurir aduraq çhurakaray. Piru payqami nimanran: “Jesús nishankunaqami kusata animachimanchik paylapaq yaçhachikur paylata aduranallapapaq nir. Chayraykumi ama nuqata aduramarchu, ashwan Taytanchik Dyuslata adurayllapa. Chaqa nuqaqami, qam, chaynulla chay wakinkuna, Jesús yaçhachikushanta kasuqkuna yu-paylla Dyuspa sirbiqninla kani” nir.

Juanmi yuraq kaballupa ananpi uk runa taqta rikashanpaq riman

11 Chaymantaqami rikaray syilu kiçhakashata. Chaymi chay syilu kiçhakashamantaqa rikarimuran uk yuraq kaballu. Nataq chay anan taq-shuypaqa, shutiq KARANLA chaynulla CHIQAP KAQLA. Chaqa imatapis karantari rikar yaçhan. Chaymi ashwan guerrakunata rurayaq.

12 Nawinkunaqami, nina ratakuq yupay llipyarayaq. Nataq umanpi-shuypaqa apayaq achka kurunakunata. Chaynulla umanpiqa uk shuti iskribikasha kayaq. Piru chay iskribikasha chaytaqami, payla intrakaq.

13 Raçhpanqami yawarwan tullpukasha kayaq. Nataq shutin-shuypaqa intrachimanchik TAYTA DYUSPA RIMANAN nir.

14 Chaynulla paypa ikintaqami, unaq syilumanta suldadukuna riyaqllapa, kusala shumaq yuraq intiru raçhpakunata yakakusha. Piru chay suldadukunaqami tukuyninllapa yuraq kaballupa anan tashalla riyaranllapa.

15 Nataq chay mantakuqpa shiminmantaqami, yargamuyaq kusala filuyjun ispada, chaywanna tukuyla nasyunmanta kaqkunata chuqrir binsinanpaq. Chayqami mantakuyanga jyriru baranwan. Chaynulla chay kusalata puytiq Tayta Dyusqa piñakur chay mana allinta ruraqkunapataqa yawarninmatapis limpu qapinqa imanutaq ubapa yakunta sarur llugshichinllapa chaynu.

16 Chaqa raçhpanpi, chaynulla çhankanpiqami, kaynu iskribikasha kayaq:

“Tukuy mantakuqkunapa mantaqnin.

Chaynulla Amitunchikqami tukuypa amunllapa” nir.

17 Chaymantami rikaray uk ángel rupaypi shaqta. Chaymi chay angelqa, syilupa çhaypinpi tukuy pariç kurukunata kusala jwirtita kaynu niyaq: “¡Shamur tantakayllapa! Chaqa Dyusmi, mikunaykillapapaq uraqa çhamushana nisha.

18 Chayna qamkunaqa tukuy mantakuqkunapa kwirpunta mikunkillapa. Chaynulla mikunkillapapis suldadukunata, kusa puytiq runakunata, kaballukunata, chaynulla chay kaballukunapa anan taq chaykunata ima. Chaynullami mikunkillapa tukuyta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata, taksha kaqkunata, atun kaqkunamatapis ima” nir.

19 Chaymantami rikarawpis chay munstruta, chaynulla tukuyla mantakuqkuna suldadunkunawan pulla kaqta. Paykunaqami tantakasha karanllapa maqanakunanllapapaq chay yuraq kaballupa anan tasha chaywan, chaynulla suldadunkunawanpis.

²⁰ Chaymantami chay manchaypaq munstrutaqa, prisuranllapa chay llullakur yaĉhachikur puriq chaywan pullata. Chaqa chay llullakur yaĉhachikuqqami kusa ukman milagrukunata rurasha karan runakuna rikar chay munstrupina kriyinanllapapaq. Chaynu chay milagrukunata rurarmi, chay llullakur yaĉhachikuqqqa, ukkunata llullachitin chay munstrupa markanta ĉurakur, ashwan chay imagenninmatapis adurananllapa. Chaymi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaĉhachikuqtapis, kawsaqlata itakuranllapa chay quĉhapi asufriwan nina kusalata ratakuqmanna.

²¹ Nataq chay wakinkuna-shuyupaqa, chay kaballupa anan tasha chaypa shiminmanta ispada yarqamuq chayllawan wanuchikaranllapa. Chaymi tukuylla pariĉ kurukunaqa tiqlananllapakaman mikuranllapa chay wanushakunapa kwirpunllapakunataqa.

20

Mil añukuna

¹ Chaymantami rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Payqami chay manchaypaq uĉhku ruripa llabinta charikusha karan. Chaynullami charikushapis karan uk kusala largu kadinata.

² Chaymi chay angelqa, chay dragon, kusala unay largu kuru, dyablu, Satanastaqa aypar mil añupaqna kadinawan wataran.

³ Chaymantaqami chay manchaypaq uĉhku rurimanna itakur kirparan. Chaynu kirparmi chay punkupiqa ĉhuraran uk siyuta. Chayna chay mil añu pasanankaman ama tukuy nasyunkunata llullachinanpaq. Chaymantaqa chay mil añu pasatingami, chay dragontaqa kaĉhanqa ayka tyimpullapaqqa.

⁴ Rikaraypis achka mantakuna samanakunata. Chaypiqami chay kusala allita rikar yaĉhaqkuna tayaranllapa. Chaqa paykunaqami unayqa Jesuspi kriyir Tayta Dyus munashannulla rurar kawsayatin kunkanta pitir wanuchisha karanllapa. Piru paykunaqami mana adurashallapachu karan chay munstruta, chaynulla imagenninmatapis. Chaynulla manami dijakashallapachu karan chay munstrupa markanta urkunpi, manaqa mak-inpi ĉhurananllamatapis. Chaymi ashwan rikayatiy paykunaqa kawsamur, Jesuswan pulla mil añuta mantakuq ĉhurakaranllapa.

⁵ Chaynumi Tayta Dyusqa manaraq mayqantapis kawsachimuyar, chay paypa kaqñinkunata puntataqa kawsachimuran. Piru chay wakin wanushakunaqami mana kawsamuranllapachu, chay mil añu pasanankaman.

⁶ Chaymi nishaykillapa: Kusa shumaqmi kanqa chay puntallata kawsamuqkunaqa. Chaqa paykunaqami Dyuspa akrashankunana kanqallapa nir. Chaymi ashwan chay ishka kutipaq wakinkuna wanuyanllapa chayqa, manana paykunataqa imanachiytapis puytinganachu. Chaqa paykunaqami Dyuspa, chaynulla Jesucristupa uk kura yaĉhachikuqinna kanqa. Chaymi ashwan paykunaqa Jesucristuwan pulla mantakunqallapa, mil añuta.

Dyablumi limpu binsikaran

⁷ Piru chaynu mil añu pasashana katinga, chay Satanastaqa kaĉhanqallapa chay watarayashanmantaqa.

⁸ Chaymi tukuylla intruta ringa tukuylla nasyunkunaman kusalata ingañakuq. Chaynulla ashwan ringa ingañaq Gogpi kaqkunata, Magogpi kaqkunata ima. Chaymi chaynuqa kusala achka suldadukunata tantanqa, imanutaq mar yakupa manyanpimaqa aqu quturan chaynuta.

⁹ Chaynu kusala achka runakunata tantarmi kusala largu mayta rir çharanllapa Tayta Dyuspa kusala munashan pwibluman. Chaynu çharmi chay pwiblutaqa limpu riduranllapa mana allinkunata rurananllapapaq. Piru chaykamanqami unaq syilumanta nina ratamur limpu rupachiran paykunataqa.

¹⁰ Chaymanta chay dyablu ingañakusha chaytaqa, itakukaran chay quçhapi asufriwan nina ratakuqman. Chaqa chayllamanmi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaçhachikur puriq chaypis itakukasha karanllapa. Chaqa chaypiqami unaqpis tutapis mana agwantaypaqta qischakanqallapa, tukuy tyimpupaqna.

Dyusmi tukuyta rikar yaçharan

¹¹ Chaymi rikaray kusala yuraq mantakuna samanata. Chaynulla rikaraypismi chay samanapi Dyus taqta ima. Chaymantami paypa naypanmantaqa, pacha chaynulla syilumapis limpu chinqaran. Chaymi mana rikaypaqnachu karan maylawpipsis.

¹² Chaymantami rikaray chay wanushakuna atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna * Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi rikaraypismi librukuna kiçhakaqta. Chaynullami kiçhakaranpis, chay tukuy tyimpupaq kawsanapaq librupis. Chaymi chay wanushakunataqa rikar yaçharanllapa tukuy imakunata rurashanpaq, chay librukunapi iskribikashannulla.

¹³ Chaymi chay mar yakumapis, pay wanuchishankunata qukuran. Chaynullami, chay wanuy chaynulla tukuy wanushakunapa tananpis wanushakunataqa qukuran. Chaymi tukuyta rikar yaçharanllapa, imakunatami kawsayarqa ruraran ima nirmapis.

¹⁴ Chaymantaqami chay wanuyta, chaynulla chay tukuy wanushakunapa tanan kaqtapis, itakuran chay quçhapi nina ratakuqman. Chaymi chay quçhapi nina ratakuq kaqqami, qashan ishkey kutupaqna wanur tukuy tyimpupaq qischakanllapa chay karan.

¹⁵ Chaynulla chaymanmi itakuranllapapis, chay tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq librupi shutinkuna mana iskribikasha kaqkunatapis.

21

Mushuq syiluwan mushuq pacha

¹ Chaymantaqami rikaray mushuq syiluwan mushuq pachata. Chaqa chay punta syiluwan, chay punta pacha, chaynulla mar yakupismi chinqasha kar, manana karannachu.

² Chaymi rikaray chay kusa allinla pwiblu, mushuq Jerusalenta. Chay pwibluqami unaq syilupi, Dyuspa naypanmanta ishkimuyaq. Piru chay pwibluqami kusala shumaq kamakasha karan, imanutaq uk nubyamaqa kasarananpaq kamakan chaynu.

³ Chaymanta chay mantakuna samanamanta uk kusala jwirti rimayta uyaparay. Chaymi chay rimayqa kaynu niyaran: “Dyusqami kananqa runakunawan pullana kawsayan. Chaymi paykunawan katin, runakunaqa Dyuspana kanqallapa. Chaynulla Dyusqami pay paylla pullanllapa kar Dyusninna kanqa.

⁴ Chaymi mayqanpis waqaqkunaqa mana waqanqallapanachu. Chaynulla manami llakinqallapa, wanunqallapa, nanachikunqallapalamapischu. Chaqa tukuy chay qischakaykunaqami kananqa tukukashana” nir.

* 20:12 Atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna nirqami intrachimanchik kusa riqsikasha chaynulla mana riqsikasha nir.

⁵ Nataq chay mantakuna samanapi taqqami, kaynu niran: “Nuqaqami tukuyta qashan mushuqpaq tikrashaq”. Chaynullami niranpis: “¡Kayta iskribiy! Chaqa tukuy kaykunaqami karanla, chaynulla chiqap rimaykuna katin kunfyakaypaq” nir.

⁶ Chaymantami nimiran: “Tukuy imata ruranaypaq karan chaytaqami rurashana kani. Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynullami chay Qallariq chay, chaynulla chay Tukukanan chay kani. Chayraykumi nuqaqa mayqan yakunaqtaqa, chay tukuy tyimpupaq kawsachikuq yaku nasimuqta upyachishaq, mana michkata pagramatinmapischu dibaldila.

⁷ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis shachinakur binsikuq chaytaqami, tukuy kaykunata irinsyanta yupay qushaq. Chaymi nuqaqa Dyusninna katiy, paykunaqa wamraykunana kanqallapa.

⁸ Piru chay nuqamanta pinqakuqkunata, mana kriyiqkunata, kusa mil-lanaypaq ruraqkunata, wanuchikuqkunata, mana intrakaqkunata, ukwan ukwan punuqkunata, wasqakuqkunata, runakuna rurashan yanga dyusku-nata aduraqkunata, llullakuqkunata imaqa, chay quchapi asufriwan nina ratakuqman itakukanqa. Chaqa chayqari ishkey kutupaqna wanur qis-chakananllapapaq lugar” nir.

Mushuq Jerusalén

⁹ Chaymantami chay syiti angelkuna kupankunata charikusha karan chaymanta uk shamuran. Chay payqami kupanpi charikusha karan, syiti qischakaykuna kananpaq karan chaykunata. Chaymi nimiran: “¡Shamuy! Chaqa nuqami rikachishayki chay nubya, Uyshitapa warmin kaqtaqa” nir.

¹⁰ Chaymantami Ispirituqa rikapakuchimayatin, chay angelqa apamaran uk kusala atun sirkaman. Chaymantami rikachimaran chay kusala shumaq allinla pwiblu Jerusalentaqa. Chaymi chay pwibluqa, Dyuspa naypan unaq syilumanta ishkimuyaran.

¹¹ Piru chay pwibluqami kusala shumaqta llipyarayaran, Dyuspa llipyayn-inwan. Chaymi chay llipyayninga uk kusala chaniyjun rumi jaspipa llipyaynin yupay karan. Chaqa kusala chuyitari karan uk kristal yupay.

¹² Chay pwiblupa ridurninpiqa, atun pata rurakasha karan. Piru dusi punkuyjunmi karan. Tukuy punkukunapimi, uk ángel karan. Chaynulla chay punkukunapiqa, chay Israel pwiblupa dusi ayllukunapa shutinkuna iskribikasha karan.

¹³ Chaymi kimsa punkuqa, estilawman karan. Chaynulla kimsaqa, nortilawman karan. Kimsaqa surlawman karan. Nataq kimsaqa, oestilawman karan.

¹⁴ Chay pwiblupa ridurninpi patapa simintunpiqami, karan dusi atunlla rumikuna. Chaymi chay rumikunapiqa, chay Uyshitapa dusi apustulninku- napa shutin karan.

¹⁵ Chay ángel nuqawan parlayaq chayqami, urumanta rurakasha barata charikusha karan, chaywan chay pwiblupa punkunta, patankunata midinapaq.

¹⁶ Chay pwibluqami kwadrado kar, largun, anchun chaynulla altunmapis chaylla karan. Chaymi chay angelqa chay pwibluta baranwan miditinga, kaynu karan: Largun, anchun chaynulla altunmapismi midiyaq dus mil dusyintus (2,200) kilumitrua.

¹⁷ Chaymantami midiran chay pwiblupa patanta. Chaymi imanutaq kanan midikunllapa chaynu miditinga midiyaq, sisintay-sinku (65) mitruta. Chaqa imanutaq kanankuna midikunllapa, chaynumi angelpis midiran.

18 Piru chay pwiblupa atun patanqami chay llipyala jaspi rumillawan rurakasha karan. Nataq chay pwiblu-shuypaqami, rurakasha karan kusala mas shumaq urukunallawan. Chaymi kusala chuyitata llipyarayaran uk kristal yupay.

19 Chay patapa simintunpiqami, kusala shumaq rumisitukuna çhurakasha karan. Kaykunami karanllapa: Puntapiqami jaspi ninllapa chay karan. Ishkay kaqpiqa karan safiru. Chay kimsa kaqpiqa, agata karan. Kwatru kaqqami, ismiralda karan.

20 Sinku kaq chayqami, únisi karan. Saysi kaq chayqami, kurnalina karan. Syiti kaq chayqami, krisulitu karan. Uchu kaq chayqami, birilu karan. Nwibi kaq chayqami tupasyu karan. Dyis kaq chayqami krisuprasa karan. Unsi kaq chayqami, jasintu karan. Nataq chay dusi kaqqami, amatista karan.

21 Chaynullami chay punkunkunaqa kusala qishpi intiru pirlawan kada punku rurakasha karan. Nataq chay pwiblupa atun kallin-shuypaqami, kusala mas shumaq urumanta rurakasha karan. Chaymi kusa qishpi intiru karan, uk kristal yupaylla.

22 Piru chay mushuq Jerusalén pwiblupiqami, Dyusta adurananllapa ima wasilamatapis mana rikaraychu. Chaqa chay pwiblupiqami, kusalata puytiq Amitunchik Dyus, chaynulla chay Uyshita, Dyusta adurana wasiqa.

23 Chaynu katinmi chay pwiblupiqqa achkirachikunanpaqqa, mana min-istinchu rupayta kar; killata karmapis. Chaqa Dyusmi llipyayninwan achkirachikun. Chaymi ashwan chay lampara yupay achkirachikuqmaqa, chay Uyshitaga paylla karan.

24 Chaynu katinmi, tukuyla nasyunmanta kaqkunamapis chay pwiblumanta achkirachikuqwan na purinqallapa. Chaymi ashwan tukuyla pachamanta kaq mantakuqkunamapis kusala çhanyijun imanllapakunata apamurna aduranqallapa Tayta Dyustaqa.

25 Chaqa chay pwiblupa punkunkunaqami, unaq kar tuta karmapis, mana kirpakanqachu. Chaymi chaypiqa mana yaçhanqallapachu imanumi tutapan nirllapamapis.

26 Chaymi ashwan tukuyla nasyunkunamanta kusala mas shumaq imankunata aparna, kay pwiblupiqami kusala shumaq nirna alabanqallapa.

27 Piru chay kusala shumaq pwiblumanqa manami tukuy ima mana allin kaqqa yaykunqachu. Chaynulla chay pwiblupiqami chay millanaypaqta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqa mana kanqallapachu. Ashwanmi chaymanqa yaykunqallapa chay Uyshitapa librun tukuy tyimpupaq kawsana-paq chaypi shutinllapa iskribikasha kaqkunala.

22

1 Chaymantami chay angelqa rikachimaran uk riyu yakuyjun, kristal yupay kusala chuyita llipyaraqta. Chaymi chay yakituqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakitu karan. Chay riyuqami yarqamuyaran Dyusninchikpa, chaynulla chay Uyshitapa mantakunan samanmanta.

2 Chaynu yarqamurmi pwiblupa atun kallinpa çhaypinta riyaran. Nataq chay riyupa kada manyanpiqami, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qiru winayaran. Chayqami kada misis puquq. Chaymi añupaqqa, dusi kuti puquq. Nataq raprankuna-shuypaqami, sirbiq tukuyla pwiblumanta qishaqkuna rimidyakur alliyananllapapaq.

3 Chaynu katinmi chay lugarpiqa, manana ima mana allin kaqkunaqa kanqanachu. Chaymi ashwan Dyuspa, chaynulla chay Uyshitapa mantakuna samanana lugarqa, chay pwiblupina kanqa. Chaymi payta sirbiqku-naqa, chaypina aduranqallapa ima.

4 Chayraykumi ashwan Dyuswan qaqlapurana rikanakunqallapa. Chaynulla Dyuspa shutintanami urkunkunapi çhurakunqallapa.

5 Chaymi chay lugarpıqa mana yaçhanqallapachu, imanumi tutapan nirmapis. Chaynulla chaypi taqkunaqami, mana ministingallapanachu imanü achkirachıqta, rupaymatapis. Chaqa Amitunchik Dyusmi paykunataqa achkirachıqta. Chaynulla paykunanami tukuy tyimpupaqna mantakunqallapa.

Jesucristo shamunan tyimpuqami shipchamunna

6 Chaymantami chay angelqa, kaynu nımaranpis: “Kay rimaykunaqami chıqap. Chaymi chay rimaykunapıqa kunfyakaymatapis puytinchik. Chaymi Amitunchikllapa Dyus rimaqninkunata willaqmi, angelninta kaçhamusha, paypi kriyiqkunata intrachinanpaq ima pasanarpaq karan chayqami shipchamunna” nır.

7 “ıChaqa mananami maychu shamunaypaqqa! ıShamuninami! ıKusa shumaqmi kanqa kay librupı Dyuspaq nıshankunata kasuqkunaqa!” nır.

8 Nuqa Juanmi rikaray, uyaray kaykunata. Chaymantami chaynu rikar, uyarnaqa, chay angelpa naypanlapı qunqurıray payta aduranaypaq. Chaqa pay-ari rikachımaran chaykunataqa.

9 Piru chaynu aduranaypaq qunqurıtyıqami, payqa kaynu nımaran: “Ama chayta ruraychu. Chaqa nuqapısmı Dyusta sırbını, imanutaq qam, chaynulla Dyuspaq rimaq masikikunawan, kay librupı iskribikashakunata kasuqkunawan sırbınkı chaynulla. ıAshwanmi Dyuslata aduray!” nır.

10 Chaynullami nımaranpis: “Amami pakaplla yupayqa çhurakunkıchu, Dyuspaq kay librupı iskribikashakunataqa. Chaqa chay tyımpu nıshan kumplikananpaq chayqami, shipchamunna.

11 Chaymi mayqanpis chay mana allın kaqkunata ruraqkunataqa dijay rurangallapa. Chaynulla chay mayqanpis kusa pınyaypaq imakunata ruraqkunatapis, dijay ruraskınqallapa. Piru chay mayqan allın kaqkunata ruraqkunaqa, allınkunalata ruraskınqallapa. Chaynulla, Dyuspa allın kaqninkunaqa, Dyus munashannula kawsanqallapa” nır.

12 “Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa. Chaynu shamurmi tukuyta allıta rikar yaçhar, imata rurashannulla ima imanü kanarpaqpis nıshaq.

13 Chaqa nuqami chay punta litra Alfa nınlapa chay, chaynulla tukukanan litra Omega nınlapa chay kani. Chaynulla nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani. Chaymi nuqa Qallarıq chay, chaynulla Tukukanan chay kani” nır.

14 Chaqa nınmi: “Kusa shumaqmi kanqa mayqanpis raçhpanta paqay yupay, tukuy tyimpupaq kawsachıkuq qırupa puquyninta mıkuqkunaqa. Chaynulla kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis chay kusa shumaq pwıbluman punkukunata yaykuq chaykunaqa nır.

15 Piru chay allqu yupay kusala millanaypaq mana allınta ruraqkuna, wasqakuqkuna, ukwan ukwan punuqkuna, wanuchıkuqkuna, chay yanqa dyus nıshanllapakunata aduraqkuna, llullakuqkuna imaqa, chay kusa shumaq pwıbluman mana yaykurchu, ashwan waqtapına kıdanqallapa”.

16 “Chaqa nuqa Jesusmi, angelniyta kaçhamusha kani, tukuy kriyiqkunata kayta willananpaq. Nuqami uk qıruta kuchutinllapa qawan, chay yupay Davidpa ayllunllamanta kani. Chaynulla nuqami achkıyaypi uk atun qullar llıpyaran chay yupay kani” nır.

17 Chaymi Santu Ispirıtu, chaynulla Jesucristupı kriyiqkuna paypa warmin yupay chaykunaqami kaynu nınlapa: “ıShamuyllapa! Mayqanpis uyakuqqa nın: “ıShamuy!” Mayqanpis kusata yakunaqqa, munarqa shamur

upyanqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakuta, mana imalamatapis pagrakurchu dibaldila nir.

¹⁸ Chayraykumi mayqantapis kay librupi, Dyuspaq nishanta uyakuqtaqa, kaytami nishaq: Mayqanpis kay librupi nishanmanta achkachaqtaqa, Dyusmi paytapis mas qischakananpaq ninqa kay iskribikashapi nishannulla.

¹⁹ Chaynulla mayqanpis kay librupi, Dyuspaq nishankunamanta imalata ashuchiqaqa, Dyusmi kitanqa chay tukuy tyimpupaq kawsachikuq qirumanta mikunanpaq karan chayta. Chaynulla chay kusa shumaq allin pwiblupi imanu kawsananpaq nishanmantaqami, Dyusqa ashuchinqa kay iskribikashapi nishannulla.

²⁰ Chaymi tukuy kaykunata nimaqninchikllapaqa, kaynu nin: “Chiqap-tami, manana maychu shamunaypaqqa”.

¡Chaynumi kanqa! ¡Shamuy-ari Amituy Jesús!

²¹ Chaymi nishaykillapa: Amitunchik Jesucristumi tukuy qamkunata kusata yanapar ima, kusala shumaqta kawsachishunqallapa nir.

Chaynumi kanqa.